

Ledamöter och ersättare

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Tid måndag 15 december 2025 kl. 13:15**Plats** Stadshuset, Sessionssalen, vån 1

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Meddelanden till kommunfullmäktige 2025-12-15	2025/290	3
2	Anmälan av motioner 2025-12-15	2025/1966	4 - 6
3	Redovisning av motioner per september 2025	2025/632	7 - 13
4	Redovisning av E-förslag per september 2025	2025/633	14 - 15
5	Avfallstaxa för Luleå kommun 2026-01-01	2025/1858	16 - 47
6	Justering av bruksavgift för vatten och avlopp 2026	2025/1698	48 - 77
7	Justering av anläggningsavgifter för vatten och avlopp 2026	2025/1702	78 - 84
8	Justering av avgifter för övriga VA- tjänster 2026	2025/1703	85 - 96
9	Revidering av verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten i Alvik, Kallax och Hertsön	2025/1706	97 - 105
10	Revidering av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter avseende förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats	2025/1696	106 - 126
11	Revidering av nämndreglemente och ombudgetering av kommunbidrag	2025/1130	127 - 171

12	Ombudgetering av kommunbidrag 2025 och 2026	2025/1663	172 - 176
13	Aktieägartillskott till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB)	2025/1285	177 - 197
14	Organisering av kommunens IT-verksamhet	2025/1868	198 - 218
15	Policy för styrning	2024/1983	219 - 261
16	Plan för Luleå skärgård	2023/1204	262 - 351
17	Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning	2024/854	352 - 421
18	Bildande av naturreservatet Porsöberget	2025/1104	422 - 462
19	Bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget	2025/1103	463 - 500
20	Rivning del av Stadsöskolan	2025/1540	501 - 507
21	Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk	2025/137	508 - 521
22	Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur	2025/198	522 - 567
23	Snabbinterpellation (L) om ansvarstagande efter slutrapporten om Kronans särskilda boende för äldre	2025/1954	568 - 570

Meddelanden till kommunfullmäktige 2025-12-15

Ärendenr 2025/290-1.1.1.7

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisade meddelanden till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Följande meddelanden redovisas:

Avsändare	Ämne
Region Norrbotten 2025-11-10	KLF Hid.nr 2025.11535 Regionfullmäktiges beslut 2025-10-22, §110 - Delårsrapport Patientnämnden per augusti 2025
Infrastruktur- och servicenämnden 2025-11-19	KLF Hid.nr 2025.11943 Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-11- 13 § 127 Indexjustering av taxa för nybyggnadskarta och utstakning
Kristdemokraterna 2025-12-03	KLF Hid.nr 2025.12798 Avsägelse ledamot (KD) i Kommunfullmäktige

Anmälan av motioner 2025-12-15

Ärendenr 2025/1966-1.1.1.5

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisningen av väckta motioner perioden 18 november-15 december 2025 till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Följande motioner redovisas:

Avsändare	Ämne
Thomas Söderström (L)	KLF 2025/1967 Motion (L) om upplösning av socialnämnden
Samuel Ek (KD)	KLF 2025/1968 Motion (KD) Byt ut begreppet brukare

Motion: Upplösning av socialnämnden

Slutrapporten om Kronans särskilda boende för äldre visar att bristerna inte är enstaka händelser utan tecken på långvariga problem i styrning, ledarskap, uppföljning och arbetsmiljö inom socialförvaltningen. Boende och anhöriga har upplevt otrygghet och brist på kontinuitet, medan medarbetare beskriver hög belastning, instabilitet och en kultur där man drar sig för att säga ifrån. Dessa signaler har funnits under lång tid.

Liberalerna har under mer än ett års tid lyft dessa problem i kommunfullmäktige genom interpellationer om bland annat Lex Sarah, arbetsmiljö, personalflykt, tystnadskultur, kvalitetsarbete och brister i styrning. Vi har även föreslagit att socialnämnden delas i två, eftersom den nuvarande nämnden är så bred att den inte klarar att styra sin förvaltning. Majoriteten har avvisat våra förslag.

Slutrapporten bekräftar nu att problemen varit omfattande, långvariga och inte fångats upp i tid av ansvarig nämnd. Enligt kommunallagen har socialnämnden ett tydligt ansvar för att leda, styra och följa upp verksamheten. Detta ansvar har inte fullgjorts, och förtroendet för nämnden är därmed förbrukat.

När brister av denna omfattning uppstår är det kommunfullmäktiges ansvar och möjlighet att säkerställa att styrningen fungerar. Fullmäktige kan upplösa en nämnd och tillsätta en ny. I en situation där nämnden inte klarat sitt uppdrag, trots varningssignaler och återkommande diskussioner i fullmäktige, är en omstart nödvändig för att återupprätta förtroendet för äldreomsorgen och socialförvaltningens arbete.

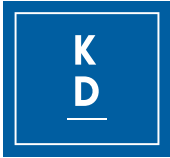
Mot denna bakgrund föreslår Liberalerna att socialnämnden upplöses och ersätts av en nytillsatt nämnd. Det är en nödvändig åtgärd för att återställa tilliten, stärka styrningen och skapa de förutsättningar som krävs för att liknande brister inte ska uppstå igen.

Vi föreslår att fullmäktige beslutar:

- Kommunfullmäktige beslutar att upplösa socialnämnden och omedelbart tillsätta en ny nämnd.

Luleå 2025-12-03

Thomas Söderström (L)

Luleå, 3 december 2025

BYT UT BEGREPPET BRUKARE

I Luleå ska vi ge en värdig omsorg.

Begreppet "brukare" används inom kommuns socialtjänst för personer som får, eller som utreds för att få, individuellt behovsprövade insatser.

Luleå Kommun har i november 2025 lämnat en slutrapport över den genomlysning som gjorts efter uppkomna missförhållanden vid ett omsorgsboende. I slutrapporten benämns de boende som brukare flertal gånger.

Under många år har enskilda individer, anhöriga och organisationer påtalat lokalt och nationellt att ordet brukare är direkt olämpligt att använda. Uttrycket upplevs förminskande, irriterande och beskriver något som tär på resurser. Även Socialstyrelsen uppmuntrar till att använda annat uttryck.

Tänk om vi i slutrapporten från socialförvaltningen skulle ha läst ordet "hyresgäst" istället för "brukare". Det tänker en del skulle ha känts mer värdigt de boende som inte fått de dom betalat för.

Vi Kristdemokrater föreslår därför att

Socialnämnden ges i uppdrag att utreda var och när begreppet brukare kan bytas ut mot ett eller flera mer lämpliga begrepp i sina verksamheter.

Samuel Ek

KD Luleå

§ 304

Redovisning av motioner per september 2025

Ärendenr 2025/632-1.1.1.5

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna upprättad förteckning över handläggning av motioner.

Sammanfattning av ärendet

I kommunallagen 5 kap 35 § stadgas följande:

”En motion eller ett medborgarförslag ska om möjligt beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen eller medborgarförslaget väcktes”. Om beredning inte kan avslutas inom denna tid ska detta och vad som har kommit fram vid beredning anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen eller medborgarförslaget från vidare handläggning.”

Med hänvisning till dessa bestämmelser har kommunstyrelseförvaltningen upprättat bifogad förteckning över handläggning av motioner. Föregående redovisning avsåg motioner per mars 2025 och lämnades in i april 2025.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 182 föreslagit kommunfullmäktige besluta att godkänna upprättad förteckning över handläggning av motioner.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen, kansliet.

Beslutsunderlag

- Redovisning av motioner per september 2025, KLF Hid: 2025.11223
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande redovisning av motioner per september 2025, KLF Hid: 2025.11222
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 182, KLF Hid: 2025.11405

Redovisning av motioner per september 2025

Ärendenr 2025/632-1.1.1.5

Avsändare/anmält på sammanträde	Ärendemening/Ärendenummer	Remissinstans	Beslut/Anmärkning	Prognos på svarstid
Kristdemokraterna KF 2021-02-22 § 52	Motion (KD) om plats för att hylla och minnas KLF 2021/214	Kultur-och fritidsnämnden	Bifall KF 2025-04-22 § 84	
Moderaterna KF 2023-04-24 § 85	Motion (M) om övervakning av kommunala parkeringar KLF 2023/550	Kommunstyrelsen	Besvarad KF 2025-04-22 § 85	
Kristdemokraterna KF 2023-06-19 § 145	Motion (KD) om AI-teknik som en del av en bättre kartläggning KLF 2023/878	Infrastruktur- och servicenämnden	Bifall KF 2025-09-22 § 167	
Liberalerna KF 2023-12-18 § 258	Motion (L) bekämpa fördomar, bekämpa antisemitismen KLF 2023/1708	Kommunstyrelsen	Delvis bifall KF 2025-10-21 § 190	KF Q4 2025
Centerpartiet KF 2024-04-22 § 65	Motion (C) om att inrätta studentsamordnare i Luleå kommun KLF 2024/676	Kommunstyrelsen	Bifall KF 2025-03-24 §59	
Centerpartiet KF 2024-04-22 § 66	Motion (C) om markbyte i Gammelstad/Kyrkbyn – Mattisberget	Kommunstyrelsen		KF Q1 2026

	KLF 2024/678			
Kristdemokraterna, Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet KF 2024-05-20 § 80	Motion (KD) (M) (L) (C) om att möjliggöra för fler aktörer att bedriva gruppboende och servicebostäder” KLF 2024/851	Socialnämnden	Avslag KF 2025-09-22 § 168	
Liberalerna KF 2024-05-20 § 82	Motion (L) om nedtagning av akustikplattorna i COOP Norrbotten arena KLF 2024/893	Infrastruktur- och servicenämnden, Kultur- och fritidsnämnden	Bifall KF 2025-05-19 § 97	
Sverigedemokraterna KF 2024-08-26	Motion (SD) om kommunbidraget till studieförbundet Ibn Rushd KLF 2024/1459	Kultur- och fritidsnämnden	Bifall KF 2025-05-19 § 98	
Sverigedemokraterna KF 2024-09-23	Motion (SD) Gratis broddar för äldre i Luleå KLF 2024/1710	Kommunstyrelsen		KF Q4 2025
Liberalerna KF 2024-10-21	Motion (L) avseende placering av hjälpinformation på skolor KLF 2024/1790	Arbetsmarknads- och gymnasienämnden, Barn- och utbildningsnämnden	Bifall KF 2025-06-16 § 122	
Liberalerna KF 2024-10-21	Motion (L) om förändrade regler för studentbostäder KLF 2024/1923	Kommunstyrelsen		KF Q4 2025

Liberalerna KF 2024-10-21	Motion (L) om återinförande av närlinjen i Luleå KLF 2024/1925	Kommunstyrelsen		KF Q2 2026
Liberalerna KF 2024-10-21	Motion (L) om ny nämndstruktur, dela upp socialnämnden i två nya nämnder KLF 2024/1926	Kommunstyrelsen	Avslag KF 2025-09-22 § 169	
Sverigedemokraterna KF 2024-10-21	Motion (SD) att inrätta ett kommunalt civilkuragepris KLF 2024/1927	Kommunstyrelsen	Bifall KF 2025-04-22 § 86	
Sverigedemokraterna KF 2024-10-21	Motion (SD) Kostnadsanalys för Klimatneutralitetsmålet 2040 KLF 2024/1928	Kommunstyrelsen	Besvarad KF 2025-08-25 § 141	
Kristdemokraterna KF 2024-11-18	Motion (KD) om "Ko på rot" för mer lokalproducerad mat KLF 2024/2088	Kommunstyrelsen	Bifall KF 2025-08-25 § 142	
Liberalerna KF 2024-11-18	Motion (L) om åtgärder för att uppnå jämnare könsfördelning i Luleå kommun KLF 2024/2104	Kommunstyrelsen	Bifall KF 2025-09-22 § 170	
Sverigedemokraterna KF 2024-11-18	Motion (SD) Slopa enprocentsmålet KLF 2024/2107	Kommunstyrelsen		KF Q1 2026
Sverigedemokraterna KF 2024-11-18	Motion (SD) Tillgång till kommundiarier för gruppleddare KLF 2024/2108	Kommunstyrelsen	Avslag KF 2025-09-22 § 171	

Sverigedemokraterna KF 2024-12-16	Motion (SD) om revidering av riktlinjer för skolskjuts KLF 2024/2277	Barn- och utbildningsnämnden	Avslag 2025-08-25 § 143	
Sverigedemokraterna KF 2024-12-16	Motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten KLF 2024/2278	Kommunstyrelsen	Återremitterad KF 2025-06-16 § 123	KF Q4 2025
Centerpartiet KF 2025-01-27	Motion (C) om att utveckla näringslivsfrämjande åtgärder riktade mot lantbruksföretag KLF 2025/135	Kommunstyrelsen		KF Q1 2026
Centerpartiet KF 2025-01-27	Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk KLF 2025/137	Arbetsmarknads- och gymnasienämnden		KF Q4 2025
Liberalerna KF 2025-01-27	Motion (L) om minskade barngrupper på förskolan KLF 2025/139	Barn- och utbildningsnämnden		KF Q1 2026
Moderaterna KF 2025-01-27	Motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter KLF 2025/165	Kommunstyrelsen	Återremitterad KF 2025-06-16 § 124	KF Q4 2025
Sverigedemokraterna KF 2025-01-27	Motion (SD) om förbud mot användningen av lustgas i berusningssyfte KLF 2025/197	Infrastruktur- och servicenämnden	Bifall KF 2025-08-25 § 144	
Sverigedemokraterna KF 2025-01-27	Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur KLF 2025/198	Socialnämnden		KF Q4 2025

Liberalerna KF 2025-03-24	Motion (L) om att köpa en frystork till Luleå kommun KLF 2025/459	Kommunstyrelsen		KF Q1 2026
Liberalerna KF 2025-03-24	Motion (L) om att få fler studenter att bo kvar i Luleå KLF 2025/527	Kommunstyrelsen		KF Q4 2025
Centerpartiet KF 2025-04-22	Motion (C) om att utreda bolagisering av hela eller delar av kommunens bestånd av samhällsfastigheter KLF 2025/709	Kommunstyrelsen		KF Q1 2026
Liberalerna KF 2025-05-19	Motion (L) om studiefriid KLF 2025/876	Barn- och utbildningsnämnden		KF Q1 2026
Liberalerna KF 2025-05-19	Motion (L) om feriejobb med möjlighet till extrajobb KLF 2025/877	Arbetsmarknads- och gymnasienämnden		KF Q1 2026
Kristdemokraterna KF 2025-05-19	Motion (KD) om demensby KLF 2025/921	Socialnämnden		KF Q1 2026
Kristdemokraterna KF 2025-05-19	Motion (KD) om ett trevligare äldreboende KLF 2025/922	Socialnämnden		KF Q1 2026
Liberalerna KF 2025-05-19	Motion (L) om höjda timmar i förskolan KLF 2025/923	Barn- och utbildningsnämnden		KF Q1 2026
Sverigedemokraterna KF 2025-06-16	Motion (SD) Mål och budget 2026 med plan 2027-2028 KLF 2025/1107	Kommunstyrelsen	Avslag KF 2025-06-16 § 136	

Socialistiskt Alternativ KF 2025-05-16	Motion (SAV) om plan och budget 2026-2028 KLF 2025/1109	Kommunstyrelsen	Avslag KF 2025-06-16 § 137	
Centerpartiet KF 2025-09-22	Motion (C) att hyra fler lokaler för gruppboheter och serviceboheter från privata hyresvärdar KLF 2025/1513	Infrastruktur- och servicenämnden		KF Q3 2026
Centerpartiet KF 2025-09-22	Motion (C) om att införa en träbyggnadsstrategi i Luleå kommun KLF 2025/1515	Miljö- och byggnadsnämnden, infrastruktur- och servicenämnden och kommunstyrelsen		Inväntar prognos
Sverigedemokraterna KF 2025-09-22	Motion (SD) om pilotprojekt för AI-baserade tolktjänster inom den kommunala omsorgen KLF 2025/1514	Socialnämnden		KF Q2 2026

§ 305

Redovisning av e-förslag per september 2025

Ärendenr 2025/633-1.5.2.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna upprättad förteckning över handläggning av e-förslag.

Sammanfattning av ärendet

I kommunallagen 5 kap 35 § stadgas följande:

”En motion eller ett medborgarförslag ska om möjligt beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen eller medborgarförslaget väcktes”. Om beredning inte kan avslutas inom denna tid ska detta och vad som har kommit fram vid beredning anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskriva motionen eller medborgarförslaget från vidare handläggning.”

Med hänvisning till dessa bestämmelser har kommunstyrelseförvaltningen upprättat bifogad förteckning över handläggning av e-förslag. Föregående redovisning avsåg e-förslag per mars 2025 och lämnades in i april 2025.

E-förslag som avskrivs p.g.a. för få röster eller inte uppfyller kriterierna för att publiceras på webb meddelas kommunfullmäktige löpande.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 183 föreslagit kommunfullmäktige besluta att godkänna upprättad förteckning över handläggning av e-förslag.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- Redovisning av e-förslag per september 2025, KLF Hid: 2025.11225
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande redovisning av E-förslag per september 2025, KLF Hid: 2025.11224
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 183, KLF Hid: 2025.11406

Redovisning av e-förslag per september 2025

Ärendenr KLF 2025/633-1.5.2.1

Anmält på sammanträde	Ärendenummer	Ärendemening	Beslutande styrelse/nämnd	Beslut	Prognos på svarstid
KF 2023-09-25 § 170	2023/720	E-förslag om möjliggör köp av tomträtter genom ett erbjudande (126 röster)	Kommunstyrelsen		Q4 2025

§ 306

Avfallstaxa för Luleå kommun 2026-01-01

Ärendenr 2025/1858-2.4.2.8

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta avfallstaxa för Luleå kommun att gälla från och med 2026-01-01.

Reservation

Thomas Söderström (L) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Miljöresurs AB, Lumire, har tagit fram ett förslag till ny avfallstaxa för Luleå kommun för att möta ökade kostnader avfalls-, återvinnings- och återbruksverksamheterna.

I förslaget till justerad avfallstaxa för Luleå kommun föreslås en höjning med 25 % av de fasta grundavgifterna samt en generell höjning av hämnings- och behandlingsavgifterna med 5 %, förutom för insamling- och behandling av matavfall där föreslagen höjning ligger på 10 %.

För villor och fritidshus med egna kärl föreslås en ytterligare miljöstyrning från föregående år för att öka incitamenten till att sortera mera och minska restavfallet. En ökning med 25 % föreslås därför för hämtning av restavfall varannan vecka samt för tjänster med de större kärlen (370–660 liter).

Avgifterna i avfallstaxas kapitel 5 har justerats upp för att motsvara dagens prisnivå, dessa har vid tidigare taxejusteringar inte inkluderats.

För avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare föreslås avgifterna för tömning höjas med 15 %.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-12-01 § 201 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta avfallstaxa för Luleå kommun att gälla från och med 2026-01-01.

Sammanträdet

Thomas Söderström (L) föreslår avslå arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag och Thomas Söderströms förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Avfallshanteringen är avgiftsfinansierad och utgångspunkten är att avgifterna i avfallstaxan ska ge Lumire de intäkter som behövs för att utföra det kommunala ansvaret för avfall enligt 15 kap. miljöbalken som bland annat är insamling och behandling av kommunalt avfall, drift av återvinningscentralerna för mottagning av grovavfall och farligt avfall, tömning av slam från enskilda avlopp och fettavskiljare samt övrig administration, information och planering.

Avfallstaxan är en tvådelad taxa som består av en fast del, grundavgiften, och en rörlig del som är beroende av det abonnemang som väljs. Det finns också avgifter för olika tilläggstjänster som är valfria att nyttja.

I förslaget till avfallstaxa som ska gälla från den 1 januari 2026, föreslås en höjning av grundavgiften med 25 %.

För de rörliga avgifterna föreslås det höjningar som varierar beroende på val av abonnemang. För hämtnings- och behandlingsavgifterna föreslås en generell höjning med 5 %, förutom insamling- och behandling av matavfall där föreslagen höjning är 10 %.

För villor och fritidshus med egna kärl föreslås ytterligare miljöstyrning från föregående år för att öka incitamenten till att sortera mera och minska restavfallet. Ett starkt skäl till detta är att det, utifrån vår senaste plockanalys under hösten 2025, fortfarande är ca 60 % fel sorterat i restavfallskärlet. En ökning med 25 % föreslås därför för hämtning av restavfall varannan vecka samt för tjänster med de större kärlen (370–660 liter). Dessa taxor kommer endast att vara tillämpbara fram till dess att den fastighetsnära insamlingen av förpackningar av papper och plast införts hos hushållen, därefter utgår dessa avgifter.

Nya avgifter för tvåfackskärl införs för hushåll i villa (en- och tvåbostadshus) inför införandet av utökad sortering. Avgifterna avser mat- och restavfall. Insamlingen av förpackningar görs utan avgift då Lumire genom Luleå kommun erhåller sin ersättning från den förpackningsavgift som producenterna betalar till Naturvårdsverket. För de nya insamlingstjänsterna föreslås följande avgifter:

Kärl A, 370 liter tvåfackskärl varannan vecka, matavfall och pappersförpackningar	630 kr
---	--------

Kärl B, 370 liter tvåfackskärl var fjärde vecka, restavfall och plastförpackningar	660 kr
Kärl B, 370 liter tvåfackskärl, var åttonde vecka restavfall, var fjärde vecka plastförpackningar	360 kr
Tilläggskärl för restavfall på grund av särskilda skäl	
190 liter enfackskärl var fjärde vecka	680 kr
370 liter enfackskärl var fjärde vecka	1 320 kr

Avgifterna i avfallstaxas kapitel 5 föreslås justerats upp för att motsvara dagens prisnivå, dessa har vid tidigare taxejusteringar inte inkluderats.

För avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare föreslås avgifterna för tömning höjas med 15 %.

Höjningarna föreslås för att möta de ökade kostnader Lumire har för avfalls-, återvinnings- och återbruksverksamheterna. Föreslagna höjningar är nödvändiga med anledning av bland annat:

- Ökade kostnader för behandling (avser både behandlingsavgifter för insamling från fastighet samt det som samlas in via ÅVC).
- Ökade kostnader för ÅVC 24/7.
- Ökade kostnader för mottagning och behandling av återbruk.
- Ökade kostnader för Returpunkten på grund av bortfall av projektbidrag.
- Ökade kostnader med anledning av inflation och löneökningar
- Ökade avskrivningar på fordon, kostnaden per fordon har ökat kraftigt de senaste åren.
- Ökade drivmedelskostnader utifrån beslutad omställningsplan till biogas och HVO.
- Ökade kostnader för anpassad organisation utifrån utökat uppdrag.
- Ökade kostnader för ombyggnation av fastigheteten på Storheden med bland annat större omklädningsrum på grund av ökad andel kvinnliga chaufförer.
- Aktiviteter kopplat mot beteendepåverkan och information utifrån ägardirektiv.

I *Bilaga 1 – Redovisade förändringar avgifter* finns alla förändringar med nuvarande avgift och ny föreslagen avgift redovisade bredvid varandra. Vad höjningen innebär för medborgarna i kostnadsökning per år och per månad redovisas nedan per bostads-/abonnemangstyp. I *Bilaga 2 – Jämförelse avfallsavgifter* finns sammanställning över avfallsavgifterna i villa, fritidshus och flerbostadshus för Luleå samt snittet för Norrbotten och hela Sverige från år 2015–2025.

Villa

Den ökade miljöstyrningen på hämtnings- och behandlingsavgiften för restavfall kommer att påverka de flesta villaägare eftersom majoriteten idag har hämtning varannan vecka. Dock står det villaägaren fritt att ändra till ett längre hämtningsintervall.

Tabellen nedan visar avgifter som finns idag för villor med hämtning av mat- och restavfall i enfackskärl, och föreslagen avgift från 1 januari 2026. Avgifterna inkluderar, förutom hämtning av mat- och restavfall, även grundavgift.

Restavfall i 190 l kärl	2025	2026	Ökning/år	Ökning/månad
Hämtning varannan vecka	2 816 kr	3 444 kr	628 kr	52 kr
Hämtning var fjärde vecka	2 277 kr	2 664 kr	387 kr	32 kr
Hämtning var åttonde vecka	2 037 kr	2 412 kr	375 kr	31 kr

När utökad sortering med tvåfackskärl införs, vilket sker senast december 2026, kommer avgifterna i tabellen ovan ändras. Den totala avgiften per år för en normal villa hamnar då på 2 846 kr/år vid hämtning var fjärde vecka av restavfallet, eller 2 546 kr/år för de som är extra duktiga på att sortera och minimera sitt avfall och därför kan ha hämtning var åttonde vecka av restavfallet.

Fritidshus

Den ökade miljöstyrningen på hämtnings- och behandlingsavgiften för restavfall kommer att påverka de flesta fritidshusägare eftersom majoriteten idag har hämtning varannan vecka. Dock står det fritidshusägaren fritt att ändra till ett längre hämtningsintervall. Vid införande av utökad sortering för villor under hösten 2026 kommer varannan vecka för insamling av restavfall inte längre vara valbar.

	2025	2026	Ökning/år	Ökning/månad
Hämtning varannan vecka	1 191 kr	1 458 kr	267 kr	22 kr
Hämtning var fjärde vecka	980 kr	1 148 kr	168 kr	14 kr
Hämtning var åttonde vecka	890 kr	1 053 kr	163 kr	14 kr

Flerbostadshus

Avgifterna nedan är beräknade efter den så kallade Nils Holgersson-fastigheten.

Fastigheten består av 15 lägenheter om i snitt 67 kvm (totalt 1 000 kvm lägenhetsyta) och motsvarar i volym hämtning en gång i veckan av ett 660 liters restavfallskärl och ett 140 liters matavfallskärl.

2025	2026	Ökning/år	Ökning/månad
1 354 kr/år (20,3 kr/kvm och år)	1 572 kr/år (ca 23 kr/kvm och år)	218 kr (ca 3,2 kr/kvm och år)	18 kr (ca 0,3 kr/kvm och år)

Beslutsunderlag

- Avfallstaxa för Luleå kommun 2026-01-01, KLF Hid: 2025.11741
- Redovisade förändringar avgifter, Bilaga 1, KLF Hid: 2025.11743
- Jämförelse avfallsavgifter, Bilaga 2, KLF Hid: 2025.11744
- Protokollsutdrag Luleå Miljöresurs AB:s styrelse 2025-11-13, KLF Hid: 2025.11745
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande avfallstaxa för Luleå kommun 2026-01-01, KLF Hid: 2025.12394
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-12-01 § 201, KLF Hid: 2025.12669

Innehåll

1 Allmänna bestämmelser	1
1.1 Kommunens ansvar och gällande regler	1
1.2 Definitioner	1
1.3 Betalningsskyldighet och betalningsmottagare	1
1.4 Ändringar i taxan	2
1.5 Avfallstaxans konstruktion	2
1.6 Abonnemang	2
1.7 Detaljerade bestämmelser	3
1.7.1 Ägarbyte och ändring av abonnemang	3
1.7.2 Avgifter vid undantag enligt kommunens renhållningsordning	3
2 Avgifter för flerbostadshus och verksamheter	4
2.1 Grundavgift	4
2.2 Hämtnings- och behandlingsavgift	4
2.2.1 Sorterat avfall i kärl	4
2.2.2 Tillägg för byte av säck i matavfallskärl	5
2.2.3 Grovavfall i container	5
2.2.4 Restavfall i container	5
2.2.5 Returpapper i container	5
2.2.6 Restavfall i bottentömmande behållare	5
2.2.7 Matavfall i bottentömmande behållare	6
2.2.8 Returpapper i bottentömmande behållare	6
2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper	6
2.2.10 Insamling av förpackningar från flerbostadshus	6
3 Avgifter för boende i villa	7
3.1 Grundavgift	7
3.2 Hämtnings- och behandlingsavgift	7
3.2.1 Enfackskärl	7
3.2.2 Tvåfackskärl	7
3.2.3 Gemensam hämtning av avfall	7
4 Avgifter för fritidsboende	8
4.1 Grundavgift	8
4.2 Hämtnings- och behandlingsavgift	8
4.2.1 Enfackskärl	8
4.2.2 Gemensam hämtning av avfall	8
5 Tilläggstjänster och tilläggsavgifter för alla typer av hushåll och verksamheter	9
5.1 Extra tjänster - Sorterade avfallsfraktioner	9
5.2 Tömning av dåligt sorterat avfall under ordinarie körtur	9
5.3 Extra tömning av dåligt sorterat avfall i kärl	9
5.4 Extratömning av bottentömmande behållare	9
5.5 Byte av kärl	9
5.6 Latrin	10
5.7 Tillägg för dragavstånd, pris per kärl	10
6 Avgifter för avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare	11
6.1 Slamtömning slamavskiljare, minireningsverk och slutna tank	11
6.2 Fosforfilter	11
6.3 Fettavskiljare	12

1 Allmänna bestämmelser

1.1 Kommunens ansvar och gällande regler

Kommunen är ansvarig för att samla in, transportera och återvinna eller bortskafter kommunalt avfall enligt 15 kap. 3 § miljöbalken samt avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken i kommunen. Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av Luleå Miljöresurs AB.

Bestämmelser gällande hanteringen av kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar finns i kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Kommunen har rätt att ta ut avgifter för den service man är skyldig att tillhandahålla inom ramen för det kommunala avfallsansvaret. Rättigheterna att ta ut avgift samt regler för hur avgifterna får utformas regleras i 27 kap. 4-6 §§ miljöbalken. Avgifterna ska framgå av en kommunal avfallstaxa som fastställs av kommunfullmäktige.

1.2 Definitioner

Abbonemang innebär regelbunden hämtning/tömning med bestämt intervall.

Bottentömmande behållare kan vara antingen helt under jord, delvis under jord eller placeras i marknivå. Vid tömning lyfts behållaren upp med hjälp av fordon utrustat med kran och innehållet töms i fordonets container genom att behållarens golv öppnas.

Budning innebär att beställning görs inför varje enskild hämtning och avgift betalas per hämtning.

Delat abbonemang innebär att två eller fler närliggande fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare använder gemensam behållare.

En- och tvåbostadshus är samtliga fastigheter som är taxerade som småhus, utom fritidsbostäder. Begreppet omfattar exempelvis villor, radhus, kedjehus och parhus för permanentboende. Fastigheter för fritidsboende som har behov av hämtning av avfall året runt räknas som en- och två bostadshus.

Fastighetsnära insamling ingår från och med 2024-01-01 i det kommunala insamlingsansvaret. Fastighetsnära insamling av pappers-, plast-, metall- och glasförpackningar ska vara infört för samtliga fastigheter till 2027-01-01. Insamlingen av förpackningsmaterialet är kostnadsfritt vid vissa intervall enligt taxa.

Flerbostadshus är ett bostadshus med minst tre bostadslägenheter.

Fritidsbostad är en fastighet där ingen är folkbokförd och som används som tillfällig bostad för semester eller annan fritid under perioden 15 maj till den 15 oktober.

Gemensamhetslösning är när fler än tre fastighetsinnehavare delar på en eller flera behållare för avfall.

Kbm är förkortning för kubikmeter. Anger volym på exempelvis container och bottentömmande behållare.

Verksamheter är övriga fastigheter, utöver en- och tvåbostadshus, flerbostadshus och fritidshus, där det uppstår sådant avfall som till sin art och sammansättning liknar kommunalt avfall från hushåll. Exempel på verksamheter är företag, skolor, föreningar och institutioner.

I övrigt gäller samma definitioner som i föreskrifter om avfallshantering för Luleå kommun.

1.3 Betalningsskyldighet och betalningsmottagare

Det är fastighetsinnehavaren som är skyldig att betala i taxan angivna avgifter. Avgiften ska betalas till Luleå Miljöresurs AB. Vid utebliven eller sen betalning beräknas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Betalningsskyldighet gäller även vid de tillfällen då avfall inte har kunnat hämtas; på grund av att avfallsbehållaren inte varit tillgänglig vid tömningstillfället, inte använts eller varit placerad på annat sätt än det i abonnemanget specificerade sättet.

Fakturor kan, om det finns särskilda skäl och efter medgivande från Luleå Miljöresurs AB och fastighetsinnehavare, ställas direkt till nyttjanderättshavare. Luleå Miljöresurs AB kan häva denna överenskommelse om nyttjanderättshavaren inte uppfyller sina åtaganden. Betalningsskyldigheten kvarstår hos fastighetsinnehavaren och om fakturamottagaren inte betalar fakturorna inom föreskriven tid skickas fakturorna till fastighetsinnehavaren.

1.4 Ändringar i taxan

Avfallstaxan gäller tills vidare efter fastställande av kommunfullmäktige. I de fall där taxan inte går att tillämpa får Luleå Miljöresurs AB i enlighet med grunderna för denna taxa och med beaktande av de grunder som anges i 27 kap. 5 § miljöbalken besluta om avgifter i enstaka fall.

Sådana enstaka fall kan till exempel uppstå till följd av ny teknik vid insamling av avfall, hämtning med andra metoder eller intervall än de som är beskrivna eller där förhållandena väsentligt avviker från vad som är normalt. Nya avgifter ska införlivas i taxan vid närmast följande revidering.

1.5 Avfallstaxans konstruktion

Avfallstaxan är en tvådelad taxa som består av en fast del, grundavgiften, samt en rörlig del som är beroende av det abonnemang som väljs. Om inget annat anges avser avgifterna kronor per år inklusive moms.

Den fasta delen av taxan finansierar:

- Drift av återvinningscentraler samt behandling av det avfall som inkommer via dessa
- Behandling av farligt avfall som samlas in från fastighet eller lämnas vid miljöstation
- Insamling och återvinning av returpapper som samlas in via allmänna insamlingsplatser
- Kundservice
- Information
- Planering och övrig administration

Den rörliga delen av taxan finansierar:

- All insamling av avfall under kommunalt ansvar från fastighet (kärlavfall, grovavfall, farligt avfall och avfall som uppkommer vid enskilda avloppsanläggningar)
- Omlastning och transport av insamlat avfall för leverans till behandlingsanläggning
- Behandling av det insamlade avfallet (material- eller energiutvinning, deponering eller destruktion)

1.6 Abonnemang

Abonnemang ska tecknas för alla hushåll och verksamheter samt för alla anläggningar som bedöms kunna ge upphov till avfall som omfattas av kommunalt ansvar. Med ett hushåll avses boende i en- och tvåbostadshus, fritidshus samt i flerbostadshus. Exempel på anläggningar kan vara slutna tankar eller avskiljare som utgör en del av enskilda avloppsanläggningar. Detta innebär att det kan finnas behov av flera abonnemang och tjänster på en och samma fastighet.

Detta ingår i abonnemangsavgiften

I den avgift som kunden betalar för ett abonnemang ingår bland annat:

- Hämtning av avfallet enligt fastlagt hämtningsintervall vid fastighetsgräns eller den närmaste plats som är tillgänglig för aktuellt hämtningsfordon
- Transport av avfallet
- Behandling av avfallet
- Kärl för insamling av matavfall och restavfall

Detta ingår inte i avgiften

Bland annat följande ingår inte i avgiften utan utgör fastighetsinnehavarens och i vissa fall väghållarens skyldighet att anordna, anskaffa och bekosta:

- Anordna farbar väg till fastigheten
- Anordna hårdgjord yta mellan kärlet och fordonets uppställningsplats
- Skotta snö, sanda och röja vegetation längs dragvägar och uppställningsplatser
- Rengöra avfallskärnen
- För verksamheter berättigar abonnemangsavgiften inte till att kostnadsfritt lämna avfall på återvinningscentral. Verksamheter kan dock lämna mindre mängd avfall på återvinningscentral mot avgift. Denna avgift regleras inte i den kommunala avfallstaxan utan bestäms på kommersiella grunder av Luleå Miljöresurs AB. Verksamheter med 90-konton är undantagna denna avgift och får lämna icke-farligt hushållsliknande avfall på Sunderby återvinningscentral.

1.7 Detaljerade bestämmelser

1.7.1 Ägarbyte och ändring av abonnemang

Anmälan om uppsägning, ägarbyte eller byte av abonnemang ska utan dröjsmål lämnas till Luleå Miljöresurs AB. Anmälan ska innehålla korrekta uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare samt övriga obligatoriska uppgifter enligt blankett för att kunna handläggas. Ingen förändring av abonnemang medges retroaktivt.

1.7.2 Avgifter vid undantag enligt kommunens renhållningsordning

Förutsättningar och ansökan om undantag regleras i kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Delat abonnemang och gemensam avfallslösning

När det finns samfällighetsförening, med ansvar för avfallshantering för fastigheterna, kan faktura för grundavgifter och rörlig abonnemangsavgift ställas till föreningen. Registreringsbevis och en förteckning över tillhörande fastigheter ska då lämnas till Luleå Miljöresurs AB.

När det inte finns samfällighetsförening eller annan gemensam fakturamottagare skickas faktura för grundavgift och rörlig avgift till respektive fastighetsinnehavare. Den rörliga avgiften, för det abonnemang som väljs, delas på antal hushåll som berörs i enlighet med denna taxa.

Förutsättningar för delat abonnemang och gemensam avfallslösning regleras i kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Uppehåll från hämtning

Vid uppehåll från hämtning av kommunalt avfall debiteras grundavgift, men inte den rörliga abonnemangsavgiften, under aktuell period. Vid uppehåll ska ingen hämtning av något slags avfall ske från fastigheten under uppehållsperioden.

Förutsättningar för uppehåll regleras i kommunens föreskrifter om avfallshantering.

2 Avgifter för flerbostadshus och verksamheter

2.1 Grundavgift

Lägenheter utan separat grovavfallsabonnemang	901 kr
Verksamheter	344 kr

2.2 Hämtnings- och behandlingsavgift

2.2.1 Sorterat avfall i kärl

Matavfall					
			Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
140/190 liter			1 103 kr	2 195 kr	5 074 kr
Restavfall					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
190 liter	347 kr	611 kr	1 167 kr	2 278 kr	5 237 kr
370 liter		1 192 kr	2 273 kr	4 437 kr	10 206 kr
660 liter		2 076 kr	4 007 kr	7 867 kr	18 092 kr
Multiplikationsfaktorer för tömning av restavfall och matavfall					
Tömning tre ggr/v – 3,6 * kostnad tömning en ggr/v					
Tömning fyra ggr/v – 4,8 * kostnad tömning en ggr/v					
Tömning fem ggr/v – 6,0 * kostnad tömning en ggr/v					
Returpapper					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Beställning/ extratömning per styck
190 liter	624 kr	1 107 kr	2 002 kr	3 794 kr	167 kr*
370 liter	856 kr	1 456 kr	2 496 kr	4 575 kr	176 kr*
660 liter	1 545 kr	2 210 kr	3 446 kr	5 920 kr	192 kr*
<i>*För abonnemang som endast har beställningstömning tillkommer en kostnad för hyra av kärl, se avsnitt 2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper.</i>					
Porslin & keramik					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	
190 liter	468 kr	887 kr	1 725 kr	3 443 kr	
370 liter	916 kr	1 732 kr	3 363 kr	6 707 kr	
660 liter	1 588 kr	3 043 kr	5 954 kr	11 921 kr	
Grovavfall					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	
660 liter	1 588 kr	3 043 kr	5 954 kr	11 921 kr	

2.2.2 Tillägg för byte av säck i matavfallskärl

Årsavgift för byte av säck i matavfallskärl inklusive säckkostnad.

	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
Säck i 140 eller 190 liters kärl	550 kr	1 100 kr	2 200 kr

Multiplikatorfaktor för tillägg

Tömning tre ggr/v – 3,6 * kostnad tömning en ggr/v

Tömning fyra ggr/v – 4,8 * kostnad tömning en ggr/v

Tömning fem ggr/v – 6,0 * kostnad tömning en ggr/v

2.2.3 Grovavfall i container

Årsavgift per container inklusive behållarhyra och kostnad för behandling.

	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
2,5 kbm	11 890 kr	20 722 kr	38 350 kr	73 625 kr
4 kbm	18 473 kr	33 257 kr	62 826 kr	121 981 kr
8 kbm	27 800 kr	51 085 kr	97 637 kr	190 777 kr

2.2.4 Restavfall i container

Årsavgift per container inklusive behållarhyra och kostnad för behandling.

	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
2,5 kbm	11 428 kr	18 565 kr	34 401 kr	63 845 kr
4 kbm	12 896 kr	28 740 kr	53 058 kr	101 633 kr
6 kbm	19 405 kr	33 938 kr	63 005 kr	121 119 kr
8 kbm	22 894 kr	36 485 kr	74 899 kr	144 086 kr

2.2.5 Returpapper i container

Årsavgift per container inklusive behållarhyra och kostnad för behandling.

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Beställning/ extratömning per styck
<= 8 kbm	6 916 kr	9 783 kr	15 516 kr	26 982 kr	613 kr*

**För abonnemang som endast har beställningstömning tillkommer en kostnad för hyra av container, se avsnitt 2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper.*

2.2.6 Restavfall i bottentömmande behållare

Årsavgift per behållare. Observera att installation eller hyra inte ingår i taxan.

	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
< 3 kbm	18 210 kr	35 756 kr	71 510 kr
3-5 kbm	30 349 kr	59 593 kr	119 185 kr

2.2.7 Matavfall i bottentömmande behållare

Årsavgift per behållare. Observera att installation eller hyra inte ingår i taxan.

	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
<1 kbm	5 805 kr	11 550 kr	23 100 kr
1<2 kbm	11 612 kr	23 100 kr	46 200 kr
2<3 kbm	17 416 kr	34 650 kr	69 300 kr

2.2.8 Returpapper i bottentömmande behållare

Årsavgift per behållare. Observera att installation eller hyra inte ingår i taxan.

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Beställning/ extratömning per styck
<= 5 kbm	2 481 kr	5 375 kr	10 750 kr	21 499 kr	662 kr

2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper

Årsavgift per behållare.

Hyra, kärl 190 liter	159 kr
Hyra, kärl 370 liter	391 kr
Hyra, kärl 660 liter	932 kr
Hyra, container <= 8 kbm	4 305 kr

2.2.10 Insamling av förpackningar från flerbostadshus

Pappers- och plastförpackningar

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
Kärl, 190–660 liter	0 kr	0 kr	0 kr	1 625 kr	4 875 kr
Bottentömmande behållare	0 kr	0 kr	0 kr	9 588 kr	28 763 kr

Metall- och glasförpackningar

	Var 8:e	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
Kärl, 190–370 liter	0 kr	0 kr	813 kr	2 438 kr	5 688 kr
Bottentömmande behållare	0 kr	0 kr	4 794 kr	14 381 kr	33 556 kr

3 Avgifter för boende i villa

3.1 Grundavgift

Villa (en- och tvåbostadshus)	1 556 kr
-------------------------------	----------

3.2 Hämtnings- och behandlingsavgift

3.2.1 Enfackskärl

Matavfall			
140 liter			Varannan v 554 kr
Restavfall			
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v
190 liter	302 kr	554 kr	1 334 kr
370 liter		1 291 kr	2 599 kr
660 liter		2 240 kr	4 575 kr

3.2.2 Tvåfackskärl

Avgifterna avser mat- och restavfall. Insamling av förpackningar görs utan avgift från hushållen då Lumire genom Luleå kommun erhåller sin ersättning från den förpackningsavgift som producenterna betalar till Naturvårdsverket.

Kärl A, 370 liter tvåfackskärl varannan vecka, matavfall och pappersförpackningar	630 kr
Kärl B, 370 liter tvåfackskärl var fjärde vecka, restavfall och plastförpackningar	660 kr
Kärl B, 370 liter tvåfackskärl, var åttonde vecka restavfall, var fjärde vecka plastförpackningar	360 kr
Tilläggskärl för restavfall på grund av särskilda skäl	
190 liter enfackskärl var fjärde vecka	680 kr
370 liter enfackskärl var fjärde vecka	1 320 kr

3.2.3 Gemensam hämtning av avfall

Avgiften avser hushåll i områden där det finns en gemensamhetslösning för att till exempel undvika att trafikera ett bostadsområde med insamlingsfordon eller tillmötesgå arbetsmiljökrav. Detta abonnemang kan endast tecknas i samråd med Lumire.

Behållartyp, storlek och placering fastställs i samråd med Lumire. Behållarna töms av Lumire beslutat lämpligt intervall. Hushållen får var sin faktura och betalar var sin grundavgift samt särskild hämtnings- och behandlingsavgift för gemensam hämtning.

Hämtnings- och behandlingskostnad	1 462 kr/hushåll
-----------------------------------	---------------------

4 Avgifter för fritidsboende

4.1 Grundavgift

Fritidshus	673 kr
------------	--------

4.2 Hämtnings- och behandlingsavgift

Nedanstående avgifter gäller under hämtningsperioden **15 maj-15 oktober**.

4.2.1 Enfackskärl

Matavfall			
			Varannan v
140 liter			231 kr
Restavfall			
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v*
190 liter	149 kr	244 kr	554 kr
<i>*Varannan veckas hämtning av restavfall kan inte nytecknas. I samband med införande av utökad sortering för boende i villa kommer detta hämtningsintervall att utgå.</i>			

4.2.2 Gemensam hämtning av avfall

Avgiften avser hushåll i områden där det finns en gemensamhetslösning för att till exempel undvika att trafikera ett bostadsområde med insamlingsfordon eller tillmötesgå arbetsmiljökrav. Detta abonnemang kan endast tecknas i samråd med Lumire.

Behållartyp, storlek och placering fastställs i samråd med Lumire. Behållarna töms av Lumire beslutat lämpligt intervall. Hushållen får var sin faktura och betalar var sin grundavgift samt särskild hämtnings- och behandlingsavgift för gemensam hämtning.

Hämtnings- och behandlingskostnad	422 kr/hushåll
-----------------------------------	-------------------

5 Tilläggstjänster och tilläggsavgifter för alla typer av hushåll och verksamheter

5.1 Extra tjänster - Sorterade avfallsfraktioner

Extra tömning 140 l eller 190 l kärl med sorterat avfall	325 kr/kärl
Extra tömning 370 l kärl med sorterat avfall	468 kr/kärl
Extra tömning 660 l kärl med sorterat avfall	741 kr/kärl
Överfullt kärl 140 l eller 190 l kärl med sorterat avfall exkl. framkörning	98 kr/kärl
Överfullt kärl 370 l kärl med sorterat avfall exkl. framkörning	195 kr/kärl
Överfullt kärl 660 l kärl med sorterat avfall exkl. framkörning	390 kr/kärl
Grovavfall, minsta debiterbara mängd 1 kbm	750 kr/kbm
Vitvaror	775 kr/enhet
Elektronik, större enheter	775 kr/enhet
Elektronik, mindre enheter, max 50*50*50 cm	775 kr/enhet
Farligt avfall, per hämtningstillfälle, max 5 liter	950 kr/tillfälle
Trädgårdsavfall, max 10 säckar	850 kr/tillfälle
Kärلتvätt	250 kr/kärl

5.2 Tömning av dåligt sorterat avfall under ordinarie körtur

Dåligt sorterat avfall	500 kr/kärl
------------------------	-------------

5.3 Extra tömning av dåligt sorterat avfall i kärl

Framkörningsavgift	250 kr/tillfälle
Tömningskostnad	
140 eller 190 liters kärl	300 kr/kärl
370 liters kärl	500 kr/kärl
660 liters kärl	900 kr/kärl

5.4 Extratömning av bottentömmande behållare

Tömning inom en arbetsvecka	2 185 kr
Tömning inom tre arbetsdagar	2 885 kr

5.5 Byte av kärl

Vid byte av kärlstorlek, utkörning av nytt kärl eller återtagning av kärl tillkommer avgifter enligt nedan. Gäller inte nytt abonnemang eller avslutande av abonnemang.

Utkörning av nytt kärl samt tvätt av återtaget kärl	350 kr/kärl
---	-------------

5.6 Latrin

Latrinbehållare, behållare inkl. destruktionskostnad* 250 kr/behållare

**Fastighetsinnehavare lämnar själv latrinbehållare på Sunderby avfallsanläggning*

5.7 Tillägg för dragavstånd, pris per kärl

Flerbostadshus

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En g/v	Två g/v
0-1 m	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
> 2 m	60 kr	120 kr	240 kr	480 kr	960 kr
> 4 m	100 kr	200 kr	400 kr	800 kr	1 600 kr
> 10 m	160 kr	325 kr	650 kr	1 300 kr	2 600 kr
> 20 m	240 kr	480 kr	975 kr	1 950 kr	3 900 kr

Villor (efter särskild prövning)

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v
> 2 m	300 kr	600 kr	1 200 kr
> 4 m	400 kr	800 kr	1 600 kr
> 10 m	600 kr	1 200 kr	2 400 kr
> 20 m	900 kr	1 800 kr	3 600 kr

Fritidshus (efter särskild prövning)

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v
> 2 m	65 kr	125 kr	250 kr
> 4 m	100 kr	250 kr	500 kr
> 10 m	125 kr	350 kr	700 kr
> 20 m	250 kr	500 kr	1 000 kr

6 Avgifter för avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare

Ordinarie tömning minst en gång per år schemaläggs av Luleå Miljöresurs AB. Tömningar där kunden önskar bestämma tidpunkt betraktas som budad tömning.

I tömningsavgifterna ingår slangdragning upp till 10 meter, för extra slanglängd tillkommer ytterligare avgift. Slanglängden mäts som längden av den slang som utgår för tjänstens utförande.

Observera att brunnen eller tanken ska vara tydligt uppmärkt under aktuell tömningsmånad. För gällande bestämmelser för enskilda avloppsanläggningar se kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Minireningsverk och slamavskiljare kan, efter tömning, återfyllas med vatten mot avgift. Det är fastighetsinnehavarens/nyttjanderättshavarens ansvar att meddela vilken volym med vatten som minireningsverket eller slamavskiljaren ska fyllas med. Återfyllnad sker med max 2 kbm.

6.1 Slamtömning slamavskiljare, minireningsverk och sluten tank

Tank-/brunnsvolym	Ordinarie tömning	Budad tömning, inom 5 arbetsdagar	Akut tömning, inom 1 dygn*
Max 4 kbm	1 746 kr	2 707 kr	3 569 kr
>4 kbm, per tillkommande kbm	577 kr	577 kr	577 kr
<i>*Gäller endast helgfri vardag.</i>			
Tömning av toalettagn, toalettbod och torrdass, per modul			920 kr
Slamavskiljare för bad-, disk- och tvättavloppsvatten			
Ordinarie tömning och behandling, per brunn			1 025 kr
Budad tömning och behandling, per brunn			1 985 kr
Tilläggstjänster			
Slanglängd över 10 m, avgift per tillkommande 10 m			165 kr
Tungt lock			787 kr
Framkörningsavgift om tömning inte kunnat ske			935 kr
Akut tömning under helg, totalt max 4 kbm			5 693 kr
(gäller om tömning måste ske fredag eftermiddag, lördag, söndag eller helgdag)			
Gömd eller svåråtkomlig brunn/tank som medför extra arbete			545 kr
Tömning där det krävs två personal att dra slang eller lyfta lock			1 150 kr
Information om när tömning ska ske via samtal eller sms (meddelande via mobilsvår räknas som samtal)			55 kr/samtal eller sms
Krav på TMA-skydd vid tömning			1 815 kr
Återfyllnad av vatten, totalt max 2 kbm			2 063 kr/kbm

6.2 Fosforfilter

Tömning sker inom fem arbetsdagar efter beställning. Schemaläggs inte.

Tömning och behandling av fosforfilter, vikt upp till 500 kg	2 750 kr
Tömning och behandling av fosforfilter, vikt över 500 kg	3 300 kr

6.3 Fettavskiljare

Tank-/brunnsvolym	Ordinarie tömning*	Budad tömning, inom 5 arbetsdagar	Akut tömning, inom 1 dygn**
0 – 2 kbm	2 609 kr	4 507 kr	6 404 kr
2 ≤ 4 kbm	3 132 kr	5 029 kr	6 927 kr
4 ≤ 6	4 001 kr	5 898 kr	7 796 kr
6 ≤ 10	5 219 kr	7 116 kr	9 014 kr
10 ≤ 15	7 828 kr	9 726 kr	11 623 kr
> 15 kbm	9 567 kr	11 464 kr	13 362 kr

**För att erhålla budning som ordinarie tömning ska beställningen vara gjord senast den 25:e månaden innan tömning.*

***Gäller endast helgfri vardag. Där budad tömning inom ett dygn sker utanför ordinarie arbetstid (helg) tillkommer 50 % på den avgift som gäller för tömning inom ett dygn under vardagar.*

Tilläggstjänster		
Slanglängd över 10 m, avgift per tillkommande 10 m		165 kr
Slangdragning vid hinder, i trappa eller genom grind		275 kr
Tungt lock		787 kr
Framkörningsavgift om tömning inte kunnat ske		935 kr
Extra arbeten, t.ex. losstagning av fettkaka		1 183 kr
Tömning där det krävs två personal att dra slang eller lyfta lock		1 150 kr
Information om när tömning ska ske via telefon eller sms (meddelande via mobilsvär räknas som samtal)		55 kr/samtal eller sms
Spolning fettavskiljare i samband med tömning		1 409 kr
Återfyllnad av fettavskiljare, per kbm		275 kr
Timtid, fettbehållare (i tunna)		1 197 kr

Bilaga 1 – Redovisade förändringar avgifter

Nedanstående är ett utklipp från föreslagen avfallstaxa för Luleå kommun 2026 med nuvarande avgifter överstrukna och nya föreslagna avgifter i rött.

2 Avgifter för flerbostadshus och verksamheter

2.1 Grundavgift

Lägenheter utan separat grovavfallsabonnemang	721 901 kr
Lägenheter med separat grovavfallsabonnemang	438 kr
Verksamheter	275 344 kr

2.2 Hämtnings- och behandlingsavgift

2.2.1 Sorterat avfall i kärl

Matavfall					
		Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v	
140/190 liter		1 003 1 103 kr	1 995 2 195 kr	4 613 5 074 kr	
Restavfall					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
190 liter	330 347 kr	582 611 kr	1 111 1 167 kr	2 169 2 278 kr	4 988 5 237 kr
370 liter		1 135 1 192 kr	2 165 2 273 kr	4 226 4 437 kr	9 720 10 206 kr
660 liter		1 977 2 076 kr	3 816 4 007 kr	7 492 7 867 kr	17 230 18 092 kr
Multiplikationsfaktorer för tömning av restavfall och matavfall					
Tömning tre ggr/v – 3,6 * kostnad tömning en ggr/v					
Tömning fyra ggr/v – 4,8 * kostnad tömning en ggr/v					
Tömning fem ggr/v – 6,0 * kostnad tömning en ggr/v					
Returpapper					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Beställning/ extratömning per styck
190 liter	594 624 kr	1 054 1 107 kr	1 907 2 002 kr	3 613 3 794 kr	159 167 kr*
370 liter	815 856 kr	1 387 1 456 kr	2 377 2 496 kr	4 357 4 575 kr	168 176 kr*
660 liter	1 471 1 545 kr	2 105 2 210 kr	3 282 3 446 kr	5 638 5 920 kr	183 192 kr*
*För abonnemang som endast har beställningstömning tillkommer en kostnad för hyra av kärl, se avsnitt 2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper.					
Porslin & keramik					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	
190 liter	446 468 kr	845 887 kr	1 643 1 725 kr	3 279 3 443 kr	
370 liter	872 916 kr	1 649 1 732 kr	3 203 3 363 kr	6 388 6 707 kr	

660 liter	1 512 1 588 kr	2 898 3 043 kr	5 670 5 954 kr	11 353 11 921 kr
Grovavfall				
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v
660 liter	1 512 1 588 kr	2 898 3 043 kr	5 670 5 954 kr	11 353 11 921 kr

2.2.2 Tillägg för byte av säck i matavfallskärl

Årsavgift för byte av säck i matavfallskärl inklusive säckkostnad.

	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
Säck i 140 eller 190 liters kärl	500 550 kr	1 000 1 100 kr	2 000 2 200 kr

Multiplikatorfaktor för tillägg

Tömning tre ggr/v – 3,6 * kostnad tömning en ggr/v

Tömning fyra ggr/v – 4,8 * kostnad tömning en ggr/v

Tömning fem ggr/v – 6,0 * kostnad tömning en ggr/v

2.2.3 Grovavfall i container

Årsavgift per container inklusive behållarhyra och kostnad för behandling.

	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
2,5 kbm	11 324 kr 11 890 kr	19 735 kr 20 722 kr	36 524 kr 38 350 kr	70 119 kr 73 625 kr
4 kbm	17 593 kr 18 473 kr	31 673 kr 33 257 kr	59 834 kr 62 826 kr	116 172 kr 121 981 kr
8 kbm	26 476 kr 27 800 kr	48 652 kr 51 085 kr	92 988 kr 97 637 kr	181 692 kr 190 777 kr

2.2.4 Restavfall i container

Årsavgift per container inklusive behållarhyra och kostnad för behandling.

	Var 4:e v	Varannan v	En ggr/v	Två ggr/v
2,5 kbm	10 884 kr 11 428 kr	17 681 kr 18 565 kr	32 763 kr 34 401 kr	60 805 kr 63 845 kr
4 kbm	12 282 kr 12 896 kr	27 371 kr 28 740 kr	50 531 kr 53 058 kr	96 793 kr 101 633 kr
6 kbm	18 481 kr 19 405 kr	32 322 kr 33 938 kr	60 005 kr 63 005 kr	115 351 kr 121 119 kr
8 kbm	21 804 kr 22 894 kr	38 309 kr 36 485 kr	71 332 kr 74 899 kr	137 225 kr 144 086 kr

2.2.5 Returpapper i container

Årsavgift per container inklusive behållarhyra och kostnad för behandling.

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Beställning/ extratömning per styck
<= 8 kbm	6 587 kr 6 916 kr	9 317 kr 9 783 kr	14 777 kr 15 516 kr	25 697 kr 26 982 kr	584 kr* 613 kr*

*För abonnemang som endast har beställningstömning tillkommer en kostnad för hyra av container, se avsnitt 2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper.

2.2.6 Restavfall i bottentömmande behållare

Årsavgift per behållare. Observera att installation eller hyra inte ingår i taxan.

	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
< 3 kbm	17 343 kr 18 210 kr	34 053 kr 35 756 kr	68 105 kr 71 510 kr
3-5 kbm	28 904 kr 30 349 kr	56 755 kr 59 593 kr	113 509 kr 119 185 kr

2.2.7 Matavfall i bottentömmande behållare

Årsavgift per behållare. Observera att installation eller hyra inte ingår i taxan.

	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
<1 kbm	5 277 kr 5 805 kr	10 500 kr 11 550 kr	21 000 kr 23 100 kr
1<2 kbm	10 556 kr 11 612 kr	21 000 kr 23 100 kr	42 000 kr 46 200 kr
2<3 kbm	15 833 kr 17 416 kr	31 500 kr 34 650 kr	63 000 kr 69 300 kr

2.2.8 Returpapper i bottentömmande behållare

Årsavgift per behållare. Observera att installation eller hyra inte ingår i taxan.

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Beställning/ extratömning per styck
<= 5 kbm	2 363 kr 2 481 kr	5 119 kr 5 375 kr	10 238 kr 10 750 kr	20 475 kr 21 499 kr	630 kr 662 kr

2.2.9 Tillägg för hyra av behållare för returpapper

Årsavgift per behållare.

Hyra, kärl 190 liter	151 159 kr
Hyra, kärl 370 liter	372 391 kr
Hyra, kärl 660 liter	888 932 kr
Hyra, container <= 8 kbm	4 100 4 305 kr

2.2.10 Insamling av förpackningar från flerbostadshus

Pappers- och plastförpackningar

	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
Kärl, 190–660 liter	0 kr	0 kr	0 kr	1 625 kr	4 875 kr
Bottentömmande behållare	0 kr	0 kr	0 kr	9 588 kr	28 763 kr

Metall- och glasförpackningar

	Var 8:e	Var 4:e v	Varannan v	En gg/v	Två ggr/v
Kärl, 190–370 liter	0 kr	0 kr	813 kr	2 438 kr	5 688 kr
Bottentömmande behållare	0 kr	0 kr	4 794 kr	14 381 kr	33 556 kr

3 Avgifter för boende i villa

3.1 Grundavgift

Villa (en- och tvåbostadshus)	1 245 1 556 kr
-------------------------------	---------------------------

3.2 Hämtnings- och behandlingsavgift

3.2.1 Enfackskärl

Matavfall			
140 liter			Varannan v 504 554 kr
Restavfall			
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v
190 liter	288 302 kr	528 554 kr	1 067 1 334 kr
370 liter		1 033 1 291 kr	2 079 2 599 kr
660 liter		1 792 2 240 kr	3 660 4 575 kr
Ändring av abonnemang			
Kostnad abonnemangsbyte			100 kr/tillfälle*
<i>*Gäller inte ny kund.</i>			

3.2.2 Tvåfackskärl

Avgifterna avser mat- och restavfall. Insamling av förpackningar görs utan avgift från hushållen då Lumire genom Luleå kommun erhåller sin ersättning från den förpackningsavgift som producenterna betalar till Naturvårdsverket.

Kärl A, 370 liter tvåfackskärl varannan vecka, matavfall och pappersförpackningar	630 kr
Kärl B, 370 liter tvåfackskärl var fjärde vecka, restavfall och plastförpackningar	660 kr
Kärl B, 370 liter tvåfackskärl, var åttonde vecka restavfall, var fjärde vecka plastförpackningar	360 kr
Tilläggskärl för restavfall på grund av särskilda skäl	
190 liter enfackskärl var fjärde vecka	680 kr
370 liter enfackskärl var fjärde vecka	1 320 kr

3.2.3 Gemensam hämtning av avfall

Avgiften avser hushåll i områden där det finns en gemensamhetslösning för att till exempel undvika att trafikera ett bostadsområde med insamlingsfordon eller tillmötesgå arbetsmiljökrav. Detta abonnemang kan endast tecknas i samråd med Lumire.

Behållartyp, storlek och placering fastställs i samråd med Lumire. Behållarna töms av Lumire beslutat lämpligt intervall. Hushållen får var sin faktura och betalar var sin grundavgift samt särskild hämtnings- och behandlingsavgift för gemensam hämtning.

Hämtnings- och behandlingskostnad

~~1 392~~ 1 462
kr/hushåll

4 Avgifter för fritidsboende

4.1 Grundavgift

Fritidshus	538 673 kr
------------	------------

4.2 Hämtnings- och behandlingsavgift

Nedanstående avgifter gäller under hämtningsperioden **15 maj-15 oktober**.

4.2.1 Enfackskärl

Matavfall			
			Varannan v
140 liter			210 231 kr
Restavfall			
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v*
190 liter	142 149 kr	232 244 kr	443 554 kr
<i>*Varannan veckas hämtning av restavfall kan inte nytecknas. I samband med införande av utökad sortering för boende i villa kommer detta hämtningsintervall att utgå.</i>			

4.2.2 Gemensam hämtning av avfall

Avgiften avser hushåll i områden där det finns en gemensamhetslösning för att till exempel undvika att trafikera ett bostadsområde med insamlingsfordon eller tillmötesgå arbetsmiljökrav. Detta abonnemang kan endast tecknas i samråd med Lumire.

Behållartyp, storlek och placering fastställs i samråd med Lumire. Behållarna töms av Lumire beslutat lämpligt intervall. Hushållen får var sin faktura och betalar var sin grundavgift samt särskild hämtnings- och behandlingsavgift för gemensam hämtning.

Hämtnings- och behandlingskostnad	402 422 kr/hushåll
-----------------------------------	----------------------------------

5 Tilläggstjänster och tilläggsavgifter för alla typer av hushåll och verksamheter

5.1 Extra tjänster - Sorterade avfallsfraktioner

Extra tömning 140 l eller 190 l kärl med sorterat avfall	250 kr/kärl 325 kr/kärl
Extra tömning 370 l kärl med sorterat avfall	360 kr/kärl 468 kr/kärl
Extra tömning 660 l kärl med sorterat avfall	570 kr/kärl 741 kr/kärl
"Översopor" 140 l eller 190 l kärl med sorterat avfall exkl. framkörning	75 kr/kärl 98 kr/kärl
"Översopor" 370 l kärl med sorterat avfall exkl. framkörning	150 kr/kärl 195 kr/kärl
"Översopor" 660 l kärl med sorterat avfall exkl. framkörning	300 kr/kärl 390 kr/kärl
Grovavfall, minsta debiterbara mängd 1 kbm	250 kr/kbm 750 kr/kbm
Porslin & keramik, minsta debiterbara mängd 1 kbm	250 kr/kbm
Vitvaror	275 kr/enhet 775 kr/enhet
Elektronik, större enheter	275 kr/enhet 775 kr/enhet
Elektronik, mindre enheter, max 50*50*50 cm	275 kr/enhet 775 kr/enhet
Farligt avfall, per hämtningstillfälle, max 5 liter	350 kr/tillfälle 950 kr/tillfälle
Trädgårdsavfall, max 10 säckar	350 kr/tillfälle 850 kr/tillfälle
Kärلتvätt	150 kr/kärl 250 kr/kärl

5.2 Tömning av dåligt sorterat avfall under ordinarie körtur

Dåligt sorterat avfall	500 kr/kärl
------------------------	-------------

5.3 Extra tömning av dåligt sorterat avfall i kärl

Framkörningsavgift	250 kr/tillfälle
Tömningskostnad	
140 eller 190 liters kärl	300 kr/kärl
370 liters kärl	500 kr/kärl
660 liters kärl	900 kr/kärl

5.4 Extratömning av bottentömmande behållare

Tömning inom en arbetsvecka	1 200 kr 2 185 kr
Tömning inom tre arbetsdagar	1 900 kr 2 885 kr

5.5 Byte av kärl

Vid byte av kärllstorlek, utkörning av nytt kärl eller återtagning av kärl tillkommer avgifter enligt nedan. Gäller inte nytt abonnemang eller avslutande av abonnemang.

Utkörning nytt kärl	125 kr/kärl
Tvätt av återtaget kärl	150 kr/kärl
Utkörning av nytt kärl samt tvätt av återtaget kärl	350 kr/kärl

5.6 Latrin

Latrinbehållare, behållare inkl. destruktionskostnad*	200 250 kr/behållare
---	---------------------------------

*Fastighetsinnehavare lämnar själv latrinbehållare på Sunderby avfallsanläggning

5.7 Tillägg för dragavstånd, pris per kärl

Flerbostadshus					
	Var 8:e v	Var 4:e v	Varannan v	En g/v	Två g/v
0-1 m	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
> 2 m	60 kr	120 kr	240 kr	480 kr	960 kr
> 4 m	100 kr	200 kr	400 kr	800 kr	1 600 kr
> 10 m	160 kr	325 kr	650 kr	1 300 kr	2 600 kr
> 20 m	240 kr	480 kr	975 kr	1 950 kr	3 900 kr
Villor (efter särskild prövning)					
	Var 8:e v		Var 4:e v	Varannan v	
> 2 m	300 kr		600 kr	1 200 kr	
> 4 m	400 kr		800 kr	1 600 kr	
> 10 m	600 kr		1 200 kr	2 400 kr	
> 20 m	900 kr		1 800 kr	3 600 kr	
Fritidshus (efter särskild prövning)					
	Var 8:e v		Var 4:e v	Varannan v	
> 2 m	65 kr		125 kr	250 kr	
> 4 m	100 kr		250 kr	500 kr	
> 10 m	125 kr		350 kr	700 kr	
> 20 m	250 kr		500 kr	1 000 kr	

6 Avgifter för avfall från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare

Ordinarie tömning minst en gång per år schemaläggs av Luleå Miljöresurs AB. Tömningar där kunden önskar bestämma tidpunkt betraktas som budad tömning.

I tömningsavgifterna ingår slangdragning upp till 10 meter, för extra slanglängd tillkommer ytterligare avgift. Slanglängden mäts som längden av den slang som utgår för tjänstens utförande.

Observera att brunnen eller tanken ska vara tydligt uppmärkt under aktuell tömningsmånad. För gällande bestämmelser för enskilda avloppsanläggningar se kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Minireningsverk och slamavskiljare kan, efter tömning, återfyllas med vatten mot avgift. Det är fastighetsinnehavarens/nyttjanderättshavarens ansvar att meddela vilken volym med vatten som minireningsverket eller slamavskiljaren ska fyllas med. Återfyllnad sker med max 2 kbm.

6.1 Slamtömning slamavskiljare, minireningsverk och sluten tank

Tank-/brunnsvolym	Ordinarie tömning	Budad tömning, inom 5 arbetsdagar	Akut tömning, inom 1 dygn*
Max 4 kbm	1 518 kr 1 746 kr	2 354 kr 2 707 kr	3 103 kr 3 569 kr
>4 kbm, per tillkommande kbm	502 kr 577 kr	502 kr 577 kr	502 kr 577 kr
*Gäller endast helgfri vardag.			
Tömning av toalettavn, toalettbad och torrdass, per modul			920 kr
Slamavskiljare för bad-, disk- och tvättavloppsvatten			
Ordinarie tömning och behandling, per brunn			891 kr 1 025 kr
Budad tömning och behandling, per brunn			1 726 kr 1 985 kr
Tilläggstjänster			
Slanglängd över 10 m, avgift per tillkommande 10 m			165 kr
Tungt lock			787 kr
Framkörningsavgift om tömning inte kunnat ske			935 kr
Akut tömning under helg, totalt max 4 kbm			4 950 kr 5 693 kr
(gäller om tömning måste ske fredag eftermiddag, lördag, söndag eller helgdag)			
Gömd eller svåråtkomlig brunn/tank som medför extra arbete			545 kr
Tömning där det krävs två personal att dra slang eller lyfta lock			1 150 kr
Information om när tömning ska ske via samtal eller sms (meddelande via mobilsva räknas som samtal)			55 kr/samtal eller sms
Krav på TMA-skydd vid tömning			1 815 kr
Återfyllnad av vatten, totalt max 2 kbm			2 063 kr/kbm

6.2 Fosforfilter

Tömning sker inom fem arbetsdagar efter beställning. Schemaläggs inte.

Tömning och behandling av fosforfilter, vikt upp till 500 kg	2 750 kr
Tömning och behandling av fosforfilter, vikt över 500 kg	3 300 kr

6.3 Fettavskiljare

Tank-/brunnsvolym	Ordinarie tömning*	Budad tömning, inom 5 arbetsdagar	Akut tömning, inom 1 dygn**
0 – 2 kbm	2 269 kr 2 609 kr	3 919 kr 4 507 kr	5 569 kr 6 404 kr
2 ≤ 4 kbm	2 723 kr 3 132 kr	4 373 kr 5 029 kr	6 023 kr 6 927 kr
4 ≤ 6	3 479 kr 4 001 kr	5 129 kr 5 898 kr	6 779 kr 7 796 kr
6 ≤ 10	4 538 kr 5 219 kr	6 188 kr 7 116 kr	7 838 kr 9 014 kr
10 ≤ 15	6 807 kr 7 828 kr	8 457 kr 9 726 kr	10 107 kr 11 623 kr
> 15 kbm	8 319 kr 9 567 kr	9 969 kr 11 464 kr	11 619 kr 13 362 kr

*För att erhålla budning som ordinarie tömning ska beställningen vara gjord senast den 25:e månaden innan tömning.

**Gäller endast helgfri vardag. Där budad tömning inom ett dygn sker utanför ordinarie arbetstid (helg) tillkommer 50 % på den avgift som gäller för tömning inom ett dygn under vardagar.

Tilläggstjänster	
Slanglängd över 10 m, avgift per tillkommande 10 m	165 kr
Slangdragning vid hinder, i trappa eller genom grind	275 kr
Tungt lock	787 kr
Framkörningsavgift om tömning inte kunnat ske	935 kr
Extra arbeten, t.ex. losstagning av fettkaka	1 183 kr
Tömning där det krävs två personal att dra slang eller lyfta lock	1 150 kr
Information om när tömning ska ske via telefon eller sms (meddelande via mobilsvär räknas som samtal)	55 kr/samtal eller sms
Spolning fettavskiljare i samband med tömning	1 409 kr
Återfyllnad av fettavskiljare, per kbm	275 kr
Timtid, fettbehållare (i tunna)	1 197 kr

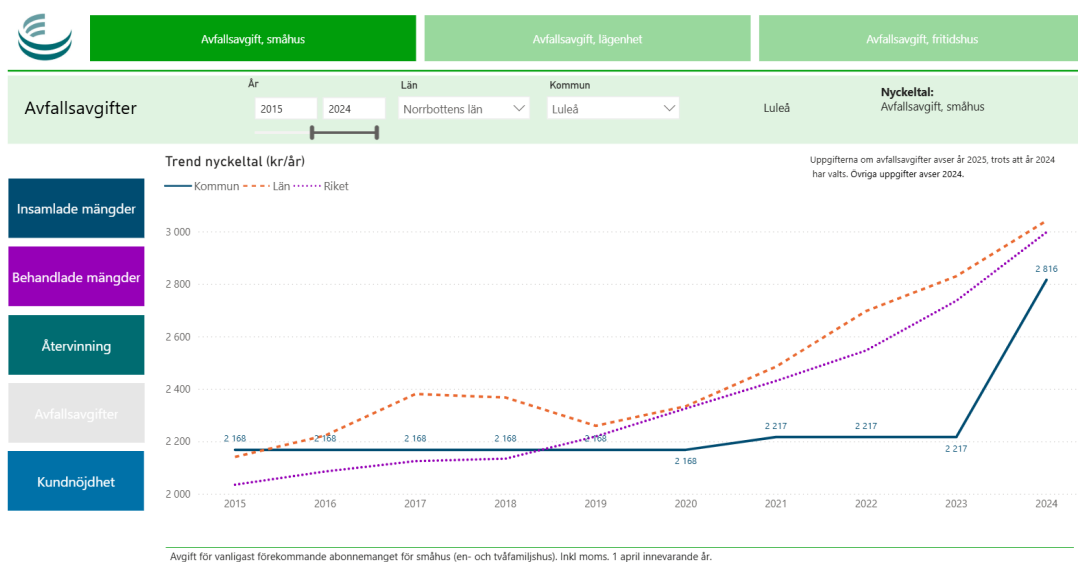
Bilaga 2 – Jämförelse avfallsavgifter

I bilderna nedan visas en sammanställning över avfallsavgifterna i villa, fritidshus och lägenhet (enligt kommunens vanligaste abonnemang) från år 2015 till 2025.

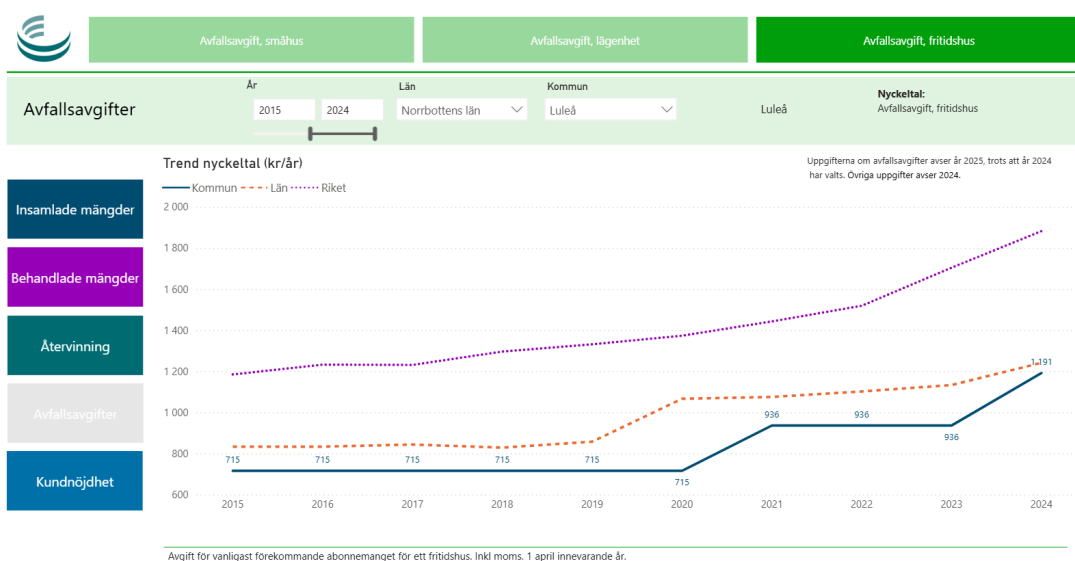
Uppgifterna i sammanställningen hämtade från Avfall Web (Avfall Sveriges webbaserade statistiksystem för hantering av avfallsstatistik). Uppgifterna om avfallsavgifter avser 2025 trots att det står 2024 då inrapporteringen ändrades till innevarande år när rapporteringen för 2024 gjordes våren 2025.

Det vi kan utläsa därifrån är att Luleå kommuns avfallsavgifter (de blå linjerna) under lång tid legat under genomsnittet för hela Sverige (de lila prickiga linjerna) och även för Norrbotten (de orange streckade linjerna), men nu börjat närma sig de genomsnittliga avgifterna.

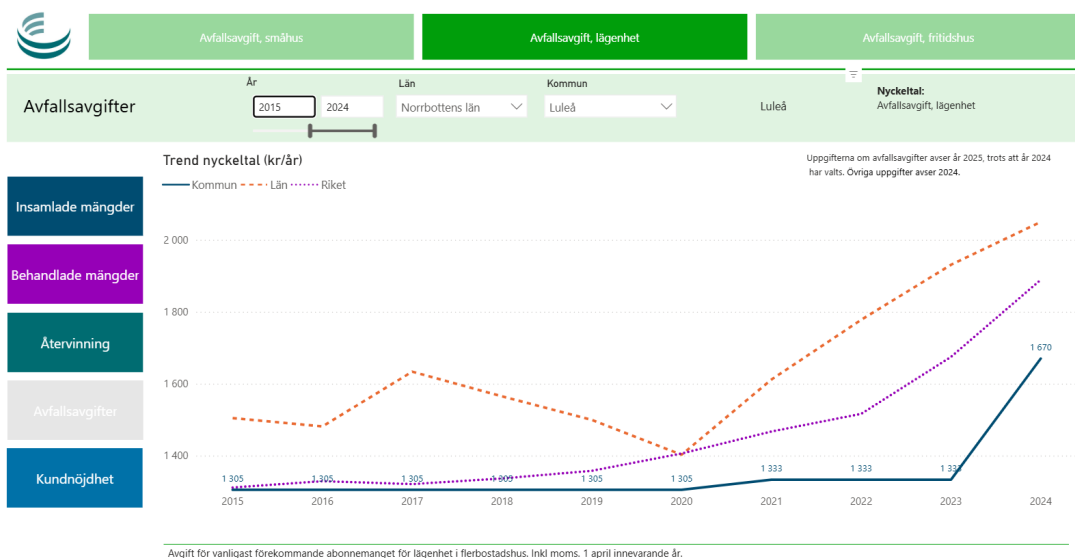
Villor/småhus

Fritidshus

Flerbostadshus/lägenhet

§ 278

Justering av bruksavgift för vatten och avlopp 2026

Ärendenr 2025/1698-3.4.0.2

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att justera upp fast och rörlig bruksavgift för vatten och avlopp (VA) med 9 % från och med 2026-01-01 samt anta VA-taxa Luleå 2026.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Miljöresurs AB har i uppdrag av VA-huvudmannen Luleå kommun, att på ett kostnadseffektivt sätt, tillhandahålla rent och hälsosamt dricksvatten till kunderna och avleda och rena spill- och dagvatten på ett miljö- och hälsosamt sätt.

Finansieringen sker genom uttag av bruksavgift och anläggningsavgift. Bruksavgiften utgör merparten av VA-verksamhetens intäkter (92 %) och består av en fast och en rörlig avgift som regleras via mätning av vattenförbrukning.

VA-verksamheten har under den senaste 10-årsperioden varit inne i en intensiv investerings- och utvecklingsfas för att möta framtida behov och säkra en god och hållbar vatten- och avloppsförsörjning för Luleåborna.

Investeringar utförda sedan 2015 uppgår till över 2,2 miljarder kronor och omfattar bland annat investeringar i ett nytt vattenverk, nya huvudledningar i Östra länken, nya reningssteg i avloppsreningsverken samt reinvestering i befintlig infrastruktur. Den höga investeringsnivån bidrar till ökade kapitalkostnader, avskrivningar och ränta. Ökade anläggningstillgångar medför att räntekänsligheten ökar. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har inför 2026 föreslagit en räntehöjning ränta om 0,25 % till 2,75 % som påverkar aktivering av genomförda investeringar under 2026.

För att säkerställa en fortsatt balanserad utveckling av bruksavgiften föreslås en taxehöjning inför 2026 motsvarande 9 %. Underlag för taxehöjningen presenteras enligt nedan:

- Ökade kapitalkostnader 4 %.
- Intäktsstapp 2 %.
- Ökade personal och driftskostnader 3 %.

Nuvarande taxekonstruktion behålls och samtliga taxeslag höjs med angiven procentsats.

Föreslagen ökning för en normal villa (Typhus A) motsvarar 101 kr per månad och för boende i lägenhet (Typhus B) 58 kr per månad inkl. moms.

Brukningsavgift villa, förbrukning 150 m³ vatten per år (typhus A)

	2025	2026
Rörlig avgift (150 m3)	7 309 kr	7 969 kr
Fast avgift	6 104 kr	6 653 kr
Brukningsavgift	13 413 kr	14 621 kr

**Ökad kostnad per månad 101 kr*

Brukningsavgift för flerbostadshus, förbrukning 2000 m³ vatten per år (typhus B)

	2025	2026
Rörlig avgift (2 000 m3)	97 450 kr	106 250 kr
Fast avgift	18 243 kr	19 885 kr
Brukningsavgift	115 693 kr	126 135 kr

**Ökad kostnad per lägenhet och månad 58 kr*

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 178 föreslagit kommunfullmäktige besluta att justera upp fast och rörlig brukningsavgift för vatten och avlopp (VA) med 9 % från och med 2026-01-01 samt anta VA-taxa Luleå 2026.

Sammanträdet

Ordföranden (S) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts i ekonominätverk för branschen och närliggande VA-verksamheter om förutsättningar för avgifter inför 2026.

Beslutsunderlag

- Beskrivning av justering av brukningsavgift för vatten och avlopp 2026, KLF Hid: 2025.11004

- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-10-16 § 114,
KLF Hid: 2025.11002
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 178,
KLF Hid: 2025.11401

Beskrivning justering av bruksavgift för vatten och avlopp 2026

Ärendenr 2025/454-3.4.0.2

Bakgrund

Luleå miljöresurs AB har i uppdrag av VA-huvudmannen Luleå kommun, att på ett kostnadseffektivt sätt, tillhandahålla rent och hälsosamt dricksvatten till kunderna och avleda och rena spillvatten på ett miljö- och hälsomässigt sätt. I bolagets uppdrag ingår också att bidra till kommunens ansvar att avleda och vid behov rena dag- och dräneringsvatten från fastigheter och anslutna ytor till lämplig recipient samt att förvalta och utveckla VA-infrastrukturen såsom ledningsnät och processanläggningar. Ytterligare en viktig del i bolagets uppdrag är att bidra till Luleå kommuns utveckling genom en långsiktig VA-planering i samverkan med kommunen.

Finansieringen sker genom uttag av bruksavgift och anläggningsavgift. Bruksavgiften utgör merparten av VA-verksamhetens intäkter (92 %) och består av en fast och en rörlig avgift som regleras via mätning av vattenförbrukning.

Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) reglerar hur avgifter får tas ut för att bedriva VA-verksamheten inom kommunens beslutade verksamhetsområde för vatten och avlopp. Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen. Avgiftsuttaget skall fördelas skäligt och rättvist mellan kunderna i VA-kollektivet.

VA-verksamheten har under den senaste 10-årsperioden varit inne i en intensiv investerings- och utvecklingsfas för att möta framtida behov och säkra en god och hållbar vatten- och avloppsförsörjning för Luleåborna. Investeringarna utförda sedan 2015 uppgår till över 2,2 miljarder och omfattar bland annat investeringar i ett nytt vattenverk, nya huvudledningar i Östra länken, nya reningssteg i avloppsreningsverken samt reinvestering i befintlig infrastruktur. Detta har bidragit till ökade kapitalkostnaderna i verksamheten och därigenom höjda va-avgifter.

Svenskt vattens Taxerapport 2025

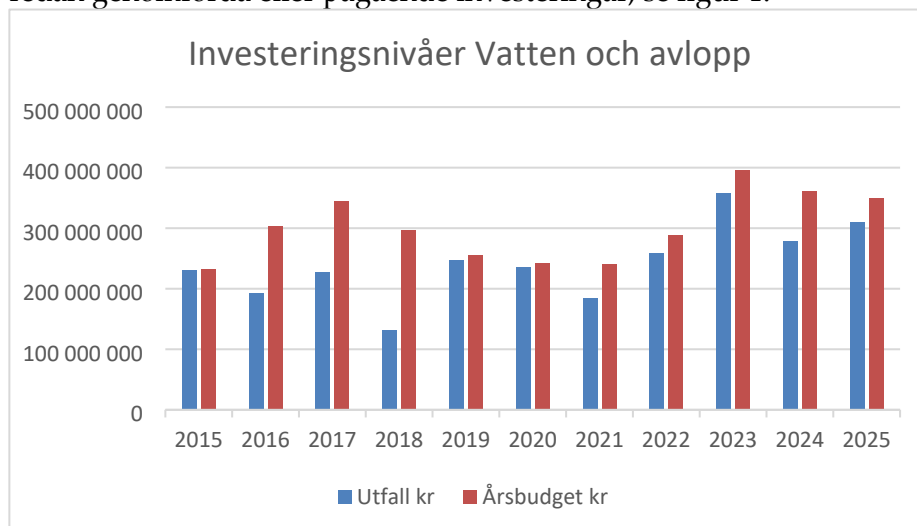
Branschorganisationen Svenskt Vatten har i sin senaste taxerapport från juni 2025 som syftar till att analysera vatten- och avloppsavgifternas utveckling i Sverige konstaterat följande:

- Genomsnittlig ökning av bruksavgifterna för vatten och avlopp inför 2025 på 11% för enbostadshus och flerfamiljshus.
- Anläggningsavgifterna har också stigit med medelvärden för Sverige på 196 290 kr för enbostadshus och 630 144 kr för flerfamiljshus.
- Skillnaderna mellan kommunernas taxor fortsätter att växa, skillnader på upp till 618% mellan högsta och lägsta taxa.
- Ökningen är ett resultat av flera samverkande faktorer, däribland ökande kostnader för råvaror, energianvändning och ett allt större investeringsbehov inom Va-sektorn.

I Svenskt vattens senaste investeringsrapport från 2023 konstateras att Sveriges infrastruktur för dricksvatten och avlopp (VA) bedöms ha ett årligt investeringsbehov på 31 mdkr. Den årliga investeringstakten ligger runt 20 mdkr och år 2021 investerade VA-organisationerna 21 mdkr. Behovet av ökade investeringar kommer att bidra till kraftig ökning av kapitalkostnader fram till 2040. Investeringsrapporten visar på en tre till femdubbling av Va-verksamheternas kapitalkostnader som endast med hänsyn till detta utgör behov av mer än en fördubbling av avgiftsuttaget där ränteutvecklingen är en avgörande faktor.

Satsningar i enlighet med antagen VA-plan 2040

Investeringsplanen för Luleå motsvarar de föreslagna nivåerna i Svenskt vattens investeringsrapport för 2023 (ca 275 mkr i snitt per år för kommun i Luleås storlek). Kapitalkostnadernas storlek 2026 är till stor del resultatet av redan genomförda eller pågående investeringar, se figur 1.

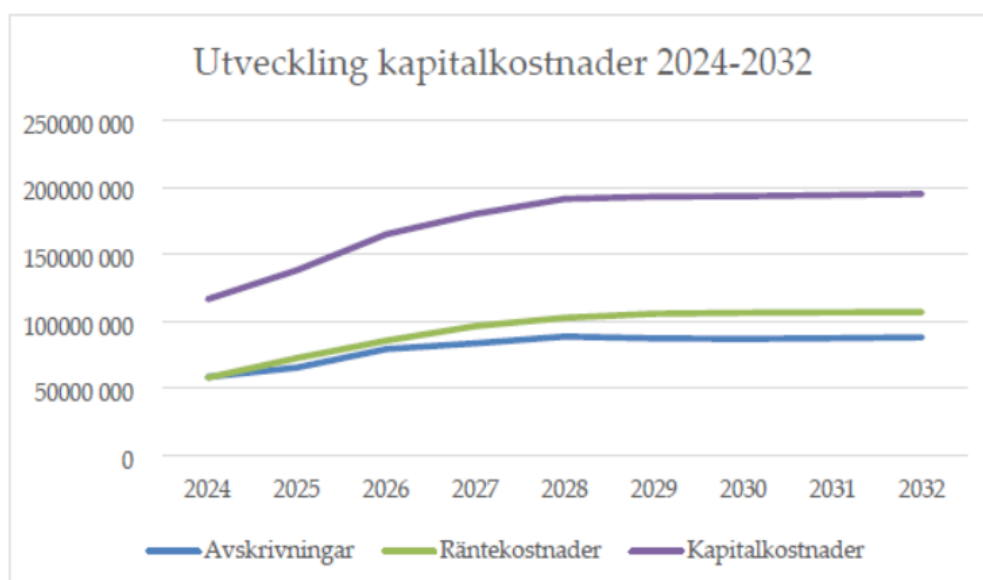
Figur 1 Investeringsnivåer Vatten och avlopp 2015-2025

Investeringstakten drivs av ambitionen att säkerställa bostäder och arbetsplatsområden för en växande befolkning i enlighet med antagen VA-plan. Projekt som nytt vattenverk, utbyggnaden av huvudledningsnätet i Östra länken, uppgradering av Uddebo avloppsreningsverk med tillhörande

rötkammare, ny vattenförsörjning till Råneå samt förstärkt vattenförsörjning i Sörbyarna är alla resultatet av de kapacitetshöjande åtgärder som krävs för att kunna möta detta behov.

Satsningar för att klimatsäkra VA-systemet samt nya dagvattenanläggningar för rening finns upptagna i kommande investeringsplan. Planering för kommande utbyggnadsområde i Östra Bensbyn omfattande 150 fastigheter pågår för fullt enligt VA-plan 2040.

Mellan 2024-2030 förväntas de sammanlagda kapitalkostnaderna att öka med det dubbla och inom en 5-års period utgöra lika stor del av VA-verksamhetens kostnader som driftkostnaderna.

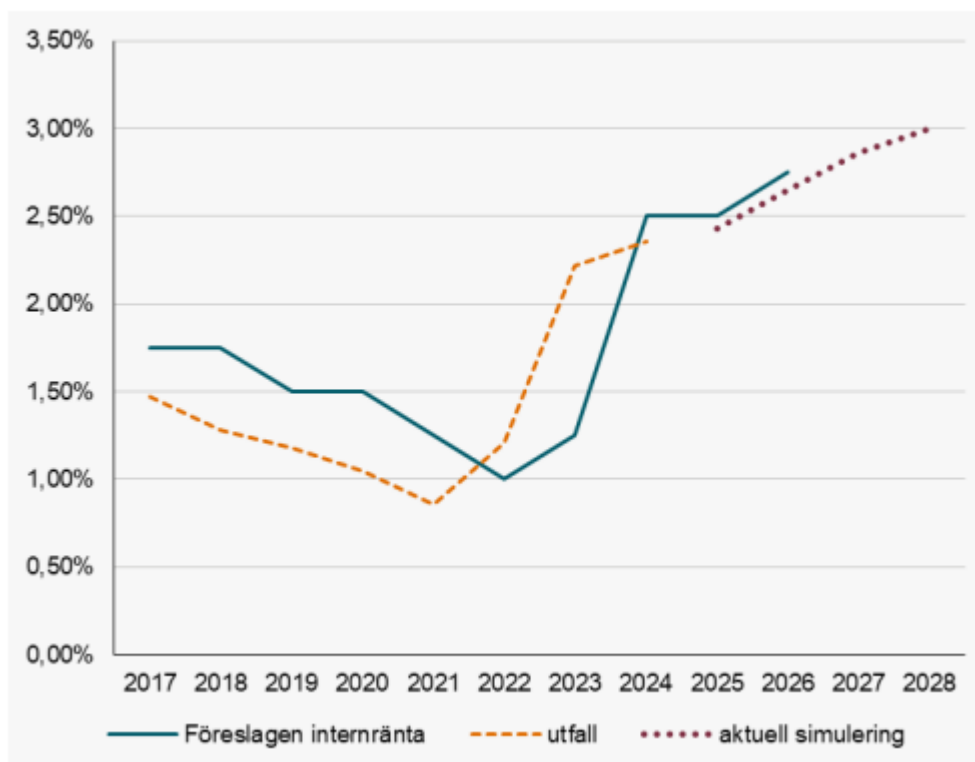

Figur 2 Utveckling av kapitalkostnader för Vatten och avlopp 2024-2032

Räntans påverkan

Kapitalkostnaderna har de senaste 10 åren (2014-2024) ökat från ca 55 mkr per år till 119 mkr per år. Inför 2024 dubblerades räntan från 1,25% till 2,5% vilket medför att räntekostnaderna nu uppgår till samma nivå som avskrivningarna och total kapitalkostnad för 2025 uppgår till 129 mkr.

VA-kollektivets anläggningstillgångar uppgår idag till nästan 3 miljarder kronor och spås med gällande investeringsplan öka med ytterligare 2 miljarder kronor fram till 2030. Östra länken utgör 1,5 miljarder kronor av förväntad ökning. Större anläggningstillgångar medför att räntekänsligheten ökar. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har inför 2026 föreslagit en räntehöjning om 0,25% till 2,75%. Förslaget bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader och fastställs årligen. Luleå kommun följer SKR's rekommendation om interräntans nivå.

Figur 3 Föreslagen internränta i kommuner och regioner 2017-2026, genomsnittlig ränta utfall till 2024 samt simulering 2025-2028

Diagrammet visar att den föreslagna internräntan åren 2017 – 2021 varit något högre än utfallet. År 2022 och 2023 råder omvändande förhållanden då ränteuppgången våren 2022 medförde att den föreslagna internräntan varit för låg. Den röda linjen i diagrammet simulerar utvecklingen de närmaste åren utifrån aktuellt marknadsränteläge. Simuleringen visar att den genomsnittliga räntekostnaden ökar marginellt åren framöver.

Lägre intäkter och ökade driftskostnader

I prognosen för 2026 förväntas intäkterna av bruksavgifter för verksamheter minska med anledning av Norrmejeriers avetablering i Luleå samt lägre förbrukningsvolym för SSAB. Förväntade industrietableringar bedöms inte kunna väga upp för intäkts tappet på kort sikt (under 2026-2028). Förväntat intäkts tapp motsvarar ca 7 mkr inför 2026.

För att möta kostnadsutvecklingen för personal, material, köpta tjänster och energitjänster föreslås en indexjustering motsvarande Prisindex för Kommunal verksamhet om 3% inför 2026. Driftkostnaderna bedöms öka med 9 mkr inför 2026 till 207 mkr.

Förslag till avgiftsjustering

För att säkerställa en fortsatt balanserad utveckling av bruksavgiften

föreslås en taxehöjning inför 2026 motsvarande 9 %. Underlag för taxehöjningen presenteras enligt nedan:

- Ökade kapitalkostnader 4 %
- Intäktstapp 2 %
- Ökade personal och driftskostnader 3 %

Nuvarande taxekonstruktion behålls och samtliga taxeslag höjs med angiven procentsats.

Justeringen av brukningsavgiften med 9 % för 2026 innebär följande årskostnad för en normal villa (Typhus A) samt flerbostadshus med 15 lägenheter (Typhus B). Priser redovisas inklusive moms.

Brukningsavgift villa, förbrukning 150 m³ vatten per år (typhus A)

	2025	2026
Rörlig avgift (150 m ³)	7 309 kr	7 969 kr
Fast avgift	6 104 kr	6 653 kr
Brukningsavgift	13 413 kr	14 621 kr

**Ökad kostnad per månad 101 kr*

Brukningsavgift för flerbostadshus, förbrukning 2000 m³ vatten per år (typhus B)

	2025	2026
Rörlig avgift (2 000 m ³)	97 450 kr	106 250 kr
Fast avgift	18 243 kr	19 885 kr
Brukningsavgift	115 693 kr	126 135 kr

**Ökad kostnad per lägenhet och månad 58 kr*

Petra Viklund
VA-chef, Luleå miljöresurs

Lumire i siffror

På Lumire finns:

240
kollegor

4
återvinnings-
centraler

150 mil
vatten- och
avloppsledning

52
återvinnings-
stationer

7,7

miljarder liter vatten
producerar vi varje år
– det gör oss till
Norrbottens största
livsmedelsproducent.

55 000

ton avfall från 38 000 hushåll och
700 företag, hanterar vi varje år.

20st

**vatten- och
avloppsrenings-
verk** som dygnet
runt tar hand om
Luleås restvatten.

Vi arbetar hårt
varje dag för att göra
morgondagen ännu
bättre för:

38 000
hushåll

700
företag

850

ton biogas tillverkas
årligen på Uddebo
reningsverk. Biogasen
driver en stor del av
kommunens fordon
och Luleå lokaltrafiks
bussar.

1%

av vår omsättning
investeras i forskning
och utveckling för
att driva den hållbara
samhällsomställningen
framåt.

På tre av våra åter-
vinningscentraler
kan du kasta avfall

24/7

– året om, med
hjälp av Lumires
app.

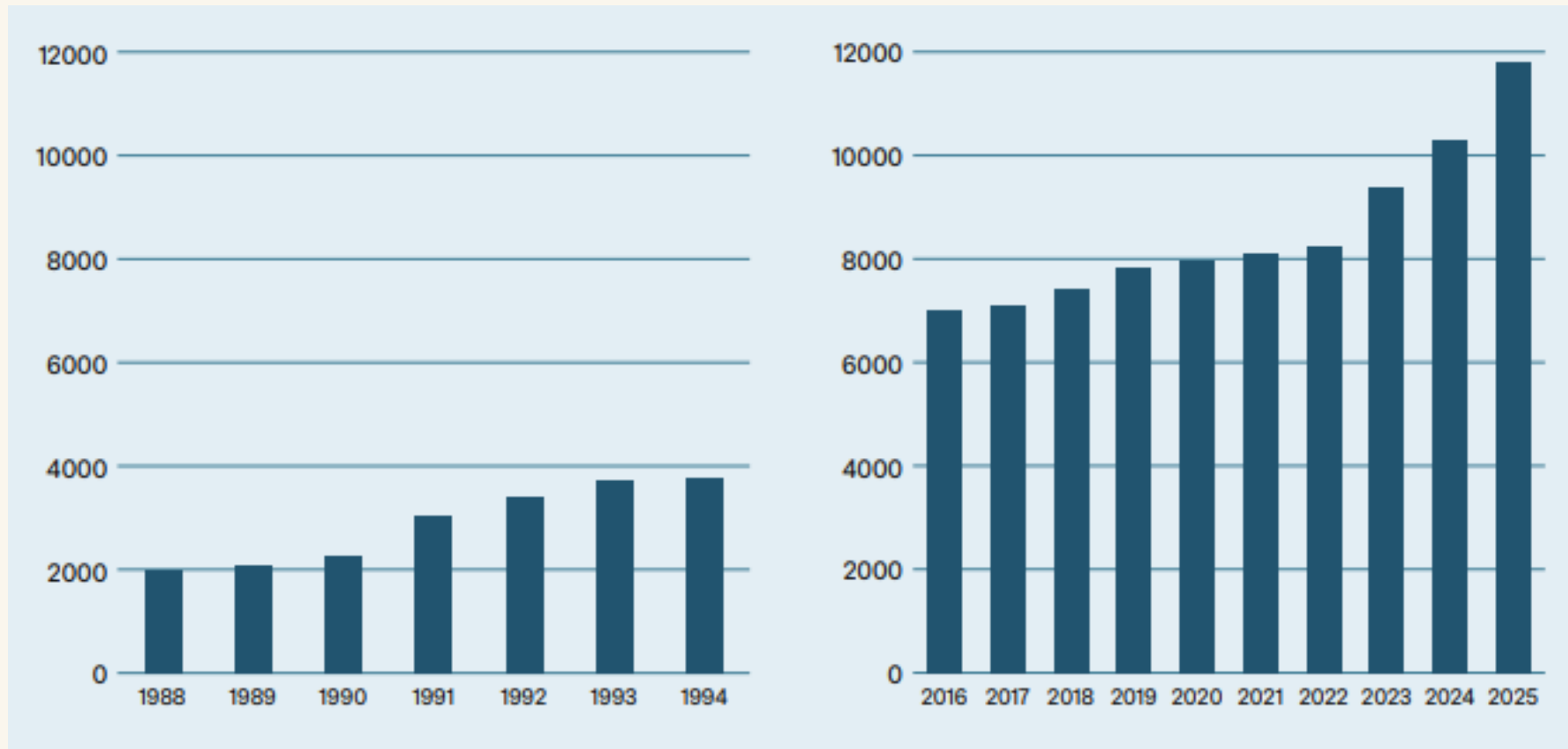
Vi omsätter drygt en **halv miljard kronor** varje år.

Justering av VA-taxa 2026

2025-10-06

Petra Viklund, VA-avdelningen

Taxeutveckling i VA-Sverige

Högst pris
25 191 kr/år

Lägst pris
4 076 kr/år

Differensen är

618%

mellan lägsta och
högsta taxa

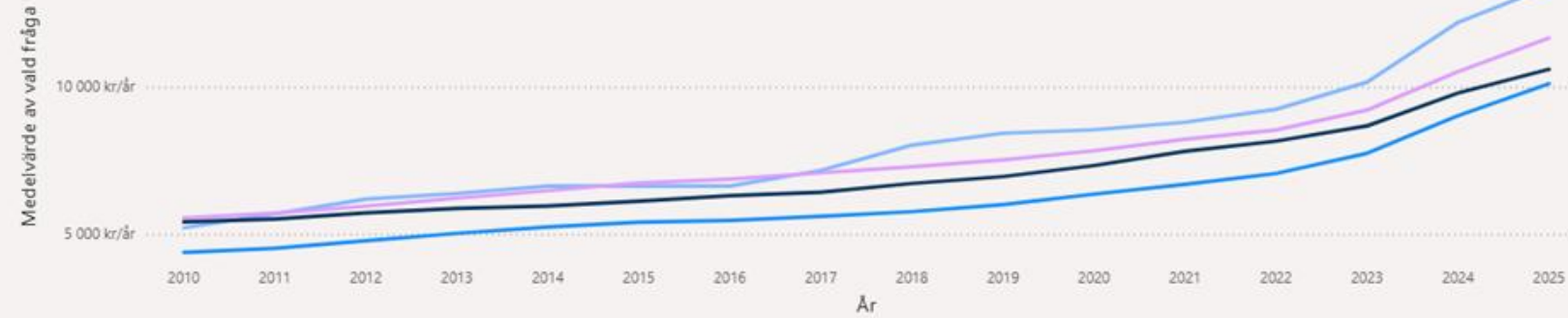

Total årskostnad för typhus A (enbostadshus, t.ex. villa)

Vald kommun Riket SKR grupp Län

Medelvärde av vald fråga

Luleå

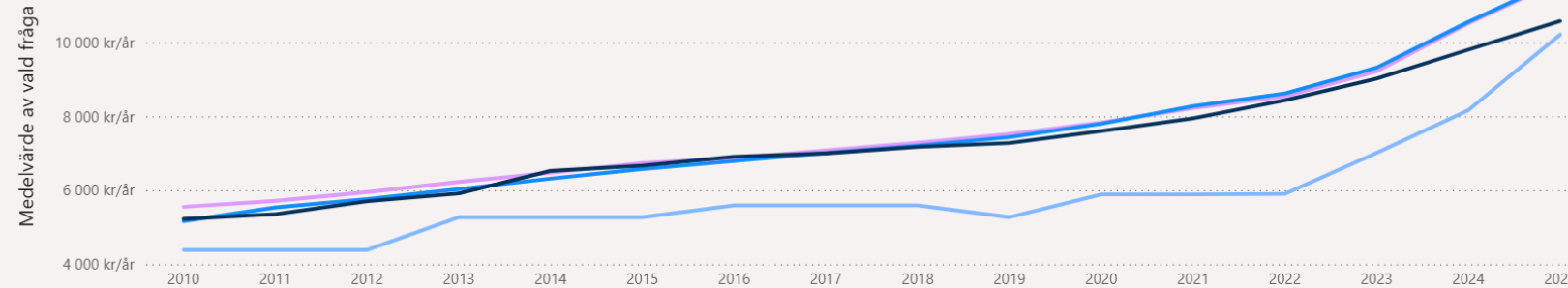

Total årskostnad för typhus A (enbostadshus, t.ex. villa)

Vald kommun Riket SKR grupp Län

Medelvärde av vald fråga

Skellefteå

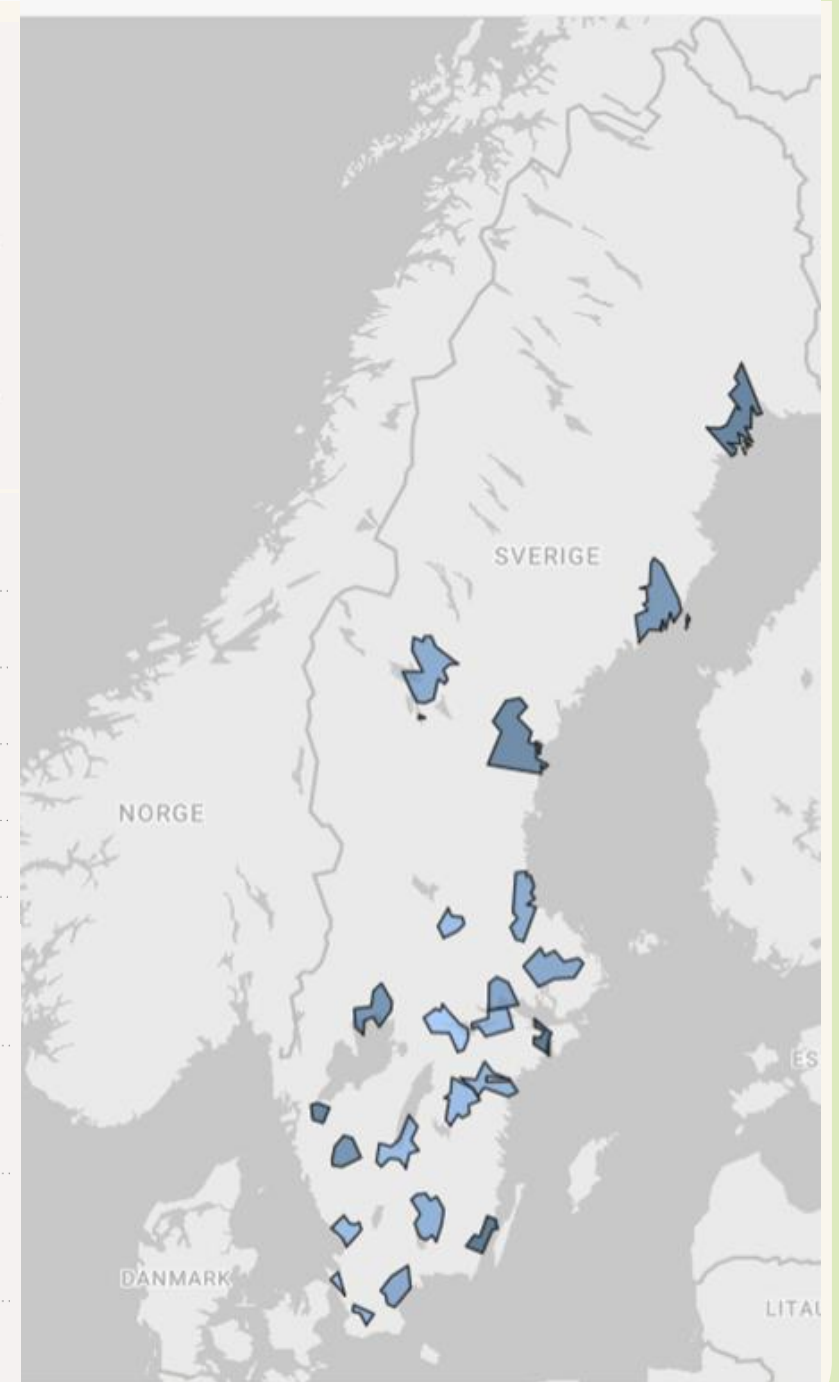
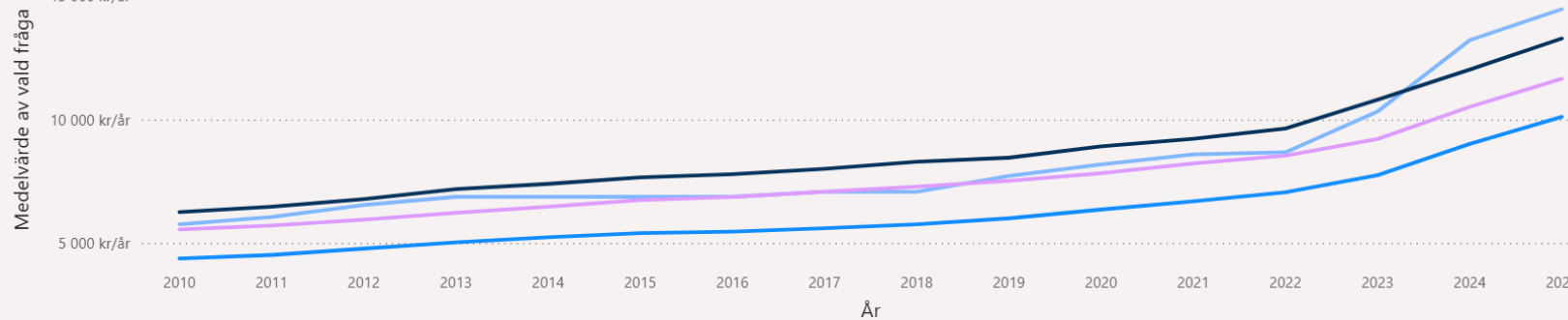

Total årskostnad för typhus A (enbostadshus, t.ex. villa)

Vald kommun Riket SKR grupp Län

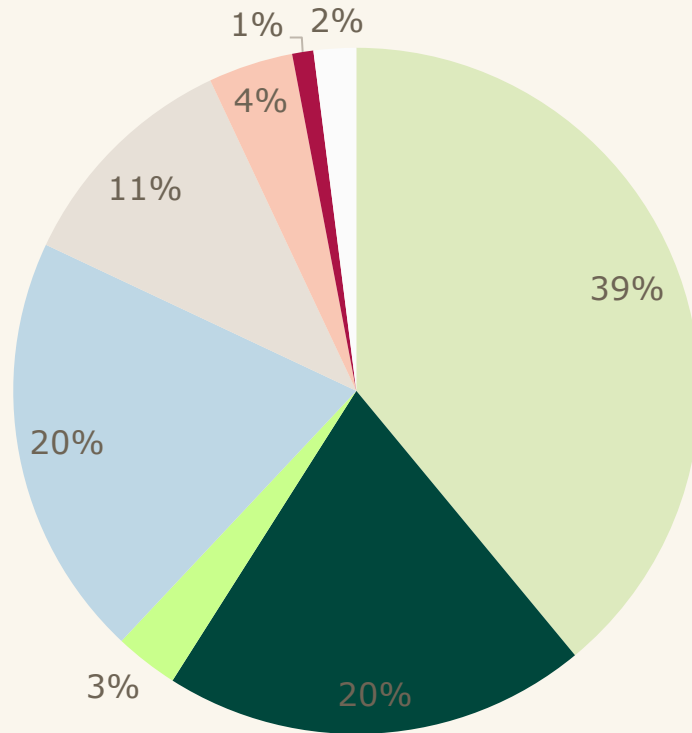
Medelvärde av vald fråga

Kalmar

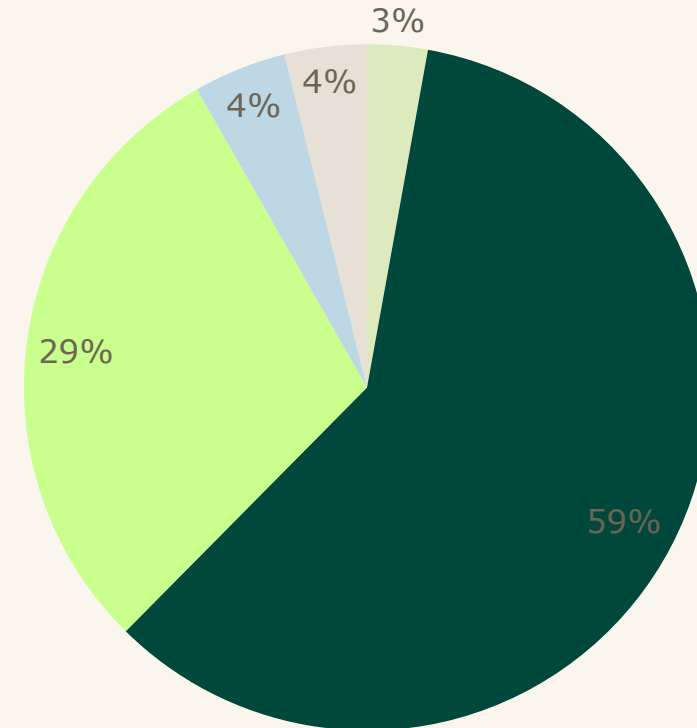
VA-ekonomi

Kostnader

- Kapitalkostnader
- Inköp av varor och material
- OH- och lokalkostnader
- Försäkringar och skadestånd
- Personalkostnader
- Inköp av tjänster
- Energikostnader
- Kemikalier

Intäkter

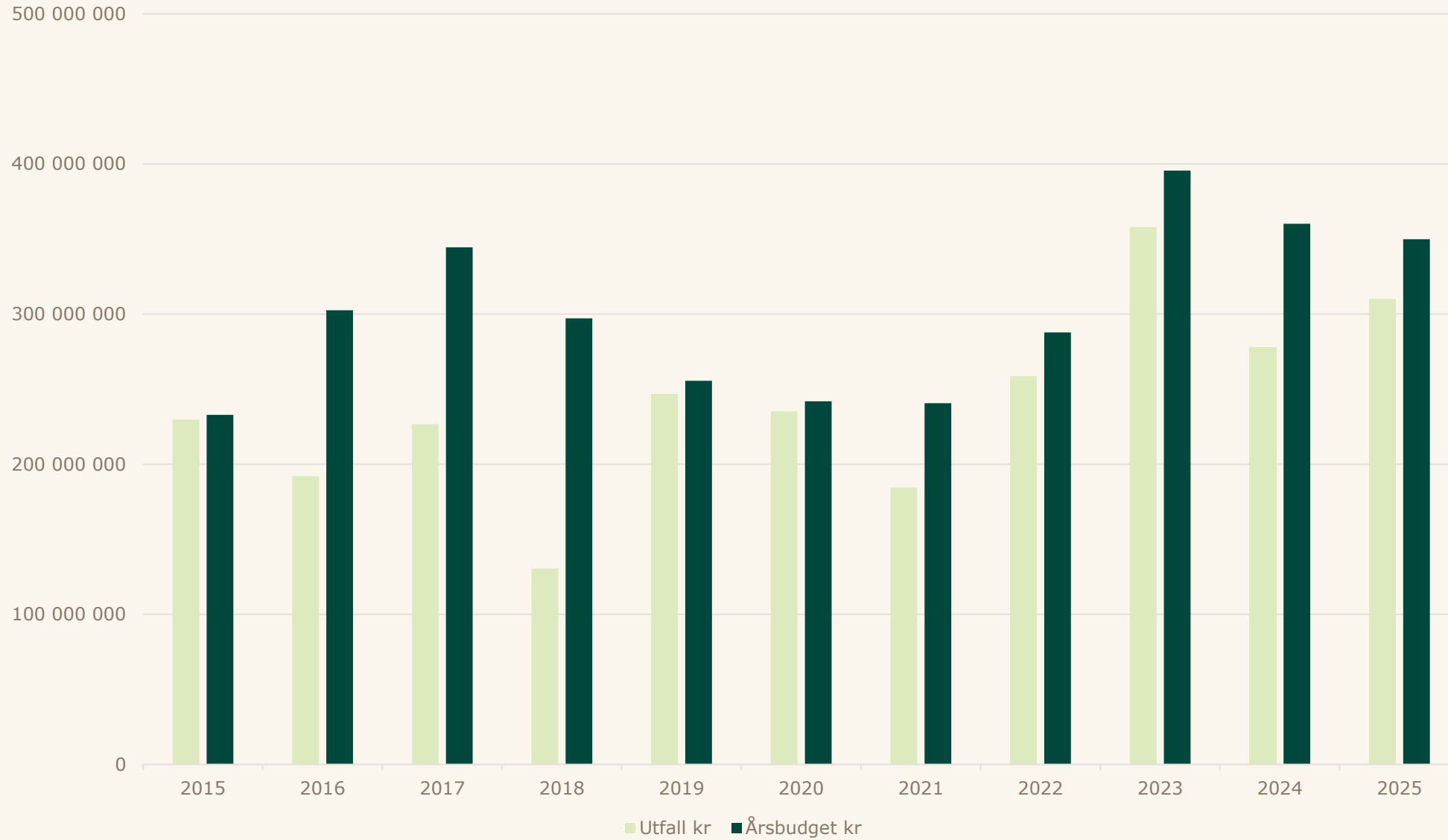

- Anläggningsavgifter
- Brukningsavgift fast
- Aktiverat arbete personal
- Brukningsavgift rörlig
- Övriga taxor

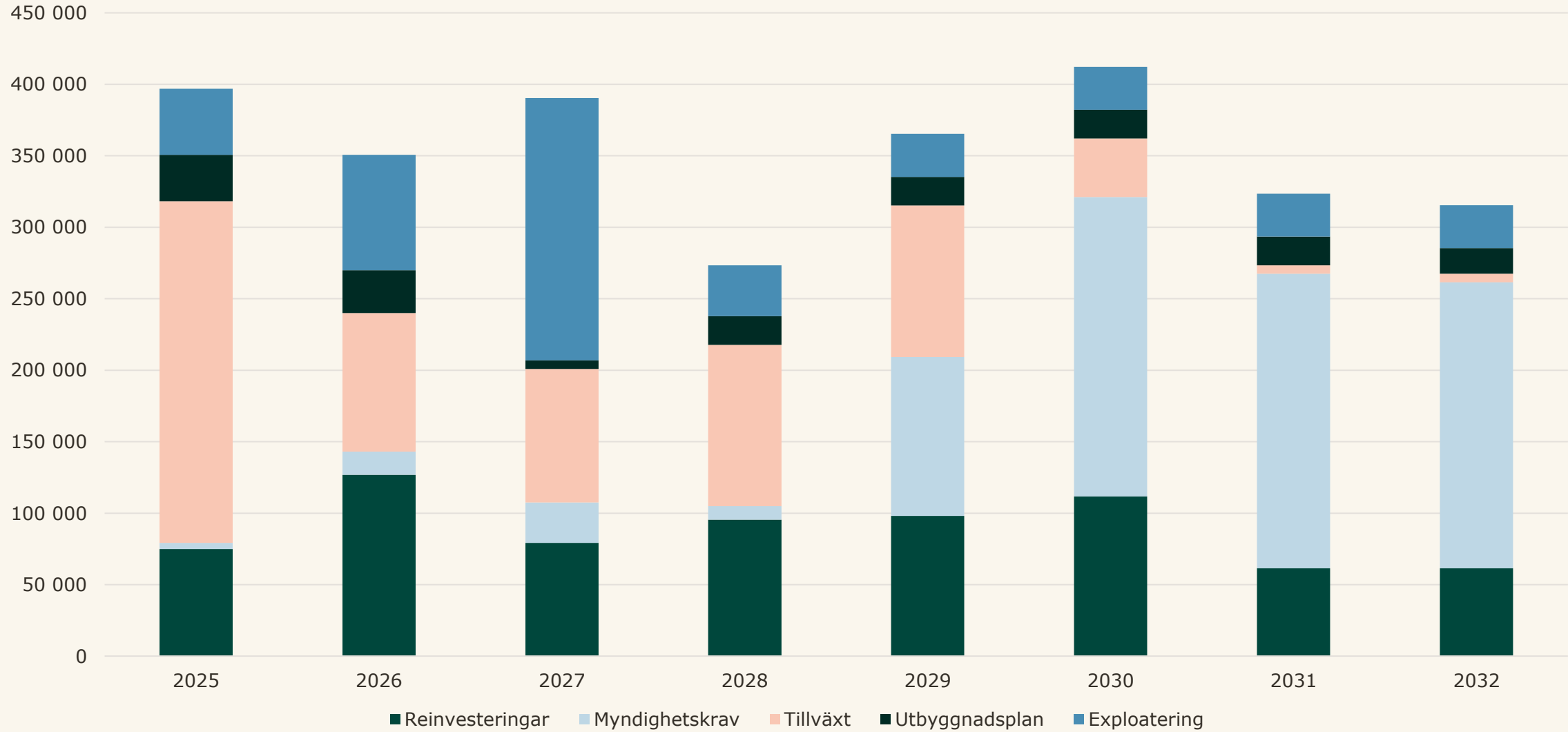
Va-verksamhetens resultat 2020-2024

(tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Ingående skuld	0,0	0,0	3 871,1	0,00	778,4
Överuttag (årets vinst)				4 362,2	
Underuttag (årets förlust)	9 223,9	6 792,3	8 385,5		1 268,5
Redovisat resultat (i kommunens resultat)	-9 223,9	-6 792,3	-4 514,4	490,1	-490,1
Utgående skuld	0,0	0,0	0,0	-3 872,1	0,0

Investeringsnivåer Vatten och avlopp

Investeringsplan

Centrala Luleå

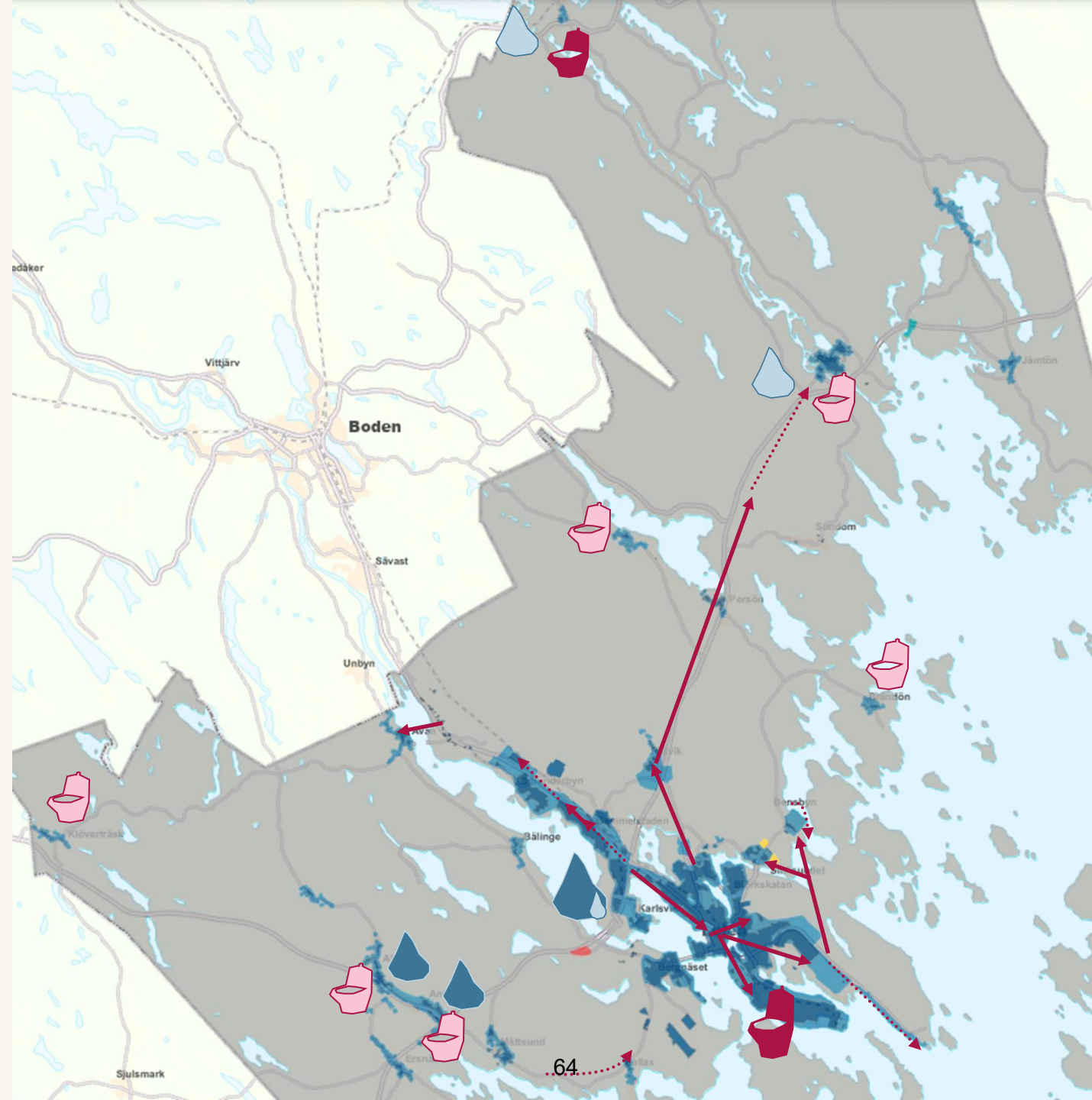
Gäddvik vattenverk 350 mkr 2015
Rötkammare 2 Uddebo
avloppsreningsverk 80 mkr 2018
Östra länken 1500 mkr 2026
Intagsdel Uddebo
avloppsreningsverk 200 mkr 2026
Dagvattenrening Hertsöfjärden 2027
Dagvattenrening Björskatafjärden
2029
Dagvattenåtgärder Storheden 2025-
2030

Riktning Boden

Övägen kapacitetsökning avlopp
Avlopp N Sunderbyn 30 mkr 2024
Kapacitetsökning Luleå-Boden 150
mkr 2030
Hantverkswägen 25 mkr 2026-
2027

Sörbyarna

2 Vattentorn 40 mkr 2021
Kapacitetsutredning
avloppsdammar 2025
Förstärkning avloppsledning
Kallviken 2 km 2025-2026
Utredning avloppsrening
Klöverträsk 2026

- Genomförda åtgärder vatten
- Planerade åtgärder vatten
- Genomförda åtgärder avlopp
- Planerade åtgärder avlopp
- Genomförda åtgärder ledningsnät
- Planerade åtgärder ledningsnät

Norrbyarna

Vattenförsörjning Råneå 200 mkr
2027
Avlopp kapacitetsförstärkning
Rutvik/Råneå 50 mkr 2024/2027
Avloppsrening Niemisel 5 mkr 2025
Vattenverk Niemisel 15 mkr 2027
Kapacitetsförstärkning Råneå
avloppsreningsverk 10 mkr 2027

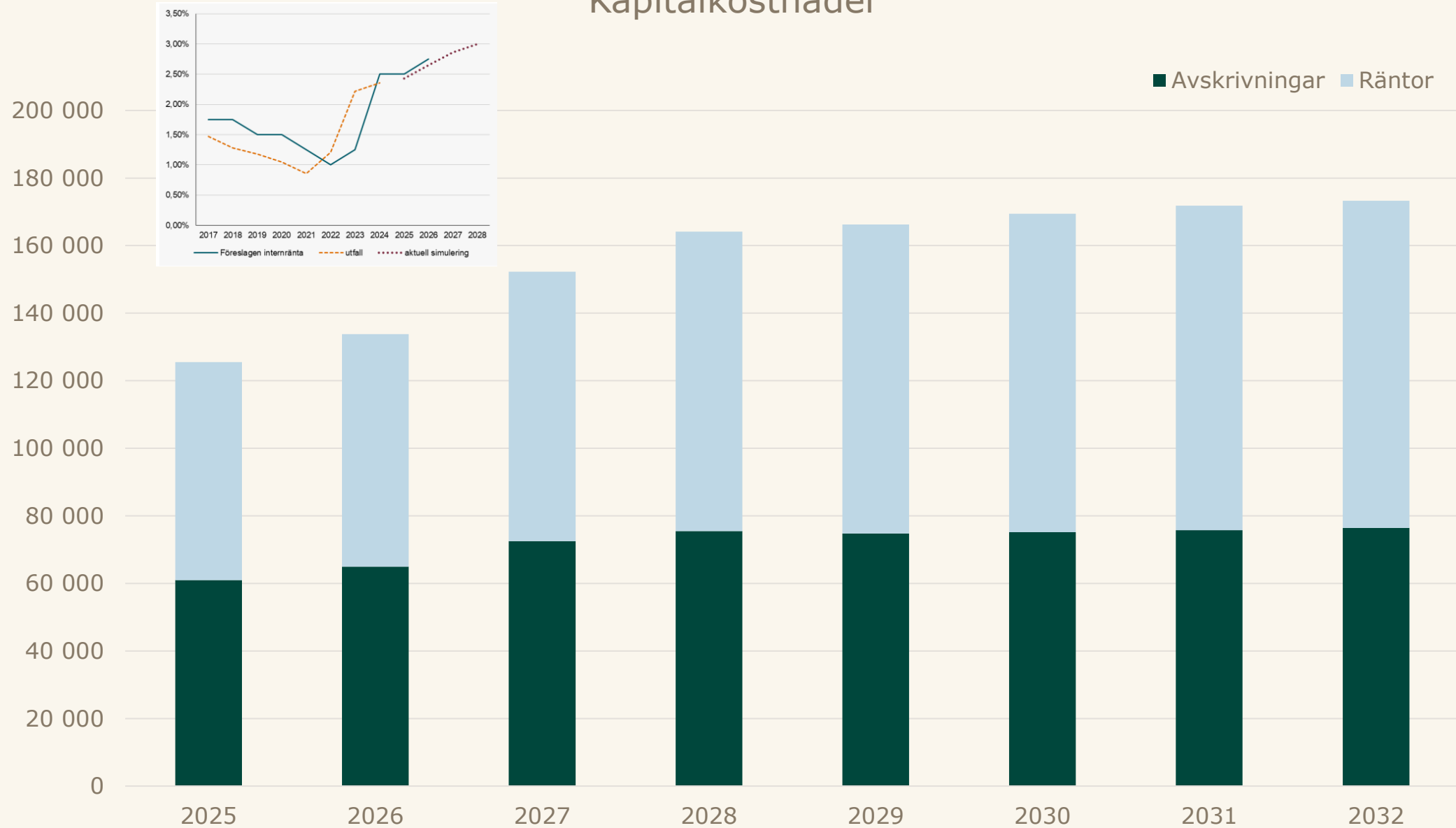
Mittbyarna

Överföringsledning
Bensbyn/Hällbacken/Dalbo 2010
Utbyggnadsområde Revelsudden
15 mkr 2021
Utbyggnadsområde Bensbyn 80
mkr 2027
Utredning Ängesbyns
avloppsreningsverk 2026
Kapacitetsförstärkning avlopp
Rutvik 40 mkr 2024
Utredning Brändöns
avloppsreningsverk 2029

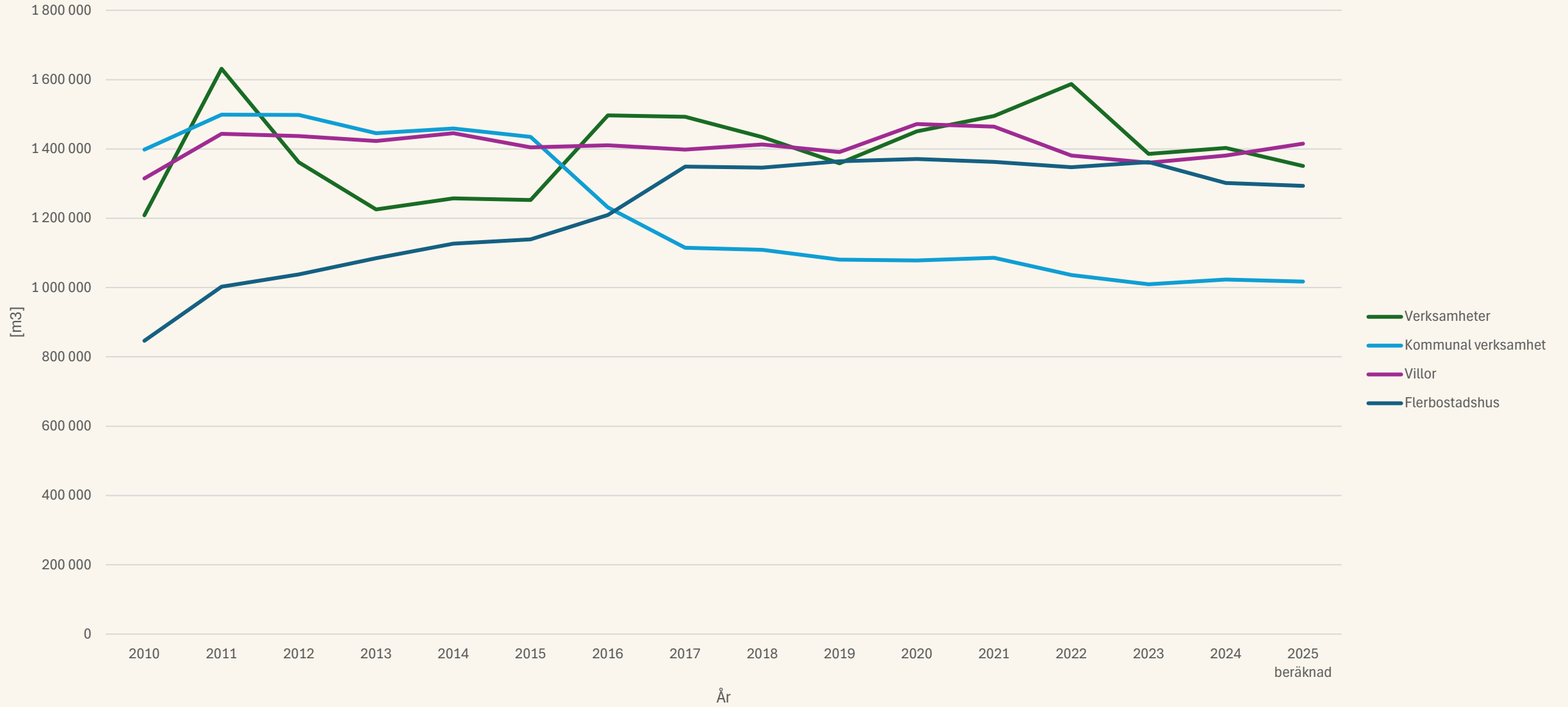

Brukningsavgifter

Kapitalkostnader

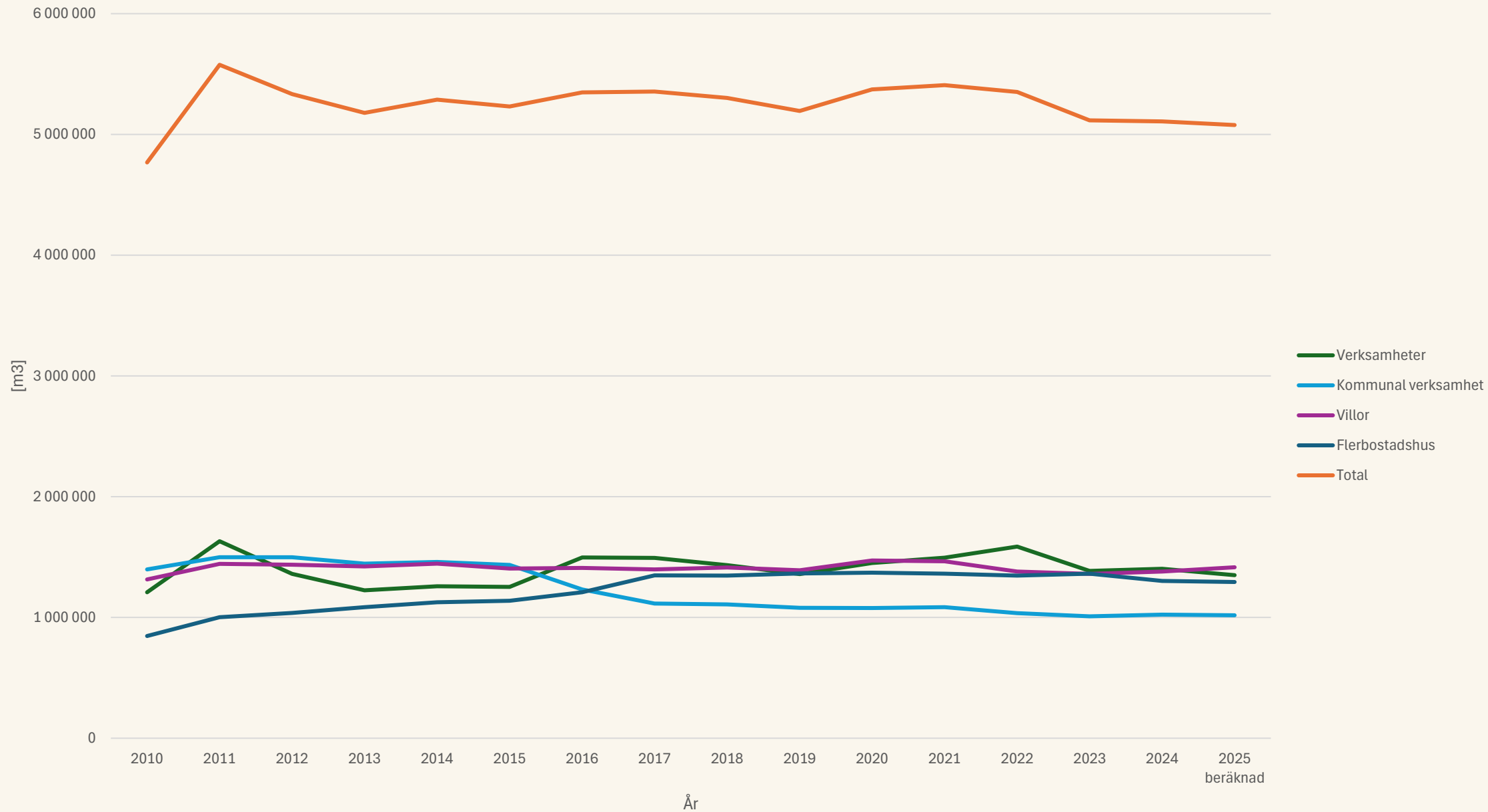

Vattenförbrukning

Vattenförbrukning

Driftkostnader

- Personalkostnader gällande löneavtal (Kommunal 3 %)
- Gällande avtal tjänster (maskintjänster, kemikalier, energi, underentreprenörer el/mek, markttjänster)
- Nya tjänsteavtal inför 2027

Prisindex kommunal verksamhet					
	2024	2025	2026	2027	2028
Arbetskraftskostnad*	5,2	-0,7	3,1	3,8	3,7
vikt arbetskraftskostnad	69,1%	69,7%	68,8%	68,9%	69,2%
Övrig förbrukning**	2,8	3,1	2,6	2,5	2,6
vikt övrig förbrukning	30,9%	30,3%	31,2%	31,1%	30,8%
Prisindex kommunal verksamhet	4,4	0,4	3,0	3,4	3,3
* Lönekostnadsförändring inkl. förändring i arbetsgivaravgifter.					
** 40 % lönekostnadsförändring och 60% KPIF					

14 621

Ny årsavgift för villa [kr]

8 409

Ny årsavgift för lägenhet [kr]

9 %

Ökning av VA-avgiften från 2025

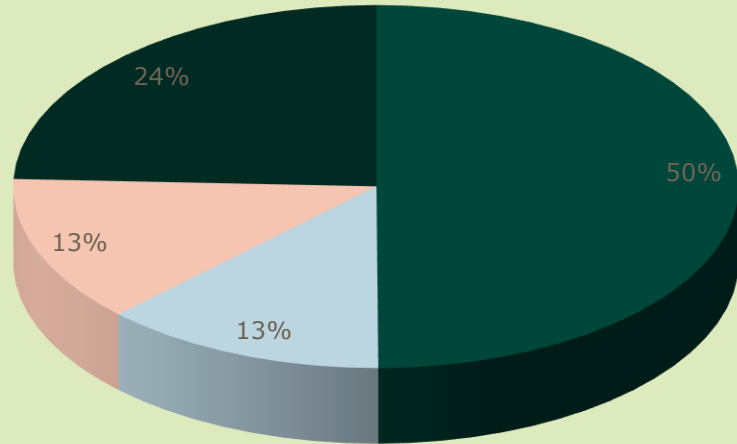
Föreslagen taxehöjning

- Ökade kapitalkostnader 4 %
 - Framtida avskrivningar och ränteökning
- Intäktstapp 2 %
 - minskade flöden storförbrukare
- Ökade personal- och driftskostnader 3 %
 - Prisindex Kommunal verksamhet

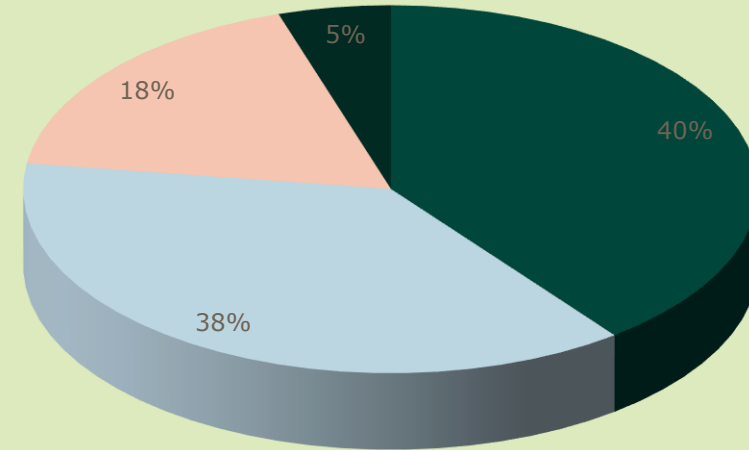
Anläggningsavgifter

Anslutningsprojekt
2020-2024

■ Exploatering bostadsområden
■ Exploatering verksamhetsområden
■ Utbyggnadsområden
■ Övrig förtätning

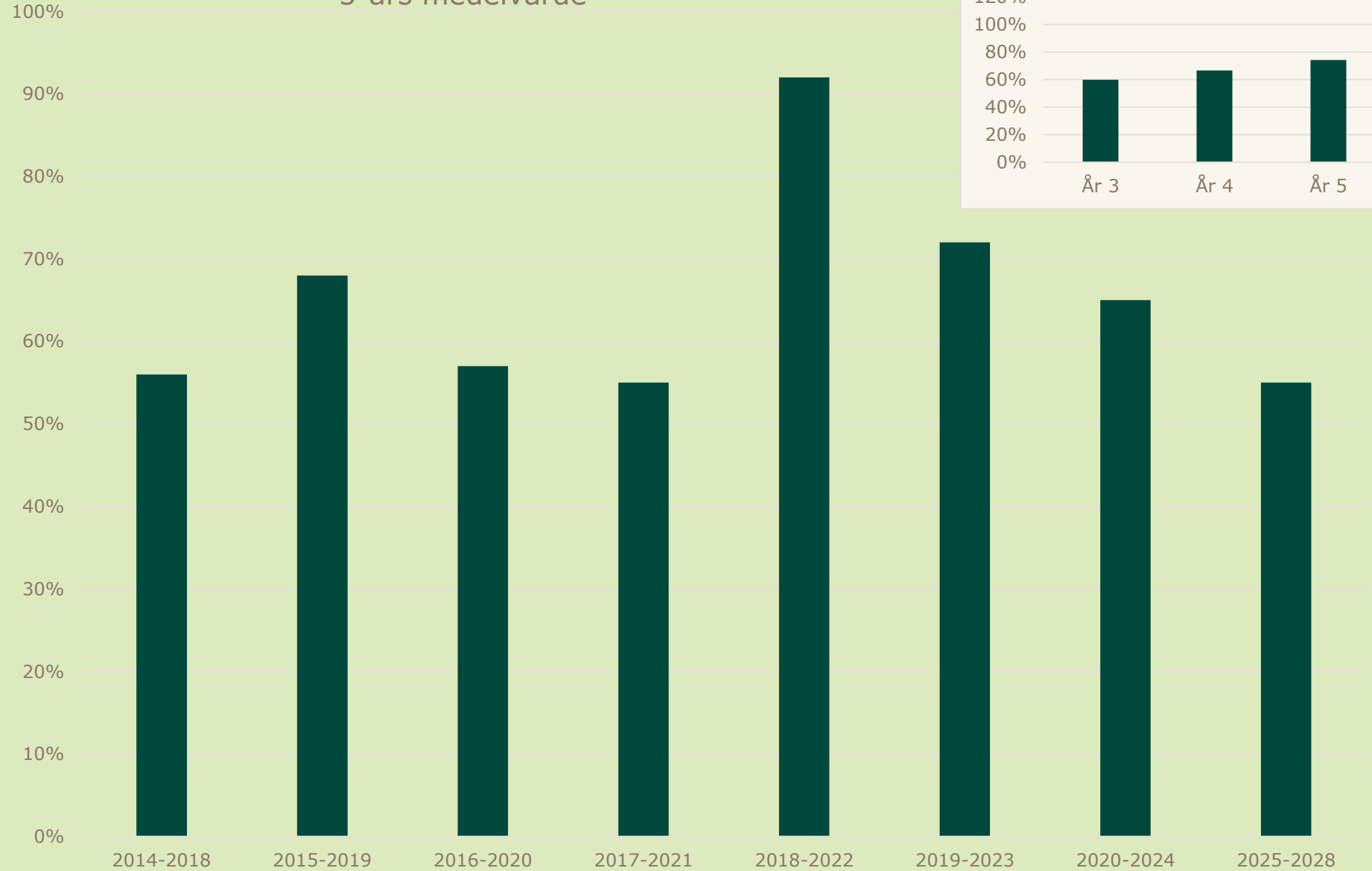
Anslutningsprojekt
2025-2028

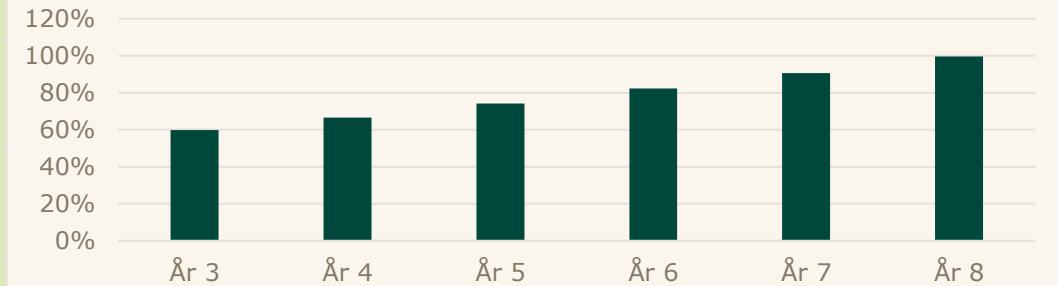
■ Exploatering bostadsområden
■ Exploatering verksamhetsområden
■ Utbyggnadsområden
■ Övrig förtätning

Kostnadstäckning per typ 2025-2028	[%]
Exploatering bostadsområden	68 %
Exploatering verksamhetsområden	47 %
Utbyggnadsområden	15 %
Övrig förtätning	133 %
Total	55 %

Kostnadstäckning anläggningsavgifter 5-års medelvärde

Kostnadstäckningsutveckling med 8 % årlig intäktsökning exkl inflation/indexering

203 620

Anslutningsavgift för villa [kr]

552 780

Anslutningsavgift för flerbostadshus (15 lägenheter) [kr]

11 %

Ökning av VA-avgiften från 2025

Föreslagen taxejustering

- Ökande kostnader för utbyggnadsområden
- Ökande kostnader för verksamhetsområden
- Prisindex Kommunal verksamhet 3%

Övriga avgifter för VA-tjänster

Avgifter ej reglerade i vattentjänstlagen

- Anslutning av fastighet belägen utanför kommunalt verksamhetsområde (VO)
- Särskild industritaxa
- Taxa för sprinklersystem
- Tillfälligt vatten
- Tillfälliga bygglov
- Byggvatten
- Borttagning av serviser på fastighetsägarens begäran

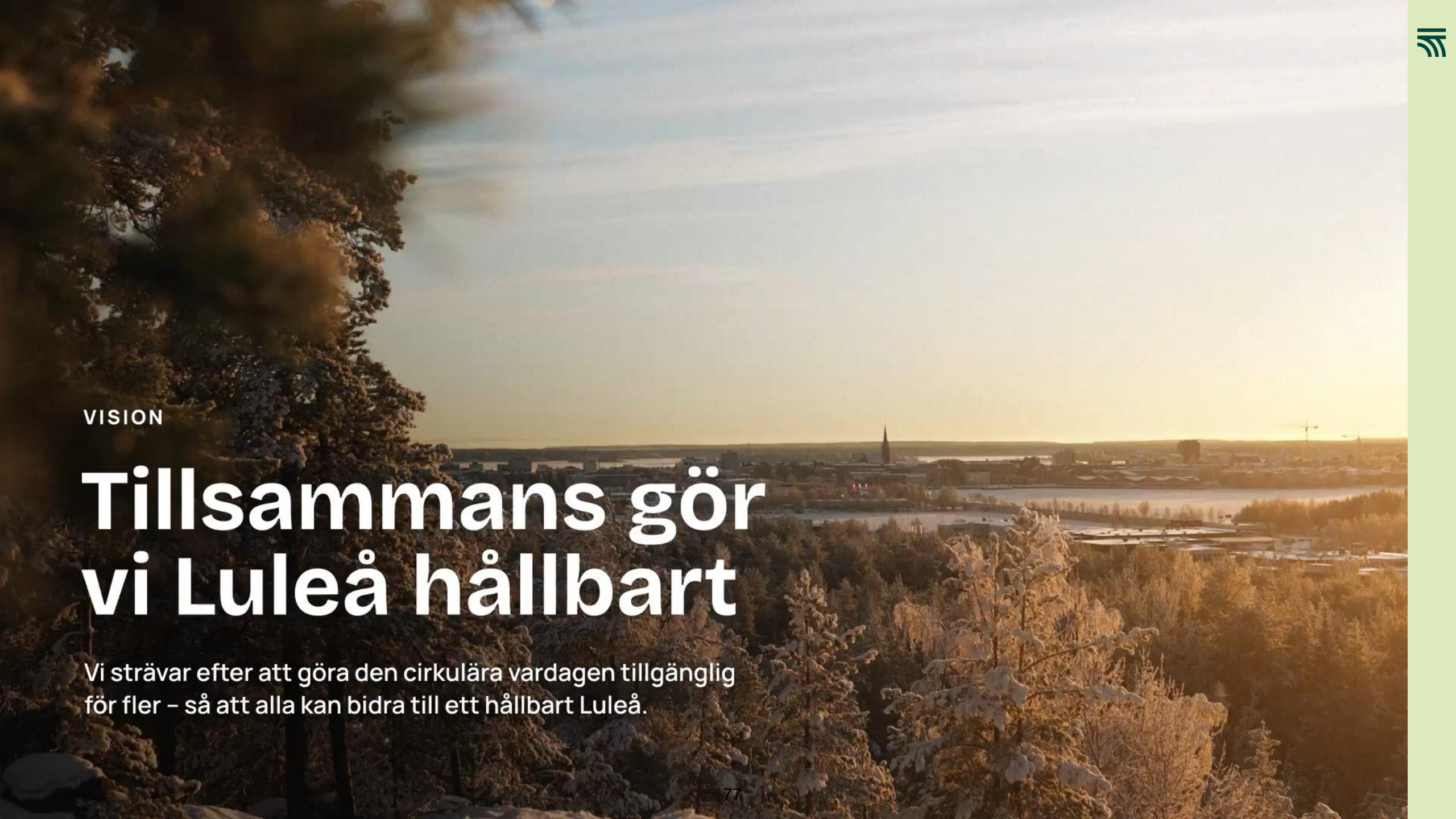
Avgift [kr]	Avgift 2025	Avgift 2026
		Justering
Uthyrning provtagare samt rådgivning /tillfälle	3 000	3 270
Särskild industritaxa		
Fosfor (Tot-P) kr/kg	170	185
Organisk syreförbrukning (COD:Cr) kr/kg	2,70	2,94
Organisk syreförbrukning (TOC) kr/kg	9,78	10,66
Suspenderade ämnen (SS) kr/kg	3,24	3,53
Brunnsslam kr/ton	168	183
Energirikt organiskt slam kr/ton	85	93
Sprinklertaxa (årsavgift i kr)		Justering
Sprinkling via tank	4 000	4 360
Direktsprinkling	20 000	21 800
Tillfälligt vatten (kr per brandpost och tillfälle)		
Vattenkiosker (påkopplingsavgift)	4 000	4 360
Uteserveringar och längre event (påkopplingsavgift)	4 000	4 360
		Justering
Borttagning av servis på fastighetsägarens begäran	77 000	85 470

Förslag justering

Särskild industritaxa, sprinklertaxa, tillfälligt vatten, vattenkiosker och vatten för event föreslås justeras 9 % i enlighet med förslag justering brukningstaxa.

Förslag justering

Borttagning av service på fastighetsägarens begäran föreslås justeras 11% i enlighet med förslag justering anläggningstaxa.

VISION

Tillsammans gör vi Luleå hållbart

Vi strävar efter att göra den cirkulära vardagen tillgänglig
för fler – så att alla kan bidra till ett hållbart Luleå.

§ 279

Justering av anläggningsavgifter för vatten och avlopp 2026

Ärendenr 2025/1702-3.4.0.2

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att justera upp anläggningsavgift för vatten och avlopp (VA) med 11 % från och med 2026-01-01.

Sammanfattning av ärendet

Anläggningsavgiftens storlek skall motsvara den genomsnittliga kostnaden för utbyggnad av vatten och avlopp till en fastighet i kommunen. Analys av genomsnittlig kostnad för utbyggnad samt kostnadstäckning för genomförda projekt och kommande projekt har genomförts. Dagens avgiftsnivå understiger kostnaderna för utbyggnad och anläggningsavgifterna bör höjas för att nå högre grad av kostnadstäckning.

För utbyggnadsplan 2025–2028 bedöms kostnadstäckningen motsvara 55 % utan justering. Detta är lägre än föregående års prognos för 2024–2028 som motsvarade 66 %. Detta är ett resultat av ökade kostnader för framför allt exploatering av verksamhetsområden samt utbyggnadsområden.

Höjning av anläggningsavgifter föreslås ske stegvis under åtta år (start 2024). Årlig höjning föreslås justeras till 8 % exkl. index då utbyggnadsplanen för 2025–2028 har lägre kostnadstäckning än tidigare prognos. Indexjustering enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) bidrar till en justering av anläggningsavgifterna motsvarande 11 % inför 2026.

Nuvarande taxekonstruktion behålls och samtliga taxeslag höjs med angiven procentsats.

Anslutningsavgift för normal villa (Typhus A) samt flerbostadshus (Typhus B) föreslås då enligt följande:

Anläggningsavgift villa med 800 m² tomt (Typhus A)

	2025	2026
Servisavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Förbindelsepunktsavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Tomtyteavgift:	53 971 kr	59 910 kr
Bostadsenhetsavgift:	22 469 kr	24 940 kr

Anläggningsavgift: 183 439 kr 203 620 kr

Anläggningsavgift flerbostadshus med 800 m² tomt och 15 lägenheter (Typhus B)

	2025	2026
Servisavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Förbindelsepunktsavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Tomtyteavgift:	53 971 kr	59 910 kr
Bostadsenhetsavgift:	337 039 kr	374 100 kr
Anläggningsavgift:	498 009 kr	552 780 kr

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 179 föreslagit kommunfullmäktige besluta att justera upp anläggningsavgift för vatten och avlopp (VA) med 11 % från och med 2026-01-01.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts i ekonominätverk för branschen samt närliggande VA-verksamheter om förutsättningar för avgifter inför 2026.

Beslutsunderlag

- Beskrivning av justering av anläggningsavgifter för vatten och avlopp 2026, KLF Hid: 2025.11011
- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-10-16 § 115, KLF Hid: 2025.11010
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 179, KLF Hid: 2025.11402

Beskrivning justering av anläggningsavgift för vatten och avlopp 2026

Ärendenr 2025/455-3.4.0.2

Beskrivning av ärendet

Luleå miljöresurs AB har i uppdrag av VA-huvudmannen Luleå kommun, att på ett kostnadseffektivt sätt, tillhandahålla rent och hälsosamt dricksvatten till kunderna och avleda och rena spill- och dagvatten på ett miljö- och hälsomässigt sätt.

Finansieringen sker genom uttag av bruksavgift och anläggningsavgift. Anläggningsavgiften är en obligatorisk engångskostnad som alla som ansluter sig till det kommunala vatten- och avloppsnätet måste betala enligt lagen om allmänna vattentjänstlager. Avgiften består av fyra delar;

- Servisavgifter - *antal ledningsserviser som ansluts till fastigheten*
- Förbindelsepunktsavgift – *avgift för att upprätta den punkt där kommunens ansvar slutar och fastighetens ansvar börjar*
- Bostadsenhetsavgift – *antal bostadsenheter som ska anslutas*
- Tomtyteavgift – *fastighetens tomtyta i kvadratmeter*

Följande utgångspunkter är avgörande för hur stor avgift som bör tas ut vid nyanslutning genom en anläggningsavgift;

- Det maximala avgiftsuttaget ska motsvara genomsnittliga kostnaden för utbyggnad av VA till en fastighet i kommunen (täckna kostnader för installation av vattenmätare, upprättande av abonnentregister, delfinansiering i den allmänna anläggningen och andel av ev. kapacitetsåtgärder i vattenverk/avloppsreningsverk, överföringsledning/ huvudledning).
- Den genomsnittliga kostnaden för nyanslutningar beror av vilken typ av områden som ska byggas ut i och under vilket tidsperspektiv det är aktuellt. Den genomsnittliga kostnaden skall vara framåtsyftande och 3-5-årsperioder brukar nyttjas.
- Anläggningsavgiften måste inte täcka hela normalkostnaden (täckningsgrad) för nya anslutningar, i många kommuner är nivån lägre och anslutningarna delfinansieras genom bruksavgifterna.

Analys av ovanstående delar utgör grund för förslag till justerad anläggningsavgift i Luleå kommun

Genomsnittlig kostnad för VA-utbyggnad

Kostnaden för utbyggnad av Va-anläggningen till en fastighet kan variera stort beroende på geografiskt läge, bebyggelsetäthet, närhet till befintlig va-infrastruktur samt tekniska förhållanden. I Luleå har projekt som genererat intäkter i form av anläggningsavgifter under den senaste femårsperioden (2020-2024) fördelats enligt figur 1. Hälften av investeringarna har genomförts för att bygga nya bostadsområden såsom Dalbo, Kronan och Kuststad. 40% har utgjort kostnader i samband med förtätningar där merparten utgör nya bostäder samt utbyggnadsprojekt i befintliga bostadsområden såsom Bensbyn och Revelsudden. Mindre än 15% har nyttjats för verksamhetsområden såsom Hertsöfältet, Dalbo och Rutvik. Jämfört med föregående period (2019-2023) har investeringar i anslutningsprojekt avseende bostadsområden ökat markant i relation till andelen investeringar i verksamhetsområden.

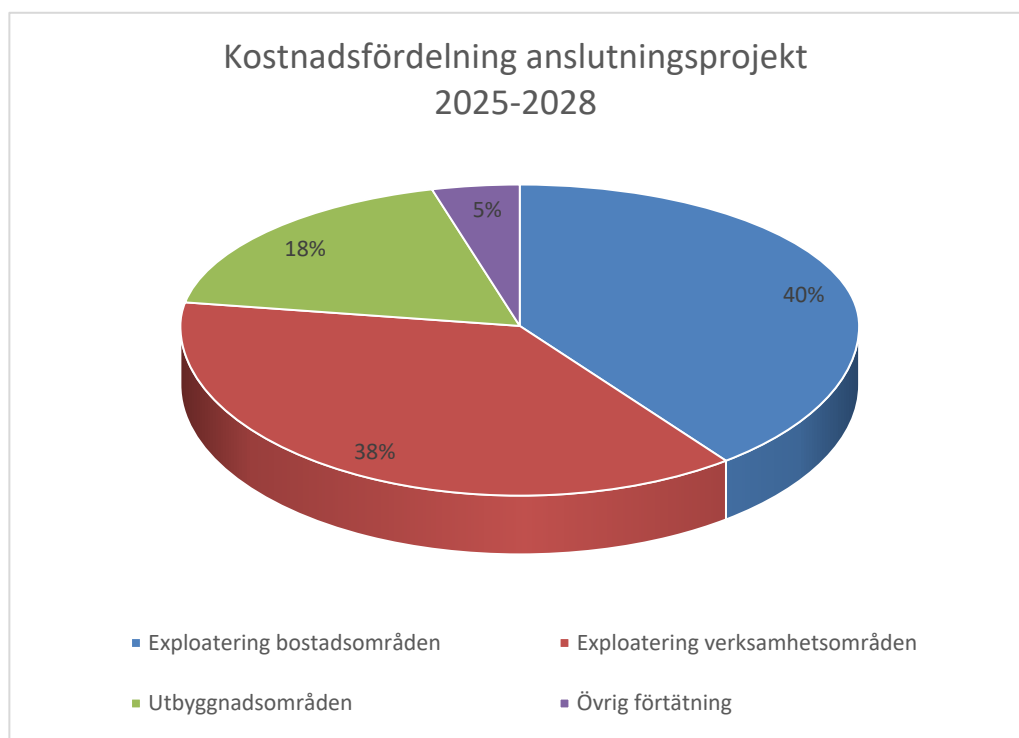

Figur 1 Fördelning anslutningsprojekt 2020-2024 per typ

Kostnaden för utbyggnaden av vatten och avlopp till en genomsnittlig villa (Typhus A) har bedömts till 270 000 kr under perioden. För ett flerbostadshus (Typhus B) är motsvarande bedömning 450 000 kr. För utbyggnadsområdet Revelsudden har kostnaden per ansluten fastighet uppgått till 385 000 kr.

Utbyggnadsplan 2024-2028

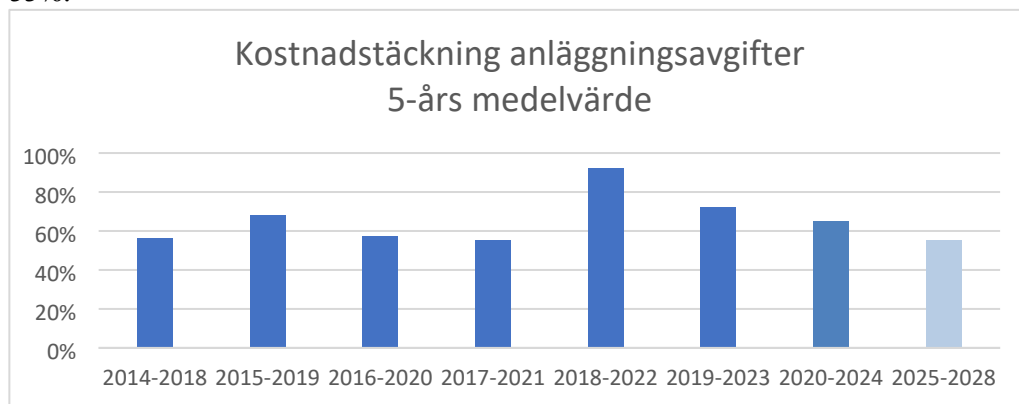
För kommande planperiod bedöms fördelningen förskjutas mot färre bostadsområden till förmån för verksamhetsområden samt utbyggnadsområden. Andelen förtättningsprojekt bedöms också minska från de mycket höga nivåerna under 2020-2024.

Figur 2 Prognos kostnadsfördelning typ av anslutningsprojekt 2025-2028

Kostnadstäckning för utbyggnad

För att utreda tidigare års kostnadstäckning har en analys gjorts av förhållandet mellan kostnader för utbyggnad och intäkter i form av anläggningsavgifter under femårsperioder från 2014 och framåt. Här kan konstateras att kostnadstäckningen för merparten av perioderna har legat mellan 55-70% och att 2018-2022 avviker med högre kostnadstäckning främst med anledning av volymen förtättningsprojekt som genomfördes under 2022. Prognosen för kommande period 2025-2028 har utgått ifrån rådande nivå för anläggningsavgifter och kostnadstäckningsgraden prognostiseras då till ca 55%.

Figur 3 Kostnadstäckning rullande 5-årsmedel

Kostnadstäckningen varierar utifrån typ av anslutningsprojekt och prognosen för 2025-2028 fördelar sig utifrån tabell 1:

Tabell 1 Prognos för kostnadstäckning per typ av anslutningsprojekt 2025-2028

Kostnadstäckning per typ 2025-2028	[%]
Exploatering bostadsområden	68 %
Exploatering verksamhetsområden	47 %
Utbyggnadsområden	15 %
Övrig förtätning	133 %
Total	55 %

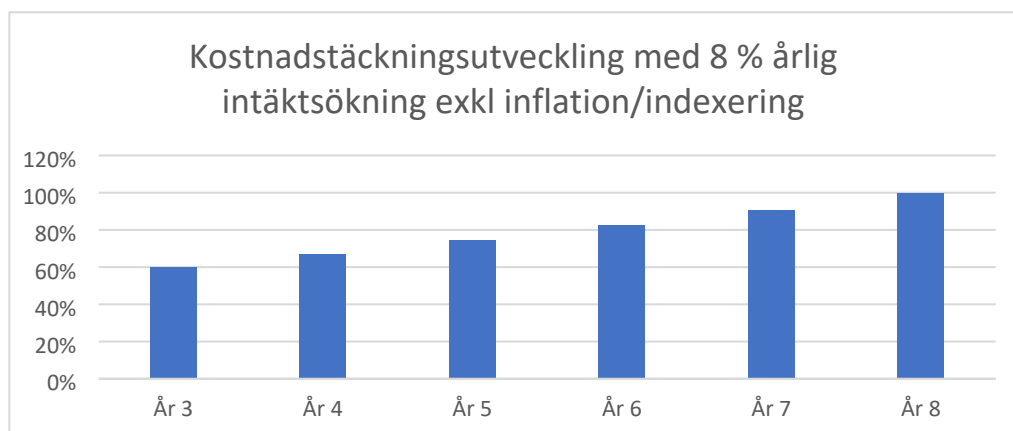
Anläggningsavgifter i andra kommuner

Nivåerna för anläggningsavgifter skiljer sig åt mellan olika kommuner. Det kan konstateras att anläggningsavgifterna för kommuner i samma storleksintervall som Luleå har ökat i högre takt, se tabell 1 för 2025. Även medeltal för Sverige ligger på en högre nivå än Luleå.

Anläggningsavgift	Luleå	Större stad	Sverige (medel)
Typ hus A (villa)	183 439 kr	202 456 kr	196 290 kr
Typhus B (flerbostadshus)	498 001 kr	573 097 kr	630 144 kr

Högre grad av kostnadstäckning

För att uppnå en högre grad av kostnadstäckning bedöms anläggningsavgiften behöva öka utöver årlig indexjustering. För att uppnå 100% kostnadstäckning föreslås en gradvis justering över flera år. Med anledning av den uppdaterade prognosen inför 2025-2028 förelås intäktsökningen motsvara 8% per år exkl index inför år 3.

Figur 4 Utveckling kostnadstäckning anläggningsavgifter

Indexreglering av anläggningsavgift

Sedan 2018 har index mot KPI utgjort underlag för justering av taxan, men inför 2022 beslutades att istället följa Svenskt Vattens rekommendationer att nyttja prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Nedan redovisas PKV 2025-08-21.

Prisindex kommunal verksamhet

	2024	2025	2026	2027	2028
Arbetskraftskostnad*	5,2	-0,7	3,1	3,8	3,7
vikt arbetskraftskostnad	69,1%	69,7%	68,8%	68,9%	69,2%
Övrig förbrukning**	2,8	3,1	2,6	2,5	2,6
vikt övrig förbrukning	30,9%	30,3%	31,2%	31,1%	30,8%
Prisindex kommunal verksamhet	4,4	0,4	3,0	3,4	3,3

* Lönekostnadsförändring inkl. förändring i arbetsgivaravgifter.

** 40 % lönekostnadsförändring och 60%

KPIF

Förslag

Inför 2026 föreslås en justering av anläggningsavgift för vatten och avlopp motsvarande 11 % som omfattar 8 % justering för att nå högre kostnadstäckning samt 3 % enligt prisindex för kommunal verksamhet. Anslutningsavgift för normal villa (Typhus A) samt flerbostadshus (Typhus B) föreslås då enligt följande:

Anläggningsavgift villa med 800 m² tomt (Typhus A)

	2025	2026
Servisavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Förbindelsepunktsavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Tomtyteavgift:	53 971 kr	59 910 kr
Bostadsenhetsavgift:	22 469 kr	24 940 kr
Anläggningsavgift:	183 439 kr	203 620 kr

Anläggningsavgift flerbostadshus med 800 m² tomt och 15 lägenheter (Typhus B)

	2025	2026
Servisavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Förbindelsepunktsavgift:	53 500 kr	59 385 kr
Tomtyteavgift:	53 971 kr	59 910 kr
Bostadsenhetsavgift:	337 039 kr	374 100 kr
Anläggningsavgift:	498 009 kr	552 780 kr

§ 280

Justering av avgifter för övriga VA-tjänster 2026

Ärendenr 2025/1703-3.4.0.2

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att höja avgifter för VA-tjänster som inte regleras i gällande VA-taxa med 9 procent, enligt bilaga *Avgifter för övriga VA-tjänster 2026*.
2. Justera upp avgift för borttagning av servis på fastighetsägarens begäran med 11 % från och med 2026-01-01.

Sammanfattning av ärendet

Infrastruktur- och servicenämnden (ISN) har 2025-10-16 § 114 respektive § 115 rekommenderat kommunfullmäktige att justera upp fast och rörlig brukningsavgift i VA-taxa med 9 procent, och justera upp anläggningsavgift för vatten och avlopp med 11 procent från och med 2026-01-01.

Höjningen av fast och rörlig brukningsavgift sker för att säkerställa en fortsatt balanserad utveckling av avgiften. Hög investeringsnivå och kapacitetshöjande åtgärder under de senaste tio åren bidrar till ökade kapitalkostnader, avskrivningar och ränta. Därtill motiverar ISN ökningen av brukningsavgiften med intäktsstopp och ökade personal och driftkostnader.

Höjningen av anläggningsavgift sker för att nå högre grad av kostnadstäckning. De ökade kostnader är ett resultat av exploatering av verksamhetsområden och utbyggnadsområden. ISN föreslår att höjningen av anläggningsavgifter sker stegvis under åtta år med start 2024.

Infrastruktur- och servicenämnden har 2025-10-16 § 116 föreslagit kommunfullmäktige att besluta om justerade avgifter för övriga VA-tjänster i linje med beslut om brukningsavgift respektive anläggningsavgift. Förslaget innebär därför en höjning med 9 procent av avgifter för VA-tjänster som inte regleras i gällande VA-taxa och en höjning med 11 procent av avgift för borttagning av servis på fastighetsägarens begäran.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att föreslagna höjningar är motiverade för att täcka kostnader för att ordna och driva VA-anläggningar. Med beaktande av att anläggningsavgifter i kommuner i samma storleksintervall som

Luleå har ökat i högre takt, föreslår kommunstyrelseförvaltningen att avgifterna justeras upp i enlighet med infrastruktur- och servicenämndens beslut.

Nedanstående tjänster omfattas:

- Anslutning av fastighet belägen utanför kommunalt verksamhetsområde (VO).
- Särskild industritaxa.
- Taxa för sprinklersystem.
- Tillfälligt vatten.
- Tillfälliga bygglov.
- Byggvatten.
- Borttagning av serviser på fastighetsägarens begäran.

Föreslagna revideringar av avgifterna redovisas i tabellen nedan.

Avgift [kr]	Avgift 2025	Avgift 2026 Justering
Uthyrning provtagare samt rådgivning /tillfälle	3 000	3270
Särskild industritaxa		
Fosfor (Tot-P) kr/kg	170	185
Organisk syreförbrukning (COD:Cr) kr/kg	2,70	2,94
Organisk syreförbrukning (TOC) kr/kg	9,78	10,66
Suspenderade ämnen (SS) kr/kg	3,24	3,53
Brunnsslam kr/ton	168	183
Energirikt organiskt slam kr/ton	85	93
Sprinklertaxa (årsavgift i kr)		Justering
Sprinkling via tank	4 000	4360
Direktsprinkling	20 000	21800
Tillfälligt vatten (kr per brandpost och tillfälle)		
Vattenkiosker (påkopplingsavgift)	4 000	4360
Uteserveringar och längre event (påkopplingsavgift)	4 000	4360

		Justering
Borttagning av servis på fastighetsägarens begäran	77 000	85470

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 180 föreslagit kommunfullmäktige besluta att höja avgifter för VA-tjänster som inte regleras i gällande VA-taxa med 9 procent, enligt bilaga Avgifter för övriga VA-tjänster 2026, och att justera upp avgift för borttagning av servis på fastighetsägarens begäran med 11 % från och med 2026-01-01.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-10-16 § 116, KLF Hid: 2025.11012
- Avgifter för övriga VA-tjänster 2026, KLF Hid: 2025.11013
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande justering av avgifter för övriga VA-tjänster 2026, KLF Hid: 2025.11219
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 180, KLF Hid: 2025.11403

AVGIFTER FÖR ÖVRIGA VA- TJÄNSTER 2026

Innehåll

Anslutning av fastighet belägen utanför kommunalt verksamhetsområde (VO).....	1
Ansökan om anslutning till det kommunala VA-nätet	1
Särskild industritaxa	2
Taxa för sprinklersystem	3
Tillfälligt vatten	4
Vattenkiosker för tillfälliga event	4
Uteserveringar och längre event	4
Tillfälliga bygglov.....	5
Byggvatten	6
Ansluta byggvatten via ny servis.....	6
Ansluta byggvatten via redan befintlig servis	6
Avsluta byggvatten.....	6
Borttagning av serviser på fastighetsägarens begäran.....	7
Avgifternas, taxans införande	7

Anslutning av fastighet belägen utanför kommunalt verksamhetsområde (VO)

Verksamhetsområde för kommunalt VA fastställs av kommunfullmäktige som område inom vilket vattentjänsterna (ren-, spill- & dagvatten) ordnas genom en allmän VA-anläggning. Verksamhetsansvaret är bundet till geografiskt avgränsade områden, för övrig del av kommunen gäller fri avtalsrätt där avtal ingås i den mån vattentjänster kan erbjudas och intresse från fastighetsägare föreligger.

Ansökan om anslutning till det kommunala VA-nätet

Anslutning kan sökas för varje enskild fastighet eller via samfällighetsförening/ gemensamhetsanläggning (GA). Detta görs via e-tjänst.

Innan anslutning av fastigheter belägna utanför VA-huvudmannens verksamhetsområde kan ske ska avtal tecknas i varje enskilt fall.

Innan servicen beställs och anslutning upprättas till det kommunala VA-nätet ska servisansökan vara inlämnad och avtal vara underskrivna av ingående parter.

Avtalet ska reglera följande frågor:

- Ansvarsgränser för ledningar.
- Att avgifter betalas enligt gällande VA-taxa.
- Avtalstid samt möjlighet att säga upp avtalet.
- Vad som gäller vid fastighetsavstyckning, d v s om fler byggnader eller fastigheter skall kopplas in.
- Vad som gäller om fastighet infogas i verksamhetsområde.

Grundprincipen är att det för varje fastighet upprättas en egen inkopplingspunkt (anslutningspunkt).

Avser det en gemensam anslutning av flera fastigheter (förening) upprättas en gemensam servis/inkopplingspunkt (anslutningspunkt) till föreningen.

Inkopplingspunkt anläggs i anslutning till huvudmannens VA-ledningar.

Förbrukning mäts genom mätare placerad i mätarbrunn intill inkopplingspunkten.

Servisledningar från inkopplingspunkt till/inom fastighet ansvarar fastighetsägaren/föreningen för.

Fastighetsägaren/föreningen ansvarar även för att tillräckliga rättigheter erhålls för att exempelvis anlägga ledningar på annans mark.

Anläggningsavgift (anslutningsavgift) ska vara erlagd innan anslutning/påkoppling får ske.

Vid anslutning utanför verksamhetsområde till det kommunala VA-nätet regleras avgifter enligt gällande VA-taxa på samma sätt som för anslutning inom verksamhetsområde.

Längre servisledning än 10 meter

Om VA-huvudmannen gör ledningsdragning längre än 10 meter från VA-huvudmannens stamledning, kommer fastighetsägaren att debiteras ett meterpris för tillkommande meterar enligt branschorganens gällande KP-fakta.

Särskild industritaxa

Avgift för avloppsvatten som har högre halter av vissa föroreningar än normalt hushållsavlopp. Avgift för att behandla och slutdisponera brunnsslam samt behandla energirikt slam.

Särskild industritaxa tillämpas för avloppsvatten som har högre halter av vissa föroreningar än normalt hushållsavlopp. Taxan tillämpas även för behandling och slutdisponering av brunnsslam samt behandling av energirikt slam.

Den särskilda industritaxan speglar de verkliga merkostnaderna VA-verksamheten har för att behandla avloppsvatten som inte liknar hushållspillvatten med avseende på halten organiska ämnen, suspenderade ämnen och/ eller totalfosfor. Taxan ska även spegla kostnaderna för behandling och slutdisponering av brunnsslam samt behandling av energirikt slam.

Beräkningarna visar att normalt hushållspillvatten innehåller 7,2 mg/l totalfosfor, 330 mg/l suspenderade ämnen 580 mg/l COD respektive 160 mg/l TOC. Föroreningshalter över denna nivå medför en merkostnad för avloppsrening. Endast föroreningsmängden som överskrider halten för normalt hushållspillvatten ligger till grund för debitering enligt särskild industritaxa.

Uthyrning provtagare samt rådgivning 3 270 kr/tillfälle.

Ämne	Avgift 2026 (exkl. moms)	Avgift 2026 (inkl. moms)
Fosfor (Tot-P)	185 kr/kg	231,25 kr/kg
Organisk syreförbrukning (CODCr)	2,94 kr/kg	3,68 kr/kg
Organisk syreförbrukning (TOC)	10,66 kr/kg	13,33 kr/kg
Suspenderade ämnen (SS)	3,53 kr/kg	4,41 kr/kg
Brunnsslam	183 kr/ton	228,75 kr/ton
Energirikt organiskt slam	93 kr/ton	116,25 kr/ton

Analysparametrarna COD och TOC beskriver båda det organiska innehållet i avloppsvatten. Kunden debiteras efter taxa för COD alternativt TOC beroende på hur kunden väljer att redovisa överskridande av organiska ämnen.

Taxa för sprinklersystem

Avgift debiteras/år enligt något av följande alternativ:

exkl. moms/inkl. moms

- 4 360 kr/ 5 450 kr när fastighetens sprinklersystem ansluts via en lågreservoar och efter ordinarie vattenmätare
- 21 800 kr/27 250 kr när fastigheten är direktsprinklad, d v s direktkopplad till det kommunala vattenledningsnätet

Taxan omfattar fast avgift som debiteras årsvis.

Avtal gällande sprinkler ska upprättas innan anslutning får ske – Observera att direktsprinkler ej längre är tillåtet.

Tillfälligt vatten

Påkoppling direkt mot brandpost får ej ske. Risk för återströmning.

Vattenkiosker för tillfälliga event

Vid tillfälliga event har verksamhetsutövare möjlighet att koppla på sig på s.k. vattenkiosker för att få dricksvatten till sin verksamhet. Sådana event kan exempelvis vara festivaler, marknader, tivolin, cirkus m.fl.

Avgift per event exkl. moms/inkl. moms

Villkor:

- Förfrågan skickas via e-tjänst till VA-avdelningen senast två veckor innan planerat event.
- VA-personal ansvarar för att ställa ut och koppla på vattenkiosk samt öppnar och stänger vattnet.
- Verksamhetsutövaren betalar en påkopplingsavgift på 4 360 kr/5 450 kr.
- Verksamhetsutövaren ansvarar för att vattenkiosken inte skadas eller fryser sönder.
- Påkoppling får ske under max en vecka.

Uteserveringar och längre event

Verksamhetsutövaren som önskar ha uteservering eller tex sommar-anslutning till kolonilott eller liknande har möjlighet att koppla på sig mot det kommunala dricksvattennätet under en begränsad period via vattenkiosk.

Avgift per event exkl. moms/inkl. moms

Villkor:

- Förfrågan skickas via e-tjänst till VA-avdelningen senast två veckor innan planerat event.
- VA-personal ansvarar för att ställa ut och koppla på vattenkiosk samt öppnar och stänger vattnet.
- Verksamhetsutövaren betalar en påkopplingsavgift på 4 360 kr/5 450 kr.
- Verksamhetsutövaren ansvarar för att vattenkiosken inte skadas eller fryser sönder.
- Verksamhetsutövaren debiteras för vattenförbrukning (mätaravläsning)

Tillfälliga bygglov

När vi upprättar avtal med fastighetsägaren utanför VO så använder vi oss av mallen framtagen av Svenskt Vatten, P119. Där gör vi avdrag med följande: ”Upphör avtalet att gälla till följd av att huvudmannen säger upp detsamma med anledning av ändring i den allmänna anläggningen, är fastighetsägaren berättigad att återfå anläggningsavgiften med avdrag av 1/30 för varje år avtalet varit gällande”

Därför föreslår vi att vi tillämpar samma avdrag vid tillfälliga bygglov.

Avgift per uppsättning servisledning	100 %
Avgift per FP	100 %
Tomtyteavgift	100 % fördelas på 30 år*
Bostadsenhetsavgift	100 % fördelas på 30 år*

*100% av full avgift skall fördelas jämnt över 30 år så att en årlig avgift erhålls.

Uträknad årlig avgift multipliceras med antal år som bygglovet är beviljat och erläggs när avgiftsskyldighet inträtt. Övergår ett tillfälligt bygglov till permanent bygglov skall återstående anläggningsavgift upp till 100% erläggas vid tidpunkt för beviljande av permanent bygglov.

Byggvatten

Byggvatten ansöks via e-tjänst.

Ett byggvatten innebär att ett företag har behov av vatten under en viss tid då de utför ett bygguppdrag, för att försörja sina baracker med vatten eller vatten och avlopp. Ett byggvatten är en "preliminär" anslutning till kommunens ledningsnät som efter byggnationen kopplas bort.

Företaget har det juridiska ansvaret så länge byggvattnet är anslutet och tills företaget anmäler att de kopplat bort sig från det kommunala ledningsnätet.

Servisansökan skall vara inkommen och avtal skall upprättas med företaget innan inkoppling får ske.

Avtal upprättas mellan entreprenören och Lumire.

Tomtyta och lägenhetsavgifter faktureras enligt rutinen för tillfälligt bygglov om byggetablering ska vara kvar över 12 månader.

All förbrukning ska mätas genom vattenmätare.

Ansluta byggvatten via ny servis

Avgift för byggvattenserviser innefattar ny servis och borttagande av servis:

exkl. moms/inkl. moms

Exempel, Vatten och Spillavlopp:

Nya serviser och förbindelsepunkt (FP) för vatten och spill	78 388 kr/97 985 kr
Avgiften för borttagande av serviser	85 470 kr/106 838 kr
Totalt	163 858 kr/204 823 kr

Exempel, bara Vatten:

Nya serviser och förbindelsepunkt (FP) för vatten	47 508 kr /59 385 kr
Avgiften för borttagande av servis (vatten)	85 470 kr/106 838 kr
Totalt	132 978 kr/166 223 kr

Ansluta byggvatten via redan befintlig servis

Avgift för byggvatten som ansluts via redan befintlig servis är 10 % ovan kostnad.

Vatten och Spillavlopp	16 386 kr /20 482 kr
Vatten	13 298 kr /16 622 kr

Avsluta byggvatten

När byggvattnet ska kopplas bort och vattenmätaren ska plockas ner ska ansökan om att avslut byggvattnet ske via e-tjänst för byggvatten.

Företaget ser till att koppla bort sina ledningar och proppa ledningarna vid inkopplingspunkten.

Borttagning av serviser på fastighetsägarens begäran

För att en fastighetsägare ska få avsluta sin VA-tjänst/bruksavgift (Kalltaxa) för bebyggd fastighet helt, så ska serviserna/förbindelsepunkten plockas bort/proppas/pluggas vid huvudledning
– detta kan göras på fastighetsägarens begäran/ansökan via e-tjänst.

exkl. moms/inkl. moms

Avgift för att plugga/ta bort befintlig servis:

85 470 kr/106 838 kr

Avgifternas, taxans införande

Dessa avgifter och taxa träder i kraft 2026-01-01. De bruksavgifter enligt som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

§ 281

Revidering av verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten i Alvik, Kallax och Hertsön

Ärendenr 2025/1706-3.4.0.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att revidera verksamhetsområden inom Luleå kommun för del av Hertsöfältet (Hästskon) avseende tjänsterna Vatten, spillvatten, dagvattengata och dagvattenfastighet,
2. revidera verksamhetsområden inom Luleå kommun för fastigheten Kallax 1:11 avseende tjänsten Vatten,
3. revidera verksamhetsområden inom Luleå kommun för fastigheten Alvik 14:35 avseende tjänsten vatten enligt bilagda kartunderlag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster regleras i Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Verksamhetsområdet omfattar det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Kommunfullmäktige fastställer verksamhetsområde för allmänna vatten- och avloppstjänster i Luleå kommun.

Revidering sker utifrån 6 § i LAV om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse. Verksamhetsområdet kan omfatta samtliga vattentjänster såsom vatten, spillvatten, dagvatten fastighet samt dagvatten gata utifrån behovsbedömning enligt 6§.

Förslaget avser revideringen av verksamhetsområden för del av Hertsöfältet Hästskon (vatten, spillvatten, dagvattenfastighet, dagvattengata) enligt gällande detaljplan samt anslutning av fastigheter till vattensystemet i Kallax samt Alvik där behovsprövning skett utifrån hälso- och miljöperspektiv samt del av samlad bebyggelse.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-11-17 § 76 föreslagit kommunfullmäktige besluta att revidera verksamhetsområden inom Luleå kommun för del av Hertsöfältet (Hästskon) avseende tjänsterna Vatten, spillvatten, dagvattengata och dagvattenfastighet, revidera verksamhetsområden inom Luleå kommun för fastigheten Kallax 1:11 avseende tjänsten Vatten, och att revidera verk-

samhetsområden inom Luleå kommun för fastigheten Alvik 14:35 avseende tjänsten vatten enligt bilagda kartunderlag.

Sammanträdet

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Förslagen har föregåtts av dialoger med berörda fastighetsägare samt i samråd vid framtagande av detaljplan.

Beslutsunderlag

- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-10-16 § 113, KLF Hid: 2025.11018
- Revidering av verksamhetsområde för del av Hertsön, Kallax och Alvik, KLF Hid: 2025.11021
- Kartor - Revidering av verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten i Alvik, Kallax och Hertsön, KLF Hid: 2025.11020
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-11-17 § 76, KLF Hid: 2025.11974

Revidering av verksamhetsområde för del av Hertsön, Kallax och Alvik

Ärendenr 2025/427-3.4.0.2

Beskrivning av ärendet

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster regleras i Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Verksamhetsområdet omfattar det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Kommunfullmäktige fastställer verksamhetsområde för allmänna vatten- och avloppstjänster i Luleå kommun.

Bestämmelserna i LAV syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. LAV gäller endast fastigheter som är belägna inom beslutade verksamhetsområden.

Det finns fyra olika vattentjänster:

- Vatten - Försörjning av dricksvatten
- Spillvatten - Omhändertagande av spillvatten
- Dagvatten fastighet - Omhändertagande av dagvatten som uppstår inom den egna fastigheten
- Dagvatten gata - Bortledning av dagvatten från gator och andra allmänna platser.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster regleras i LAV enligt nedan.

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen;

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Revidering sker utifrån **6 §** i LAV om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse. Verksamhetsområdet kan omfatta samtliga vattentjänster såsom vatten, spillvatten, dagvatten fastighet samt dagvatten gata utifrån behovsbedömning enligt 6§.

Verksamhetsområde dagvatten gata innebär det geografiska område där det finns behov i större sammanhang av kommunal bortledning av dagvatten från allmän plats samt de fastigheter som har nytta av denna bortledning.

Verksamhetsområde dagvatten fastighet innebär det geografiska område där det finns behov i större sammanhang av kommunal bortledning av dagvatten från fastigheter.

Förslaget avser revideringen av verksamhetsområden för

- Delar av exploateringsområdet Hertsöfältet, som benämns "Hästskon" (vatten, spillvatten samt dagvatten gata och dagvatten fastighet via diken)
- Kallax 1:11 (vatten)
- Alvik 14:35 (vatten)

Hertsöfältet, Hästskon

Hertsöfältet är ett exploateringsområde avsett för industri. I detaljplanen för området har allmän vattenförsörjning föreslagits för området. I den del av området, som går under benämningen Hästskon, har fastigheter avstyckats och vatten- och spillvattenledningar samt en systemlösning för omhändertagande av dagvatten via diken anlagts.

Fastigheter som omfattas av föreslagen **utökning av vatten, spillvatten, dagvatten fastighet (via dikeslösning) samt dagvatten gata (via dikeslösning)**:

- Hertsön 11:1011
- Hertsön 11:1013
- Hertsön 11:1014
- Hertsön 11:1015
- Hertsön 11:1017

Övriga fastigheter

Fastigheter som omfattas av föreslagen **utökning av vatten**:

- Kallax 1:11

För fastigheten har hälsomässiga avvikelser påvisats i dricksvattnet i den enskilda vattentäkten och behov utifrån skydd för hälsa föreligger.

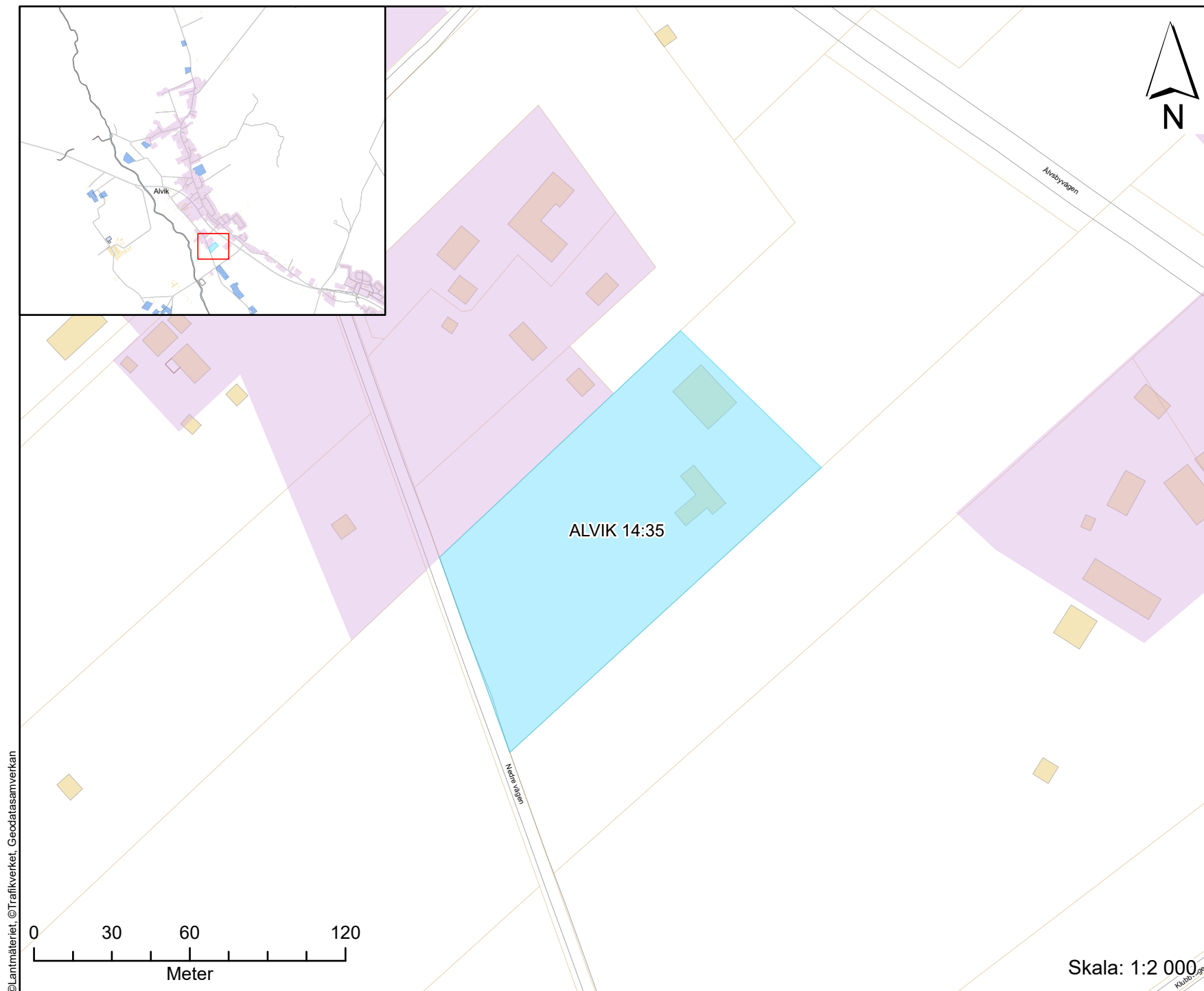
Fastigheten ligger idag i direkt anslutning till verksamhetsområdet som utgör en del i ett större sammanhang för Kallax by. LAV 6§ anses därför uppfylld och därför föreslås fastigheten upptas i verksamhetsområdet för vatten.

- Alvik 14:35

Fastigheten har anslutits till vatten eftersom den ligger i omedelbar närhet till befintligt verksamhetsområde och kapacitet finns för anslutning av vatten i

enlighet med. I närliggande enskilda vattentäkter har påvisats hälsomässiga avvikelser vilket medför att det inte är lämpligt med enskild vattenförsörjning för fastigheten och behov utifrån skydd för hälsa föreligger. LAV 6§ anses därför uppfylld och därför föreslås fastigheten upptas i verksamhetsområdet för vatten.

Petra Viklund
Avdelningschef VA

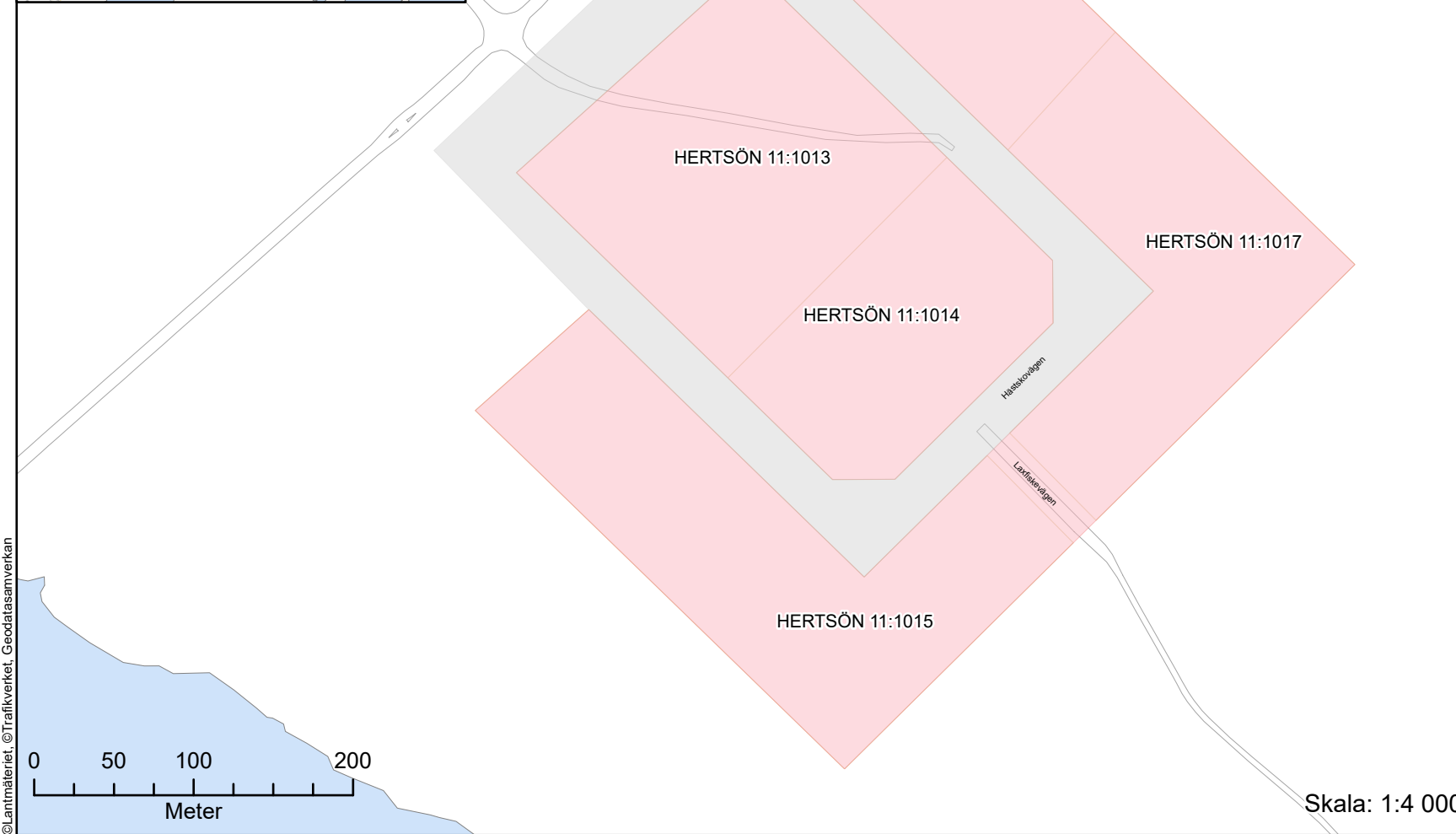
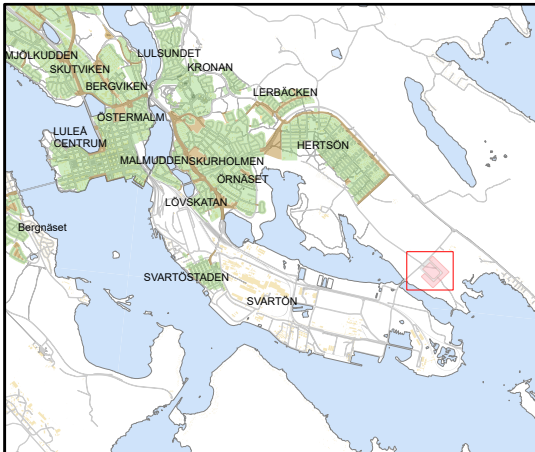
Befintligt verksamhetsområde

Vatten- och Spillvattenförsörjning

Enbart Vattenförsörjning

Förslag till förändring

Tas med i Enbart Vattenförsörjning

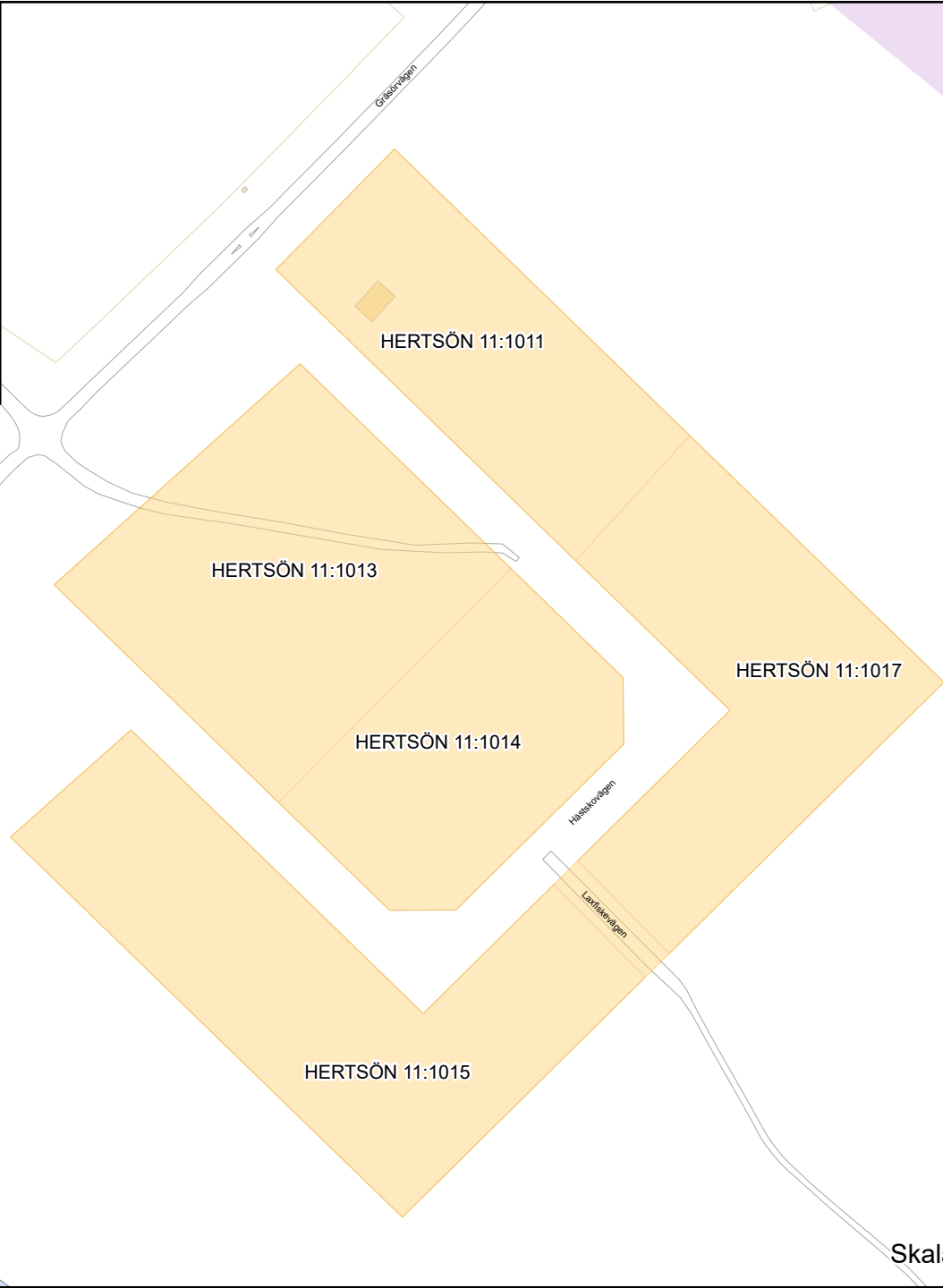
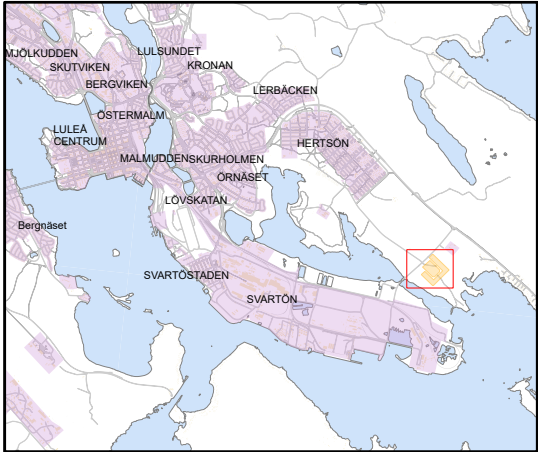

Befintligt verksamhetsområde

- Dagvatten Gata och Fastighet
- Dagvatten Fastighet
- Dagvatten Gata

Förslag till förändring

- Tas med i Dagvatten Gata och Fastighet
- Tas med i Dagvatten Gata

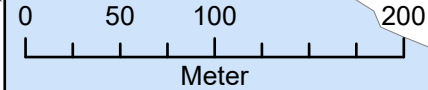

Befintligt verksamhetsområde

Vatten- och Spillvattenförsörjning

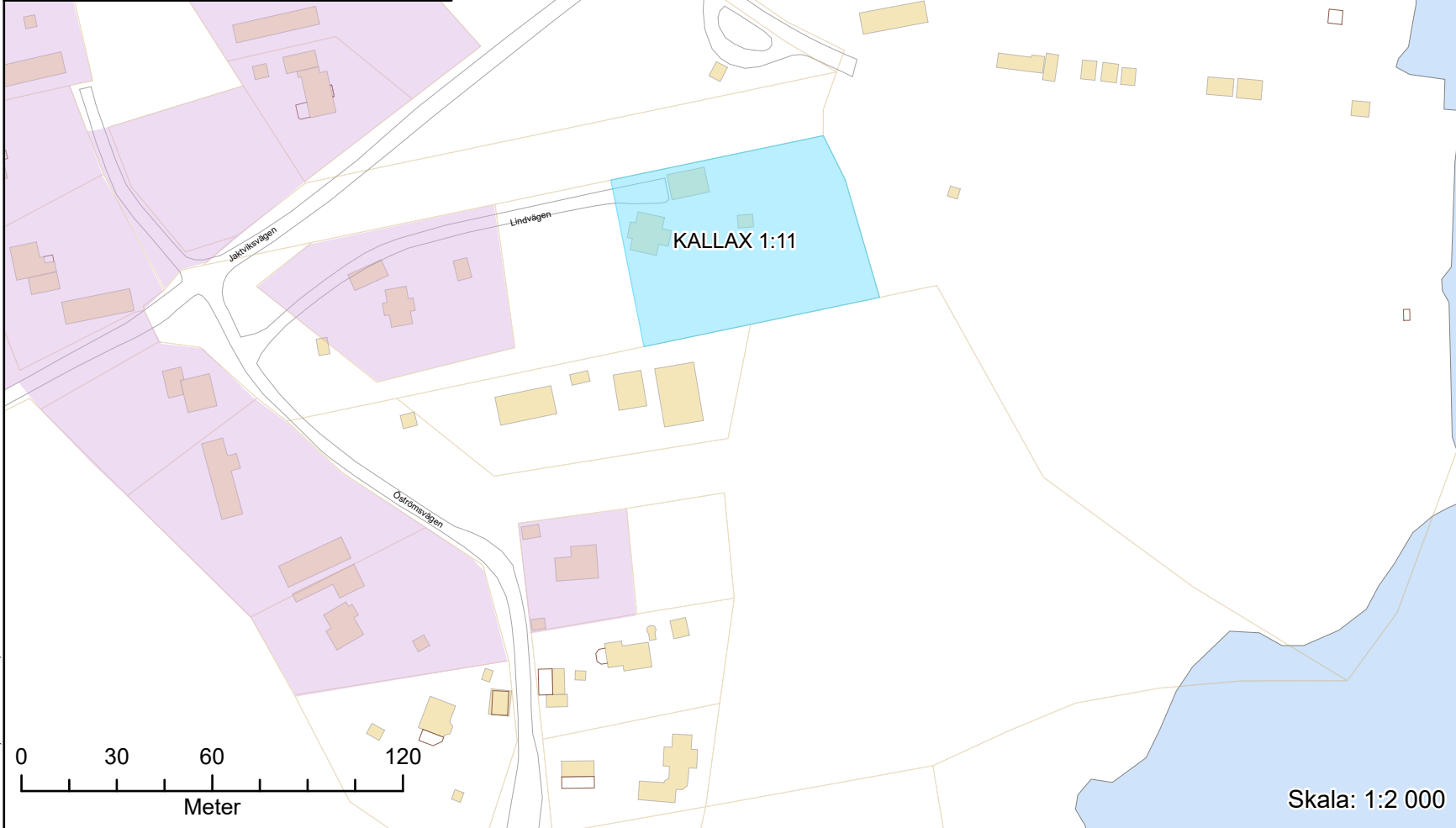
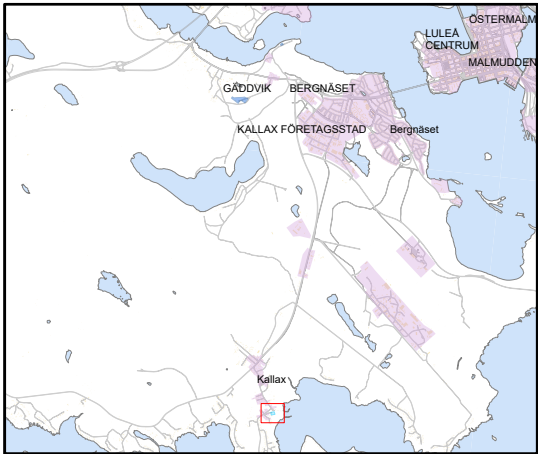
Förslag till förändring

Tas med i Vatten- och Spillvattenförsörjning

Skala: 1:4 000

Datum: 2025-09-02

Befintligt verksamhetsområde

- Vatten- och Spillvattenförsörjning
- Enbart Vattenförsörjning

Förslag till förändring

- Tas med i Enbart Vattenförsörjning

Skala: 1:2 000

Datum: 2025-09-02

§ 285

Revidering av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter avseende förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats

Ärendenr 2025/1696-3.1.0.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna revideringen av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter och att de nya föreskrifterna börjar gälla från och med 2026-01-01.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har 2025-08-25 § 144 beslutat att bifalla en motion från Dexter Krokstedt (SD) om förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats och uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter revideras för beslut i kommunfullmäktige senast hösten 2025.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen föreslår att Brukande av Lustgas blir ny § 13 där det framgår att lustgas inte får brukas inom de områden som redovisas i Bilaga 1 (kartor), på områden som jämförts med offentlig plats enligt 3 § i dessa föreskrifter samt lekplatser, skolgårdar, förskolegårdar och allmänna idrottsplatser som är inhägnade.

Övriga paragrafer förskjuts, nuvarande § 13 blir § 14 osv.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 176 föreslagit kommunfullmäktige besluta att godkänna revideringen av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter och att de nya föreskrifterna börjar gälla från och med 2026-01-01.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Kommunfullmäktige beslut 2025-08-25, § 144, KLF Hid: 2025.9111
- Allmänna lokala ordningsföreskrifter Luleå kommun 2021, KLF Hid: 2025.10999
- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-10-16 § 111, KLF Hid: 2025.10991
- Presentation - Revidering av allmänna lokala ordningsföreskrifter, KLF Hid: 2025.11327
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 176, KLF Hid: 2025.11399

••• Allmänna lokala ordningsföreskrifter

Luleå kommun

.....			
Dokumenttyp	Ärendenummer	Fastställt	Giltighetstid
Föreskrift	§ 220 KF 2021-10-25	2021-10-25	2021-12-01 fortlöpande
Dokumentansvarig	Tidigare reviderad	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Stadsbyggnadsförvaltningen		Kommunfullmäktige	Hela Luleå kommun

Innehåll

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Luleå kommun	2
Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde	2
Lastning av varor med mera	3
Schaktning, grävning med mera	3
Störande buller	3
Containrar	3
Markiser, flaggor och skyltar	3
Affischering	4
Högtalarutsändning	4
Förtäring av alkohol	4
Ambulerande försäljning	4
Camping	5
Hundar	5
Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor	6
Skjutning med luftvapen med mera	6
Avgift för att använda offentlig plats	6
Överträdelse av lokal ordningsföreskrift	6

Bilagor

Bilaga 1 – Kartor som förtydligar områden där alkoholförtäring är förbjudet enligt 12 §

Bilaga 2 – Karta som förtydligar var i centrum som hundar alltid ska hållas kopplade enligt 16 § första stycket

Bilaga 3 – Karta som visar de allmänna badplatser där hundar ska hållas kopplade under perioden 1 maj till 30 september enligt 16 §

Bilaga 4 – Karta som preciserar utbredningen av världsarvet vid Gammelstads kyrkby

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Luleå kommun

Beslutade av kommunfullmäktige den 25 oktober 2021, § 220.

Luleå kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

- 1§ Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kapitlet ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Luleå kommun ska upprätthållas. Bestämmelserna i 18 § har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

- 2§ Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kapitlet 2 § första stycket 1 - 4 punkterna ordningslagen (1993:1617) om inte annat anges. Bestämmelsen i 18 § första stycket i dessa föreskrifter är även tillämplig på andra än offentliga platser inom kommunen.

För områden som kommunen har upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

- 3§ Vid tillämpningen av 3 kap ordningslagen (1993:1617) och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämföras med offentlig plats vid tillämpning av samtliga paragrafer: Domkyrkoplan, Innerstadens kyrkogård, Örnäskyrkogården, Nederluleå kyrkogård och Råneå kyrkogård.

- 4§ Innan Polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7 §, 10 § första stycket, 11 §, 18 § första stycket och 19 § i dessa föreskrifter, bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor med mera

- 5§ Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering ska den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar och utrymningsvägar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning med mera

- 6§ Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete ska se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Störande buller

- 7§ Arbete som förorsakar störande buller för personer på offentliga platser, till exempel stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan Polismyndighetens tillstånd.

Containrar

- 8§ Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container som ska ställas upp på en offentlig plats är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

Markiser, flaggor och skyltar

- 9§ Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,50 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,70 meter.

Affisivering

- 10§ Affischer, annonser eller liknande anslag inklusive digital skyltning får inte utan tillstånd av Polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar, träd, buskar, trafikordningar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Det krävs inte heller tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Att Polismyndighetens tillstånd krävs för uppsättande av skyltar och dylikt på offentlig plats framgår av 3 kapitlet 1 § ordningslagen (1993:1617).

Högtalarutsändning

- 11§ Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av Polismyndigheten.

Förtäring av alkohol

- 12§ Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt alkohollagen (2010:1622) får inte förtäras på offentlig plats inom de områden som redovisas i Bilaga 1 (kartor), på områden som jämföras med offentlig plats enligt 3 § i dessa föreskrifter samt lekplatser, skolgårdar, förskolegårdar och allmänna idrottsplatser som är inhägnade.

Förbudet gäller inte servering av alkoholdrycker som sker i enlighet med meddelat serveringstillstånd.

Brukande av Lustgas

- 13§ Lustgas får inte brukas i berusningssyfte på Skol- och förskolegårdar, lekplatser på offentlig plats och offentlig plats områden enligt bilaga 1

Ambulerande försäljning

- 14§ Ambulerande försäljning får inte ske på Storgatan i dess sträckning mellan Kungsgatan och Nygatan.

Med ambulerande försäljning avses sådan gatuförsäljning som tar offentlig

LULEÅ KOMMUN

plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och som därför inte kräver tillstånd enligt 3 kapitlet 1 § ordningslagen (1993:1617)

Camping

- 15§ Camping (tält, husvagn, husbil eller liknande) som inte sker på campinganläggning, eller mark som upplåtits för detta ändamål, är förbjuden inom områden med detaljplan.

Hundar

- 16§ Hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 16 och 17 §§ i dessa föreskrifter. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledarhund till synskadad person eller polishund i tjänst eller för service- och signalhund.

- 17§ Hundar ska hela året hållas kopplade inom centrum som definieras i bilaga 2 och på skol- och förskolegårdar då dessa är tillgängliga för allmänheten, på lekplatser, belysta motionsspår, allmänna idrottsplatser som är inhägnade och inte upplåtna för hundaktiviteter, på försäljningsplats medan torghandel pågår samt på platser som kommunen enligt 3 § jämställt med offentlig plats.

Under perioden 1 maj till och 30 september ska hundar hållas kopplade i parker och på öppna jordtytor avsedda för plantering och de av kommunen utpekade:

Allmänna vandrings- och cykelleder

Skogsfrun och Hagadalsleden på Ormberget samt Malmleden, Bruksleden och Sliplederna i Karlsvik.

Allmänna badplatser

First Camp (Arcus camping), Brändön, Gultzaudden, Klubbviken, Kängön (Råneå), Lulsundet, Lulviksbadet, Mörön, Notviken, Näset (Sunderbyn), Rörbäcken, Storsand och Trolltjärn. (se bilaga 3)

Tikar ska under löptid hållas kopplade på alla offentliga platser samt inom alla områden som kommunen enligt 3 § jämställt med offentlig plats.

När en hund inte hålls kopplad ska den ha halsband på sig med ägarens namn, adress och telefonnummer.

- 18§ Föreningar efter hundar ska plockas upp på alla offentliga platser och de områden där hunden ska hållas kopplad enligt 16 § i dessa föreskrifter samt alla allmänna gång- cykel- och mopedvägar som är markerade med skyltar.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

- 19§ Användande av fyrverkerier och andra pyrotekniska varor kräver tillstånd av Polismyndigheten, utom på nyårsafton och därpå följande dag mellan klockan 21:00-01:00.

Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor inom det i Gammelstad avgränsade världsarvsområdet (se bilaga 4) på grund av brandrisken. Förbudet gäller även inom 200 meter från Sunderby sjukhus och samtliga vård- och omsorgsboenden i kommunen.

Skjutning med luftvapen med mera

- 20§ Luftvapen, kolsyre-, fjäder- och paintballvapen samt pil- eller slangbågar får inte, utan Polismyndighetens tillstånd, användas på offentlig plats eller områden som jämställts med offentlig plats enligt 3 § i dessa föreskrifter.

Avgift för att använda offentlig plats

- 21§ För användning av offentlig plats och område inom kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

- 22§ Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i dessa föreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kapitlet 22 § andra stycket ordningslagen (1993:1617).

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkanden.

Dessa föreskrifter träder ikraft den 1 december 2021, då tidigare beslutade föreskrifter ska upphöra att gälla. Tidigare föreskrifter är beslutade av kommunfullmäktige den 27 november 1995 och trädde ikraft den 1 januari 1996.

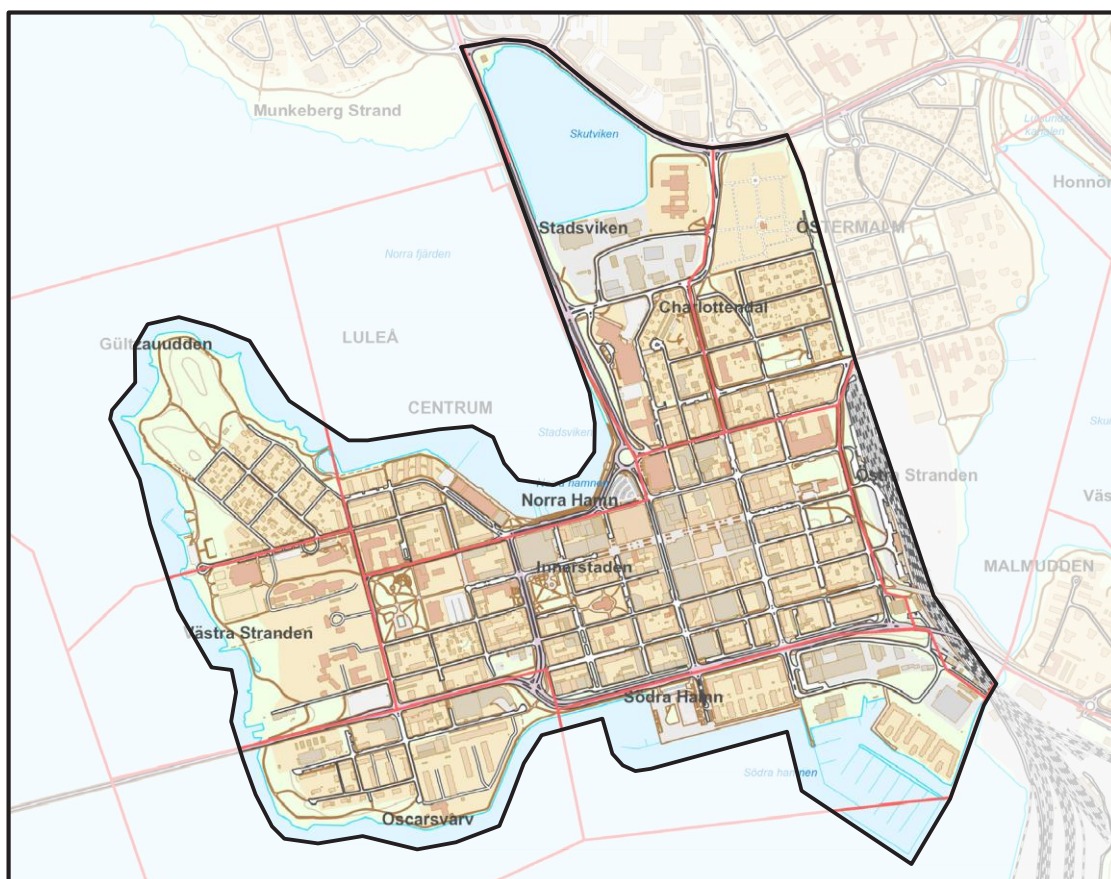
Kommunfullmäktige har reviderat föreskrifterna: 1996-05-28, 1999-08-30, 2002-05-27 (§ 46), 2007-05-02 (§ 92), 2008-02-25 (§ 42), 2013-10-28 (§ 247) och 2021-10-25 (§ 220)

BILAGA 1 - Kartor som förtydligar områden där alkoholförtäring och brukande av lustgas är förbjudet enligt 12 och 13 §.

Förutom de områden som framgår av dessa kartor, får alkoholförtäring inte heller ske på områden som jämföras med offentlig plats enligt 3 § i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna, samt på lekplatser, skolgårdar och förskolegårdar.

Luleå centrum

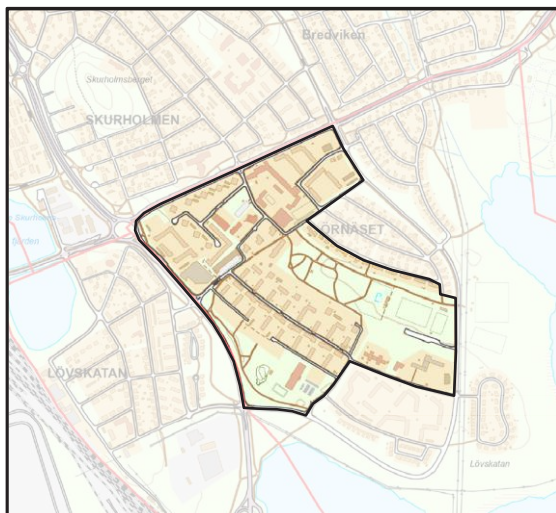
Förbudsområdet kring centrum begränsas av Svartövägen i norr och järnvägen i öster och följer sedan Skurholmsfjärdens koppling under järnvägen ut i Södra Hamnen och sedan runt centrumhalvön och upp längs Bodenvägen.

Kartorna har olika skalor för att öka läsbarheten. Ingen skala finns angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

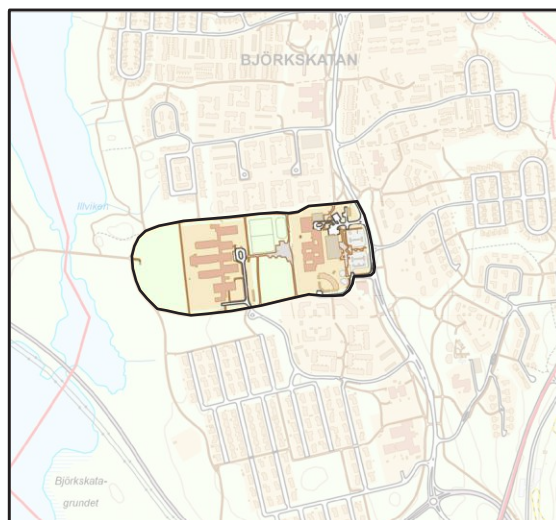
Örnäset

Förbudsområdet på Örnäset begränsas av Hertsövägen i norr, fram till Örnäsvägen i öster, sedan väster in på Röd kallensväg sedan öster på Sörviksgatan, Örnäsvägen ner till Edeforsgatan sedan väster in på Klyvargatan, Örnäsvägen ut till Svartövägen och Svartövägen fram till Hertsövägen.

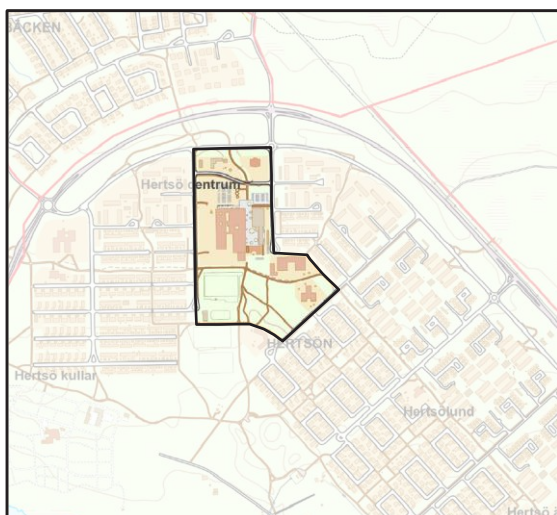
Björkskatan

Förbudsområdet på Björkskatan begränsas av Väderleden i öster och gångvägen runt centrum i de andra väderstrecken.

Hertsön

Förbudsområdet på Hertsön begränsas av Avaviksvägen i norr, ner längs Svedjevägen, via stig över skolgården till gångvägen som går till Långmyrvägen i öster. Sedan Långmyrvägen ned till gångvägen som i söder binder samman denna väg med Backmyrvägen i väster.

Porsön

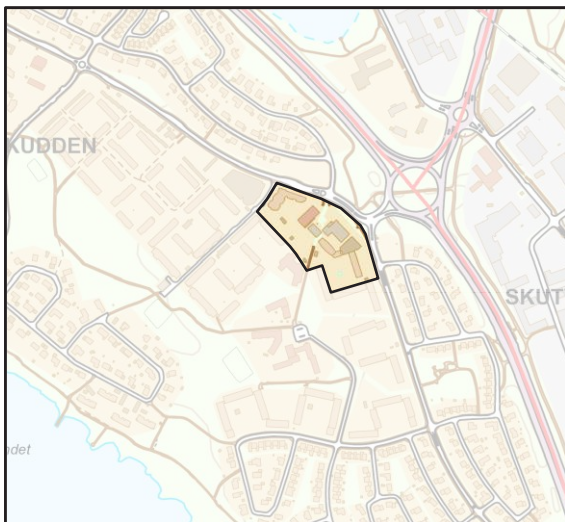
Förbudsområdet på Porsön begränsas av Porsövägen i väster, Docentvägen i norr och Professorsvägen i söder samt gång- och cykelvägen i öster som sammanbinder de sistnämnda två gatorna och omgärdar centrum.

Kartorna har olika skalor för att öka läsbarheten. Ingen skala finns angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

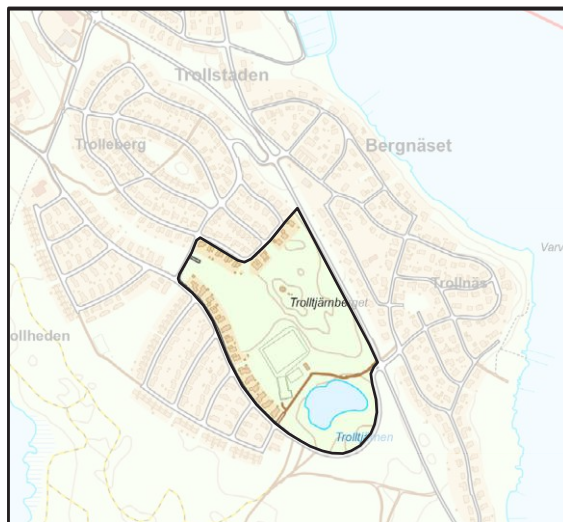
Mjölkudden

Förbudsområdet på Mjölkudden begränsas av Mjölkuddsvägen i norr och väster, sedan är det en avgränsning som följer fasaderna mot de halv-offentliga ytorna som omgärdar Mjölkuddens centrum.

Bergnäset

Förbudsområdet på Bergnäset begränsas av Trollebergsvägen i nordväst, Trollstigen i norr och förlängningen av denna ut på Granuddsvägen i öster. I söder och väster avgränsar Trolltjärnsvägen.

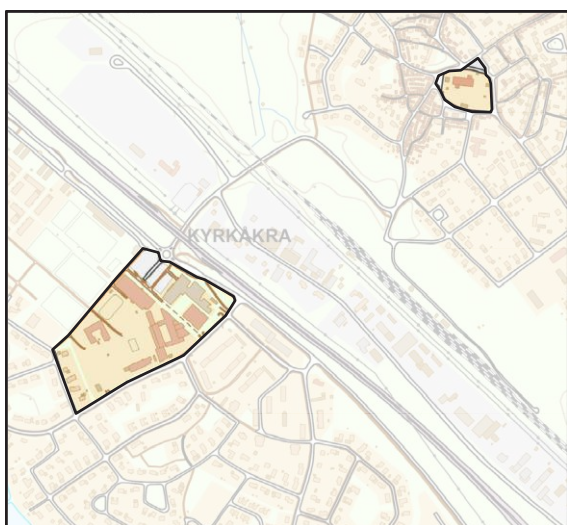

Gammelstad

I Gammelstad finns det två avgränsade förbudsområden.

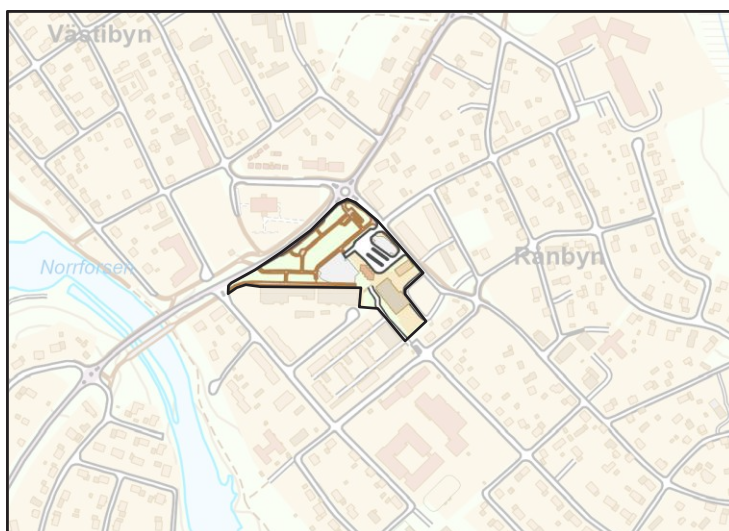
Förbudsområdet för **Stadsöns centrum** begränsas av Mariebergsvägen, Övägen, Andersvägen samt gång- och cykelvägen till Mariebergsvägen.

Förbudsområdet för **Kyrkbyns centrum** begränsas av Sockenvägen och Kyrktoget.

Råneå

Förbudsområdet i Råneå begränsas av Sörforsvägen i nordväst, Kängsövägen i öster, sedan runt affärsbyggnaderna till Klapphällstigen i söder, sedan Klockarvägen upp till Affärsvägen och denna västerut.

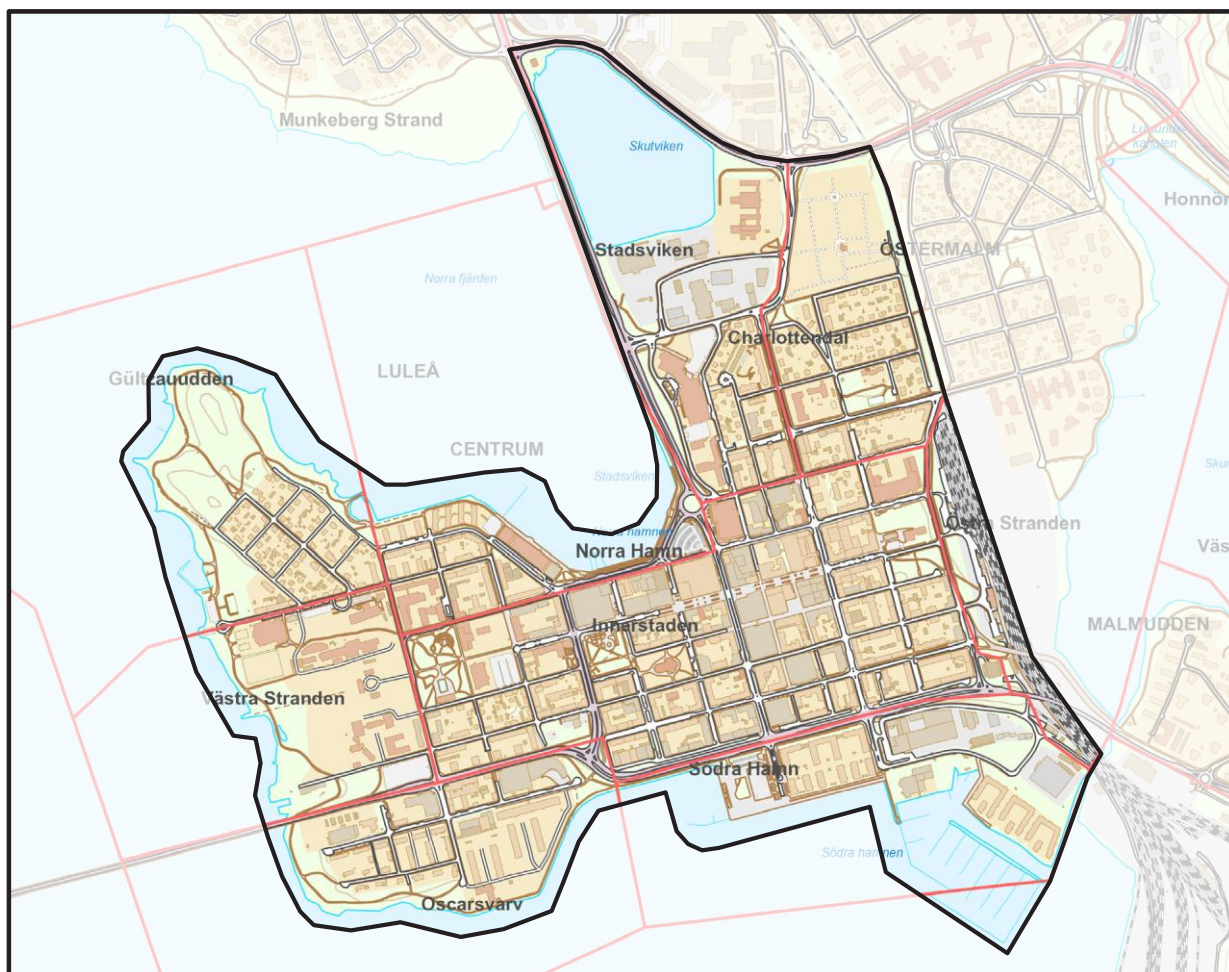
Kartorna har olika skalor för att öka läsbarheten. Ingen skala finns angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

BILAGA 2 - Karta som förtydligar var i centrum som hundar alltid ska hållas kopplade enligt 16 § första stycket.

Förutom det område som förtydligas i denna karta, ska hundar hållas kopplade på de platser och tider som beskrivs i 16§.

Luleå centrum

Det är koppeltväg för hundar inom nedan angivet område som begränsas av Svartövägen i norr och järnvägen i öster och följer sedan Skurholmsfjärdens koppling under järnvägen ut i Södra Hamnen och sedan runt centrumhalvön och upp längs Bodenvägen.

Kartan har ingen skala angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

BILAGA 3 - Karta som visar de allmänna badplatser där hundar ska hållas kopplade under perioden 1 maj till 30 september enligt 16 §.

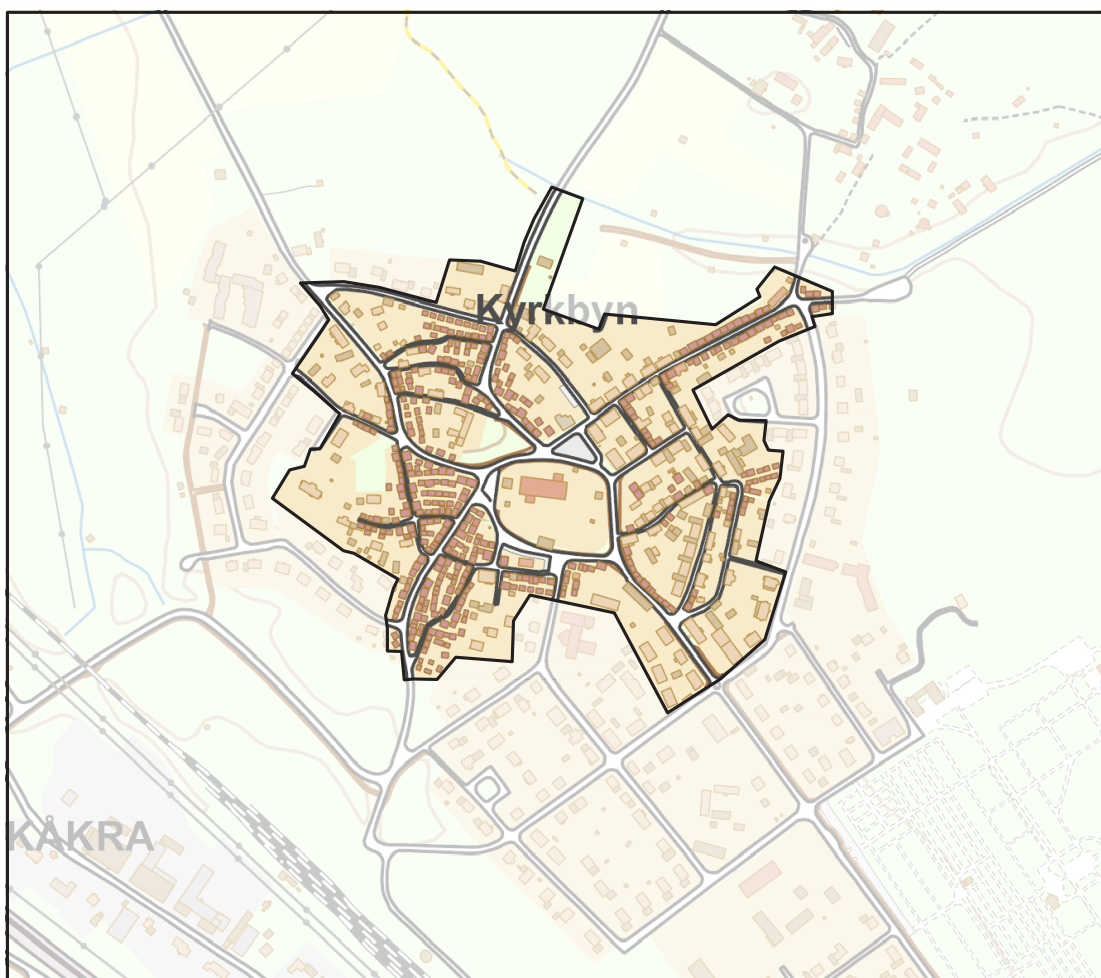
Förutom det område som förtydligas i denna karta,
ska hundar hållas kopplade på platser och tider som beskrivs i 16§.

1. Kängsön, Råneå
2. Rörbäcken
3. Brändön
4. Näset, Sunderbyn
5. Storsand
6. Notviken
7. First Camp (Arcus
Camping)
8. Gültzauudden
9. Lulsundet
10. Trolltjärn
11. Lulviksbadet
12. Möron
13. Klubbviken

Kartan har ingen skala angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

BILAGA 4 - Karta som preciserar utbredningen av världsarvet vid Gammelstads kyrkby, se 18 §.

Kartan har ingen skala angiven. Alla kartor är hämtade från kommunkartan, karträttigheter Luleå kommun.

Revidering av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter

LULEÅ KOMMUN

David Johansson

Avdelningschef Verksamhetsstöd

Infrastruktur- och serviceförvaltningen

Jan Lundberg

Verksamhetsutvecklare

Infrastruktur- och serviceförvaltningen

Revidering av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter

Bakgrund

- Kommunfullmäktige beslutade 2025-08-25, § 144 att bifalla en motion från Dexter Krokstedt (SD) om förbud mot användning av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats.
- Den 16 oktober beslutade infrastruktur- och servicenämnden att rekommendera kommunfullmäktige besluta att godkänna revideringen av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter och att de nya föreskrifterna börjar gälla från och med 2026-01-01.
- **allmänna lokala ordningsföreskrifter** är regler som kompletterar ordningslagen och syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet på offentliga platser inom kommunen.

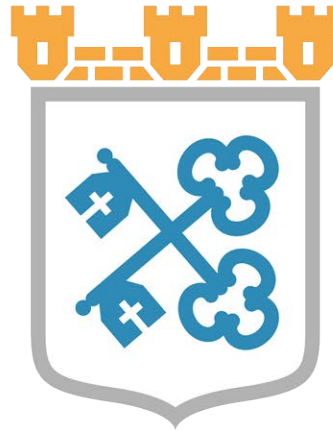

Revidering av Luleå kommuns allmänna lokala ordningsföreskrifter

Förändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter

- Brukande av Lustgas i berusningssyfte blir ny §13 i ordningsföreskrifterna där det framgår att lustgas inte får brukas inom de områden som redovisas i Bilaga 1 (kartor), på områden som jämföras med offentlig plats samt lekplatser, skolgårdar, förskolegårdar och allmänna idrottsplatser som är inhägnade.

Tack!

LULEÅ KOMMUN

David Johansson
Avdelningschef Verksamhetsstöd
Infrastruktur- och serviceförvaltningen

Jan Lundberg
Verksamhetsutvecklare
Infrastruktur- och serviceförvaltningen

§ 303

Revidering av nämndreglemente och ombudgetering av kommunbidrag

Ärendenr 2025/1130-1.3.1.2

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa nytt nämndreglemente att gälla från 2026-01-01 med antagna ändringar och tillägg.
2. Kommunbidrag om 2 101 tkr flyttas från infrastruktur- och service-nämnden till socialnämnden för år 2026 som en följd av att budget- och skuldrådgivning samt konsumentvägledning flyttas. För år 2027 och framåt omhändertas förändringen i samband plan och budget.

Reservationer

Matti Björk (M) och Sana Suljanovic (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har under hösten sett över nämndreglementet med anledning av bland annat ny socialtjänstlag. I regeringens proposition "En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter" har begreppet socialtjänst förtydligats genom att en lagparagraf införts där det framgår vad som avses med socialtjänst. Det framgår att verksamhet som bedrivs med stöd av socialtjänstlagen är socialtjänst. I nya socialtjänstlagen har bl.a. ansvaret för budget och skuldrådgivning flyttats från "kommunen" till socialnämnden och socialnämnden ska erbjuda budget- och skuldrådgivning om en skuldsatt person behöver vägledning. Den nya socialtjänstlagen medför även förändringar som påverkar konsumentvägledningen där den nya socialtjänstlagen definierar rådgivning, stöd, behandling och vård som insatser.

Budget- och skuldrådgivning och konsumentvägledning ligger idag inom infrastruktur- och servicenämndens ansvarsområde men föreslås flyttas till socialnämnden. Socialförvaltningen ser fördelar med att ansvaret för budget- och skuldrådgivningen samt konsumentvägledningen flyttas till socialnämnden då samverkan med andra förebyggande insatser underlättas.

Delar av valnämndens reglemente har setts över och vissa skrivningar kopplat till verksamhetsplanering och uppföljning har ändrats för att i högre utsträckning likna andra nämnders arbetssätt.

I överförmyndarnämndens reglemente har ordet expedition bytts ut mot enhet då verksamheten bytt namn.

Kommunstyrelsens reglemente anpassas utifrån att kommunstyrelsen inte längre ska ha ett arbetsgivare- och arbetsmiljöansvar för chefen för avdelningen miljö- och bygg.

Då det pågår översyner inom exempelvis IT kan förslag till ytterligare revideringar av nämndreglementet vara aktuella under första kvartalet 2026.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 181 föreslagit kommunfullmäktige besluta att fastställa nytt nämndreglemente att gälla från 2026-01-01 med antaget tillägg gällande § 16 Närvarorätt och att kommunbidrag om 2 101 tkr flyttas från infrastruktur- och servicenämnden till socialnämnden för år 2026 som en följd av att budget- och skuldrådgivning samt konsumentvägledning flyttas. För år 2027 och framåt omhändertas förändringen i samband plan och budget.

Sammanträdet

Ordföranden (S) föreslår följande ändring, i genomstruken och kursiv stil, under kommunstyrelsens reglemente § 8 punkt 8: ~~”kvalitets- och innovationsledning”~~ *Verksamhetsutveckling, projektledning, digitalisering och innovationsledning* och punkt 12: ~~kommunens digitaliseringsarbete, IT-styrning och IT-säkerhet.~~

Vidare föreslår Ordföranden (S) följande ändring, i genomstruken och kursiv stil, under infrastruktur- och servicenämndens reglemente § 18 ~~Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för drift, support och underhåll av organisationens digitala IT-infrastruktur~~ *Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för IT-styrning och IT-säkerhet samt drift, support, underhåll, av kommunens digitala IT-infrastruktur.*

Matti Björk (M) föreslår följande ändring i genomstruken stil gällande nämndreglementet § 16 Närvarorätt: Kommunfullmäktiges ordförande och kommunalråden (kommunstyrelsens ordförande, 1e och 2e vice ordförande) äger rätt att närvara vid sammanträden och yttra sig ~~om ordföranden godkänner.~~ Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Matti Björks ändringsförslag under proposition och finner att kommunstyrelsen avslår förslaget.

Ordföranden ställer därefter arbetsutskottets förslag med ordförandens ändringsförslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslagen.

Dialog

Dialog har förts med berörda förvaltningar.

Beslutsunderlag

- Förslag – Luleå kommuns nämndreglemente, KLF Hid: 2025.11221
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande revidering av nämndreglemente, KLF Hid: 2025.11220
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 181, KLF Hid: 2025.11404

LULEÅ KOMMUN

Luleå kommuns nämndreglementen

Försättsblad beställs hos kommunikationskontoret och infogas av nämndsekreterare efter att dokumentet har fastställts i nämnd eller annan beslutsinstans (se Riktlinjer för styrdokument på lulea.se).

.....			
Dokumenttyp	Ärendenr	Fastställd	Giltighetstid
Reglemente	2025/1130	2025-XX-XX	2026-01-01 – TV
Dokumentansvarig	Senast reviderad	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Kanslichef	2023-12-18 § 240	Kommunfullmäktige	Alla nämnder

Innehåll

Gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder	3
Reglemente för kommunstyrelsen	10
Reglemente för krisledningsnämnden	18
Reglemente för barn- och utbildningsnämnden	21
Reglemente för arbetsmarknads- och gymnasienämnden	23
Reglemente för kultur- och fritidsnämnden	26
Reglemente för miljö- och byggnadsnämnden	29
Reglemente för socialnämnden	32
Reglemente för infrastruktur- och servicenämnden	34
Reglemente för valnämnden	38
Reglemente för överförmyndarnämnden	40

Gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder

Inledning

Detta reglemente innehåller bestämmelser som är gemensamma för samtliga kommunens nämnder. För krisledningsnämnden gäller i vissa fall en särskild ordning, vilket framgår under aktuell paragraf. I de fall inget är angett för krisledningsnämnden gäller bestämmelsen för krisledningsnämnden som för övriga nämnder.

Sammansättning, ledamöter m.m.

§ 1 Allmänt

Kommunallagen (2017:725) ger de grundläggande reglerna för ansvar och beslutanderätt i en kommun. Vissa uppgifter handhas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna enligt annan lag, författning eller myndighetsbeslut.

§ 2 Val

Nämnder väljs av kommunfullmäktige och består av det antal ledamöter och ersättare, som kommunfullmäktige fastställt i särskild ordning (kommunallagen 3 och 6 kap). Ledamöter och ersättare i en nämnd väljs för fyra år, räknat från och med 1 januari året efter det år då val av kommunfullmäktige har ägt rum.

§ 3 Sammansättning

Kommunen har följande nämnder:

Nämnder	Antal ledamöter	Antal ersättare
Kommunstyrelse tillika krisledningsnämnd	15	15
Barn- och utbildningsnämnd	15	15
Kultur- och fritidsnämnd	15	15
Miljö- och byggnadsnämnd	11	11
Infrastruktur- och servicenämnd	15	15
Socialnämnd	15	15
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	13	13
Valnämnd	9	9
Överförmyndarnämnd	5	5

Utöver ovanstående nämnder är Luleå kommun värdkommun för den gemensamma nämnden e-nämnden där alla kommuner i Norrbotten ingår. Luleå och Piteå kommun har även en gemensam nämnd kallad kost- och service-nämnden där Piteå kommun är värdkommun.

§ 4 Valbarhet

Valbar som ledamot eller ersättare i en nämnd är den som har rösträtt i val till kommunfullmäktige. För ledamöter och ersättare i en överförmyndarnämnd samt för förtroendevalda revisorer gäller särskilda regler enligt kommunallagen och föräldrabalken.

Om ledamot eller ersättare inte längre är valbar, t.ex. på grund av att denne inte längre är folkbokförd i Luleå kommun, upphör uppdraget i fullmäktige genast. För en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sina uppdrag under återstoden av mandatperioden. Kommunfullmäktige kan, om vissa i lagen angivna förutsättningar föreligger, entlediga enskild förtroendevald eller en hel nämnd (4 kap kommunallagen).

§ 5 Kommunalråd

Kommunstyrelsens ordförande samt 1:e vice ordföranden är tillika kommunalråd. Kommunstyrelsens 2:e vice ordföranden är tillika oppositionsråd.

I de fall en förtroendevald uppfyller kommunallagens krav för benämningen kommunalråd kan kommunfullmäktige besluta att utse fler kommunalråd än ovanstående.

§ 6 Ordförande och vice ordförande

Kommunfullmäktige väljer bland ledamöterna i nämnden en ordförande samt en förste vice och eventuellt en andre vice ordförande, att tjänstgöra den tiden, som kommunfullmäktige bestämmer. Avgår ordförande eller vice ordförande under denna tid, förrättar kommunfullmäktige nytt val för återstoden av tiden.

§ 7 Ersättare för ordförande

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör annan av nämnden utsedd ledamot ordförandens uppgifter. Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden har utsetts. Om ordförande på grund av sjukdom eller av andra skäl är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får nämnden utse annan ledamot att fullgöra ordförandes samtliga uppgifter.

§ 8 Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamots ställe. Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänst-

göra enligt den av kommunfullmäktige bestämda ordningen. En ersättare som börjat tjänstgöra har företräde till tjänstgöring framför annan ersättare oberoende av turordningen enbart om ersättaren tjänstgör inom sitt eget parti.

En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet handlagts. En ledamot som avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får tjänstgöra igen endast om inplacerad tjänstgörande ersättare tillhör annat parti. Ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid nämndens möten och delta i dess överläggningar men har ingen yrkanderätt eller rätt att i övrigt delta i besluten.

§ 9 Insynsplatser

För partier som är representerade i kommunfullmäktige men som inte redan tagit en plats i kommunstyrelsen av egen kraft eller via valteknisk samverkan inrättas insynsplats.

Förtroendevald med insynsplats ges rätt att delta i överläggningar, men har ingen yrkanderätt eller rätt att i övrigt delta i besluten.

§ 10 Jäv

En ledamot, ersättare eller anställd som är jävig i ett ärende hos en nämnd får inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Den som kan antas vara jävig i ett ärende ska självant ge det till känna. I kommunallagen (6 kap. 28-31 §§) anges reglerna rörande jäv.

Sammanträden

§ 11 Föredragningslista

För varje sammanträde låter ordförande upprätta en föredragningslista. Nämnden kan också besluta om behandling av ärende som inte tagits upp på föredragningslistan.

§ 12 Kallelse

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till nämndens sammanträden. Kallelse ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara, i god tid före sammanträdet. En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, bör snarast anmäla detta till nämndens sekreterare. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslistan till sammanträdet.

Ordförande bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske muntligt. I normalfallet sker kallelse elektroniskt. När varken ordförande eller

vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamöten göra detta.

Särskilda bestämmelser vid höjd beredskap: I höjd beredskap ska kommunen eftersträva att kallelse sker skriftligt, men kallelse kan komma att ske muntligen, via sms eller på annat lämpligt sätt. Kallelse till sammanträde kan ske med kort varsel beroende på de omständigheter som råder vid höjd beredskap. Kallelsen ska om möjligt innehålla en föredragningslista men den kan komma att lämnas vid sammanträdet.

Särskild bestämmelse för krisledningsnämnden: Krisledningsnämnden ska eftersträva att kallelse sker skriftligt men kan komma att ske muntligt, via sms eller på annat lämpligt sätt. Kallelse till sammanträde kan ske med kort varsel beroende på den extraordinära händelsens art och omfattning. Kallelsen ska om möjligt innehålla föredragningslista men kan komma att lämnas vid sammanträdet.

§ 13 Tid och plats för sammanträde

Kommunstyrelsens nämndsekretariat planerar och synkroniserar samtliga nämnders sammanträdesordningar som sedan fastställs av respektive nämnd. Valnämndens sammanträden administreras via kommunstyrelsens nämndsekretariat men ingen årlig sammanträdesordning fastställs.

Nämnden sammanträder på tid och plats som nämnden bestämmer och när minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller ordförande anser att det behövs.

Särskilt för krisledningsnämnden: Denna bestämmelse gäller inte för krisledningsnämnden.

§ 14 Ärendenas beredning

Beredning av ärenden sker på olika nivåer i organisationen; förvaltning, presidium och utskott. Fullmäktiges ärenden bereds av kommunstyrelsen. Undantag från beredningstvång framgår av kommunallagens 5 kap 29-32 §§. Ordföranden ansvarar för att de ärenden som ska handläggas av nämnden bereds och föredras i vederbörlig ordning.

§ 15 Beslutsförhet, justering av protokoll och reservation

I kommunallagen 6 kap finns bestämmelser om en nämnds beslutsförhet, dess skyldighet att föra protokoll m.m. Protokollet justeras av ordförande och den ledamot som utses att justera protokollet vid sammanträdet. Nämnden kan besluta att justera en paragraf i protokollet omedelbart. Paragrafen bör då redovisas skriftligt innan nämnden justerar den. En ledamot som har reserverat sig mot ett beslut och vill motivera reservationen ska göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till nämndens sekreterare innan protokollet justeras.

Särskild bestämmelse för krisledningsnämnden: Vid krisledningsnämndens sammanträden ska tidpunkt för varje beslut som fattats anges.

§ 16 Närvarorätt

Vid sammanträde med nämnden eller dess utskott ska, om inte nämnden eller utskottet för särskilt fall beslutar annat, chefen för förvaltningen eller den som denne utser, ha rätt att närvara med rätt att delta i överläggningarna.

Nämnden får kalla ledamot eller ersättare i fullmäktige, annan nämnd eller beredning, revisor, anställd hos kommunen eller särskild sakkunnig att närvara vid sammanträde med nämnden. Den som har kallats till sammanträde får, om nämnden beslutar det, delta i överläggningarna men ej i besluten.

Kommunfullmäktiges ordförande och kommunalråden (kommunstyrelsens ordförande, 1e och 2e vice ordförande) äger rätt att närvara vid sammanträden. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild.

§ 17 Offentliga sammanträden

Nämnden får besluta att nämndens sammanträden ska vara offentliga. En nämnds sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden:

- som avser myndighetsutövning, eller
- i vilka det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av sekretess (kommunallagen 6 kap. 25 §).

Allmänheten har inte rätt att yttra sig eller ställa frågor under sammanträdet. Allmänheten får inte störa sammanträdet. Om så sker får den störande visas ut.

Särskild bestämmelse för krisledningsnämnden: Krisledningsnämndens sammanträden ska alltid hållas bakom stängda dörrar.

Ansvar

§ 18 Revision

För revision av nämndens förvaltning gäller kommunallagen, övrig lagstiftning samt övriga i behörig ordning utfärdade bestämmelser.

§ 19 Information och samråd

Kommunstyrelsen, övriga nämnder och kommunalråd ska från nämnden i möjligaste mån erhålla den information och de underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder. Nämnderna ska innan den fattar beslut som även rör en annan nämnds verksamhetsområde samråda med den nämnden.

Samråd ska även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nationella minoriteter ska ges inflytande i frågor som berör dem.

Nämnden beslutar om formerna för samrådet.

Befogenhet

§ 20 Utskott

Om kommunfullmäktige inte beslutat något om utskott får nämnden själv besluta om utskott ska finnas.

Särskild bestämmelse för krisledningsnämnden: Krisledningsnämnden kan inte besluta om att inrätta ett utskott.

§ 21 Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom sitt verksamhetsområde. Kommunstyrelsen får även, förutom inom sitt eget verksamhetsområde, föra kommunens talan vid laglighetsprövning av fullmäktiges beslut.

§ 22 Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från styrelsen/nämnden ska på nämndens vägnar undertecknas av ordföranden med vice ordförande som ersättare. Nämnden får även uppdra till annan förtroendevald eller tjänsteperson att underteckna handlingar på nämndens vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav signeras av den som fattat beslutet. När det är lämpligt och inga tvingande lagkrav finns på fysiskt undertecknande kan signaturen göras elektroniskt eller säkerställas på annat sätt.

§ 23 Taxor

Nämnden ska tillämpa fastställda taxor inom sitt verksamhetsområde. Nämnden äger rätt att revidera fastställda taxor inom sitt verksamhetsområde enligt tidigare beslutad uppräkningsfaktor. Nya taxor eller förändringar av principiell betydelse ska beslutas av kommunfullmäktige.

§ 24 Delegationsbestämmelser

Nämnden får uppdra till ett utskott eller till en ledamot eller ersättare eller till en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i de ärenden som nämnden bedömer som lämpliga.

I kommunallagen 6 kap. 38 § anges vilka ärenden som inte får delegeras. Nämnden bestämmer i sin delegationsordning vilka beslut som ska anmälas till nämnden och på vilket sätt detta ska ske. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap. kommunallagen. Det är nämndens ansvar att kontrollera att förtroendevalda och anställda utövar sin beslutanderätt på korrekt sätt. Om så inte sker har nämnden att tillse att nödvändiga åtgärder vidtas.

§ 25 Delgivning

Delgivning med en nämnd sker med ordförande, vice ordförande, nämndens sekreterare eller med nämndens registrator.

Legalitet

§ 26 Administrativa regler

Nämnden ansvarar för att administrationen av dess verksamhet i alla avseenden fullt ut motsvarar de krav som kommer till uttryck i det offentlighetsrättsliga regelverket som framgår av bland annat kommunallagen, förvaltningslagen, lagen om kommunal redovisning, tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen, upphandlingslagstiftningen samt dataskyddsförordningen.

Nämnden ska verka för reformering och förenkling av regler inom sitt verksamhetsområde.

§ 27 Personuppgiftsansvarig

Nämnden är personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen (GDPR), för de personuppgifter som behandlas inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden ska utse ett dataskyddsombud. Kommunstyrelsen är förutom inom sin egen verksamhet även ansvarig för den behandling som sker i fullmäktige samt hos fullmäktigeberedningar.

§ 28 Laglighetsprövning

Nämnden ska omgående underrätta kommunstyrelsen om beslut av nämnden efter laglighetsprövning enligt kommunallagen blivit upphävt.

Administration

§ 29 Förvaring av handlingar

Nämnden svarar för vård och förvaring av verksamhetens arkivhandlingar enligt arkivlagen, arkivreglemente och upprättad dokumenthanteringsplan. Värdehandlingar ska förvaras på betryggande sätt.

§ 30 Öppethållande

Till nämnden knuten förvaltningsorganisation ska hållas öppen för allmänheten på dagar och tider som nämnden bestämmer, bland annat för att tillgodose allmänhetens rätt att kunna ta del av allmänna handlingar.

Reglemente för kommunstyrelsen

I detta reglemente regleras kommunstyrelsens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs om kommunstyrelsen och dess verksamhet i kommunalagen, i vissa andra författningar och i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Kommunen och de kommunala bolagen ska utgöra ett lednings- och styrningsperspektiv utgöra en ekonomisk enhet - en koncern.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsens styrande uppgifter

§ 1 Kommunstyrelsen ansvarar för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls i kommunal verksamhet.

§ 2 I kommunstyrelsens styrande uppgift ingår att:

1. planera, leda och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala koncernens verksamhet,
2. göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
3. följa att de av kommunfullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas på ett lagligt, rationellt och ekonomiskt sätt. I detta ingår även att utöva uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning,
4. utforma kommunens förvaltningsorganisation utifrån de förutsättningar som kommunfullmäktige har fastställt,
5. utforma kommunens system för internkontroll, se till att uppföljning sker till kommunfullmäktige från samtliga nämnder, bolag och kommunalförbund om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,
6. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i bolag främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv samt tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra

likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger,

7. ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunalförbund som kommunen är medlem i.
8. Utse ombud till stämma i bolag som kommunen äger samt utfärda instruktion för hur ombudet ska rösta. Om instruktioner gäller ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska dessa utfärdas av kommunfullmäktige. Rätten att utse ombud gäller ej dotterbolag inom Luleå kommunföretagskoncernen.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna

§ 3 Ekonomisk förvaltning

Kommunstyrelsen ska planera, leda, samordna och följa upp kommunens ekonomiska förvaltning.

Kommunstyrelsen ansvarar för att:

1. planera, leda, samordna och följa upp kommunens ekonomiska förvaltning,
2. ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa av fullmäktige meddelade forskrifter för denna. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. Styrelsen ansvarar för att utfärda gemensamma riktlinjer för kravverksamheten,
3. ingå förbindelser för kommunen med anledning av kommunfullmäktiges beslut om lån, borgen eller andra åtaganden för kommunen,
4. ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bl. a att se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett, att handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation och som förvaltas av den nämnden,
5. upprätta förslag till budget i enlighet med kommunallagen,
6. se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen om kommunal redovisning och gällande normgivning för god redovisningssed,
7. upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal redovisning.

§ 4 Personalpolitik – personalstrategisk utveckling och arbetsgivarfrågor

Kommunstyrelsen ska planera, leda, samordna och följa upp kommunens personalpolitik och strategiska HR-frågor.

Kommunstyrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl. a att:

1. med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, inklusive beslut om stridsåtgärd,
2. förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11–14 och 38 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden,
3. avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
4. anställa kommundirektör samt besluta om instruktion för denne,
5. anställa chef till samtliga förvaltningar,
6. axla arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för kommundirektör och samtliga chefer för förvaltningarna
7. lämna uppdrag enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
8. vara pensionsmyndighet för förtroendevalda,
9. handlägga de frågor som faller inom personalorganets verksamhetsområde, ge råd och stöd i personalpolitiska frågor och vid behov vidta de åtgärder som erfordras för att upprätthålla en god personalpolitik i kommunen.
10. Ansvara för företagshälsovård.

§ 5 Samhällsplanering

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens samhällsplanering. I detta ingår att:

1. leda och samordna kommunens samhällsutveckling.
2. ansvara för översiktsplanering, fördjupad planering, detaljplanering och översiktliga utredningar.
3. planera, leda, samordna och följa upp kommunens mark- och bostadspolitik och ansvara för kommunens fasta egendom och exploateringsverksamhet, besluta i frågor om förvärv och överlåtelse av fast egendom samt se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålles.
4. samordna den övergripande väg- och trafikplaneringen, vilken omfattar trafikfrågor som väsentligt påverkar kommunen och regionen.
5. besluta om antagande, ändring eller upphävande av detaljplan och områdesbestämmelse enligt plan och bygglagen (2010:900), enligt standardförfarande eller förenklat förfarande.
6. fatta beslut i frågor om arrende, nyttjanderätt, ledningsrätt och servitut. Styrelsen ska även svara för administration och omprövning av tomträttsavgälder enligt av kommunfullmäktige fastställda riktlinjer.
7. bevaka det allmännas intresse enligt fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149) och ledningsrättslagen (1973:1144).

§ 6 Kommunstyrelsen ska planera, leda, samordna och följa upp

kommunens naturvårdsarbete samt utveckla och driva natur och miljöfrågor som inte innebär myndighetsutövning.

§ 7 Kommunstyrelsen ska leda, samordna och följa upp

arbete med näringslivsutveckling. Styrelsen ska arbeta för att främja nyetableringar samt tillväxt i det befintliga lokala näringslivet.

§ 8 Kommunstyrelsen har ansvar för att, ur ett kommungemensamt perspektiv, leda och samordna:

1. vänortsutbyte och utveckling av kommunens roll i internationella sammanhang. Kommunfullmäktiges presidium ansvarar för samordningen av det internationella arbetet i enlighet med fullmäktiges arbetsordning.
2. information, **kommunikation** och marknadsföring av kommunen **som organisation** och platsen Luleå
3. destinationsutveckling
4. regionala samverkan och utveckling
5. utveckling av den kommunala demokratin
6. informationssäkerhet och säkerhetsskydd
7. inköp och upphandling av varor, tjänster och entreprenader
8. kvalitets- och innovationsledning
9. infrastruktur och kommunikationsfrågor
10. folkhälsa, jämlikhet och trygghet
11. utvecklingen av ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart Luleå
12. kommunens digitaliseringsarbete, IT-styrning och IT-säkerhet.
13. arbetet med nationella minoriteter och särskilda rättigheterna kopplade till finska, samiska och meänkieli

Kommunstyrelsen har hand om följande verksamheter**§ 9 Kommunstyrelsen utgör krisledningsnämnd****§ 10 Kommunstyrelsens särskilda ansvar inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap**

Kommunstyrelsen ansvarar, ur ett kommungemensamt perspektiv, för planering, samordning och ledning för de uppgifter som ankommer på kommunen enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt för övriga uppgifter rörande krisberedskap och civilt försvar.

Extra ordinära händelser i fredstid

Kommunstyrelsen leder och samordnar arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser för styrelsen och nämnderna.

Kommunstyrelsen ska utarbeta förslag till plan för extraordinära händelser för antagande av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod.

Kommunstyrelsen ska inom kommunens geografiska område verka för att den verksamhet som bedrivs av olika aktörer gällande förberedelser för extraordinära händelser samordnas samt att samverkan kommer tillstånd.

Kommunstyrelsen ska vid extraordinära händelser verka för att de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer samordnas.

Kommunstyrelsen kan vid extraordinära händelser lämna och be om hjälp hos andra kommuner och regioner som drabbats av en extraordinär händelse i fredstid. Kommunstyrelsen kan besluta om ersättning för hjälpen som lämnas och tas emot. När krisledningsnämnden är aktiverad ansvarar krisledningsnämnden för detta.

När krisledningsnämnden är aktiverad är det den som verkar för att hanteringen av den extraordinära händelsen samordnas och att samverkan kommer tillstånd inom det geografiska området.

Inför höjd beredskap

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens förberedelser inför höjd beredskap. Kommunstyrelsen ska vidta de förberedelser och ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap.

Vid höjd beredskap

Kommunstyrelsen ska enligt 3 kap. 2 § lag (2006:544) om kommuner och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, leda den del av det civila försvaret som kommunen då ska bedriva.

Kommunstyrelsen beslutar om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens under höjd beredskap. Kommunstyrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls i kommunal verksamhet under höjd beredskap.

Kommunstyrelsen får besluta i ärende som inte kan vänta, i stället för fullmäktige. Beslutet ska anmälas till fullmäktige vid nästa sammanträde.

Kommunstyrelsen ska under höjd beredskap eller när ransoneringslagen i annat fall tillämpas ansvara för de uppgifter som ankommer på kommunen, t.ex. försörjning av nödvändiga varor.

Kommunstyrelsen ska verka för att den verksamhet som bedrivs av olika aktörer vid höjd beredskap samordnas samt att samverkan kommer till stånd inom det geografiska området.

Kommunstyrelsen ska informera Länsstyrelsen om beredskapsläget och övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

Kommunstyrelsens samordnar informationen till allmänheten från kommunen vid höjd beredskap.

Kommunstyrelsen får besluta om att personal som tjänstgör i kommunen ska tjänstgöra i andra anställningar eller uppdrag i kommunen.

§ 11 Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens räddningstjänst-, sotnings- och olycksförebyggande verksamhet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunstyrelsen ansvarar också för tillsyn och tillståndsprövning enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, förutom för egna verksamheter och objekt.

§ 12 Kommunstyrelsen är arkivmyndighet och stadsarkivet är styrelsens beredande och verkställande organ i arkivfrågor, enligt föreskrifter om arkivvård i Luleå kommun.

§ 13 Kommunstyrelsen har administrativt ansvar, arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för valnämndens förvaltningsorganisation, ~~samt arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för avdelningschefen för miljö och bygg.~~

§ 14 Kommunstyrelsen ska ansvara för kommunens anslagstavla.

§ 15 Kommunstyrelsen ska ansvara för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 16 Kommunstyrelsen ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det som fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att styrelsen ska fullgöra. I samband med bokslut ska styrelsen redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag.

§ 17 Kommunstyrelsen ska inom sina egna verksamheter:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för att uppnå kommunfullmäktiges mål,
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt ett tillfredsställande och effektivt sätt,
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ,
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att de förslag till mål och ramar som utarbetats bidrar till en god miljö och goda levnadsbetingelser i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision Luleå 2040,
11. föra dialog och verka för ökat inflytande av allmänheten,
12. ha ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar.

§ 18 Kommunstyrelsen äger rätt att:

1. vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerhet som kommunfullmäktige angett,
2. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige,
3. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
4. utöva kommunens beslutanderätt i ärenden angående tillstånd att använda kommunens vapen,
5. avge yttranden eller överklaga beslut enligt kamerabevakningslagen,
6. avge övriga yttranden, som ankommer på kommunen, om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen, dock även sistnämnda slag av yttranden, om den fastställda remisstiden inte medger att ärendet behandlas på ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige. Yttrande över antagande av hemvärnsmän hanteras dock av socialnämnden.

7. i den mån bemyndigande inte lämnats annan nämnd, för kommunen besluta i övriga, liknande ärenden som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen enligt de grunder som anges i 5 kap. 1 § kommunallagen.
8. utifrån fullmäktiges fastställda taxekonstruktion, besluta om indexreglering för taxeslag avseende planavgift
9. att ansöka och företräda kommunen vid lantmäteriförrättringar där kommunen är sakägare,
10. fastställa regler för Luleås tomtkö, avgiften fastställs av kommunfullmäktige.
11. besluta om gatukostnadsersättning enligt plan- och bygglagen (2010:900),
12. fastställa kriterier samt besluta om fördelning av bidrag till civilsamhället inom nämndens verksamhetsområde.
13. besluta om deltagande i kurser och konferenser för förtroendevalda i kommunfullmäktige

Reglemente för krisledningsnämnden

§ 1 Krisledningsnämndens ansvar

Krisledningsnämnden är det ledande politiska organet om kommunen drabbas av extraordinär händelse när nämnden är aktiverad.

Nämnden ska fullgöra uppgifter vid extraordinära händelser enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH.

Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som:

- avviker från det normala,
- innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner, och
- kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Krisledningsnämnden ska, inom kommunens geografiska område, verka för att de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer och informationen till allmänheten vid en extraordinär händelse i fredstid samordnas. Det innebär inte att kommunen övertar någon annans aktörs ansvar.

§ 2 Sammankalla och aktivera krisledningsnämnd

Nämndens ordförande eller om denne har förhinder, vice ordföranden, bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion.

Vid förhinder för både ordförande och vice ordförande övergår rätten till att sammankalla nämnden, och därmed bedöma att det råder en extraordinär händelse, till övriga ledamöter i nämnden. Nämnden ska därefter kollegialt besluta att den ska träda i funktion.

Beslut om att nämnden ska träda i funktion ska protokollföras med angivet klockslag.

§ 3 Övertagande av andra nämnders verksamhetsområden, befogenhet

Krisledningsnämnden har rätt att överta hela eller delar av verksamhetsområdet från kommunens övriga nämnder i den utsträckning som nämnden finner det nödvändigt med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Vid ett övertagande av nämnds verksamhet kvarstår de delegationer som är beslutade om inte krisledningsnämnden särskilt beslutar annat.

Om det är möjligt bör samråd ske med berörd nämnd innan beslut fattas om övertagande av nämnds verksamhetsområden.

Den eller de nämnder vars verksamhetsområden har övertagits av krisledningsnämnden ska omgående underrättas om övertagandet, dess omfattning, samt vilka beslut som fattats med stöd av den övertagna beslutanderätten.

Nämnd kan även direkt till krisledningsnämnden framställa begäran om övertagande av verksamhetsområde. Det är krisledningsnämnden som beslutar att ett övertagande av nämnds verksamhetsområde ska ske.

Krisledningsnämnden ska, om förhållanden medger, besluta att de uppgifter som nämnden eventuellt har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

§ 4 Anmäla beslut till kommunfullmäktige

Krisledningsnämndens beslut ska anmälas till kommande möjliga/tillgängliga sammanträde med kommunfullmäktige.

§ 5 Begära och lämna hjälp

Krisledningsnämnden får vid begäran om hjälp från annan kommun och region besluta att hjälp lämnas och om skälig ersättning för hjälpen som lämnats.

Krisledningsnämnden får besluta att begära hjälp från annan kommun eller region. Den kommun eller region som har lämnat hjälp har rätt till skälig ersättning från Luleå kommun. Överenskommelse om ersättning till kommun eller region får krisledningsnämnden besluta om när den är aktiverad.

När krisledningsnämnden inte är aktiverad är det kommunstyrelsen, enligt dess reglemente, som har rätten att besluta om att lämna hjälpen eller ta emot hjälpen. Socialnämnden får, under extraordinär händelse i fredstid, lämna begränsat ekonomiskt stöd till enskild som drabbats av händelsen enligt dess reglemente.

§ 6 Ordförandens beslutanderätt

Ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden, som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Det innebär att ordföranden har samma befogenhet i en akut situation som nämnden i sin helhet.

Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden in i dennes ställe. Har såväl ordföranden som vice ordföranden förhinder gäller den ordning som anges i § 6 i Gemensamma bestämmelser.

Beslut som är fattade av ordförande ska snarast anmälas till krisledningsnämnden så snart nämnden är aktiverad.

§ 7 Beslut om avveckling av nämnden

När krisledningsnämndens verksamhet som är föranledd av extraordinär händelse inte längre behövs, ska nämnden avvecklas. Det kan ske även om den extraordinära händelsen fortfarande pågår. Avveckling av krisledningsnämnd kan ske genom att nämndens själv beslutar att den ska avvecklas. Kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige får även besluta att nämnden ska avvecklas.

När beslut är fattat att nämnden ska avvecklas återgår de verksamhetsområden som nämnden övertagit till ordinarie nämnd.

Reglemente för barn- och utbildningsnämnden

I detta reglemente regleras barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen samt i andra lagar, författningar och i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Barn- och utbildningsnämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Barn- och utbildningsnämnden är kommunens huvudman enligt skollagen (2010:800) för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem samt annan pedagogisk verksamhet. Nämnden ansvarar även för kulturskolan.

§ 2 Barn- och utbildningsnämnden fullgör det ansvar som ankommer på hemkommunen enligt skollagen (2010:800) med undantag för det aktivitetsansvar för ungdomar som omhändertas av arbetsmarknads- och gymnasienämnden.

§ 3 Barn- och utbildningsnämnden har vårdgivaransvar enligt hälso- och sjukvårdslagen

§ 4 Barn- och utbildningsnämnden har ett arbetsgivar-, och arbetsmiljöansvar för personal inom förskola, grundskola och resurscentrum, med undantag för chefen för förvaltningen. Nämnden har även arbetsgivar-, och arbetsmiljöansvar för de gemensamma resurserna som delas med arbetsmarknads- och gymnasienämnden såsom ledningsgrupp, stödfunktioner inom IT, administration, ekonomi, HR samt kansli.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 4 Barn- och utbildningsnämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag

§ 5 Barn- och utbildningsnämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för förflyttning i KF mål
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande och effektivt sätt
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinje, avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att, i de förslag till mål och ramar som utarbetas, en god miljö och goda levnadsbetingelser främjas i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision 2040,
11. föra dialog och verka för ökat inflytande av allmänheten, samråda med nationella minoriteterna i frågor som berör dem,
12. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
13. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 6 Barn- och utbildningsnämnden äger rätt att:

1. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
2. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige.

Reglemente för arbetsmarknads- och gymnasienämnden

I detta reglemente regleras arbetsmarknads- och gymnasienämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen samt i andra lagar, författningar och i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden är kommunens huvudman enligt skollagen (2010:800) för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning.

§ 2 § Arbetsmarknads- och gymnasienämnden fullgör det ansvar som ankommer på hemkommunen enligt skollagen (2010:800) inklusive aktivitetsansvar för ungdomar.

§ 3 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden har vårdgivaransvar enligt hälso-och sjukvårdslagen

§ 4 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden utgör kommunens arbetsmarknadsorgan I uppdraget ingår att i samverkan med andra bidra till tillväxt och kompetensförsörjning i samhällsomställningen. Arbetsmarknadsorganet ska vidta och främja åtgärder för att förebygga och minska effekterna av arbetslöshet.

§ 5 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden är tillika arbetslöshetsnämnd enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

§ 6 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden ska ansvara för bosättning av nyanlända och nyanländas etablering samt integrationsfrågor. Nämnden ska även svara på Migrationsverkets och Länsstyrelsens förslag till kommunalt om mottagande av nyanlända och massflyktingar för Luleå kommun.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 7 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag

§ 8 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för förflyttning i KF mål
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande och effektivt sätt
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrider,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinje, avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att, i de förslag till mål och ramar som utarbetas, en god miljö och goda levnadsbetingelser främjas i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision 2040,
11. föra dialog och verka för ökat inflytande av allmänheten, samråda med nationella minoriteterna i frågor som berör dem,
12. ha ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för personal inom området arbetsmarknadsinsatser, vuxenutbildningen, integration och gymnasieskola med undantag för chefen för förvaltningen,
13. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
14. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 9 Arbetsmarknads- och gymnasienämnden äger rätt att:

1. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskomelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
2. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskomelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige.

Reglemente för kultur- och fritidsnämnden

I detta reglemente regleras kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen, i andra lagar och författningar samt i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Kultur- och fritidsnämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att främja kultur- och fritidsverksamhet genom att förverkliga kommunens övergripande mål. Detta görs dels genom att bedriva egen verksamhet, dels genom samverkan med andra aktörer, organisationer och civilsamhället.

§ 2 Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att utveckla och förvalta de kommunala kulturhistoriska miljöer som ligger inom nämndens ansvarsområde samt värna om det lokala kulturarvet. Nämnden ska hyra ut anläggningar, lokaler och mötesplatser för kultur-, fritids- och turistverksamhet. Nämnden ska ansvara för driften av de kommunala kultur-, fritids- och idrottsanläggningarna samt driften och utvecklingen av kommunens verksamheter i skärgården.

§ 3 Kultur- och fritidsnämnden ska efter överenskommelse med andra nämnder svara för att administrera ansökningar och genomföra utbetalningar av bidrag till civilsamhället. Nämnden ansvarar även för utvecklingen av konceptet "en väg in"

§ 4 Kultur- och fritidsnämnden ska skapa förutsättningar för ungas delaktighet och inflytande i frågor som ligger inom nämndens ansvarsområde och som rör utvecklingen av samhället.

§ 5 Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för den konstnärliga gestaltningen av kommunens byggnader, samt att vara beslutande vid konstnärlig gestaltning av offentliga platser, bostads- och andra bebyggelseområden.

§ 6 Kultur- och fritidsnämnden svarar för driften av kommunens turistcentrum samt förmedling av information och marknadsföring till medborgare och besökare för de verksamheter som ligger under nämndens ansvarsområde.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 7 Kultur- och fritidsnämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag.

§ 8 Kultur- och fritidsnämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för förflyttning i KF mål,
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande och effektivt sätt,
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ,
4. svara för långsiktig planering och strategisk utveckling av verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinje, avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att, i de förslag till mål och ramar som utarbetats, en god miljö och goda levnadsbetingelser främjas i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision Luleå 2040,
11. föra dialog och verka för ökat inflytande av allmänheten, samråda med nationella minoriteterna i frågor som berör dem,
12. ha ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för personal med undantag för chefen för förvaltningen,
13. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
14. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 9 Kultur- och fritidsnämnden äger rätt att:

1. besluta om inköp och förvaltning av kommunens konstsamling,

2. i samråd med berörda förvaltningar besluta om placering av verk som ingår i kommunens konstsamling,
3. besluta om konstnärlig gestaltning av fastigheter utifrån 1% regeln,
4. svara för tillståndsgivning, registrering och tillsyn av lokala lotterier i enlighet med lotterilagens bestämmelser,
5. agera kommunens remissorgan för yttrande till länsstyrelsen för byggedemedelsansökningar,
6. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
7. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige,
8. utse stipendiater och dela ut de av kommunfullmäktige fastställda kulturstipendierna.
9. fastställa kriterier samt besluta om fördelning av bidrag till civilsamhället inom nämndens verksamhetsområde.

Reglemente för miljö- och byggnadsnämnden

I detta reglemente regleras miljö- och byggnadsnämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen, i andra lagar och författningar samt i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Miljö- och byggnadsnämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för myndighetsutövning enligt plan och bygglagen (2010:900) med undantag för planläggning av mark och vatten.

§ 2 Nämnden ska svara för ett aktivt deltagande i samhällsplaneringen och verka för att bidra med kompetens inom nämndens ansvarsområde i tidiga skeden.

§ 3 Miljö- och byggnadsnämnden ska följa samhällsutvecklingen och ska genom prövning, tillsyn och tillstånd verka för en hållbar utveckling.

§ 4 Miljö och byggnadsnämnden ansvarar för myndighetsutövning gällande utbetalning av bostadsanpassningsbidrag enligt lag om bostadsanpassningsbidrag (2018:222).

§ 5 Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för myndighetsutövning enligt miljöbalken (1998:808), livsmedelslagen (2006:804), EU-förordning 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, strålskyddslagen (2018:396), lagen om foder och animaliska biprodukter (2006:805), lagen om internationella hot mot människors hälsa (2006:1570), lagen om handel med receptfria läkemedel (2009:730), Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, lag om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425), alkohollagen (2010:1622), lag om sprängämnesprekursorer (2014:799) med tillhörande lokala föreskrifter och allmänna författningar och förordningar samt tillsyn och tillståndsprövning enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011), som inte hanteras av annan nämnd, tillsyn enligt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning (1998:814), utöva marknadskontroll enligt förordningen (EU) 2019/1020.

§ 6 Miljö- och byggnadsnämnden ska även svara för kontroll och rapportering som åligger kommunen med anledning av miljökvalitetsnormer för luft,

att ge energi- och klimatrådgivning till privatpersoner, företag och organisationer, att samordna kommunens arbete med Fairtrade City diplomeringen samt att hantera utbetalning av bidrag för trygghetsboende, enligt Luleå kommuns regelverk för trygghetsboende i Luleå.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 7 Miljö- och byggnadsnämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag.

§ 8 Miljö- och byggnadsnämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för förflyttning i KF mål,
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande och effektivt sätt,
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ,
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinje, avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att, i de förslag till mål och ramar som utarbetas, en god miljö och goda levnadsbetingelser främjas i kommunen,
9. i sitt arbete beakta jämställdhets-, miljö-, integrations-, mångfalds- och folkhälsofrågor samt frågor som rör personer med funktionsnedsättning,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision Luleå 2040,
11. föra dialog och verka för ökad förståelse hos allmänheten,
12. ha ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för personal ~~med undantag för~~ **inklusive** avdelningschefen för miljö- och bygg,
13. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
14. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 9 Miljö- och byggnadsnämnden äger rätt att:

1. ge medgivande till undantag från detaljplan enligt 3 kap. 2§ 1 st., fastighetsbildningslagen (1970:988), 9 § 1 st. anläggningslagen (1973:1149), 8 § 1 st. ledningsrättslagen (1973:1144),
2. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
3. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige.

Reglemente för socialnämnden

I detta reglemente regleras socialnämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen, begravningslagen och i andra lagar och författningar samt i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Socialnämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Socialnämnden svarar för insatser i egen regi för service, vård och omsorg i ordinärt och särskilt boende för de människor som på grund av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning har behov av sådana insatser.

§ 2 Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), hälso- och sjukvårdslagen (HSL), speciallagarna lag om vård av missbrukare (LVM) och lag om vård av unga (LVU) samt i övrigt vad som i lag sägs om socialnämnd.

§ 3 Socialnämnden svarar för det brottförebyggande arbetet inom Luleå kommun.

§ 4 Socialnämnden ansvarar för att svara på Migrationsverkets föreslagna andelstal för ensamkommande barn.

NY § 5 Socialnämnden har ansvar för kommunens konsumentrådgivning samt budget- och skuldrådgivning.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 4 Socialnämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i reglementet,
- genom tilldelat kommunbidrag.

§ 5 Socialnämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för att uppnå kommunfullmäktiges mål,
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt ett tillfredsställande och effektivt sätt,

3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ,
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att de förslag till mål och ramar som utarbetats bidrar till en god miljö och goda levnadsbetingelser i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision Luleå 2040,
11. informera och föra dialog med allmänheten, samråda med nationella minoriteterna i frågor som berör dem
12. ha ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar, med undantag för chefen för förvaltningen,
13. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
14. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 6 Socialnämnden äger rätt att:

1. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse samt med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
2. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige,
3. avge yttranden inom nämndens verksamhetsområde, som inte besvaras av kommunstyrelsen,
4. avge yttranden om antagande av hemvärnsmän.
5. lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats under en extraordinär händelse. Den extraordinära händelsen behöver inte ägt rum i Luleå kommun.
6. fastställa kriterier samt besluta om fördelning av bidrag till civilsamhället inom nämndens verksamhetsområde.

Reglemente för infrastruktur- och servicenämnden

I detta reglemente regleras infrastruktur- och servicenämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen, i andra lagar och författningar samt i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Infrastruktur- och servicenämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Infrastruktur- och servicenämnden svarar för god byggnadskultur samt god och estetisk tilltalande stads- och landskapsmiljö (PBL 2010:900). Nämnden ska följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning.

§ 2 Infrastruktur- och servicenämnden ska bistå kommunstyrelsen i arbete med den översiktliga användningen av mark och vatten samt med den övergripande trafikplaneringen.

§ 3 Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för genomförandet av detaljplaner och avtal.

§ 4 Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för lokalbanken.

§ 5 Infrastruktur- och servicenämnden svarar för kommunens huvudmannaskap av allmänna vatten- och avloppstjänster enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412),

§ 6 Infrastruktur- och servicenämnden svarar för gaturenhållning och för renhållning i övrigt utomhus på allmänna platser som ankommer på kommunen enligt lagen med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning (1998:814), trafiksäkerhetsarbete, väg och gatuhållning enligt vägmärkesförordningen (2007:90), utbyggnad, upprustning, drift och underhåll av gator, vägar, gång- och cykelvägar, torg, parker, grönområden och industrispår, parkeringsövervakning och fordonsflyttning samt frågor torghandel enligt torghandelsstadgan.

§ 7 Infrastruktur- och servicenämnden är kommunens trafiknämnd enligt lag om nämnd för vissa trafikfrågor (1978:234).

§ 8 Infrastruktur- och servicenämnden svarar för geografisk information (GI) och förvaltning av geodata genom att använda standarder, styra geodatainsamling i syfte att tillhandahålla och utveckla geografiska informationssystem.

Nämnden svarar vidare för att skapa tillgänglighet och användbarhet av digital information för lokala och nationella samhällsbyggnadsprocesser samt kommunalteknisk infrastruktur.

§ 9 Infrastruktur- och servicenämnden svarar för upplåtelse av hyra samt administration, skötsel och underhåll av den allmänna platsmarken och av bebyggd egendom.

§ 10 Infrastruktur- och servicenämnden ska samordna och tillgodose kommunala verksamheters behov av ändamålsenliga lokaler, bostäder och utomhusmiljöer.

§ 11 Infrastruktur- och servicenämnden svarar för inköp och förmedling av de kommunala fordonen enligt Luleå kommuns fastställda styrdokument.

§ 12 Infrastruktur- och servicenämnden ska verka för bevarande, förvaltning, vård och lämplig användning gällande byggnader, skog, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt, biologiskt eller estetiskt värde.

§ 13 Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för att utveckla och förvalta de kommunala kulturhistoriska miljöer som ligger inom nämndens ansvarsområde.

§ 14 Infrastruktur- och servicenämnden ska samordna och utveckla Luleå kommuns gemensamma service till medborgarna exempelvis kundcenter.

§ 15 Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för att i samråd med andra nämnder och bolag förvalta, samordna och utveckla gemensamma stödfunktioner till kommunens verksamheter inom exempelvis områdena lön, ekonomiadministration och internservice.

§ 16 Nämnden ansvarar för administration av borgerlig vigsel.

~~**§ 17 Infrastruktur- och servicenämnden har ansvar för kommunens** konsumentrådgivning samt budget- och skuldrådgivning.~~

§ 18 Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för drift, support och underhåll av organisationens digitala IT-infrastruktur.

§ 19 Infrastruktur- och servicenämnden har administrativt ansvar, arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 19 Infrastruktur- och servicenämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag.

§ 20 Infrastruktur- och servicenämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för att uppnå kommunfullmäktiges mål,
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt ett tillfredsställande och effektivt sätt,
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ,
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att i de förslag till mål och ramar som utarbetas bidrar till en god miljö och goda levnadsbetingelser i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision Luleå 2040,
11. föra dialog och verka för ökat inflytande av allmänheten,
12. ha ett arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar med undantag för chefen för förvaltningen,
13. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
14. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 21 Infrastruktur- och servicenämnden äger rätt att:

1. besluta om namn på gator, kvarter, offentliga platser och kommunala byggnader, efter samråd med berörda nämnder och parter och andra

intressenter samt handläggning enligt lagen om lägenhetsregister (2006:378),

2. besluta om prövning av annan behörig för utstakning av byggnader enligt 10 kap. 19, 24 §§ plan- och bygglagen (2010:900),
3. besluta om förflyttning av fordon enligt lagen (1982:129) och förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall,
4. utifrån fullmäktiges fastställda taxekonstruktion, besluta om indexreglering för samtliga taxeslag inom nämndens ansvar däribland de som avser de allmänna vattentjänsterna (brukningsavgift, anläggningsavgift och särskild industriavgift) avgift för nybyggnadskarta, utstakning,
5. avge yttranden som avses i ordningslagen 3 kap 2 § rörande upplåtelse av offentlig plats,
6. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden,
7. föra kommunens talan och med bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av kommunens fordran, anta ackord, ingå i förlikning och sluta annat avtal med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller annan författning eller fastställd av kommunfullmäktige.

Reglemente för valnämnden

I detta reglemente regleras valnämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen, i andra lagar och författningar samt i de gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder som inleder detta dokument.

Valnämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Valnämnden ansvarar för uppgifter som enligt vallagen och annan tillämplig lagstiftning ska fullgöras av valnämnd.

§ 2 Valnämnden är lokal valmyndighet i samband med val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige, Europaparlamentet samt vid eventuellt förekommande folkomröstning, omval eller extra val.

§ 3 Valnämnden ansvarar för:

1. översyn av kommunens indelning i valdistrikt och bereder ärenden om fullmäktiges förslag till ändringar i valdistriktsindelningen.
2. att det finns lämpliga vallokaler och röstningslokaler.
3. att utbilda och förordna röstmottagare och övrig tillfällig personal för att genomföra val och folkomröstningar.
4. information till allmänheten om förestående val och folkomröstningar samt i övrigt om väsentliga delar i den egna verksamheten.

§ 4 Valnämnden erhåller sakkunnigstöd, sekreterarstöd och administrativ service från ~~kommunstab~~ **kommunstyrelseförvaltningen**. Kommunstyrelsen har personal- och arbetsmiljöansvar för personalen.

~~**§ 5 De år som valnämnden inte bedriver någon verksamhet** säkerställer kommunstab~~ **att budget och ekonomisk uppföljning hanteras på ett ändamålsenligt sätt.**

§ 6 Valnämnden fastställer ingen årlig sammanträdesordning. Frekvensen av nämndens sammanträden styrs av de behov som finns för att genomföra nämndens uppdrag.

§ 7 Valnämnden ska inom den egna verksamheten för de år som allmänna val eller folkomröstning hålls:

1. fastställa verksamhetsplan och internbudget
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande och effektivt sätt, **att den interna kontrollen är tillräcklig** samt att budgeten inte överskrids.

3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ, ~~utvärderingen är att jämföra med uppföljning av intern kontroll~~
4. svara för långsiktig planering och strategisk utveckling av verksamheten
5. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinje, avge årsredovisning och verksamhetsberättelse,
6. i sitt arbete beakta jämställdhets-, miljö-, integrations-, mångfalds- och folkhälsofrågor samt frågor som rör personer med funktionsnedsättning,
7. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH, ~~som tillika utgör riskanalys för intern kontroll~~
8. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 8 Valnämnden har rätt att i följande ärenden:

1. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden.
2. inom valnämndens förvaltningsområde, med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller av kommunfullmäktige, med för kommunen bindande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Reglemente för överförmyndarnämnden

I detta reglemente regleras överförmyndarnämndens ansvarsområden och uppgifter utöver det som sägs i kommunallagen, i andra lagar och författningar samt i gemensamma bestämmelser för Luleå kommuns nämnder.

Överförmyndarnämnden har hand om följande verksamheter

§ 1 Överförmyndarnämnden ansvarar för att överförmyndarverksamheten i kommunen bedrivs i enlighet med reglerna i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, lag om god man för ensamkommande barn samt andra författningar som reglerar frågor knutna till överförmyndarens tillsynsverksamhet.

§ 2 Överförmyndarnämnden ansvarar för att:

1. utreda och hos tingsrätten ansöka om godmanskap och förvaltarskap
2. utse gode män till ensamkommande barn
3. besluta om entledigande och byte av gode män och förvaltare
4. utöva tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare
5. erbjuda gode män och förvaltare den utbildning som behövs
6. lämna de uppgifter som begärs av länsstyrelsen för att de ska kunna föra statistik över överförmyndarnas verksamhet i landet
7. informera allmänheten om ställföreträdarskap

§ 3 Överförmyndarnämnden erhåller sakkunnigstöd och administrativ service från överförmyndarexpeditionen **enheten**. Infrastruktur- och service-nämnden har personal- och arbetsmiljöansvar för expeditionen **enheten**.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 4 Överförmyndarnämnden ska utöver vad som framgår i detta reglemente följa det fullmäktige beslutat i styrande dokument eller i annat särskilt beslut har bestämt att nämnden ska fullgöra. I samband med bokslut ska nämnden redovisa hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem

- i detta reglemente,
- genom tilldelat kommunbidrag.

§ 5 Överförmyndarnämnden ska inom egna verksamheten:

1. inom ramen för planering- och budgetarbetet utarbeta mål inom sitt verksamhetsområde och samverka för att uppnå kommunfullmäktiges mål,
2. se till att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt ett tillfredsställande och effektivt sätt,
3. följa upp, utvärdera och säkra verksamhetens kvalitet där uppföljningen ska vara både kvalitativ och kvantitativ,
4. långsiktigt planera och strategiskt utveckla verksamheten,
5. se till att räkenskaperna är rättvisande, att den interna kontrollen är tillräcklig samt att budget inte överskrids,
6. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinjer, utarbeta förslag till budget som ska fastställas av kommunfullmäktige,
7. inom av kommunstyrelsen bestämd tid och enligt riktlinje avge delårsrapport, årsredovisning och verksamhetsberättelse,
8. med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen och verka för att de förslag till mål och ramar som utarbetats bidrar till en god miljö och goda levnadsbetingelser i kommunen,
9. i sitt arbete beakta miljö- och folkhälsofrågor,
10. bidra till förverkligande av Program för Vision Luleå 2040,
11. utarbeta risk- och sårbarhetsanalyser för sitt verksamhetsområde enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH,
12. anta en plan för hantering av extraordinära händelser.

§ 6 Överförmyndarnämnden har rätt att i följande ärenden:

1. med bibehållet ansvar för verksamheten ingå och avsluta överenskommelse med annan om utförande av uppgifter som ankommer på nämnden.
2. Inom överförmyndarnämndens förvaltningsområde, med den begränsning som för särskilt fall kan vara föreskriven i lag eller av kommunfullmäktige, med för kommunen bidande verkan träffa överenskommelse om avskrivning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

§ 309

Ombudgetering av kommunbidrag 2025 och 2026

Ärendenr 2025/1663-2.4.0.2

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att öka kultur- och fritidsnämndens kommunbidrag med 1 237 tkr vilket avser uppräkningsprincipen. Medel ombudgeteras för år 2026 och framåt från barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag.
2. Kommunfullmäktige beslutar att arbetsmarknads- och gymnasienämndens kommunbidrag utökas med 350 tkr från år 2026 och framåt avseende 50 % av en tjänst. Medel ombudgeteras från barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag.
3. Kommunfullmäktige beslutar att omföra budget med 32 262 tkr avseende PO-påslaget för år 2025. Medel ombudgeteras till finansförvaltningen från respektive nämnd enligt sammanställning.
4. Kommunfullmäktige beslutar att barn- och utbildningsnämndens respektive arbetsmarknads- och gymnasienämndens kommunbidrag minskas med 927 tkr respektive 160 tkr avseende PO-påslaget 2025 till fristående aktörer. Medel ombudgeteras till finansförvaltningen år 2025.
5. Kommunfullmäktige beslutar att arbetsmarknads- och gymnasienämndens kommunbidrag utökas med 75 tkr från år 2026 och framåt avseende hyreskostnader. Medel ombudgeteras från barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag.
6. Kommunfullmäktige beslutar att arbetsmarknads- och gymnasienämndens kommunbidrag utökas med 420 tkr från år 2026 och framåt avseende hyreskostnader. Medel ombudgeteras från kultur- och fritidsnämndens kommunbidrag.
7. Kommunfullmäktige beslutar att omföra kommunbidrag med 4 500 tkr avseende vaktmästare och lokalvårdsverksamhet från år 2026 och framåt. Medel ombudgeteras från finansförvaltningen till respektive nämnd enligt sammanställning.
8. Kommunfullmäktige beslutar att KS/kommunstyrelseförvaltningens kommunbidrag år 2025 och framåt utökas med 1 976 tkr gällande lönekomensation för facklig tid. Medel ombudgeteras från finansförvaltningen.
9. Kommunfullmäktige beslutar att barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag utökas med 154 tkr år 2026 avseende finansierings-

principen. Medel ombudgeteras från arbetsmarknads- och gymnasienämndens kommunbidrag.

10. Kommunfullmäktige beslutar att ombudgetera den höjda IT-avgiften från år 2026 och framåt enligt sammanställning.
11. Kommunfullmäktige beslutar att KS/Kommunstyrelseförvaltningens budget utökas med 800 tkr från 2026 och framåt avseende de kommunala rådens verksamhet. Medel ombudgeteras från finansförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

1. Som underlag till nuvarande fördelning ligger antalet möjliga uthyrningstimmar/vecka för lokaler som nyttjas av arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen på dagtid och kultur- och fritidsförvaltningen på kvällstid. Bedömningen är att respektive förvaltnings nyttjandegrad uppgår till 60 % för kultur- och fritidsförvaltningen och 40 % för arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, den så kallade 60/40-principen. Anledningen till att kommunbidraget årligen behöver regleras mellan barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden är att överenskommelsen ska vara kostnadsneutral för kultur- och fritidsförvaltningen. I och med att barn- och utbildningsnämnden investerar i skollokaler, samt att höjning av internhyran sker, så ökar även kostnaderna för de uthyrningsbara ytorna där kultur- och fritidsnämnden bär 60 % av kostnaderna.
2. Kommunbidraget för en ny IT-utvecklarresurs inom arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen ska fördelas med 50 procent på barn- och utbildningsnämnden respektive arbetsmarknads- och utbildningsnämnden. Då kommunbidraget i nuläget finns inom barn- och utbildningsnämnden behöver en omfördelning av kommunbidrag med 350 tkr göras till arbetsmarknads- och gymnasienämnden från år 2026 och framåt.
3. I mål och budget för år 2025–2027 fastställdes PO-påslaget till 41,39 procent enligt SKRs preliminära PO-påslag. I december 2024 fastställde SKR det slutliga PO-påslaget till 40,24 procent. Då budgetarbetet för år 2025 i stort var klart när ändringen kom så beslutades det i samråd med samtliga förvaltningar att korrigering av budget och utfall avseende PO-påslaget ska göras i slutet av år 2025. Korrigeringen är nödvändig för att bland annat nationell statistik och jämförelsetal ska vara rättvisande jämfört med övriga kommuner. Fördelningen per förvaltning/nämnd framgår enligt nedanstående sammanställning.

Nämnd/ förvaltning	Ombudgeteras:
10 KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	-1 479
71 KS/ Räddningstjänst	-501
19 Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	-3 023
40 Barn- och utbildningsnämnd	-10 631
20 Socialnämnden	-13 907
30 Kultur- och fritidsnämnd	-1 049
62 Infrastruktur- och servicenämnd	-1 247
82 Miljö- och byggnadsnämnd	-339
84 Valnämnd	-5
86 Överförmyndarnämnd	-76
89 KS/Kommunrevision	-5
Finansförvaltningen	32 262

4. Barn- och utbildningsnämnden och arbetsmarknads- och gymnasienämnden får en minskad kostnad till de fristående aktörerna då PO sänks från 41,30 % till 40,24 % år 2025. Minskningen av kommunbidraget blir 927 tkr respektive 160 tkr för nämnderna och tillförs resultatet för år 2025. Justeringen kommer omhändertas i samband med slutreglering av de medel som utbetalas för år 2025 till de fristående aktörerna.
5. Korrigering med 75 tkr avseende hyreskostnader kopplat till översyn av objektsekonomi i samband med beslut om mål och budget 2026–2028. Hyreskostnaden avser objekt Örnen där arbetsmarknads- och gymnasienämnden och barn- och utbildningsnämnden delar på hyran.
6. Korrigering med 420 tkr avseende hyreskostnader kopplat till översyn av objektsekonomi i samband med beslut om mål och budget 2026–2028. Hyreskostnaden avser objekt Hälsans hus där arbetsmarknads- och gymnasienämnden och kultur- och fritidsnämnden delar på hyran.
7. I mål och budget för 2026–2028 tillfördes finansförvaltningen 4 500 tkr gällande utökat kommunbidrag för vaktmästare och lokalvårdsverksamhet. Infrastruktur- och serviceförvaltningen fick i uppdrag att utreda om verksamheten från år 2026 även fortsatt ska vara en resultatenheter eller omvandlas till en kommunbidragsfinansierad verksamhet. Förvaltningens utredning visar att vaktmästare och lokalvårdsverksamhet inom Luleå kommun föreslås även fortsättningsvis vara en resultatenheter med samma förutsättningar som finns idag. Fördelningen per förvaltning/nämnd framgår enligt nedanstående sammanställning.

Fördelning nämnder	tkr
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	110
KS/Päddningstjänst	61
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	660
Barn- och utbildningsnämnd	2750
Kultur- och fritidsnämnd	424
Socialnämnd	237
Infrastruktur- och servicenämnd	238
Miljö- och byggnadsnämnd	20
Finansförvaltningen	-4500

8. Inom KS/kommunstyrelseförvaltningens kommunbidrag finns medel för förvaltningarnas fackliga tid, vilket arbetsgivaren är skyldig att tillhandahålla enligt gällande lagar och kollektivavtal. Dessa medel har inte tidigare uppräknats i samband med löneöversyn, vilket får till följd att de tilldelade medlen för facklig tid inte motsvarar kostnaden. Förslaget är att KS/kommunstyrelseförvaltningen tillförs 1 976 tkr från 2025 och framåt och att facklig tid fortsättningsvis inkluderas i den årliga löneöversynen. Medel omförs från finansförvaltningen.
9. I finansieringsprincipen ärende 2025/1529 fördelades statsbidraget skolor mot brott, 30% till arbetsmarknads- och gymnasienämnden och 70 % till barn- och utbildningsnämnden. Då statsbidraget ska nyttjas för av säkerhetssamordnare på arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen ombudgeteras 154 tkr till barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag.
10. Det finns behov av att justera fördelningen mellan nämnderna avseende den höjda IT-avgiften år 2026 och framåt. Kommunbidrag ombudgeteras enligt nedan sammanställning.

	År 2025	År 2026	Ombudgeteras
Kultur- och fritidsnämnden	1 700	2 300	600
KS/Päddningstjänst	900	700	-200
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	1 900	900	-1 000
Infrastruktur- och servicenämnden	3 800	5 800	2 000
Socialnämnden	12 000	12 500	500
Barn- och utbildningsnämnden	6 100	4 200	-1 900
Summa mkr	26 400	26 400	0

11. Eftersom de budgeterade medlen för löneöversynen 2025 inte har utnyttjats fullt ut, föreslås att 800 tkr från dessa medel från 2026 och framåt i stället tillförs KS/Kommunstyrelseförvaltningen samt de

kommunala rådens verksamhet. Medel omförs från finansförvaltningen.

Föreslagna ombudgeteringar för år 2025 innebär att det budgeterade resultatet förbättras med totalt 1 087 tkr.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-12-01 § 204 föreslagit kommunfullmäktige besluta om ombudgetering av kommunbidrag 2025 och 2026 enligt ovan beskrivning.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog är genomförd med berörda förvaltningar.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande ombudgetering av kommunbidrag 2025 och 2026, KLF Hid: 2025.12400
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-12-01 § 204, KLF Hid: 2025.12649

§ 282

Aktieägartillskott till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB)

Ärendenr 2025/1285-1.4.1.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslag till aktieägartillskott avseende extern förhyrning av fiber för 15 år på totalt 1 429 926 kronor till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB). Medel tas från resultatet år 2025.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har valt att organisera en del av sin verksamhet i kommunala bolag tillsammans med andra ägare. Luleå Kommuns ägarandel är 3,79 %, Region Norrbotten 47 % och resterande ägarandel av Norrbottens övriga kommuner.

Regionnätet är bestämt till att vara redundant och med diversitet (två vägar) för högsta säkerhet och tillgänglighet. Varje kommun ska ha minst en rådig ägd fiberväg.

Norrbotten är stort med långa avstånd och där kommunerna är geografiskt belägna på sådant sätt att det i vissa fall fordras fler än två fibervägar till/från en enskild kommun för att lösa kommungrannars redundans, och redundansen för nätet som helhet. För att lösa två vägar och redundans till varje kommun har det sedan 2005 förhyrts extern fiber. Så måste fortsatt ske efter 2025 då rådigt nät i dessa fall inte finns tillgängligt och är för kostsamt att bygga.

Berörda kommuner med fler än två fibervägar där extern förhyrning måste ske: Gällivare, Kiruna, Kalix.

Vid ägarsamrådet, den 19 mars 2025 presenterade bolaget ett förslag på en modell för gemensamma regionnätskostnader. I det presenterade förslaget baseras kostnadsfördelningen efter aktieinnehav.

Arjeplog lyfte att kommunernas förutsättningar varierar och att det i andra sammanhang ofta eftersträvas en fördelning baseras på befolkningsantal, exempelvis vid statlig ersättning för beredskap. Det kan vara möjligt att hitta en kombination av fördelning utifrån ägarandel och per capita.

Kalix, Piteå och Luleå instämde i att det vore bra att även utreda alternativ där kostnadsfördelningen delvis baseras på en per capita-modell. I dessa sammanhang kan det vara rimligt att kommuner med större folkmängd tar ett större ekonomiskt ansvar. Vid ägarsamrådet 22 april 2025 enades det om ett förslag till nytt aktieägaravtal och en fördelningsnyckel för gemensamma regionnätskostnader baserade på population. Totala kostnaden avser extern förhyrning i 15 år.

Beslut vid detta ägarsamråd blev således:

- Ägarsamrådet beslutade att föreslå ägarna att finansiera kostnaden för ersättning av hyra för nätkapacitet till regionnätet, i enlighet med fördelningsmodellen där kommunernas andel fördelas i enlighet med respektive ägares invånarantal.
- Respektive ägare ansvarar själv för att förankra beslutet om finansiering i sin egen organisation, på det sätt som anses lämpligt.
- Ägarsamrådet beslutade att bolaget får fakturera respektive ägare.

Bakgrund

IT Norrbotten bildades 1996. Mot bakgrund av att Regionen och samtliga kommuner i Norrbottens län tillsammans ville möjliggöra ett länsgemensamt fibernät och säkerställa konnektivitet till samtliga kommuner i Norrbotten fick bolaget år 2005 uppdraget att förvalta det gemensamma fibernätet. Regionen fick därigenom möjlighet att ha förbindelse till samtliga sina verksamhetsställen i respektive kommun och kommunerna fick möjlighet till konnektivitet för bl. a. kommunal samverkan.

IT Norrbotten främsta ändamål har sedan starten varit regional konnektivitet, med bibehållen kontroll och rådighet, som ger möjlighet till anpassade lösningar för både Regionens och de enskilda kommunernas specifika behov. Idag tillhandahåller man skräddarsydda s.k. wantjänster gentemot Regionen och kommunikations- och datacenterlösningar mot varje kommun beroende på önskemål.

En betydande del av IT Norrbottens verksamhet är därutöver att tillgodose privata aktörers behov av konnektivitet. Som en följd av marknadsutvecklingen har IT Norrbottens roll därför utvidgats till en samordnade affärsroll vid behov av digitala förbindelser som innefattar flera lokala stadsnät. Vilket har inneburit att nyttjandegraden har ökat i stadsnätens fiberinfrastruktur och blivit en viktig del i säkerställandet av de lokala stadsnätens lönsamhet.

Till följd av omvärldsutvecklingen och säkerhetsläget har även risk- och krismedvetenheten kring samhällsviktig infrastruktur ökat. Från statligt håll har Post- och telestyrelsen genom projektet Motståndskraft och uthållighet erbj-

dit de lokala stadsnäten både utbildning och beredskapsmaterial som ska kunna användas i händelse av kris och krig. Ett villkor för detta har varit att det finns en länsövergripande samordning av de lokala stadsnäten. IT Norrbotten har därför fått uppdraget och har i dag en medarbetare engagerad på deltid som Regional beredskapssamordnare, finansierad av PTS. Utbildning och beredskapsmateriel som härigenom tillförs de lokala stadsnäten är av stor betydelse för att säkerställa driften av länets samhällskritiska infrastruktur i händelse av kris och krig.

Processen för framtagandet

På grund av förändrade omvärldsförutsättningar och behovet av att förnya de dispositionsavtal som tecknades mellan ägarna och bolaget 2005, fick Region Norrbotten i mars 2023 i uppdrag av ägarsamrådet att tillsammans med bolaget, se över aktieägaravtalet och dispositionsavtalen. Syftet är att säkerställa att bolaget även framöver kan upprätthålla ett gemensamt och sammanhållet regionnät.

Ett omfattande arbete har genomförts inom ramen för uppdraget, vilket även lett till att andra styrande dokument – såsom bolagsordning och ägardirektiv – har uppdaterats. Förslaget till aktieägaravtal har under hösten 2024 och våren 2025 behandlats i bolagets styrelse, en utsedd referensgrupp, kommundirektörsgruppen, kommunalrådsgruppen samt vid ett flertal ägarsamråd. Slutligen kunde ägarsamrådet den 22 april 2025 enas om ett förslag till nytt aktieägaravtal.

Det nya aktieägaravtalet

Befintligt aktieägaravtal är till följd av bolagets nuvarande och kommande verksamhet inte helt ändamålsenlig. I det nya aktieägaravtalet har således följande delar förtydligas.

- a) Det är även fortsättningsvis ägarna eller dess bolag som i första hand tillhandahåller fiber till det gemensamma regionala fibernätet i syfte att ha ett rådigt offentligt ägt nät.
- b) När det gäller IT Norrbottens verksamhet så förtydligas IT Norrbottens nuvarande roll att i förvaltningen av det länsgemensamma nätet, även vid behov kunna hyra och äga nät. Vilket är nödvändigt för att säkerställa konnektivitet i hela länet och en ekonomisk hållbar förvaltning.
- c) Bolagets samordnande roll avseende de kommunöverskridande affärerna tydliggörs, där i första hand dessa affärer ska ske via de lokala stadsnätens fiberinfrastruktur i respektive kommun.
- d) Bolagets roll avseende det statliga beredskapsarbetet läggs in i aktieägaravtalet för att möjliggöra långsiktigt engagemang och samarbete tillsammans med de kommunala stadsnäten.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-10-06 § 148 beslutat att återremittera ärendet med motiveringen att komplettera med andra ekonomiska lösningar.

Efter dialog med kommunens revisor har det fastställts att hela aktieägartillskottet kan kostnadsföras under innevarande räkenskapsår, oaktat att utbetalningen sker med fördelning över både år 2025 och 2026.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 173 föreslagit kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till aktieägartillskott avseende extern förhyrning av fiber för 15 år på totalt 1 429 926 kronor till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB). Medel tas från resultatet år 2025.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts vid ägarsamråd. Inför samrådet har kommunen haft möjlighet att ge synpunkter på förslaget som överlämnats till ägarombudet.

Beslutsunderlag

- Presentation - IT Norrbottens ägarsamråd 2025-03-19, KLF Hid: 2025.10354
- Protokoll till ägarsamråd mars 2025 Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten), KLF Hid: 2025.10355
- Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025-04-22, KLF Hid: 2025.10356
- Information om fakturering - Bilaga till protokollet till Ägarsamråd för IT Norrbotten 2025-04-22, KLF Hid: 2025.10357
- Kommunstyrelses arbetsutskotts beslut 2025-10-06 § 148, KLF Hid: 2025.10585
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande aktieägartillskott till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB), KLF Hid: 2025.11212
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 173, KLF Hid: 2025.11396

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB

Tid och plats: 19 mars 2025, kl. 14.45-15.45, digitalt via Teams

Deltagare

Ägare

Johannes Sundelin, Region Norrbotten	Anders Fors, Kiruna
Isak Utsi, Arjeplog	Mathias Karvonen, Luleå
Stefan Kostenniemi, Gällivare	Birgitta Rantatalo, Pajala
Janne Lind, Haparanda	Patric Lundström, Piteå
Roland Boman, Jokkmokk	Stefan Lindbäck, Älvsbyn
Susanne Andersson, Kalix	Susanna Karlsson, Övertorneå

Bolaget

Anders Lundqvist, styrelseordförande IT Norrbotten AB
Tomas Sundström, vd IT Norrbotten AB

Tjänstepersoner

Greta Isaksson, Region Norrbotten
John Kostet, Region Norrbotten

För kännedom

Kommundirektörer, regiondirektör
Marcus Lundberg, Arvidsjaur
Sead Maglic, Boden
Tomas Mörtberg, Övertorneå

1 Ägarsamrådets öppnande

Ordförande Johannes Sundelin hälsade välkommen och förklarade samrådet öppnat.

2 Val av sekreterare och justerare

Till sekreterare valdes Greta Isaksson.
Till justerare valdes Mathias Karvonen.

3 Inledning ägarrepresentanter

Regionen inledde med att sammanfatta att vid föregående ägarsamråd i december 2025 hade två kommuner reserverat sig, och en kommun hade uttryckt kritik mot det föreslagna nya aktieägaravtalet. Kärnfrågan var att vissa kommuner har fler än två fibervägar som behöver finansieras.

För att komma vidare hade regionen gett IT Norrbotten i uppdrag att ta fram ett förslag på en modell för att lösa finansieringen av det gemensamt rådiga regionnätet.

Gällivare kommun hade tagit fram ett förslag till ny skrivning av det avsnitt i aktieägaravtalet som berör ägarnas tillhandahållande av nät.

Vid dagens samråd presenterades förslagen, men inga beslut fattades. För att samtliga ägare ska få möjlighet att utvärdera förslagen, kommer dessa att skickas ut och behandlas på ett nytt ägarsamråd om cirka en månad.

Information från bolaget

4 Aktuell information från bolaget med särskilt fokus på regional och lokal nytta. (bilaga 4)

Bolaget presenterade ett förslag på en modell för gemensamma regionnätstkostnader.

Kiruna påpekade att en hyrda förbindelse inte enbart bör ses som en kostnad utan också kan generera intäkter. Kommunen frågade om dessa potentiella intäkter hade inkluderats i den kostnadskalkyl som presenterades. Bolaget svarade att dessa intäkter går till IT Norrbotten för drift och underhåll av nätet.

Kiruna lyfte även att finansieringsmodellen endast gäller förhyrning och undrade hur finansieringen ser ut om ny fiber behöver läggas. Det kanske behöver grävas på ett nytt sätt, och kanske även trippla förbindelser. Bolaget svarade att trippla förbindelser bör vara täckta i det förslagna nya aktieägaravtalet. Bolaget betonade också vikten av att skilja på grundprinciper och praktiska frågor som kan uppstå över tid. Oförutsedda problem kommer alltid att uppstå och behöver hanteras vid behov.

Kiruna efterfrågade en tydligare definition av begreppet ”sträcka” och vilka sträckor som omfattas av det. Det är viktigt att använda väldefinierade begrepp för att undvika framtida oklarheter. Bolaget svarade att i det avtal som skrevs för 20 år sedan avsågs en sträcka mellan huvudnoderna, det vill säga de förbindelser som binder samman kommunerna. Detta är den definition som bolaget utgår ifrån och arbetar efter. Aktieägaravtalet bör tydliggöra vad ägarna är överens om, medan regionnätssavtalet kan man vara mer specifikt.

I det presenterade förslaget baseras kostnadsfördelningen efter aktieinnehav. Arjeplog lyfte att kommunernas förutsättningar varierar och att det i andra sammanhang ofta eftersträvas en fördelning baseras på befolkningsantal, exempelvis vid statlig ersättning för beredskap. Det kan vara möjligt att hitta en kombination av fördelning utifrån ägarandel och per capita.

Kalix, Piteå och Luleå instämde i att det vore bra att även utreda alternativ där kostnadsfördelningen delvis baseras på en per capita-modell. I dessa sammanhang kan det vara rimligt att kommuner med större folkmängd tar ett större ekonomiskt ansvar.

Gällivare föreslog att varje ägare får ta del av och reflektera över förslagen innan nästa ägarsamråd.

Beslut:

- Ett extra ägarsamråd ska hållas om cirka en månad.
- IT Norrbotten får i uppdrag att ta fram ytterligare förslag på kostnadsfördelning, där en kombination av per capita och ägarandel beaktas.
- Förslagen ska skicks ut så snart som möjligt efter detta samråd.
- Ägarna ska inkomma med synpunkter i god tid innan det kommande ägarsamrådet, så att eventuella justeringar hinner göras och presenteras vid mötet.

Ägarnas samråd

5 Bolagets verksamhet och ekonomi, årsredovisning (bilaga 1, 2)

Beslut: Informationen godkändes och lades till handlingarna.

6 Bolagets styrande dokument: Bolagsordning, ägardirektiv, aktieägaravtal

Bolagsordning och ägardirektiv och behandlades vid ägarsamrådet i december 2024 och är under beslut hos ägarna inför årsstämman.

Gällivares förslag på omformulering av punkt 4.4.3 i det föreslagna nya aktieägaravtalet presenterades (se bilaga 5). Förslaget låg till stor del i linje med bolagets modell för gemensamma regionnätskostnader.

Beslut: Förslaget på omformulering av punkt 4.4.3 i nya aktieägaravtalet ska skickas ut som underlag inför det extra ägarsamrådet. Ägarna ges möjlighet att granska skrivningen och lämna synpunkter innan samrådet.

7 Ägartillskott och ägarbidrag 2026

Beslut: Frågan bordläggs till nästa ägarsamråd för vidare behandling.

8 Nomineringskommitténs förslag på styrelse och styrelseordförande (bilaga 3)

Nomineringskommittén föreslår omval av samtliga ledamöter.

Anders Lundqvist, ordförande	omval
Mikael Andreasson	omval
Inger Eriksson	omval
Ulrica Hammarström	omval
Daniel Ström	omval

Beslut: Ägarsamrådet föreslår årsstämman att godkänna nomineringskommitténs förslag.

9 Uppföljning av uppdrag från ägarsamrådet 22 mars 2023 gällande uppdatering av aktieägaravtal och dispositionsavtal

Frågan behandlades under föregående punkter.

10 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

11 Ägarsamrådets avslutande

Ordförande tackade deltagarna och förklarade mötet avslutat.

Bilagor

1. IT Norrbotten AB Årsredovisning och revisionsberättelse 2024
2. IT Norrbotten AB Årsrapport 2024
3. Nomineringskommitténs förslag på styrelse 2025
4. IT Norrbotten AB Presentation på ägarsamrådet 2025-03-24
5. Förslag omformulering 4.4.3 i nya aktieägaravtalet

Johannes Sundelin

Ordförande

Greta Isaksson

Sekreterare

Mathias Karvonen

Justerare

Följande handlingar har undertecknats den 7 april 2025

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB
2025-03-19.docx
(32918 byte)
SHA-512: fe88235d5c30d7c1fefe7119ea17b07fb96f
531282d888dbc25a968811e65d43b4f0bc9dacff5aa918
388927a4a2a9a8133d31e3e173a7096b1ab4353cadabe

Underskrifter

2025-03-31 13:45:40 (CET)

Greta Isaksson

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-07 14:22:41 (CET)

Johannes Sundelin

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

2025-04-01 19:29:15 (CET)

Johan Mathias Karvonen

Undertecknat med e-legitimation (BankID)

Undertecknandet intygas av Assently

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025 03 19

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster. Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

dd1a83f853222f7e9b5715f1d543e5131c2ec400ca511e01f8d4c6d3c8a352c0b88be33a70cf803336347b8ffcec4c184c7f195c155b45bf80b9745bc84811e2

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskreven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB

Tid och plats: 22 april 2025, kl. 15.00-16.00, digitalt via Teams

Deltagare

Ägare

Johannes Sundelin, Region Norrbotten	Anders Fors, Kiruna
Isak Utsi, Arjeplog	Birgitta Rantatalo, Pajala
Marcus Lundberg, Arvidsjaur	Niclas Hökfors, Överkalix
Johan Lund, Boden	Tomas Mörtberg, Övertorneå
Stefan Kostenniemi, Gällivare	
Robert Renling, Haparanda	
Roland Boman, Jokkmokk	
Susanne Andersson, Kalix	

Övriga

Anders Lundqvist, styrelseordförande IT Norrbotten AB
Tomas Sundström, vd IT Norrbotten AB
Greta Isaksson, Region Norrbotten

För kännedom

Kommundirektörer, regiondirektör
Mathias Karvonen, Luleå
Patric Lundström, Piteå
Johan Dahlqvist, Älvsbyn

1 Ägarsamrådets öppnande

Ordförande Johannes Sundelin hälsade välkommen och förklarade samrådet öppnat.

2 Val av sekreterare och justerare

Till sekreterare valdes Greta Isaksson.
Till justerare valdes Niclas Hökfors.

Information från bolaget

3 Aktuell information från bolaget och möjlighet till frågor från ägarna

Regionen inledde med att klargöra att det nuvarande aktieägaravtalet fortsatt gäller så länge ägarna inte enats om ett nytt avtal. Enligt gällande avtal innebär detta att Kiruna, Gällivare och Kalix från och med

halvårsskiftet 2025 kommer att faktureras för hyran av de aktuella sträckorna.

Bolaget förtydligade att nuvarande hyresavtal upphör att gälla 30 juni 2025, och att nya avtal träder i kraft från och med 1 juli 2025. Detta gäller oavsett att dispositionsavtalen löper till 2029.

Bolaget påpekade också att det nuvarande aktieägaravtal tecknades för över 25 år sedan och speglar inte dagens förhållanden. Därför skapar avsaknaden av ett nytt aktieägaravtal en komplex situation för bolaget. Det förslagna aktieägaravtalet är resultatet av ett omfattande arbete och är anpassat till bolagets aktuella förutsättningar och behov.

Arjeplogs kommun framförde att den synpunkt som lämnades vid föregående ägarsamråd den 19 mars 2025, rörande behovet av samråd med ägarna innan större investeringar genomförs, inte noterades i föregående protokoll.

Bolaget instämde i Arjeplogs synpunkt är relevant och att det är bra om en sådan skrivning inkluderas i det nya aktieägaravtalet.

Beslut: Informationen godkändes och lades till handlingarna.

Ägarnas samråd

4 Ägartillskott och ägarbidrag - Finansieringsmodell för regionnätet

Inför ägarsamrådet hade tre alternativ till fördelningsmodell av hyreskostnaden för ytterligare fiberväg skickats ut (bilaga 2):

- Alternativ 1: Fördelning utifrån ägarandel
- Alternativ 2: Fördelning utifrån invånarantal
- Alternativ 3: Fördelning 50 % utifrån ägarandel och 50 % utifrån invånarantal

Under mötet fördes diskussion kring de olika modellerna. Arjeplog lyfte ett fjärde alternativ – fördelning med 1/3 utifrån ägarandel och 2/3 utifrån invånarantal. Då detta alternativ inte inkommit i tid till utskicket inför samrådet, gick samrådet inte vidare med det.

Det konstaterades att både alternativ 1 och 3 medför relativt hög kostnad per invånare för kommuner med lågt invånarantal. Närvarande kommuner förordade därför **alternativ 2**, det vill säga fördelning baserad på invånarantal.

Vidare diskuterades om denna modell endast ska gälla vid detta specifika tillfälle eller om den även ska skrivas in i aktieägaravtalet som modell vid liknande situationer. Majoriteten av ägarna stödde att modellen även ska skrivas in i avtalet under de särskilda omständigheter som regleras där.

Beslut:

- Ägarsamrådet beslutade att föreslå ägarna att finansiera kostnaden för ersättning av hyra för nätkapacitet till regionnätet, i enlighet med fördelningsmodellen där kommunernas andel fördelas i enlighet med respektive ägares invånarantal (bilaga 5).
- Respektive ägare ansvarar själv för att förankra beslutet om finansiering i sin egen organisation, på det sätt som anses lämpligt.

(I bilaga 5:Information om fakturering, finns bakgrundsmaterial som kan användas vid exempelvis ärendeskrivning.)

- Ägarsamrådet beslutade att bolaget får fakturera respektive ägare.

(Obs! Viktig information om faktureringen finns i bilaga 5.)

- Ägarsamrådet beslutade att en skrivning om tillämpningen av denna fördelningsmodell vid liknande situationer ska införas i aktieägaravtalet. Se punkt 5.

5 Nytt aktieägaravtal - omformulering av punkt 4.4.3

Förslag till omformulering i aktieägaravtalet 4.4.3 enlighet med fördelning efter invånarantal samt tidigare förslag från Arjeplog. Röd kursiv text är ny skrivning:

4.4.3 Varje kommunal Part ska upplåta minst två separata fibervägar inom den egna kommunen till Bolaget för att säkerställa redundans i det fiberbaserade höghastighetsnätet.

4.4.3.1 I de fall en kommunal Part inte kan upplåta de två separata fibervägarna, ska Parten istället erlagga ersättning till Bolaget. Ersättningen ska motsvara en skälig marknadsmässig ersättning för förhyrning av motsvarande fibervägar.

4.4.3.2 Om Bolaget bedömer att fler än två fibervägar behövs för att tillgodose andra kommuners behov, för att förstärka redundansen eller av andra skäl som Bolaget anser nödvändiga, ska Bolaget ansvara för att anskaffa dessa ytterligare fibervägar.

Kostnaderna för dessa extra fibervägar ska bäras av Bolaget och fördelas solidariskt mellan samtliga ägare, ~~i proportion till deras aktieinnehav~~ *där Regionen bär 47 procent av kostnaden och kommunala ägare 53 procent fördelat i proportion till respektive kommunal ägares invånarantal. Bolaget ska dock alltid samråda med ägarna innan beslut fattas om större investeringar som förutsätter finansiering från ägarna enligt denna paragraf.*

Beslut:

- Ägarsamrådet godkände förslaget till aktieägaravtal med de ovan föreslagna ändringarna. Ägarsamrådet medgav även att redaktionella justeringar får göras utan ytterligare beslut. (Bilaga 6)

Viktigt: Aktieägaravtalet ska inte antas av bolagsstämman. Varje ägare ansvarar för att i enlighet med sina interna rutiner fatta beslut om godkännande av aktieägaravtalet. När beslut är fattat ska respektive ägare meddela Region Norrbotten vem som är behörig att underteckna avtalet, så att Region Norrbotten kan samordna undertecknandet. Mer information finns i bilaga 8: Bakgrundsinformation till nytt aktieägaravtal.

6 Övriga frågor

Regionen kommer att erbjuda de ägare som inte kunde närvara på dagens samråd ett avstämningsmöte för att gå igenom besluten.

Ägarna ska verkställa besluten så snart som möjligt.

7 Ägarsamrådets avslutande

Ordförande tackade deltagarna och förklarade mötet avslutat.

Bilagor distribuerade inför mötet

1. Finansieringsmodell för regionnätet- 3 fördelningsnycklar
2. IT Norrbottens presentation vid ägarsamrådet 2025-03-19
3. Förslag omformulering 4.4.3 i nya aktieägaravtalet
4. Förslag till nytt aktieägaravtal IT Norrbotten, 2024-12-11

Bilagor bifogade protokollet

5. Information om fakturering
6. Förslag till nytt aktieägaravtal IT Norrbotten, 2025-04-24
7. Gällande aktieägaravtal för IT Norrbotten, 2009
8. Bakgrundsinformation till nytt aktieägaravtal

Johannes Sundelin

Ordförande

Greta Isaksson

Sekreterare

Niclas Hökfors

Justerare

Följande handlingar har undertecknats den 7 maj 2025

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB
2025-04-22_för signering.docx
(34347 byte)
SHA-512: af39be6f23e57b27071425af9ddb382b9d0cf
67a7bccd9184e1217746720d70f20f2b80c9b2b8c58587
dde75c7687c23e250fdd4f23e0201d1ddb09d1cc1e9

Underskrifter

2025-05-07 09:10:34 (CET)

Greta Isaksson

Undertecknat med SMS

2025-05-07 14:51:23 (CET)

Johannes Sundelin

Undertecknat med Touch

2025-05-07 09:14:44 (CET)

Niclas Hökfors

Undertecknat med SMS

Undertecknandet intygas av Assently

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025 04 22 för signering

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

bda37717f48adaa2a32878524625c92f4ddfdbfc44c9799d3568307452703965249d74474c9e73865e23e173a566c6c1f7e6289a3484def0ea4ca6b0692f49aa

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskriven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.

Bilaga 5: Information om fakturering

Nedan beskrivs först tänkt upplägg för faktureringen. Efter det finns bakgrundsinformation.

Faktureringsplan

IT Norrbotten kommer att betala hela beloppet under 2025. Med anledning av detta har bolaget ett starkt önskemål om att varje ägare betalar sin andel så snart som möjligt. I annat fall tvingas bolaget "vara bank" och ligga ute med kapital som i stället hade kunnat användas till utbyggnaden av det rådiga nätet.

Viktigt

IT Norrbotten önskar fakturera enligt faktureringsplanen nedan. Detta innebär att ett halvt årsbelopp betalas 2025. Resterande andel av det totala beloppet faktureras under 2026.

Om detta faktureringsplan INTE fungerar för en ägare, ombeds denne att kontakta IT Norrbotten för att hitta ett alternativt faktureringsupplägg.

Kontakt hos IT Norrbotten:

Tomas Sundström

VD / CEO

IT Norrbotten AB

Mobil: 070-319 18 13

Mail: tomas.sundstrom@itnorrboten.se

Beslutad fördelning samt faktureringsplan

Regionen 47%

Kommunerna 53%- fördelas efter invånarantal

Totalt belopp att fördela 8 422 000 kr

	Fördelningsnyckel: 47% regionen 53% kommuner-fördelas per invånare			FAKTURERING	
				2025: 1/2 årsbelopp	2026: återstående av totalbeloppet
	Population*	Totalt (kr)	Per år** (kr)		
Arjeplog	2 599	46 662	3 111	1 555	45 106
Arvidsjaur	6 089	109 320	7 288	3 644	105 676
Boden	28 049	503 585	33 572	16 786	486 798
Gällivare	17 233	309 397	20 626	10 313	299 084
Haparanda	9 151	164 295	10 953	5 476	158 818
Jokkmokk	4 701	84 401	5 627	2 813	81 587
Kalix	15 391	276 326	18 422	9 211	267 115
Kiruna	22 426	402 631	26 842	13 421	389 210
Luleå	79 645	1 429 926	95 328	47 664	1 382 262
Pajala	5 857	105 155	7 010	3 505	101 650
Piteå	42 447	762 083	50 806	25 403	736 680
Älvsbyn	7 774	139 572	9 305	4 652	134 920
Övertorneå	4 057	72 838	4 856	2 428	70 410
	248 620				
Regionen	ägarandel 47%	3 958 340	263 889	131 945	3 826 395
Summa:		8 422 000		280 733	8 141 267
*Källa: SCB Sveriges befolkning 31 december 2024 - Kommunala jämförelsetal					
** 15år					

Bakgrundsinformation

Nya aktieägaravtalet

I det nya aktieägaravtalet 4.4.3 fastslås varje kommunal Part ska upplåta minst två separata fibervägar inom den egna kommunen till bolaget. 4.4.3.2 avser det fall där bolaget bedömer att det behövs fler än två separata fibervägar för att tillgodose andra kommuners behov, ska bolaget ansvara för att anskaffa dessa ytterligare fibervägar. Kostnaderna för dess extra fibervägar ska bäras av Bolaget och fördelas solidariskt mellan samtliga ägare.

Beslut fattades på ägarsamrådet 22 april 2025 om solidarisk finansiering av bolagets kostnader för det gemensamma regionnätet enligt punkt 4.4.3.2 i aktieägaravtalet.

Konsekvenser av att inte finansiera ett gemensamt rådigt nät

Ett beslut att inte finansiera ett gemensamt, rådigt regionnät skulle medföra betydande ekonomiska och strategiska konsekvenser. I avsaknad av egen infrastruktur skulle behovet av att hyra kapacitet från externa aktörer öka, vilket i sin tur skulle leda till flera negativa följder:

1. Det blir dyrare på sikt att betala till någon annan, än att investera i en norrbottniska tillgång.
2. Minskad kostnadskontroll. Den ekonomiska översikten och möjligheten att påverka prisutvecklingen är betydligt större i en egenägd struktur än vid beroende av externa parter.
3. Pengar lämnar Norrbotten.
4. För varje ägare som inte är med på det gemensamma finns risken att det blir dyrare för övriga ägare.

Den gemensamma fiberinfrastruktur som byggts upp – det så kallade Regionnätet – har under de senaste 20 åren utgjort en hörnsten i länets digitalisering. Att inte upprätthålla detta gemensamma ägande riskerar att undergräva länets digitala självbestämmande och robusthet.

Ett starkt eget nät utgör en grundförutsättning för länets **uthållighet och resiliens**, särskilt i händelse av kris eller avbrott i nationell kommunikationsinfrastruktur (så kallad ödrift). I ett sådant läge är det avgörande att länet själv förfogar över en fullt fungerande intern digital kommunikationsförmåga – det vill säga att vi har egen **rådighet** över vår grundläggande infrastruktur.

Det mest avgörande argumentet är frågan om kontroll och säkerhet. Att inte äga den grundläggande infrastrukturen innebär att man är helt beroende av externa aktörer. En sådan aktör kan idag vara svensk och pålitlig, men kan i framtiden vara uppköpt av utländska intressen med andra syften – inklusive ambitioner att utöva kontroll eller utnyttja infrastrukturen.

Detta är ett nationellt säkerhetsintresse: Svenska staten tillåter exempelvis inte användning av kinesisk utrustning i våra 5G-nät, trots att dessa är kommersiella. Mot den bakgrunden framstår det som orimligt att Norrbottens kommuner och Region Norrbotten skulle riskera att grundläggande infrastruktur – som bär kritiska kommunala tjänster och hela länets hälso- och sjukvård – hamnar under potentiell kontroll av främmande makt.

§ 148

Aktieägartillskott till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB)

Ärendenr 2025/1285-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att återremittera ärendet med motiveringen att komplettera med andra ekonomiska lösningar.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har valt att organisera en del av sin verksamhet i kommunala bolag tillsammans med andra ägare. Luleå Kommuns ägarandel är 3,79 %, Region Norrbotten 47 % och resterande ägarandel av Norrbottens övriga kommuner.

Regionnätet är bestämt till att vara redundant och med diversitet (2 vägar) för högsta säkerhet och tillgänglighet. Varje kommun ska ha minst en rådig ägd fiberväg.

Norrbotten är stort med långa avstånd och där kommunerna är geografiskt belägna på sådant sätt att det i vissa fall fordras fler än 2 fibervägar till/från en enskild kommun för att lösa kommungrannars redundans, och redundansen för nätet som helhet. För att lösa 2 vägar och redundans till varje kommun har det sedan 2005 förhys extern fiber. Så måste fortsatt ske efter 2025 då rådigt nät i dessa fall inte finns tillgängligt och är för kostsamt att bygga.

Berörda kommuner med fler än 2 fibervägar där extern förhyrning måste ske: Gällivare, Kiruna, Kalix.

Vid ägarsamrådet, den 19 mars 2025 presenterade bolaget ett förslag på en modell för gemensamma regionnätskostnader. I det presenterade förslaget baseras kostnadsfördelningen efter aktieinnehav.

Arjeplog lyfte att kommunernas förutsättningar varierar och att det i andra sammanhang ofta eftersträvas en fördelning baseras på befolkningsantal, exempelvis vid statlig ersättning för beredskap. Det kan vara möjligt att hitta en kombination av fördelning utifrån ägarandel och per capita.

Kalix, Piteå och Luleå instämde i att det vore bra att även utreda alternativ där kostnadsfördelningen delvis baseras på en per capita-modell. I dessa sammanhang kan det vara rimligt att kommuner med större folkmängd tar ett större ekonomiskt ansvar. Vid ägarsamrådet 22 april 2025 enades det om ett förslag till nytt aktieägaravtal och en fördelningsnyckel för gemensamma regionnätskostnader baserade på population. Totala kostnaden avser extern förhyrning i 15 år.

Beslut vid detta ägarsamråd blev således:

- Ägarsamrådet beslutade att föreslå ägarna att finansiera kostnaden för ersättning av hyra för nätkapacitet till regionnätet, i enlighet med fördelningsmodellen där kommunernas andel fördelas i enlighet med respektive ägares invånarantal.
- Respektive ägare ansvarar själv för att förankra beslutet om finansiering i sin egen organisation, på det sätt som anses lämpligt.
- Ägarsamrådet beslutade att bolaget får fakturera respektive ägare.

Bakgrund

IT Norrbotten bildades 1996. Mot bakgrund av att Regionen och samtliga kommuner i Norrbottens län tillsammans ville möjliggöra ett länsgemensamt fibernät och säkerställa konnektivitet till samtliga kommuner i Norrbotten fick bolaget år 2005 uppdraget att förvalta det gemensamma fibernätet. Regionen fick därigenom möjlighet att ha förbindelse till samtliga sina verksamhetsställen i respektive kommun och kommunerna fick möjlighet till konnektivitet för bl. a. kommunal samverkan.

IT Norrbotten främsta ändamål har sedan starten varit regional konnektivitet, med bibehållen kontroll och rådighet, som ger möjlighet till anpassade lösningar för både Regionens och de enskilda kommunernas specifika behov. Idag tillhandahåller man skräddarsydda s.k. wantjänster gentemot Regionen och kommunikations- och datacenterlösningar mot varje kommun beroende på önskemål.

En betydande del av IT Norrbottens verksamhet är därutöver att tillgodose privata aktörers behov av konnektivitet. Som en följd av marknadsutvecklingen har IT Norrbottens roll därför utvidgats till en samordnade affärsroll vid behov av digitala förbindelser som innefattar flera lokala stadsnät. Vilket har inneburit att nyttjandegraden har ökat i stadsnätens fiberinfrastruktur och blivit en viktig del i säkerställandet av de lokala stadsnätens lönsamhet.

Till följd av omvärldsutvecklingen och säkerhetsläget har även risk- och krismedvetenheten kring samhällsviktig infrastruktur ökat. Från statligt håll har Post- och telestyrelsen genom projektet Motståndskraft och uthållighet erbu-

dit de lokala stadsnäten både utbildning och beredskapsmaterial som ska kunna användas i händelse av kris och krig. Ett villkor för detta har varit att det finns en länsövergripande samordning av de lokala stadsnäten. IT Norrbotten har därför fått uppdraget och har i dag en medarbetare engagerad på deltid som Regional beredskapssamordnare, finansierad av PTS.

Utbildning och beredskapsmateriel som härigenom tillförs de lokala stadsnäten är av stor betydelse för att säkerställa driften av länets samhällskritiska infrastruktur i händelse av kris och krig.

Processen för framtagandet

På grund av förändrade omvärldsförutsättningar och behovet av att förnya de dispositionsavtal som tecknades mellan ägarna och bolaget 2005, fick Region Norrbotten i mars 2023 i uppdrag av ägarsamrådet att tillsammans med bolaget, se över aktieägaravtalet och dispositionsavtalen. Syftet är att säkerställa att bolaget även framöver kan upprätthålla ett gemensamt och sammanhållet regionnät.

Ett omfattande arbete har genomförts inom ramen för uppdraget, vilket även lett till att andra styrande dokument – såsom bolagsordning och ägardirektiv – har uppdaterats. Förslaget till aktieägaravtal har under hösten 2024 och våren 2025 behandlats i bolagets styrelse, en utsedd referensgrupp, kommundirektörsgruppen, kommunalrådsgruppen samt vid ett flertal ägarsamråd. Slutligen kunde ägarsamrådet den 22 april 2025 enas om ett förslag till nytt aktieägaravtal.

Det nya aktieägaravtalet

Befintligt aktieägaravtal är till följd av bolagets nuvarande och kommande verksamhet inte helt ändamålsenlig. I det nya aktieägaravtalet har således följande delar förtydligats.

- a) Det är även fortsättningsvis ägarna eller dess bolag som i första hand tillhandahåller fiber till det gemensamma regionala fibernätet i syfte att ha ett rådigt offentligt ägt nät.
- b) När det gäller IT Norrbottens verksamhet så förtydligas IT Norrbottens nuvarande roll att i förvaltningen av det länsgemensamma nätet, även vid behov kunna hyra och äga nät. Vilket är nödvändigt för att säkerställa konnektivitet i hela länet och en ekonomisk hållbar förvaltning.
- c) Bolagets samordnande roll avseende de kommunöverskridande affärerna tydliggörs, där i första hand dessa affärer ska ske via de lokala stadsnätens fiberinfrastruktur i respektive kommun.

- d) Bolagets roll avseende det statliga beredskapsarbetet läggs in i aktieägaravtalet för att möjliggöra långsiktigt engagemang och samarbete tillsammans med de kommunala stadsnäten.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till aktieägartillskott avseende extern förhyrning av fiber för 15 år på totalt 1 429 926 kronor fördelat på 47 664 kronor 2025 och 1 382 262 kronor 2026 till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB). Medel tas från resultatet 2025 och 2026 från KS utvecklingsmedel.

Sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Matti Björk (M) föreslår avslå kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Ordföranden (S) föreslår att ärendet återremitteras med motiveringen att komplettera med andra ekonomiska lösningar.

Beslutsgång

Ordföranden ställer eget förslag om återremiss under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts vid ägarsamråd. Inför samrådet har kommunen haft möjlighet att ge synpunkter på förslaget som överlämnats till ägarombudet.

Beslutsunderlag

- Presentation - IT Norrbottens ägarsamråd 2025-03-19, KLF Hid: 2025.10354
- Protokoll till ägarsamråd mars 2025 Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten), KLF Hid: 2025.10355
- Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025-04-22, KLF Hid: 2025.10356
- Information om fakturering - Bilaga till protokollet till Ägarsamråd för IT Norrbotten 2025-04-22, KLF Hid: 2025.10357
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande aktieägartillskott till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB), KLF Hid: 2025.10353

§ 302

Organisering av kommunens IT-verksamhet

Ärendenr 2025/1868-1.4.1.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att ombudgetera 8 650 tkr från kommunstyrelsen till infrastruktur- och servicenämnden avseende kommunens IT-verksamhet från och med 1 januari 2026 och framåt.
2. Nämndreglementet revideras som en följd av omorganisering av kommunens IT-verksamhet.
3. Uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att ta fram en transparent finansieringsmodell för IT som beslutas av kommunfullmäktige.
4. Uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att utforma en policy som anger gemensamma ramar och förhållningssätt för Luleå kommuns IT-verksamhet. Policyn beslutas om i kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun införde en ny organisation den 1 januari 2024 efter ett politiskt uppdrag. Som en del i detta omorganiserades IT-verksamheten genom att IT-styrning respektive IT-förvaltning och drift placerades under två olika nämnder.

Syftet med förändringen var att stärka serviceuppdraget och samtidigt säkerställa att IT-support och driftfrågor hanterades samlat inom infrastruktur- och servicenämndens ansvarsområde. IT-styrningen skulle ligga kvar under kommunstyrelsens ansvar för att behålla kopplingen till kommunens säkerhetsfrågor och till strategisk verksamhetsutveckling.

Under 2025 har en säkerhetsskyddsanalys genomförts för IT-verksamheten. Analysen visar på brister i IT-styrningen kopplade till otydlig ansvarsfördelning mellan verksamhetens inriktning och de resurser som ska realisera uppdraget.

Mot denna bakgrund har kommundirektören gett uppdrag att genomföra en översyn av kommunens IT-organisation.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår en ny organisering av kommunens IT-verksamhet. För att samla kommunens tekniska IT-förmåga, stärka IT-säkerheten och tydliggöra digitaliseringsarbetets roll föreslås att hela IT-

verksamheten flyttas till infrastruktur- och servicenämnden från och med 1 januari 2026 samt att det kommunövergripande ansvaret för att leda, samordna och stödja i digitalisering kvarstår hos kommunstyrelsen.

Förändringen innebär också en ombudgetering av 8 650 tkr samt revideringar i båda nämndernas reglementen. Syftet är att skapa en sammanhållen, effektiv och säker IT-funktion samt att frigöra digitaliseringsverksamheten att fullt ut fokusera på verksamhetsutveckling och innovation.

Som en följd av omorganiseringen av IT-verksamheten föreslås kommunstyrelsens reglemente ändras enligt nedan:

- § 8 punkt 8 föreslås ändras från "kvalitets- och innovationsledning" till "verksamhetsutveckling, projektledning, digitalisering och innovationsledning".
- § 8 punkt 12 "kommunens digitaliseringsarbete, IT-styrning och IT-säkerhet" tas bort.

Infrastruktur- och servicenämndens reglemente föreslås ändras enligt nedan:

- Nuvarande § 18 "Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för drift, support och underhåll av organisationens digitala IT-infrastruktur" föreslås ändras till § 18 "Infrastruktur- och servicenämnden ansvarar för IT-styrning och IT-säkerhet samt drift, support, underhåll, av kommunens digitala IT-infrastruktur"

Översynen konstaterar också att ett fortsatt arbete krävs för att skapa en effektiv och säker IT-funktion. Infrastruktur- och servicenämnden föreslås därför att få ett uppdrag att ta fram en transparent finansieringsmodell samt ta fram styrande dokument och ramverk som tydliggör förhållningssätt, roller och ansvar samt utveckla rutiner och processer för att stödja arbetet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-12-01 § 205 föreslagit kommunfullmäktige besluta att ombudgetera 8 650 tkr från kommunstyrelsen till infrastruktur- och servicenämnden avseende kommunens IT-verksamhet från och med 1 januari 2026 och framåt, och att nämndreglementet revideras som en följd av omorganisering av kommunens IT-verksamhet, samt att uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att ta fram en transparent finansieringsmodell för IT som beslutas av kommunfullmäktige, och uppdra till infrastruktur- och servicenämnden att utforma en policy som anger gemensamma ramar och förhållningssätt för Luleå kommuns IT-verksamhet. Policyn beslutas om i kommunfullmäktige.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med infrastruktur- och serviceförvaltningen gjort en utredning som visar att kommunens IT-uppdrag behöver renodlas och att ansvar för drift, infrastruktur, säkerhet och teknisk plattform bör samlas under infrastruktur- och servicenämnden.

Omvärldsanalys och forskning bekräftar att IT-funktioner kan placeras inom en serviceorganisation, medan strategisk digitalisering bör ligga nära kommunens ledning och kommunstyrelsen.

Den föreslagna förändringen innebär att samtliga IT-relaterade tjänster och roller som i dag ligger under kommunstyrelsen flyttas till infrastruktur- och servicenämnden. Samtidigt justeras kommunstyrelsens roll till att ha ansvar för verksamhetsutveckling, projektledning, digitalisering och innovationsledning, utan ansvar för teknisk IT-styrning.

Ombudgeteringen på 8 650 tkr täcker personal, systemkostnader, kostnader för lokaler i Luleå servicecenter och driftkostnader som överförs till infrastruktur- och servicenämnden.

Förändringen gäller även den verksamhet som drivs på uppdrag av e-nämnden.

Fortsatt arbete

Översynen av kommunens IT-organisation visar också att det behövs ett fortsatt arbete för att skapa en effektiv och säker IT-funktion.

Det fortsatta arbetet innebär dels att en transparent finansieringsmodell för IT ska tas fram och som beslutas av kommunfullmäktige. Vidare innebär det att ett ramverk och styrande dokument ska fastställas för IT-verksamheten som tydliggör förhållningssätt, roller och ansvar.

Infrastruktur- och servicenämnden föreslås få i uppdrag att ta fram en finansieringsmodell samt utforma ett ramverk och styrande dokument som anger gemensamma ramar och förhållningssätt för Luleå kommuns IT-verksamhet.

Utöver detta krävs rutiner, processer och ansvarsbeskrivningar som ger stöd för hur arbetet ska genomföras utifrån policyn.

Dialog

Underlaget har beretts genom:

- Intern dialog med berörda chefer och medarbetare inom Kommunstyrelseförvaltningen och Infrastruktur- och serviceförvaltningen.
- Fackliga organisationer har informerats om föreslagen förändring och dess konsekvenser och förhandlats enligt MBL.
- Dialog med verksamheterna, bland annat via digitaliseringsnätverk, IT-nätverk och Arena Utveckling avseende behov, risker och förväntade effekter.
- Riskanalys har genomförts särskilt kring personalpåverkan, rollfördelning och arbetsmiljö i de berörda personalgrupperna.

Beslutsunderlag

- Beslutsunderlag säker IT-organisation 2025-11-21, KLF Hid: 2025.12402
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande organisering av kommunens IT-verksamhet, KLF Hid: 2025.12401
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-12-01 § 205, KLF Hid: 2025.12650

Omorganisering av kommunens IT-resurser

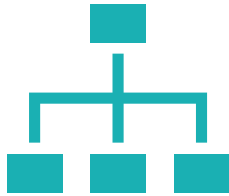
Emma Breheim
Helen Wiklund Wårell

LULEÅ KOMMUN

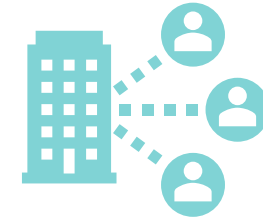
Utredningsuppdrag – säker IT-organisation

Luleå kommun omorganiserade IT-verksamheten i januari 2024, där IT-styrning och IT-förvaltning placerades under olika nämnder för att förbättra service och samordning.

En säkerhetsskyddsanalys 2025 visade brister i ansvarsfördelning och arbetsmiljö, vilket ledde till en översyn av IT-organisationen.

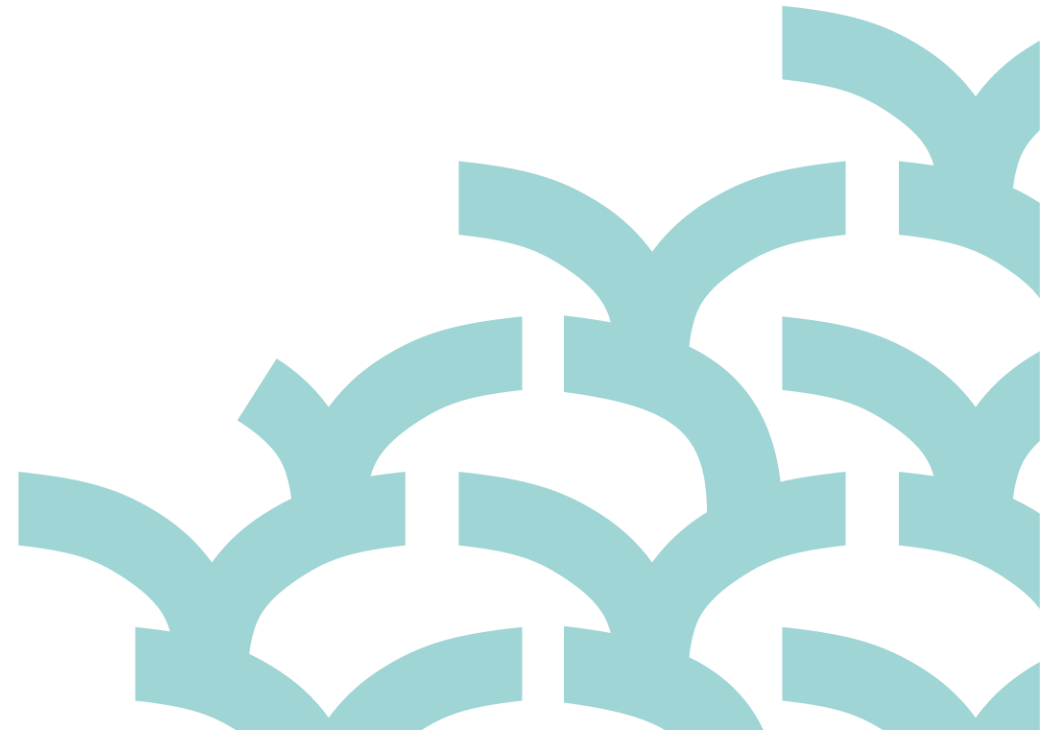

Utredningen ska föreslå en samlad och säker IT-funktion med förslag på organisation, finansiering, styrning och samverkan. Uppdraget gavs i juni 2025 med rapportering i oktober och ny organisation från januari 2026.

1. Utredningens förslag

Slutsatser och sammanfattad
bedömning

Utredningens rekommenderade organisationsförslag:

Rekommenderat förslag

- Kommunens IT-förmåga flyttas helt från Kommunstyrelseförvaltningen (KSF) till Infrastruktur- och Serviceförvaltningen (ISF)

Rekommendationen baseras på:

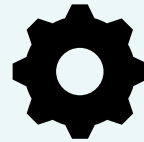
- Politiskt uppdrag att begränsa de interna servicefunktionerna inom Kommunstyrelsen och samla dem under infrastruktur- och servicenämnden. IT-support lyfts särskilt som något som inte ska tillhöra KS ansvar.
- Behov av att förtydliga IT-uppdraget för att öka förmåga kring robusthet (säkerhet) och säkerställa en flexibel och välfungerande IT-plattform med tillhörande affärsmodell
- Forskningen och omvärldsbevakning visar tydligt att IT inte skall vara styrande och drivande inom digitalisering

Varför föreslås uppdelningen mellan IT- och digitalisering?

Utredningen ser att kommunens digitaliseringsfunktion behöver vara lokaliserad nära styrande funktioner och övrig verksamhetsutveckling.

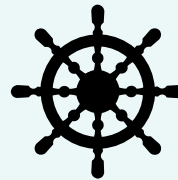
- Det säkerställer att digitaliseringen är kopplad till organisationens strategiska mål och riktning
- Det underlättar samordning och beslut gällande digitaliseringsprojekt som gäller hela kommunen

Utöver den stärkta styrningsförmågan ser utredningen två andra huvudsakliga argument till denna uppdelning:

Effektivitet för båda funktionerna

- Genom att fokusera på teknik och användarsupport kan IT arbeta mer fokuserat, samtidigt som digitaliseringsfunktionen lägger all fokus på verksamhetsutveckling
- Resurserna används mer effektivt genom en närmare styrning och tydligare uppdrag för respektive funktion

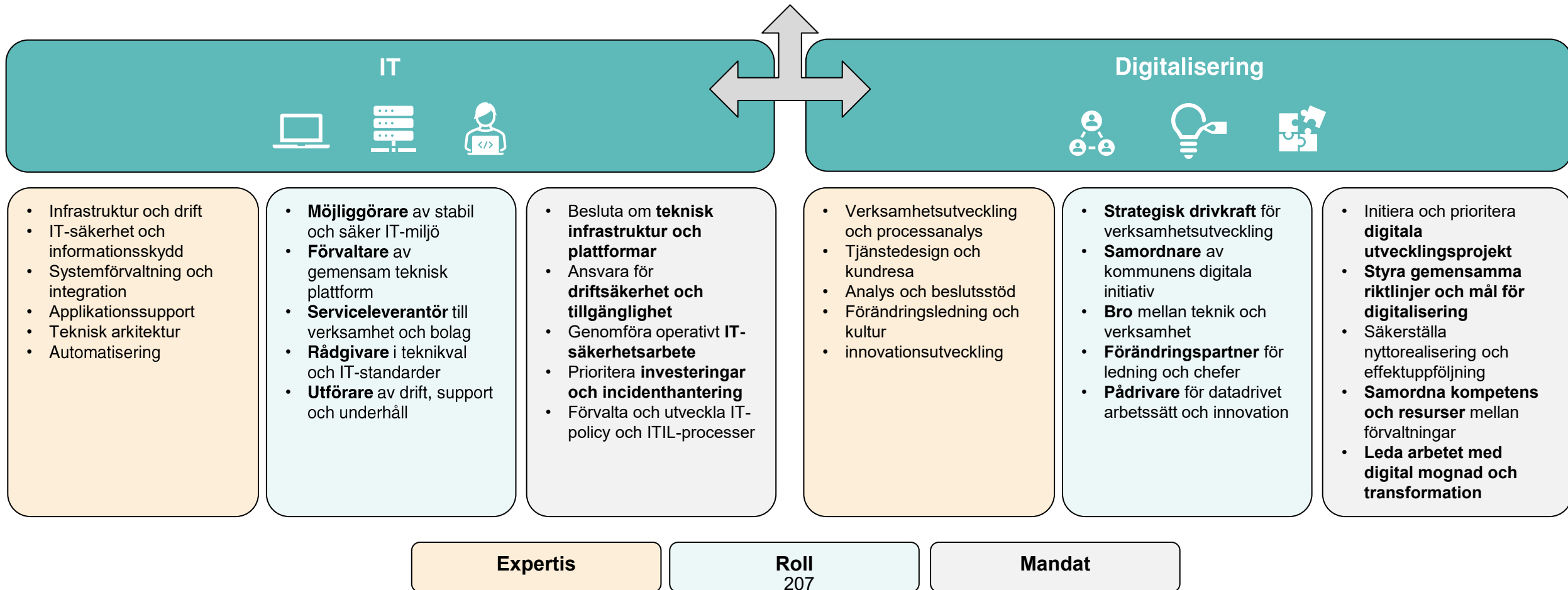
Tydligare uppdrag och mandat för verksamhetsutveckling

- Digitaliseringsfunktionen får ett uttalat fokus på att leda digital verksamhetsutveckling
- Roller och ansvar förtydligas när digitaliseringsfunktionen ställer krav mot IT-avdelningen gällande ny funktionalitet och förmågor som behövs

IT- och digitalisering är grundläggande förmågor för digital verksamhetsutveckling, men drivs av olika logik

Kommunens förmåga att jobba med digital verksamhetsutveckling

Samlad bedömning och slutsats

Nuvarande organisation innebär otydlig styrning, splittrade resurser och svårigheter att driva både säker drift och digital utveckling parallellt.

Utredningen bedömer att:

Kommunens IT-förmåga samlas i infrastruktur- och servicenämnden (ISN)

Digitaliseringsförmågan kvarstår i Kommunstyrelsen (KS)

En tydlig koppling mellan IT, säkerhet och verksamhetsutveckling ska etableras genom gemensam ramverk för styrning och samverkansforum

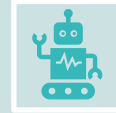
Förväntade effekter

Ökad säkerhetsförmåga och robust IT-drift.

Tydligare ansvarsfördelning mellan teknik och verksamhetsutveckling.

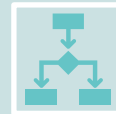
Stärkt innovations- och AI-kapacitet.

Förbättrad samverkan mellan förvaltningar.

Transparent finansiering av IT-tjänster.

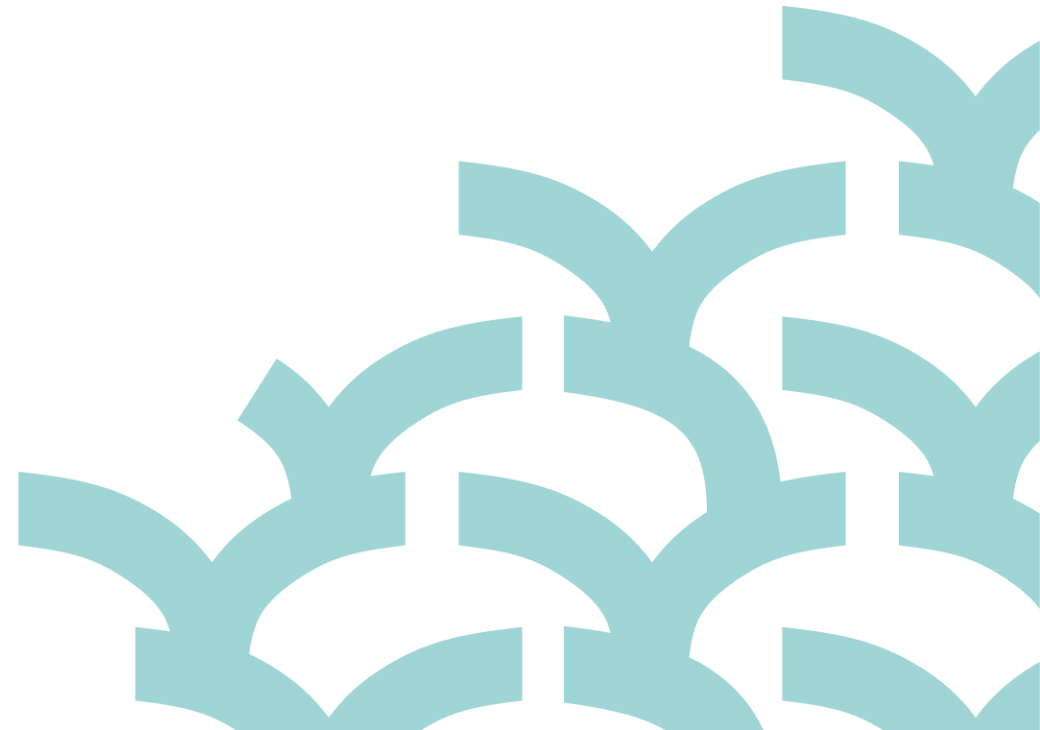

Stödjer den styrande politikens viljeinriktning och bildandet av infrastruktur- och servicenämnden 2024

2. Organisering

Hur reglementen och processägaransvar ska formuleras för att säkerställa en tydlig och effektiv IT-styrning.

Infrastruktur- och servicenämnden

Justering i reglemente

- KS ansvar för IT-styrning och IT-säkerhet föreslås flytta till ISN reglemente.

~~§ 8 Kommunstyrelsen har ansvar för att, ur ett
kommungemensamt perspektiv, leda och samordna:
12. kommunens digitaliseringsarbete, IT-styrning och IT-
säkerhet.~~

§ 18 Infrastruktur och servicenämnden ansvarar *IT-styrning
och IT-säkerhet* samt drift, support och
underhåll av organisationens digitala IT-infrastruktur.

Kommunstyrelsen

Justering i reglemente

- KS reglemente §8 punkt 8 föreslås justeras till verksamhetsutveckling, projektledning, digitalisering och innovationsledning.

Förutsättningar för att lyckas med omorganisationen: förtydliga IT:s roll, mandat och tjänsteleverans och tillsätt viktiga vakanser

Expertis

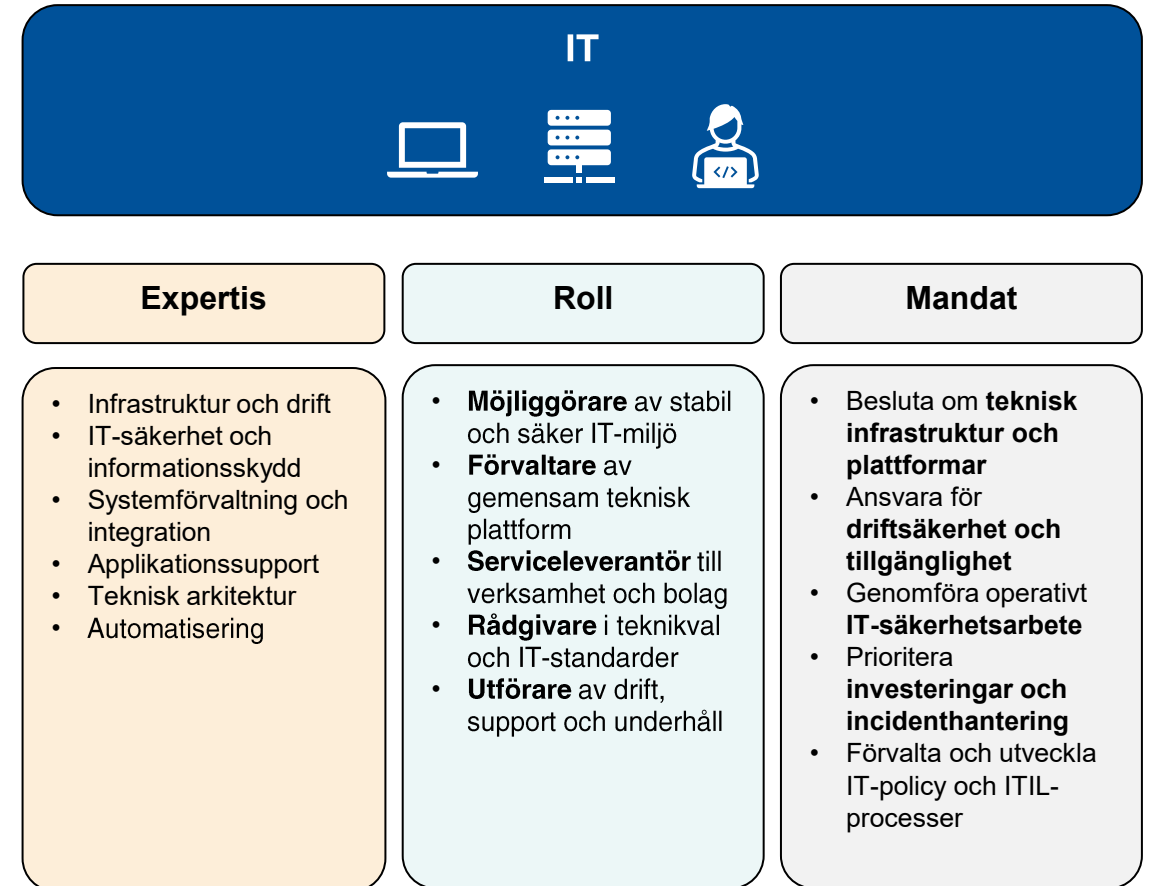
- Skapa och förtydliga rollbeskrivningar för samtliga roller på IT-avdelningen för tydlighet och avgränsningar mellan roller och funktioner
- Definiera och dokumentera de tvärgående funktionerna och processerna ("matrisorganisationen")
- Fyll flera av de vakanser som idag finns, och prioritera att tillsätta viktiga roller som t.ex. IT-arkitekt

Roll

- Förtydliga och förstärk tjänsteerbjudandet från IT, främst genom en tydlig tjänstekatalog
- Skapa en tydlig kostnadsmodell som skiljer på "bas-IT" samt "konsumtionsdriven IT"
- Skapa transparens i prissättningen av tjänster så verksamheten förstår vad som bygger kost

Mandat

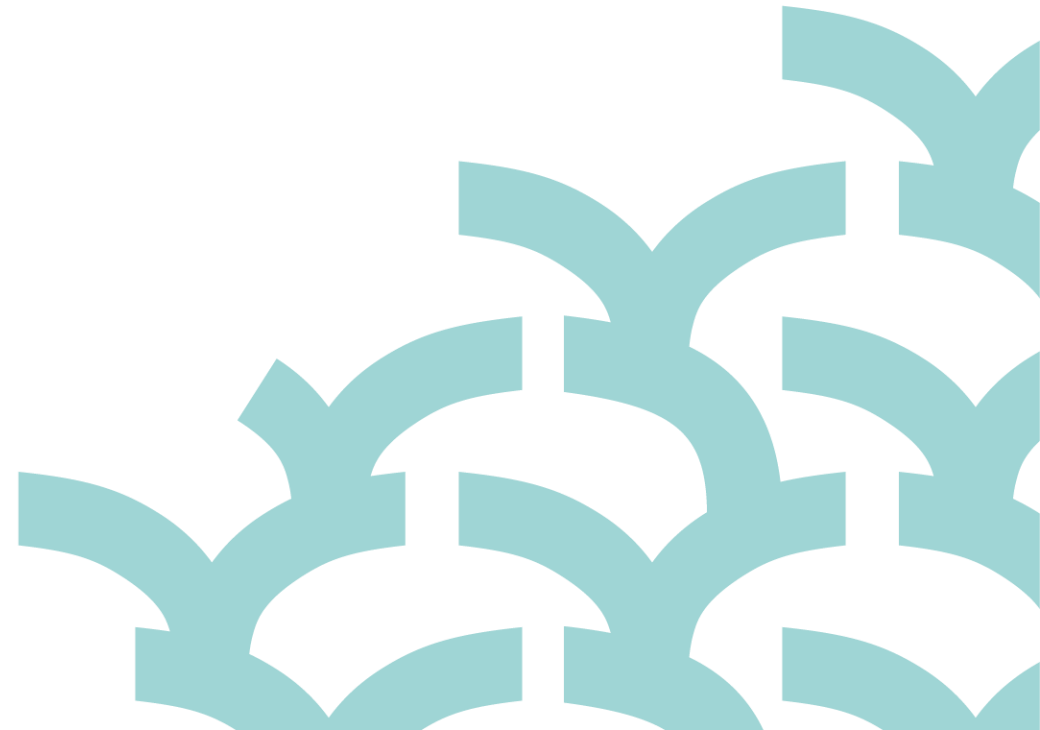
- Avgränsa och tydliggör uppdraget för IT för att fokusera helt på teknik och tjänsteleverans

3. Ramverk

Beskrivning av vilket kommunövergripande ramverk för styrning av IT som behöver tas fram.

Ramverk

I behov av förtydligande och utveckling:

IT

- IT-policy
- Styrprinciper och arkitektur
- Processer, ex ITIL
- Rollbeskrivningar, ex enligt RACI
- Objektförvaltning för förvaltning av system
- Kategoriplan IT
- Mål och KPI:er

Digitalisering

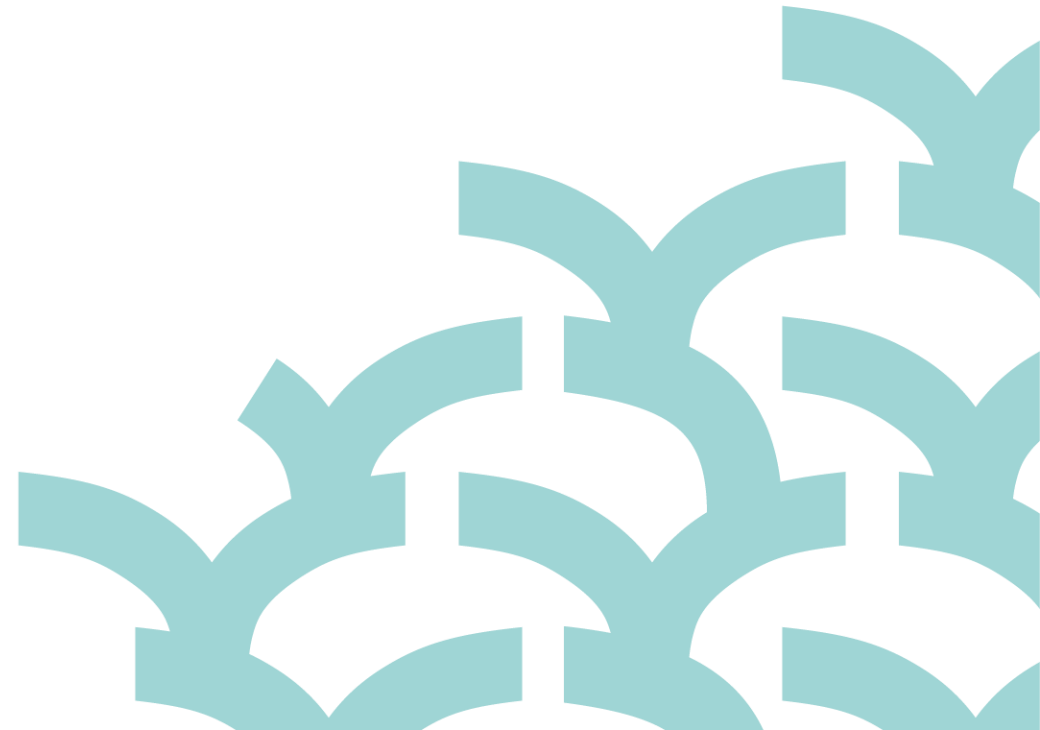
- Målbild / plattform för digitalisering
- Portföljhantering
- Nyttovärdering och effekthemtagning

5. Finansiering

Ett eller flera förslag till finansieringsmodell för IT varav ett förordat.

Finansiering

- Ombudgetering KS → ISN 2026 8,65 mkr
 - Personal IT & digitaliseringskontoret
 - Systemkostnader
 - Lokaler Luleå servicecenter
- Genomförandeprojekt 2026: 1mkr (anslag för ett hållbart och växande Luleå)
- Transparent affärsmodell som beslutas av Kommunfullmäktige
 - Bas-IT
 - Konsumtions-IT
- Synk med budgetprocess 2027-
 - Kommunbidrag
 - IT-avgift

LULEÅ KOMMUN

§ 291

Policy för styrning

Ärendenr 2024/1983-1.3.1.4

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa policy för styrning.

Sammanfattning av ärendet

I en komplex och omfattande organisation som Luleå kommunkoncern är styrning en avgörande funktion för att hålla ihop helheten.

Policyn har återremitterats och omfattar i denna version avsnitt som tydliggör benämning av dokument, vad som beskrivs var, vem som får besluta och vem som styrs.

Policyn syftar till att klargöra styrning mot Vision Luleå 2040 och bidra till en struktur för styrande dokument och uppdrag.

Förändringar jämfört med nuvarande styrning

- Tydligare styrning genom anpassningar i framåtsyftande styrdokument:
 - Vid varje mandatperiods början bedöms aktualitet av framåtsyftande styrdokument på mellanlång sikt (planer och program).
 - Den styrande majoriteten fastställer politisk inriktning som stödjer den långsiktiga styrningen och visar vad som ska prioriteras under en mandatperiod.
 - Årligen beslutas om *Mål och budget 20xx med plan 20xx-xx*. I dokumentet definieras vilka nämnder eller bolagsstyrelser som förväntas omhänderta mål utifrån styrdokument på mellanlång sikt. Det framgår även vad som förväntas utifrån den politiska inriktningen för mandatperioden som nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till utifrån sitt grunduppdrag. Samordning sker med aktualisering eller eventuellt upprättande av ägardirektiv.
- Tydliggör vilka styrande dokument kommunkoncernen använder för att beskriva förhållningssätt, ansvar och reglering.
- Tydliggör vilken funktion som fattar beslut om respektive styrande dokument och vilka som omfattas av styrningen. Rätten att fastställa

styrande dokument kan dock förändras genom beslut av reglemente, bolagsordning delegationsordning eller instruktion.

- Årlig verksamhetsplanering ska genomföras på alla nivåer inom kommunkoncernen. Omfattning och form på planen avgörs utifrån vad som är relevant för berörd verksamhet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 175 föreslagit kommunfullmäktige besluta att fastställa policy för styrning.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund och syfte

Ett behov av att skapa en gemensam bild och beskrivning av hur styrningen hänger ihop har funnits under en tid. En del i detta är att klargöra förhållningssätt för styrning i Luleå kommunkoncern. De syftar till att bidra till struktur för styrande dokument och uppdrag.

Nuläge

En kartläggning visar att nuvarande styrning har utmaningar gällande tydligheten i kommunkoncernens målstyrning och kopplingen till Vision Luleå 2040. Detta har lett till många styrsignaler som upplevs svårnavigerade inom organisationen. Utmaningar finns också kopplat till grunduppdraget och relationen till förbättring och förnyelse, samt otydlighet när det gäller ansvar och handlingsutrymme dels i förhållande till politiskt beslutsfattande dels inom förvaltningsorganisationen och de kommunala bolagen.

Lösning och koncept

Beslut om *Policy för styrning* förväntas skapa värde för olika målgrupper på följande sätt:

- **Politiker i kommunen:** Tydlighet avseende nomenklatur för styrande dokument. En tydlighet som beskriver vad som finns var, vem som får besluta och vem som styrs. Policyns innehåll medför ett ökat handlingsutrymme i form av styrning på mellanlång sikt och tydligare koppling till årligen beslutade mål samt förtydligande av styruppdrag.
- **Ledningsgrupper, chefer och tjänstepersoner:** minskat antal styrsignaler, ökad tydlighet och handlingsutrymme kopplat till verksamhetsplanering och grunduppdraget.
- **De som bor, verkar och vistas i Luleå:** verksamheternas resultat utifrån ökad enhetlighet och effektivitet.

Ärendet är återremitterat från kommunstyrelsen 2025-04-07 med motivering-
en att kommunstyrelseförvaltningen återkommer med förslag på en styrmo-
dell som är harmoniserad med övrig dokumentation i Luleå kommun samt
den politiska majoritetens ändringsförslag i form av strukna kapitel i doku-
mentet.

De strukna kapitlen finns i tidigare beslutade styrande dokument;

1. Principer för styrning, är beslutade av kommunledningsgruppen i form av ledningsprinciper där kompletterande underlag är under framtagande.
2. Kommunala uppdraget, framgår av lagar och förtydligas i reglemen-
ten och bolagsordningar. Grundläggande krav finns till exempel i
grundlagarna, kommunallagen, aktiebolagslagen, offentlighets- och
sekretesslagen, förvaltningslagen och diskrimineringslagen. Kommu-
nens grunduppdrag beskrivs dessutom i speciallagar inom olika om-
råden.
3. Vision och den hållbara utvecklingen, finns beskriven i fullmäktigebe-
slut *Vision Luleå 2040 & Riktningarna*. KF §2021/188.
4. Systematiskt lärande, inryms i beskrivningen av ledningsprinciper
som fastställts av kommunledningsgruppen enligt punkt 1.

Dialog

Förslaget till *Policy för styrning* har utvecklats i samverkan mellan politiker och tjänstepersoner inom olika verksamheter. En projektgrupp av tjänstepersoner har arbetat tillsammans för att ta fram förslag. Dialoger har genomförts vid dels framsynsdag, där politiker och tjänstepersoner möts dels med kommunstyrelsen och på ordinarie avstämningsmöten, såsom majoritetsavstämning, gruppledarträffar och ordförandeträff. Dialog har också förts vid olika forum inom förvaltningsorganisation och bolag, såsom arenor och andra nätverk. Styrgruppen i projektet utgjordes av kommunledningsgruppen.

Beslutsunderlag

- Förslag - Policy för styrning, KLF Hid: 2025.11216
- Styrmodell för Luleå kommunkoncern, policy - korrigeringar utifrån återremiss, KLF Hid: 2025.11217
- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-07 § 93, KLF Hid: 2025.3885
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande policy för styrning, KLF Hid: 2025.11215
- Presentation - Policy för styrning, KLF Hid: 2025.11328
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 175, KLF Hid: 2025.11398

§ 93

Styrmodell för Luleå kommunkoncern

Ärendenr 2024/1983-1.3.1.4

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet med motiveringen att kommunstyrelseförvaltningen återkommer med förslag på en styrmodell som är harmoniserad med övrig dokumentation i Luleå kommun samt den politiska majoritetens ändringsförslag.

Sammanfattning av ärendet

Behovet av att definiera, förnya och etablera en ny styrmodell i Luleå kommun har funnits en längre tid. Behovet har varit att förklara helheten och hur "allt" hänger ihop samt att göra styrningen och ledningen begriplig för olika målgrupper.

Utifrån den anledningen gav kommundirektören under våren 2024 kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på ny styrmodell.

Styrmodellen ska enligt uppdraget;

- skapa förutsättningar för ett kommungemensamt ledar- och medarbetarskap som möjliggör ett större handlingsutrymme i mötet med invånare (tillitsbaserad styrning och ledning),
- förbättra befintlig verksamhet,
- förnya kommunen inför morgondagen,
- främja samarbete mellan olika aktörer inom och utanför kommunen, för att nyttja den samlade kompetensen och kraften i samhället,
- främja arbete med att nå kommunens långsiktiga finansiella mål,
- bidra till att Luleå 2040 är en kommun med 100 000 invånare, 5 000 nya arbetstillfällen, 0 klimatpåverkan, 100 % välfungerade vardag.

Förslaget till ny styrmodell består av ett nytt styrande dokument (policy), *Styrmodell för Luleå kommunkoncern*. Den nya styrmodellen definierar och förtydligar Luleå kommunkoncerns principer för styrning, Vision Luleå 2040 och det kommunala uppdraget. Vidare förtydligas styrningen i form av kategorier av styrdokument, styruppdrag och hur kommunkoncernen arbetar med systematiskt lärande.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-03-10 § 42 föreslagit kommunfullmäktige besluta att fastställa policy för styrning, Luleå kommunkoncerns styrmodell.

Sammanträdet

Fredrik Hansson (S) föreslår följande ändring i genomstruken stil i Styrmodell för Luleå kommunkoncern, policy:

1.1 Principer för styrning

Hållbarhet och helhetssyn

Ett attraktivt och växande Luleå är byggt på en hållbar grund – ekologiskt, ekonomiskt och socialt. För att planera för framtiden och hållbar utveckling måste alla tre aspekter av hållbarhet beaktas och integreras i varje strategiskt beslut.

Samarbete över organisatoriska gränser ger kommunkoncernen unika perspektiv och kunskaper. Även olika styrsignaler, oavsett form, integreras i ordinarie verksamheter. Detta skapar en helhetssyn som stärker utveckling och leder till värden för de kommunkoncernen finns till för, det vill säga de som bor, verkar och vistas i Luleå.

Delaktighet

Genom dialog och samskapande med de som bor, verkar och vistas i Luleå säkerställer kommunkoncernen att beslut och initiativ speglar behov och önskemål hos dem vi finns till för.

Ett kontinuerligt samspel på alla nivåer inom kommunkoncernen skapar en lärande och öppen organisation. Genom dialog och gemensamma ansträngningar skapas engagemang och ägarskap, vilket leder till att de bästa idéerna kan utvecklas och implementeras.

Förnyelse och förbättring

Genom en systematisk process för planering, genomförande, uppföljning och förbättring byggs en kultur av lärande. För att möta stora samhällsutmaningar uppmuntras nya och kreativa sätt att leverera kommunal välfärd och service, vilket innebär att i dialog våga tänka nytt för att möta nuvarande och framtida behov. Samtidigt sker ett kontinuerligt arbete med att förbättra tjänster och processer.

Handlingsutrymme

Medarbetare och verksamheter fattar beslut inom sitt ansvarsområde, vilket gör att organisationen kan vara flexibel, effektiv och snabbt anpassa sig till

förändringar. Stor del av värdet skapas i möten mellan organisatoriska nivåer, mellan förtroendevalda och medarbetare samt mellan medarbetare och de vi finns till för.

Fredrik Hansson (S) föreslår vidare följande ändring i genomstruken stil i Styrmodell för Luleå kommunkoncern, policy:

3 Vision

Styrningen av Luleå kommunkoncern utgår från en vision, en ledstjärna för vart kommunkoncernen är på väg och varför. Vision Luleå 2040 togs fram i en bred förankring i samhället och bygger på konsensus – ett lokalt samhällskontrakt fram till 2040. Visionen handlar om att skapa ett attraktivt, växande och hållbart Luleå med Sveriges bästa service.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är en central utgångspunkt för styrning i linje med vision 2040. Det innebär att hållbarhet är ett perspektiv som ska genomsyra alla strategiska beslut och långsiktiga prioriteringar. Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Hållbarhet bygger på tre aspekter som samspelar och stödjer varandra:

- **Social hållbarhet** är målet om ett gott liv för alla. Det handlar om människors livsvillkor som hälsa, trygghet, utbildning, rättvisa, delaktighet och inflytande. Det innebär att verka för lika rättigheter för både individer och grupper samt utjämna skillnader i samhället.
- **Ekonomisk hållbarhet** är medlet för att nå social hållbarhet. Det handlar om en ekonomi som ger förutsättningar för naturen och samhällets utveckling utan att skjuta kostnader till framtiden. Det innebär att verka för investeringar och innovationer som går i en hållbar riktning.
- **Ekologisk hållbarhet** ger ramen för utveckling inom social och ekonomisk hållbarhet. Det handlar om jordens ekosystem som ger förutsättningar för allt liv med naturresurser och biologisk mångfald. Det innebär att verka för skydd, kompensation, restaurering och ansvarsfullt nyttjande.

God ekonomisk hushållning

En annan utgångspunkt för styrning i linje med visionen är att Luleå kommunkoncern dagligen ska skapa största möjliga nytta för tillgängliga medel utifrån politiska prioriteringar med målsättningen att skapa ett attraktivt, växande och hållbart Luleå med Sveriges bästa service. Luleå kommunkoncernen ska ha goda förutsättningar att långsiktigt klara ekonomin och den kommunala verksamheten.

I Luleå kommunkoncern betyder god ekonomisk hushållning att kommunkoncernen;

- inte över tid bedriver en verksamhet där kostnaderna är högre än intäkterna,
- har ett långsiktigt och hållbart perspektiv och på så sätt se till att kommande generationer inte hamnar i en sämre situation än nuvarande generation,
- bedriver verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Service till dem vi finns till för

En ytterligare utgångspunkt för styrning i linje med visionen är att Luleå kommunkoncern ska erbjuda god service så att de som bor, verkar och vistas i Luleå får den hjälp de behöver och kan tillvarata sina rättigheter. Deras upplevelser av kommunkoncernens service är en utgångspunkt för utveckling av kommunkoncernens tjänster. I dialogen skapas också förståelse för koncernens prioriteringar och beslut.

Fredrik Hansson (S) föreslår slutligen följande ändring i genomstruken stil i Styrmodell för Luleå kommunkoncern, policy:

6.1 Planering, genomförande, uppföljning och förbättring

Planering sker i olika tidsperspektiv för att skapa handlingsutrymme och delaktighet. Dialog, exempelvis genom startsäkring, är centralt för att främja transparens och samverkan mellan beslutande politisk instansen, genomförande förvaltningar och bolag samt de som bor, verkar och vistas i Luleå. Årlig verksamhetsplanering ska genomföras på alla nivåer inom kommunkoncernen. Planeringen utgår från kommunala uppdraget, omvärlds- och nulägesanalys, mål och resurser. Omfattning och form på planen avgörs utifrån vad som är relevant för berörd verksamhet. Luleå kommunkoncern arbetar för att begränsa antal mål, regler och krav på rapportering.

Planering ska ge struktur och underlätta för genomförandet av uppdraget eller specifika åtgärder. Genomförandet handlar om vår förmåga att både effektivisera och optimera befintliga tjänster och processer samt förmågan att innovera och skapa nya möjligheter och lösningar.

Genom att, i dialog och i skriftlig form, följa upp och analysera får både förtroendevalda, verksamhetsansvariga och medarbetare en återkoppling kring utvecklingen av verksamheten och kan besluta om åtgärder för förbättringar.

Arne Nykänen (C) föreslår att ärendet återremitteras med motiveringen att kommunstyrelseförvaltningen återkommer med förslag på en styrmodell som

är harmoniserad med övrig dokumentation i Luleå kommun samt den politiska majoritetens ändringsförslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Arne Nykänens förslag om återremiss under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund och syfte

Behovet av att definiera, förnya och etablera en ny styrmodell i Luleå kommun har funnits en längre tid. Detta ledde till uppdraget att ta fram en förnyad och inom kommunkoncernen gemensam bild och beskrivning av hur styrningen hänger ihop som ska vara begriplig för olika målgrupper. Uppdraget har bedrivits i projektform. Projektdirektivet beskrev:

Effekterna av en ny styrmodell ska skapa förutsättningar för ett kommungemensamt ledar- och medarbetarskap som möjliggör ett större handlingsutrymme i mötet med invånare. Styrmodellen ska också bidra till att förbättra befintlig verksamhet, förnya kommunen inför morgondagen och främja samarbete mellan olika aktörer inom och utanför kommunkoncernen, för att nyttja den samlade kompetensen och kraften i samhället. Slutligen ska styrmodellen leda till att främja arbetet med att nå kommunens långsiktiga finansiella mål och bidra till ett Luleå med:

- 100 000 invånare.
- 5000 nya arbetstillfällen.
- 0 klimatpåverkan.
- 100 % välfungerade vardag.

Nuläge

En kartläggning visar att nuvarande styrning har utmaningar gällande tydligheten i kommunkoncernens målstyrning och kopplingen till Vision Luleå 2040. Detta har lett till många styrsignaler som upplevs svåra att navigera kring inom organisationen. Utmaningar finns också kopplat till grunduppdraget och relationen till förbättring och förnyelse, samt att det är otydligt kring ansvar och handlingsutrymme såväl politiskt som inom förvaltningsorganisationen och kommunala bolag. Nulägeskartläggningen visar också på behov av att förtydliga styrande principer och kopplingen till viktiga verktyg såsom dialog.

Lösning och koncept

Styrmodellen är ett övergripande ramverk för styrning inom Luleå kommunkoncern. Den är utformad för att vara politiskt neutral och ska kunna användas oavsett vilken politik som förs, både nu och i framtiden. Det betyder

att modellen ska kunna fungera väl oavsett vilket politiskt styre som finns i kommunen. Styrmodellen utgör strukturen, medan de politiska målsättningarna och prioriteringar får genomslag genom innehållet som styrmodellen fylls med.

Förslaget till ny styrmodell består av ett nytt styrande dokument (policy), *Styrmodell för Luleå kommunkoncern*. Den nya styrmodellen definierar och förtydligar Luleå kommunkoncerns principer för styrning, Vision Luleå 2040 och det kommunala uppdraget. Vidare förtydligas styrningen i form av kategorier av styrdokument, styruppdrag och hur kommunkoncernen arbetar med systematiskt lärande.

Den nya styrmodellen förväntas skapa värde för olika målgrupper på följande sätt:

- **Politiker i kommunen:** tydliggör Vision Luleå 2040:s roll i styrningen, ökat handlingsutrymme i form av styrning på mellanlång sikt och tydligare koppling till årligen beslutade mål samt förtydligande av styruppdrag.
- **Ledningsgrupper, chefer och tjänstepersoner:** minskat antal styrsignaler, ökad tydlighet och handlingsutrymme kopplat till verksamhetsplanering och grunduppdraget.
- **De som bor, verkar och vistas i Luleå:** ökad möjlighet till dialog och samskapande bidrar till förståelse för koncernens prioriteringar och beslut.

Förändringar jämfört med nuvarande styrning

- Fyra principer för styrning genomsyrar hela styrmodellen: Hållbarhet och helhetssyn, Delaktighet, Förnyelse och förbättring samt Handlingsutrymme.
- Hållbar utveckling: beskrivningen av de tre dimensionerna social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har uppdaterats och moderniserats.
- Minskat antal styrsignaler genom anpassningar i målstyrning:
 - Vid varje mandatperiods början bedöms aktualitet av framåtsyftande styrdokument på mellanlång sikt (planer och program).
 - Den styrande majoriteten fastställer *politisk inriktning* som stödjer den långsiktiga styrningen och visar vad som ska prioriteras under en mandatperiod.
 - Årligen beslutas om *Mål och budget 20xx med plan 20xx-xx*. I dokumentet definieras vilka nämnder eller bolagsstyrelser som förväntas omhänderta mål utifrån styrdokument på mellanlång sikt. Det framgår även vad som förväntas utifrån den politiska

inriktningen för mandatperioden som nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till utifrån sitt grunduppdrag. Samordning sker med aktualisering eller eventuellt upprättande av ägardirektiv.

- Tydliggjort användandet avseende styrande dokument om förhållningssätt, ansvar och reglerande styrdokument.
- Tydliggjort funktion som fattar beslut om respektive styrande dokument och vilka som omfattas av styrningen. Rätten att fastställa styrande dokument kan dock förändras genom beslut av reglemente, bolagsordning delegationsordning eller instruktion.
- Systematiskt lärande: årlig verksamhetsplanering ska genomföras på alla nivåer inom kommunkoncernen. Omfattning och form på planen avgörs utifrån vad som är relevant för berörd verksamhet.
- En bild har tagits fram för att visualisera styrningen som gäller för hela kommunkoncernen i syfte att skapa igenkänning och förståelse.

Fortsatt arbete med styrmodellen

Den nya styrmodellen införs stegvis. Övervägande delar gäller direkt efter beslut och de delar som berör ny mandatperiod (målstyrning på mellanlång sikt) ska gälla när ny majoritet installerats efter nästa val som hålls i september 2026.

En implementeringsplan kommer tas fram där styrmodellen kommer att kompletteras med stödmaterial som ska syfta till att förklara, förtydliga och förenkla för olika målgrupper.

Dialog

Förslaget till ny styrmodell har utvecklats i samverkan mellan politiker och tjänstepersoner inom olika verksamheter. En projektgrupp av tjänstepersoner har arbetat tillsammans för att ta fram förslag som har tagits upp för dialog och förankring i olika referens- och styrgrupper. Dialoger har genomförts vid dels framsynsdag, där politiker och tjänstepersoner möts dels med kommunstyrelsen och på ordinarie avstämningsmöten, såsom majoritetsavstämning, gruppleddarträffar och ordförandeträff. Dialog har också förts vid olika forum inom förvaltningsorganisation och bolag, såsom arenor och andra nätverk. Styrgruppen i projektet utgjordes av kommundirektörens ledningsgrupp.

Beslutsunderlag

- Styrmodell för Luleå kommunkoncern, policy, KLF Hid: 2025.2460
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande styrmodell för Luleå kommunkoncern, KLF Hid: 2025.2459
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-10 § 42, KLF Hid: 2025.2848

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, sektor ledning och stöd

Policy för styrning ~~Styrmodell för~~ ~~Luleå kommunkoncern~~

Policy

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Kategori	Publicerad	
Styrmodell för Luleå kommunkoncern	Förhållningssätt	☒ Hemsida	☒ Intranät
Ärendenummer	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
KLF 2024/1983	Kommunfullmäktige	2025-03-24	Minst 4 år
Dokumentägare	Gäller för		

Biträdande kommundirektör, Kommunstyrelseförvaltningen	Nämnder och kommunala bolagsstyrelser
---	---------------------------------------

Ersätter

Syfte
Policyn tydliggör ramar och principer för styrning av Luleå kommunkoncern.
Uppföljning
Sker årligen som en del i planeringsprocessen.
Underlag

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Avgränsning.....	1
1.2	Principer för styrning	1
2	Kommunala uppdraget som samhällsbyggare, demokratiaktör och serviceleverantör	2
3	Vision	2
3.1	Hållbar utveckling.....	3
3.2	God ekonomisk hushållning	3
3.3	Service till dem vi finns till för	4
4	Styrning i form av dokument	4
4.1	Framåtsyftande.....	6
4.2	Förhållningssätt	7
4.3	Ansvar.....	8
4.4	Reglerande.....	9
5	Styrning i form av uppdrag.....	10
6	Systematiskt lärande	10
6.1	Planering, genomförande, uppföljning och förbättring	10
7	Avslutning.....	11
7.1	Genomförande	11
7.2	Uppföljning	11

1 Inledning

I en komplex och omfattande organisation är styrning en avgörande funktion för att hålla ihop helheten. Med många verksamheter, professioner, lagkrav och politisk viljeinriktning behövs ett gemensamt ramverk som stödjer framtidsyftande riktning, förhållningssätt och ansvar i genomförandet av vårt samhällsuppdrag. Policyn syftar till att klargöra principer förhållningssätt för styrning av Luleå kommunkoncern mot Vision Luleå 2040 och bidra till struktur avseende styrande dokument och uppdrag.

~~Policyn tydliggör ramar och principer för styrning av Luleå kommunkoncern. Utgångspunkten är att hela kommunkoncernen ska sträva i riktning mot en gemensam vision, idag såväl som imorgon.~~

1.1 Avgränsning

Med styrning avses i denna policy en tydlighet avseende benämning av dokument, vad som beskrivs var, vem som får besluta och vem som styrs.

1.2—Principer för styrning

Hållbarhet och helhetssyn

~~Ett attraktivt och växande Luleå är byggt på en hållbar grund—ekologiskt, ekonomiskt och socialt. För att planera för framtiden och hållbar utveckling måste alla tre aspekter av hållbarhet beaktas och integreras i varje strategiskt beslut.~~

~~Samarbete över organisatoriska gränser ger kommunkoncernen unika perspektiv och kunskaper. Även olika styrsignaler, oavsett form, integreras i ordinarie verksamheter. Detta skapar en helhetssyn som stärker utveckling och leder till värden för de kommunkoncernen finns till för, det vill säga de som bor, verkar och vistas i Luleå.~~

Delaktighet

~~Genom dialog och samskapande med de som bor, verkar och vistas i Luleå säkerställer kommunkoncernen att beslut och initiativ speglar behov och önskemål hos dem vi finns till för.~~

~~Ett kontinuerligt samspel på alla nivåer inom kommunkoncernen skapar en lärande och öppen organisation. Genom dialog och gemensamma ansträngningar skapas engagemang och ägarskap, vilket leder till att de bästa idéerna kan utvecklas och implementeras.~~

Förnyelse och förbättring

~~Genom en systematisk process för planering, genomförande, uppföljning och förbättring byggs en kultur av lärande. För att möta stora~~

samhällsutmaningar uppmuntras nya och kreativa sätt att leverera kommunal välfärd och service, vilket innebär att i dialog våga tänka nytt för att möta nuvarande och framtida behov. Samtidigt sker ett kontinuerligt arbete med att förbättra tjänster och processer.

Handlingsutrymme

Medarbetare och verksamheter fattar beslut inom sitt ansvarsområde, vilket gör att organisationen kan vara flexibel, effektiv och snabbt anpassa sig till förändringar. Stor del av värdet skapas i möten mellan organisatoriska nivåer, mellan förtroendevalda och medarbetare samt mellan medarbetare och de vi finns till för.

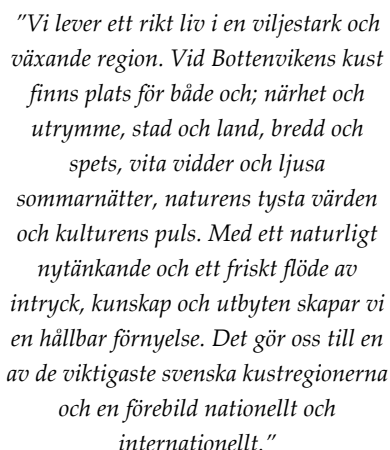
2—Kommunala uppdraget som samhällsbyggare, demokratiaktör och serviceleverantör

Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolagsstyrelse. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämndernas och bolagens verksamheter, såväl lagstadgade som frivilliga. Kommunkoncernen levererar service, driver samhällsbygget och säkrar den lokala demokratin.

Kommunkoncernen är skyldig att ha vissa verksamheter enligt lag. Grundläggande krav finns till exempel i grundlagarna, kommunallagen, aktiebolagslagen, offentlighets- och sekretesslagen, förvaltningslagen och diskrimineringslagen. Kommunens grunduppdrag beskrivs dessutom i speciallagar inom olika områden.

3—Vision

Styrningen av Luleå kommunkoncern utgår från en vision, en ledstjärna för vart kommunkoncernen är på väg och varför. Vision Luleå 2040 togs fram i en bred förankring i samhället och bygger på konsensus—ett lokalt samhällskontrakt fram till 2040. Visionen handlar om att skapa ett attraktivt, växande och hållbart Luleå med Sveriges bästa service.

Hållbar utveckling är en central utgångspunkt för styrning i linje med vision 2040. Det innebär att hållbarhet är ett perspektiv som ska genomsyra alla strategiska beslut och långsiktiga prioriteringar. Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Hållbarhet bygger på tre aspekter som samspelar och stödjer varandra:

- ### 3.2 God ekonomisk hushållning

236

~~kommunkoncernen ska ha goda förutsättningar att långsiktigt klara ekonomin och den kommunala verksamheten.~~

~~I Luleå kommunkoncern betyder god ekonomisk hushållning¹ att kommunkoncernen;~~

- ~~• inte över tid bedriver en verksamhet där kostnaderna är högre än intäkterna,~~
- ~~• har ett långsiktigt och hållbart perspektiv och på så sätt se till att kommande generationer inte hamnar i en sämre sits än nuvarande generation,~~
- ~~• bedriver verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.~~

~~3.3—Service till dem vi finns till för~~

~~En ytterligare utgångspunkt för styrning i linje med visionen är att Luleå kommunkoncern ska erbjuda god service så att de som bor, verkar och vistas i Luleå får den hjälp de behöver och kan tillvarata sina rättigheter. Deras upplevelser av kommunkoncernens service är en utgångspunkt för utveckling av kommunkoncernens tjänster. I dialogen skapas också förståelse för koncernens prioriteringar och beslut.~~

4 Styrning i form av dokument

Styrdokument är viktiga verktyg för att säkerställa att Luleå kommunkoncern styrs på ett effektivt och enhetligt sätt. Dessa dokument hjälper till att genomföra den politiska viljan och att leda verksamheten i rätt riktning. Det finns styrdokument som kommunkoncernen själv tar fram och sådana som är lagstadgade eller har specifika krav på nationell nivå.

När nya styrdokument tas fram eller befintliga uppdateras, görs en bedömning av behovet. Målet är att ha så få styrdokument som möjligt, men tillräckligt många för att säkerställa en effektiv styrning. Bedömningen ska även säkerställa att styrdokumentet är användarvänliga och tillgängliga för alla användare. De styrande dokumenten kan kompletteras med stödjande underlag.

Funktion som fattar beslut om styrande dokument beror på innehållet i dokumentet och vilka som omfattas av styrningen. Beslut på politisk nivå ska publiceras externt och generellt vara övergripande och ge handlingsutrymme för genomförandet. De kan också vara av principiell karaktär eller innefatta politiska värderingar. Rätten att fastställa styrande dokument kan förändras genom beslut av reglemente, bolagsordning delegationsordning eller instruktion.

	Internt riktade	Externt riktade
--	-----------------	-----------------

¹ I Policy för God ekonomisk hushållning framgår detaljer i enlighet med kommunallagen (2017:725) kap 11§1.

Kategori	Framåtsyftande						Förhållningssätt			Ansvar				Reglerande		
Beslutsnivå	Vision	Målbild	Översiktsplan/ Program	Plan/Strategi	Mål & budget med plan/Ågärdirektiv	Verksamhetsplan/ Internkontrollplan	Policy	Riktlinje	Rutin	Reglemente	Bolagsordning	Delegationsordning	Instruktion	Lokala föreskrifter	Taxor och avgifter	Kriterier
Kommunfullmäktige	x		x	x	x		x			x	x			x	x	x
Kommunstyrelse ²								x					x			
Nämnd/bolagsstyrelse		x		x		x	x	x				x	x	x	x	x
Kommundirektör													x			
Direktör/chef inom dess ansvar						x ³			x							

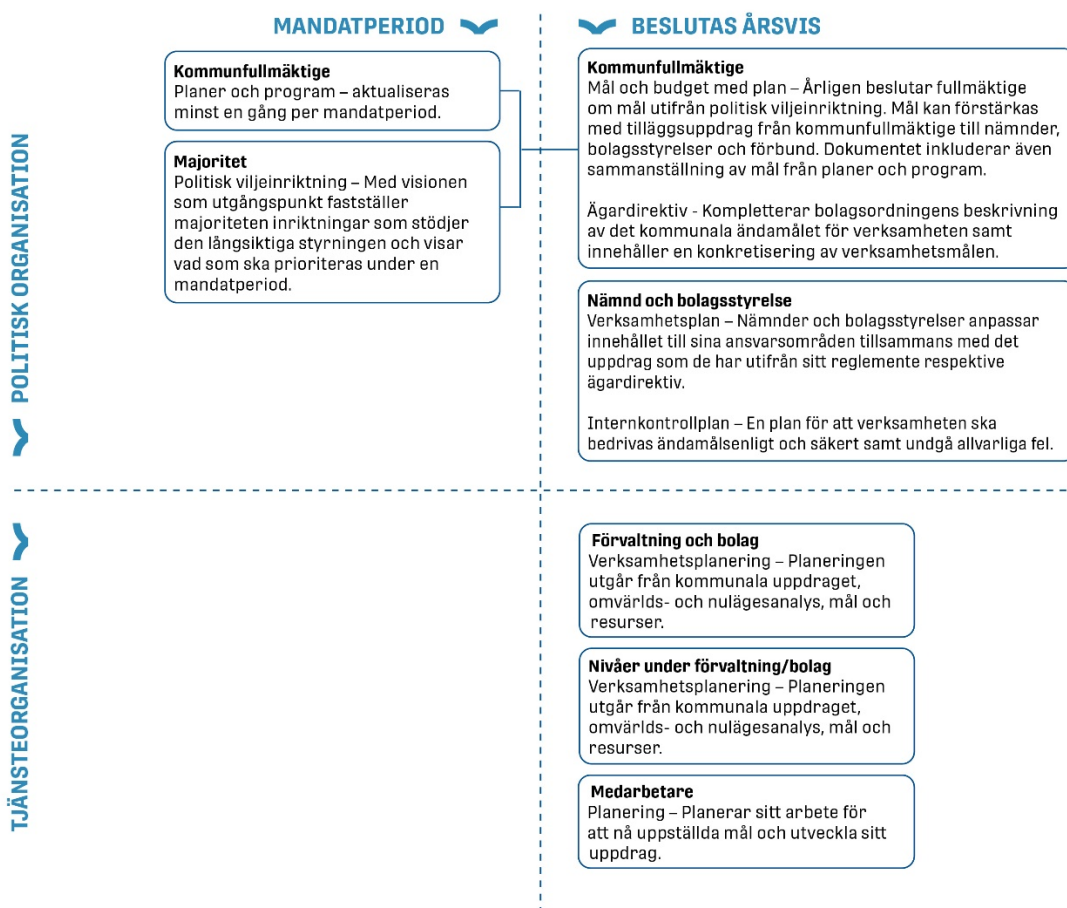
² Avser kommunstyrelsens helhetsansvar. Kommunstyrelsen är även nämnd.

³ Direktör eller chef säkerställer att verksamhetsplanering sker inom ansvarsområde.

4.1 Framåtsyftande

Framåtsyftande styrdokument är aktiverande och syftar till att skapa förändring och utveckling inom kommunen och kommunkoncernens verksamheter. De visar riktningen och prioriteringarna för vad som ska åstadkommas.

Vision Luleå 2040 och det kommunala uppdraget utgör utgångspunkt för målstyrningen. Luleå kommunkoncern har en *Vision* och beslutas av kommunfullmäktige. Nämnd eller bolagsstyrelse kan besluta om vision för sin verksamhet i form av *Målbild*. *Översiktsplan/program* beskriver de avsikter kommunen har för utvecklingsarbetet på 4–6 mandatperioders sikt och säkerställer att vi har en långsiktig handlingsberedskap och planering. *Planerna* visar ett 2–3 mandatperioders perspektiv för strategier eller ambitioner inom olika ämnen eller områden. Kommunfullmäktige är beslutsinstans om planen berör flera nämnder eller bolagsstyrelser. Är planen inom en nämnds eller bolagsstyrelses ansvar beslutar respektive nämnd/bolagsstyrelse.

Vid varje mandatperiods början bedöms aktualitet av framåtsyftande styrdokument på mellanlång sikt (program och planer). **Det/de styrande partiet/-erna** ~~Den styrande politiska majoriteten~~ fastställer *politisk inriktning*

som stödjer den långsiktiga styrningen och visar vad som ska prioriteras under en mandatperiod.

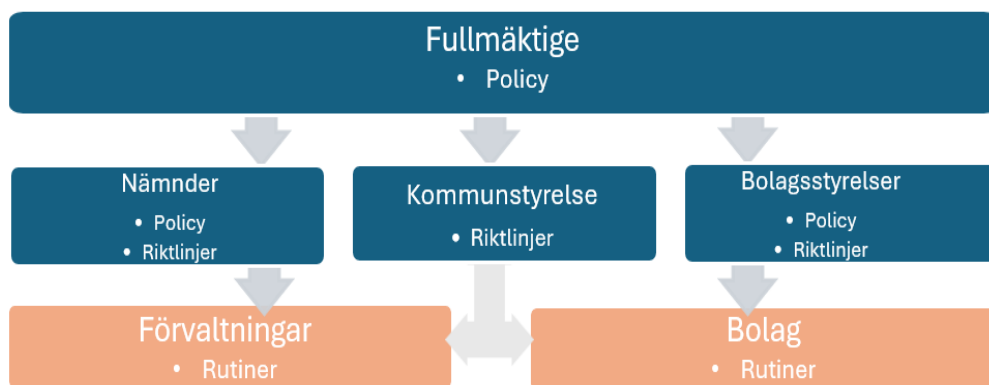
Årligen beslutas om *Mål och budget 20xx med plan 20xx-xx*. För att begränsa och förtydliga styrsignaler till verksamheten definieras vilka nämnder eller bolagsstyrelser som förväntas omhänderta mål utifrån styrdokument på mellanlång sikt. Det framgår även vad som förväntas utifrån den politiska inriktningen för mandatperioden som nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till utifrån sitt grunduppdrag. Samordning sker med aktualisering eller eventuellt upprättande av *ägardirektiv*.

Nämnder och bolagsstyrelser anpassar innehållet till sina ansvarsområden tillsammans med det uppdrag som de har utifrån sitt reglemente respektive ägardirektiv. En *verksamhetsplan* kan vara ettårig eller gälla för flera år, beroende på verksamhetens behov. Verksamhetsplan beslutas av nämnd och bolagsstyrelse. Parallellt beslutas en *internkontrollplan* för att följa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, säkert och undviker allvarliga fel. Direktör eller chef säkerställer att verksamhetsplanering sker inom ansvarsområde.

4.2 Förhållningssätt

Luleå kommunkoncern behöver också normerande styrning, det vill säga hur alla ska agera i hela eller delar av kommunkoncernen.

Policy hjälper genom att klargöra kommunens värdebaserade förhållningssätt till något. Policyn ska vara kortfattad och ge tydliga principer att förhålla sig till. Policyer fastställs primärt av kommunfullmäktige och riktar sig då till nämnder och bolagsstyrelser. Nämnds- eller bolagsspecifik policy antas av nämnd och bolagsstyrelse och avser dess verksamhet.

Riktlinjer ger stöd för ett visst agerande och ger ramarna som kan vara både ett golv och ett tak. De finns till för att förvaltningar och bolag ska kunna göra bedömningar och hanteringar så att handläggning blir likvärdig och korrekt. Koncern- eller kommunövergripande riktlinjer fastställs av kommunstyrelsen avseende de områden som kommunstyrelsen styr, leder och samordnar. Nämnds- eller bolagsspecifika riktlinjer antas av nämnd och bolagsstyrelse och avser dess verksamhet.

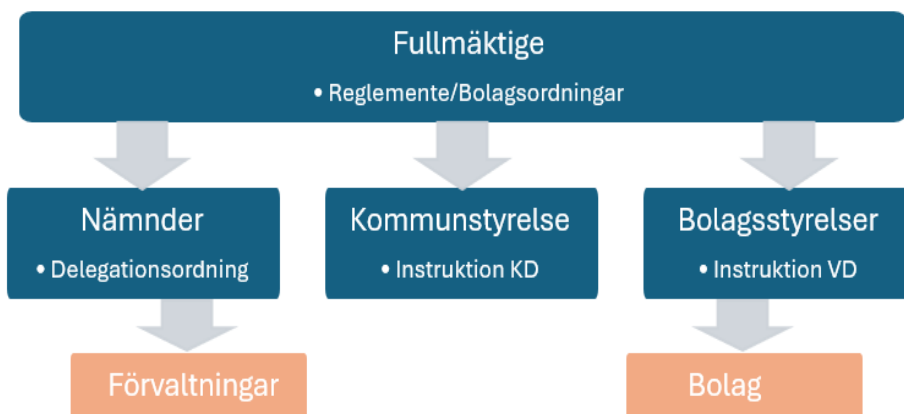
En *rutin* är en fastlagd procedur som ska utföras i en viss typ av situation. Rutiner sätter absoluta gränser för tjänstepersoners handlande och tydliggör hur en åtgärd ska genomföras eller vad som inte får göras. Syftet med rutiner

är ibland att hantera krav i lagstiftning på ett specifikt utförande. Rutiner beslutas av ansvarig chef för dess ansvar.

4.3 Ansvar

Att styra och utveckla Luleå kommunkoncern är ett gemensamt ansvar för politiker och tjänstepersoner.

Ansvarsfördelningen inom kommunkoncernen är till stor del styrd av kommunallagen och aktiebolagslagen och regleras lokalt i styrande dokument så som reglementen, bolagsordningar, delegationsordningar och instruktioner.

Kommunfullmäktige är det högsta politiska organet och ansvarar primärt för ram- och riktningorienterad styrning. Kommunfullmäktige fördelar ansvar genom beslut om dels *reglementen* som gäller för nämnder dels *bolagsordningar* som gäller för kommunala bolag.

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna det gemensamma och kommunövergripande politiska arbetet och bereda frågor till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över övriga nämnders, gemensamma nämnders, kommunala bolags, kommunala stiftelsers och föreningars verksamhet samt avtalssamverkan. I Luleå kommunkoncern har kommunstyrelsen, som en del av sin uppsiktsplikt, möjlighet att tilldela nämnder och bolagsstyrelser obligatoriska kontrollområden. Kommunstyrelse fattar beslut om *instruktion* för kommundirektören i syfte att tydliggöra ansvar och uppgifter.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för verksamheten inom sina respektive områden. Nämnderna ska se till att verksamheten, såväl i egen regi som externa utövare, följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har satt upp. De måste säkerställa att verksamheten följer lagar och regler samt har ansvar för att det finns tillräcklig intern kontroll för att uppnå verksamhetens mål, säkerställa tillförlitlig rapportering och efterlevnad av lagar. Nämnd fattar beslut om *delegationsordning*, vilket innebär överlåtande av beslutsfunktion och beskriver vilken beslutanderätt som delegeras och till vem beslutanderätten överläts. Bolagsstyrelse kan fatta beslut om delegation av enskilda beslut. Bolagsstyrelse fattar dessutom beslut om *instruktion* för verkställande direktör i syfte att tydliggöra ansvar och uppgifter.

Kommundirektören är Luleå kommunkoncerns ledande tjänsteperson och chef över förvaltnings- och sektorsdirektörer. Kommundirektören ansvarar för att leda och samordna kommunens angelägenheter. Kommunens

ledningsgrupp, som leds av kommundirektör och samlar övriga direktörer, är ett viktigt forum för att säkerställa helhetssyn och delaktighet från kommunkoncernen. Kommundirektören fattar beslut om *instruktion* för direkt underställda direktörer i syfte att tydliggöra ansvar och förväntningar på styrning, ledning, organisering och insyn.

Chefer och medarbetare har en skyldighet att känna till och följa policys, riktlinjer, rutiner och övriga regler samt ansvar för att dessa efterlevs i verksamheten.

4.4 Reglerande

Reglerande styrdokument kan beslutas på olika politiska nivåer, vilket gör att bedömning behöver ske för respektive dokument.

Luleå kommunkoncern kan upprätta lokala föreskrifter, taxor/avgifter och kriterier som riktar sig till de som lever, verkar och vistas i Luleå. Reglerande styrdokument publiceras på lulea.se och ska formuleras tydligt för att minimera tolkningsutrymme.

Lokala föreskrifter är regler som en kommun kan besluta om för att komplettera nationella lagar och förordningar. Lokala föreskrifter visar hur invånare, besökare, företag och organisationer förväntas bete sig i vardagen, agera på kommunal mark eller göra för att få del av kommunens service. Kommunfullmäktige beslutar om det är av principiell karaktär eller innefattar politiska värderingar. Nämnd eller bolagsstyrelse beslutar om det framgår av reglemente eller bolagsordning.

Taxor och avgifter visar vad invånare, besökare, företag och organisationer ska betala för att få del av kommunal service eller för att få använda eller köpa kommunal mark. Det är kommunfullmäktige som fastställer grunderna för avgiftssättningen samt avgiftstaxor som är av principiell karaktär eller kommunalekonomisk betydelse. Nämnd eller bolagsstyrelse beslutar om det framgår av reglemente, bolagsordning eller lagstiftning.

Kriterier för kommunens frivilliga bidrag till juridiska personer, till exempel vid olika typer av stipendier eller sponsring. De fastställs politiskt. Kommunfullmäktige beslutar om det är av principiell karaktär eller av kommunalekonomisk betydelse. Nämnd eller bolagsstyrelse beslutar om det framgår av reglemente eller bolagsordning.

5 Styrning i form av uppdrag

Kommunallagen beskriver nämnds möjlighet att besluta om uppdrag. Kommunstyrelsens ordförande eller nämndsordförande kan ge skriftligt utredningsuppdrag till kommundirektör respektive förvaltningsdirektör, vilket informeras i nämnd. Genomförd utredning bildar beslutsförslag till nämnd.

6—Systematiskt lärande

Luleå kommunkoncern arbetar systematiskt på alla nivåer med planering, genomförande, uppföljning och förbättringar för att skapa en lärande organisation. Genom dialog i vardagen, i medarbetarsamtal, på arbetsplatsträffar och i samverkan med fackliga organisationer nyttjas kompetens för att stärka kvalitet och resultat i verksamheten. I Luleå kommunkoncern är gemensamma förhållningssätt vägledande för arbetssätt och kultur.

6.1—Planering, genomförande, uppföljning och förbättring

Planering sker i olika tidsperspektiv för att skapa handlingsutrymme och delaktighet. Dialog, exempelvis genom startsäkring, är centralt för att främja transparens och samverkan mellan beslutande politisk instansen, genomförande förvaltningar och bolag samt de som bor, verkar och vistas i Luleå.

Årlig verksamhetsplanering ska genomföras på alla nivåer inom kommunkoncernen. Planeringen utgår från kommunala uppdraget, omvärlds- och nulägesanalys, mål och resurser. Omfattning och form på planen avgörs utifrån vad som är relevant för berörd verksamhet. Luleå kommunkoncern arbetar för att begränsa antal mål, regler och krav på rapportering.

Planering ska ge struktur och underlätta för genomförandet av uppdraget eller specifika åtgärder. Genomförandet handlar om vår förmåga att både effektivisera och optimera befintliga tjänster och processer samt förmågan att innovera och skapa nya möjligheter och lösningar.

Genom att, i dialog och i skriftlig form, följa upp och analysera får både förtroendevalda, verksamhetsansvariga och medarbetare en återkoppling kring utvecklingen av verksamheten och kan besluta om åtgärder för förbättringar.

7 Avslutning

Bilden innefattar delarna som beskrivs i detta dokument och symboliserar Luleå kommunkoncerns styrmodell.

7.1 Genomförande

Policyn omfattar hela Luleå kommunkoncern och används dels i framtagande av nya styrande dokument dels aktualisering av befintliga. Inom nämnder framgår även möjlighet till styrning i form av uppdrag. Genomförandet av policyn stöds av vägledningar.

7.2 Uppföljning

Uppföljning sker årligen då styrmodellen beskrivs i *Mål och budget 20xx med plan 20xx-20xx* och dess återrapportering.

Uppföljning sker, i enlighet med denna policy, minst en gång per mandatperiod. Aktualisering och eventuell revidering beslutas av fullmäktige.

Policy för styrning

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Kategori	Publicerad	
Policy för styrning	Förhållningssätt	☒ Hemsida	☒ Intranät
Ärendenummer	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
KLF 2024/1983	Kommunfullmäktige	2025-12-15	Minst 4 år
Dokumentägare	Gäller för		
Biträdande kommundirektör, Kommunstyrelseförvaltningen	Nämnder och kommunala bolagsstyrelser		

Syfte
Policyn tydliggör styrning i form av struktur för styrande dokument och uppdrag.
Uppföljning
Minst en gång per mandatperiod.
Underlag

Ersätter	
Riktlinjer styrdokument	
Ärendenummer	Beslutsdatum
KLF 2017/1624	2018-04-09

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Avgränsning.....	1
2	Styrning i form av dokument	1
2.1	Framåtsyftande.....	2
2.2	Förhållningssätt	4
2.3	Ansvar.....	5
2.4	Reglerande.....	6
3	Styrning i form av uppdrag.....	6
4	Avslutning.....	7
4.1	Genomförande	7
4.2	Uppföljning	7

1 Inledning

I en komplex och omfattande organisation är styrning en avgörande funktion för att hålla ihop helheten. Med många verksamheter, professioner, lagkrav och politisk viljeinriktning behövs ett gemensamt ramverk som stödjer framsyftande riktning, förhållningssätt och ansvar i genomförandet av vårt samhällsuppdrag. Policyn syftar till att klargöra förhållningssätt för styrning av Luleå kommunkoncern mot Vision Luleå 2040 och bidra till struktur avseende styrande dokument och uppdrag.

1.1 Avgränsning

Med styrning avses i denna policy en tydlighet avseende benämning av dokument, vad som beskrivs var, vem som får besluta och vem som styrs.

2 Styrning i form av dokument

Styrdokument är viktiga verktyg för att säkerställa att Luleå kommunkoncern styrs på ett effektivt och enhetligt sätt. Dokumenten hjälper till att genomföra den politiska viljan och att leda verksamheten i rätt riktning. Det finns styrdokument som kommunkoncernen själv tar fram och sådana som är lagstadgade eller har specifika krav på nationell nivå.

När nya styrdokument tas fram eller befintliga uppdateras, görs en bedömning av behovet där utgångspunkten är att de ska vara så få som möjligt – men tillräckligt många för att säkerställa en effektiv styrning. Bedömningen ska även säkerställa att styrdokumenterna är användarvänliga och tillgängliga för alla användare samt beskriver hur innehållet ska följas upp. De styrande dokumenten kan kompletteras med stödjande underlag.

Vem som beslutar ett styrande dokument beror på innehållet och vilka som omfattas av styrningen. Beslut på politisk nivå ska publiceras externt och generellt vara övergripande och ge handlingsutrymme för genomförandet. De kan också vara av principiell karaktär eller innefatta politiska värderingar. Rätten att fastställa styrande dokument kan förändras genom beslut av reglemente, bolagsordning, delegationsordning eller instruktion.

	Internt riktade												Externt riktade			
Kategori	Framåtsyftande						Förhållningssätt			Ansvar			Reglerande			
Beslutsnivå	Vision	Målbild	Översiktsplan/ Program	Plan/Strategi	Mål & budget med plan/Ägare	Verksamhetsplan/ Internkontrollplan	Policy	Riktlinje	Rutin	Reglemente	Bolagsordning	Delegationsordning	Instruktion	Lokala föreskrifter	Taxor och avgifter	Kriterier
Kommunfullmäktige	•		•	•	•		•			•	•			•	•	•
Kommunstyrelse¹								•					•			
Nämnd/bolagsstyrelse		•		•		•	•	•				•	•	•	•	•
Kommundirektör													•			
Direktör/chef inom dess ansvar						•²			•							

2.1 Framåtsyftande

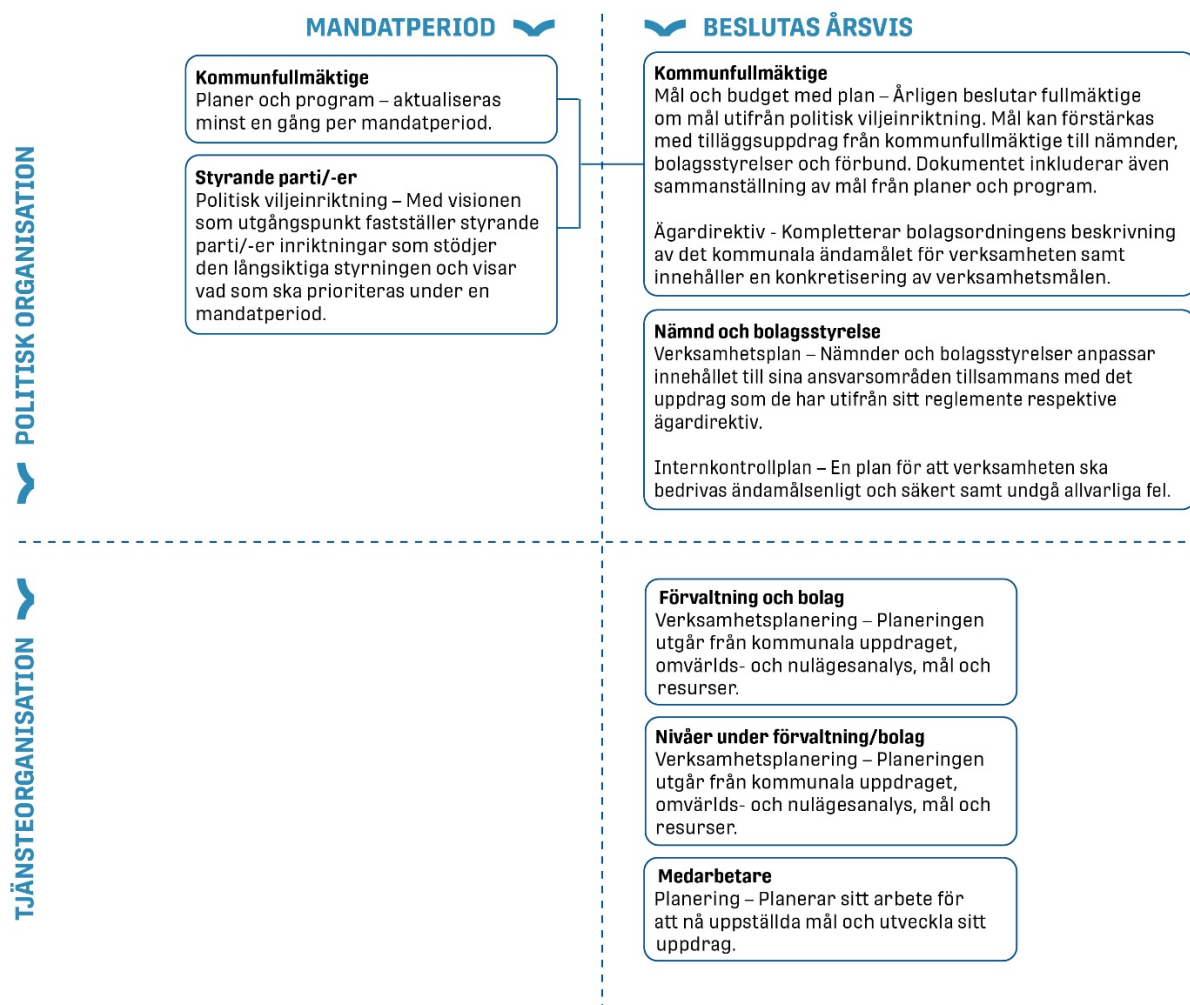
Framåtsyftande styrdokument är aktiverande och syftar till att skapa förändring och utveckling inom kommunen och kommunkoncernens verksamheter. De visar riktningen och prioriteringarna för vad som ska åstadkommas.

Vision Luleå 2040 och det kommunala uppdraget utgör utgångspunkt för målstyrningen. Luleå kommunkoncern har en *Vision* och beslutas av kommunfullmäktige. Nämnd eller bolagsstyrelse kan besluta om vision för sin verksamhet i form av *Målbild*. *Översiktsplan/program* beskriver de avsikter kommunen har för utvecklingsarbetet på 4–6 mandatperioders sikt och säkerställer att vi har en långsiktig handlingsberedskap och planering. *Planer/strategier* visar ett 2–3 mandatperioders perspektiv för ambitioner inom olika ämnen eller områden. Kommunfullmäktige är beslutsinstans om planen berör flera nämnder eller bolagsstyrelser. Är planen inom en nämnds eller bolagsstyrelses ansvar beslutar respektive nämnd/bolagsstyrelse.

Vid varje mandatperiods början bedöms aktualitet av framåtsyftande styrdokument på mellanlång sikt (program och planer/strategier). Det/de styrande partiet/-erna fastställer *politisk inriktning* som stödjer den långsiktiga styrningen och visar vad som ska prioriteras under en mandatperiod.

¹ Avser kommunstyrelsens helhetsansvar. Kommunstyrelsen är även nämnd.

² Direktör eller chef säkerställer att verksamhetsplanering sker inom ansvarsområde.

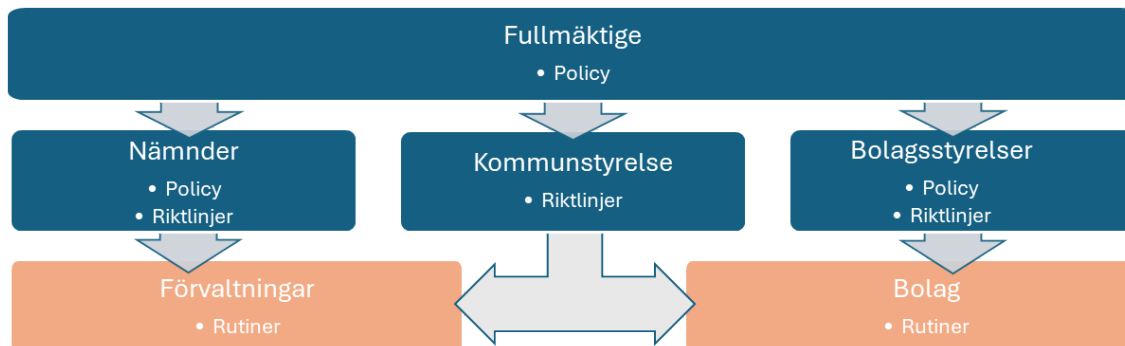

Årligen beslutas om *Mål och budget 20xx med plan 20xx-xx*. För att begränsa och förtydliga styrsignaler till verksamheten definieras vilka nämnder eller bolagsstyrelser som förväntas omhänderta mål utifrån styrdokument på mellanlång sikt. Det framgår även vad som förväntas utifrån den politiska inriktningen för mandatperioden som nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till utifrån sitt grunduppdrag. Samordning sker med aktualisering eller eventuellt upprättande av *ägardirektiv*.

Nämnder och bolagsstyrelser anpassar innehållet till sina ansvarsområden tillsammans med det uppdrag som de har utifrån sitt reglemente respektive ägardirektiv. En *verksamhetsplan* kan vara ettårig eller gälla för flera år, beroende på verksamhetens behov. Verksamhetsplan beslutas av nämnd och bolagsstyrelse. Parallellt beslutas en *internkontrollplan* för att följa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt, säkert och undviker allvarliga fel. Årlig verksamhetsplanering ska genomföras på alla nivåer inom kommunkoncernen. Planeringen utgår från kommunala uppdraget, omvärlds- och nulägesanalys, mål och resurser.

2.2 Förhållningssätt

Luleå kommunkoncern behöver också normerande styrning, det vill säga hur alla ska agera i hela eller delar av kommunkoncernen.

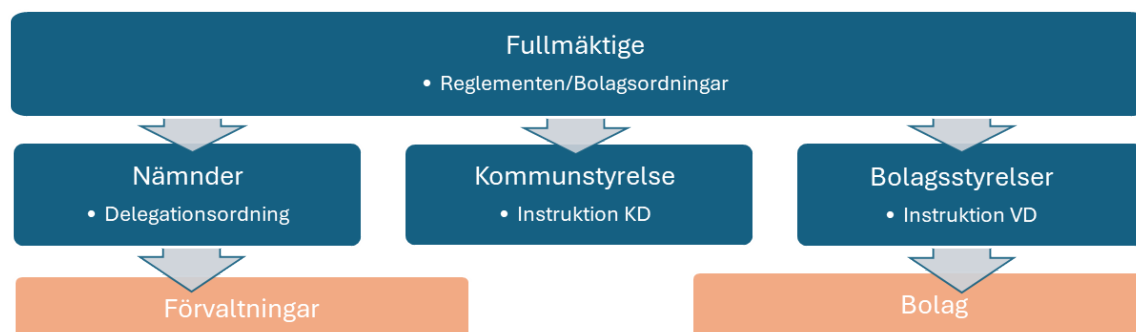
Policy hjälper genom att klargöra kommunens värdebaserade förhållningssätt till något. Policyn ska vara kortfattad och ge tydliga principer att förhålla sig till. Policyer fastställs primärt av kommunfullmäktige och riktar sig då till nämnder och bolagsstyrelser. Nämnds- eller bolagsspecifik policy antas av nämnd och bolagsstyrelse och avser dess verksamhet.

Riktlinjer ger stöd för ett visst agerande och ger ramarna som kan vara både ett golv och ett tak. De finns till för att förvaltningar och bolag ska kunna göra bedömningar och hanteringar så att handläggning blir likvärdig och korrekt. Koncern- eller kommunövergripande riktlinjer fastställs av kommunstyrelsen avseende de områden som kommunstyrelsen styr, leder och samordnar. Nämnds- eller bolagsspecifika riktlinjer antas av nämnd och bolagsstyrelse och avser dess verksamhet.

En *rutin* är en fastlagd procedur som ska utföras i en viss typ av situation. Rutiner sätter absoluta gränser för tjänstepersoners handlande och tydliggör hur en åtgärd ska genomföras eller vad som inte får göras. Syftet med rutiner är ibland att hantera krav i lagstiftning på ett specifikt utförande. Rutiner beslutas av ansvarig chef för dess ansvar.

2.3 Ansvar

Att styra och utveckla Luleå kommunkoncern är ett gemensamt ansvar för politiker och tjänstepersoner.

Ansvarsfördelningen inom kommunkoncernen är till stor del styrd av kommunallagen och aktiebolagslagen och regleras lokalt i styrande dokument så som reglementen, bolagsordningar, delegationsordningar och instruktioner.

Kommunfullmäktige är det högsta politiska organet och ansvarar primärt för ram- och riktningorienterad styrning. Kommunfullmäktige fördelar ansvar genom beslut om dels *reglementen* som gäller för nämnder dels *bolagsordningar* som gäller för kommunala bolag.

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna det gemensamma och kommunövergripande politiska arbetet och bereda frågor till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska även ha uppsikt över övriga nämnders, gemensamma nämnders, kommunala bolags, kommunala stiftelsers och föreningars verksamhet samt avtalssamverkan. I Luleå kommunkoncern har kommunstyrelsen, som en del av sin uppsiktsplikt, möjlighet att tilldela nämnder och bolagsstyrelser obligatoriska riskområden. Kommunstyrelse fattar beslut om *instruktion* för kommundirektören i syfte att tydliggöra ansvar och uppgifter.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för verksamheten inom sina respektive områden. Nämnderna ska se till att verksamheten, såväl i egen regi som externa utövare, följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har satt upp. De måste säkerställa att verksamheten följer lagar och regler samt har ansvar för att det finns tillräcklig intern kontroll för att uppnå verksamhetens mål, säkerställa tillförlitlig rapportering och efterlevnad av lagar. Nämnd fattar beslut om *delegationsordning*, vilket innebär överlåtande av beslutsfunktion och beskriver vilken beslutanderätt som delegeras och till vem beslutanderätten överläts. Bolagsstyrelse kan fatta beslut om delegation av enskilda beslut. Bolagsstyrelse fattar dessutom beslut om *instruktion* för verkställande direktör i syfte att tydliggöra ansvar och uppgifter.

Kommundirektören är Luleå kommunkoncerns ledande tjänsteperson och chef över förvaltnings- och sektorsdirektörer. Kommundirektören ansvarar för att leda och samordna kommunens angelägenheter. Kommunens ledningsgrupp, som leds av kommundirektör och samlar övriga direktörer, är ett viktigt forum för att säkerställa helhetssyn och delaktighet från kommunkoncernen. Kommundirektören fattar beslut om *instruktion* för direkt underställda direktörer i syfte att tydliggöra ansvar och förväntningar på styrning, ledning, organisering och insyn.

Chefer och medarbetare har en skyldighet att känna till och följa policys, riktlinjer, rutiner och övriga regler samt ansvar för att dessa efterlevs i verksamheten.

2.4 Reglerande

Reglerande styrdokument kan beslutas på olika politiska nivåer, vilket gör att bedömning behöver ske för respektive dokument.

Luleå kommunkoncern kan upprätta lokala föreskrifter, taxor/avgifter och kriterier som riktar sig till de som lever, verkar och vistas i Luleå. Reglerande styrdokument publiceras på lulea.se och ska formuleras tydligt för att minimera tolkningsutrymme.

Lokala föreskrifter är regler som en kommun kan besluta om för att komplettera nationella lagar och förordningar. Lokala föreskrifter visar hur invånare, besökare, företag och organisationer förväntas bete sig i vardagen, agera på kommunal mark eller göra för att få del av kommunens service. Kommunfullmäktige beslutar om det är av principiell karaktär eller innefattar politiska värderingar. Nämnd eller bolagsstyrelse beslutar om det framgår av reglemente eller bolagsordning.

Taxor och avgifter visar vad invånare, besökare, företag och organisationer ska betala för att få del av kommunal service eller för att få använda eller köpa kommunal mark. Det är kommunfullmäktige som fastställer grunderna för avgiftssättningen samt avgiftstaxor som är av principiell karaktär eller kommunalekonomisk betydelse. Nämnd eller bolagsstyrelse beslutar om det framgår av reglemente, bolagsordning eller lagstiftning.

Kriterier för kommunens frivilliga bidrag till juridiska personer, till exempel vid olika typer av stipendier eller sponsring. De fastställs politiskt. Kommunfullmäktige beslutar om det är av principiell karaktär eller av kommunalekonomisk betydelse. Nämnd eller bolagsstyrelse beslutar om det framgår av reglemente eller bolagsordning.

3 Styrning i form av uppdrag

Kommunallagen beskriver nämnds möjlighet att besluta om uppdrag. Kommunstyrelsens ordförande eller nämndsordförande kan ge skriftligt utredningsuppdrag till kommundirektör respektive förvaltningsdirektör, vilket informeras i nämnd. Genomförd utredning bildar beslutsförslag till nämnd.

4 Avslutning

4.1 Genomförande

Policyn omfattar hela Luleå kommunkoncern och används dels i framtagande av nya styrande dokument dels aktualisering av befintliga. Inom nämnder framgår även möjlighet till styrning i form av uppdrag. Genomförandet av policyn stöds av vägledningar.

4.2 Uppföljning

Uppföljning sker, i enlighet med denna policy, minst en gång per mandatperiod. Aktualisering och eventuell revidering beslutas av fullmäktige.

Policy för styrning

KSAU 2025-11-03

Ärendet är återremitterat från kommunstyrelsen 2025-04-07 med motiveringen att kommunstyrelseförvaltningen återkommer med förslag på en styrmodell som är harmoniserad med övrig dokumentation i Luleå kommun samt den politiska majoritetens ändringsförslag i form av strukna kapitel i dokumentet.

Policyn omfattar i denna version avsnitt som tydliggör benämning av dokument, vad som beskrivs var, vem som får besluta och vem som styrs.

Förändringar jämfört med nuvarande styrning

- Tydligare styrning genom anpassningar i framåtsyftande styrdokument:
 - Vid varje mandatperiods början bedöms aktualitet av framåtsyftande styrdokument på mellanlång sikt (planer och program).
 - Politisk inriktning fastställs som stödjer den långsiktiga styrningen och visar vad som ska prioriteras under en mandatperiod.
 - Årligen beslutas om *Mål och budget 20xx med plan 20xx-xx*. I dokumentet definieras vilka nämnder eller bolagsstyrelser som förväntas omhänderta mål utifrån styrdokument på mellanlång sikt. Det framgår även vad som förväntas utifrån den politiska inriktningen för mandatperioden som nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till utifrån sitt grunduppdrag. Samordning sker med aktualisering eller eventuellt upprättande av ägardirektiv.

Framåtsyftande (Målstyrning)

POLITISK ORGANISATION

TJÄNSTEORGANISATION

MANDATPERIOD

Kommunfullmäktige

Planer och program – aktualiseras minst en gång per mandatperiod.

Styrande parti/-er

Politisk viljeinriktning – Med visionen som utgångspunkt fastställer styrande parti/-er inriktningar som stödjer den långsiktiga styrningen och visar vad som ska prioriteras under en mandatperiod.

BESLUTAS ÅRSVIS

Kommunfullmäktige

Mål och budget med plan – Årligen beslutar fullmäktige om mål utifrån politisk viljeinriktning. Mål kan förstärkas med tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige till nämnder, bolagsstyrelser och förbund. Dokumentet inkluderar även sammanställning av mål från planer och program.

Ägardirektiv - Kompletterar bolagsordningens beskrivning av det kommunala ändamålet för verksamheten samt innehåller en konkretisering av verksamhetsmålen.

Nämnd och bolagsstyrelse

Verksamhetsplan – Nämnder och bolagsstyrelser anpassar innehållet till sina ansvarsområden tillsammans med det uppdrag som de har utifrån sitt reglemente respektive ägardirektiv.

Internkontrollplan – En plan för att verksamheten ska bedrivas ändamålsenligt och säkert samt undgå allvarliga fel.

Förvaltning och bolag

Verksamhetsplanering – Planeringen utgår från kommunala uppdraget, omvärlds- och nulägesanalys, mål och resurser.

Nivåer under förvaltning/bolag

Verksamhetsplanering – Planeringen utgår från kommunala uppdraget, omvärlds- och nulägesanalys, mål och resurser.

Medarbetare

Planering – Planerar sitt arbete för att nå uppställda mål och utveckla sitt uppdrag.

Forts. Förändringar jämfört med nuvarande styrning

- Tydliggör vilka styrande dokument kommunkoncernen använder för att beskriva förhållningssätt, ansvar och reglering.
- Tydliggör vilken funktion som fattar beslut om respektive styrande dokument och vilka som omfattas av styrningen. Rätten att fastställa styrande dokument kan dock förändras genom beslut av reglemente, bolagsordning delegationsordning eller instruktion.
- Årlig verksamhetsplanering ska genomföras på alla nivåer inom kommunkoncernen. Omfattning och form på planen avgörs utifrån vad som är relevant för berörd verksamhet.

Styrdokument

	Internt riktade												Extern riktade			
Kategori	Framåtsyftande						Förhållningssätt			Ansvar			Reglerande			
Beslutsnivå	Vision	Målbild	Översiktsplan/ Program	Plan/Strategi	Mål & budget med plan/Ägardirektiv	Verksamhetsplan/ Internkontrollplan	Policy	Riktlinje	Rutin	Reglemente	Bolagsordning	Delegationsordning	Instruktion	Lokala föreskrifter	Taxor och avgifter	Kriterier
Kommunfullmäktige	•		•	•	•		•			•	•			•	•	•
Kommunstyrelse ¹								•					•			
Nämnd/bolagsstyrelse		•		•		•	•	•				•	•	•	•	•
Kommundirektör													•			
Direktör/chef inom dess ansvar						• ²			•							

1) Avser kommunstyrelsens helhetsansvar. Kommunstyrelsen är även nämnd.

2) Direktör eller chef säkerställer att verksamhetsplanering sker inom ansvarsområde.

§ 293

Plan för Luleå skärgård

Ärendenr 2023/1204-3.1.1.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta Plan för Luleå skärgård 2035.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2017-04-24 § 75 att ge kommunstaben i uppdrag att i samverkan med andra förvaltningar och bolag påbörja arbetet med en utvecklingsplan för skärgården. Därefter upprättades en uppdragsbeskrivning där syfte, avgränsning och förväntat resultat formulerades och som kommunstyrelsen 2018-02-12 § 43 beslutade att godkänna.

Syftet med planen är att förtydliga intentioner i Program till Vision Luleå 2040 och visa på de prioriteringar som Luleå kommun behöver göra för att stärka skärgården som besöksmål, ta hand om de unika värden som finns samt visa hur kommunen vill att skärgården ska utvecklas.

Plan för Luleå skärgård 2035 beskriver kommunens strategi och målsättningar för en tillgänglig och levande skärgård.

Planen omfattar fyra strategiska mål som tar sikte mot 2035. Dessa är:

- Fler lulebor vistas i skärgården.
- Fler bor och verkar i skärgården.
- Stärkt besöksnäring.
- Unika natur- och kulturmiljövärden är bevarade för framtida generationer.

Viktiga insatser för att målen ska uppnås:

- Utveckla dialoger i forum där boende, föreningsliv, näringsliv och andra intressenter finns representerade.
- Initiera och delta i utvecklingsprojekt utifrån förda dialoger
- Samarbeta inom kommunkoncernen
- Samverka med andra kommuner i Bottenvikens skärgård

Kommunstyrelsen ansvarar för planen och dess implementering, genom att följa upp och samordna arbetet för planens genomförande. De strategiska målen är mätbara och kan följas upp med statistik, medborgarundersökningar

och andra mätningar. I underlag till verksamhetsplanering och i kommunens plan- och budgetprocess utvecklas insatser till konkreta åtgärder som bidrar till att de strategiska målen uppnås.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-11-17 § 77 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta Plan för Luleå skärgård 2035.

Sammanträdet

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Ett förslag på plan för skärgårdsutveckling har tagits fram och ställdes ut för samråd mellan perioden 2023-11-06 – 2023-12-19. Under samrådstiden inkom totalt 18 skriftliga yttranden på planförslaget. Dessa synpunkter finns sammanställda i bilagan *Samrådsredogörelse för Plan för skärgårdsutveckling*.

Efter samråd har förbättringar och förtydliganden gjorts avseende planens omfattning, layout och titel på planen. Dialog med Landsbygdsrådet och Skärgårdsföreningen har skett vid möten i maj och juni 2025 om de ändringar som gjorts utifrån samråd.

Målen för Plan för Luleå skärgård innebär att andelen lulebor som vistas i skärgården ska öka och det ska vara möjligt att ta sig till skärgården med egen båt, med turbåtstrafik, på isvägar eller på skoterleder. Det ska också finnas förutsättningar för att bo och verka i skärgården. Det ska finnas en god livsmiljö för boende samt förutsättningar för ett varierat näringsliv. Antalet företag och arbetstillfällen ska öka och det ska finnas en bredd av olika företag. Besöksnäringen ska stärkas genom att antalet upplevelser och bäddar ökar. Skärgården ska utgöra en destination.

Nya naturreservat på Altappen, Småskär och Degerö-Börstskär ska finnas senast år 2035. Dessa naturreservat pekas även ut i Program till Vision Luleå 2040. Inventerade kulturmiljöer har ökat, vilket kommer att utgöra ett underlag för planering och bebyggelseutveckling.

För att uppnå en mer tillgänglig och levande skärgård krävs en kombination av kommunala insatser såväl som samarbete med näringslivet, föreningslivet och boende. Utvecklingen av skärgården sker genom de insatser och aktiviteter som kommunen, andra myndigheter, näringsliv och föreningar tillsammans väljer att göra. Samverkan mellan alla aktörer som kan bidra till utvecklingen är en viktig del.

Dialog

Under planprocessen har dialog skett löpande med medborgare, intressenter, näringsliv och kommunala förvaltningar och bolag.

Dialoger har också förts med företrädare för Sirges och Jåhåkaska samebyar under processen för ny översiktsplan (2019-03-18). Sametinget har yttrat sig skriftligt under samrådet till Program till Vision Luleå 2040. Planens avgränsning berör inte mark- och vattenanvändning, varför ytterligare konsultation för planen inte bedömts vara nödvändig.

Inledande dialoger med medborgare och intresseorganisationer har utgjort underlag till planens inriktning och avgränsning. Kommunikationer är den fråga som berörts av de flesta. Främst turbåtstrafiken men även hamnar, bryggor, muddring av farleder, vägar och skoterleder har varit viktiga frågor i dialogerna, från 2017 fram till 2025. Förutom kommunikationer har förutsättningarna för besöksnäringen samt för boende i skärgården lyfts som viktiga frågor för en levande skärgård.

I dialoger har det också framkommit att kommunens nuvarande satsningar i skärgården är mycket uppskattade.

Beslutsunderlag

- Förslag - Plan för Luleå skärgård 2035, KLF Hid: 2025.11605
- Kunskapsunderlag Luleå skärgård 2025, KLF Hid: 2025.11606
- Samrådsredogörelse för Plan för skärgårdsutveckling, KLF Hid: 2025.11607
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande plan för Luleå skärgård, KLF Hid: 2025.11604
- Presentation – Plan för Luleå skärgård, KLF Hid: 2025.11806
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-11-17 § 77, KLF Hid: 2025.11975

Plan för Luleå skärgård 2035

Innehållsförteckning

Vision 2035:	
Skärgården - tillgänglig och levande	3
Vår strategi	5
Strategiska mål som tar sikte mot 2035	6
Varför en mer tillgänglig och levande skärgård?	7
Hur ska det göras?	8
Underlag till verksamhetsplanering och genomförande	8

Dokumentnamn Plan för Luleå skärgård 2035	Dokumenttyp Plan	Fastställd 2025-XX-XX	Giltighetstid Tillsvidare
Dokumentansvarig Samhällsomställningschef	Ärendenummer KLF 2023/1204	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokument gäller för Alla nämnder
Syfte Plan som beskriver kommunens strategi och målsättningar för Luleå skärgård			

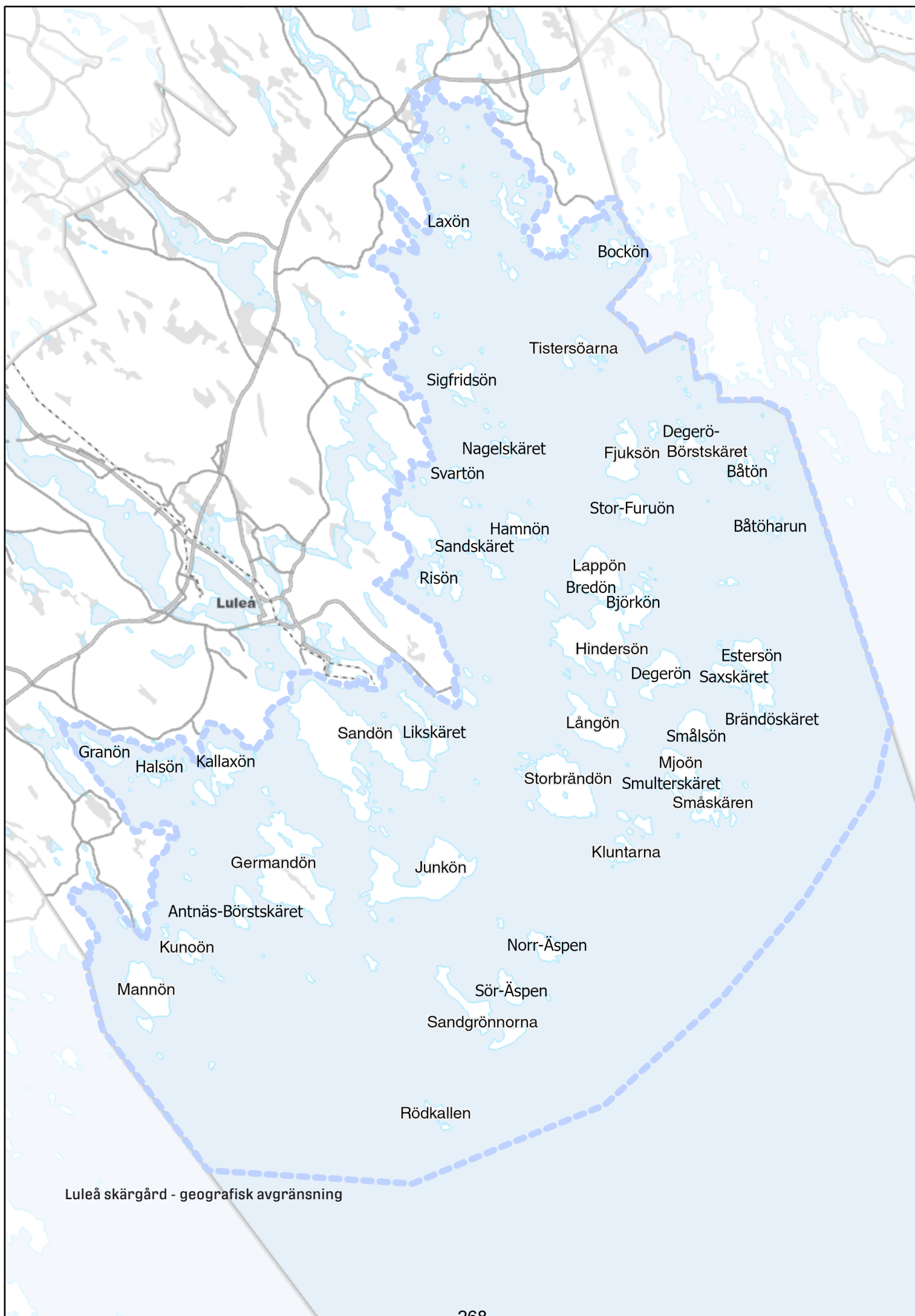
Vision 2035:

Skärgården - tillgänglig och levande

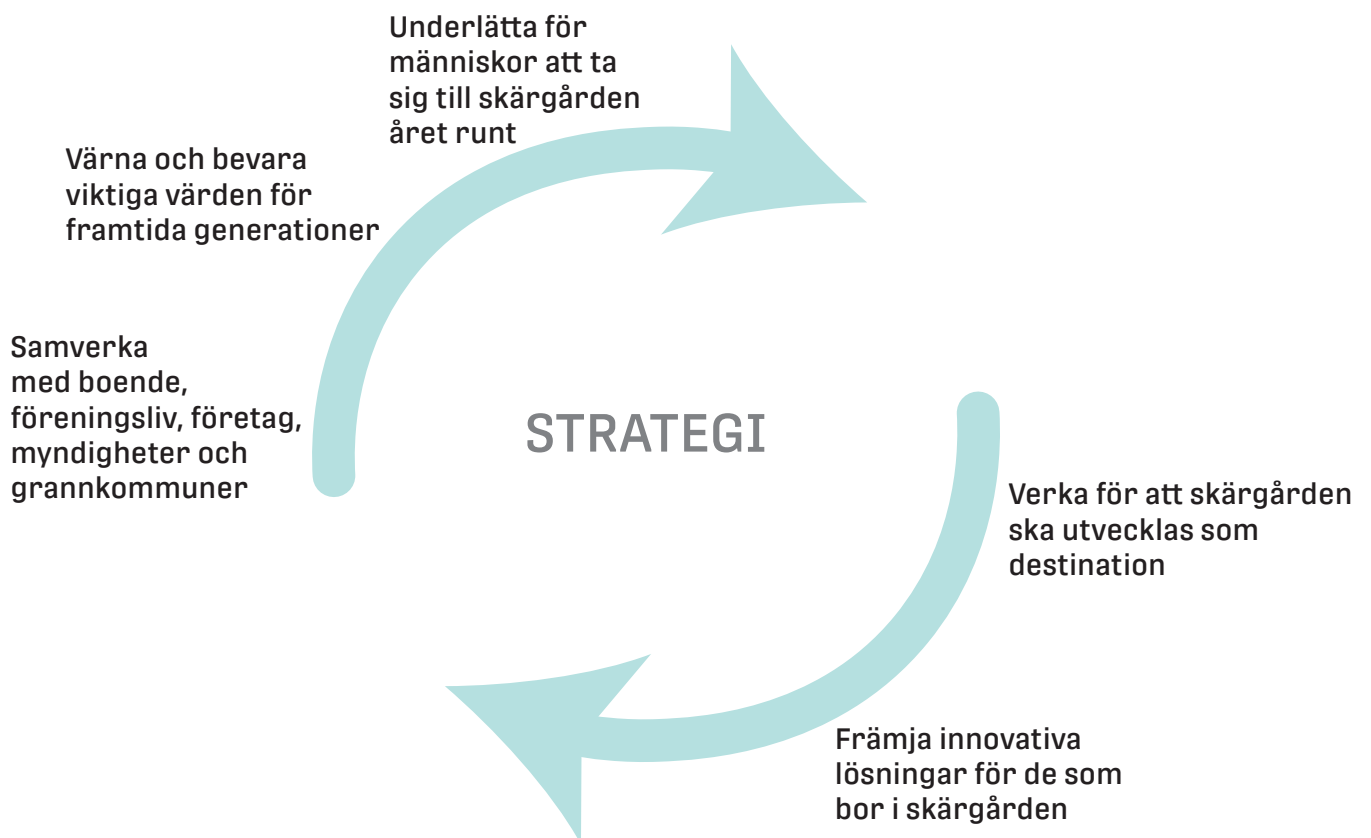
Skärgården är en del av en sammanhållen kust och skärgård samt en attraktiv och hållbar del av kommunen, där boende, besökare och näringsliv kan trivas och utvecklas. Det finns en god balans mellan utveckling och bevarande av natur- och kulturmiljön. Skärgården är en plats där människor vill vara och där näringslivet kan blomstra.

Det är enkelt att vistas i skärgården. Här finns ett varierat utbud av boende- och övernattningsmöjligheter och goda möjligheter att ta sig till skärgården med egen båt, med turbåtstrafik, på isvägar eller på skoterleder.

Det finns flera reseanledningar till att besöka skärgården som erbjuder en variation av unika upplevelser. Här finns ett rikt djur- och växtliv, bevarade kulturmiljövärden, attraktiva besöksanläggningar, hamnar och bryggor för fritidsbåtar sommartid samt isvägar och skoterleder vintertid.

Vår strategi

Genomförandet ska genomsyras av hållbarhet, långsiktighet och delaktighet.

Strategiska mål som tar sikte mot 2035

1. Fler lulebor vistas i skärgården

Andelen lulebor som vistas i skärgården under hela året har ökat. Det är möjligt att ta sig till skärgården med egen båt, med turbåtstrafik, på isvägar eller på skoterleder.

2. Fler bor och verkar i skärgården

Det ska vara möjligt att bo och verka i skärgården. Här finns en god livsmiljö för de boende och förutsättningar för ett varierat näringsliv. Antalet företag och arbetstillfällen har ökat och det finns en bredd av olika företag inom olika branscher.

3. Stärkt besöksnäring

Antalet upplevelser i skärgården har ökat. Anläggningar har möjlighet att utvecklas och andelen bäddar har ökat. Skärgården utgör en destination och besökare har en ökad förståelse och kunskap samt en positiv bild av skärgården och dess unika miljöer.

4. Unika natur- och kulturmiljövärden är bevarade för framtida generationer

År 2035 finns nya naturreservat på Altappen, Småskär och Degerö-Börstskär och antalet inventerade kulturmiljöer har ökat.

Varför en mer tillgänglig och levande skärgård?

En levande skärgård stärker Luleå kommuns attraktivitet och identitet. Skärgården ska kunna erbjuda plats för reflektion och vila och skapa förutsättningar för en meningsfull fritid för lulebor. En tillgänglig skärgård bidrar till fysisk aktivitet, hälsa, gemenskap och välmående. Barn och unga ska ges möjlighet till att utveckla en god och hälsosam livsstil, vilket är grunden till en god folkhälsa.

Natur- och kulturmiljöerna gör skärgården unik och är en stor anledning till att besöka skärgården. Här finns delar av den mest opåverkade och därmed mest skyddsvärda naturen. Den långa traditionen av fiske är en del av det kulturarv som format skärgården. Värdefulla kulturmiljöer finns med fiskelägen, fyrplatser, kuströsen, sjömärken och labyrinter. Dessa skyddsvärda kultur- och naturmiljöer ska fortsatt bevaras och tas om hand, långsiktigt och för fler generationer.

Hur ska det göras?

För att uppnå en mer tillgänglig och levande skärgård krävs en kombination av kommunala insatser såväl som samarbete med näringslivet, föreningslivet och boende. Luleå kommun som aktör är inte ensam ansvarig för utvecklingen av skärgården. Utvecklingen av skärgården sker genom de insatser och aktiviteter som kommunen, andra myndigheter, näringsliv och föreningar tillsammans väljer att göra. Samverkan mellan alla aktörer som kan bidra till utvecklingen är en viktig del.

Viktiga insatser för att målen ska uppnås:

- Utveckla dialoger i forum där boende, föreningsliv, näringsliv, samebyar och andra intressenter finns representerade
- Initiera och delta i utvecklingsprojekt utifrån förda dialoger
- Samarbeta inom kommunkoncernen
- Samverka med andra kommuner i Bottenvikens skärgård

Underlag till verksamhetsplanering och genomförande

I underlag till verksamhetsplanering och i kommunens plan- och budgetprocess utvecklas dessa insatser till konkreta åtgärder som bidrar till att de strategiska målen uppnås.

Bilagor

Kunskapsunderlag

Samrådsredogörelse (sammanfattning av inkomna synpunkter under samrådsremiss 2023)

Kunskapsunderlag

Luleå skärgård

2025

Dokumentnamn Kunskapsunderlag Luleå skärgård 2025	Dokumenttyp Bilaga	Fastställd -	Giltighetstid Tillsvidare
Dokumentansvarig Samhällsomställningschef	Ärendenummer KLF 2023/1204	Beslutsinstans -	Dokument gäller för Alla nämnder
Syfte Bilaga som beskriver Skärgårdens förutsättningar, utmaningar och möjligheter.			

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
Vad är detta för dokument?	4
Avgränsning och omfattning	6
Dialoger och samråd	8
Förhållande till visionen, planer och andra strategiska styrdokument	9
2. Historia och nuläge	12
3. Skärgårdens natur- och kulturmiljövärden	14
4. Friluftslivet i skärgården	18
5. Boende i skärgården	19
6. Näringslivet i skärgården	24
7. Kommunikationer i skärgården	27

1. Inledning

Luleå skärgård är jämfört med andra kustområden lågt exploaterad vilket innebär att det finns stora orörda områden. Orördheten är en exklusivitet för skärgården i ett nationellt och internationellt perspektiv. Samtidigt är skärgården en del av Luleås landsbygd där människor bor och arbetar eller där människor har sitt fritidsboende.

Vad är detta för dokument?

Detta kunskapsunderlag är en beskrivning av skärgårdens förutsättningar, utmaningar och möjligheter. Dokumentet kan fungera som ett kunskapsstöd för nämnder, förvaltningar och kommunala bolag.

Kunskapsunderlaget ligger till grund för **Plan för Luleå skärgård 2035**.

Avgränsning och omfattning

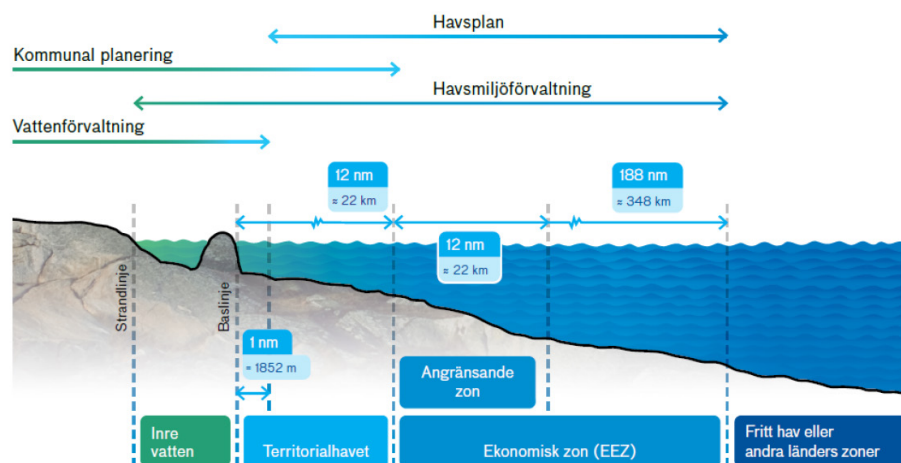
Kommunens havsområde sträcker sig ut till den ekonomiska zonen. Gränsen går ungefär 22 km utanför de yttersta öarna. De statliga havsplanerna omfattar Sveriges ekonomiska zon och svenskt territorialhav från en nautisk mil (1 852 m) utanför den svenska baslinjen. Kommunens planeringsansvar är inre vatten och del av territorialhavet.

Plan för Luleå skärgård har avgränsats till områden utanför fastlandet, det vill säga öar utan landfast förbindelse. Särskilt fokus för planen ligger på de områden där Luleå kommun har någon form av verksamhet samt de öar som turbotrafiken angör. Turbotrafiken angör i dagsläget Klubbviken (Sandön), Junkön, Kluntarna, Småskär, Hindersön och Brändöskär.

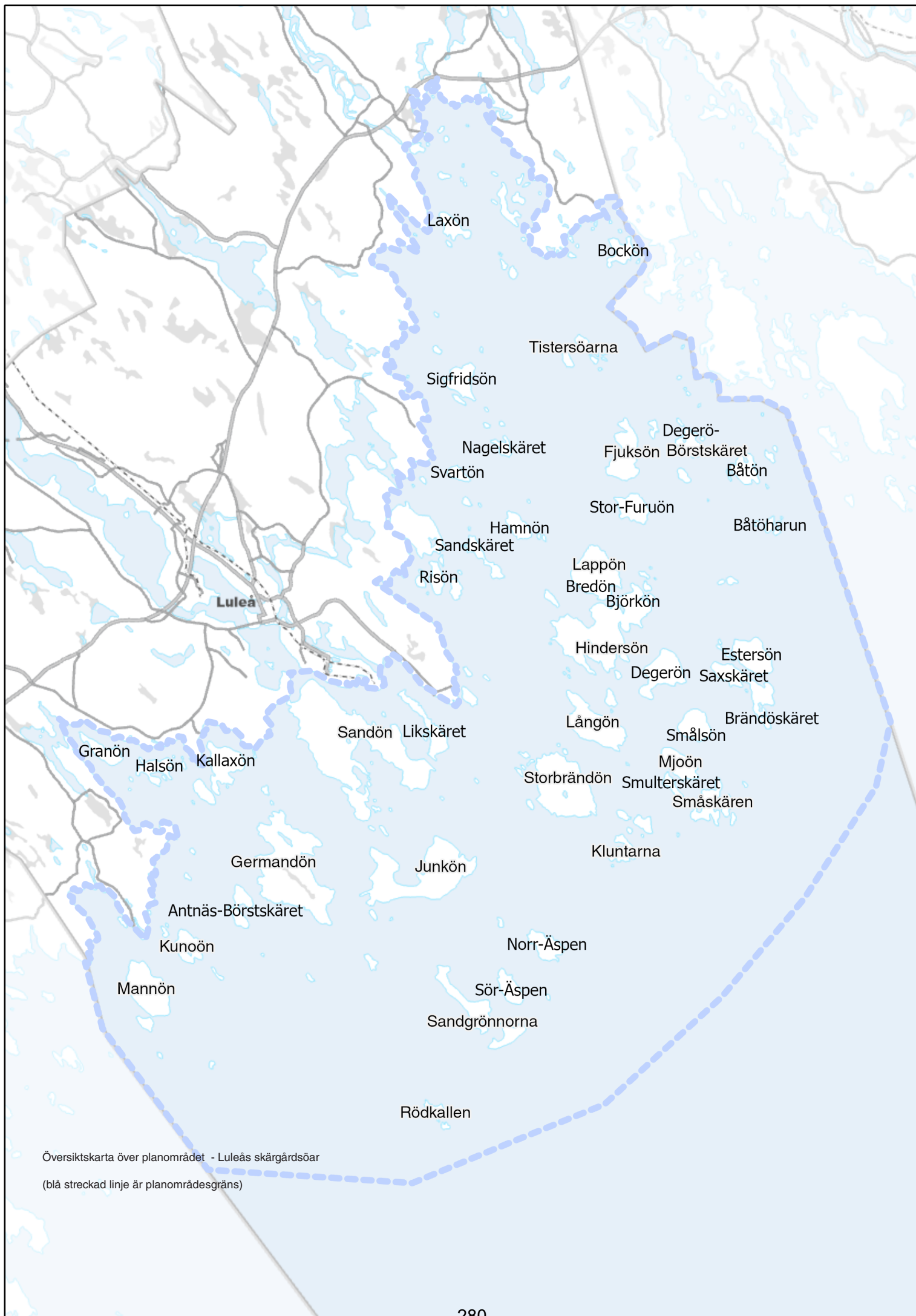
Detta kunskapsunderlag beskriver fem områden:

- Natur- och kulturmiljöer
- Friluftsliv
- Boende
- Näringsliv
- Kommunikationer

Den huvudsakliga porten till skärgården är Norra hamn och Södra hamn i Centrum. Dessa har en viktig funktion för skärgården och dess tillgänglighet. Markanvändning, riktlinjer och rekommendationer hanteras i Program till Vision Luleå 2040.

Bilden redovisar olika begrepp, gränser och planeringsansvar. (Källa: Havs- och vattenmyndigheten, 2023)

Dialoger och samråd

Dialoger med kommunmedborgare och med olika intresseorganisationer har givit underlag till inriktning och avgränsning. Under skärgårdsdagen den 17 juni 2017 fick medborgare tillfälle att möta kommunstyrelseledamöter och ge sin syn på vilka skärgårdsfrågor som är viktiga. Dialogen fokuserade på fyra olika teman; kommunikationer: skärgårdstrafiken, farleder, hamnar, muddring; boende: fritidsboende, gästboende, fast boende, vatten och avlopp, avfall; näringsliv: besöksnäring, chartertrafik, skotersafari, fiske; samt natur och kultur: naturreservat, kulturmiljöer, besöksmål.

Under 2017 och 2018 genomfördes totalt nio brukardialoger med kommunens olika förvaltningar, med näringsliv och intresseföreningar. Alla dialoger finns dokumenterade och det som kommit fram har beaktats och legat till grund för det arbete som lett fram till Plan för Luleå skärgård.

Kommunikationer är den fråga som berörts av de flesta. Främst turbåtstrafiken men även hamnar, bryggor, muddring av farleder, vägar och skoterleder har varit viktiga frågor i dialogerna. Förutom kommunikationer har förutsättningarna för besöksnäringen med boende, aktiviteter och marknadsföring lyfts. Samtidigt har det framkommit att kommunens satsningar i skärgården är mycket uppskattade och många anser att det viktigaste är att vidmakthålla dessa framför att göra nya satsningar.

Samråd om en version av skärgårdsplan, *Plan för skärgårdsutveckling*, har skett under tiden 6 november till och med den 19 december 2023. Under samrådstiden inkom 18 skriftliga yttranden. Dessa synpunkter är sammanställda i en samrådsredogörelse, en bilaga till Plan för Luleå skärgård.

Efter samråd har omtag gjorts av planens omfattning. Information har delgetts Landsbygdsrådet och Skärgårdsföreningen vid möten i maj och juni 2025.

Dialoger har också förts med företrädare för Sirges och Jåhåskaska samebyar i samband med framtagande av ny översiktsplan (2019). Sametinget har yttrat sig skriftligt under samrådet till Program till Vision Luleå 2040. Plan för Luleå skärgård föreslår inga förändringar i den fysiska mark- och vattenanvändningen och berör heller inte mark- och vattenanvändning, varför ytterligare konsultation inte bedömts som nödvändig.

Bottenvikens skärgård 2021-2030

Bottenvikens skärgård kommunsamverkan är ett samarbete som sträcker sig över såväl kommun- som länsgränser. Samarbetet omfattar kommunerna Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå och Skellefteå och inleddes 2006 på initiativ av Länsstyrelsen i Norrbotten. Grundläggande för arbetet är en gemensam syn på kust och skärgård som en viktig resurs för kommunernas utveckling och attraktivitet och att det kan åstadkommas med samarbete.

Det samlade arbetet har lett fram till en gemensamt formulerad vision om att långsiktigt skapa en tillgänglig och attraktiv kust och skärgård som utvecklas och nyttjas långsiktigt hållbart utifrån dess unika natur- och kulturvärden. Utifrån visionen har tre fokusområden identifierats, se figur nedan.

Genom samverkan och gemensamma utgångspunkter och mål strävar kommunerna efter att:

- utveckla en sammanhållen kust och skärgård som ger möjlighet till välmående, ett rikt friluftsliv och unika upplevelser för såväl boende i kommunerna som besökare från andra delar av landet och övriga världen,
- kunna samordna och växla upp gemensamma kommunala resurser och på så sätt rationalisera utvecklingen av Bottenvikens kust och skärgård,
- möjliggöra en hållbar utveckling som, utifrån områdets unika natur- och kulturvärden och klimatförhållanden, kan nyttjas och avnjutas året om,
- skapa förutsättningar för en positiv utveckling för de entreprenörer inom besöksnäringen som har kust och skärgård som bas för sin verksamhet,
- bidra till att de mål som satts upp i kommunala och regionala utvecklingsstrategier kan nås samt
- främja en utveckling som präglas av ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet och bidra till att uppfylla mål som satts upp inom Agenda 2030.

Bottenvikens skärgård kommunsamverkan har idag en effektiv kommunikation och ett bra samarbete. Det finns en gemensam samordnare som spelar en nyckelroll i att se till att alla kommuner arbetar mot samma mål och att de resurser som finns används på bästa sätt.

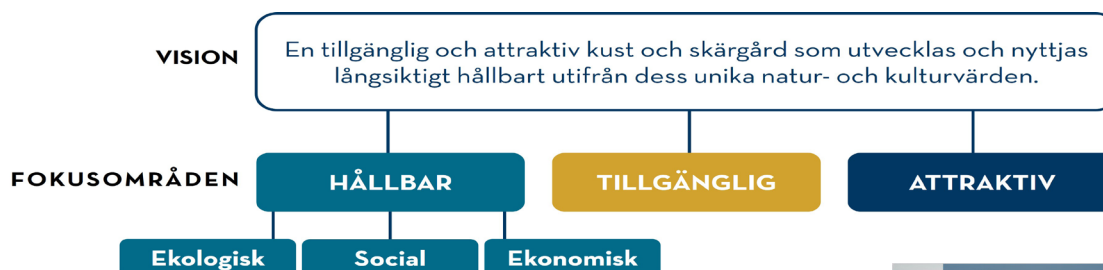

Illustration över Bottenvikens skärgård kommunsamverkan 2021-2030 vision och fokusområden.

Strategin för kommunsamverkan, Bottenvikens skärgård 2021-2030, Kommunsamverkan för sig som bor, besöker och verkar i kust och skärgård.

www.bottenvikensskargard.se

Andra relaterade planer

VA-plan 2040	Ny VA-plan hanterar skärgården och ger generella riktlinjer för enskild VA-försörjning i skärgården. Planen omfattas av två riktlinjer, att torra toalettlösningar ska eftersträvas som möjliggör kretslopp utan risk för förorening av vatten samt att hantering av slam från befintliga slamavskiljare på sikt ska kretsloppsanpassas. Planen lyfter även att det ska utredas lämplig och långsiktigt hållbar slamhantering för befintliga slamlädor på Sandön, Storbrändön, Junkön och Hindersön (se dokument Plan för enskilt vatten och avlopp, VA-plan 2040).	Kommunal plan
Plan för service på landsbygden	Det pågår ett arbete med att ta fram en plan för service på landsbygden. En kartläggning av tillgången på service visar tydligt att förutsättningarna mellan landsbygderna och skärgården skiljer sig väldigt mycket åt, då landfast förbindelse saknas i skärgården. Med utgångspunkt att det ska vara möjligt att bo, verka och utvecklas på landsbygderna är en bibehållen och utvecklad service en strategiskt viktig fråga. Planen är ett övergripande styrdokument som beskriver Luleå kommuns viljeriktning i landsbygdsfrågor. Arbetet lägger också grunden för en gemensam målbild och samsyn för hur kommunen ska jobba för levande och hållbara landsbygder. Planen fokuserar på fem prioriterade utvecklingsområden: Bostadsförsörjning och byggande; Infrastruktur; Offentlig service; Arbeta och Näringsliv samt Lokalt engagemang och delaktighet.	Kommunal plan
Havsplanen för Bottniska viken	En havsplan ger vägledning om användning för de områden som omfattas av havsplanen. Vägledningen används av myndigheter, kommuner och regioner vid planläggning och prövning av anspråk på användning inom havsplaneområdet. Näringsidkare inom havsrelaterade verksamheter och andra berörda har nytta av havsplanerna för ökad förutsägbarhet. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har fått i uppdrag av regeringen om nya och ändrade områden för energitvinning i havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Målsättningen är att möjliggöra för ytterligare 90 terawattimmar elproduktion till havs. De ändrade områdena för elproduktion omfattar vattenområden i territoralhavet och den ekonomiska zonen (se figur på sid 6).	Statlig plan

2. Historia och nuläge

Luleå skärgård började resa sig ur havet för 2000 – 3000 år sedan. De första människor som sökte sin näring här var utpräglade säljägare, med tiden i kombination med fiske. I skrift omnämns Luleå skärgård första gångerna i början av 1400-talet men lämningar efter människor är långt äldre. På Kluntarna finns rester från tillfälliga bostäder från 1000 år tillbaka i tiden och stenlabyrinter från 13- eller 1400-talet.

Bönder både på fastlandet och öar anlade fiskelägen långt ute i skärgården. Lämningar finns efter äldre fiskelägen med båtlämnningar, gistgårdar (ställning som användes för att torka nät), tomtningar (enkla byggnad med stenvallar kring ytor som röjts på sten) och labyrinter (stenformationer byggda av fiskare i önskan om en god fångst).

Under 1700-talet restes kapell på Småskär, Brändöskär och Rödkallen för att de som bodde på öarna inte skulle behöva ro in till fastlandet för att gå till kyrkan. Kapellen var inte enbart till för gudstjänster utan fungerade även som sjömärken och utsiktsplatser. I mitten av 1800-talet krävde den ökade sjöfarten fyra i skärgården. År 1871 stod Rödkallens fyr klar. Redan 100 år dessförinnan hade Tjuvholmssundet rensats för att klara sjöfarten.

Sågverksindustrin blomstrade i slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet. Sågverk startades både på Altappen och på Stensborg. På Altappen bodde det uppemot 800 människor vid sekelskiftet mellan 1800- och 1900-talet. Både på Altappen och Stensborg fanns valsverk som drevs med resterna från sågverken. Anläggningarna och bostäderna på Altappen brann ned 1908 och verksamheten byggdes inte upp igen. På Stensborg drevs sågverket till mitten av 1920-talet. Lokalerna utsattes för vandalisering och revs 1962.

Under ett par år bröts järnmalm i Carlsgruvan på Hindersön. Malmen skeppades till en masugn i Töre. Gruvverksamhet fanns även på Kallaxön där det mellan 1905 och 1938 bröts fältspat för porslinstillverkning. Från Laxön skeppades fältspat från gruvor kring Mjöfjärden.

Medan en stor del av jordbruket samt samtliga gruvor och sågar är borta är fisket fortfarande idag en viktig näring med yrkesfiskare boende på fem öar. Fisken levereras till staden där merparten vidareförädlas av företag men även av fiskarna själva. Fisket bidrar starkt till att levandehålla skärgården och en gammal kultur.

Den fasta befolkningen varierar mellan 120 och 130 personer fördelat på ett tiotal öar. Medelåldern är relativt hög. De viktigaste näringarna för de fast boende som är yrkesverksamma är fiske, skogsbruk, turism och jordbruk.

En förutsättning för den tillväxt och omställning som nu sker inom gruv- och stålindustrin i norr, är utvecklingen av Luleå Hamn med stärkt godskapacitet. Exempelvis projekt Malmporten innebär att Luleås farleder kommer att breddas och fördjupas, samtidigt som en ny djuphamn anläggs. Projektet bidrar till en hamn med stärkt godskapacitet och tillgänglighet, och en sjöfart med effektivare transporter och minskad miljöpåverkan. Effektivare sjötransporter stärker näringslivets konkurrenskraft och möjliggör tillväxt och nya industrisatsningar, vilket bidrar till samhällsutvecklingen i stort.

Foto: Ove Forsberg

3. Skärgårdens natur- och kulturmiljövärden

Bottenviken, som i söder gränsar till Norra Kvarken, är med ett medeldjup på 40 meter ett grunt hav med en liten vattenvolym. De stora älvarna som rinner ut i havet medför ett stort tillskott av älvvatten vilket gör att vattnet blir bräckt, salthalten är endast 0,2-0,4 ‰. Vattenståndet varierar ända upp till tre meter över året beroende på vind, lufttryck och tillförsel från älvar. Det kalla klimatet och den låga salthalten gör att hela Bottenviken är istäckt under vintern (100 - 190 dagar).

Bottenviken är ett artfattigt havsområde med en mix av sötvattensarter och marina arter som klarar av detta bräckta vatten. Havet är också näringsfattigt med fosfor som det begränsande ämnet för planktonproduktionen. Bottenviken har en fiskfauna som är en blandning av söt- och saltvattensarter. Siklöja, sik, lax, havsöring, harr och abborre är vanliga fiskarter.

Vattenkvaliteten är god i de flesta kustvattenförekomster om man bortser ifrån kvicksilver och dioxin samt bromerad difenyleter som finns i för höga halter i Sveriges alla vatten. Bottenområdet består av mjukbotten (lera, dy) och sandbotten med inslag av hård botten (block, sten).

Skärgårdens unika landskap

Luleås skärgård har cirka 1 300 öar, kobbar och skär. Tillsammans har öarna en strandsträcka på cirka 100 mil jämfört med fastlandets kuststräcka på 40 mil. Luleå kommuns största naturvärden finns i skärgården då delar av den mest opåverkade och därmed mest skyddsvärda naturen finns här. Särskilt skyddsvärd natur finns i ytterskärgårdens öar med bland annat Sandgrynnorna, Kluntarna och Brändöskär. Skärgårdslandskapet innehåller både skogs- och odlingslandskap med flera skärgårdsspecifika naturmiljöer i den mångformiga och mosaikartade naturen. En kombination av faktorer ger unika förutsättningar för skärgårdens natur; såsom den flacka topografin, de flikiga och variabla strandzonerna, den snabba landhöjningen, låga salthalten, de stora vattenståndsfluktuationerna och isskavningen av strandzoner. Skärgårdens landskap är en mycket dynamisk miljö, ständigt under omformning genom naturliga processer vilket ger utrymme för

mångfald. I havsområdet har övergångsområden med grunda bottnar, vikar och strandzoner störst betydelse för mångfalden av växter och djur.

Skogslandskapet

Flertalet av de skogsklädda öarna i skärgården har påverkats av skogsbruk i olika grad. Några av dem är helt avverkade i sen tid medan andra endast berörts av skonsammare plockhuggningar. I Norrbottens skärgård finns inga speciella regler för skogsbruket utan samma principer som på fastlandet gäller. Här finns ändå fortfarande hela öar som inte är nämnvärt påverkade av skogsbruk. Skogen i skärgården har ofta stort lövinslag och även om den är jämförelsevis ung ur ekologisk synvinkel finner man här ett stort antal rödlistade naturskogsarter. I princip all skog som avverkas i dag kan betecknas som naturskog med höga naturvärden.

Jordbrukslandskapet

I Luleås skärgård finns jordbruksmiljöer som har präglats av ett småskaligt jordbruk och fiske under många generationer, dessa miljöer finns idag främst på Hindersön och Sandön. Odlingslandskapet på Hindersön är väl bevarat och unikt.

Kulturhistoriska lämningar och miljöer finns i skärgården i form av fiskelägen, fyrplatser, kuströsen, sjömärken, labyrinter med mera. I stort sett alla öar har någon form av etablering, i större eller mindre utsträckning.

Det finns ett antal välbevarade fartyglämningar med höga kulturhistoriska värden i havet, närmare kunskap om dem är bristfällig.

Foto: Alf-Arne Harjo

Skyddade områden

Övärlden utanför Luleälvens mynning, Brändöskär samt odlingslandskapet på Hindersön är riksintressen för naturvård. På Hindersön, Småskär och Rödkallen finns även områden av riksintresse för kulturmiljö. Natura 2000-områden är också riksintressen. Rånefjärden, Möroffjärden och Marakallen är vattenområden som är Natura 2000-områden, liksom flertalet av naturreservaten på öarna.

I skärgården finns 27 naturreservat och ett flertal biotopskyddsområden med en sammanlagd landyta av cirka 2 530 hektar, vilket motsvarar ca 13 % av ytan. Flertalet reservat ligger i ytterskärgården. Det finns även några djur- och växtskyddsområden med landstigningsförbud under viss tid av året. 2017 bildades reservatet Kallfjärden, på gränsen mot Piteå kommun, som är det första marina naturreservatet i kommunen. Länsstyrelsen har flera pågående reservatsbildningar på bl a Sandön. Planering pågår även för kommunala naturreservat på Altappen, Småskär och Degerö-Börstskär. De kommunala reservaten ska tillgodose ett långsiktigt bevarande av unika natur- och kulturmiljövärden i skärgården samtidigt som de säkerställer allmänhetens tillgänglighet och nyttjande av områdena för rekreation och friluftsliv. Kommunala anläggningar för friluftslivets ändamål kan integreras i områden där så är lämpligt med avseende på bevarandevärdena. Anläggningar stärker allmänhetens möjligheter att ta del av natur- och kulturmiljöerna.

Foto: Alf-Arne Harjo

Skärgårdsbebyggelse

Fiske i kombination med jordbruk och skogsbruk har historiskt varit grunden för livet i skärgården. Det har också satt sin prägel på bebyggelsen som alltid har varit och är knuten till stränder och vikar. Den långa traditionen av fiske i Luleå skärgård har stor betydelse för den kulturella upplevelsen av skärgården. Det finns idag bofasta yrkesfiskare kvar på ett fåtal öar. Många fiskestugor och sjöbodar används istället för fritidsboende och fritidsändamål. Den ursprungliga bebyggelsen har ofta förtätats med nyare bebyggelse. Det finns idag en viss efterfrågan på ytterligare förtätning och komplettering av befintliga fritidshusområden. Samtidigt är stugägare många gånger ovilliga att lägga resurser på underhåll av byggnader som man idag inte ser något bruksvärde i. Det gäller särskilt sjöbodar och andra ekonomibyggnader.

Önskemål finns att kunna inreda sjöbodar och båthus för till exempel gästboende och bastu. Det kan bli problematiskt ur ett kulturhistoriskt perspektiv eftersom ändrad användning som regel medför viss ändring/förvanskning av fasader. Det kan också vara problematiskt utifrån gällande strandskyddsbestämmelser. Å andra sidan förfaller sjöbodar och bryggor bortom räddning vilket också är ett problem, i synnerhet ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Här behöver kommunen tillsammans med andra myndigheter, föreningar och boende hitta sätt att få till en långsiktigt hållbar skötsel och användning för dessa byggnader och anläggningar.

Bebyggelsen i skärgården varierar i sin utformning och användning. En del miljöer har en tydlig fiskelägeskaraktär med en pittoresk småskalig bebyggelse och en gemensam utformning som berättar något av vår historia. Utmaningen är att när behov av ny bebyggelse uppstår och markanvändningen förändras kan begränsningar hämma både utveckling och skötsel av bebyggelsemiljöernas värden. Det är en svår balansgång att å ena sidan tillåta åtgärder som kan bidra till en levande miljö och å andra sidan slå vakt om befintliga värden, där det ibland saknas incitament för att investera i underhåll.

Foto: Helena Holm

4. Friluftslivet i skärgården

Foto: Fotograf Viveka

Luleå är en av Sveriges fritidsbåttätaste kommuner och det rörliga friluftslivet är mycket stort i Luleå skärgård. Skärgården har länge varit ett viktigt område för rekreation i olika former för kommunens invånare och även för besökare utan egen båt. Befintliga anläggningar är viktiga både för friluftsliv och besöksnäringen. Kommunen sköter om bryggor, grillplatser, toaletter, bastur, skyltning vid anläggningar och vandringsleder på många öar.

Behov finns av underhåll på befintliga anläggningar och det finns även önskemål om en utökning med fler bryggor, torrtoaletter och sophämtning. Behov finns även av skyltning och information för att minimera skador som nedskräpning och terrängkörning i den sköra naturen. Särskilt i de mest välbesökta naturområdena.

Den befintliga service som finns är viktig för skärgården. Förutom natur- och kulturupplevelser bidrar utbudet av service till en levande och attraktiv skärgård. Möjligheter till gästboende, ett utbud av serveringar och möjlighet att göra vissa inköp bidrar till en attraktiv skärgårdsupplevelse. Klubbviken i den inre skärgården, Junkön i den södra och Hindersön i den norra skärgården bidrar i nuläget i hög grad till serviceutbudet som finns i skärgården. Nya etableringar och verksamheter bör i första hand ske genom privata initiativ, kommunens roll bör främst vara att skapa förutsättningar för det.

Kommunen har idagsläget 13 stugor för uthyrning, tre på Kluntarna, tre på Junkön, fem på Brändöskär och två på Småskär, totalt 60 bäddar. I skärgården finns det få iordningsställda tältplatser trots att tältare besöker många öar. Ett bra tältboende behöver tillgång till torrtoalett, eldstad och hämtning av avfall. Dessa faciliteter minskar nedskräpning i samband med övernattnig. Idag finns iordningsställda tältplatser på Kluntarna och Sandön. De öar som angörs av turbåtstrafiken har goda förutsättningar för nya iordningsställda tältplatser.

5. Boende i skärgården

Foto: Fotograf Viveka

Antalet personer som bor i skärgården året runt skiftar något men är drygt 100 personer fördelade på ett tiotal öar. Sandön och Hindersön har flest antal fast boende. Könsfördelningen är ojämn, dubbelt så många män som kvinnor bor i skärgården och hälften är över 65 år.

Det finns en stark koppling mellan dem som bor i skärgården och skärgårdens näringar. Samspelet mellan dessa är en viktig förutsättning för att de som bor och verkar i skärgården fortsättningsvis ska kunna göra det.

Avsaknaden av goda förbindelser mellan fastland och öar innebär att det är en utmaning att upprätthålla behovet av service till boende året runt, som till exempel kommunikationer, avlopps- och avfallshantering, skolskjuts, omsorg och dagligvaror. Detta innebär att det är svårt för kommunen att planera för en befolkningsökning i skärgården.

Det finns cirka 1 000 fritidshus i skärgården. Det är få nya fritidshus som byggs på öarna. Skärgårdens känsliga naturvärden och opåverkade stränder innebär att det finns anledning att ha en högre restriktivitet mot byggande i strandnära lägen på öar i skärgården jämfört med andra strandnära lägen, som till exempel längs med kustlandet, älvdalarna och landsbygdens dalgångar.

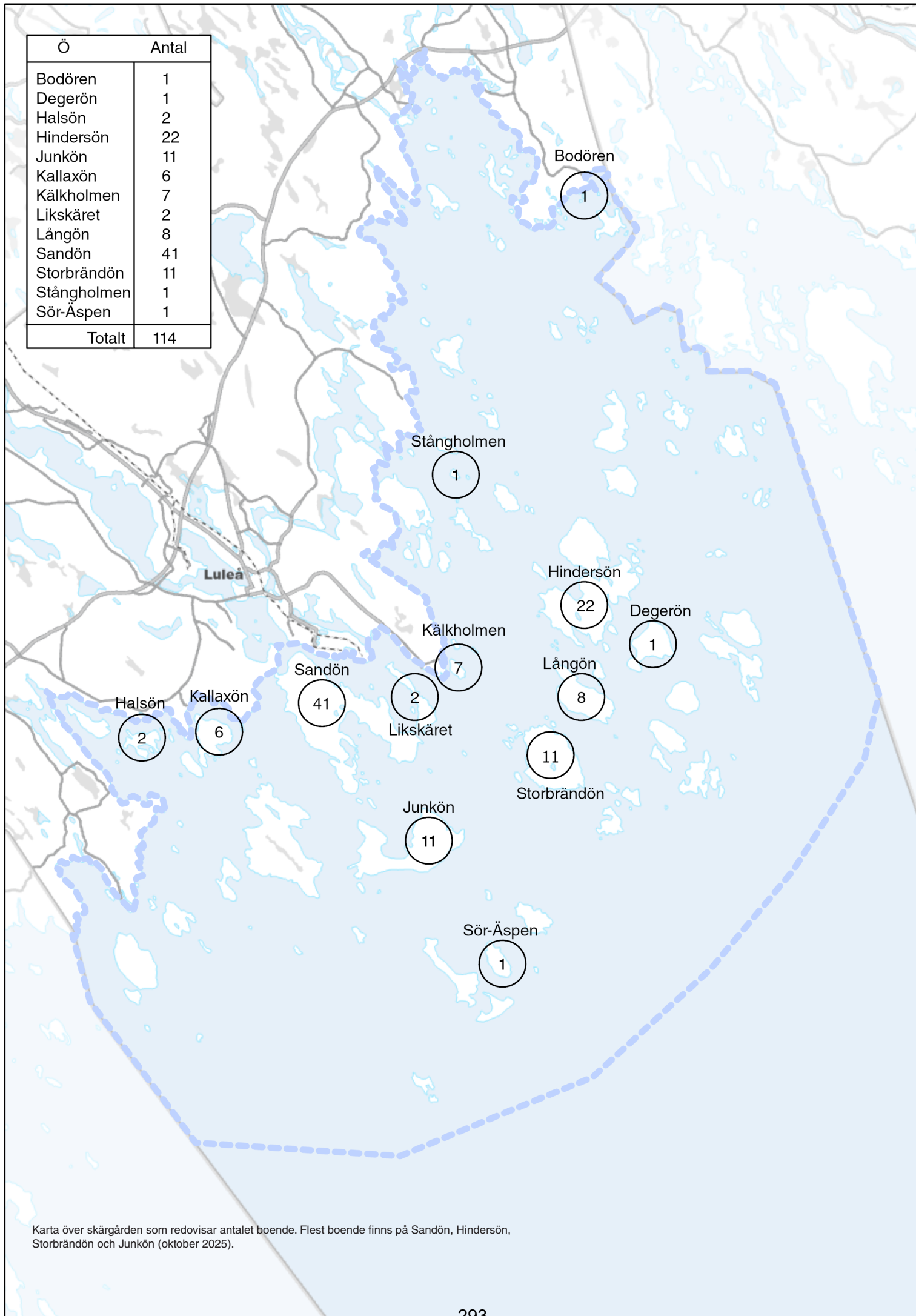
I nuläget saknas generellt tillräckliga planeringsunderlag för skärgårdsområdet som behövs vid bygglovsprövning och i den fysiska planeringen, det vill säga det som avser mark- och vattenanvändning.

Vatten och avlopp samt avfall

För att fler människor ska kunna vistas i skärgården krävs en hållbar försörjning av vatten, avlopp och slamhantering. Olika krav på lösningar ställs för turistanläggningar, för fast boende, fritidsboende samt för besökare med egen båt och besökare som vill tälta.

Lösningar för vatten och avlopp ska anpassas efter anläggningars storlek. För större besöksanläggningar eller bebyggelseområden kan den bästa lösningen vara ett minireningsverk med lokalt omhändertagande av slam. Besöksanläggningar bör ha avloppslösningar som är anpassade lokalt utifrån miljömässiga och sanitära krav. Vid enstaka fritidshusbebyggelse bedöms torrtoaletter vara en tillräckligt god lösning.

Ö	Antal
Bodören	1
Degerön	1
Halsön	2
Hindersön	22
Junkön	11
Kallaxön	6
Kälkholmen	7
Likskäret	2
Långön	8
Sandön	41
Storbrändön	11
Stångholmen	1
Stångholmen	1
Sör-Äspen	1
Totalt	114

Karta över skärgården som redovisar antalet boende. Flest boende finns på Sandön, Hindersön, Storbrändön och Junkön (oktober 2025).

För att ge bra service och minska nedskräpningen bör det finnas torrtoaletter vid besöksmål på öar och platser där det i övrigt finns en brygga, grillplats och bastu samt vid hamnar där turbåtstrafiken angör och där det finns gästhamn för fritidsbåtar. Där det finns risk för förorening av vattentäkt eller recipient krävs tunna eller annat omhändertagande som inte ger något utsläpp.

Kommunen genom Lumire ansvarar för tömning och omhändertagande av slam på fyra öar; Sandön, Junkön, Storbrändön och Hindersön. Slammet omhändertas lokalt på respektive ö i en så kallad slamlåda där det avvattnas, frystorkas och hygieniseras under en till två vintrar för att därefter grävas upp för att frystorkas och hygieniseras ytterligare en vinter på anvisad plats. Därefter borttransporteras slammet till annan plats. Till segelsällskapets anläggning på Likskär transporteras en slambil ut på pråm. Befintlig hantering av omhändertagande av slam på de fyra öarna bedöms vara den mest hållbara lösningen så länge avsättning för det behandlade slammet finns. I nuläget finns ett visst utrymme i befintliga anläggningar och enstaka ny bebyggelse med behov av slamtömning bör kunna tillåtas.

Kommunen ansvarar för insamling av avfall från kommunala fritidsanläggningar och det rörliga friluftslivet i skärgården. Sortering sker endast i mindre omfattning. Boende i skärgården lämnar sitt kärlavfall vid gemensamma uppsamlingsplatser på fastlandet som sedan kommunen (Lumire) ansvarar för. Dessa är på Hindersöstallarna och Tjuvholmssundet.

Föreskrifter för avfall och avfallshämtning finns för fritidsbåtshamnar på fastlandet. Dessa kan läsas på kommunens hemsida om återvinning, renhållning och avfall.

Torrtoalett

Torrtoalett är ett samlingsnamn för alla typer av torra toalettlösningar, som förbränningstolett, frystoalett, biologisk toalett/multtoa eller tätt kräl där latrin samlas upp och lämnas till kommunen för omhändertagande.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) är ett första steg för att pröva lämpligheten att bygga strandnära.

Utpekade LIS-områden finns på Hindersön och Sandön (Klubbviken).

Bedömning av lämpliga platser för ny bebyggelse:

I Riktlinjer, *Bedömning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen* finns motiv som kan vara till vägledning vid prövning i plan,- förhandsbesked och bygglovsärenden för att bedöma platsens lämplighet. Motiven kan alltså användas utan att ett visst område är utpekad LIS i gällande översiktsplan, Program till Vision Luleå 2040.

Projektet Fulltäckning

Parter i projektet Fulltäckning är Luleå tekniska universitet, Luleå kommun, Trafikverket, Radio Innovation, Luleå Skärgårdsförening, Småskärens Intresseförening och MW Cyber, en del av totalförsvarsbolaget MW Group.

Andra aktörer som är involverade i uppförandet av samhällsmasten på Storbrändön: Markägare, Storbrändöns Hamn- och Vägförening, Scanmast och Telia Towers.

Samhällsmaster

En samhällsmast är ett exempel på offentligt-privat samarbete där kommunen bygger masten och kommunikationsföretag hyr in sig med egen kommunikationsutrustning.

Mobiltäckning och bredband

Fungerande digital kommunikation är viktig för bofasta, stugägare och inte minst för besöksnäringen. Det är en viktig säkerhetsfråga för alla som vistas ute i skärgården.

I den yttre skärgården har bofasta, stugägare och besöksnäringen påtalat kapacitetsproblem och bristen på fungerande telefoni. För att möjliggöra bättre mobiltäckning och högre kapacitet i yttre skärgården har det inom projektet Fulltäckning etablerats en så kallat samhällsmast på Storbrändön.

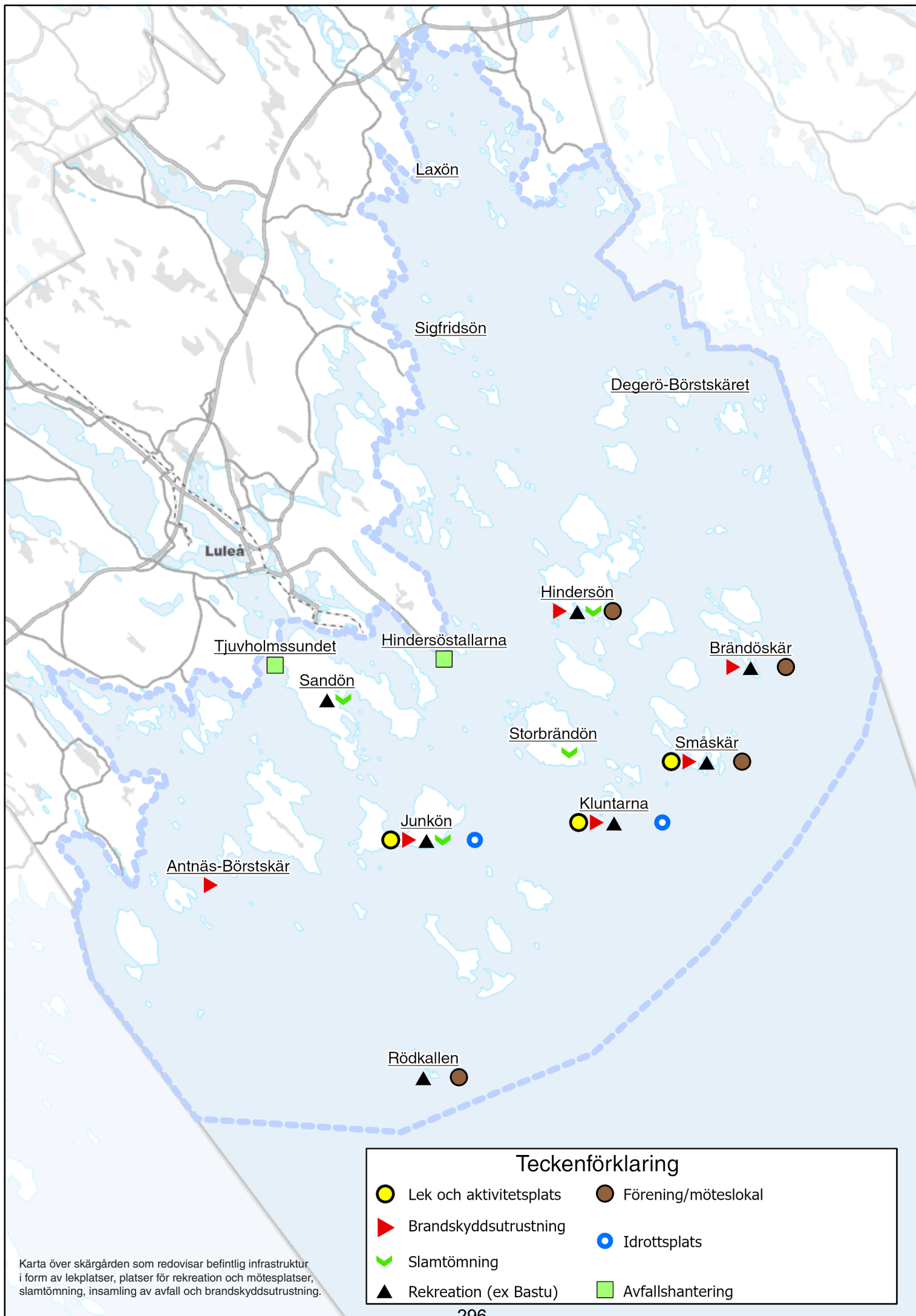
Samhällsmasten möjliggör att mobiloperatörer kan dela på mastinfrastrukturen och kan inplacera sin utrustning i masten för att möjliggöra bättre mobiltäckning och högre kapacitet även inom områden där det inte sker någon kommersiell utbyggnad av mobilnät. Samhällsmasten förvaltas i nuläget i privat regi.

Brandskyddsutrustning

Brandskyddsutrustning av enkel standard behöver finnas på öar med fastboende. Med enkel standard avses exempelvis vagn med pump och tank samt slang. Denna lösning är beroende av ideellt arbete. På detta vis kan privatpersoner påbörja räddningsinsatser innan Räddningstjänsten är på plats.

Mötesplatser

Lekplatser eller iordningsställda aktivitetsytor utomhus samt mötesplatser inomhus finns på vissa öar i skärgården. För att synliggöra vad som finns har dessa kartlagts och kartläggningen kan utgöra ett underlag för vidare utveckling i dialog med föreningsliv, boende, näringsliv och andra aktörer.

6. Näringslivet i skärgården

Foto: Jennie Pettersson

Fisket

Fisket är fortfarande idag en viktig näring med yrkesfiskare boende på fem öar, vilket i hög grad bidrar till en levande skärgård. Fisk levereras till fastlandet där större delen vidareförädlas och säljs av förädlingsföretag eller av yrkesfiskarna själva.

Det finns behov av nya undersökningar av fiskebeståndens innehåll av miljögifter för att förbättra möjligheten till försäljning och konsumtion av fler arter än strömming, exempelvis lax, sik, siklöja, abborre och gädda. Det är viktigt att fisket sker på ett balanserat sätt och att havets ekosystem bevaras. Ett välmående och levande ekosystem i havet innebär en ökad tillgång på fisk vilket gynnar fiskenäringen.

Den långa traditionen av fiske i Luleå skärgård är av stor betydelse för den kulturella upplevelsen av skärgården och för besöksnäringen som ett rekreationsvärde. Fisket utgör en del av det kulturarv som vittnar om hur kusten och skärgården har formats över tid.

Jordbruk och skogsbruk

På Hindersön bedrevs tidigare det enda aktiva jordbruket i skärgårdsmiljö med mjölkproduktion norr om Stockholms skärgård. Hindersöns odlingslandskap är väl bevarat och unikt. Delar av Sandön och Junkön är också präglade av jordbruket.

Skogsbruk bedrivs på ett femtontal öar, kanske fler. Skogen är en viktig näring för många som bedriver fiske eller jordbruk.

Besöksnäring

Det finns drygt 130 gästbäddar fördelade på främst Sandön, Hindersön, Kluntarna, Brändöskär, Småskär och Junkön. Större besöksanläggningar finns vid Klubbvikens havsbad, på Hindersön och på Junkön. Klubbviken på Sandön har restaurang och uthyrningsstugor med 46 gästbäddar som är i privat ägo. Jopikgården har sålts av kommunen och är numera också i privat ägo. Hindersöns hembygdsförening hyr ut lärarbostaden i gamla skolan. På Junkön finns sommartid mindre caféverksamhet och uthyrningsstugor i kommunal regi samt ett skärgårdsmuseum.

Det finns en utvecklingspotential inom besöksnäringen där goda kommunikationer är en viktig förutsättning. Sommarsäsongen är dock sårbar då antalet besökare är beroende av rådande väderlek. Sårbarheten påverkar också intresset av att bedriva serviceinriktade verksamheter i skärgården.

Foto: Anders Johansson

Hindersön

Gästbäddar

Ö

Antal

Brändöskär	22
Småskär	8
Kluntarna	16 (20)
Junkön	14
Sandön	36

Totalt

96

Sandön

Laxön

Sigfridsön

Degerö-Börstskäret

Hindersön

Brändöskär

Sandön

Storbrändön

Småskär

Kluntarna

Junkön

Antnäs-Börstskär

Rödkallen

Teckenförklaring

- Cafe/Resturang/Kiosk
- Uthyrningsstugor
- Fiskeinäring
- Renäring
- Jordbruksmark

Karta över skärgården som redovisar befintligt utbud av café, restauranger, kiosk och uthyrningsstugor. Kartan redovisar också var det bedrivs rennäring, fiskenäring och områden där det finns utpekad brukningsvärd jordbruksmark.

7. Kommunikationer i skärgården

Foto: Fotograf Viveka

Turbåtstrafiken har stor betydelse för de som bor i, och besöker, Luleå. Den är även viktig för att boende utan egen båt ska kunna ta turbåten till sina bostäder och sommarstugor. Skärgården trafikeras under sommaren och i begränsad omfattning under hösten. Turbåtarna angör idag Klubbviken på Sandön, Junkön, Kluntarna, Småskär, Brändöskär och Hindersön.

Det finns önskemål från boende, besökare och verksamhetsutövare i skärgården om turbåtstrafik som möjliggör dagsturer till olika öar och att skärgården blir tillgänglig under en längre period. Det finns även önskemål att turbåtstrafiken utökas till att angöra öarna Rödkallen, Altappen och Gråsjälören, vilket turbåtstrafiken i nuläget inte gör. En förutsättning för att turbåtarna ska kunna angöra fler öar än idag är att nya bryggor anläggs.

Förfallstrafiken ger tillgänglighet för skärgårdsboende under den tid då isen varken bär eller brister. För närvarande utreds förfallstrafikens framtid då entreprenör saknas.

Pendelbåtstrafik inrättades i syfte att göra det möjligt att arbetspendla från skärgården. Prioriterade resenärer var de som bor och är folkbokförda i skärgården. Uppföljning av täckningen för pendelbåtstrafik visar på att detta inte fungerar fullt ut. Behov finns därför att utreda om en omfördelning av resurser för pendelbåtstrafik och turbåtstrafik ger större effekter på tillgängligheten.

Huvudfarlederna sköts av Sjöfartsverket medan kommunen sköter de övriga farlederna samt leder till vissa hamnar. En del farleder sköts av enskilda farledsföreningar. Farleder ska markeras med prickar och/eller enslinjer. Data för utprickning ska levereras till Transportstyrelsen.

Luleå Hamn ansvarar för Sandöleden till och med Sandskär. Från Sandskär och utåt är det Sjöfartsverket som ansvarar för farleden för handelstrafik.

Landhöjningen, isens rörelser och propellerrörelser vid turbåtsangöring gör att farleder och inlopp till hamnar återkommande måste muddras. Muddringar kräver tillstånd enligt Miljöbalken och är i regel kostsamma.

Kommunen ger inget bidrag till farledsföreningar för underhåll eller muddring av farleder eller inlopp till privata hamnar som inte trafikeras av turbåtar.

Hindersöns Hembygdsförening har ett pågående arbete med en förstudie för muddring av farleden in till Norrisund.

Kommunen ansvarar för och ska säkerställa att tillräckligt djup finns till de hamnar som turbåtstrafiken angör. Det finns önskemål om muddring av farleden mellan Småskär och Mjoön för att minska rutten för turbåtstrafiken. Nuvarande rutt för turbåtstrafiken är tidsineffektiv, särskilt mellan Småskär och Brändöskär där flera andra öar måste rundas. Muddring av farleden mellan Småskär och Mjoön ger en effektivare rutt och förkortar sträckan med 7 km och ger en tidsbesparing på 20 minuter per väg.

Förutom utprickning av farlederna märks grund på fjärdarna ut. Landhöjningen ökar behovet av sådan utprickning. Utöver de grund som redan utprickas finns behov av ytterligare utprickningar av grund.

Utprickningen av farleder innebär ofta kortare resvägar och en säkrare färd. Kortare resvägar medför även positiv påverkan på miljön med minskad förbrukning av drivmedel.

Bilbro till Sandön

En bilbro över Tjuvholmssundet har efterfrågats för att dels göra Sandön mer tillgängligt för boende, dels för att Klubbviken ges förutsättningar att utvecklas. Luleå kommun har 2018 tagit fram en utredning av en bilbro till Sandön som beskriver tekniska krav och kostnadsuppskattningar samt konsekvenser på öns naturreservat och utpekade riksintresseområden, på vägnätet, parkeringsbehov, boende och bebyggelse.

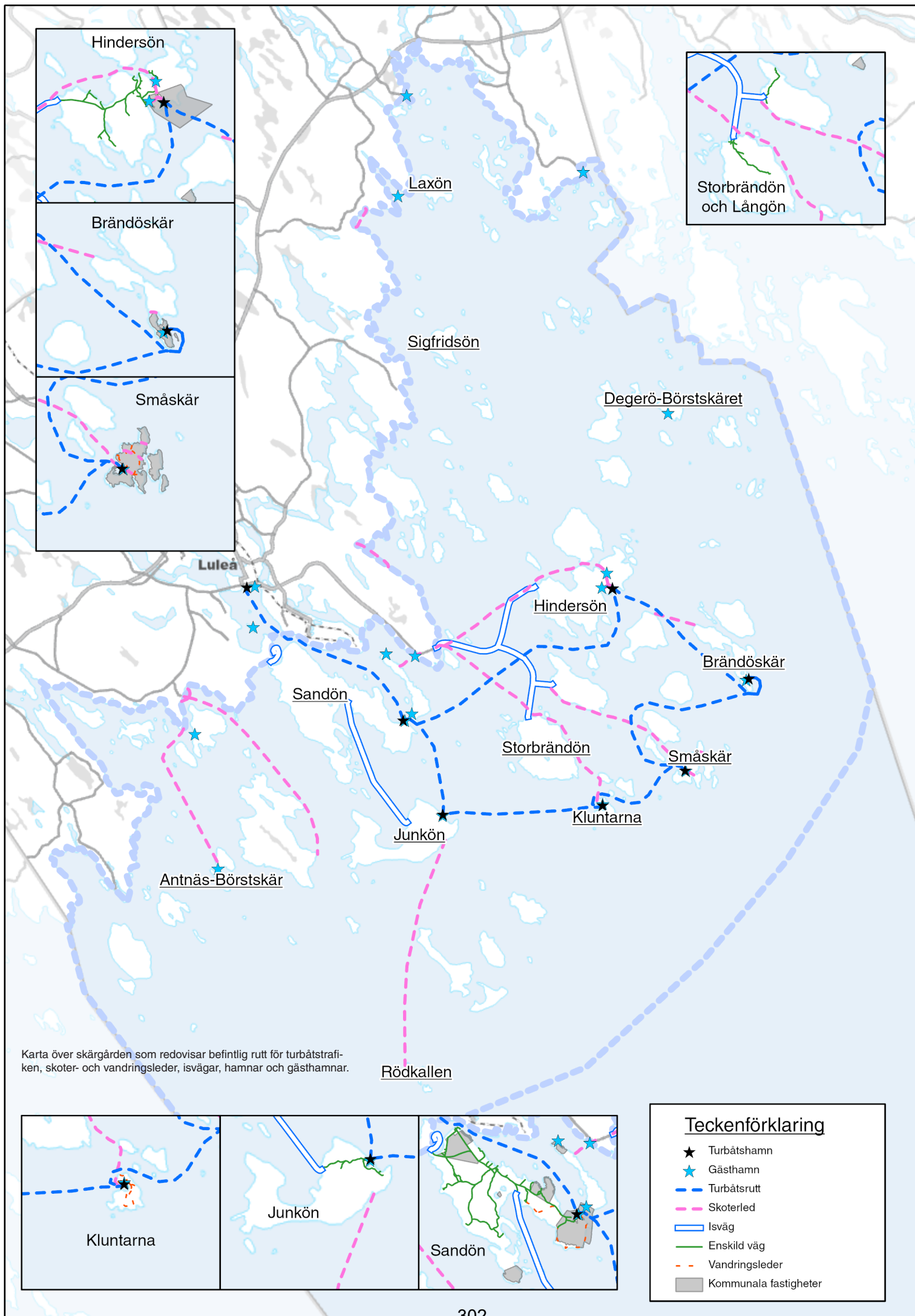
Luleå kommuns bedömning är i nuläget att en bro till Sandön innebär alltför stora samhällsekonomiska kostnader i förhållande till samhällsnyttan. En bro innebär inte bara höga investeringskostnader utan också ökade driftskostnader för kommunen. En broförbindelse bedöms också kunna bidra till att omvandla öns karaktär från ett sommarstugeområde till mer av ett ordinärt bostadsområde.

Vintervägar

Skoterleder och isvägar ger förutsättningar för vinterturismen och ger lokalbefolkningen ökad möjlighet att nå utflyktsmål eller bostäder på öarna.

Idag finns ett fåtal skoterleder i skärgården och dess framtida underhåll är ovisst. Kommunen håller skoterled till de kommunala anläggningarna på Kluntarna, Småskär (delvis) och Brändöskär samt ger ett mindre stöd för skoterled till Hinderöns och till Råneå (anslutning till Malmens väg). Kommunen ger bidrag till skoterföreningar men skoterföreningar saknas till stor del i skärgården. Bildandet av föreningar är i nuläget en förutsättning för att kommunen ska kunna ge bidrag och stötta till underhåll av skoterleder i skärgården, på liknande sätt som sker på fastlandet.

Isvägar plogas till ett flertal öar, totalt 35-40 kilometer isväg. Samtliga vägar och isvägar är enskilda vägar där respektive vägförening är ansvarig för underhåll, plogning och säkerhet. I nuläget ges kommunalt stöd för plogning av isväg till sex öar. Fyra av dessa får även statsbidrag.

Januari 2025

Samrådsredogörelse för Plan för skärgårdsutveckling

Innehållsförteckning

Inledning och bakgrund.....	1
Samrådsprocessen	1
Hur samrådet har bedrivits	1
Antal inkomna synpunkter	2
Ändringar i planförslaget efter samråd.....	2
Plan för skärgårdsutveckling	2
Inkomna synpunkter	2
Myndigheter och kommuner, kommunala bolag.....	2
Piteå kommun.....	2
Miljö- och byggnadsnämnden	3
Luleå hamn AB	6
Luleå Business Region	7
Företag och organisationer	8
Laponia rederi AB.....	8
Hindersöns hembygdsförening.....	11
Sandöns brovänner	12
Långöns Brand- Kultur och isvägsförening	13
Rödkallens stug- och hamnförening.....	16
Luleå skärgårdsförening	19
Småskärens intresseförening	22
Privatpersoner.....	24
Privatperson 1	24
Privatperson 2.....	24
Privatperson 3 och 4	24
Privatperson 5.....	25
Privatperson 6.....	25
Privatperson 7.....	25
Privatperson 9.....	28
Privatperson 10.....	30
Privatperson 11	31

Inledning och bakgrund

Luleå kommun vill framföra ett tack till alla som under samrådstiden har tagit sig tid att läsa igenom planförslaget och lämna synpunkter.

I den här samrådsredogörelsen redovisas samtliga synpunkter som kommit in under samrådstiden tillsammans med kommunens kommentarer. Alla inlämnade synpunkter, även de som inte har kunnat tillgodoses, har tillfört mer kunskap till processen och en möjlighet att förbättra förslaget till plan för skärgårdsutveckling.

Plan för skärgårdsutveckling, Luleå kommun har upprättats i samråd med en bred krets av intressenter. Bland annat har dialog med medborgare skett tidigt i processen vid ett större event, Skärgårdsdagen (2017-06-17). Där fick medborgare tillfälle att möta kommunstyrelseledamöter och ge sin syn på vilka skärgårdsfrågor som är viktiga. Dialogen fokuserade på fyra olika teman; kommunikationer: skärgårdstrafiken, farleder, hamnar, muddring; boende: fritidsboende, gästboende, fast boende, vatten och avlopp, avfall; näringsliv: besöksnäring, chartertrafik, skotersafari, fiske; samt natur och kultur: naturreservat, kulturmiljöer, besöksmål.

Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge kommuninvånare, intresseorganisationer, föreningar, företag, partipolitiska grupper, myndigheter och grannkommuner en insyn i arbetet och möjlighet att påverka innehållet i utvecklingsplanen.

Resultatet av samrådet redovisas i denna samrådsredogörelse.

Samrådsredogörelsen ingår som en bilaga till Plan för skärgårdsutveckling. Syftet med samrådsredogörelsen är att beskriva hur samrådet har gått till och visa vilka förändringar som gjorts i planen efter samrådet. Den ska även bemöta och redovisa de synpunkter som har lämnats in och presentera en sammanvägning av de synpunkter som har relevans för planen.

Samrådsprocessen

Hur samrådet har bedrivits

Plan för skärgårdsutveckling har varit utställt för samråd under tiden 6 november till och med den 19 december 2023. Under samrådstiden har planförslaget funnits tillgängligt i digitalt format på Luleå kommuns hemsida. Det har också funnits tillgängligt i stadshusets foajé.

Underrättelse om samråd har skett via kungörelse och på kommunens hemsida.

Kommunstyrelsen har informerats om samrådet vid kommunstyrelsens sammanträde.

Samrådshandlingen har skickats till myndigheter, organisationer, grannkommuner, föreningar, politiska partier samt bolag och förvaltningar, enligt en särskild sändlista.

Information om planförslaget har också givits muntligt på förfrågan, till partigruppen för Socialdemokraterna, till Pensionärsrådet och vid Skärgårdsföreningens årsmöte.

Antal inkomna synpunkter

Under samrådstiden har 18 yttranden kommit in. Synpunkterna är fördelade på sju yttranden från organisationer, företag och föreningar samt elva skriftliga yttranden som lämnats av privatpersoner.

Ändringar i planförslaget efter samråd

Efter samrådet har förändringar och justeringar gjorts i planen. De viktigaste förändringarna som gjorts efter samrådet redovisas här nedanför.

Plan för skärgårdsutveckling

- Förtydliganden kring betydelsen av Bottenvikens skärgård kommunsamverkan.
- Kartor och illustrationer har bytts ut eller kompletterats, bland annat kartläggning av servicetillgång.
- Avsnittet Teknisk infrastruktur har omarbetats och ingår i avsnitt Boende i skärgården.
- Avsnittet Boende i skärgården har omformulerats och det är tydligare beskrivet kring utmaningar kring boende året runt samtidigt som förutsättningar för de som bor och verkar i skärgården behöver skapas.
- Krav om lösningar på avloppsanläggningar, kommunen ska vara teknikneutral. Denna riktlinje har därför tagit bort.
- Förtydligande kring slamtömning i avsnittet vatten, avlopp och avfall. Befintlig hantering av omhändertagande av slam på de fyra öarna (Sandön, Hindersön, Junkön och Storbrändön) bedöms den mest hållbara lösningen så länge avsättning för det behandlade slammet finns.
- Ansvar, genomförande och uppföljning har förtydligats i inledande kapitel.
- Benämningen *Utvecklingsinriktning* har ändrats till *Målsättningar*.
- Benämningen *Riktlinjer* har ändrats till *Viljeriktningar*.
- Inledande kapitel kring mål, planer och program har kortats ner eftersom det framgår av andra styrande dokument. Koppling till Vision Luleå 2040 samt Program till Vision Luleå 2040 framgår.

I övrigt har faktafel, textformuleringar och andra mindre förtydliganden gjorts.

Inkomna synpunkter

Alla synpunkter som kommit in under samrådet redovisas här nedanför, vissa i något sammanfattad form. Luleå kommuns bemötande och kommentarer är skrivna i *kursiv text*.

Myndigheter och kommuner, kommunala bolag

Piteå kommun

Denna plan är av betydande vikt eftersom den adresserar flera avgörande aspekter av skärgårdsutvecklingen som är kritiska för regionens framtid.

För det första lyfter planen fram vikten av en levande skärgård. Detta koncept sträcker sig bortom den rena miljömässiga betydelsen och inkluderar ekonomiska, sociala och kulturella dimensioner. En levande skärgård innebär att upprätthålla och utveckla hållbara

ekonomiska aktiviteter som fiske och turism, samtidigt som man bevarar det unika ekosystemet och den kulturella identiteten som skärgården representerar.

Vidare uppmärksammar planen behovet av en framsynt utveckling. Detta innebär att identifiera och ta tillvara på nya möjligheter för tillväxt och utveckling, medan man samtidigt hanterar de utmaningar som klimatförändringar och miljöskydd medför. Denna balansakt är avgörande för att säkerställa en hållbar framtid för skärgårdsområdet.

Dock saknas i planen en tydlig hänvisning till den övergripande strategi som finns för Bottenvikens skärgård. Det är viktigt att belysa att det inte bara finns satta mål, utan även att det finns en sammanhängande och gemensamt överenskommen strategi för hela regionen. Denna strategi har tagits fram i samarbete mellan alla kommuner som ingår i skärgårdsområdet och är central för att uppnå en enhetlig och koordinerad utveckling.

Dessutom saknar planen information om hur samarbetet mellan kommunerna faktiskt fungerar i praktiken. Det är viktigt att framhäva att det finns en effektiv kommunikation och samarbete, och att en gemensam samordnare finns anställd för att underlätta denna process. Denna samordnare spelar en nyckelroll i att se till att alla kommuner arbetar mot samma mål och att de resurser som finns används på mest effektiva sätt.

Sammanfattningsvis stödjer Piteå kommun de grundläggande aspekterna och målen i Luleå kommuns Plan för skärgårdsutveckling. Dock anser vi att för att fullt ut representera regionens ambitioner och potential, bör planen inkludera en klarare beskrivning av den övergripande strategin för Bottenvikens skärgård samt detaljer om det praktiska samarbetet mellan kommunerna.

Kommentarer: Tack för synpunkterna! Luleå kommun delar Piteå kommuns uppfattning, ett tydliggörande och mer beskrivande ska göras kring den övergripande strategin, Bottenvikens skärgård. Det kommungemensamma samarbetet är en viktig del i att utveckla skärgården i Luleå och kustkommunerna i regionen.

Miljö- och byggnadsnämnden

Avlopp

Skärgårdsmiljön har stora naturvärden som generellt är känsliga för avloppspåverkan och svåra att skydda. Tomter är ofta små och saknar naturliga förutsättningar för enskilda vatten- och avloppsanläggningar. Bebyggelse är ofta koncentrerad till havsnära lägen, till exempel vid grunda vikar. De grunda bottnarna är havsekosystemens barnkammare och känsliga för bland annat övergödning. Det finns risk för lokal påverkan av näringsämnen och patogena bakterier, virus och parasiter. Kommunen har ansvar att tömma och ta omhand slam från alla avloppsanläggningar i skärgården, inte bara för de öar där man byggt anläggningar för att behandla slammet (Sandön, Hindersön, Junkön och Storbrändön). Angående dessa anläggningar så komposteras inte slammet, det är huvudsakligen avvattning och till viss del frystorkning som sker. Kommunen bör inte heller förorda lokalt omhändertagande av slam långsiktigt, lagstiftningen kopplat till slamhantering kommer sannolikt skärpas vilket kan medföra att förutsättningarna för lokalt omhändertagande förändras.

Kommentarer: I dagsläget bedöms befintlig hantering av omhändertagande av slam på de fyra öarna (Sandön, Hindersön, Junkön och Storbrändön) vara den mest hållbara lösningen så länge avsättning för det behandlade slammet finns.

Avdelning miljö och bygg anser att det är olämpligt att tillåta nya avloppsanläggningar som kräver slamtömning av den enskilde eller av kommunen. Nya permanentbostäder bör endast tillåtas om det finns bra förutsättningar för att tömma och hantera avloppsslam. För fritidshus bör torra toalettlösningar endast medges och i övrigt bör man inte anlägga avloppsanläggningar som genererar slamtömning, så länge det saknas infrastruktur och beredskap för slamtömning. Slamhantering i slamlådor på de fyra stora öarna bör inte utökas då det inte är en långsiktigt hållbar lösning.

Kommentarer: Se kommentarer ovan. På övriga öar ska torra toalettlösningar förordas.

Kommunen saknar ett ställningstagande och en plan för hur man vill att vatten och avlopp ska organiseras och utvecklas i skärgården. I nuläget finns inte någon långsiktig lösning för hur man ska hantera en exploatering av skärgården, kommunen har ett ansvar att hantera och samla in slam från anläggningar. Hittar man inga långsiktiga lösningar kan kommunen inte uppfylla sina skyldigheter som renhållare.

Kommentarer: Ett visst utrymme finns i befintliga anläggningar och enstaka ny bebyggelse med behov av slamtömning kan tillåtas.

Vad gäller avloppsanläggningar ska kommunen även vara teknikneutral, bedömningar ska även göras från fall till fall när nya avlopp tillståndsprövas. Därför ska man i planen vara försiktig med att skriva information/riktlinjer som inte stämmer överens med detta (sid 32-33, Rubriken "Vatten och avlopp samt avfall").

Kommentarer: Riktlinjen som anger att större turistanläggningar bör ha vattenburna lösningar stryks och ersätts med föregående riktlinje att "avloppslösningar ska anpassas lokalt utifrån miljömässiga och sanitära krav".

Det är bra att det i skärgårdsplanen framgår att VA-planen kan påverka skärgårdsplanen. Skärgårdsplanen bör harmonisera med vad som framgår i VA-planen, så dessa inte motsäger varandra. Utökning av vattentoaletter på öar skulle innebära en livsstil med ökad vattenförbrukning, vilket i sin tur också ökar risken för saltvatteninträngning i dricksvattnet. I dokumentet används ordet "torrdass" på många platser. Uttrycket är förlegat och bör bytas ut mot "torrtoalett". Överlag använder man numera torrtoalett och det innefattar alla typer av torra toalettlösningar som förbränningstolett, frystoalett, biologisk toalett/mulltoa eller tätt kärl där latrin samlas upp och lämnas in till kommunen för omhändertagande.

Kommentarer: VA-planen 2040 har antagits och Plan för skärgårdsutveckling ska inte motsäga innehållet i VA-plan 2040. Hänvisning till VA-plan 2040 görs i inledande delar av Skärgårdsplanen. Dialog mellan Samhällsombudskontoret och Lumires VA-avdelning har skett inför antagande av denna plan. Det är viktigt att samsyn råder för hur vatten och avlopp ska organiseras och utvecklas i skärgården.

Specifika synpunkter kopplat till sidor i planen gällande VA

- Sid 24, bra att det framgår att fler boende ökar behovet av service ex, avfall och Slamhantering.
- Sid 25, Riktlinjer för boende i skärgården: Det står att kommunen är positiv till ny bostadsbebyggelse, detta kommer i nuläget vara svårt att genomföra då det inte finns en långsiktig lösning för hantering av slam från enskilda avlopp. Detta begränsar möjligheten till ny bebyggelse.

Kommentarer: Avsnittet Boende i skärgården omarbetas delvis inför antagande. Sammantaget finns utmaningar med att kunna erbjuda den service som krävs för bra boendemiljöer för ett åretruntboende. Detta har blivit tydligt under processen för framtagande av denna plan tillsammans med det pågående arbetet med Plan för service på landsbygden där servicetillgången i hela kommunen har kartlagts. Det är även andra delar av Luleå kommuns service som inte är tillgänglig till öar i skärgården. Det betyder dock inte att det är omöjligt att enstaka ny bebyggelse med behov av slamtömning kan tillkomma på de öar där hantering av slam sker: Junkön, Hindersön, Sandön och Storbrändön.

- Sida 32, stycke 4 bör uppdateras, alternativt tas bort.

Kommunen har ansvar att tömma och ta omhand slam från alla avloppsanläggningar i skärgården, inte bara för de öar där man byggt anläggningar för att behandla slammet. I dessa anläggningar så komposterar inte slammet, det är huvudsakligen avvattning och till viss del frystorkning som sker. Kommunen bör inte heller förorda lokalt omhändertagande långsiktigt, då lagstiftningen kopplat till slamhantering sannolikt kommer att skärpas. Det skulle kunna läggas till en punkt att kommunen fortsatt ska utreda hållbara långsiktiga lösningar för hantering av slam i skärgården.

Kommentarer: Idag sker återföring av slam till åkermark, vilket bedöms vara en hållbar lösning, vilket kommenterats tidigare. Text i planen har förtydligats.

- Sid 32-33, Riktlinjer för teknisk infrastruktur: Kommunen bör inte ge specifika riktlinjer för krav om lösningar på avloppsanläggningar, kommunen ska vara teknikneutral.

Kommentarer: Riktlinjen har tagits bort.

Avfall

Gällande avfallshantering står det på sida 33: "Kommunen ansvarar för insamling av avfall från fritidsanläggningar och från fast boende på Lövskär, på Strömören och vid Tjuvholmssundet. Sortering sker endast i mindre omfattning. Fritidsbåtshamnar på fastlandet med fler än 15 platser ska ha soptömning." Den 1 januari 2024 tar kommunen över insamlingsansvaret för förpackningar. Avdelning miljö och bygg anser att det saknas information kring hur kommunen avser att tillämpa de nya bestämmelserna för förpackningsinsamling i skärgården. Begreppet "soptömning" är numera förlegat och kan exempelvis ändras till att de ska ha abonnemang för hämtning av kommunalt avfall.

Kommentarer: Justering i text görs vad beträffar begreppet soptömning.

Muddring

Landhöjningen bidrar till att tidigare tillgängliga bryggor och infartsleder kommer att i framtiden kräva muddring om de ska fortsätta att användas. Här behöver man tänka till lite var man väljer att exploatera.

Första stycket, i rubriken Muddring, ändras enligt följande, ändring framgår i kursiv stil: *Landhöjningen bidrar till att tidigare tillgängliga bryggor och infartsleder kommer att i framtiden kräva muddring om de ska fortsätta att användas.* Här behöver man tänka till lite var man väljer att exploatera. Avdelning miljö och bygg är restriktiva till att tillstyrka åtgärder (muddring, dispens strandskydd) om vi ser att åtgärden kommer behöva upprepas om det är så att landhöjningen motverkar åtgärderna.

Kommentarer: Detta noteras.

Luleå hamn AB

Luleå Hamn utgör riksintresse för kommunikationer genom sin funktion som allmän hamn och är av EU-kommissionen utsedd CORE-hamn. Valfungerande farleder till och från Luleå hamn utgör en del av riksintresset. Därför är det av yttersta vikt att fartygstrafiken till och från hamnen inte riskerar att påverkas negativt, eftersom detta kan leda till begränsningar i tillgänglighet och nyttjande av det nationella intresset.

Utredning av tillgänglighet och sjösäkerhet för fartygstrafiken är nödvändig, särskilt med tanke på expansionen som Luleå Hamn står inför med ökade transportbehov och ökad trafik till och från hamnen.

Avslutningsvis ser vi positivt på planen att förbättra tillgängligheten till skärgården och stärka Luleå som sjöstad.

Tillägg: Luleå Hamn har inkommit med ett yttrande men noterar i efterhand en skrivning som inte är helt korrekt.

Sidan 30, andra stycket.

”Huvudfarlederna sköts av Sjöfartsverket medan kommunen sköter de övriga farlederna samt leder till vissa hamnar. En del farleder sköts av enskilda farledsföreningar. Farlederna ska markeras med prickar och/eller enslinjer och data för utprickning ska levereras till Transportstyrelsen. Luleå Hamn sköter Sandöleden fram till Klubbviken. Från Klubbviken och utåt är det Sjöfartsverket som sköter farleden för handelsfartygen.”

Enligt Sjöfartsverkets beslut om justering av område för allmän hamn

2021-06-07 21-02160 så ansvarar Sjöfartsverket för farleden efter Sandskär och utåt. Enligt ett avtal sköter Luleå Hamn fortfarande farleden fram till Klubbviken (eg till sista bojparet på Brändöfjärden) på uppdrag av Sjöfartsverket. För att vara helt korrekt bör texten uppdateras. Exempelvis enligt: ”Huvudfarlederna sköts av Sjöfartsverket medan kommunen sköter de övriga farlederna samt leder till vissa hamnar. En del farleder sköts av enskilda farledsföreningar. Farlederna ska markeras med prickar och/eller enslinjer och data för

utprickning ska levereras till Transportstyrelsen. Luleå Hamn ansvarar för Sandöleden till och med Sandskär. Efter Sandskär och utåt är det Sjöfartsverket som ansvarar för farleden för handelstrafik.”

Kommentarer: Tack för synpunkter. Felaktigheter i planen gällande ansvarsfördelning för farleder justeras.

Luleå Business Region

Nedan följer synpunkter med fokus på turism och näringsliv:

Positiva punkter från planen:

- Utbyggd turbåtstrafik, längre in på hösten för säsongsförlängning.
- Eventuell turbåtstrafik till fler öar som Gråsjälören, Altappen och Rödkallen.

Det påpekas att kommersiellt utbud ska ske i privat regi, men samtidigt föreslås fler uthyrningsstugor i kommunal regi, vilket kan uppfattas som osund konkurrens för lokala näringsidkare.

Förslag:

Peka ut fler LIS-områden där privata näringsidkare kan bygga anläggningar och erbjuda kommersiella besöksutbud.

Befintliga kommunala övernattningsstugor bör få utökad service av privata aktörer för att attrahera en mer krävande målgrupp.

Den norra delen av skärgården är förbisedd i planen, och det önskas satsningar på fler utflyktsmål och övernattningsstugor. Förslag om att placera mindre kommunala servicebåtar i norra och södra delen av Luleå skärgård.

Transportlösningar: Det saknas en plan för transporter för dem utan egen båt, där turbåtstrafik inte finns. Förslag på taxibåtstrafik, uthyrning av elbåtar eller andra alternativ bör uppmuntras av kommunen, eventuellt med subventionering. Fler uthyrningsalternativ av båt, kanot, kajak och cykel bör skapas och synliggöras i kombination med övernattningsutbud.

Vandringsleder: Det saknas information om vandringsleder och rastplatser, som finns på turbåtsöarna men kan utökas på större öar som Hindersön och Sandön. Vandring kan vara en viktig reseanledning till öarna.

Kommentarer: Planen motsätter inte privata initiativ till uthyrningsstugor eller annan kommersiell service. För att det ska vara möjligt för en utökad turbåtstrafik har det bedömts rimligt att avgränsa turbåtstrafiken i första hand till de öar som kommunen har kommunal service. En utökad turbåtstrafik som omfattar norra delen av skärgården är därmed inte aktuellt i nuläget, men bör utredas samt i vilken form. Mindre servicebåtar, taxibåtstrafik osv kan vara ett alternativ som behöver utredas närmare.

Företag och organisationer

Laponia rederi AB

Samråd/samarbete

Vi ser ett behov av att det finns ett forum för samråd mellan näringsidkare, kommun och eventuellt länsstyrelsen samt övriga föreningar kopplad till skärgården. Vi motsätter oss de arbetssätt som används idag där kommunen endast kommunicerar med varje enskild näringsidkare var för sig då vi ser ett behov av samråd och samarbete mellan alla aktörer som verkar inom samma område.

Kommentarer: Luleå kommun vill ständigt verka för en förbättrad dialog mellan näringsidkare och andra aktörer. Under året har en förvaltningsövergripande landsbygdsgrupp bemannat med tjänstemän från olika förvaltningar inom kommunen med kontor inom Kommunstyrelseförvaltningen som samordnande roll. Här finns potential att vidare utveckla forum för dialog som rör näringsidkare i skärgården.

Kulturhistoriska platser

Vi anser att det mer tydlig behöver framgå värdet av de kulturhistoriska platserna som finns på våra öar då det är dessa som utgör reseanledningarna för besökare till Luleå skärgård. Näringsidkare i skärgården bygger upp sin verksamhet på kulturhistoriska miljöer och byggnader såsom fyrplatser, lotsplatser, labyrinter, kapell mm.

Germanö-fyrplats

Vi äger Germanö fyrplats och vill utveckla denna till ett nytt besöksmål då denna plats innefattar två fyrar (gamla huset med fyr på övervåningen samt den nyare betongfyren i anslutning till huset) och ett lotshus. Vår målsättning är att återställa byggnaderna i så originalutförande som möjligt för att kunna ta emot besökare och kunna berätta om historien om denna kulturhistoriska plats. Om hur sjöfarten fungerade förr och ändå fram till idag. Vi önskar även utveckla platsen med 4-6 bäddar så att ett mindre sällskap kan övernatta där. På dagtid kan det fungera som utflyktsmål för gäster som kommer med egen båt eller en turbot. Vintertid kan det bli ett skoter-/skidcafé. Ett sådant projekt kräver samarbete mellan kommun och näringsidkare. Detta vill vi ska bli Luleås nya besöksmål.

Kommentarer: Luleå kommun ser positivt på att ni som fastighetsägare vill utveckla Germanö-fyrplats. Byggdialogen är en etablerad arena inom Luleå kommun och en väg in, där ni får snabb respons på idéer och möjligheter till vägledning för att vidareutveckla ert förslag.

Skeppshandel

Vi anser att de i vår glesbefolkade skärgård behövs en skeppshandel som är rörlig då en fix plats inte tillgodoser lika många behov som en skeppshandel ombord på ett fartyg. En ambulerande skeppshandel kommer till varje ö varje dag utan att konsumenterna behöver ta sig någonstans. Detta är ju även en viktig faktor framförallt om det är dåligt väder och nu när drivmedelspriserna är så höga. Vi tillgodoser så väl, båtfolket, stuggästerna som de

bofasta men även de som väljer att göra en oplanerad utflykt i Luleå skärgård. Idag bekostar de aktiva rederiet detta själv vilket dagligen medför en merkostnad på ca 1000kr (å 8 veckor * 7 dagar= 56 dagar).

Kommentarer: Luleå kommun ser inga hinder till att skeppshandel drivs i privat regi. Luleå kommun upphandlar endast kollektivtrafik och inte skeppshandel.

Hur ser den **optimala turlistan** ut utifrån de förutsättningar och behov som finns?

Vi ser att skärgårdstrafiken skall tillgodose så många kategorier människor som möjligt och vi ser att det är främst de som hyr kommunala stugor samt dagsbesökare till Luleå som åker med oss. Det finns en handfull bofasta eller stugägare som nyttjar oss frekvent men de använder sig mer av egna båtar eller pendlingstrafiken. Ett önskemål från besökare är främst att de vill åka och se skärgråden men att de också gärna går iland en kortare stund på någon ö. De är däremot inte rustade för att stanna en heldag på en ö eftersom de på de flesta öar inte finns faciliteter så som restaurang eller dylikt. Det optimala är 1 -2,5 timme för då hinner man se sig omkring samt ta sig ett dopp men man behöver ändå inte ha med sig någon utrustning. Därför förespråkar vi att turlistan skulle bestå av det som kallas vändande turer. Detta är även något som förespråkas av de som är stugägare och de som nyttjar turbåtstrafiken för transport eftersom det innebär att de alltid får den kortaste resesträckan. Ambitionen som vi har fått det förklarat är att kommunen strävar efter det motsatta, att bara köra enkla rundturer och helst två gånger om dagen. Detta ser vi inga fördelar med då stugägarna inte får den kortaste resesträckan, de turister som väljer att kliva på turbåten antingen inte kan gå iland någonstans för om de kliver av då blir de kvar på en ö i 6-7 timmar vilket kräver planering och utrustning då det inte finns tak över huvudet, bara ute dass och inga restauranger. Dessutom blir du borta från stan från 9:45-21:35 vilket blir en väldigt lång utflykt.

Kommentarer: Turlistan fastställs av Luleå kommun efter dialog med intressenterna i skärgården. Det finns alltid olika viljor och synpunkter gällande turlistan. Det blir därför alltid en kompromiss.

Att **Hindersön** är med i **turbåtsslingan** är en ekonomiskt dålig affär. Under flera år så finns det statistik på att det inte varit mer än ca 60 besökare som klivit av eller på där under en hel sommar. Då Hindersön ligger så mycket längre norrut än de andra öarna på turbåtsslingan så går det åt många timmar för att trafikera Hindersön varje dag. Det hade nog varit mer ekonomiskt försvarbart att ha en mindre båt som trafikerade den här sträckan samt att en "egen tidtabell" faktiskt skulle gynna den verksamhet som skall bedrivas där. I framtiden kanske vi skall skikta på att ha den stora trafiken som vi har idag som tyngdpunkt men att upphandla en mindre båt för en nordlig slinga som kan sträcka sig upp mot Rånetrakten (vilket har efterfrågats under en längre tid) samt en sydlig slinga som skulle kunna trafikera Germandön, Rödkallen samt Antnäs-Börstskär.

Kommentarer: Det är inte aktuellt att utesluta Hindersön från turbåtstrafiken. Det har bedömts rimligt att avgränsa turbåtstrafiken i första hand till de öar som kommunen har kommunal service.

Fler utvecklingspotentialer finns och kan genomföras med ganska små medel. **Gråsjälören** skall kunna samtrafikeras av Stella Marina som kör till Klubbviken hela dagarna. En kort transport mellan Södra Hamnplan och Gråskärören tar ca 5 minuter. Då skulle besökare kunna vara där ute ungefär 2 timmar innan båten hämtar dem tillbaka. Detta kräver ju så klart att det finns ett fik som är öppet alla dagar inte bara på helgen.

Kommentarer: Detta är ett intressant förslag och utreds av Kultur- och fritidsförvaltningen.

En **säkerhetsaspekt** är att kommunen borde ha en skyldighet att prioritera utprickning av grund eller svåra passager, detta hänger ihop med sjösäkerheten. Att i dåligt väder inte har fasta prickar som kan fungera som radarekon vid navigering blir en mycket farlig situation. Det finns några sådana ställen som ligger på det vatten som kommunen har ansvar för. Detta borde lyftas högre på agendan och åtgärdas omgående. Det kan inte handla om några stora investeringar som måste budgeteras i många år för att genomföras.

Kommentarer: Luleå kommun delar Laponias synpunkter gällande utprickning av grund och svåra passager, vilket också framgår av riktlinjerna för kommunikationer.

Rätt förutsättningar för näringsidkare

Under rubriken "Bottenvikens skärgård 2012-2030 finns en punkt som vi finner ytterst viktig att Luleå kommun arbetar med. Den lyder som följer:- "skapa förutsättningar för en positiv utveckling för de entreprenörer inom besöksnäringen som har kust och skärgård som sin bas för sin verksamhet." Samarbetesklimatet och servicen från kommunen gentemot näringslivet måste bli bättre och man vill nå framgång med denna skärgårdsutvecklingsplan. De måste skapas rätt förutsättningar för att entreprenörer skall våga och kunna ta sig an nya satsningar. Luleå måste verkligen ta tag i detta och mer se sig själv som en samarbetspartner. I många fall upplever man som näringsidkare att det inte finns den insikten bland tjänstemännen och att man inte riktigt förstår behovet och uppdraget man har gentemot näringslivet om man vill få en stad att växa och blomstra.

Slutorden blir-

" vill vi utveckla vår stad krävs det samarbete mellan kommun och näringsliv"

Kommentarer: Tack för alla inspel! Luleå kommun vill ständigt verka för en förbättrad dialog mellan näringsidkare och andra aktörer. Under året har bland annat en förvaltningsövergripande landsbygdsgrupp bildats inom kommunen med kontor inom Kommunstyrelseförvaltningen som samordnande roll. Här finns potential att vidareutveckla forum för dialog som rör näringsidkare i skärgården.

Hindersöns hembygdsförening

Hindersöns hembygdsförening (204 medlemmar, största föreningen i skärgården) och Björköns Hindersöns farledsförening (50 medlemmar) har följande synpunkter:

Vi uppskattar att kommunen har tagit fram en plan för skärgården, men vi anser att den främst fokuserar på rörligt friluftsliv och turism, och saknar konkreta förslag.

Viktiga frågor för Hindersön:

Boende: Det är avgörande att skapa förutsättningar för fler fast- och deltidsboende i skärgården. En skärgård utan fast boende är inte levande! Fastboende är också viktigt för turismen; en tom skärgård är inget att visa upp. Vid försäljning av Jopikgården bör kommunen verka för att uthyrningsstugor byggs på Hindersön.

Kommunikationer: Det är viktigt att nuvarande turbotrafik bibehålls och gärna utökas. Förslaget att lägga ner pendelbåttrafiken är oacceptabelt; vi föreslår att namnet ändras men att servicen kvarstår. Den är uppskattad och viktig för jämställdheten, då många kvinnor som inte kör egen båt använder den. Muddring av farleder till hamnar är också en viktig fråga. Farledsföreningen har länge arbetat för underhållsmuddring av norra farleden till Norrisundet. Ärendet har varit uppe i mark- och miljödomstolen i Östersund, och vi väntar på dom. Dessutom behöver vägarna på ön kontinuerligt underhållas, och isvägarna bör bibehållas i sin nuvarande form.

Kommentarer: I nuläget finns inget beslut om nedläggning av pendelbåttrafiken. I planen framgår endast att pendelbåttrafiken möjligen skulle ge större effekt om resurserna istället används för utökad turbotrafik. Behov finns därför att utreda på vilket sätt en utökad kollektivtrafik ger bäst nytta. Det finns en riktlinje om att bibehålla dagens funktion av isvägarna.

Näringsliv: Det är viktigt att främja näringslivet så att fler kan verka i skärgården. Jordbruk och fiske har alltid varit centrala näringar här, och kommunen skriver i planen att de ska skapa bättre förutsättningar för dessa.

Inom fisket ser vi dock hot, särskilt genom utbyggnaden av Luleå hamn och muddringsprojektet Malmporten, vilket innebär att fasta fiskeplatser för fiskare på Hindersön, Sandön och Altappen kommer att försvinna. Dessutom utgör det storskaliga industrifisket i Östersjön och södra Bottenhavet ett ytterligare hot, då det tar upp stora mängder fisk.

Avslutningsvis vill vi tacka kommunen för att ni tagit fram planen och hoppas att den främjar en positiv utveckling i Luleå skärgård.

Kommentarer: Miljötillståndet för pågående projekt hanterar muddringsprojektet. Luleå kommun är endast en samrådspart i miljöprövningen. Luleå hamn AB har bjudit in till samråd i samband med tillståndprocessen tidigare i år (2024) för att samla in synpunkter. Det är också Luleå hamn som hanterar inlösen och compensation till berörda fastighetsägare.

Luleå kommun är medvetna om de hot som finns mot det småskaliga fisket. I dialog och som samrådspart hos statliga myndigheter kan Luleå kommun lyfta de allmänna intressena.

Sandöns brovänner

Vi, Sandöns brovänner, en sammanslutning av entusiaster, entreprenörer och skärgårdsälskare, vill framföra våra synpunkter och förslag. Vi delar er entusiasm för Luleås enastående skärgård och ser den som en pärla som lockar besökare och invånare året runt. Vårt fokus är på Sandön och möjligheten att skapa en öppningsbar bilbro till ön.

Bakgrund: Luleås skärgård är unik och erbjuder olika upplevelser året runt. Sandöns brovänner har en särskild anknytning till Sandön och ser potentialen för öns utveckling som en central del av Luleås övergripande skärgårdsstrategi, att stärka skärgården som besöksmål och att skärgården blir tillgänglig för många fler människor.

Förbindelse till Sandön – en öppningsbar bilbro: Vi lyfter fram behovet av en fast förbindelse till Sandön genom en öppningsbar bilbro och understryker följande fördelar:

- **Förbättrad tillgänglighet:** En bro skulle öka tillgängligheten för Luleåbor, turister och företag, särskilt för äldre och rörelsehindrade, vilket stödjer planens syfte om ökad inkludering.
- **Tillväxt och Hållbarhet:** Broprojektet skulle möjliggöra tillväxt genom att flytta delar av turbotrafiken till Klubbviken, vilket sparar tid och öppnar nya utvecklingsmöjligheter.
- **Året Runt-Verksamhet vid Klubbviken havsbud:** Klubbviken skulle utvecklas till en året runt-anläggning med investeringar på nära 100 MSEK, vilket skulle skapa 30–35 nya arbetstillfällen och öka skatteintäkterna.
- **Boendeutveckling på Sandön:** En bro skulle möjliggöra ökad boendeutveckling, skapa attraktiva tomter och omvandla befintliga hus till året runt-boenden, vilket svarar på den stigande efterfrågan.

Marknadsföring och Image: En bro till Sandön skulle stärka Luleås image som en engagerad kuststad och visa kommunens engagemang för skärgårdsutveckling.

Förstärkt Koppling mellan Fastlandet och Skärgården:

En bro skulle stärka kopplingen mellan fastlandet och skärgården, främja den maritima livsstilen och skapa en identitet för kommunen som kuststad.

Förslag till Finansiering: För att genomföra broprojektet och vägupprustningen föreslår vi en diversifierad finansieringsstrategi:

- **Investering på 150–160 MSEK:** Kommunen kan stå för 35 % av kostnaden, medan resterande medel ska sökas externt.
- **Offentliga och privata partnerskap:** Engagera privata investerare för att dela kostnader och risker.
- **Statliga och regionala bidrag:** Sök bidrag för infrastrukturprojekt.
- **EU-finansiering:** Utforska stöd från EU för regional utveckling.

- Samhällsobligationer och crowdfunding: Involvera invånare och intressenter i finansieringen.

Sammanfattningsvis: Vi uppmanar Luleå kommun att agera proaktivt för att förverkliga en bro till Sandön. Tillsätt en projektgrupp och engagera olika intressenter. När finansieringen är säkrad (35 % föreslås komma från Luleå kommun), bör byggandet påbörjas med målet att bron ska vara klar senast år 2028. En fast förbindelse till Sandön kommer att vara en viktig katalysator för utvecklingen av hela Luleås skärgård och stärka kommunens ställning som en blomstrande kuststad.

Kommentarer: En bilbro över Tjuvholmssundet har efterfrågats för att dels göra Sandön mer tillgängligt för boende. Dels för att det skulle innebära att utvecklingen på Klubbviken får förutsättningar att stärkas. Bron har därför utretts för vad det skulle innebära. Med det som underlag är slutsatsen att en bro till Sandön innebär alltför stora samhällsekonomiska kostnader i förhållande till samhällsnyttan.

En bro innebär inte bara höga investeringskostnader utan också ökade driftskostnader samt krav på kommunal service eftersom en broförbindelse med stor sannolikhet omvandlar öns karaktär från fritidshusområde till åretruntboende.

Långöns Brand- Kultur och isvägsförening

Föreningen bildades den 11 december 2012 för att, efter krav från Luleå kommun, attestera inkommande fakturor från entreprenörer som plogar och sköter isvägen till Långön.

Senare har föreningen utvecklats till att hantera frågor om brandförsvar samt kultur och natur på ön. Alla fastboende och nästan alla fritidsboende på Långön är medlemmar. För närvarande är 7 personer folkbokförda på Långön, och antalet förväntas öka under 2024 genom nybyggnationer och övertagande av befintliga fastigheter.

Långön är troligtvis den ö i Luleå skärgård som utvecklas snabbast, med nybyggen och människor som flyttar från fastlandet till sina fritidshus och permanentboende. Antalet fritidshusboende överstiger 20, och många bor i sina hus större delen av året.

Åldersfördelningen är något annorlunda jämfört med andra öar, med en större andel yngre människor under pensionsåldern. Bristande kommunikationer gör att de flesta yrkesarbetande har svårt att bo i skärgården, och möjligheterna att arbeta hemifrån är begränsade, även på Långön

Yttrande

Medlemmarna i Långöns Brand-, Kultur- och Isvägsförening har läst er utvecklingsplan och anser att den är välskriven och genomtänkt. De påpekar att skärgårdens befolkning, både fastboende och fritidsboende, ofta har andra åsikter än kommunen, vilket troligen gäller även andra öar. Föreningen anser att planen lägger för stor vikt vid det rörliga friluftslivet och för lite på fastboendet samt de ekonomiska ramarna.

Synpunkter

1. Natur- och kulturmiljövärden

Tillåtelse till att bygga sjöbodar och bryggar bör ges i större omfattning utan att det stör naturen.

Vi instämmer, men tyngdpunkten bör läggas på åtgärder som kan bidra till en levande miljö. Det finns många f.d. befintliga kulturvärden som behöver restaureras på Långön, ex.vis en tjärdal och den mycket gamla väderkvarnen, där endast stolpen står kvar, men kvarnstenarna finns bevarade, samt den gamla smedjan som är i mycket dåligt skick. Man bör också tillstyrka vissa muddringar, för att uppehålla hamnar mm.

En del befintliga sjöbodar är i dåligt skick och bör bevaras och renoveras och om möjligt få användas till andra ändamål.

Även gamla vägar och stigar som finns på ön måste underhållas, vilket bör beaktas i planen, genom att kunna söka och få kommunalt stöd för restaurering.

Kommentarer: Tack för synpunkterna. Luleå kommun delar i stort sett era synpunkter. Muddring prioriteras till de farleder som har betydelse för det rörliga friluftslivet, kommunal verksamhet och det lokala näringslivet. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för kommunala muddringsinsatser. Kommunalt stöd för att rusta upp och underhålla stigar mm finns och bör kunna sökas via kommunens hemsida, hos fritids- och kulturförvaltningen. Det pågår ett arbete för att underlätta för föreningar att ansöka om kommunalt stöd för landsbygdsutveckling etc. Synpunkterna föranleder inga ändringar av planförslaget.

2. Friluftsliv

Vi konstaterar att planen i hög grad inriktar sig på kommundrivna verksamheter med boende i av kommunen ägda och uthyrda stugor. Bör lämnas mer utrymme för privata entreprenörer med kommunalt stöd.

Det anges också förslag på att öar med kommunal service skall prioriteras när det gäller turbotrafik, förfallstrafik, avfallshämtning samt bryggor m.m. i anslutning till uthyrningsstugorna. Här måste även samtliga bebodda öar beaktas.

Vi konstaterar tacksamt att kommunen skall verka för fler upplevelser och övernattningsmöjligheter i skärgården, inte bara de kommunala anläggningarna. Möjlighet att ordna vandringsstigar, grillplatser etc. med kommunalt stöd önskas.

Viktigt är också att kommunikationerna finns i större utsträckning för friluftslivet. Inte enbart turbotarna.

Kommunen måste ta större ansvar för utsättande av skoterleder eller/och betala ut ersättning till de privata som utför detta. Ex vis görs frivilliga insatser med att sätta ut skoterleder till Storbrändön, Hindersön, Långön m.fl.

Kommentarer: Planen ger inriktningen för kommunala insatser, det hindrar inte att näringslivet och privata entreprenörer utvecklar utbudet av övernattningsmöjligheter för det rörliga friluftslivet. Det ges en riktlinje som talar om att kommunen ska verka för fler upplevelser och övernattningsmöjligheter i skärgården, vilket kan vara att ge möjlighet för privata entreprenörer. För att det ska vara möjligt för en utökad turbotrafik har det bedömts rimligt att avgränsa

turbåtstrafiken i första hand till de öar som kommunen har kommunal service. Det starkaste motivet till detta är att det skapar möjligheter för alla att få tillgång till skärgården och den service som kommunen har rådighet över. Kommunen noterar synpunkten om markering av skoterleder och ser det som en möjlig utvecklingsfråga.

3. Boende i skärgården

Kommunen skall skapa förutsättningar för att de som väljer att bo i skärgården, skall kunna gör det. Det finns en stark koppling mellan de som bor i skärgården, besöksnäringen och fiskenäringen. Boende och fisket stärker besöksnäringen och bidrar till en levande skärgård som i sin tur stärker Luleå kommuns attraktivitet och identitet.

Endast för Junkön, Hindersön och Sandön finns det positiva tankar och förslag, angående ny bebyggelse.

Det bör ges större möjligheter till att få bygga bostäder och fritidshus på flera öar som Långön. Även nybyggnad av sjöbodar skall kunna få göras.

Kommentarer: Ny bebyggelse på t ex Långön är möjligt på lämpliga platser och där särskild hänsyn tas till natur- och kulturmiljövården, vilket framgår i avsnittet Boende i skärgården. Inom naturreservatet på Långön ska föreskrifterna följas som reglerar markanvändning och nyttjande.

Det framgår ett resonemang i planen om bl a sjöbodar och ändrad användning. Detta behöver utredas vidare efter att planen är antagen.

4. Näringslivet

Fisket har varit en stor försörjningskälla för skärgårdsborna. Nu finns ex.vis inga yrkesfiskare kvar på Långön eller Storbrändön. Kommunen bör arbeta för att stödet för fiske- och jordbruksnäringen därför ses över kraftfullt. Även arbeta för att säljakten utökas och blir lönsam. Kommunen bör arbeta för att 3 meters gränsen tas bort på höst och vår, då det är många boende och fritidsboenden på öarna som har stort intresse av att fiska småskaligt med några få nät.

Kommunen bör också arbeta för att ge större möjlighet till privat näringsliv på öarna och nyttja den kompetens som finns.

Kommentarer: Luleå kommun är medvetna om de hot som finns mot det småskaliga fisket. I dialog och som samrådspart hos statliga myndigheter kan Luleå kommun lyfta de allmänna intressena.

5. Kommunikationer

Planen framför gång på gång frågan om kommunikationer. I hög grad handlar det om kollektivtrafik. Följdriktigt så inleds det rubricerade avsnittet med avsikten att turbåtstrafiken är det enda när det gäller persontransporter i skärgården. Man glömmer bort den så kallade pendeltrafiken, som i dagsläget går från yttersta delen av fastlandet till några få öar. Om man läser planen så finns tankar på att turbåtstrafiken skall inriktas på ett mindre antal öar, vilket gör att bl.a. Långön, m. fl. kommer att sakna kollektivtrafik, eftersom angöringshamnar saknas på dessa öar för turbåtar. Detta motsätter vi oss. På vintern handlar

det om plogade isvägar. Här glöms isvägen till Långön ofta bort. Viktigt att denna isväg inte glöms bort i planen.

Som tidigare nämnts bör kommunen bekosta och ordna skoterleder till Långön, Småskär, eftersom den vägen är kraftigt trafikerad av skotrar och även skidåkare vintertid.

Så handlar det om förfallstrafiken, lokaltrafik och företrädesvis svävare som angör ett fåtal öar både i norra och södra skärgården. En till två dagar i veckan. Det bör utökas till dagligen, från som det är idag, 5 dagar i veckan.

Pendeltrafiken med Gajechan är oundgänglig för de öar den trafikerar och ett måste för att göra bl a handelsresor, läkarbesök etc.

Det är också mycket viktigt att den blir kvar även ur miljösynpunkt eftersom färre nyttjar sina egna båtar.

Kommentarer: Tack för synpunkterna. Det framgår av planförslaget att utreda förfallstrafik, pendelbåtstrafik och hur nytta och olika behov kan uppnås på bästa sätt. Långöns Brand- Kultur och isvägsförening erhåller i nuläget kommunalt bidrag för upprättande av isväg. Synpunkterna noteras och tas med i kommande utredningsarbete.

Det har under tiden som denna samrådsredogörelse har tagits fram, framkommit att entreprenör som utför förfallstrafiken sagt upp avtalet. Det är oklart om förfallstrafik ska kunna erbjudas i framtiden. En viktig förutsättning är att det finns entreprenörer lokalt.

5. Teknisk infrastruktur

Här tillstyrker vi kommunens planer på teknisk utveckling och att man undersöker skär drönartrafik för leverans av vissa varor. Avloppstömningarna måste ses över. Vagnar till brandutrustning måste även omfatta Långön.

Kommentarer: Det sker mycket innovativ utveckling inom transportområdet och utvecklingen av att kunna nyttja drönare. Detta kanske kommer att vara en framtida lösning som underlättar mycket för de som bor i skärgården. Det framgår inte vad som behöver ses över avseende avloppstömningar. Med fast boende på Långön ska vagnar med brandutrustning få finnas. I första hand prioriteras de öar med flest fastboende.

Rödkallens stug- och hamnförening

Rödkallens stug- och hamnförening representerar samtliga, drygt 30, "hushåll" på ön. Markägare är staten genom Fastighetsverket och Nederluleå Församling, vilka vi upplever oss ha en god samverkan med.

Vi stödjer helhjärtat de uttalade ambitionerna att skärgården ska bli tillgänglig för fler människor och att skärgårdens unika miljöer ska värnas. Föreningen har under året fullföljt upprustningen av öns förfallna tidigare lotshamn i nära samverkan med kommunen och fastighetsverket. Tillgängligheten och därmed gästande besökare har ökat högst påtagligt. Föreningen arrenderar nu hamnområdet för en 10-årsperiod. För hamnens drift och

underhåll har vi genom en swish-lösning möjlighet att ta ut en avgift för hamnens drift och underhåll. Att Rödkallen är ett attraktivt besöksmål är definitivt ingen nyhet!

Detta urklipp kommer från Norrbottens-Kuriren 1878-07-12.

Det som är anmärkningsvärt är att öns sevärigheter i stor utsträckning är desamma nu som tidigare, trots att landhöjningen och växtligheten har skapat synliga förändringar i omgivningarna. Rödkallens värden betonas av att delar av ön är utpekade som riksintressen för både natur och kultur, vilket framgår av de två rödkallenbilderna i planen.

Dessa värden är viktiga både sommar och vinter, men ön är svårare att nå jämfört med andra delar av skärgården. Under sommaren behövs alternativa lösningar utöver den föreslagna turbotrafiken, och på vintern är ön omgiven av isrännor. En överfartslösning för snöskotrar över Sandgrönleden är säkrad, och det är viktigt att en vinterpassage finns även efter kommande muddringar. För sommaren hoppas vi att tillgängligheten för icke båtägare provas i det fortsatta planarbetet.

Historiska detaljer inkluderar att fyrbebyggelsen kom till under 1871–72, att fyren tändes för sjöfarten den 20 september 1872, och att Tjuvholmssundet har muddrats i flera omgångar från 1773 till 1945. Källor för kapellets ålder saknas, men vi föreslår att det byggdes kring år 1800.

Planen betonar vikten av tillgänglighet och att skapa ett "exklusivt utflyktsmål för besökare". Detta bekräftas av erfarenheterna från när paret Sundvall drev "Fyrhotellet", där lotsstugan användes för övernattnings och måltider, vilket gjorde ön till ett attraktivt resmål för gäster.

Kommentarer: Tack för inspel och fakta! Delar av detta ska arbetas in i planförslaget.

Under rubriken "Natur- och kulturmiljövärden" i planen beskrivs kort den känsliga marina miljön och skärgårdens unika landskap. I det sammanhanget finns i våra ögon en "elefant i rummet", som kan bli tydlig negativ faktor för vår skärgårds utveckling. Vi ser allvarliga risker med en realisering av vindkraftsprojektet "Bores krona". Detta har vi preciserat i ett förhandsyttrande till det bolag som driver frågan. Yttrande har vi också skickat till Luleå kommun för kännedom.

Kommentarer: Plan för skärgårdsutveckling hanterar inte frågan om vindkraftsetableringar men i den översiktliga planeringen ska dessa frågor hanteras. Kommunen är remissinstans i projektet Bores Krona och har yttrat sig i ärendet.

Nedan sammanfattar vi vad Rödkallen kan bidra med till skärgårdsutvecklingen och vad som kan behöva stödjas.

STYRKOR

- Ett spännande besöksmål sommar och vinter!
- Den upprustade f.d. lotshamnen är en god förutsättning för att ön ska kunna ta emot gäster.
- Vad gäller teknisk infrastruktur är Rödkallen väl utrustad.
- Ön har ett elnät med "landel", vilket försörjer bl.a. Telias 5-G-mast, SMHI:s väderstation, belysningen i hamnen och utefter landgången från hamn till fyr samt bebyggelsen på ön.
- En enkel, separat "brandstation" finns också vid öns inre hamn. Vid bebyggelsen finns en gårdspump för färskvatten.
- TC finns vid hamnen. Dock ej anpassat för personer med rörelsehinder. Däremot finns en gjuten "landgång" från hamnen ända upp till fyren med tillräcklig bredd för en rullator.
- Många sevärdheter finns på en begränsad yta. Bebyggelsen kring den inre hamnen med ursprung från fiskets tid är spännande. För den geologiskt intresserade finns mycket att ta del av. Vad fågellivet beträffar så möts man i hamnen av grisslor och den fågelintresserade kommer att finna lågt fler arter. Den botaniskt intresserade kommer att reflektera över en rik växtlighet långt från land. Själva fyren är inte i bästa skick, men problemen är kända och under diskussion mellan och inom berörda myndigheter. Kapellet är i gott skick och väl värt ett besök.
- Turerna ut till ön med "stridsbåtar" under sommaren har varit efterfrågade. Riktlinjerna för kommunikationer kan förhoppningsvis inkludera en ambition att stödja trafik med mindre båtar till och från Rödkallen av motsvarande slag, som prövats under sommaren 2023.

SVAGHETER

- Farlederna för angöring av Rödkallen går genom grunda vatten och är kontinuerligt påverkade av landhöjning och vattnets egen omformande verkan. De prickar, som kommunen sätter ut vid den västra infarten är ytterst värdefulla.
- En ordnad sophantering saknas varför boende och besökare förutsätts ta om hand sitt egna avfall.
- Hamnens förmåga att ta emot ett större antal båtar är än så länge oprövad. Ett önskemål, som förts fram av besökare är en längre flytbrygga. Under nuvarande förhållanden kan också ilandstigning vara svår för personer med rörelsehinder.

Tillägg, skrivelse: kan också meddela att Fastighetsverket planerar att renovera fasaden på Lotsstugan kommande år. Regeringen har tydligen anslagit ökade medel till Fastighetsverket för underhåll av äldre icke kommersiella byggnader. För Heidenstammaren är också ett projekt på gång men kommer tidigast 2025.

Kommentarer: Tack för synpunkter och inspel! SWOT-analysen som ni gjort är ett bra underlag för framtida samverkan och dialog.

Luleå skärgårdsförening

Vår förening har enligt sina stadgar som ändamål att förbättra de heltids- och deltidboendes levnadsvillkor, främja skärgårdens näringsliv samt skydda och vårda skärgårdens miljö.

Föreningen har funnits i 25 år och har f n 111 medlemmar. Styrelse 2023 | Luleå skärgårdsförening (luleskargard.se)

Vi tycker att planen generellt uttrycker goda ambitioner för skärgårdens utveckling med innebörden att "det i framtiden ska finnas goda möjligheter till att vistas bo och bedriva verksamhet i skärgården"- vilket uttrycks i planens inledning. Det finns huvudsakligen inte heller något att invända mot de allmänt formulerade målen inom de olika avsnitten.

Men vi anser att planen dels har för stark betoning på det rörliga friluftslivet, dels bör ha större inslag av konkreta åtgärder. Hur utvecklingen blir är till syvende och sist till stor del beroende på vilka resurser kommunen är beredd att satsa och vad man satsar på.

Kommentarer: Planen är generell och syftar till att tydliggöra på vilket sätt kommunen vill att skärgården ska utvecklas. Syftet är också att redogöra för de prioriteringar som behövs för att stärka skärgården som besöksmål, därav stark betoning på det rörliga friluftslivet.

I det följande redovisar vi synpunkter och förslag inom de sex områden som omfattas av de generella riktlinjerna.

1. Natur- och kulturmiljövärden

- Sjöbodar och båthus utgör en viktig del av kulturmiljön. De öar som är gamla fiskelägen med stort inslag av sjöbodar är också väldigt attraktiva för både bebyggelse och besök. Dessa byggnader är ursprungligen byggda för framför allt fiskets behov. Den användningen är inte lika aktuell idag. Det bör därför vara möjligt att få använda dessa byggnader för annat och modernare ändamål även om mindre förändringar görs av exteriören.
- I vissa fall medför landhöjningen att sjöbodar inte kan användas till det de är avsedda för. Det bör då vara möjligt att åtgärda genom t ex flyttning.
- Ändamål och geografisk avgränsning bör anges för planerade kommunala naturreservat

Kommentarer: Det framgår ett resonemang i planen om bl a sjöbodar och ändrad användning. Detta behöver utredas vidare efter att planen är antagen.

2. Friluftsliv

- I den norra delen av skärgården finns bara en anläggning, på Degerö-Börstskär. Där är det stort behov av muddring pga landhöjningen. Detta bör snarast utföras.
- Anordningar riktade till barn bör finnas på öar där så är lämpligt och möjligt.
- Hindersöstellarnas hamnområde är sannolikt den mest nyttjade utgångspunkten för lulebornas utflykter vintertid till ytterskärgården. Eftersom parkeringen då är tillgänglig för alla är det rimligt att kommunen deltar i finansieringen av

snöröjningen. Parkeringsbehovet är så stort att hela parkeringen snöröjs och bekostas helt av hamnföreningen.

Kommentarer: Muddring planeras att genomföras på Degerö-Börtskär. Om anordningar riktade till barn avser lekmiljöer finns det sådana på Junkön, Kluntarna, Småskär och Brändöskär via Fritidsbanken. På Junkön finns fotbollsplan och utomhusspel. På Kluntarna finns volleybollplan. Luleå kommun har tagit fram riktlinjer för kommunala lekmiljöer och finns tillgänglig på kommunens hemsida. Ett arrendeavtal finns tecknat mellan Hindersöstallarnas hamnförening och Luleå kommun. Synpunkterna rörande finansiering och nyttjande hanteras i avtalet och är inte föremål för denna plan.

3. Boende i skärgården

- Vi förutsätter att med boende avses både heltids- och deltidboende
- Mycket bra ambition kommer till uttryck i 2:a stycket : "Kommunen ska skapa förutsättningar för att de som väljer att bo i skärgården fortsatt ska kunna det osv."
- Om ny bebyggelse ska kunna tillkomma måste lättnader i strandskyddet ske. Detta behövs för både uppförandet av bostadshus och för att anordna trygg båtangöring.
- Vid försäljningen av Jopikgården på Hindersön bör kommunen på lämpligt sätt verka för att detaljplanerade uthyrningsstugor byggs snarast möjligt.
- Vissa är t ex Hindersön har vägar. Kommunen får årligt statsbidrag för underhållet men detta är eftersatt. Vägarna är en stor tillgång och till glädje för både boende och besökare och bör bli föremål för ett bättre underhåll.

Kommentarer: Tack för synpunkterna. Föreningsbidrag kan sökas via Luleå kommuns hemsida: [Bidrag till föreningslivet - Luleå kommun](#)

4. Näringslivet

- Stödet för fiske och jordbruk uttrycks på ett positivt sätt. Men hur stödet ska ske bör preciseras och ske i samråd med berörda som bedriver dessa verksamheter.
- Laxfisket i närheten av Sandön och i delar av Hertsöfjärden påverkas starkt av projekt i den inre delen av skärgården. Om etablerade fiskeplatser måste överges måste berörda fiskare kompenseras.
- Kommunen bör engagera sig i frågan om begränsning av det industrimässiga fiske efter strömming som sker i Bottenviken.
- Kommunen bör verka för att närmast berörda av ev vindkraftsparker erhåller ersättning för de störningar som uppstår.

Kommentarer: Planen är generell och fortsatt arbete är dialog med verksamma och myndigheter. Dialog är en förutsättning för att kommunen ska kunna bidra och stödja näringar. Riktlinjen ska vara vägledande för ansvarig förvaltning vid handläggning.

Projektet genom tillståndsprocessen ansvarar för kompensatoriska åtgärder, inte kommunen. Engagemang sker oftast bäst i olika samverkansformer för att driva frågor. Inledningsvis nämns de samverkansformer som finns idag, däribland Bottenvikens skärgårds kommunsamverkan. Detta ska förtydligas i texten ytterligare.

Vid planering och genomförande av vindkraftsparker ska kommunen alltid väga de allmänna intressena och vilken påverkan eller störning de får, bl a visuell påverkan. Även här bör projektet ansvara för kompensatoriska åtgärder.

5. Kommunikationer

- Pendelbåtstrafiken utgör en mycket uppskattad service. Ev nedläggning av trafiken medför att både Långön och Storbrändön kommer att sakna turbot pga för små hamnar för den stora turboten. I praktiken blir även hel- och deltidboende på Hindersön och Junkön utan turbot pga dels för lång färdtid, dels problem att veckovis lämna bilen i Södra hamn. Bilarna lämnas idag i Hindersöstallarnas bevakade hamn som är avgångshamn för denna båttrafik.
- Avveckling av pendelbåtstrafiken strider sammanfattningsvis mot alla goda föresatser i planen om att bl a skapa förutsättningar för boende i skärgården och att det i framtiden ska finnas goda möjligheter till att bo, vistas och bedriva verksamhet i skärgården.
- Bra att muddring säkerställs till hamnar mm med turbottrafik samt även till andra kommunala anläggningar
- Prioritering av muddring bör ske där det har betydelse för både boende och rörliga friluftslivet
- Förfallstrafiken under höstförfallet bör förbättras så att trafik säkerställs för hela förfallsperioden.
- Varför skall vi behöva uppge om vi skall handla, eller besöka läkare? Övriga luleåbor behöver väl inte uppge syftet med resan. Kollektivtrafiken är för alla.
- För att kunna leva i skärgården måste vi erbjuda småbarnsfamiljerna skolskjuts.

Kommentarer: I nuläget finns inget beslut om nedläggning av pendelbåtstrafiken. I planen framgår endast att pendelbåtstrafiken möjligen skulle ge större effekt om resurserna istället används för utökad turbottrafik. Behov finns därför att utreda på vilket sätt en utökad kollektivtrafik ger bäst nytta. Luleå kommuns erbjudande med förfallstrafiken är att kunna proviantera samt utföra ex läkarbesök. Det har under tiden som denna samrådsredogörelse har tagits fram, framkommit att entreprenör som utför förfallstrafiken sagt upp avtalet. Det är oklart om förfallstrafik ska kunna erbjudas i framtiden. En viktig förutsättning är att det finns entreprenörer lokalt.

6. Teknisk infrastruktur

- Tillstyrker föreslagna riktlinjer
- Vill att man tittar på moderna lösningar, tex drönartrafik som kan leverera medicin, provresultat etc

Avslutningsvis så stödjer vi de synpunkter som framförs av Småskärens intresseförening i deras yttrande.

Kommentarer: Det sker mycket innovativ utveckling inom transportområdet och utvecklingen av att kunna nyttja drönare. Detta kanske kommer att vara en framtida lösning som underlättar mycket för de som bor i skärgården.

Småskärens intresseförening

Småskärens intresseförening representerar öarna Småskär och Finnskär.

Sid 7. Preparera skoterleder borde ingå åtminstone till de öar där kommunen har verksamheter. Så sker inte nu. Texten i figuren är för liten att läsa och förstå.

Kommentarer: Luleå kommun utför viss preparering av skoterleder idag och samarbete sker i någon mån med andra aktörer på öarna, bland annat tillhandahålls skoterledsmarkeringar. Text till figuren justeras i planen.

Sid 9. Textens första stycke skrivs två gånger.

Kommentarer: Tack, detta justeras.

Sid 12. Den egentliga orsaken till att kapellen byggdes var kyrkogångsplikten vilket gjorde att om det fanns ett kapell så slapp fiskarna på öarna ro in till stan för att gå i kyrkan.

Kommentarer: Tack, detta justeras.

Sid 15. Det finns ett starkt önskemål att skärgårdens föreningar ska få samråda och ge synpunkter på turbotarnas turlista inför varje säsong.

Kommentarer: Samråd sker med samtliga föreningar och övriga aktörer i skärgården.

Sid 20. Andra stycket tar upp bildande av kommunala naturreservat på bland annat Småskär. Det borde preciseras vad det kommer att innebära dvs var och hur de kommer att placeras.

Kommentarer: Här beskrivs endast övergripande och allmänt om skyddade områden. Bildande av nya kommunala naturreservat följer en process enligt miljöbalken med bl a samråd. Insyn och delaktighet kommer att vara möjlig i den processen för Småskärens intresseförening när frågan blir aktuell på Småskär.

Sid 21. Avsnittet Skärgårdsbebyggelse. Ur turistisk synpunkt är det exteriören som är det viktigaste. Här är det på sin plats att påpeka att kommunens olika verksamheter inte går i takt. I den gällande planen är det inte möjligt att bygga uthyrningsstugor i Bullerhamn på det sätt som kommunen gjort. I den kulturmiljöinventering som gjorts 2022 för uppdraget om översyn av detaljplanen på Småskär säger konsulten att kommunen vid planens fastställande 1979 inte tog tillräcklig hänsyn till de faktiska förhållandena. I samband med det nu aktuella planuppdraget (2023-10-23) har vi påpekat att Bullerhamn borde tas med därför att vi gärna ser fler uthyrningsstugor och kommunen vill ju också ha det. Vi har inte fått gehör för det.

Kommentarer: Synpunkterna noteras och tas vidare till pågående planprocess för detaljplanen på Småskär. Planarbetet är påbörjat och följer förfarande med samråd och granskning enligt plan- och bygglagen. Möjligheter finns att ytterligare föra fram era synpunkter och önskemål i den specifika detaljplaneprocessen.

För Kyrkviken har föreningar på ön arbetat i över 9 år för att det ska bli möjligt att återställa stugor/sjöbodan i ursprungligt skick. Det har inte blivit gensvar förrän i år och det har inneburit att sjöbodan rasat och stugor förfallit.

När det gäller natur- och kulturvärden som besöksmål är det viktigt med tillgänglighet. Eftersom kommunen äger Småskär är det viktigt att man också utför slyröjning i Kyrkviken vid kapellet ner mot den allmänna bryggan och på rastplatser längs strövstigen främst i Bullerhamn.

Kommentarer: Det är olika kommunala förvaltningar som utför slyröjning beroende på allmän plats och kommunala fritidsanläggningar. Här kan ett utvecklat samarbete behöva göras och i dialog/samverkan med aktiva föreningar.

Sid 31. Det står att kommunen har en skoterled till Småskär. Det är fel. Skötseln har upphört för flera år sedan.

Kommentarer: Korrekt information läggs till.

Sid 32. Under Teknisk infrastruktur borde det skrivas in att kommunen ska se till att det finns färskvatten åtminstone på de öar där kommunen har verksamheter. När planen för Småskär skrevs 1979 stod det att man inte fick börja bygga förrän färskvatten ordnats. Det gjorde också kommunen i Bolinsviken men den brunnen har inte alls skötts sedan dess och är nu inte möjlig att använda även om intresseföreningen investerat i en ny pump. På fråga har kommunen svarat att det inte är kommunens ansvar vilket vi finner märkligt. Kommunen borde se till att det finns färskvatten i Bolinsviken och i Bullerhamn.

Kommentarer: Planen föranleder inget annat svar gällande färskvatten än det som tidigare givits.

Sid 33. Mobiltäckning och bredband. Här berörs inte alls det torn som nu står på Storbrändön och som kommer igång nästa sommar. Tornet ägs av Telia Tower. Mobiltäckning i yttre skärgården är viktig för försvaret, sjöräddningen, räddningstjänsten och företagen.

Förutom det som tagits upp ovan finns det några åtgärder som borde vidtas för att ta tillvara på skärgården och dess möjligheter för Luleå och besökare.

Kommentarer: Kompletterande uppgifter om mast (torn) läggs till.

1 Ta en diskussion med domkyrkoförsamlingen om att återinföra kyrkhelger med transport till öarna. På Småskär har besökare hänvisats till turbåten med konsekvens att vistelsen blivit mycket kort och högmässan skett på söndag eftermiddag, en dålig lösning. Det borde vara möjligt med en omstart nu när kapellet på Småskär är renoverat och under det här decenniet blir 300 år.

2 Återuppta samarbetet med Bodens kommun och se till att båtleden Luleå-Boden efter älven åter prickas ut. Den invigdes 1988 och har under många år medfört att det varit möjligt att se den vackra älvdalen. Kostnaden är ca 50 tkr/år och klart försumbar när det gäller att öppna en möjlighet att färdas med båt i den inre skärgården. Vissa ensmärken behöver slyröjning

men den resursen finns säkert inom arbetsmarknadsförvaltningens verksamhet eller som sommarjobb för ungdom.

Kommentarer: Tack för synpunkter. Båtleden Luleå-Boden är inte prioriterad och ligger dessutom utanför det geografiskt avgränsade området för denna plan. Synpunkterna föranleder inga ändringar av planförslaget.

Privatpersoner

Privatperson 1

Förfallotrafiken skiljer sig avsevärt från den norra delen till den södra. Det kan skilja veckor när tiden för förfalltrafiken träder i kraft. Den som är ansvarig vid kommunen MÅSTE känna till dessa skillnader, kommunen kan inte bara anpassa sig efter den norra delens isläge. Det bor flera personer i norra delen, men det skall inte drabba oss som bor i den södra delen. Det är ALLTID en diskussion med kommunen om när vi får börja fara tyvärr. Mitt förslag är sätt ett 1:a datum när trafiken kan börja tex 1/10.

Kommentarer: Detta är relevanta synpunkter och dialog kring förfallotrafiken bör ske med ansvarig förvaltning. Detta föranleder dock inga ändringar av planförslaget.

Det har under tiden som denna samrådsredogörelse har tagits fram, framkommit att entreprenör som utför förfallstrafiken sagt upp avtalet. Det är oklart om förfallstrafik ska kunna erbjudas i framtiden. En viktig förutsättning är att det finns entreprenörer lokalt.

Privatperson 2

Gällande Pendeltrafiken till öarna. Ni kan ju inte mena att bofasta och de som nu har sommarhus ska åka i timmar för att komma både ut och hem.

Kommentarer: Det är inte beslutat kring hur pendelbåttrafiken ska trafikeras i framtiden. I planen lyfts endast hur det ser ut idag och att pendelbåttrafiken kan behöva göras om.

Privatperson 3 och 4

Det framgår inte i klartext huruvida en bilbro till Sandön är inaktuell. Denna fråga påverkar eventuell anskaffning av fritidshus på ön. Broförbindelse till Sandön gör så att alla kan få ta del av den fina miljön och enkelt ta sig till Klubbvikens havsbad.

Kommentarer: En bilbro över Tjuvholmssundet har efterfrågats för att dels göra Sandön mer tillgängligt för boende. Dels för att det skulle innebära att utvecklingen på Klubbviken får förutsättningar att stärkas. En broförbindelse har utretts för vad det skulle innebära. Med det som underlag är slutsatsen att en bro till Sandön innebär alltför stora samhällsekonomiska kostnader i förhållande till samhällsnyttan.

En bro innebär inte bara höga investeringskostnader utan också ökade driftskostnader samt krav på kommunal service eftersom en broförbindelse med stor sannolikhet omvandlar öns karaktär från fritidshusområde till åretruntboende. Detta ska tydliggöras i planen.

Privatperson 5

Jag föreslår att öka tillgängligheten året om till Sandön i Luleå skärgård. Det är en av öarna som har mest bofasta och välbesökta fritidsboenden året om. Jfr med Stockholms skärgård som har vägfärjor till en stor del av sina öar. En broförbindelse (beslut av L-å kommun tidigare år om att en bro skulle byggas finns) alt liten vägfärja i Tjuvholmssundet. Vid överfarten t Sandön är det allt mer trafik av småjollar, och otaliga olyckor i det strömmande vattnet med människor som fallit i sjön. Det är önskvärt om en trygg och smidig övergång till Sandön även under hela året.

Kommentarer: Se kommentarer till privatperson 3 och 4 samt svar till Sandöns Brovänner.

Privatperson 6

Öka servicen från kommunen:

Har i över ett års tid försökt få tag på en ansvarig gällande tomträtter. När jag lägger fram min fråga om att stycka av och köpa tomt på landsbygden som kommunen äger får man enbart till svar: "Ställ dig i tomtkö". Ska skärgården och landsbygden utvecklas, behöver servicenivån öka, samt bemötande till drivna personer som vill flytta ut och engagera sig i landsbygden i Luleå. Se på t ex Boden med byarna Harads, Gunnarsbyn och Sörbyn. Mycket bra förebilder där utpekade och många LIS-områden beskrivs. Bodens Kommun bemöter och skapar möjligheter till privatpersoner som vill möjliggöra tomtförvärv på landsbygden.

Hela planen för skärgårdsutvecklingen ser positiv ut. Dock kommer den inte kunna fullföljas om servicen och närbarheten från anställda är obefintlig.

Kommentarer: Tack för era synpunkter. Förhoppningsvis är denna plan och andra just nu pågående uppdrag hos kommunen som syftar till att utveckla landsbygd och skärgård ett steg i rätt riktning.

Privatperson 7

Sandön har ett fantastiskt friluftsliv/naturupplevelser med fina vandringsleder. För att vandringslederna på Sandön ska kunna nyttjas lättare så måste man få till ett enklare sätt att kunna dra ner/upp aluminiumbåtarna som man hyr av kommunen. Båtarna är tunga och gräver ner sig i sanden. Stockar för att dra båten på skulle underlätta mycket.

Kommentarer: Tack för synpunkter. Luleå kommun genom Kultur- och fritidsförvaltningen undersöker möjligheterna för att förbättra användningen av dessa båtar.

För att slippa all nedskräpning på badstranden i Tjuvholmssundet så borde kommunen sätta ut soptunnor för att förbättra miljön, trots att den inte klassad "allmän badstrand". När idrottsföreningar plockar skräp i maj/juni så borde det göras från flyget och ner till Tjuvholmssundet som man gjort tidigare, men inte de senaste 5-6 åren. Ett torrdass på badstranden vore en idé.

Kommentarer: Kommunen (genom kultur- och fritidsförvaltningen) ansvarar för insamling av avfall från fritidsanläggningar och infrastruktur som kommunen äger. Tjuvholssundet är som nämnt inte en allmän badplats och därav sker ingen uppsamling av avfall vid stranden. Lösningar för att minska nedskräpning kan undersökas, i dialog och samverkan mellan Luleå kommun och föreningslivet. Detta är ingenting som föranleder ändringar av planförslaget.

Förutsättningarna att bo, leva och ha sina verksamheter såsom fiske, djurhållning, turism måste underlättas om man ska ha "en levande skärgård" och kunna leva på sin näringsverksamhet. Det svåra är förfallstiden - hur ska man rättvist kunna fördela budgeten för sväware/ hydrokopter mellan öarna så att alla som är mantalsskrivna på ön ska kunna nyttja sväware?

Kommentarer: Det har under tiden som denna samrådsredogörelse har tagits fram, framkommit att entreprenör som utför förfallstrafiken sagt upp avtalet. Det är oklart om förfallstrafik ska kunna erbjudas i framtiden. En viktig förutsättning är att det finns entreprenörer lokalt.

Förutsättningarna för levande skärgård försvinner då miljön kommer att förändras av både buller och föroreningar. Det försämrar den yttre miljön för odlingar. Vilken påverkan kommer Luleå Hamns utbyggnad att få, för att vilja bo och leva i skärgården? Då man ökar trafikverksamheten och en villkorsförändring av mera buller antas.

Kommentarer: Tack för synpunkter. Utbyggnad av hamnverksamhet och muddring av farleder hanteras i miljötillstånd. Den utveckling som sker nu i hamnområdet och i farleden kommer att ha en påverkan på människor, djurliv och miljö. Utvecklingen av hamnen och att kunna ta emot större fartyg hänger ihop med att Luleå kommer att utgöra ett viktigt transportnav ihop med industrins gröna omställning, vilket inte bara är en viktig fråga för Luleås samhällsutveckling och tillväxt, utan även i ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv.

Luleå Kommun belyser att de är positiva till ny bebyggelse på Sandön samtidigt skriver man att Luleå Kommuns hållning är att bibehålla en högre restriktivitet mot byggande i strandnära områden/lägen på öar i skärgården, jämfört med andra strandnära lägen. Svårt att få ihop det!! Vad innebär det för Kommunen att de skall värna förutsättningar att bo i skärgården?? Det skall vara en levande skärgård, man skall kunna bo i skärgården, men inte vara året runt boende, med allt vad som då kan uppstå i behov av service, uttryckning vid sjukdom och olyckor. Vilken negativ påverkan får Luleå Hamns utbyggnad för Sandön och även på huspriserna då det kommer att vara mera buller och föroreningar under utbyggnaden.

Kommentarer: Det generella förhållningssättet för ett ökat bostadsbyggande i strandnära lägen bör vara mer restriktivt i skärgården jämfört med andra strandnära lägen i vår kommun. Det finns beslutade riktlinjer för detta, vilket framgår av planen. Riktlinjen som pekar ut vissa öar där det finns potential till enstaka ny bostadsbebyggelse hänger bland annat ihop med att på dessa öar finns hållbara lösningar för att omhänderta slam.

Privatperson 8

Det är en välskriven och bra plan. Planen kan fungera som en kompass och ett verktyg för såväl verksamheter som aktörer i Luleå kommun. Med en gemensam syn på kommunens behov och prioriteringar öppnar planen upp för att samla aktörer för sektorövergripande samverkan där vi tillsammans bidrar till Luleå skärgårds utveckling som en del av den norrbottniska skärgården och i förlängningen - ett attraktivare Luleå.

Positivt är att Luleå kommun välkomnar människor att bo, leva och verka i Luleå skärgård. En levande skärgård måste bestå av många små kreativa företag och människor, boende och besökare.

Kommentarer: Tack för synpunkter och inspel! Bra ordval att se planen som en "kompass". Planen löser inte alla frågor men avsikten är att den kan fungera vägledande i fortsatt utveckling av skärgården, hjälpa till att prioritera insatser och åtgärder för att skärgården ska få vara levande.

Planens syfte är bra, men bör kompletteras.

- Det finns betydande utmaningar kopplade till markanvändning, där både skogs- och jordbruksmark blir allt viktigare resurser för produktion av livsmedel och förnybara bioråvaror. Mark behöver återvinnas och vårdas, även nedlagd och outnyttjad jordbruksmark. Att både exploatera och bevara/förvalta jord- och skogsbruk, fiske, rennärning och besöksnäring i takt med samhällsomställningen är en stor utmaning. Luleå kommuns prioriteringar kräver dialog och samarbete i utvecklingsarbetet. Det är viktigt att enas om gemensamma mål, inriktningar, prioriteringar, samt att följa upp arbetet utifrån tillgängliga resurser och en tidsplan fram till 2040. Vi föreslår att en referensgrupp bildas, bestående av personer med olika bakgrund (utbildning/erfarenhet), etnicitet, könstillhörighet och ålder, för att bidra till processen.

Kommentarer: Dessa synpunkter är värdefulla och tas med i framtida arbete med revidering av gällande översiktsplan. Frågorna behöver hanteras i processer som rör mark- och vattenanvändningen, översiktsplanering - och mycket riktigt i dialog och samarbete. Dessa frågor rör heller inte bara skärgården utan också våra landsbygdsområden och stadsnära byar. Jordbruksmarkens betydelse har fått en större aktualitet vilket vi på kommunen är väl medvetna om där vi behöver utveckla goda samarbeten i dessa frågor.

- Fiskenäringen har rationaliserats samtidigt som besöksnäringen har expanderat. Antalet yrkesfiskare har minskat och näringen måste förhålla sig till nya formella och informella krav samt förväntningar på turismutveckling. För att yrkesfisket ska kunna leva vidare behöver det finnas förutsättningar. Dagens ungdomar mellan 15-23 år kommer att vara i arbetsför ålder om 5-7 år. Åtgärder måste vidtas redan nu för att kunna säkerställa en generationsväxling för framtiden. Dagens småskaliga fiske måste värdesättas, både i kulturell aspekt och för en starkare landsbygdsutveckling. Annars vittrar dagens yrkeskunskap snabbt bort. Nutida fiskebeståndsutveckling är inte skapad av yrkesfisket i Bottenviken. En utbyggnad av Luleå Hamn samt muddringprojektet Malmporten kommer att beröva Luleå skärgårds yrkesfiskare fasta fiskeplatser. Hur formas och förhandlas en traditionell näring i den tjänsteinriktade ekonomin? Vad sker i skärningspunkten mellan politisk styrning och yrkesfiskares vardag? Hur framställs kustnära yrkesfiske i politiska visioner om den framtida fiskenäringen?

Kommentarer: Luleå kommun är medvetna om de hot som finns mot det småskaliga fisket. I dialog och som samrådspart hos statliga myndigheter kan Luleå kommun lyfta de allmänna intressena.

- Den äldre befolkningen i skärgården är starkt beroende av pendlartrafiken, och om trafiken till de exkluderade öarna upphör kan deras möjlighet att ta sig till sina permanenta bostäder minska eller försvinna. Luleå skärgård har en mångfald av människor, även på platser där kommunen inte satsar på besöksnäring eller infrastruktur. Ett förslag är att ändra namnet "Pendlartrafik" till "Taxibåt" för att underlätta inflyttning och främja jämställdhet, så att människor kan bo och verka i hela skärgården. På Långön planeras en kultur- och naturstig som ska gå till Storsand, en populär badplats, och passera ett naturreservat. Det finns även planer för att utveckla verksamheter inom andra branscher som inte är utpekade i skärgårdsplanen. Att förvalta en kultur- och livsmiljö förutsätter att kunna erbjuda grundläggande samhällsinfrastruktur. Människorna i kommunen är vår absolut viktigaste resurs. Det är därför av stor vikt att prioritera samverkan och bibehålla de funktioner och strukturer som vi vet fungerar.

Kommentarer: Tack för synpunkterna. I nuläget finns inget beslut om nedläggning av pendelbåttrafiken. I planen framgår endast att pendelbåttrafiken möjligen skulle ge större effekt om resurserna istället används för utökad turbotrafik. Behov finns därför att utreda på vilket sätt en utökad kollektivtrafik ger bäst nytta. Samverkan är en viktig del i allt utvecklingsarbete, Luleå kommun håller med.

- Det pågår en generationsväxling i Luleå skärgård. Nya tider kräver nya lösningar. Den unga generationen har ett globalt, nationellt och lokalt "tänk". Landsbygder och bosättningar förväntas vara mera motståndskraftiga och hållbara. Konsumtions- och produktionsmönstren ser annorlunda ut. Det är inte helt självklart att äga egen båt och detsamma gäller för många européer som väljer att flytta till vår kommun.

Kommentarer: Planen motsätter sig inte nya lösningar.

- Det är viktigt att värna strandskyddet. Den lagen stärker allemansrätten vid vatten och hjälper växter och djur att överleva. Som ställföreträdare till Långön 1:5 vill jag att alla som besöker den mark som innefattas ska ha tillgång till naturen, inte bara den som är rik nog att köpa sig en strandtomt. Men framförallt vill jag värna och sprida kunskap om fågel, fisk, fauna, arv och miljö. Det är fantastiskt roligt att läsa Luleå kommuns Plan för skärgårdsutveckling. Den förmedlar en nytänkande, hållbar och smart kommun. Vi vill dock att alla öar ska vara nära och tillgängliga för alla och kunna erbjuda hållbara livsmiljöer att bo, leva och verka i.

Kommentarer: Luleå kommun håller med om att vikten av att värna strandskyddet. Tack för synpunkter och inspel!

Privatperson 9

Idag utgår turbotrafiken i skärgården från centrala staden. Övrig servicetrafik utgår från hamnen på Strömören. Detta innebär att stora CO2 utsläpp förorsakas enbart för transportsträckan ut till Klubbvikenkanalen. Båttrafik genererar betydligt större CO2 utsläpp jämfört med landtransporter. Landtransporter med buss och bil är dessutom redan idag delvis elektrifierade och kommer säkerligen i en nära framtid att vara helt elektrifierade.

Tjänstebåtshamnen och småbåtshamnen på Strömqören kommer dessutom att i viss mån avvecklas då ytan behövs för den framtida hamnutbyggnaden.

För att skärgården skall fortsatt kunna leva i en framtid då vår förbrukning av fossila drivmedel måste begränsas anser jag att kommunen bör etablera ett sekundärt nav för skärgården i Klubbviken på Sandön. Historiskt har utvecklingen här i norr alltid inneburit att hamnar flyttats längre ut mot Bottenviken på grund av landhöjningen.

Kommentarer: Det finns inga planer i nuläget på att planera för ett sekundärt nav för skärgården i Klubbviken, Sandön. Klubbviken är ett attraktivt besöksmål idag och har möjlighet att utvecklas för att fortsatt ha den funktionen.

Sandön har idag fast förbindelse med fastlandet vintertid när isvägen är tillräckligt bärkraftig. För att skapa fast förbindelse året runt till Sandön och därigenom skapa förutsättning för ett skärgårdsnav byggs lämpligtvis en bro över Tjuvholmssundet. Bron kan vara lågbyggd och öppningsbar. Bron får inte begränsa tillgängligheten till västra delarna av skärgården. Bron kan tillåta att mindre båtar har möjlighet att passera utan broöppning. För större båtar kan exempelvis vid behov broöppning ske 5 min en gång i timmen under högsäsong. Bron kan fjärrövervakas med modern teknik.

Befintlig väg till Klubbviken förbättras. En ny hamn för tjänstebåtar, turbåtstrafik och fritidsförvaltning byggs på utsidan av Klubbviken. Förslagsvis i anslutning till befintliga stenpirar. Även boende i skärgården kan eventuellt erbjudas platser i hamnen.

Kommentarer: Tack för synpunkter! Luleå kommun har i dagsläget inga ytterligare planer på att utveckla Klubbviken. Det finns ett besöksmål där idag och en anläggning som drivs i privat regi.

Fördelar med ett skärgårdscentrum strategiskt placerat vid Klubbviken Sandö:

- Turbåtstrafik: Klubbviken kan fungera som utgångspunkt för turbåtstrafik, vilket ger kortare körsträckor till öarna och minskar bränsleförbrukningen, vilket i sin tur minskar växthusgasutsläpp. Alternativt kan turtätheten öka utan ökade utsläpp, och trafiken kan fortsätta tidigare och senare på säsongen.
- Lotsbåtar: I samråd med Sjöfartsverket kan lotsbåtar flyttas från Strömqören till Klubbviken, vilket minskar körsträckan till Larsgrund och därmed växthusutsläppen. Den kortare sträckan kan även möjliggöra batteridrift för lotsbåtarna. Vintertid används isgående lotsbåtar, vilket ger stora miljövinster.
- Busstrafik: Turbåtar som går mellan Södra hamnen och Klubbviken kan ersättas med busstrafik, vilket också minskar växthusutsläpp.
- Året runt-verksamhet: Skärgårdscentrat i Klubbviken, nära Kallax flygplats, möjliggör året runt-verksamhet med besökare och konferenser i en unik miljö.
- Fritidsförvaltningens bas: Hamnen kan användas som bas för fritidsförvaltningens verksamheter, vilket ger kortare körsträckor för servicebåtar.
- Kustbevakning och sjöräddning: En centralt belägen hamn i skärgården underlättar kustbevakning och sjöräddning.
- Isvägar: Isvägen mellan Hamnholmen och Sandön påverkas av ström och vattenstånd, vilket gör att isens bärighet kan variera.

- Bättre tillgänglighet: Boende på öarna får en hamn med senare isläggning och tidigare öppning än nuvarande hamnar, vilket förbättrar tillgängligheten.
- Nya turbåtsmål: Öarna blir mer tillgängliga för nya turbåtsmål under badsäsong, med avstånd från Klubbviken till olika öar som är betydligt kortare än från Södra hamnen.

Sammanfattning: Ett skärgårdscentrum i Klubbviken representerar en framtidssatsning som ger stora miljövinster och förbättrar förutsättningarna för en levande skärgård i Luleå kommun. Sandön, som är den största ön i Luleå skärgård, har en bofast befolkning och flera näringsverksamheter, men är idag avskild från fastlandet av ett smalt sund, vilket gör transporten farlig för de boende.

Kommentarer: Tack för synpunkter och inspel, se även kommentarer ovan.

Den under vintertid upplagade vintervägen kan betraktas ha dåliga framtidsutsikter med tanke på de allt mildare vintrarna, ökad nederbörd och Vattenfalls förändrade användning av vattenkraften i Lule älv. Isvägen vidare ut till Junkön är beroende av en fungerande väg till Sandön.

Att få till stånd en bro över Tjuvholmssundet borde vara en angelägen uppgift för Luleå kommun och verkligen befrämja skärgårdens fortlevnad. Dessutom behöver inga större ingrepp göras i naturskyddsområdena på Sandön då enbart de befintliga vägarna på ön behöver förbättras.

Kommentarer: En bilbro över Tjuvholmssundet har efterfrågats för att dels göra Sandön mer tillgängligt för boende. Dels för att det skulle innebära att utvecklingen på Klubbviken får förutsättningar att stärkas. Bron har därför utretts för vad det skulle innebära. Med det som underlag är slutsatsen att en bro till Sandön innebär alltför stora samhällsekonomiska kostnader i förhållande till samhällsnyttan.

En bro innebär inte bara höga investeringskostnader utan också ökade driftskostnader samt krav på kommunal service eftersom en broförbindelse med stor sannolikhet omvandlar öns karaktär från fritidshusområde till åretruntboende.

Privatperson 10

Mina synpunkter handlar främst om Sandön, där jag bor och är styrelsemedlem i Luleå skärgårdsförening, men dessa åsikter är mina egna. Jag är bekymrad över att kommunen ser positivt på ny bebyggelse på Sandön, trots att det finns begränsningar. Under medborgardialogen med Luleå hamn har vi fått veta att bullernivåerna kommer att öka och att frivillig inlösen av fastigheter kan bli aktuellt. Kommunen har också uttryckt att en bro till ön skulle vara för dyr och att de inte vill locka fler bosatta dit.

Jag stödjer kommunens värdering av att skydda fiskets och jordbrukets förutsättningar, men de senaste åren har motsatsen skett, vilket hotar vårt jordbruk. Historiskt har kommunen och de bofasta på Sandön haft ett gott samarbete, men nu verkar det som att kommunen inte längre värnar om dessa förutsättningar.

Skärgårdsplanen är tydlig när det gäller friluftsliv, men saknar konkreta planer för boende. Jag anser att pendlartrafiken bör utökas, eftersom det idag är meningslöst för Sandöns invånare att åka till Klubbviken för att nå Lövskärs hamn, där det saknas vidare kommunikationer.

Jag föreslår att en extra tur läggs till i turbåtstrafiken, som skulle gå från Klubbviken till Sandögårdarna, Svartösundet, Svartöstadens båthamn och Södra hamn, innan den återgår till den ordinarie rutten. Denna nya tur skulle kunna anpassas efter skoltider och underlätta för pendlare att nå centralorten och bussförbindelser.

Kommentarer: Förslaget om att lägga till en extra tur från Klubbviken till Sandögårdarna, Svartösundet och Svartöstadens båthamn är intressant att titta vidare på när vi utreder framtidens turbåtstrafik.

Privatperson 11

Långöns Brand-, Kultur- och Isvägsförening bildades den 11 december 2012 för att attestera fakturor från entreprenörer som plogar vägen till Långöns hamn, men detta har endast skett en gång. Föreningen har sedan dess utvecklats för att hantera frågor om brandförsvar samt kultur och natur på ön. För närvarande är 7 personer folkbokförda på Långön, men antalet förväntas öka under 2024 med nybyggnationer. Långön är en av de snabbast växande öarna i Luleå skärgård, med över 20 fritidshusboende, många av dem används året runt.

Åldersfördelningen på ön är något annorlunda jämfört med andra öar, med en större andel yngre människor. Bristen på kommunikationer gör det svårt för yrkesarbetande att bo i skärgården, och möjligheterna att arbeta hemifrån är begränsade, även på Långön.

Långöns historia: Befolkningen på Långön började troligen under 1500-talet, med de första namngivna bosättarna Jöns Jönsson och Hans Nilsson i skrifter från 1732. En byaordning stadfästes 1751, vilket visar att det fanns flera bosättare redan på 1600-talet. Under 1800-talet ägdes ön av bönder från Ängesbyn och familjen Backman, innan den såldes till Johan Almqvist, som blev en framgångsrik smed och bonde. Hans barn fortsatte med fiske och jordbruk, men jordbruket övergick till husbehovsodling.

Ättlingar till dessa familjer bor fortfarande på Långön, tillsammans med andra utan direkta kopplingar till den ursprungliga befolkningen.

Yttrande om utvecklingsplanen: Medlemmarna i Långöns Brand-, Kultur- och Isvägsförening anser att utvecklingsplanen är välskriven men att den fokuserar för mycket på turism och kultur, medan fast- och deltidsboende inte nämns. De uttrycker oro för att öar som Långön och Storbrändön inte får tillräcklig uppmärksamhet i planeringen, som istället prioriterar öar med kommunala anläggningar.

Föreningen ifrågasätter också kommunens syn på natur- och kulturvärden, särskilt i relation till sälars påverkan på fiske. Det framhålls att frågor om naturvård och kulturminnesvård upptar för mycket av planens fokus.

Sammanfattningsvis efterlyser föreningen en mer inkluderande och balanserad utvecklingsplan som tar hänsyn till alla öars behov och bevarande av lokala traditioner och näringar.

1.5 Historia och nuläge: De viktigaste näringarna för de fastboende är fiske, skogsbruk, turism och jordbruk. Yrkesverksamma inom fiske finns på Junkön (3 personer) och Hindersön (1 person), medan det endast finns en fastboende som bedriver jordbruk. Det finns ingen fastboende inom turism, vilket kan bero på bristande kommunikationer året runt.

Författaren reflekterar över framtiden, med en dröm om att skärgården ska befolkas av människor på flera öar, men uttrycker oro för att många öar, inklusive Långön och Storbrändön, verkar glömmas i planeringen. Det finns en känsla av att planförfattarna inte tar hänsyn till hela den södra skärgården, vilket ger intrycket av att dessa öar inte prioriteras.

2. Utvecklingsinriktning: Här framförs bland annat att den avgörande frågan om att skärgårdens framtida utveckling i hög grad handlar om turbotrafik. Jag känner inte till om någon undersökt om Vem som utnyttjar denna trafik. Jag har, utan redovisningsbart belägg, åsikten att det i det här fallet (den här trafiken som knappast kan (rubriceras som lokaltrafik), är det i hög grad turister, alltså människor som är folkbokförda utanför Luleå kommun och därför inte betalar kommunalskatt till Luleå.

3. Generella riktlinjer: Jag har nedanstående kommentarer till detta kapitel. 3.1 Natur- och kulturvärden Vad gäller jordbrukslandskapet är det tveksamt om det idag finns någon form av mjölkproduktion på Hindersön.

Kommentarer: Mjölproduktionen på Hindersön är nedlagt, text i planen justeras.

Övrigt inom 3.1: Det är en svår balansgång att å ena sidan tillåta åtgärder som kan bidra till en levande miljö och å andra sidan slå vakt om befintliga värden, där det ibland saknas incitament för att investera i underhåll. Jag instämmer, men tyngdpunkten bör läggas på åtgärder som kan bidra till en levande miljö. Men redan nu har många f.d. befintliga kulturvärden förstörts. På Långön; Tjärdalen och den mycket gamla väderkvarnen, där endast kvarnstolpen och kvarnstenarna finns bevarade. Vi känner inte till om det finns rester av väderkvarnen på Hindersön.

Riktlinjer för natur- och kulturmiljövärden: Jag instämmer i stort sett, men att fokus i riktlinjerna ligger på Klubbviken, Junkön och Hindersön, medan övriga öar, särskilt i den södra skärgården, behandlas styvmoderligt. I princip all skog som avverkas i dag kan betecknas som naturskog med höga naturvärden. Man kan ana att här finns ett embryo till en önskad utveckling där all avverkningsbar skog i skärgården skall stoppas. En sådan utveckling skulle utgöra ett steg mot en boendefri skärgård.

Fyrplatser...Vad jag känner till så finns endast en fyrplats i skärgården (Rödkallen) och vissa labyrinter är uppbyggda av barn och ungdomar i modern tid. Fartyglämningar... Den enda som jag kan placera i den här kategorin är vraket efter Alma på Bastuskär. Måhända finns någon ytterligare som dock inte marknadsförs med något större intresse.

Kommentarer: Tack för synpunkter, dessa är noterade, men föranleder inga ändringar i planförslaget.

3.2 Friluftsliv RIKTLINJER

Jag konstaterar tacksamt att kommunen skall verka för fler upplevelser och övernattningsmöjligheter i skärgården. Helst skulle jag se att detta sker genom privata initiativ och där kommunen medverkar till en sådan utveckling genom snabba och positiva beslut beträffande bygglov, allmänna hamnar, farledsunderhåll och liknande. Och på fler öar än de som nämns i Planen. Däremot är jag tveksam till iordningställande av tältplatser. I sig utan större kostnader, men frågan är om dagens turister och framför allt morgondagens, accepterar tältboende där inte andra upplevelser ingår, exempelvis konserter, närhet till sommarmarknader, utomhusspel/lekar, teaterföreställningar, utomhusbad osv. Frågan är om en eventuell ny (privat) ägare av kommunens mark och byggnader på Hindersön har intresse av friluftsliv-människor. På övriga nämnda platser kan ju kommunen göra plats för tältande. Man bör även ha i åtanke att allemansrätten medför att man har rätt att tälta på de flesta platser under kortare tid.

Kommentarer: Tack för synpunkter, planen motsätter inte privata initiativ till uthyrningsstugor. Övriga synpunkter är noterade, men föranleder inga ändringar i planförslaget.

3.3 Boende i skärgården

Kommunen ska skapa förutsättningar för att de som väljer att bo i skärgården fortsatt ska kunna det. Det finns en stark koppling mellan de som bor i skärgården, besöksnäringen och fiskerinäringen. Boende och fisket stärker besöksnäringen och bidrar till en levande skärgård som i sin tur stärker Luleå kommuns attraktivitet och identitet. Många av de boende i skärgården, här menar jag fastboende, bor här "av födsel och ohejdad vana", dvs släktingar ofta i flera led och med dem partners genom giftemål eller sammanboende. Ett litet fåtal av de som numera bor i skärgården har starka kopplingar till fisket, mest på Junkön, och ännu färre med kopplingar till besöksnäringen. Vad jag kan se finns ingen skärgårdsboende med koppling till denna näring.

Kommentarer: Avsnittet Boende i skärgården har omarbetats.

RIKTLINJER FÖR BOENDE I SKÄRGÅRDEN

Jag ser med besvikelse att kommunen (eller planutformaren) är negativ till ny bostadsbebyggelse - endast på Junkön, Hindersön och Sandön finns positiva tankar och förslag. Andra öar med framåtanda beträffande boende (övernattningsmöjligheter och speciella upplevelser undantas) blir i Planen styvmoderligt behandlade. Vill man på allvar i Planen att de som vill bygga och bo (eget bygge eller övertagande av befintligt) skall stoppas/bromsas därför att sådant inte stämmer överens med kommunens utvecklingsplan? Om så sker så anser jag att Luleå inte skall kalla sig Skärgårdsstad! Skall framtidens Luleå skärgård kopplas ihop med ett samhälle där kommunmedborgare skall drivas till stadsboende och skärgården till ett område för endast fritidsboende och framför allt turister? Är det meningen att i Luleås framtid skall skärgårdsboende minimeras så till den grad att

endast boende på tre öar införs i befolkningsstatistiken? Jag protesterar mot detta med bestämdhet.

Kommentarer: Avsnittet Boende i skärgården har omarbetats. Karta och statistik har kompletterats i planen.

3.4 Näringar i skärgården, Fisket

Fisket har varit en stor försörjningskälla för skärgårdsborna. Långön tillhör de som toppat denna tillgång, mest beroende på öns plats utanför älvmyningen. Så är det inte längre. I många år hade ön endast en yrkesfiskare, men han är sedan flera år bunden vid sjuksängen. (Han avled 31/12-23.) Redskapen bränns och ingen av öns boende, inräknat deltidsboende har något som helst intresse av att etablera sig som yrkesfiskare. Förmodligen är situationen likartad på de flesta öar. Nämnas bör att antalet yrkesfiskare på Storbrändön och Degerön numera kan summeras till 0!

Verksamma yrkesfiskare finns numera på Sandön, Junkön och Hindersön om man skall räkna yrkesfiskare till gruppen som fiskar olika sorters fisk, ej bara löja under några veckor på hösten. I den gruppen finns några fastlandsboende fiskare. Hur kan det ha blivit så? Inte är det yrkesfiskarnas fel. Nej, här finns till och med staten som borde stå på de anklagades bänk. Genom starkt tryck från olika miljöorganisationer och vissa partier har säljakten sedan många år tillbaka blivit olaglig. Dessa så kallade sälvänner har lyckats att förstöra en verksamhet som försörjt skärgårdsmänniskor i många generationer. Säljägare kunde försörja sig genom stora umbäranden ute på Bottenvikens isar under 1900-talets början till mitten av århundradet. Idag är det bara ett önsketänkande att tro att människor skall skaffa båtar som kan dras på medar, med tält som enda "bostad" för säljägare under ett par-tre månader ute på Bottenviksisen. Sälén; gråsäl och vikare och knobbsäl (i litet antal) lever på fisk. Det är allmänt känt att strömmingen minskar i antal. För den som är måttligt matematisk kunnig kan vi erinra om att en säl äter cirka 7 kg fisk per dag (beroende på sälart). Och man beräknar att det finns cirka 30 000 individer bara i Bottenviken. Strömming är sälarnas huvudföda! Beståndet ökar med uppskattningsvis 3000 kutar per år. (En säl lever ca 30 år enligt vissa källor.)

Epidemier med mycket omfattande säldöd återstår, med tusentals kadaver på stränderna i skärgårdarna, oavsett vad som föreslås och beslutas i Planen.

En annan verksamhet som försämrar fisket efter strömming i Bottenhavet är det industriella trålfisket. Genom den verksamheten försämrar möjligheterna för det småskaliga fisket i hög grad och därmed möjligheterna för människor i skärgårdarna att i alla fall kunna försörja sig delvis. Men hela den problematiken är en fråga för regeringen och där vi i luleåskärgården har små möjligheter att påverka utvecklingen. I framtiden kanske skärgårdsborna och många andra får glömma det där med surströmming! Nästa fisksort är löjan (Siklöja) och sälarna bryr sig inte om vad som finns i fiskmagen, exempelvis rom! Och när löjfisket blir olönsamt så upphör det. Och med det yrkesfisket i Luleå skärgård! Däri inbegripet yrkesfiskare (Löjtrålare) från Piteå, Kalix och Haparanda skärgårdar som tidvis bedriver löjffiske i Luleå skärgård. I vår förening är vi överens om att andra fiskarter för amatörfiskare som mört,

braxen, id, hornsimpa, lake och andra så kallade skräpfiskar blir framtidens "fiskeskördar". Abborren är en känslig fisk som inom vissa vattenområden i stort sett utplånats. Anledningen är att ett fåtal "yrkesfiskare" med hundratals mjärdar har tagit upp abborrarna som är en stimfisk. Resultatet har blivit att id, mört och andra fiskarter tagit över vattnen genom att äta upp abborrrommen. Men abborren är på väg tillbaka.

Måhända kan politikerna genom kommunala beslut förhindra fiske med mer än 1-2 mjärdar. Det lönar sig inte att fiska enbart lax (de individer som undgått sälangrepp) som inkomstkälla, det är oåterkalleligt ett budskap som måste "planteras in" i de som tror på ett fortsatt yrkesfiske, och som förfäktar att yrkesfisket (nu 3 familjer) fortfarande är en viktig näring.

Det framgår inte på något sätt i Planen om vilka kommunala insatser som krävs för att få ett fiske som bidrar till skärgårdsbefolkningens försörjning - eller delar av den.

Kommentarer: Tack för information. Luleå kommun är medvetna om de hot som finns mot det småskaliga fisket. I dialog och som samrådspart hos statliga myndigheter kan Luleå kommun lyfta de allmänna intressena.

Planen är generell och fortsatt arbete är dialog med verksamma och myndigheter. Dialog är en förutsättning för att kommunen ska kunna bidra och stödja näringar. Riktlinjen ska vara vägledande vid handläggning av frågor som rör t ex fisket eller jordbruket.

Besöksnäringen

Långön är en av de många öar som inte kan presentera värden som framställs i Planen om man undantar öns fantastiska badstrand. Klubbviken är den plats som i vår skärgård där serviceutbudet är någorlunda tillgodosett, men långt ifrån vad som antyds i Planen. På senare år har serveringen (restaurangen) utvecklats och stugboendet marknadsförts på ett gott sätt. Fortsättning följer, får man hoppas.

På Junkön finns ett begränsat boende och viss form av kioskförsäljning.

På Hindersön erbjuds inte nu längre varken boende eller restaurangverksamhet, tyvärr. För att bedriva den här typen av service krävs att ledning och anställda bor på ön.

Jordbruk och skogsbruk

På Hindersön har man i många år kunnat stoltsera med uttrycket Sveriges nordligaste skärgårdsjordbruk med mjölkproduktion. Det var på den tiden... Idag sköter Erik Öhman sitt jordbruk men vad vi känner till så föder hans kor inte längre några kalvar, och därmed upphör att skapa mjölk för eget bruk och försäljning till staden för vidareförädling.

Rennäringen

På endast ett fåtal öar tillåts renbete enligt gällande lag. Trots detta ser vissa myndigheter mellan fingrarna när överträdelser sker. En kuriositet: På Sandön får boende eller turister inte plocka renlav för eget dekorationsbruk. Men detta gäller inte samerna som vissa år tillåter hundratals renar att beta på ön. Beta vad då? Renlav!

Kommentarer: Felaktig text i planen justeras avseende att mjölkproduktion inte längre sker på Hindersön.

Riktlinjer för näringslivet - snacka går ju, men hålla tal är något annat! Känns uttrycket igen?

3.5 Kommunikationer

Planen framför gång på gång frågan om kommunikationer. I hög grad handlar det om kollektivtrafik. Följdriktigt så inleds det rubricerade avsnittet med avsikten att turbotrafiken är det enda saliggörande när det gäller persontransporter i skärgården. Man glömmer bort den så kallade pendeltrafiken, som i dagsläget går från yttersta delen av fastlandet till några få öar. Och om man läser Planen så finns tankarna att turbotrafiken skall inriktas på ett mindre antal öar, vilket gör att Långön, Degerön och Storbrändön kommer att sakna kollektivtrafik. Jag motsätter mig detta å det bestämdaste.

På vintern handlar det om plogade isvägar. Här "glöms" isvägen till Långön och till Kallaxön. Så även skoterleder.

Avsnittets författare har undvikit (medvetet eller ej) att ta reda på att kommunen inte längre bekostar eller marknadsför skoterlederna till Småskär från Långön, från Storbrändön till Kluntarna, från Hindersön till Degerön och Brändöskär (vanligtvis av ortsbefolkningen kallad Vägen isi Oddn). Förmodligen finns fler skoterleder i södra skärgården, vilka vi inte känner till.

Förfallstrafiken, lokaltrafik med företrädesvis svävare som angör ett fåtal öar både i norra och södra skärgården. En till två dagar i veckan. Var någonstans i kommunen bedrivs lokaltrafik endast en eller två dagar i veckan? Fastboende och fritidsboende "misshandlas" även när det gäller andra kommunikationer.

Det mesta i Planen handlar som vanligt om turisttrafik. Men även några ord om muddring av farleden mellan Mjoön och Småskären. Om inte dagspressen har fel så är det ärendet avslutat med Avslag. Stora delar av Planen handlar tyvärr mest om service till människor som inte betalar kommunalskatt i Luleå, d.v.s. Turister!

Riktlinjer för kommunikationer - Som jag nämnt tidigare så upptar frågan om turbotrafiken en stor del av planen. Mitt förslag är att frågan om turbotrafik med mindre och snabbgående båtar utreds. Anledningen är, att jag tror att de flesta husägare i skärgården som inte har egen båt inte har något val, och inte har någon större upplevelse av själva båtturen. Att ett fartyg med "turister" trafikerar skärgården (vissa öar med anöringsmöjligheter) vissa dagar ser jag positivt på. Då skulle avgångstiderna från respektive ö kunna förlängas så att turisterna ges större möjlighet att tillgodogöra sig de natur- och kulturvärden på de öar som fartyget besöker. Med beteckningen "turister" avser jag människor som bor och lever utanför Luleå kommun.

Vad jag förstår så är det problematiskt att få entreprenörer att sköta plogningen av isvägarna. Plogningen till Hindersön och Sandön/Junkön klaras än så länge, förhoppningsvis under lång tid framöver. Vad som händer med plogade isvägar till vissa öar, när det inte

finns några fastboende, framgår inte av planen. Kommunens skoterleder till Kluntarna, Småskär och Brändöskär har upphört för flera år sedan!

Kommentarer: Att bosätta sig i skärgården där fastlandsförbindelse saknas är det svårt att kunna förvänta sig kommunal service i samma utsträckning som sker i andra områden med fastlandsförbindelse. Så förmodligen finns inte något annat bostadsområde inom kommunen som erbjuder lokaltrafik en eller två dagar i veckan. En av de huvudsakliga målsättningarna med denna plan är att göra skärgården mer tillgänglig för besökare, både de som bor inom kommunen, men också andra besökare till kommunen. Därför handlar planen till stor del om kommunikationer.

Tack för synpunkterna. Det framgår av planförslaget att utreda förfallstrafik, pendelbåtstrafik och hur nytta och olika behov kan uppnås på bästa sätt. Långöns Brand- Kultur och isvägsförening erhåller i nuläget kommunalt bidrag för upprättande av isväg. Synpunkterna noteras och tas med i kommande utredningsarbete.

Det har under tiden som denna samrådsredogörelse har tagits fram, framkommit att entreprenör som utför förfallstrafiken sagt upp avtalet. Det är oklart om förfallstrafik ska kunna erbjudas i framtiden. En viktig förutsättning är att det finns entreprenörer lokalt.

3.6 Teknisk infrastruktur

I stort sett har jag inget att anmärka på det som anges i Planen. Dock vill jag påpeka att det är olagligt att frakta sopor med egen båt från öar i skärgården.

Genomförande och fortsatt arbete

Jag har inget att anföra när det gäller detta avsnitt i Planen.

Sammanfattning och allmänna synpunkter

Sammanfattningsvis anser jag att utvecklingsplanen är välskriven och genomtänkt. Att skribenten/skribenterna inte till fullo är insatta i de frågor som berör fastboende och fritidshusboende må vara dem förlåtet. Planen fokuserar för mycket på frågor om natur och kultur. Boende, näringar och kommunikationer borde ha dominerat planen, då dessa frågor är avgörande för skärgårdens framtid. Planen begränsar avsnittet Näringar att främst handla om fiske, besöksnäring och jordbruk, som håller på att upphöra. Den nämner inte möjligheterna att starta nya verksamheter.

Det moderna IT-samhället gör det möjligt att arbeta hemifrån och starta företag på skärgårdens öar, men detta verkar inte uppmuntras i planen.

Ekonomiska frågor lyser helt med sin frånvaro och jag vill belysa en av dessa, som påverkar de boende i skärgården som av och till, och ibland ofta, nyttjar lokaltrafiken.

Exempel: Jag var med när frågan om den så kallade arbetstrafiken infördes. (Tidigare hade ett kommunalt beslut skett samband med kommunsammanslagningen mellan Luleå stad, Nederluleå kommun och delar av Råneå kommun.) Av en slump fick några med ledande poster i föreningen och kommunen reda på detta. När den här trafiken (som senare fick namnet Pendelbåtstrafiken) och den så kallade förfallstrafiken infördes, togs frågan upp om

biljettpriserna. Då var alla eniga om att dessa trafiktyper är Lokaltrafik och att biljettpriserna skulle bestämmas därefter. Det beslöts att vid en enkel resa med arbetsbåttrafiken skulle biljettpriset bestämmas av den busstrafik som gick mellan Luleå Centrum och Gammelstad och att en resa med förfallstrafiken skulle motsvaras av en bussresa mellan Luleå Centrum och Ersnäs. Man bör observera att vare sig pendeltrafiken eller förfallstrafiken medför möjlighet för skärgårdsborna att nå Luleå centrum. För detta krävs egen bil alternativt taxi. Denna prisbild accepterades under ett antal år. Det gamla beslutet ignorerades därefter! Att en resande med pendelbåttrafiken eller förfallstrafiken skall meddela anledningen till resan är horribelt! Sedan när har passagerarna i kommunens eller länstrafikens bussar tvingats att ange varför de reser med lokaltrafiken? Jag kräver att detta krav omedelbart förkastas!

Jag kommer att följa arbetet med planen med stort intresse i framtiden.

PLAN FÖR LULEÅ SKÄRGÅRD

2025-11-17 SBU

Plan för Luleå skärgård 2035

- Visionen
- Strategin
- De strategiska målen
- Motiven
- Och hur det ska göras

BILAGOR (som ej beslutas)

Kunskapsunderlag

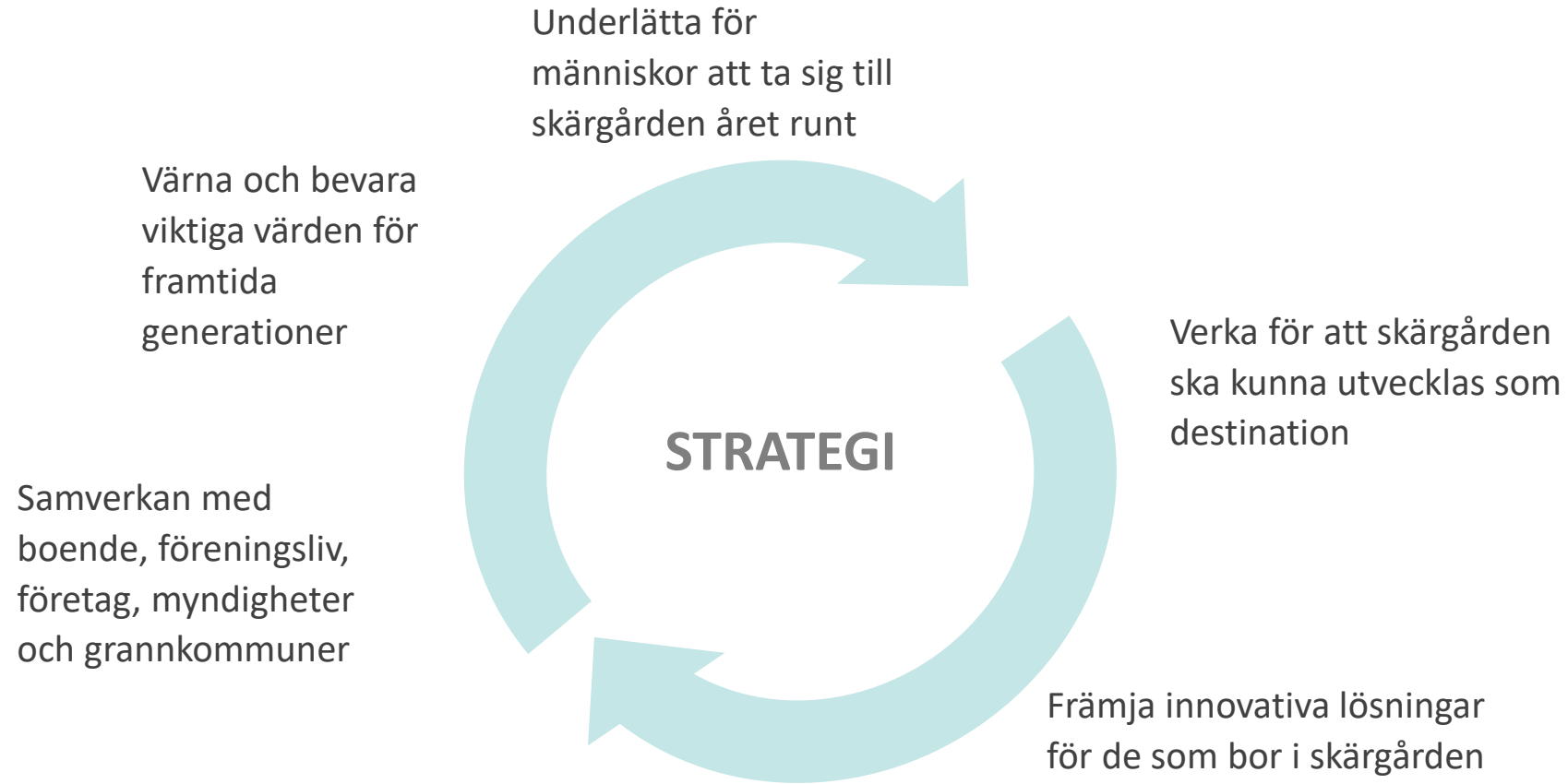
Beskriver förutsättningar och till viss del utmaningar och möjligheter.

Samrådsredogörelse

Sammanfattning av inkomna synpunkter med kommentarer

Skärgården – tillgänglig
och levande

Genomförandet ska genomsyras av hållbarhet, långsiktighet och utvecklande samarbeten.

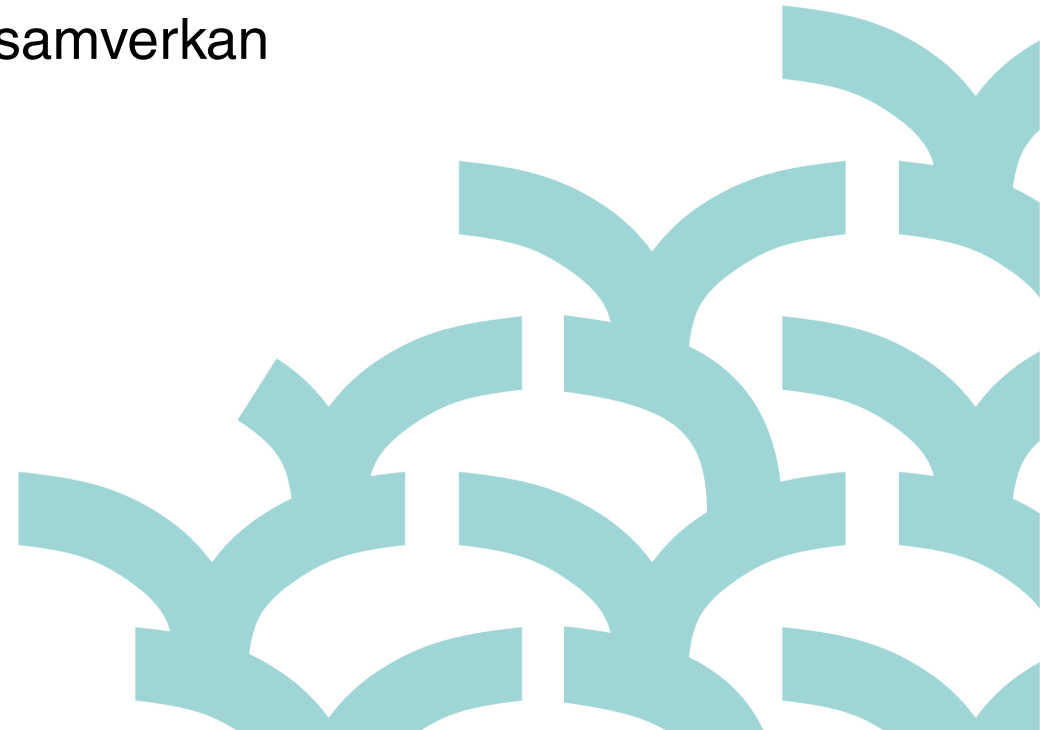
MÅL

1. Fler lulebor vistas i skärgården
2. Fler bor och verkar i skärgården
3. Stärkt besöksnäring
4. Unika natur- och kulturmiljövärden är bevarade för framtida generationer

HUR?

- Utveckla dialoger i forum där boende, föreningsliv, näringsliv och andra intressenter finns representerade
- Samarbeta inom kommunkoncernen
- Medverka i Bottenvikens skärgård kommunsamverkan
- Initiera och delta i utvecklingsprojekt

§ 292

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

Ärendenr 2024/854-3.1.0.1

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning för Luleå kommunkoncern i enlighet med bilaga KLF Hid: 2025.11214.

Reservationer

Arne Nykänen (C), Samuel Ek (KD) och Dexter Krokstedt (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i plan och budget 2023–2025, beslutad 2022-11-22 § 228, gett kommunstyrelseförvaltningen utredningsuppdraget ”tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040”.

Kommunstyrelsen beslutade 2024-06-03 att upprätta en ny klimatplan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning. Beslutet grundades på den redogörelse som kommunstyrelseförvaltningen presenterade utifrån utredningsuppdraget, vilken visade att en ny klimatplan bör utarbetas med hänsyn till förändrade omvärldsförhållanden samt att klimatfrågan har fått ökad aktualitet sedan tidigare klimatmål antogs år 2016.

Enligt beslutet ska den nya planen:

- uppdatera och förtydliga klimatmål
- utgå från kommunkoncernens rådighet
- tydliggöra uppföljningen inklusive nyckeltal
- inkludera klimatanpassning.

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning är kommunstyrelseförvaltningens svar på kommunfullmäktiges uppdrag i plan och budget 2023–2025 och kommunstyrelsens beslut om ny klimatplan.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 174 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning för Luleå kommunkoncern.

Sammanträdet

Arne Nykänen (C) och Samuel Ek (KD) föreslår att ärendet återremitteras med motiveringen att komplettera åtgärdsplaner och klimatinvesteringsplaner. Först skall planer tas fram som visar hur Luleå kommunkoncern ska nå klimatneutralitet och hur snabbt detta kan uppnås. Därefter skall planer tas fram för hur hela det geografiska området Luleå ska uppnå klimatneutralitet. För att inte fördröja arbetet bör beslut om planer för minskad klimatpåverkan tas i steg, där det första steget gäller klimatneutral kommunkoncern och det andra steget klimatneutralitet i hela det geografiska området Luleå.

Evelina Rydeker (MP), Ulrika Lundberg (V) och Maritha Meethz (S) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Dexter Krokstedt (SD) föreslår avslå arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Arne Nykänens med fleras förslag om återremiss under proposition och finner att kommunstyrelsen avslår förslaget.

Ordföranden ställer därefter arbetsutskottets förslag och Dexter Krokstedts förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Planen för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning är ett framåt-syftande styrdokument som konkretiserar Vision Luleå 2040 inom klimatområdet. Den samverkar med flera av kommunkoncernens övriga styrdokument och riktlinjer, vilka ger både grundläggande förutsättningar och praktisk vägledning för att klimatmålen ska kunna uppnås inom olika verksamhetsområden.

Syfte och mål

Syftet med Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning är att underlätta och stärka klimatarbetet inom Luleå kommunkoncernen genom att tydliggöra klimatmålen och hur dessa ska följas upp.

Utgångspunkten är att fokusera på omställningar där kommunkoncernen har störst rådighet och där det finns potential att nå resultat med stor effekt. Tre olika slutår har valts utifrån kommunens rådighet och omfattning.

- Mål 1: En klimatneutral kommunkoncern år 2030.
- Mål 2: Det geografiska området Luleå har ingen påverkan på klimatet år 2040.

- Mål 3: De som bor och verkar i Luleå har förutsättningar att vara klimatneutrala år 2045.

Luleå kommunkoncern har störst rådighet över sina egna verksamheter och bör därför prioritera åtgärder som minskar utsläppen från den egna organisationen, exempelvis genom att ställa om transporter, byggnationer, energianvändning och konsumtion till fossilfria och resurseffektiva alternativ. För det geografiska området kan kommunkoncernen möjliggöra och underlätta för andra aktörer så som företag, föreningar, akademi och invånare att minska sina utsläpp. Detta kan ske genom olika typer av incitament, krav vid upphandlingar och rådgivning. Utöver detta har kommunkoncernen en viktig roll som förebild genom att visa på goda exempel, samarbeta och kommunicera framgångsrika insatser. Sammantaget innebär detta att kommunkoncernen, genom både direkt rådighet och indirekt påverkan, skapar förutsättningar för de som bor och verkar i Luleå ska kunna bli klimatneutralt till 2045.

Vidare har sex områden som har stor klimatpåverkan och inom vilka omställningar behöver ske identifierats:

- Transporter och mobilitet.
- Arbetsmaskiner.
- Bygg- och anläggning.
- Energisystem.
- Livsmedelskedjan.
- Konsumtion och hantering av avfall.

Klimatanpassning är en central del i arbetet med att möta de utmaningar som följer av en ökande global uppvärmning. Parallellt med kommunkoncernens insatser för att uppnå klimatneutralitet är det av stor vikt att både de egna verksamheterna och samhället i stort rustas för förändrade klimatförhållanden, samt att negativa effekter av dessa begränsas.

Detta innefattar bland annat hur planering och utformning av bebyggelse och infrastruktur, såsom vägar samt vatten- och avloppssystem, utförs. Det omfattar även rutiner inom vård och omsorg, metoder inom lant- och skogsbruk samt hantering av säkerhets- och beredskapsfrågor. Genom att anpassa samhället till nya klimatförutsättningar kan riskerna för klimatrelaterade händelser reduceras, livskvaliteten förbättras och förutsättningarna för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling stärkas.

Genomförande

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning riktar sig till nämnder och bolagsstyrelser och ska integreras i det ordinarie arbetet som en del av budgetprocess och verksamhetsplanering. På kort sikt fastställs priori-

teringar inom ramen för den årliga processen för mål- och budgetarbete, inklusive tillhörande plan, och ägardirektiv. Därefter konkretiseras detta i verksamhetsplaner, affärsplaner och handlingsplaner. På så sätt säkerställs att klimatmålen integreras och får genomslag i kommunkoncernens löpande verksamhet.

Uppföljning

Uppföljningen av Planen för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning sker genom en strukturerad och återkommande process som omfattar både styrande och stödjande funktioner.

De styrande processerna omfattar årligt beslut om mål och budget inklusive plan, samt återkoppling till kommunstyrelsen baserat på rapportering från förvaltningar och bolag utifrån angivna nyckeltal i planen. De stödjande processerna omfattar löpande framtagning och revidering av underlag, analyser och åtgärdsförslag, vilket säkerställer att planens innehåll är aktuellt och beslutsunderlaget relevant.

Vid dialoger med den politiska nivån har behovet av tydlig återkoppling kring klimatarbetets framsteg särskilt betonats. Uppföljningsprocessen syftar till att förtydliga hur måluppfyllelse säkerställs, hur åtgärder genomförs effektivt samt hur arbetet kan anpassas utifrån förändrade förutsättningar. Vidare har politiken betonat vikten av att tydliggöra prioriteringar och finansiering av klimatåtgärder inom kommunkoncernen. Dessa aspekter kommer successivt att integreras i de årliga uppföljningsunderlagen, vilket möjliggör en transparent bedömning av resursbehov och strategisk styrning i linje med klimatmålen.

Planen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod för att säkerställa att mål, omställningar och nyckeltal är relevanta och uppdaterade.

Dialog

Arbetet med att ta fram Planen för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning har bedrivits genom en strukturerad process mellan juni 2024 och oktober 2025. En arbetsgrupp med representanter från berörda förvaltningar och bolag har ansvarat för innehållet, med stöd av en styrgrupp och projektledning.

Dialog har förts med samtliga verksamheter genom workshops och synpunktsrundor, samt med den politiska nivån via återkommande informationsinsatser. Under hösten 2025 har även nämnder och bolagsstyrelser erbjudits möjlighet till dialog inför beslut.

Konsultation med sametinget har genomförts i enlighet med Konsultationslagen (2022:66).

Beslutsunderlag

- Förslag - Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning, KLF Hid: 2025.11214
- Förutsättningar för minskad klimatpåverkan, KLF Hid: 2025.11007
- Kommunstyrelsens beslut 2024-06-03 § 155, KLF Hid: 2024.4831
- Kommunfullmäktiges beslut 2016-01-15 § 7, KLF Hid: 2015.545
- Yttrande över utkast – plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning, KLF Hid: 2025.10893
- Protokoll konsultation avseende Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning, Sametinget 2025-10-17, KLF Hid: 2025.11000
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning, KLF Hid: 2025.11213
- Presentation - Förslag till klimatplan, KLF Hid: 2025.11329
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 174, KLF Hid: 2025.11397

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Kategori	Publicerad	
Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning	Aktiverande	☒ Hemsida	☐ intranät
Ärendenummer	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
2024/854	Kommunfullmäktige	XXXX-XX-XX	2045-12-31
Dokumentägare		Gäller för	
Samhällsomställningschef		Samtliga nämnder och bolagsstyrelser inom Luleå kommunkoncern	

Syfte
Att ge riktning för kommunkoncernens arbete med minskad klimatpåverkan och klimatanpassning och hur det ska följas upp
Uppföljning
Årligen i samband med verksamhetsuppföljning. Aktualitetsprövas varje mandatperiod.
Underlag

Ersätter	
Kommunfullmäktiges beslut om Projektdirektiv för Borgmästaravtalet	
Ärendenummer	Beslutsdatum
KLF 2015/545	2016-01-25 § 7

Inledning	4
Syfte	4
Begrepp i planen.....	5
Sammanhang	5
Minskning av utsläpp	6
Olika typer av utsläpp	6
Klimatneutralitet	7
Vikten av kolsänkor	7
Kommunkoncernens rådighet.....	8
Mål 1: En klimatneutral kommunkoncern år 2030.....	9
Mål 2: Det geografiska området Luleå har ingen påverkan på klimatet år 2040.....	10
Mål 3: De som bor och verkar i Luleå har förutsättningar att vara klimatneutrala år 2045	11
Områden som har stor klimatpåverkan.....	13
Anpassning till ett förändrat klimat	14
Genomförande.....	15
Uppföljning	15
Referenser.....	16
Bilaga 1. Sammanställning nyckeltal.....	17

Inledning

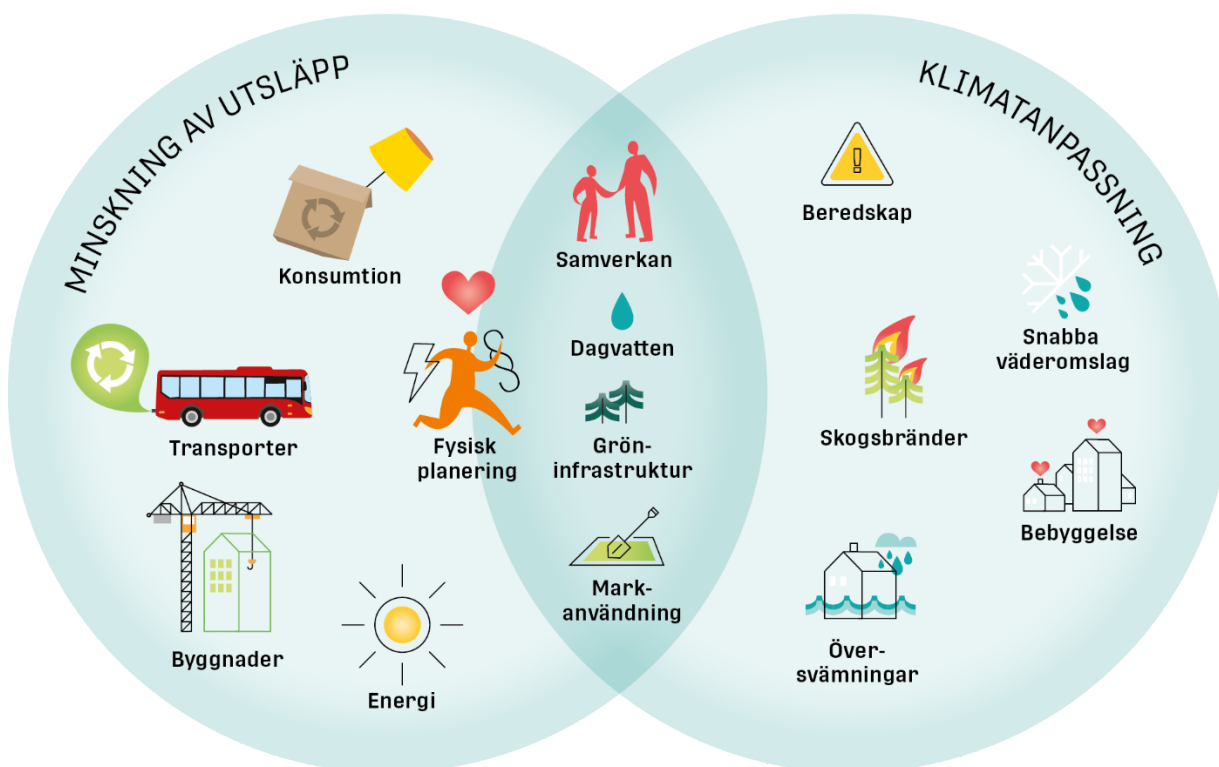
Syfte

Syftet med Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning är att ge riktning för Luleå kommunkoncerns arbete med minskad klimatpåverkan och klimatanpassning. Den anger också hur detta arbete ska följas upp. Detta gör det möjligt att tydliggöra utvecklingen för dem som bor, verkar och vistas inom Luleå som geografisk plats. Planen anger kommunkoncernens samlade klimatmål och identifierar de områden där klimatomställningen behöver ske.

Utgångspunkten är att fokusera på de omställningar där kommunkoncernen har störst rådighet och där det finns potential att nå resultat med stor effekt.

Minskning av utsläpp handlar om att minska, stoppa eller motverka mänsklighetens påverkan på klimatet och innefattar både att minska utsläpp av växthusgaser och att lagra dem.

Klimatanpassning handlar om att anpassa samhället till effekterna av pågående och kommande klimatförändringar. Att arbeta med båda perspektiven samtidigt ger stora samordningsvinster och är avgörande för att säkerställa en hållbar och trygg framtid för dem som bor och verkar inom Luleå som geografisk plats, se figur 1.

Figur 1. Beskrivning av hur minskning av utsläpp av växthusgaser och anpassning till ett förändrat klimat kan integreras.

För att undvika målkonflikter och säkerställa ett effektivt klimatarbete krävs att aktiviteter och åtgärder planeras och samordnas inom kommunkoncernen. Vidare har kommunkoncernen en central roll i att tillsammans med företag, föreningar, akademi och invånare forma ett Luleå

som är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart. Denna samverkan är avgörande för att möta klimatutmaningarna och skapa lösningar som är anpassade till ett förändrat klimat.

Ambitionen är att Luleå ska erbjuda hög livskvalitet med låg klimatpåverkan, där människor och företag ges möjlighet att utvecklas och bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt – för nuvarande och kommande generationer.

Planen för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning ska stärka klimatarbetet inom kommunkoncernen genom att tydliggöra helheten, underlätta prioriteringar och integrera klimataspekter i de olika verksamheternas olika processer. Den ska bidra till att:

- Påskynda klimatomställningen för att uppnå klimatneutralitet inom kommunkoncernen senast år 2030
- Möjliggöra att Luleå som geografiskt område inte har någon påverkan på klimatet år 2040
- Skapa förutsättningar för att invånare och verksamma i Luleå är klimatneutrala år 2045
- Säkerställa att gemensamma prioriteringar leder insatserna i önskad riktning
- Främja samarbete mellan kommunkoncernen, näringsliv, civilsamhälle, akademi och invånare i utvecklingen av klimatsmarta lösningar

Begrepp i planen

I planen används **”Luleå”** för att beskriva hela det geografiska området Luleå kommun. **”Kommunkoncern”** används för kommunens nämnder, förvaltningar, styrelser och kommunala bolag.

Sammanhang

Planen för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning har tagits fram mot bakgrund av att omställningen till ett klimatneutralt samhälle och anpassningen till förändrat klimat behöver ske mer effektivt och gå snabbare. Denna plan ersätter tidigare klimatmål från 2016.

Planen är ett framåtsyftande styrdokument som konkretiserar Vision Luleå 2040 inom klimatområdet. På kort sikt fastställs prioriteringar inom ramen för den årliga processen för mål- och budgetarbete, inklusive tillhörande plan och ägardirektiv. Dessa prioriteringar omsätts därefter i praktiken genom att de konkretiseras i verksamhetsplaner, affärsplaner och handlingsplaner. På så sätt säkerställs att klimatmålen integreras och får genomslag i kommunkoncernens löpande verksamhet.

Flera av kommunkoncernens övriga styrdokument och riktlinjer ger både grundläggande förutsättningar och praktisk vägledning om vad som krävs för att klimatmålen ska kunna uppnås inom olika verksamhetsområden. För att säkerställa att klimatmålen nås är det viktigt att samarbetet mellan verksamhetsområdena stärks och utvecklas ytterligare. Detta är en nyckelfaktor för att möjliggöra en effektiv och samordnad implementering av klimatåtgärder i hela kommunkoncernen.

Minskning av utsläpp

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. En omställning till ett klimatneutralt samhälle är nödvändigt för att säkerställa en trygg och hållbar framtid. Luleå kommunkoncernens alla verksamheter och samhället i stort behöver minska sina utsläpp av växthusgaser i en ökande takt i linje med Parisavtalets 1,5 graders-mål.

Olika typer av utsläpp

Utsläpp av växthusgaser kan, enligt Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet)¹, delas in i tre olika kategorier, så kallade scope.

1. **Direkta utsläpp** av växthusgaser från källor som ägs eller kontrolleras av en organisation. Till exempel utsläpp från egna fordon.
2. **Indirekta utsläpp till följd av produktion** av inköpt energi. Till exempel utsläpp från fjärrvärme eller el som används i kommunala byggnader.
3. **Indirekta växthusgasutsläpp från en organisations värdekedja**, utanför dess direkta kontroll men som är kopplade till dess aktiviteter. Till exempel utsläpp från inköp och upphandlingar av entreprenörer, personalresor och måltider.

Vidare används även dessa benämningar för att beskriva olika typer av utsläpp:

- **Territoriella utsläpp:** Utsläpp som sker inom ett lands eller en kommuns geografiska gränser, oavsett vem som konsumerar varorna eller tjänsterna.
- **Konsumtionsbaserade utsläpp:** Utsläpp för de varor och tjänster som invånare i ett land eller en kommunkoncern konsumerar, oavsett var produktionen sker. Inkluderar utsläpp från längs hela livscykeln, från produktion och transport till användning och avfallshantering.

Parisavtalet

Parisavtalet är ett globalt klimatavtal som tecknades år 2015 för att undvika de allra värsta effekterna av klimatförändringarna. Avtalet slår fast att en global temperaturökning ska hållas väl under 2 °C och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 °C. Detta framför allt genom att minska utsläppen av växthusgaser. En annan del av avtalet handlar om att öka förmågan att anpassa sig till negativa effekter, och att hantera de skador och förluster som uppstår till följd av klimatförändringarna.

Växthusgasutsläpp

Växthusgasutsläpp är gaser som bidrar till växthuseffekten och därmed klimatförändringar, främst koldioxid, metan och lustgas.

Att förstå skillnaden mellan olika typer av utsläpp är viktigt för att kunna mäta och hantera klimatpåverkan på ett effektivt sätt. Genom att dela upp i olika typer av utsläpp får kommunkoncernen en tydlig bild av både direkta och indirekta utsläpp. Samtidigt ger begreppen territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp olika perspektiv på klimatpåverkan, producentens respektive konsumentens ansvar. Tillsammans skapar dessa perspektiv en helhetsbild som behövs för att förstå innebörden av klimatmålen och för att kunna följa upp dem på ett systematiskt sätt.

¹ Från ramverket "Corporate Accounting and Reporting Standard", 2001.

Klimatneutralitet

Klimatneutralitet innebär att utsläpp av växthusgaser minimeras och balanseras med upptag av koldioxid från luften, så att nettoutsläppen blir noll. Detta kan uppnås genom att använda sig av kolsänkor. Målet är att det som släpps ut också tas upp igen.

Vikten av kolsänkor

För att nå målen om klimatneutralitet är det avgörande att fokusera på att minska utsläppen av växthusgaser i första hand. Trots ansträngningar kommer det vara en utmaning att minska utsläppen inom vissa områden tillräckligt snabbt för att nå målen. För att kompensera för de utsläpp som kvarstår kommer det bli nödvändigt att parallellt arbeta med att öka inlagringen av koldioxid. Kapaciteten hos de naturliga kolsänkorna inom Luleå, såsom skogar, hav och mark har en avgörande betydelse för att nå målen om klimatneutralitet. Vegetationen på land absorberar koldioxid genom fotosyntesen och koldioxiden lagras i biomassa och i mark. Att utveckla dessa naturliga kolsänkor ger inte bara klimatfördelar utan gynnar också biologisk mångfald och markens bördighet, skapar möjligheter för turism och näringsliv samt stärker ekosystemens motståndskraft mot klimatförändringar.

Kolsänka

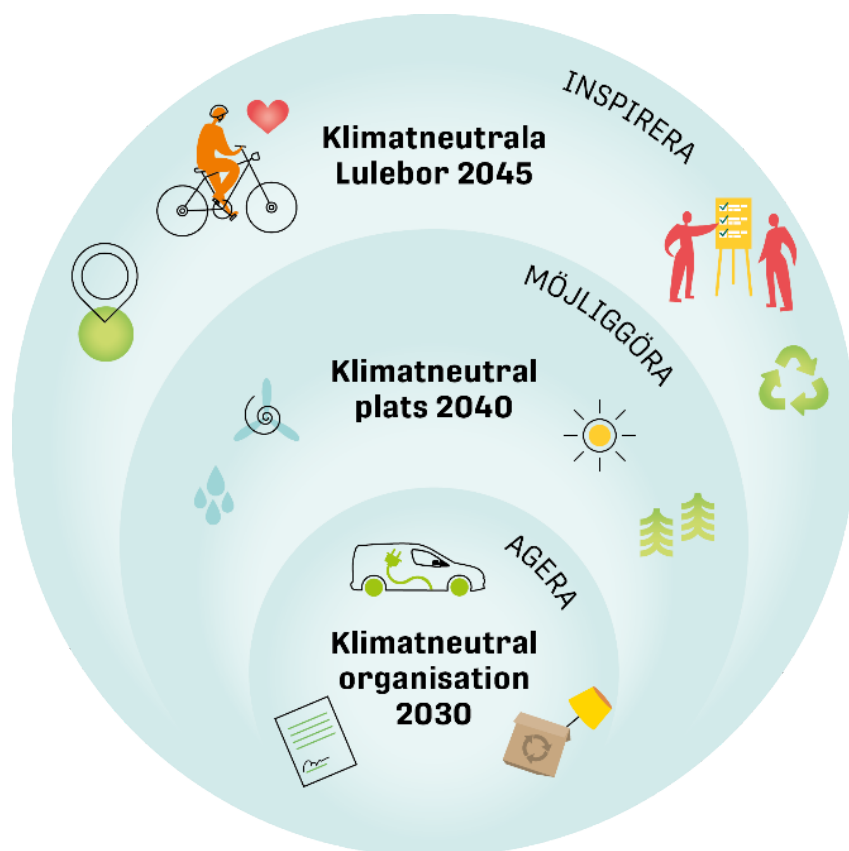
En kolsänka är en process där koldioxid tas upp ur luften på naturlig eller teknisk väg och lagras under lång tid. Det kan bland annat ske genom att skydda eller på andra sätt öka virkesförrådet i skog samt återplantera, producera och använda biokol eller genom tekniker för koldioxidinfångning och lagring.

Kommunkoncernens rådighet

Luleå kommunkoncern har störst möjlighet att påverka klimatpåverkan inom de egna verksamheterna och bör därför prioritera insatser som minskar utsläppen från den egna organisationen. Det innebär att arbeta aktivt med att ställa om transporter, byggnationer, energianvändning och konsumtion till fossilfria och resurseffektiva alternativ.

Genom att planera och genomföra åtgärder som gör det enklare för företag, föreningar, akademi och invånare att minska sina utsläpp, till exempel genom att skapa incitament för hållbara val, ställa krav vid upphandlingar och erbjuda energi- och klimatrådgivning, kan kommunkoncernen bidra till att Luleå som geografiskt område blir klimatneutralt år 2040.

Kommunkoncernen har också en roll som förebild, möjliggörare och inspiratör för klimatomställningen. Genom att aktivt visa på goda exempel, ta ansvar för att genomföra effektiva klimatåtgärder och samarbeta med olika aktörer kan kommunkoncernen inspirera och engagera invånare, företag, föreningar och akademi att bidra till förändring. Att kommunicera framgångsrika insatser och lyfta fram innovativa lösningar stärker motivationen och visar att omställningen är möjlig. Målet är att alla som bor och verkar inom Luleå ska vara klimatneutrala år 2045, vilket kräver långsiktigt engagemang, samverkan och att kommunkoncernen kontinuerligt inspirerar till nya initiativ och hållbara val. Se figur 2.

Figur 2. Luleå kommunkoncerns rådighet för att minska utsläppen av växthusgaser utifrån klimatomställningen.

Mål 1: En klimatneutral kommunkoncern år 2030

Målet om en klimatneutral kommunkoncern år 2030 innebär att Luleå kommunkoncern ska minska sina direkta utsläpp från egna verksamheter och sina indirekta utsläpp från inköpt energi till så nära noll som möjligt. För att nå detta krävs att fossila bränslen som olja, kol, bensin och diesel fasas ut från fordon, arbetsmaskiner och energiförsörjning. För de utsläpp som inte kan undvikas används kolsänkor för att kompensera och uppnå klimatneutralitet.

Inom kommunkoncernen är det just transporter och mobilitet som står för de största direkta utsläppen av växthusgaser. En viktig del av klimatomställningen är därför att ersätta fossildrivna fordon med fossilfria alternativ, såsom eldrivna fordon och biogas där det är möjligt. Idag drivs cirka 70 procent av kommunens förvaltningars lätta tjänstefordon av fossilfria bränslen, och inom kollektivtrafiken är andelen fossilfria bränslen cirka 55 procent. För tunga fordon, arbetsmaskiner och båtar behövs en kartläggning av drivmedelsanvändningen. Men det är rimligt att anta att dessa fordon och arbetsmaskiner står för en väsentlig del av utsläppen inom kommunkoncernen.

En annan viktig del i arbetet för en klimatneutral kommunkoncern år 2030 är att minska de indirekta utsläppen från energianvändningen. Idag är fjärrvärmen i Luleå tätort främst baserad på återvunnen restenergi från industrin. Att använda restenergi från industrin i fjärrvärmenätet, gör att redan använda fossila bränslen utnyttjas mer effektivt, i stället för att värmen går till spillo, vilket sparar resurser och minskar klimatpåverkan. Vid riktigt kallt väder och underhåll används panncentraler där träpellets är det vanligaste bränslet, och olja används endast undantagsvis. Den el som kommunkoncernen köper in till stor del fossiloberoende idag.

För att Luleå kommunkoncernen ska nå målet om klimatneutralitet till år 2030 krävs en successiv utfasning av fossila bränslen inom alla verksamhetsområden. Denna omställning behöver ske med hänsyn till att en blandning av olika bränslen är positiv ur ett beredskapsperspektiv. Att helt fasa ut fossila bränslen innebär ekonomiska utmaningar, särskilt inom fjärrvärmesystemet, hamnverksamheten och för arbetsmaskiner. Därför bör kommunkoncernen i första hand säkerställa att nyinvesteringar i fordon, arbetsmaskiner och energisystem är fossiloberoende, samtidigt som en plan för utfasning av befintliga fossila bränslen tas fram. För att prioritera rätt insatser behöver även analyser göras av vilka investeringar som ger störst klimatnytta per investerad krona.

Nyckeltal för uppföljning av mål 1: En klimatneutral kommunkoncern år 2030

- Andel inköpt fossilfri el
- Andel inköpt klimatneutral fjärrvärme
- Andel fossilfria drivmedel för lätta fordon inom kommunkoncernen
- Andel fossilfria drivmedel för tunga fordon inom kommunkoncernen
- Andelen fossilfria drivmedel för arbetsmaskiner och arbetsbåtar inom kommunkoncernen
- Mängd koldioxid som binds i olika typer av naturliga kolsänkor som ägs av kommunkoncernen

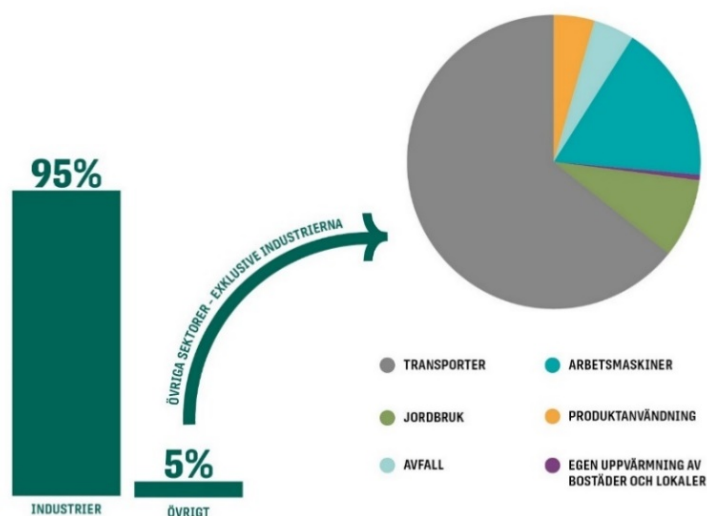
Mål 2: Det geografiska området Luleå har ingen påverkan på klimatet år 2040

Målet att det geografiska området Luleå inte har påverkan på klimatet år 2040. Det innebär att de totala utsläppen av växthusgaser inom Luleå som geografisk plats ska ha minskat med minst 85 procent till år 2040 jämfört med år 1990, vilket motsvarar en minskning på cirka 16 procent per år. Kolsänkor tillåts för att kompensera för resterande utsläpp på max 15 procent. De utsläpp som omfattas av detta mål är de så kallade territoriella utsläppen inom Luleå kommunens geografiska område, vilket under 2023 motsvarade cirka 3 388 000 ton koldioxidekvivalenter.

Utsläppen av växthusgaser per invånare är bland de högsta i Sverige för Luleå. Detta beror främst på de stora industrierna inom kommunens gränser, som använder fossilbränslen i sina processer. Industrisektorn står för cirka 95 procent av alla utsläpp av växthusgaser i Luleå. Mellan 1990 och 2023 har de totala växthusgasutsläppen för Luleå ökat med cirka 9 procent. Om industrins utsläpp undantas har de totala utsläppen minskat med 40 procent, främst tack vare minskningar inom avfallssektorn och transporter.

Dock står transporter fortfarande för de största utsläppen om

industrins utsläpp exkluderas, följt av arbetsmaskiner och jordbruk. Se figur 3.

Figur 3. Fördelningen av växthusgasutsläpp i Luleå år 2023.
(Nationella emissionsdatabasen, SMHI)

Den planerade omställningen av stålindustrin i Luleå kommer att bidra till en stor minskning av utsläppen av växthusgaser inom kommunens gränser. För att nå målet om en klimatneutral plats är det också viktigt att fokusera på omställningen av transporter och arbetsmaskiner. Kommunkoncernen behöver underlätta och skapa förutsättningar för andra aktörer att minska sina utsläpp, exempelvis genom att integrera klimataspekter i planering, genomförande av åtgärder och krav vid upphandlingar. På så sätt kan kommunkoncernen bidra till förändrat resande, ökad resurseffektivisering och cirkulärt byggande. Dessutom kan rådgivning och myndighetsutövning från kommunkoncernen påverka och stödja andra aktörers klimatarbete.

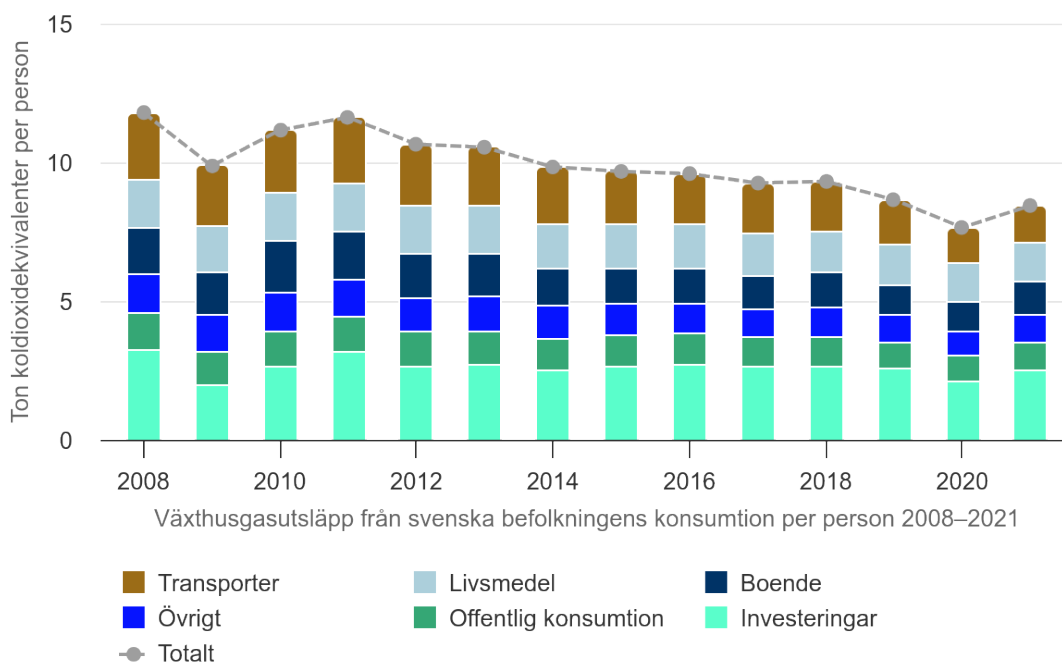
Nyckeltal för uppföljning av Mål 2: Det geografiska området Luleå har ingen påverkan på klimatet år 2040

- Utsläpp av växthusgaser per sektor exkl. industrin
- Utsläpp av växthusgaser per sektor inkl. industrin
- Växthusgaser per invånare i Luleå
- Mängd koldioxid som binds i olika typer av naturliga kolsänkor inom Luleå

Mål 3: De som bor och verkar i Luleå har förutsättningar att vara klimatneutrala år 2045

Målet innebär att de som bor eller verkar i Luleå som mest får orsaka växthusgasutsläpp på ett ton per person och år², oavsett var utsläppen sker. Därmed omfattar detta mål de så kallade konsumtionsbaserade utsläpp för Luleå kommun som geografiskt område.

Ungefär 70 procent av de växthusgasutsläpp som svensk konsumtion ger upphov till sker idag i andra länder, främst genom investeringar och import av varor och tjänster så som kläder, elektronik, livsmedel och byggmaterial. De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen för den svenska befolkningen uppgår idag till cirka 8 ton per person och år, där omkring 60 procent av utsläppen kommer från hushållens konsumtion och resterande 40 procent från offentlig konsumtion och investeringar, exempelvis i byggnader, maskiner, bostäder och värdeföremål. Se figur 4.

Figur 4. Växthusgasutsläpp från svenska befolkningens konsumtion per person 2008 - 2021 (Naturvårdsverket 2025)

Eftersom offentlig konsumtion, i detta fall Luleå kommunkoncerns konsumtion³, utgör en del av de konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen per person i Luleå, är det nödvändigt att denna konsumtion är klimatneutral senast år 2045 för att målet ska uppnås. Detta innebär att kommunkoncernen måste säkerställa att dess inköp och användning av varor och tjänster inte bidrar till några nettoutsläpp av växthusgaser efter detta år.

² Det globala målet, enligt Parisavtalet, är max ett ton koldioxidekvivalenter per år och person senast år 2050.

³ Scope 3 enligt Greenhouse Gas Protocol

En analys från 2022 visar att för Luleå kommuns förvaltningar⁴ uppstår de största indirekta utsläppen vid konsumtion kopplat till transporter och byggnation av till exempel vägar och byggnader. Kommunkoncernen kan minska dessa utsläpp genom att bland annat utveckla de klimatkrav som ställs vid upphandlingar. Genom att arbeta med hela värdekedjan och samverka med leverantörer kan kommunen påverka utsläpp som sker utanför den egna organisationen. Detta är väsentligt för att nå klimatmålet och möjliggöra klimatneutrala offentliga tjänster.

Trots att konsumtionsbaserade utsläpp är komplexa att mäta, är det viktigt att inkludera dem i kommunkoncernens klimatarbete eftersom de har stor global påverkan. Ett mål för minskade utsläpp från invånarnas och kommunkoncernens konsumtion kompletterar de övriga målen i denna plan. Genom att agera proaktivt och föregå med gott exempel kan kommunkoncernen bidra till att skapa förutsättningar för invånare, företag och organisationer att minska sin klimatpåverkan och nå klimatneutralitet.

Nyckeltal för uppföljning av Mål 3: De som bor och verkar i Luleå har förutsättningar att vara klimatneutrala år 2045

- Indirekta växthusgasutsläpp kopplade till kommunkoncernens inköp av varor och tjänster
- Växthusgasutsläpp från upphandlade tjänsteresor inom kommunkoncernen per fordonstyp
- Totala konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per invånare i Luleå
- Växthusgasutsläpp per invånare från hushållens konsumtion i Luleå

⁴ Det har skett flera organisatoriska förändringar sedan dess. En ny analys bör genomföras för att få en uppdaterad bild av nuläget dock finns det goda anledningar att tro att det fortfarande är samma kategorier som står för de största utsläppen.

Områden som har stor klimatpåverkan

Förbränningen av fossila bränslen världen över är den främsta orsaken till klimatets nuvarande förändringar. Baserat på internationella, nationella och regionala mål, lokala planer samt genomförda analyser har ett antal prioriterade områden identifierats. Inom dessa har viktiga omställningar pekats ut som behöver genomföras för att nå Luleå kommunkoncerns klimatmål.

- Transporter och mobilitet
 - Fossilmfria drivmedel
 - Effektiva transporter
 - Förändrat resande
- Arbetsmaskiner
 - Fossilmfria drivmedel
 - Effektiva arbetsmaskiner
- Bygg- och anläggning
 - Cirkulärt byggande
 - Effektiv förvaltning och användning
- Energisystem
 - Effektiv användning
 - Fossiloberoende energisystem
 - Effektiv styrning
 - Förnybar energiproduktion
- Livsmedel och jordbruk
 - Fossiloberoende och resurseffektivitet
- Konsumtion och avfall
 - Cirkulära flöden och resurseffektivitet

Det är viktigt att Luleå kommunkoncern fokuserar på de prioriterade områdena med identifierade omställningar eftersom de utgår från både lokala analyser och övergripande klimatmål på olika nivåer. Genom att rikta insatserna mot områden med stor klimatpåverkan kan kommunkoncernen effektivt minska sina utsläpp och bidra till klimatomställningen. De föreslagna omställningarna fungerar som konkreta verktyg för att styra utvecklingen i rätt riktning och skapa strukturella förutsättningar för ett klimatneutralt samhälle. Detta arbete stärker kommunkoncernens roll som föregångare och möjliggörare för invånare, företag och organisationer.

Anpassning till ett förändrat klimat

Samtidigt som kommunkoncernen arbetar med målen för klimatneutralitet är det viktigt att kommunkoncernen rustar de egna verksamheterna och samhället i stort för de nya förutsättning som en ökad global uppvärmning ger och minskar effekterna av denna.

Det handlar bland annat om hur planeringen av bebyggelse och infrastruktur, såsom vägar samt vatten- och avloppssystem, genomförs. Det omfattar även vilka rutiner som finns inom vård och omsorg, vilka metoder som används inom lant- och skogsbruk samt hur säkerhet- och beredskapsfrågor hanteras. Genom att anpassa samhället till förändrade klimatförhållanden kan riskerna för naturkatastrofer minskas, livskvaliteten förbättras och en hållbar framtid för kommande generationer säkerställas.

Klimatförändringar påverkar människor på olika sätt beroende på geografisk plats, socioekonomiska förutsättningar och livsstil. Detta innebär att vissa grupper är mer sårbara för klimatrelaterade risker än andra. Klimatanpassningsarbetet bör därför betraktas som ett strategiskt verktyg för att minska dessa ojämlikheter och därigenom bidra till ett mer rättvist och resilient samhälle.

Genomförande

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning riktar sig till nämnder och bolagsstyrelser och ska integreras i det ordinarie arbetet som en del av budgetprocess och verksamhetsplanering. Genom att tydliggöra mål och prioriteringar inom klimatområdet skapar planen en gemensam riktning för hela kommunkoncernen. På kort sikt fastställs prioriteringar i den årliga mål- och budgetprocessen, vilket möjliggör konkreta åtgärder i verksamhets-, affärs- och handlingsplaner. Detta säkerställer att klimatmålen omsätts i praktiken och får genomslag i kommunkoncernens verksamheter.

För att nå klimatmålen krävs planering och genomförande av åtgärder. Arbetet med att utforma dessa åtgärder är koncernövergripande och förutsätter stöd från flera funktioner. För åtgärder som ligger utanför kommunkoncernens rådighet ansvarar kommunens förvaltningar och bolag för att stödja och samverka med företag, samhällsaktörer och invånare för att möjliggöra genomförandet.

Vidare är det väsentligt att genomföra ekonomiska analyser kopplade till klimatomställningen, från nulägesbedömning, via planerade åtgärder, till finansieringslösningar. Dessa analyser ger kommunkoncernen underlag för att bedöma finansieringsbehov och möjliggör prioritering av åtgärder och resurser. Åtgärder bör väljas utifrån kostnadseffektivitet och förmåga att ge betydande klimatnytta. Vissa åtgärder kan leda till minskade kostnader och vara affärsmässigt motiverade, medan andra innebär ökade kostnader. Kostnadsutvecklingen förväntas förändras över tid i takt med att nya metoder och lösningar utvecklas. Mot bakgrund av nuvarande kostnadsläge och framtida bedömningar krävs ett strukturerat prioriteringsarbete för att säkerställa att klimatplanens mål uppnås.

Uppföljning

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning följs upp årligen av kommunstyrelsen. Planen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod för att säkerställa att mål, omställningar och nyckeltal är relevanta och uppdaterade.

Syftet med uppföljningen är att tydliggöra utvecklingen i förhållande till klimatmålen och de planerade omställningarna. Arbetet med planen är en kontinuerlig process som kräver långsiktighet och regelbunden uppdatering.

Det är viktigt att kommunkoncernens framsteg mot klimatneutralitet och ökad klimatanpassning är transparenta och tillgängliga för allmänheten, beslutsfattare, medarbetare och andra intressenter. För att möjliggöra detta kommer planen och delar av den årliga uppföljningen kommuniceras via kommunens webbplats.

Referenser

Nationella emissionsdatabasen, SMHI (2025)

Konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser i Sverige och andra länder, Naturvårdsverket (2025)

Bilaga 1. Sammanställning nyckeltal

Sammanställning av nyckeltalen för uppföljning av målen i Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning.

Beskrivning nyckeltal	Mållår	Omfattning	Enhet
Andel inköpt fossilfri el	2030	Kommunkoncernen	Procent
Andel inköpt klimatneutral fjärrvärme	2030	Kommunkoncernen	Procent
Andel fossilfria drivmedel för lätta fordon inom kommunkoncernen	2030	Kommunkoncernen	Procent
Andel fossilfria drivmedel för tunga fordon inom kommunkoncernen	2030	Kommunkoncernen	Procent
Andelen fossilfria drivmedel för arbetsmaskiner och arbetsbåtar inom kommunkoncernen	2030	Kommunkoncernen	Procent
Mängd koldioxid som binds i olika typer av naturliga kolsänkor som ägs av kommunkoncernen	2030	Kommunkoncernen	ton Co2e per år
Utsläpp av växthusgaser per sektor inkl. industrin	2040	Den geografiska platsen	ton Co2e per år
Utsläpp av växthusgaser per sektor exkl. industrin	2040	Den geografiska platsen	ton Co2e per år
Växthusgaser per invånare i Luleå	2040	Den geografiska platsen	ton Co2e per år
Mängd koldioxid som binds i olika typer av naturliga kolsänkor inom Luleå	2040	Den geografiska platsen	ton Co2e per år
Indirekta utsläpp av växthusgaser kopplade till kommunkoncernens inköp av varor och tjänster	2045	Kommunkoncernen	Co2e per år
Utsläpp av växthusgaser från upphandlade tjänsteresor inom kommunkoncernen per fordonstyp	2045	Kommunkoncernen	Procent
Totala konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser per invånare i Luleå	2045	De som bor och verkar	ton Co2e per år
Utsläpp av växthusgaser per invånare från hushållens konsumtion i Luleå	2045	De som bor och verkar	ton Co2e per år

Förutsättningar för minskad klimatpåverkan

- Underlag till Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

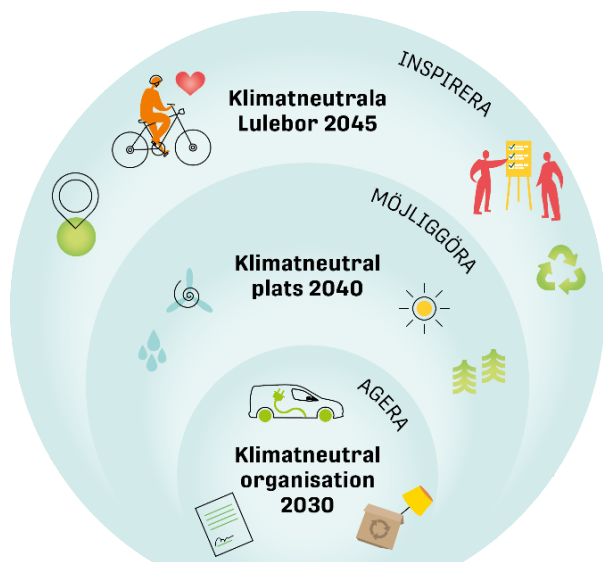
Innehåll

Inledning	3
Begrepp	3
Avgränsningar	3
Områden som har stor klimatpåverkan	4
Transport och mobilitet	5
Fossilfria drivmedel	6
Effektiva transporter	6
Förändrat resande	7
Arbetsmaskiner	8
Fossilfria drivmedel	9
Effektiva arbetsmaskiner	9
Bygg- och anläggning	10
Cirkulärt byggande	11
Effektivare förvaltning och användning	13
Energisystem	14
Effektiv energianvändning	15
Fossiloberoende energisystem	15
Effektiv styrning	16
Förnybar energiproduktion	16
Livsmedel och jordbruk	18
Fossiloberoende och resurseffektivitet	19
Konsumtion och avfall	20
Cirkulära flöden och resurseffektivitet	21
Helhetsperspektiv och långsiktighet i klimatarbete	22
Bilaga 2. Styrande dokument	23

Inledning

Klimatförändringarna utgör en av vår tids största samhällsutmaningar och kräver målmedvetna insatser på alla nivåer. Luleå kommunkoncern har satt upp ambitiösa mål för att minska klimatpåverkan och öka klimatanpassningen¹, med sikte på klimatneutralitet (se figur 1) och ett långsiktigt hållbart samhälle.

Detta dokument är ett strategiskt underlag som identifierar och analyserar förutsättningarna inom de områden där omställningar är nödvändiga för att nå beslutade klimatmål gällande klimatneutralitet för Luleå kommunkoncern.

Figur 1. Luleå kommunkoncerns klimatmål för klimatneutralitet

Syftet är att tillhandahålla ett samlat och strukturerat stöd, i första hand för tjänstepersoner inom kommunkoncernen, så att arbetet för klimatneutralitet kan bedrivas effektivt och samordnat. Dokumentet utgår från lokala, regionala, nationella och internationella mål och riktlinjer (se bilaga 2).

Genom att tydliggöra omställningarna skapas förutsättningar för att utveckla långsiktiga och hållbara strukturer inom kommunkoncernen och samhället i stort. Dokumentet är avsett att vara ett levande stöd i det fortsatta strategiska arbetet för minskad klimatpåverkan.

Begrepp

I dokumentet används **"Luleå"** för den geografiska platsen Luleå kommun.

"Kommunkoncern" används för kommunens nämnder, förvaltningar, styrelser och kommunala bolag.

Avgränsningar

Underlaget innehåller inte konkreta, tidsatta aktiviteter/åtgärder, budget eller detaljerat fördelat ansvar för genomförande.

¹ Se Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

Områden för minskad klimatpåverkan

Förbränningen av fossila bränslen världen över är den främsta orsaken till klimatets nuvarande förändringar. Områdena med identifierade omställningar nedan är framtagna utifrån lokala analyser samt klimatmål och riktlinjer på olika nivåer, (se bilaga 2).

- Transporter och mobilitet
 - Fossilfria drivmedel
 - Effektiva transporter
 - Förändrat resande
- Arbetsmaskiner
 - Fossilfria drivmedel
 - Effektiva arbetsmaskiner
- Bygg- och anläggning
 - Cirkulärt byggande
 - Effektiv förvaltning och användning
- Energisystem
 - Effektiv användning
 - Fossiloberoende energisystem
 - Effektiv styrning
 - Förnybar energiproduktion
- Livsmedel och jordbruk
 - Fossiloberoende och resurseffektivitet
- Konsumtion och avfall
 - Cirkulära flöden och resurseffektivitet

Genom att fokusera insatser dessa områden med kan kommunkoncernen minska sina utsläpp och bidra till klimatomställningen på ett mer effektivt sätt. De föreslagna omställningarna kan användas som verktyg för att agera inom kommunkoncernen och möjliggöra och skapa förutsättningar för ett klimatneutralt samhälle.

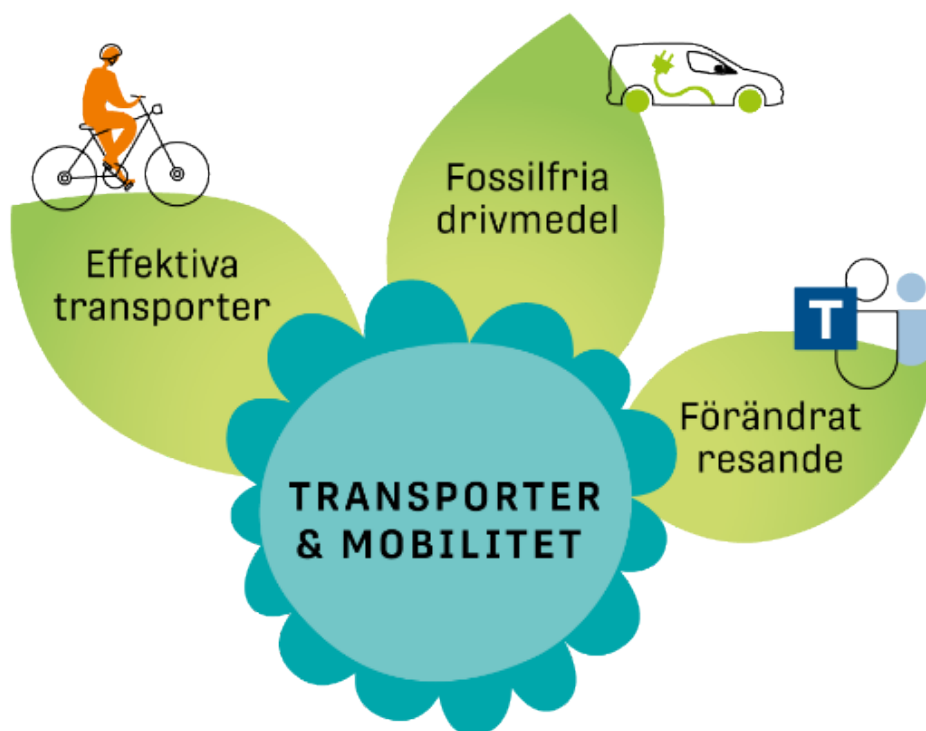
Transport och mobilitet

Luleå har ett av de högsta utsläppen av växthusgaser per invånare i Sverige. Detta beror till stor del på de omfattande industriella verksamheterna inom Luleå, där fossilbränslen används i produktionsprocesser. Om utsläppen från industrin exkluderas utgör transporter den största källan till växthusgasutsläpp i kommunen. Även om utsläppen från transporter har minskat under de senaste decennierna, kvarstår ett fortsatt behov av omställning för att uppnå klimatneutralitet.

Luleå befinner sig i en tillväxtfas som förväntas fortsätta. År 2040 behöver Luleå ha ett transportsystem och en infrastruktur som är anpassade för 100 000 invånare med varierande behov beroende på bostadsort och verksamhetsområde. Tätorter, byar och landsbygd står inför olika typer av utmaningar. Samtidigt utgör Luleå ett strategiskt nav i industrins gröna omställning, med nya etableringar och en utveckling av industrisektor som medför ökade krav på logistiklösningar och infrastruktur för transporter av både gods och människor.

Kommunkoncernen behöver fokusera på tre omställningar inom transporter och mobilitet:

- Fossilfria drivmedel
- Effektiva transporter
- Förändrat resande

Fossilfria drivmedel

Transport står för en betydande del av kommunkoncernens utsläpp av växthusgaser, främst till följd av förbränningsmotorer som drivs med reduktionspliktiga fossila drivmedel. För att minska dessa utsläpp krävs en stegvis omställning där en ökad andel biodrivmedel används på kort sikt, samtidigt som elektrifieringen av fordonsflottan påskyndas. Vätgas bedöms bli ett relevant alternativ först efter 2030, medan biogasproduktion kan utökas redan idag, särskilt för tunga fordon..

För att möjliggöra en ökad användning av eldrivna fordon i Luleå krävs en utbyggnad av laddinfrastrukturen, då den nuvarande kapaciteten inte är tillräcklig för att möta framtida behov. Detta förutsätter samarbete med fastighetsägare och aktörer inom energi-, fordons- och transportsektorn samt en samordnad planering över kommungränser, vilket även gäller för etablering av nya tankställen för andra fossilfria drivmedel. Elektrifieringen av transportsektorn bidrar dessutom till minskade partikelutsläpp och förbättrad luftkvalitet. Dock är det viktigt att beakta de utsläpp som uppstår vid produktionen av elfordon och batterier, ofta i andra länder, för att säkerställa ett livscykelperspektiv vid val av transportlösningar. En sådan helhetssyn är central för att omställningen ska bidra till långsiktigt hållbara resultat.

Kommunkoncernen behöver stärka sin kunskap om vilka konsekvenser omställningen till fossilfria drivmedel kan medföra, särskilt i frågor som rör driftförutsättningar och beredskap vid exempelvis elavbrott. Ur ett beredskapsperspektiv är det fördelaktigt att ha en diversifierad fordonsflotta som använder flera typer av fossilfria drivmedel. Detta kan tydliggöras genom att kartlägga de olika drivmedlens nuvarande användning samt deras önskade roll i framtiden. För att möjliggöra en ökad elektrifiering kan investeringar i laddinfrastruktur och reservkraft komma att spela en central roll.

Effektiva transporter

En effektiv transportstruktur kan ses som en förutsättning för att minska klimatpåverkan och främja samhällsutvecklingen. För att uppnå detta krävs strategiska insatser som optimerar användningen av befintliga transportlösningar och prioriterar energieffektiva trafikslag för såväl gods- som persontransporter.

Transporteffektivitet innebär att prioritera färdmedel som kollektivtrafik, gång och cykel, vilka utnyttjar yta effektivt och har hög kapacitet. För att fler ska välja dessa alternativ krävs säkra och tillgängliga gång- och cykelvägar samt en kollektivtrafik med hög tillförlitlighet och kapacitet. Kollektivtrafiksystemet behöver utvecklas i takt med befolkningstillväxten och erbjuda konkurrenskraftiga priser samt smidiga övergångar mellan olika transportslag. Integrerade lösningar för delningsfordon och mikromobilitet, såsom cykel och elsparkcykel, kan komplettera etablerade färdmedel. Ett strategiskt placerat resecentrum kan dessutom stödja ett hållbart transportsystem. Genom att kombinera dessa insatser med förbättrad infrastruktur för gods- och persontransporter, exempelvis kapacitetshöjande åtgärder inom järnväg samt effektivare sjötransporter, kan transportsektorn bli både mer effektiv och klimatsmart.

Transporteffektivitet innebär att människor och gods förflyttas med minsta möjliga resursanvändning i form av tid, energi, kostnader och miljöpåverkan samtidigt som tillgänglighet och funktionalitet bibehålls.

En omställning till ett mer transporteffektivt samhälle i Luleå innebär en kombination av strategiska infrastructuresatser, hållbara transportlösningar och ändrade resvanor. Detta innebär att resurser, planering och samordning mellan olika aktörer behövs för att uppnå

önskad effekt. Som utgångspunkt vid prioriteringar av vilka satsningar ska genomföras kan Trafikverkets fyrstegsprincip vara en vägledande strategi för att prioritera hållbara och kostnadseffektiva lösningar inom transportsektorn.

Figur 2. Beskrivning av Trafikverkets fyrstegsprincip. Varje enskilt steg i fyrstegsprincipen täcker in olika aspekter och skeden i utvecklingen av transporter och infrastruktur.

En möjlighet för att främja ett mer transporteffektivt är att tydligare integrera detta i tidiga planeringsskeden av till exempel nya bostadsområden. Även införandet av miljözoner och miljötullar kan vara ett alternativ i framtiden, för att styra trafikförändringarna i de mest utmanande miljöerna.

Inom kommunkoncernen kan kartläggning och analys av interna transportbehov göras, av både personer och gods, för att säkerställa att de transportmedel som används motsvarar de faktiska behoven. Detta kan till exempel leda till införandet av en mer samordnad varudistribution samt revidering av resepolicy och hur den följs upp. Kommunkoncernen har goda förutsättningar och möjligheter att resa hållbart, både i tjänsten och till och från arbetsplatsen. En fortsatt ökad digitalisering kan komma att minska behovet av långa persontransporter i tjänsten.

Förändrat resande

För att åstadkomma långsiktiga förändringar krävs insatser utöver tekniska lösningar och förbättrad infrastruktur. Det är viktigt att det finns förståelse för förändringens betydelse och hur verksamheter och individer kan bidra.

Att främja ett mer aktivt resande, såsom gång och cykel, är fördelaktigt eftersom det bidrar till minskade utsläpp och lägre klimatpåverkan, samtidigt som det minskar trängsel och buller i tätbebyggda områden. Aktivt resande är resurseffektivt och kräver mindre infrastruktur än biltrafik, vilket kan leda till lägre kostnader för både samhälle och hushåll. Dessutom främjar det folkhälsa och ökar tillgängligheten, då fler kan genomföra sina dagliga resor utan att vara beroende av egen bil. Genom att prioritera och underlätta för aktivt resande skapas förutsättningar för ett mer hållbart, attraktivt och inkluderande transportsystem.

För att möjliggöra och uppmuntra ett ökat aktivt resande krävs riktade insatser inom både fysisk planering och beteendepåverkan. Exempel på sådana insatser inkluderar utbyggnad av sammanhängande och säkra cykelvägar, förbättrad gånginfrastruktur, trygghetsfrämjande insatser såsom belysning och övervakning, samt tillgång till cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafik. Informationskampanjer, skolvägsprojekt och mobilitetslösningar som underlättar kombinerade resor, såsom möjligheten att enkelt byta mellan kollektivtrafik, gång och cykel, har en viktig funktion för att påverka och förändra invånarnas resvanor på lång sikt.

Arbetsmaskiner

Arbetsmaskiner fyller många viktiga samhällsfunktioner. Med arbetsmaskiner avses exempelvis traktorer, grävmaskiner, truckar och andra motordrivna redskap² som används inom bygg- och hamnverksamhet, jordbruk och skötsel av grönytor och friluftsområden. Arbetsmaskiner står för cirka 7 procent av Sverige totala utsläpp och drygt 15 procent av de totala utsläppen inom Luleå som plats, exklusive industrin.

Utsläppen av växthusgaser från arbetsmaskiner har ökat under senare år, främst till följd av förändringar i drivmedelssammansättningen. Trots vissa långsiktiga förbättringar utgör arbetsmaskiner fortsatt en betydande källa till utsläpp. För att nå klimatmålen krävs riktade insatser för att minska beroendet av fossila bränslen och främja elektrifiering och förnybara alternativ.

Kommunkoncernen behöver fokusera på två omställningar inom arbetsmaskiner:

- Fossilfria drivmedel
- Effektiva arbetsmaskiner

² Även handburna arbetsredskap som motorsågar räknas hit.

Fossilfria drivmedel

Utbudet av eldrivna arbetsmaskiner är för närvarande begränsat, men ökar successivt i takt med att efterfrågan ökar. På marknaden finns idag främst mindre grävmaskiner och hjullastare samt handburna arbetsverktyg med eldrift. För tyngre maskiner är det i huvudsak HVO som används som ersättning för fossil drivmedel, även om vissa elektrifierade tunga arbetsmaskiner har introducerats. Kommunkoncernen äger endast en mindre andel av de arbetsmaskiner som används i verksamheten; huvuddelen tillhandahålls av entreprenörer och maskinuthyrare.

Införandet av utsläppsfria arbetsmaskiner inom kommunkoncernen kräver samordnade insatser och kommer innebära anpassningar i verksamheterna. Utbudet av eldrivna arbetsmaskiner är fortfarande begränsat, särskilt inom det tyngre segmentet, vilket försvårar en bred implementering. Investeringskostnaderna för eldrivna alternativ är höga, vilket kan påverka entreprenörers möjlighet att delta i upphandlingar. För att inte utesluta mindre entreprenörer behöver affärsmodeller utvecklas som tar hänsyn till deras förutsättningar

För att stödja omställningen till utsläppsfria arbetsmaskiner kan kommunkoncernen successivt skärpa kravställningen vid upphandlingar och inköp, särskilt i ärenden där nyttan är tydlig. Samverkan med andra kommuner samt lokala och regionala aktörer är av vikt för att säkerställa att krav går i takt med marknadens utveckling. Pilotprojekt med eldrivna arbetsmaskiner kan användas för att samla in erfarenheter och data som underlag för framtida beslut. Vidare bör kommunkoncernen prioritera utsläppsfria alternativ vid egna maskininköp och utreda möjligheten att konvertera befintliga fossildrivna maskiner till förnybara drivmedel.

Effektiva arbetsmaskiner

Det finns potential att minska utsläppen från arbetsmaskiner genom mer effektiv användning. Genom förbättrad planering, optimerad logistik och minskad bortforsling av massor kan klimatpåverkan från entreprenadarbeten reduceras. Exempel på tillvägagångssätt inkluderar höjdsättning som minimerar schaktning, stabilisering av markföröreningar på plats, återanvändning av massor samt anpassning av skötselinsatser, såsom minskad gräsklippning.

Effektivisering kräver samordning mellan flera aktörer och funktioner inom kommunkoncernen. Det finns behov av ökad kompetens kring hur planering och genomförande av projekt påverkar utsläppsnivåer. Befintliga arbetssätt och rutiner kan behöva ses över för att möjliggöra en mer resurseffektiv hantering av till exempel massor samt de personalresurser och arbetsmoment som krävs för att genomföra olika typer av insatser.

För att realisera potentialen kan kommunkoncernen utveckla riktlinjer för projektplanering och logistik med fokus på minskad klimatpåverkan. Utbildningsinsatser för berörda verksamheter kan bidra till att integrera klimatspektivet i det dagliga arbetet. Vidare bör möjligheten att återanvända material och massor inom och mellan projekt utredas, liksom anpassningar i skötselprogram för att minska onödiga maskin användningar. Genom att systematiskt tillämpa dessa åtgärder kan kommunkoncernen minska utsläppen utan att det krävs omfattande tekniska investeringar.

Bygg- och anläggning

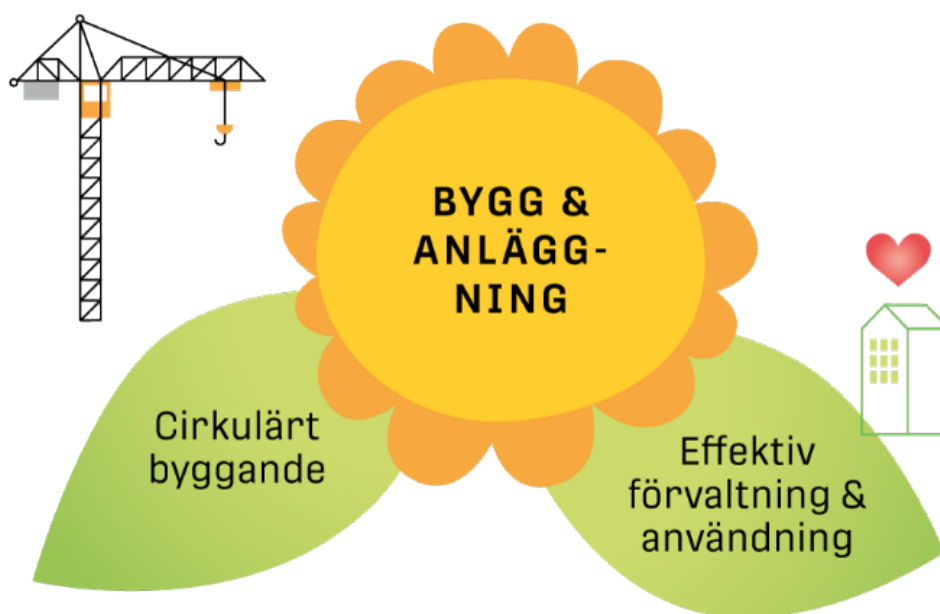
Bygg- och anläggningssektorn står för cirka en femtedel av de totala växthusgasutsläppen i Sverige. Byggbranschen omfattar uppförande av byggnader såsom bostäder, samhällsfastigheter, företagsbyggnader och industrianläggningar. Anläggningsverksamhet inkluderar markarbeten, anläggning av vägar, gator och torg, beredning av mark samt utbyggnad av infrastruktur.

De största utsläppen inom bygg- och anläggningssektorn uppstår vid produktion av material såsom cement, stål och asfalt, vilka är mycket energiintensiva och genererar stora mängder utsläpp. Betydande utsläpp sker även vid transport av material och användning av fossildrivna arbetsmaskiner på byggarbetsplatser. Under driftfasen, särskilt vid uppvärmning av byggnader, uppstår ytterligare klimatpåverkan, då byggnader står för en stor del av Sveriges totala energianvändning. Slutligen bidrar sektorn till utsläpp genom omfattande avfallshantering, användning av kemikalier och import av byggprodukter, vilket medför både direkta och indirekta utsläpp, även utanför landets gränser.

För att tillgodose behovet av bostäder för en befolkning på 100 000 invånare år 2040 krävs omfattande bostadsbyggande i Luleå. Därtill behöver infrastruktur och samhällsservice, såsom skolor och omsorg, byggas ut för att möta framtida behov.

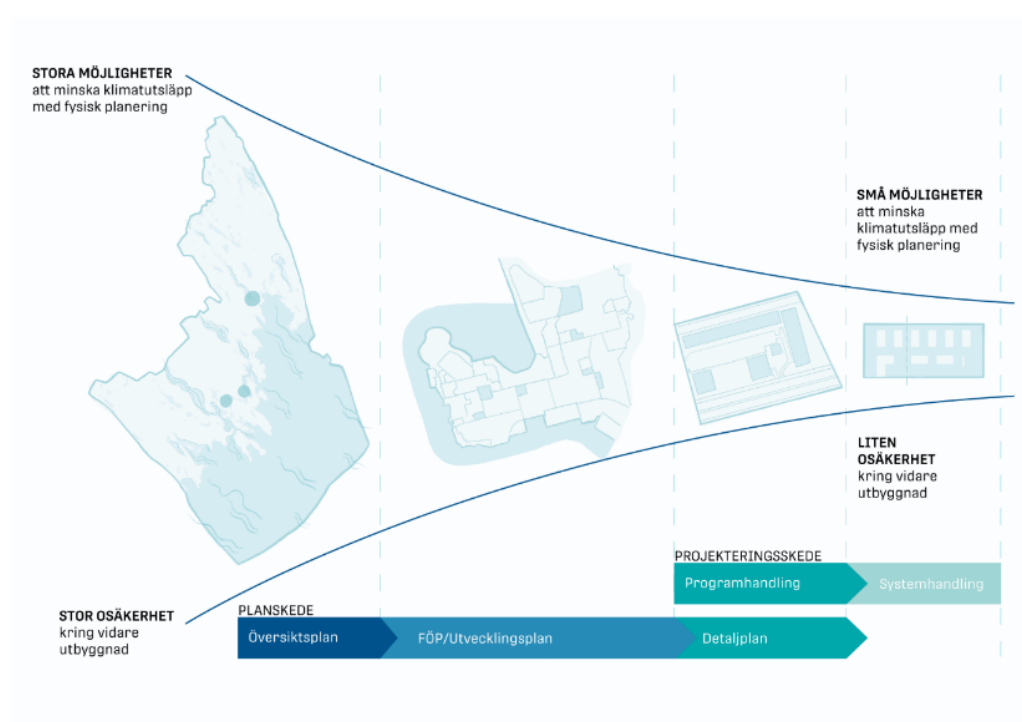
Kommunkoncernen behöver fokusera på två omställningar inom bygg- och anläggning:

- Cirkulärt byggande
- Effektiv förvaltning och användning

Cirkulärt byggande

Samhällsbyggnadsprocessen omfattar planering, byggnation och förvaltning, där de tidiga skedena har störst påverkan på klimatet. Det är i dessa faser som grundläggande beslut fattas om var och hur Luleå ska utvecklas, vilket har långsiktiga konsekvenser för markanvändning, utsläpp och resursförbrukning, se figur 3. I översiktlig planering är det särskilt viktigt att beakta klimatpåverkan från förändrad markanvändning, exempelvis störda jordlager och förlorad vegetation, samt framtida utsläpp kopplade till den nya användningen.

Figur 3. Klimatpåverkan under planprocessen. Bilden är framtagen utifrån material framtaget av SpaceScape

Det är svårt att förutse den exakta klimatpåverkan av olika planeringsbeslut, vilket försvårar val av effektiva lösningar. Osäkerheter kring framtida användning, tekniska möjligheter och lokala förutsättningar gör det utmanande att integrera klimatperspektivet på ett systematiskt sätt.

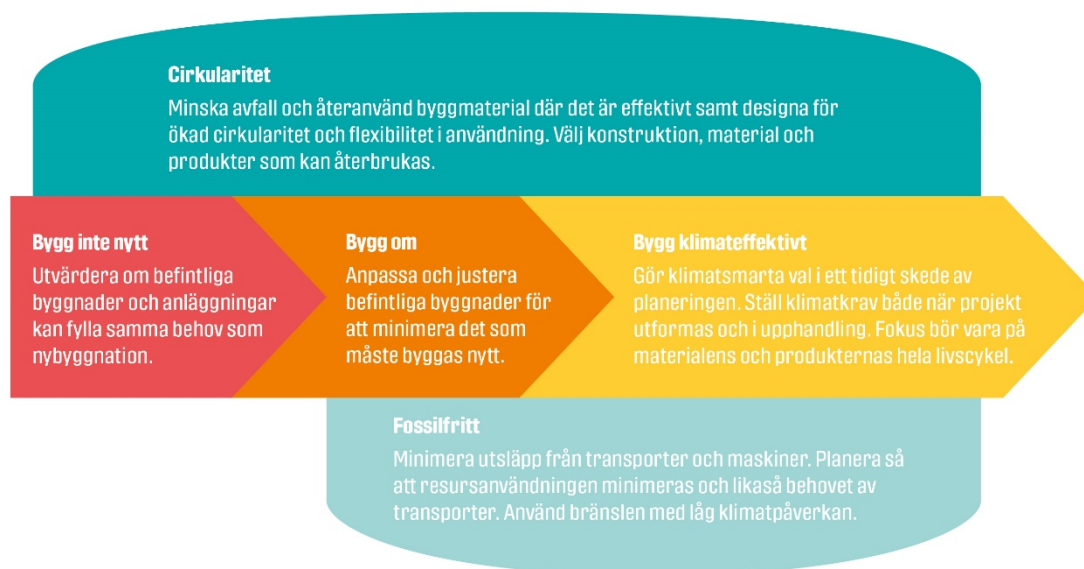
Kommunkoncernen kan utveckla och tillämpa verktyg som underlättar bedömning av klimatpåverkan i tidiga planeringsskeden. Till exempel genom att utgå från befintliga strukturer och prioritera förtätning framför exploatering av ny mark minskas utsläppen. Klimatrelaterade krav kan också införas i markanvisningsavtal och i kommunkoncernens egna projekt, med tydliga och mätbara utsläppsgränser som möjliggör uppföljning och jämförelse.

I detaljplaneringen kan tillämpning av försiktighetsprincipen samt flexibilitet i utformningen för att möjliggöra återbruk, hållbara materialval och installation av solceller införas i större skala. Åtgärder för att begränsa mängden överskottsmassor och optimera transportlösningar kan integreras tidigt i processen. Hållbarhetsstrategier lämpar sig väl för att införa klimatkrav både vid markanvisning och under genomförandet av större samhällsutvecklingsprojekt.

Planerade grönområden kan utformas för att tillhandahålla ekosystemtjänster såsom kolsänkor, biologisk mångfald, temperaturreglering och dagvattenhantering.

Bevarande och vidareutnyttjande av befintliga byggnader och strukturer är en viktig möjlighet för att minska klimatpåverkan inom byggsektorn. Det befintliga byggnadsbeståndet har stor potential. Genom att väga nyproduktion mot renovering, ombyggnad och underhåll kan både utsläpp och kostnader minska, särskilt genom att undvika klimatpåverkan kopplad till nybyggnation. Se figur 4.

Materialval har en avgörande betydelse för klimatpåverkan, där tillverkning och transporter utgör de största utsläppskällorna. Livscykelperspektiv på material och byggdelar är centralt för att uppnå långsiktig resurseffektivitet. Återanvändning av byggmaterial är ofta tekniskt möjlig, men begränsas av bristande systematik, logistik och incitament. Återbruk av byggmaterial kan integreras i designprocessen, exempelvis genom flexibel utformning som möjliggör framtida anpassning. Klimatpåverkan från materialproduktion kan minskas genom stöd till utveckling och test av innovativa lösningar, exempelvis via pilotprojekt. Målkonflikter kan uppstå mellan bevarande och energieffektivisering, vilket kräver avvägningar i planering

och genomförande.

Figur 4. För att minska påverkan från bygg- och anläggningssektorn bör koncernen beakta alternativ och metoder med lägre klimatpåverkan i planeringsstadiet.

Som ett komplement till ökat återbruk och cirkulära materialflöden kan miljöcertifiering av byggnader utgöra ett verktyg för att minska klimatpåverkan. Genom att låta miljöarbetet och byggnadens miljöprestanda granskas av tredje part säkerställs kvaliteten på det arbete som utförts, samtidigt som det möjliggör jämförelser mellan olika byggnaders miljöprestanda. Både nyproducerade byggnader och ombyggnationer kan omfattas av certifiering, och det finns flera olika miljöcertifieringar. Ett inledande steg kan vara att utforma byggnader så att de uppfyller en viss certifieringsstandard, även om absoluta krav inte ställs, vilket underlättar jämförelser och uppföljning. Därutöver kan byggrelaterade produkter bedömas enligt etablerade system såsom Byggarubedömning och Basta, vilket ytterligare stärker möjligheterna att välja material med låg klimatpåverkan.

Effektivare förvaltning och användning

Utsläpp kopplade till drift, ombyggnad och underhåll av byggnader och anläggningar har en långsiktig påverkan på klimatet. Materialval och designlösningar med låg klimatpåverkan och lång livslängd bidrar till att begränsa den negativa påverkan och främjar en mer resurseffektiv utveckling. Inom återbruksprojekt påverkas gestaltningen av tillgången på material, vilket kan innebära variationer i utseende och egenskaper. Återbrukade komponenter kan uppvisa spår av tidigare användning, vilket ställer särskilda krav på projektering och samordning. För att möjliggöra återbruk krävs utvecklade processer för materialinventering och demontering. Kommunkoncernen kan främja effektivare förvaltning och användning genom att återbruka eget material i första hand och tillgängliggöra överskott för externa aktörer i andra hand. Samverkan med näringslivet krävs för att utveckla cirkulära flöden och förbättra processer inför demontering.

För att minska klimatpåverkan från befintliga byggnader bör fossiloberoende energikällor användas för uppvärmning och elförsörjning. Energieffektivisering kan uppnås genom strategisk planering och införande av styrsystem som optimerar energianvändningen. Hyresgästers beteende och engagemang påverkar också byggnaders miljöprestanda, vilket gör samverkan mellan fastighetsägare och hyresgäster relevant. Hyresavtalsmodeller, exempelvis gröna hyresavtal, kan utformas för att stimulera hållbara beteenden och möjliggöra samarbete mellan fastighetsägare och hyresgäster i syfte att minska resursförbrukning och klimatpåverkan. Tillgång till kommunal energi- och klimatrådgivning kan ge stöd till hushåll, företag och organisationer i omställningen.

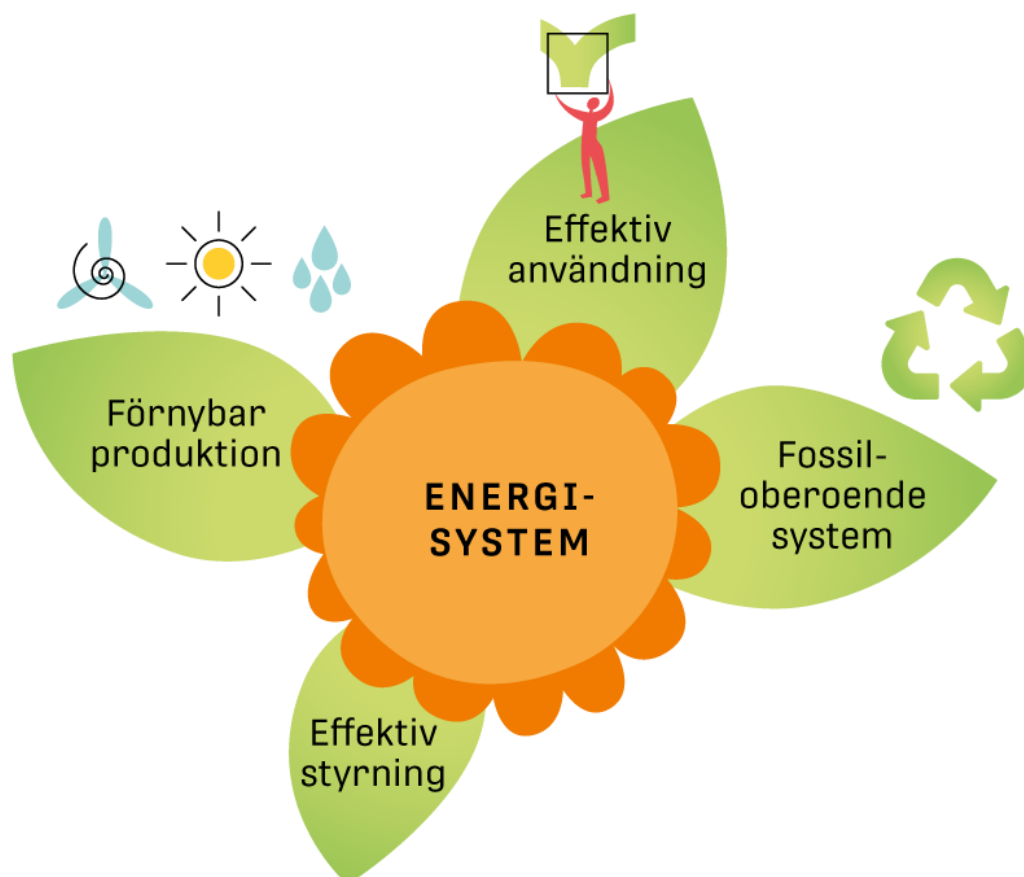
Energisystem

All energianvändning påverkar miljön, men påverkan varierar beroende på energikälla och avstånd mellan produktion och användning. För att möta klimatutmaningen måste fossila bränslen fasas ut till förmån för elektrifiering och andra fossiloberoende lösningar.

I Luleå är klimatpåverkan från energianvändning främst kopplad till fjärrvärmeproduktion där restgaser från stålindustrin används som energikälla. Industrins planerade omställning kommer att förändra tillgången på dessa energikällor. Elbehovet förväntas öka, särskilt i takt med ny energiintensiv industri, vilket ställer högre krav på flexibilitet i elsystemet. Produktion av el via solkraften ökar men utgör fortfarande en marginell del av totalen. Lokal förnybar elproduktion kan dock vara viktig för självförsörjning och krisberedskap. Biogas produceras lokalt och används främst som fordonsbränsle, medan vätgas är av växande intresse inom industrin, både som energibärare och för lagring, även om ett vätgassystem ännu saknas i Luleå.

Kommunkoncernen behöver fokusera på fyra omställningar inom energisystem:

- Effektiv användning
- Fossiloberoende energisystem
- Effektiv styrning
- Förnybar energiproduktion

Effektiv energianvändning

Idag är transportsektorn och industrin i hög grad beroende av tillgången på fossilfri el för att möjliggöra en övergång till ett klimatneutralt samhälle och efterfrågan på el spås öka markant i framtiden. Den ökade efterfrågan på el ställer krav på att befintlig el används mer effektivt för att undvika kapacitetsbrist. EU:s energieffektiviseringsdirektiv lyfter fram effektivare elanvändning som en central del i omställningen, särskilt inom befintliga industrier och fastighetsbestånd. Nationella analyser visar att det finns en betydande potential att minska elanvändningen i Sverige, motsvarande cirka 11 procent³ inom bostäder, lokaler och industri.

Samtidigt är det den sammantagna energianvändningen, oavsett energislag, som påverkar klimatet. Effektivisering av både el och värme kräver tekniska investeringar, samordning och långsiktig planering. Infrastruktur såsom fjärrvärme- och fibernät har potential att förbättras ur ett energieffektivitetsperspektiv, vilket kräver kontinuerligt arbete och resurser.

Fossiloberoende energisystem

Fjärrvärmenätet i Luleå har goda förutsättningar att tillvarata överskottsenergi från industrin, vilket bidrar till ett effektivt och resurssnålt energisystem, samtidigt som den avlastar och frigör el från värmesektorn. Fjärrvärmeproduktionen kan anpassas efter tillgång på bränslen och deras klimatpåverkan, vilket möjliggör en flexibel och energieffektiv lösning. Nätet i Luleå är väl utbyggt i centralorten och utgör den dominerande uppvärmningsformen. Utbyggnad av fjärrvärmenätet i takt med övrig utveckling kräver samordning och långsiktig planering. För att fjärrvärmen fortsatt ska baseras på restenergier krävs tekniska lösningar och etablerade samarbeten med industrin. Vid drift- och underhållsstopp i fjärrvärmenätet samt under kalla perioder uppstår behov av kompletterande energikällor, där valet av bränsle påverkar systemets klimatpåverkan. Att säkerställa att dessa kompletterande lösningar är fossiloberoende innebär både tekniska och ekonomiska utmaningar.

På landsbygden saknas idag tillgång till fjärrvärme, vilket innebär att användning av andra uppvärmningslösningar. Den exakta andelen uppvärmning som baseras på fossila energibärare är inte tydligt kartlagd, vilket försvårar en fullständig bedömning av klimatpåverkan. För att främja en övergång till mer hållbara lösningar utanför fjärrvärmenätet är det angeläget att möjliggöra och stimulera användningen av fossilfria uppvärmningssystem med låg elförbrukning. Detta kan innefatta tekniska lösningar såsom biobränslepannor, värmepumpar med hög verkningsgrad eller andra energieffektiva alternativ. Kommunkoncernen har en viktig roll i att skapa förutsättningar för denna omställning, bland annat genom rådgivning, informationsinsatser och stöd till boende och verksamheter i berörda områden.

Vidare kan biogas och vätgas utgöra viktiga komponenter i ett fossiloberoende energisystem genom att erbjuda förnybara och utsläppsfria alternativ till fossila bränslen. Idag produceras biogas vid Uddebo reningsverk. Det planeras för en utökning av biogasproduktionen, där olika användningsområden för den producerade biogasen utreds. Biogasens roll i det framtida energisystemet bör tydliggöras, med särskilt fokus på att identifiera relevanta användningsområden samt etablera ändamålsenliga avsättningsvägar.

Vätgas förväntas spela en strategisk roll inom industrisektorn i Luleå, särskilt inom stålindustrin, där fossilfritt producerad vätgas ersätter fossilt kol i processerna. Detta möjliggör en betydande minskning av utsläpp och bidrar till klimatneutral produktion.

³ Se Fossilfritt Sveriges nationella effektiviseringsstrategi

Omställningen förutsätter tillgång till förnybar el och tillräcklig eleffekt, då vätgasproduktion är elintensiv och ställer höga krav på både kapacitet och ursprung.

Flera industriverksamheter i regionen planerar att integrera vätgas i sina processer, vilket ökar behovet av samordning mellan energisystemen. Restenergier från vätgasproduktion utgör en outnyttjad resurs med potential att stärka systemets resurseffektivitet. Vätgasens roll bör följas upp i relation till elförsörjning, klimatpåverkan och systemintegration, där samverkan mellan energibolag, industriaktörer och offentliga funktioner bidrar till en robust och hållbar energiinfrastruktur.

Effektiv styrning

Tillgången till fossilfri el och ett stabilt elsystem utgör en grundläggande förutsättning för klimatomställningen i Luleå. Elektrifieringen av transportsektorn och industrin sker parallellt med en förändring av energisystemet, där en ökande andel väderberoende elproduktion ställer nya krav på planering och samordning. För att möta dessa behov krävs en helhetssyn och kontinuerlig dialog mellan berörda aktörer, där Luleåmodellen utgör en viktig samverkansplattform. Kommunkoncernen deltar aktivt i planeringsprocesser för framtida elanvändning och samverkar med andra kommuner inom energiplanering med fokus på produktion och distribution.

Effekttoppar över tid och säsong kräver ökad flexibilitet i energisystemet och kan hanteras genom att sprida ut effektuttaget över tid samt genom energilagring. Genom styrning av elanvändning, exempelvis genom att förlägga förbrukning till tider med låg efterfrågan, kan belastningen på elnätet jämnas ut. Energilagret för fjärrvärmeproduktion bidrar till ökad flexibilitet och energieffektivitet, särskilt i ett framtida energisystem där tillgången till restenergier kan komma att variera. I dagsläget saknas möjligheter till storskalig och långvarig el-lagring, men småskaliga lösningar, exempelvis solceller med lokal lagring i småhus, erbjuder viss kapacitet för egenanvändning av sol. Det är av betydelse att fortsatt följa utvecklingen inom flexibilitet och lagring, inklusive vätgasens potentiella roll. Vid samhällsutveckling och nyetableringar kan vägledande energistrategier och markanvisningar användas som styrmedel för att främja en mer hållbar och resurseffektiv energianvändning.

Förnybar energiproduktion

Luleå kommunkoncern har goda förutsättningar att främja en ökad andel lokalt producerad fossilfri el, vilket utgör en viktig del av den långsiktiga energiomställningen. Solkraften kan vidareutvecklas genom investeringar i fler och större anläggningar inom kommunkoncernens verksamheter, samt genom att främja investeringar hos företag, föreningar och hushåll att installera egna lösningar. I detta sammanhang utgör klimat- och energirådgivningen ett centralt stöd för att underlätta beslut och investeringar.

Utbyggnaden av vindkraft i Luleå är mer komplex, då den påverkas av andra samhällsintressen såsom rennäring och Försvarmaktens verksamhet. Tillståndsprocesser och fysisk planering kräver därför noggrann avvägning av placering, omfattning och teknisk utformning, vilket kan begränsa möjligheterna till etablering.

För att stärka den lokala elproduktionen kan kommunkoncernen tillhandahålla mark för energianläggningar, investera i egen produktion och aktivt bidra till att driva tillståndsprocesser framåt.

Livsmedel och jordbruk

Livsmedel är en grundläggande del av människors liv, hälsa och välbefinnande och definieras i Sverige som samhällsviktig verksamhet. Även om livsmedel och jordbruk i dag står för en mindre andel av Luleås totala utsläpp, är det viktigt att agera tidigt för att minska klimatpåverkan inom dessa områden. Det stärker kommunens långsiktiga klimatarbete och bidrar till en mer robust och hållbar livsmedelsförsörjning.

De största utsläppen är metan och lustgas från djurhållning, gödselhantering och markanvändning. De biologiska processerna är svåra att helt eliminera, men kan påverkas genom förändrade produktionsmetoder. Därutöver uppstår ytterligare klimatpåverkan genom energianvändning i produktionsanläggningar och transporter, samt genom import av foder och livsmedel som genererar utsläpp i andra länder till följd av livsmedelskonsumtion.

Sedan 1990 har utsläppen inom livsmedelssektorn och jordbruket minskat, huvudsakligen till följd av reducerad djurhållning, lägre mjölkproduktion samt minskad åkerareal. Luleå och Norrbotten har goda förutsättningar att bedriva livsmedelsproduktion på ett sätt som främjar både miljön och folkhälsan.

Kommunkoncernen behöver fokusera på en omställning inom livsmedel och jordbruk:

- Fossiloberoende och resurseffektiv

Fossiloberoende och resurseffektivitet

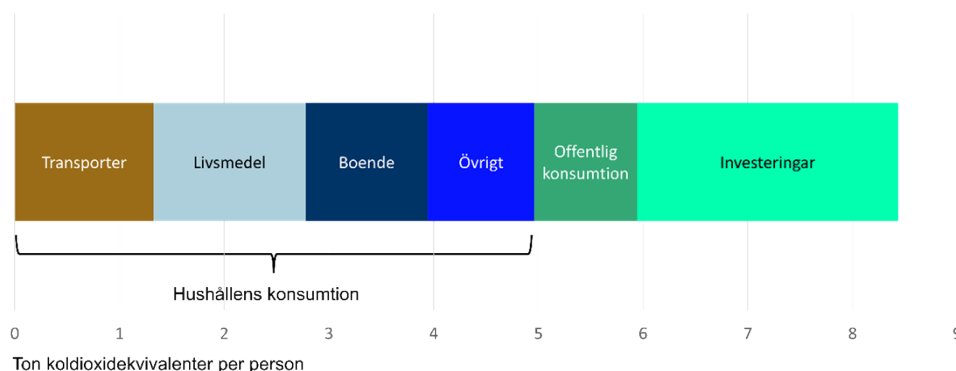
Trots att förutsättningarna för lokal livsmedelsproduktion är goda i Norrbotten och Luleå, importeras en betydande andel av de livsmedel som konsumeras i regionen. Det är inte möjligt att helt eliminera utsläppen från livsmedelskedjan och jordbruket vid fortsatt produktion, men genom att stärka den lokala produktionen i Norrbotten kan utsläppen minska på en nationell nivå, främst genom kortare transportsträckor och det lägre behovet av gödsel i norra Sverige. Vidare genom att minska beroendet av fossila insatsvaror såsom diesel och mineralgödsel kan jordbruket sänka sina produktionskostnader samtidigt som sektorn bättre möter framtida klimatkrav. Detta skulle även kunna bidra till att förbättra den regionala försörjningsförmågan och skapa nya affärsmöjligheter för lokala aktörer.

Livsmedelskonsumtionens klimatpåverkan påverkas i hög grad av vilka livsmedel som väljs, hur måltider planeras samt hur livsmedel hanteras inom kommunkoncernens verksamheter. Genom att främja hållbara konsumtionsmönster, exempelvis genom ökad andel växtbaserade livsmedel, lokala råvaror, miljömärkta produkter, minskat matsvinn och effektiv logistik, kan kommunkoncernen bidra till att minska de totala utsläppen från området livsmedel och jordbruk. Kommunkoncernen kan ha en roll i att skapa strukturer och rutiner som stödjer fossiloberoende och resurseffektivitet, särskilt inom offentliga måltider såsom skola, vård och omsorg.

Konsumtion och avfall

Den höga konsumtionen är en betydande drivkraft bakom klimatförändringarna. Utsläppens omfattning påverkas av flera faktorer, såsom var produktionen sker och vilka metoder som används. För Sveriges del sker mer än hälften av de konsumtionsrelaterade utsläppen utanför landets gränser, där importerade varor produceras.

De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen för den svenska befolkningen uppgår idag till cirka 8 ton koldioxidekvivalenter per person och år. Av dessa utsläpp härrör ungefär 60 procent från hushållens konsumtion, medan resterande 40 procent kommer från offentlig konsumtion samt investeringar i exempelvis byggnader, maskiner, bostäder och värdeföremål. Se figur 5.

Figur 5. De konsumtionsbaserade utsläppen uppdelat på hushållens konsumtion och offentlig konsumtion

Offentlig konsumtion omfattar utgifter för verksamheter och tjänster som finansieras av det offentliga, exempelvis vård, skola, omsorg, infrastruktur och kulturverksamhet. Dessa aktiviteter ger upphov till växthusgasutsläpp genom byggnation och drift av lokaler, energianvändning, transporter samt inköp av varor och tjänster. På personnivå bidrar offentlig konsumtion till de konsumtionsbaserade utsläppen genom att varje invånare indirekt nyttjar dessa tjänster. Vid beräkning av klimatpåverkan fördelas utsläppen därför per capita, vilket ger en helhetsbild av klimatavtryck kopplat till invånarnas konsumtion.

Kommunkoncernen behöver fokusera på en omställning inom konsumtion och avfall:

- Cirkulära flöden och resurseffektivitet

Cirkulära flöden och resurseffektivitet

För att minska klimatpåverkan från konsumtion krävs en omställning både i hur kommunkoncernen konsumerar⁴ och i konsumtionsmönstren hos dem som bor och verkar i Luleå. Detta innebär bland annat att successivt fasa ut fossilbaserade varor och tjänster, öka återbruk och materialåtervinning samt främja cirkulära flöden i alla led.

Offentliga upphandlingar är en central del av kommunkoncernens verksamheter. Att ställa klimatkrav i upphandlingar kan ses som ett strategiskt verktyg eftersom det kan påverka hela värdekedjan från produktion och transport till användning och återbruk. Att ställa klimatkrav i upphandlingar är komplext och kan inte tillskrivas en enskild verksamhet eller individ. Det kräver samordnade insatser och ett nära samarbete mellan flera funktioner och kompetenser inom kommunkoncernen samt en kontinuerlig dialog med leverantörer och andra aktörer. Klimatkraven behöver vara tydliga, relevanta och möjliga att följa upp både tekniskt och praktiskt. För att integrera cirkulära principer i inköpsprocesser kan normer och arbetssätt behöva förändras för att skapa en gemensam struktur och kultur.

Vidare genom att successivt skärpa klimatkrav kan kommunkoncernen möjliggöra innovation och minska klimatpåverkan över tid och bidra till ökad resurseffektivitet och stärkt konkurrenskraft för det lokala näringslivet. Kommunkoncernen kan fortsätta utveckla samarbeten med leverantörer och det lokala näringslivet för att främja cirkulär ekonomi och resurseffektivitet samt skapa möjligheter för att dela lokaler, varor och tjänster så som exempelvis inventariebanken, fritidsbanken, butikerna Samlat och Hållbarhetshuset.

Gällande hushållens konsumtion kan kommunkoncernen stödja dess omställning genom att skapa förutsättningar som gör det enkelt att göra rätt. Genom kommunikation, dialog och tillgång till lösningar skapas bättre förutsättningar för att nya vanor ska kunna etableras och bestå över tid. Vidare kan kommunkoncernen analysera konsumtionsmönster utifrån faktorer som ålder, inkomst, utbildningsnivå och bostadsområde för att möjliggöra prioriteringar av de grupper där potentialen för utsläppsminskning är störst. Omställning kräver förändring, och förändring kräver acceptans och medvetenhet.

⁴ År 2022 gjordes en klimatanalys av inköpen hos kommunens förvaltningar, en så kallad miljöspendanalys. I en sådan analys tilldelar man olika typer av inköp en klimatpåverkan för att förstå vilka inköp som har störst påverkan på klimatet och hur påverkan skiljer sig mellan olika inköpskategorier.

Helhetsperspektiv och långsiktighet i klimatarbete

För att Luleå kommunkoncern ska kunna nå sina klimatmål krävs samordnade och långsiktiga insatser inom flera områden. Genom att fokusera på omställningar inom transporter, arbetsmaskiner, bygg- och anläggning, energisystem, livsmedel och konsumtion kan klimatpåverkan minska på ett effektivt sätt. Det är avgörande att arbeta både med tekniska lösningar och med att skapa förutsättningar för förändrade beteenden, där kommunikation, kunskapsspridning och tydliga vägval spelar en central roll. Samverkan mellan olika aktörer, utveckling av styrande dokument och riktlinjer samt kontinuerlig uppföljning av nyckeltal är viktiga verktyg för att säkerställa att omställningen sker på ett strukturerat och hållbart sätt. Genom att integrera klimatperspektivet i planering, upphandling och daglig verksamhet kan kommunkoncernen bidra till ett mer klimatneutralt och resiliellt samhälle.

Bilaga 1. Styrande dokument

Flera av kommunkoncernens övriga styrdokument och riktlinjer ger både grundläggande förutsättningar och praktisk vägledning om vad som krävs för att klimatmålen ska kunna uppnås inom olika verksamhetsområden. För att klimatmålen ska kunna uppnås behöver samarbetet mellan verksamhetsområdena fortsätta utvecklas. Vilket bidrar till en effektiv och samordnad implementering av klimatåtgärder i hela kommunkoncernen.

Nedan presenteras en översikt över hur styrdokument och riktlinjer är kopplade till de prioriterade områdena i Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning. Vidare anges även kopplingen till regionala, nationella och internationella styrdokument.

	KOMMUNKONCERNENS STYRDOKUMENT	REGIONALA OCH NATIONELLA STYRDOKUMENT	INTERNATIONELLA STYRDOKUMENT
PLAN FÖR MINSKAD KLIMATPÅVERKAN OCH ÖKAD KLIMATANPASSNING I SIN HELHET	Program för vision Luleå 2040 (ÖP)	Norrbottnens klimat- och energistrategi 2020–2024 Regional Utvecklingsstrategi Norrbotten 2030 Sveriges miljömål, särskilt miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan Sveriges klimatlag och Sveriges klimatmål med etappmål till 2030	Agenda 2030 EU:s klimatlag EU:s gröna giv (European Green Deal)
	Miljöpolicy		
	Mål och budget		
TRANSPORT OCH MOBILITET	Program för vision Luleå 2040 (ÖP)	Trafikstrategi för Boden, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner (SARETS) Länstransportplan 2022–2033 Norrbottens län Plan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel i Norrbotten Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Flygbranschen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Fordonsindustrin – tunga fordon	EU-förordningen "Alternative Fuel Infrastructure Regulation" (AFIR)

		Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Fordonsindustrin – lätta fordon Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Petroleum och drivmedelsbranschen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: sjöfartsnäringen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Åkerinäringen Vägasstrategi (Fossilfritt Sverige)	
	Cykelplan		
	Riktlinjer för resor i tjänsten		
	Riktlinjer Fordon	Strategi för en hållbar batterivärdekedja (Fossilfritt Sverige)	EU-förordningen "Clean Vehicle Directive"
	Kommunkoncernens policy för inköp	Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) alt LUF eller LUK	
	Riktlinjer för hållbara inköp		
	Kategoriplan för inköp av transporter		
ARBETSMASKINER	Kommunkoncernens policy för inköp	Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) alt LUF eller LUK	
	Riktlinjer för hållbara inköp		
	Kategoriplan för bygg- och anläggning samt drift och underhåll	Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Petroleum och drivmedelsbranschen Vägasstrategi (Fossilfritt Sverige) Strategi för en hållbar batterivärdekedja (Fossilfritt Sverige)	
BYGG- OCH ANLÄGGNING	Program för vision Luleå 2040 (ÖP)	Plan- och bygglagen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Betongbranschen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Bygg-och anläggningssektorn Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Cementbranschen	
	VA-plan	Lagen om allmänna vattentjänster	

	Dagvattenplan	Lagen om allmänna vattentjänster	
	Grönplan		
	Bostadsförsörjningsprogram	Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar	Energieffektiviseringsdirektiv (EED) Direktivet för byggnaders energiprestanda
	Kommunkoncernens policy för inköp	Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) alt LUF eller LUK	
	Riktlinjer för hållbara inköp		
	Kategoriplan för bygg- och anläggning samt drift och underhåll		
ENERGISYSTEM	Program för vision Luleå 2040 (ÖP)	Lagen om kommunal energiplanering Lagen om energikartläggning i stora företag Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Elbranschen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Gasbranschen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Stålindustrin Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Uppvärmingsbranschen Strategi för effektiv användning av energi och effekt (Fossilfritt Sverige)	Energieffektiviseringsdirektiv (EED) Direktivet för byggnaders energiprestanda Elmarknadsdirektivet
	Kommunkoncernens policy för inköp	Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) alt LUF eller LUK	
	Riktlinjer för hållbara inköp (förvaltningar och nämnder)		
LIVSMEDEL & JORDBRUK	Kategoriplan för livsmedel	Nära Mat: Norrbottens livsmedelsstrategi 2022–2030 Handlingsplan 2022–2025 Nära Mat: Norrbottens livsmedelsstrategi En långsiktig livsmedelsstrategi för Sverige, Livsmedelsstrategin 2.0	

		Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Dagligvarubranschen Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Dagligvaruindustrin Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Lantbruksbranschen	
	Kommunkoncernens policy för inköp	Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) alt LUF eller LUK	
	Riktlinjer för hållbara inköp		
	Policy måltider äldre		
	Nödvattenplan		
KONSUMTION & AVFALL	Kommunkoncernens policy för inköp	Lagen om Offentlig Upphandling (LOU) alt LUF eller LUK	
	Riktlinjer för hållbara inköp		
	Avfallsplan	Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program Förordningen om producentansvar för förpackningar Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Återvinningsindustrin	EU:s avfallsdirektiv
		Nationell strategi för omställningen till cirkulär ekonomi	EU:s paket för cirkulär ekonomi
	Kategoriplan för IT		
KLIMATANPASSNING G	Riktlinjer för klimatanpassning	Regional handlingsplan för anpassning till förändrat klimat Sveriges nationella strategi för klimatanpassning	
	Grön plan	Biostrategi (Fossilfritt Sverige)	
	Naturvårdsplan		Förordningen för markanvändningssektorn (LULUCF)

	Handlingsplan för värmebölja	
	Risk- och sårbarhetsanalys	
	Skogspolicy	Färdplan för fossilfri konkurrenskraft: Skogsnäringen

§ 155

Kvittering av utredningsuppdrag av tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040

Ärendenr 2024/854-3.1.0.1

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar om att ta fram en ny klimatplan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning.

Sammanfattning av ärendet

Ett utredningsuppdrag i Plan och budget 2023–2025 var ”tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040”. Denna uppdragsbeskrivning är en direkt följd av utredningsuppdraget.

År 2015 anslöt sig Luleå kommun till Borgmästaravtalet och en klimatplan togs fram och beslutades 2016. Sedan dess har klimatfrågan blivit ännu mer aktuell. Internationella och nationella klimatmål har sedan beslut om klimatplan togs uppdaterats och skärpts och fokus på klimatanpassning har tillkommit.

Luleå kommun har beslutet att integrera de globala målen i arbetet för Vision Luleå 2040. Under 2019 fastställdes nio övergripande mål till 2040 ett av dessa mål var ”Ingen påverkan på klimatet”. En plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning skulle vara en del av Luleå kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling och arbetet utifrån denna plan ska bidra till Vision Luleå 2040 och Program till Vision Luleå 2040 (översiktsplan 2021). Klimatplanen bör omfatta en uppdatering och ett förtydligande av kommunens klimatmål, utgå från kommunkoncernens rådighet vid identifiering av insatser och åtgärder, uppdatera och om behov finns föreslå nya indikatorer, tydliggör hur uppföljningen ska ske samt inkluderar klimatanpassning.

Planen föreslås syfta till att:

- identifiera insatser som bidrar till att kommunkoncernen är en klimatneutral organisation till år 2030
- identifiera insatser som bidrar till att Luleå som plats är klimatneutral år 2040
- identifiera insatser som bidrar till att de som bor och verkar i Luleå kan vara klimatneutrala till år 2045

- kommunkoncernen kontinuerligt anpassar sina verksamheter till ett framtida klimat
- identifiera insatser som bidrar till att minska risker och konsekvenser i ett framtida klimat för de som bor och verkar i Luleå.

Utvecklingen av planen ska ta hänsyn till och ge synpunkter till arbete med detaljplaner, markanvisningar, budget- och verksamhetsplanering. Planen kommer att visa vilka andra styrande dokument som kommer att behöva revideras men kommer inte att göra denna revidering.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2024-05-20 § 50 föreslagit kommunstyrelsen besluta om att ta fram en ny klimatplan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning.

Sammanträdet

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Ett utredningsuppdrag i Plan och budget 2023–2025 var ”tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040”. Denna uppdragsbeskrivning är en direkt följd av utredningsuppdraget. Sedan Luleå kommun anslöt sig till Borgmästaravtalet och beslutade om en klimatplan 2016 har klimatfrågan blivit ännu mer aktuell och internationella och nationella klimatmål har skäpts.

Luleå kommun har beslutet att integrera de globala målen i arbetet för Vision Luleå 2040. Under 2019 fastställdes nio övergripande mål till 2040 ett av dessa mål var **”Ingen påverkan på klimatet”**. Målet syftar till att nå klimatneutralitet genom effektivare användning av energi, ökad andel av förnybara bränslen och egen produktion av förnybar energi. Idag följer kommunen upp målet enbart för kommunen som plats vilket gör det svårt att avgöra kommunens rådighet över utvecklingen för målet. Ett flertal av de andra övergripande målen har också en påverkan på klimatet. Andra kopplingar till klimat finns t.ex. i Luleås övergripande mål **vardag** som innehåller ett hållbart vardagsliv med resor, avfall och boende, inom **grannskap** som handlar om mötesplatser, bostadsområden och kvarter, inom innovation i form av ny teknik och inom arbete i form av utbildning, kompetens och näringsliv. Även i Luleå kommuns översiktsplan finns många kopplingar till klimatet, t.ex. i hålla energin, bästa boendet i stadsbygd samt på landsbygd och smarta resor.

En plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning skulle vara en del av Luleå kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling och

arbetet utifrån denna plan ska bidra till Vision Luleå 2040 och Program till Vision Luleå 2040 (översiktsplan 2021). Klimatplanen bör omfatta en uppdatering och ett förtydligande av kommunens klimatmål, utgår från kommunkoncernens rådighet vid identifiering av insatser och åtgärder, uppdaterar och tar vid behov fram nya indikatorer, tydliggör hur uppföljningen ska ske samt inkluderar klimatanpassning.

Organisation för framtagande av plan

En arbetsgrupp med representanter från flertalet av kommunens förvaltningar och kommunala bolag kommer att bildas. En styrgrupp och referensgrupp kommer att utses samt projektledare. Interna samråd kommer att genomföras för att förankra planens syfte och innehåll i kommunens olika verksamheter.

Syfte och mål

Målet är att ta fram en plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning som bidrar till att Vision Luleå 2040 förverkligas och att Luleå år 2040 inte har någon påverkan på klimatet.

Planen syftar till att:

- insatser som bidrar till att kommunkoncernen är en klimatneutral organisation till år 2030
- identifiera insatser som bidrar till att Luleå som plats är klimatneutral år 2040
- identifiera insatser som bidrar till att de som bor och verkar i Luleå kan vara klimatneutrala till år 2045
- kommunkoncernen kontinuerligt anpassar sina verksamheter till ett framtida klimat
- identifiera insatser som bidrar till att minska risker och konsekvenser i ett framtida klimat för de som bor och verkar i Luleå

Avgränsningar

Planen kommer inte att resultera i konkreta, tidsatta aktiviteter, hantera budget eller detaljerat fördela ansvar för genomförande. Planen kommer att visa vilka andra styrande dokument som kommer att behöva revideras men kommer inte att göra denna revidering.

Samband och beroenden

Utvecklingen av planen ska ta hänsyn till och ge inspel till flera andra aktiverande styrande dokument som program till vision Luleå 2040 (översiktsplan 2021), avfallsplan, cykelplan, dagvattenplan, va-plan, grönplan, investeringsplan, inköspolicy, resepolicy, miljöpolicy, plan för hantering av samhällsstörningar, krisberedskap och civilt försvar, riktlinjer för hållbara inköp, rikt-

linjer för klimatanpassning, riktlinje för markanvisning och riktlinje för resor i tjänsten.

Dialog:

Dialog har skett inom kommunstyrelseförvaltningen inom samhällsomställningskontoret samt det strategiska initiativet Klimatneutral och Naturpositiv.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens förslag gällande kvittering av utredningsuppdrag av tydliggör och följ kontinuerligt upp Klimatplan mot 2040, KLF Hid: 2024.4213
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2024-05-20 § 50, KLF Hid: 2024.4436

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, samhällsomställningskontoret

§ 7

Projektdirektiv för Borgmästaravtalet

Ärendenr 2015/545-40

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta två klimatmål för Luleå;
Koldioxidutsläppen minskar med 60% mellan 1995 och 2030 och med 100% till 2050, exklusive SSAB. Koldioxidutsläppen minskar till 1,4 ton per invånare till 2030, exklusive SSAB.
2. Förvaltningar och kommunala bolag får i uppdrag att bidra till måluppfyllelse.
3. Samhällsutvecklingskontoret får i uppdrag att samla in åtgärder för att nå målen från förvaltningar och kommunala bolag.
4. Samhällsutvecklingskontoret får i uppdrag att föra in målen i arbetet med programmen(översiktsplanen), följa utvecklingen och att rapportera till Covenant of Mayors.

Sammanfattning av ärendet

I januari 2015 skrev Luleå kommun på Borgmästaravtalet (Covenant of Mayors) och förbinder sig därmed att aktivt arbeta med att begränsa klimatpåverkan. Enligt avtalet ska Luleå kommun senast februari 2016 ha antagit ett uttalat mål att minska koldioxidutsläppen med minst 20 % under perioden 1990-2020. Åtgärder och uppföljning ska sedan kontinuerligt rapporteras till EU. Klimatmålen för Luleå överensstämmer med de nationella klimatmålen.

Två klimatmål för Luleå:

- Koldioxidutsläppen minskar med 60% mellan 1995 och 2030 och med 100% till 2050, exklusive SSAB.
- Koldioxidutsläppen minskar till 1,4 ton per invånare till 2030, exklusive SSAB.

Strategierna för klimatarbetet är redan beslutade och finns i programmen (översiktsplanen). Klimatmålen kommer att följas upp årligen och vart fjärde år samordnat med uppföljningen av programmen. Uppföljningen sker med hjälp av insamlad statistik från nationella och lokala källor. För Borgmästaravtalet är utsläpp från SSAB och flygtrafiken inte med i statistiken. Vid revideringen av programmen kommer klimatmålen att arbetas in i översiktsplanen.

Alla förvaltningar och de kommunala bolagen förväntas bidra till uppfyllelsen av klimatmålen. Samhällsutvecklingskontorets roll är att följa arbetet, sammanställa åtgärder och att rapportera till Borgmästaravtalet. Åtgärder från redan beslutade verksamhetsplaner, andra planer, strategier och policies sammanställs och bildar Luleås åtgärdsplan.

Klimatmålen har tagits fram på följande sätt. Först har utsläppen inventerats med stöd av stadsbyggnadsförvaltningen och Luleå Energi AB. Efter inventeringen har alla förvaltningar och de stora kommunala bolagen bjudits in till en Arena om klimatmål, i inbjudan bifogades ett faktaunderlag. På Arenan om klimatmål i november deltog bland annat representanter från kommunledningsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen samt Lulebo AB, Luleå Hamn AB, Luleå Energi AB och Luleå Lokaltrafik. Efter Arenan skickades anteckningar med förslagen till klimatmål ut för synpunkter. Förslaget har sedan lämnats till politisk behandling.

Samhällsutvecklingskontoret har 2015-11-26 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta två klimatmål för Luleå; Koldioxidutsläppen minskar med 60% mellan 1995 och 2030 och med 100% till 2050, exklusive SSAB samt att koldioxidutsläppen minskar till 1,4 ton per invånare till 2030, exklusive SSAB. Samhällsutvecklingskontoret har även föreslagit att ge förvaltningar och kommunala bolag i uppdrag att bidra till måloppfyllelse, att ge samhällsutvecklingskontoret i uppdrag att samla in åtgärder för att nå målen från förvaltningar och kommunala bolag, att ge samhällsutvecklingskontoret i uppdrag att föra in målen i arbetet med programmen(översiktsplanen) samt att följa utvecklingen och att rapportera till Covenant of Mayors.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2015-12-14 § 362 beslutat bifalla samhällsutvecklingskontorets förslag.

Kommunstyrelsen har 2016-01-11 § 11 beslutat bifalla arbetsutskottets förslag.

Sammanträdet

Jan Nyberg (MP), Göran Öhman (S), Robert Lundqvist (RS), Nils-Olov Lindfors (C) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Bertil Bartholdson (V) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag med ändring av att koldioxidutsläppen ska minska med 100 procent till 2040 istället för till 2050.

Robert Lundqvist (RS) stödjer Bertil Bartholdsons ändring.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag avseende respektive beslutspunkt under proposition och finner att fullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag i sin helhet.

Beslutsunderlag

- Faktaunderlag Klimatmål för Luleå
- Samhällsutvecklingskontorets beslutsförslag 2015-11-26
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll § 362, 2015-12-14
- Kommunstyrelsens protokoll § 11, 2016-01-11

Beslutet skickas till

Samhällsutvecklingskontoret
Stadsbyggnadsförvaltningen
Miljö- och byggnadsförvaltningen
Arbetsmarknadsförvaltningen
Luleå Energi AB
Lulebo AB
Luleå Hamn AB
Luleå Lokaltrafik AB

Till:

Luleå kommun

sophie.forsberg.johansson@lulea.se

Yttrande över utkast – plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

Sámiid Riikkasearvi (SSR), Lule-Boden Sameförening och Gällivare skogssameby lämnar följande yttrande avseende Luleå kommuns arbete med att ta fram en ny klimatplan för Luleå kommunkoncern.

Vi vill särskilt uppmuntra Luleå kommun att lyfta det samiska folket, och då särskilt de samer som är verksamma inom Luleå kommun, som en grupp som särskilt bör inkluderas i kommunens arbete. Samisk kunskap kan ge kommunen förbättrade möjligheter att minska sin klimatpåverkan och öka sin klimatanpassning. Samiska folket, och då särskilt de aktiva inom renskötseln, är utöver en tillgång en utsatt grupp vars traditionella näringar särskilt påverkas av klimatförändringar och för vilka kommunens plan särskilt bör riktas till.

Klimatplanen utgår från Parisavtalet (se sid 6 i *Utkast Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning*, hädanefter *Utkastet*). I Parisavtalets förord, utifrån vilket medlemsländerna ska tolka avtalet i sin helhet, betonas att urfolk ska respekteras när klimatåtgärder genomförs.

*"Acknowledging that climate change is a common concern of humankind, **Parties should, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity.**"* Detta gäller åtgärder som genomförs nationellt såväl som regionalt och lokalt. Gällande just anpassningar efter Parisavtalet nämns även där urfolk, se sid. 9 *"Parties acknowledge that **adaptation action should follow a country-driven, gender-responsive, participatory and fully transparent approach, taking into consideration vulnerable groups, communities and ecosystems, and should be based on and guided by the best available science and, as appropriate, traditional knowledge, knowledge of indigenous peoples and local knowledge systems, with a view to integrating adaptation into relevant socioeconomic and environmental policies and actions, where appropriate.**"*

Internationellt, i praktiken bland många av världens länder, inom vetenskapen såväl som inom FN-systemet, värderas urfolks kunskap högt i kampen mot klimatförändringar. Urfolk lever ett liv som har låg påverkan på klimatet, är experter på klimatanpassning och experter på just den miljö de är

verksam i. **Vi uppmanar Luleå kommun att inkludera samisk traditionell kunskap i utvecklingen av sina lokala klimatanpassningsåtgärder.**

Den samiska världssynen har ett holistiskt och långsiktigt tänk. Planer inkluderar många generationer framåt och går i linje med de mål som Luleå kommun uttrycker i *Utkastets* sida 5 "Människor och företag ska kunna nå sin fulla potential i en långsiktigt hållbar tillväxt så att även kommande generationer kan uppleva god livskvalitet."

Det finns många källor som förklarar de positiva effekter som inkludering av urfolk i klimatanpassningsåtgärder kan innebära. Se artiklar listade nedan som på ett bra sätt sammanfattar kunskapsläget avseende urfolks kunskap och hur denna kan inkluderas

<https://unfccc.int/news/how-indigenous-peoples-enrich-climate-action>: "The significance and potential of indigenous practices have also been strongly recognized by the scientific community as key approaches to developing and implementing countries' national climate action plans and National Adaptation Plans (NAPs) under the Paris Agreement. "Indigenous Peoples have been faced with adaptation challenges for centuries and have developed strategies for resilience in changing environments that can enrich and strengthen current and future adaptation efforts.""

<https://unfccc.int/news/indigenous-worldviews-strengthening-climate-resilience> "Across the world, Indigenous Peoples are responding to climate impacts with ingenuity and foresight. Grounded in lived experience and sustained through generations, Indigenous ways of living are diverse, adaptive, relational and deeply ecological, connected to land and culture. These are dynamic frameworks for resilience.

As ambition under the Paris Agreement accelerates – in particular through the Global Goal on Adaptation – Indigenous Peoples are increasingly recognized not just as participants in climate policymaking, but as pathfinders. Their distinct and diverse worldviews offer valuable insights into what it truly means to be adapted: living in harmony with ecosystems, upholding intergenerational responsibility, and restoring balance."

Förutom att samer är experter på hållbarhet, hållbara näringar och kunskap om miljön i Luleå kommun, så är det en grupp som särskilt påverkas negativt av klimatförändringarna. Urfolk i Arktis är några av de som främst känner av och påverkas av förändringarna. De åtgärder som genomförs för att motverka klimatförändringar görs ofta på urfolks marker, vilket riskerar att leda till en "dubbel bestraffning" om de inte genomförs på rätt sätt. För att måla upp problemet kan detta exempel ges: renens betesmarker, och därmed samiska folkets möjligheter att bedriva sin kultur, traditionella näring renskötsel, minskar med intrång från exploaterande aktiviteter som skapar stora utsläpp. Renskötseln får ytterligare anpassa sig till klimatförändringar till följd av dessa exploaterande aktiviteter. När sedan åtgärder görs för att motverka klimatförändringar, som till exempel etablering av vindkraftsparker, så görs även detta på bekostnad av renens betesmark, och därmed samiska folkets kultur. Precis som det står skrivet i *Utkastets* sida 16; "Klimatet har olika påverkan på människor utifrån var de bor och hur de lever sina liv. Klimatanpassningsarbetet kan med fördel ses som ett verktyg för att bidra till ett mer rättvist samhälle." **Vi uppmanar Luleå kommun att nämna samer som en grupp som särskilt utsätts för klimatförändringar. Vidare hoppas vi att Luleå kommun undviker att genomföra åtgärder som försämrar samiska folkets möjligheter att leva ut sin kultur, bland annat genom renskötseln.**

På *Utkastets* sida 17 står det: "Åtgärder bör väljas som kostnadseffektivt ger god effekt i klimatomställningen. Vissa av åtgärderna kommer att leda till lägre kostnader och kan väl motiveras affärsmässigt medan andra åtgärder kommer att resultera i högre kostnader. Kostnadsutvecklingen

kommer sannolikt att förändras över tid, i takt med utveckling av nya metoder och åtgärder. Utifrån nuvarande kostnadsläge och bedömningar kommer det att krävas ett prioriteringsarbete för att kunna uppnå målen i klimatplanen.” Vi efterfrågar ett förtydligande av nödvändigheten av att klimatanpassa och minska klimatpåverkan och därmed förståelse och acceptans för att detta kommer kosta pengar och resurser.

På Utkastets sida 17 står det även ”För att nå klimatmålen i denna plan måste åtgärder planeras och implementeras. Arbetet med att utforma åtgärder utifrån målen i planen är koncernövergripande och kräver stöd från flera olika funktioner. För de åtgärder som faller utanför kommunkoncernens rådighet ansvarar kommunens förvaltningar och kommunala bolag för att stödja och samverka med företag, samhällsaktörer och invånare för att möjliggöra åtgärderna.” Vi uppmuntrar Luleå kommunkoncern att tydliggöra med sina förväntningar om vilka grupper som ska inkluderas, och hur de ska inkluderas, i planer och implementering till sina förvaltningar och kommunalt ägda bolag.

2025-10-17

Konsultation

Tid och plats

Fredag 17 oktober via Teams

Kallade

Laila Öberg, Sametinget

Elli-Ristin Tuorda, Sametinget

Samman kallande

Sophie Forsberg Johansson,
Samhällsomställningskontoret,
Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom

Anne-Mari Angeria,
Samhällsomställningskontoret,
Kommunstyrelseförvaltningen

Protokoll från konsultation gällande Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

Mötet inleds med att Sophie presenterade bakgrund, processen och syftet samt innehåll i Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning för Luleå kommunkoncern.

Laila och Elli-Ristin lyfte frågor om kolsänkor och skogsförvaltning, vilket besvarades av Anne-Mari och Sophie med information om den nya skogspolicyn och vikten av att involvera samebyar i processen. Bland annat informerade Anne-Mari om att kommunen nyligen beslutat om hyggesfritt skogsbruk, och att efter konsultation med bland annat Sametinget och Luleå Boden sameförening, så kommer riktlinjer och skogsbruksplaner tas fram i dialog med samebyar.

Elli-Ristin frågade om skogspolicyns roll i klimatplanen, och Sophie förtydligade att det finns en kartläggning av kolsänkor och att skogspolicyn är kopplad till klimatplanen, men att detta kan behöva förtydligas i dokumentet.

Sophie förklarade vidare att kommunen endast har rådighet över de egna skogarna, men kan främja hyggesfritt bruk även hos andra skogsägare. Det finns beräkningar på potentiella kolsänkor för kommunens skogar, men effekterna av olika skogsbrukstekniker är inte helt klarlagda.

Elli-Ristin betonade vikten av att involvera samebyar tidigt i processen kring hyggesfritt skogsbruk och kolsänkor, vilket Sophie och Anne-Mari bekräftade som en viktig del av det fortsatta arbetet.

Elli-Ristin och Laila ställde frågor om effekten av olika åtgärder och tekniker för klimatneutralitet, och Sophie beskrev att detaljerade handlingsplaner och kostnadsberäkningar är nästa steg efter att planen antagits.

Laila frågade om tekniker för koldioxidinfångning och lagring, och Sophie svarade att detta inte diskuterats i detalj inom kommunkoncernen, men att tekniska lösningar kan användas för att åstadkomma kolsänkor.

Laila tog upp frågor om livsmedelsförsörjning och transporter, och Sophie beskrev att en separat plan för att främja lokal livsmedelsproduktion och konsumtion är under utveckling och kommer att linjera med klimatplanen.

Elli-Ristin frågade om klimatplanens roll i den gröna omställningen och nyetableringar, och Sophie förtydligade att planen blir ett styrande dokument som ska beaktas vid planering av exempelvis industrier och infrastruktur.

Protokoll från denna konsultation ska skickas ut till alla närvarande för påseende och kommer sedan att läggas in som en del av ärendet inför det politiska beslutet om planen.

Sammanfattning av konsultationen:

Se över möjligheten att i Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning förtydliga klimatplanens koppling till andra styrande dokument så som skogspolicy och dess koppling till kolsänkor och hyggesfritt skogsbruk.

An aerial photograph of Luleå, Sweden, at sunset. The city is built on a peninsula with a large body of water in the foreground. The sky is a mix of orange, yellow, and blue. A prominent church spire is visible on the left. The city is covered in a light layer of snow.

FÖRSLAG TILL BESLUT

PLAN FÖR MINSKAD KLIMATPÅVERKAN OCH

ÖKAD KLIMATANPASSNING

FÖR LULEÅ KOMMUNKONCERNEN

Beslutsnivå och förhållningssätt

Planen ska ses som ett förtydligande av Vision Luleå 2040:s intentioner och ger en mer detaljerad bild av rådande förutsättningar och inriktning framåt.

- Framåtsyftande styrdokument
- Beslutas av kommunfullmäktige
- Övergripande, kortfattat och ger handlingsutrymme för nämnder och bolag
- Prioriteringar görs i den årliga mål- och budgetprocessen samt ägardirektiv
- Konkretiseras i verksamhets-, affärs- och handlingsplaner
- Kompletteras med stödande underlag

UNDERLAG

Beskrivning av nuläge. Svarar på **varför?** Ger förslag på vad som behöver göras.

Utsläppsdata och analyser

- Power BI (nuläge och uppföljning)
- Koldioxidbudget
- Miljöspendanalys
- Uppföljning/uppdatering

Åtgärdsportfölj

- Inom olika områden med stor klimatpåverkan (+ övriga styrdokument)
- Ekonomisk analys av åtgärdsförslag

BESLUT

Besvarar **vad** och **hur**? Tilldelning av resurser.

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

- Beskriver viljeriktning/ambition
- Framåtsyftande styrdokument
- Beslutas av kommunfullmäktige
- Övergripande, kortfattat och ger handlingsutrymme för nämnder och bolag

Prioritering, mål- och budget (plan)

- Beslutas av kommunfullmäktige
- Prioriteras utifrån beslutade mål och underlag

Verksamhets- och affärsplaner

- Beslutas av nämnder och styrelser (**när**)

HANDLING

Ansvariga för implementering av beslut

Genomförande

- Förvaltningar och bolag genomför åtgärder

Plan för minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning

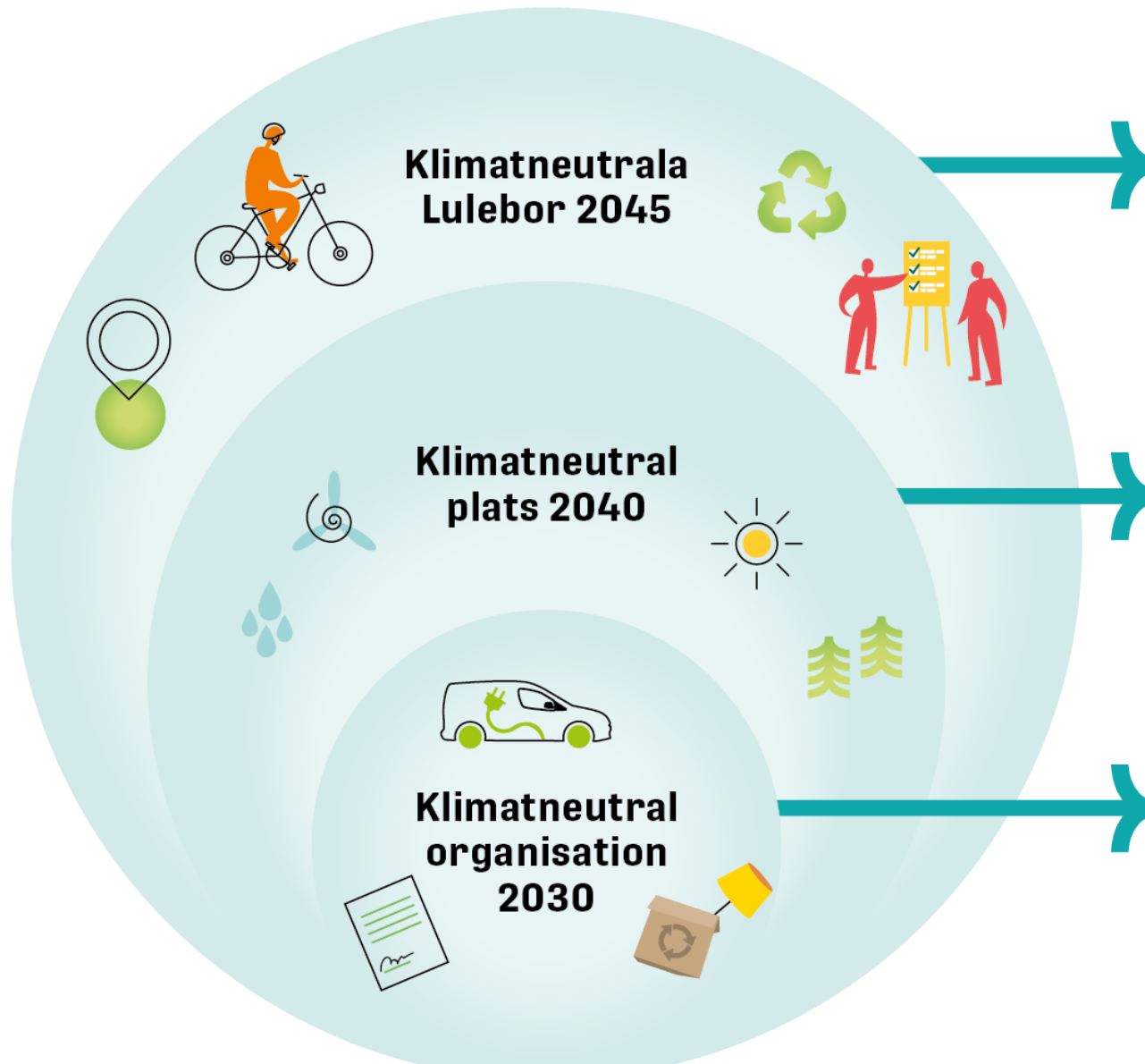
Syfte:

Underlätta och stärka
klimatarbetet inom Luleå
kommunkoncernen

Mål:

Tydliggöra klimatmål och
uppföljningen av dessa samt
peka ut områden inom vilka
klimatomställningen måste ske.

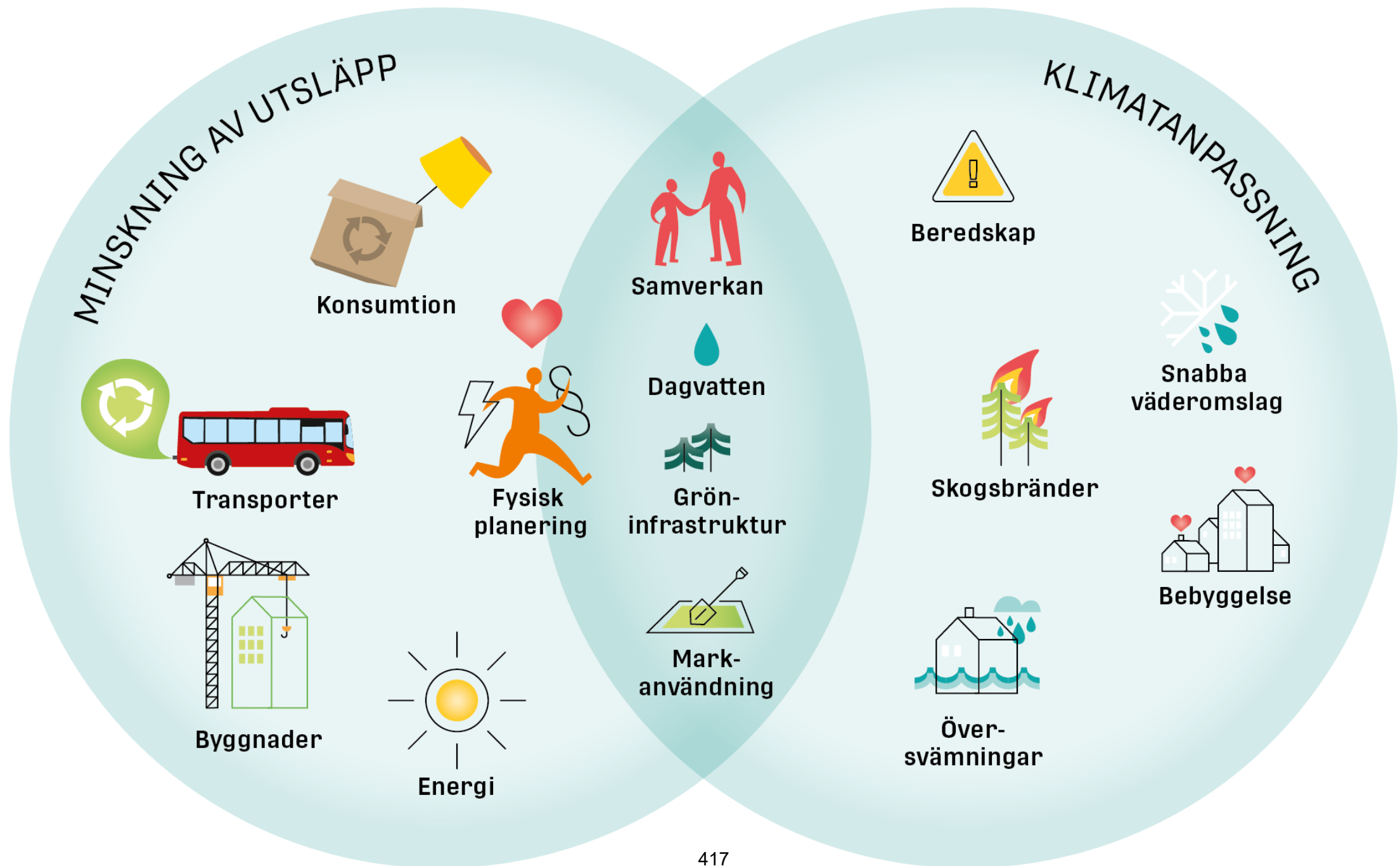

Mål 3: De som bor och verkar i Luleå har förutsättningar att vara klimatneutrala år 2045

Mål 2: Det geografiska området Luleå har ingen påverkan på klimatet år 2040

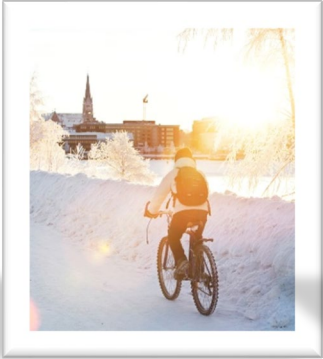
Mål 1: En klimatneutral kommunkoncern år 2030

Områden med stor klimatpåverkan

Omställningarna kan ses som viktiga insatser för att leda arbetet i rätt riktning och nå klimatmålen

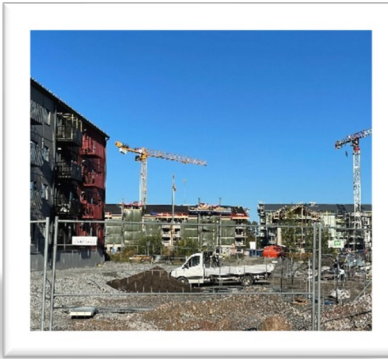
TRANSPORT & MOBILITET

- Fossilmfria drivmedel
- Effektiva transporter
- Förändrat resande

ARBETSMASKINER

- Fossilmfria drivmedel
- Effektiva arbetsmaskiner

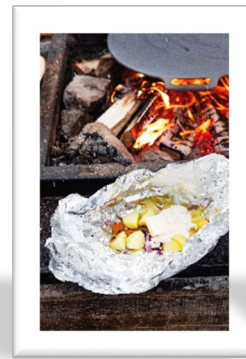
BYGG- & ANLÄGGNING

- Cirkulärt byggande
- Effektiva förvaltning och användning

ENERGISYSTEM

- Effektivisering energianvändning
- Fossilmfria energisystem
- Effektiv styrning
- Förnybar energiproduktion

LIVSMEDELSKEDJAN

- Fossilmfria livsmedelskedja

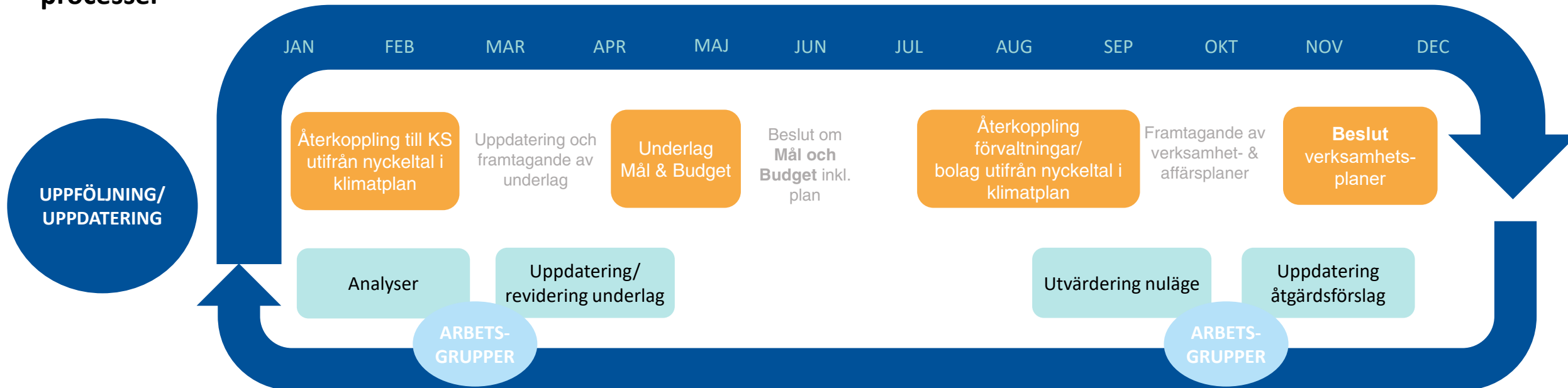

KONSUMTION & HANTERING AV AVFALL

- Cirkulära flöden och resurseffektivitet

Styrande/ beslutande processer

Stödjande processer

Viable Cities – Klimatneutrala Luleå inkl. bl.a. framtagande av klimatkontrakt, Transition lab Forum

Klimatkommunerna inkl. utvärdering kommunens klimatarbete och deltagande vid medlemsaktiviteter

Thriving Northern Cities (TNC) – utveckling och genomförande av gemensamma projekt

Internationella samarbeten inom NetZeroCities, UBC, CDP

Lokala nätverk t.ex. Nätverk för hållbart byggande

En process i ständig utveckling

#FRAMTIDENS
LULEÅ

TACK!

Sophie Forsberg Johansson

Strateg, samhällsomställningskontoret, KSF

sophie.forsberg.johansson@lulea.se

§ 294

Bildande av naturreservatet Porsöberget

Ärendenr 2025/1104-3.3.4.4

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Porsöberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara *Naturreservatet Porsöberget*.
2. Fastställa bifogad skötselplan (bilaga 4 till beskrivningen) i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
3. De i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet.

Reservationer

Dexter Krokstedt (SD), Samuel Ek (KD), Arne Nykänen (C), Thomas Söderström (L), Matti Björk (M) och Sana Suljanovic (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag om naturreservatsbildning för ett antal tätortsnära områden och skärgårdsöar. Enligt beslutet skulle förslagen tas fram gruppvis, där Porsöberget ingår i den första gruppen med målsättningen om ett inrättande under 2025.

Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-02 § 312 om inriktningen för naturreservatet och gav i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att fullfölja den formella processen för reservatsbildning.

Utifrån beslutad inriktning och föreslagen avgränsning av området har kommunstyrelseförvaltningen i samråd med berörda förvaltningar tagit fram ett förslag till bildande av naturreservatet. Förslaget uppfyller miljöbalkens krav på innehåll för ett reservatsbildningsbeslut och följer rådande norm för hur sådana beslut bör utformas. Förslaget innehåller således syftena med reserva-

tet, redovisning av skälen för beslutet, vilka föreskrifter som ska gälla i reservatet samt en skötselplan för området. Skötselplanen bifogas dokumentet. Förslaget har, förutom till obligatoriska externa myndigheter, även remitterats till intresseföreningar och berörda sakägare. Eftersom kommunen är den enda markägaren är sakägarkretsen begränsad till ett fåtal, t ex ledningsrättsinnehavare.

Inkomna synpunkter har medfört några mindre justeringar i beskrivningar och föreskrifter, vilket framgår i förslagets ärenderedogörelse, men inget som påverkar den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för reservatet.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-20 § 189 att återremittera ärendet med motiveringen att de ekonomiska underlagen kompletteras så att de totala driftkostnaderna för naturreservatet framgår.

Efterfrågad komplettering redovisas i PM Ekonomiska konsekvenser av bildandet av naturreservatet Porsöberget.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-11-17 § 78 föreslagit kommunfullmäktige besluta med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Porsöberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bi-laga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Porsöberget, och att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 4 till beskrivningen) i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m, samt att de i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. Vid ärendets behandling reserverade sig Sana Suljanovic (M) och Samuel Ek (KD) mot beslutet.

Sammanträdet

Evelina Rydeker (MP) och Mathias Karvonen (V) föreslår bifalla samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Dexter Krokstedt (SD), Matti Björk (M), Samuel Ek (KD), Arne Nykänen (C) och Thomas Söderström (L) föreslår avslå samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag och Dexter Krokstedts med fleras förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Dialog

Dialog har skett med kommunstyrelseförvaltningens detaljplan- och mark- och exploateringskontor, infrastruktur- och serviceförvaltningen sektioner för landskap/trafik och park/natur, avdelning miljö och bygg samt med kultur- och fritidsförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2024-12-02, § 312 Inriktning för bildandet av naturreservatet Porsöberget, KLF Hid: 2024.11708
- Beskrivning av naturreservatet Porsöberget i Luleå, KLF Hid: 2025.9948
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-10-20 § 189, KLF Hid: 2025.11090
- Ekonomiska konsekvenser av bildandet av naturreservatet Porsöberget, KLF 2025.11609
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande bildande av naturreservatet Porsöberget, KLF Hid: 2025.11608
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-11-17 § 78, KLF Hid: 2025.11976

Beskrivning av naturreservatet Porsöberget i Luleå kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Porsöberget
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	140 ha (varav land 133 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Porsön 1:3 och Notviken 4:40, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett skogsområdes värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Skogsbiotoper, stränder, våtmarker och andra naturtyper ska få utvecklas naturligt, liksom de processer och strukturer som präglar dessa miljöer. Syftet är även att de delar som idag har lägre naturvärden ska utvecklas mot naturligt tillstånd. Området ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att tillgodose behovet av naturupplevelser, friluftsliv och rekreation i ett tätortsnära naturområde.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklas som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.

- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Äldre skog och andra skogsbiotoper med höga naturvärden, med därtill förknippade strukturer, substrat och arter bevaras och utvecklas.
- Naturvärden knutna till strandskog bevaras och utvecklas. Det innebär att sådana biotoper i huvudsak lämnas för fri utveckling, men begränsade åtgärder för att gynna värden knutna till lövträd och lövskog kan bli aktuella
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Påverkad skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling eller genom riktad skötsel där så lämpligt.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda leder, grillplatser, utsiktsplatser och informationstavlor.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

Skälen för beslutet

Skälen för bildandet av naturreservatet är de höga naturvärdena knutna till en omväxlande skogsmiljö. Här finns bland annat hållmarkstallskogar och aspbestånd, även varierade barrblandskogar på frisk mark och sumpskogar med stort inslag av lövträd och mycket död ved, som alla bidrar till reservatets skyddsvärde. Området har likväl höga rekreativa värden med vandringsleder och skogsstigar där man kan uppleva flertalet naturtyper. Reservatet kompletterar Gammelstadsvikens naturreservat och natura 2000-område, och stärker tillgängligheten till sjöns fågelliv och andra naturvärden genom dess anslutande ledsystem, fågeltorn och andra anläggningar.

2025-08-28

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och rekreationsvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar samt skada, ta bort eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar eller delar därav.
2. Skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla, anordna upp-lag, tippa, gräva, muddra eller bedriva täkt i någon form.
3. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
4. Anlägga väg.
5. Släppa ut eller sprida gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsme-del, vådliga ämnen, kalk, växtnärsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.
6. Plantera eller föra in växt-, djur- eller svampart.
7. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.

Vidare är det utan Luleå kommuns tillstånd inom hela reservatet förbjudet att:

8. Sätta upp tavla, plakat eller skylt.
9. Anlägga ledning i luft, mark eller vatten.

Undantag från föreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § i detta beslut).
2. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av vägar, ledningar och andra anläggningar.

2025-08-28

3. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll och utvecklande av stigar, vandringsleder och andra mindre anläggningar för friluftslivets behov.
4. Ledningar får trädsäkras och i övrigt driftas, underhållas och nyuppföras i enlighet med tillämpliga föreskrifter, rättigheter och avtal för respektive ledning.
5. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för anläggande, drift, underhåll och tillsyn av järnväg med tillhörande anläggningar, arbetsvägar och ersättningsvägar.
6. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av invasiva främmande arter.
7. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
8. Terrängskoter får köras vid väl snötäckt mark på markerade leder.
9. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla att följande åtgärder kan komma att utföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar.
3. Anläggande och underhåll av stigar, spår och andra anläggningar för friluftslivets behov.
4. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
5. Genomförande av återkommande naturvårdsinriktade och för friluftsliv gynnande skötselåtgärder, såsom avverkning av träd för att gynna naturvärdesträd, röja bort gran för att gynna lövträd, underhåll av brynvegetation, röjning och gallring längs vissa stigar för att skapa glesa och luckiga bestånd, eller annan åtgärd för att gynna skogsstruktur och trädslagsblandning som är gynnsam ur naturvårdessynpunkt och för förutsättningarna för rödlistade eller på annat sätt missgynnade eller skyddsvärda arter.

2025-08-28

6.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalkenUtöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd och delar därav, eller i övrigt genom att t ex gräva upp eller plocka mossor, lavar och svampar, eller gräva upp örter, gräs, halvgräs och ormbunkar.
2. Skada eller störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt samt att fånga, flytta eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur.
3. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, inrista, gräva eller måla.
4. Sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, göra inskrift eller andra markeringar på träd eller i naturen i övrigt.
5. Fånga eller insamla ryggradslösa djur.
6. Elda, annat än i av naturvårdsförvaltaren iordningställda eldstäder.
7. Medföra ej kopplad hund, katt eller annat sällskapsdjur under tiden 1 mars till 31 augusti.
8. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.
9. Framföra vattenskoter.
10. Ta ved. Endast egen medhavd ved eller ved från av förvaltaren iordningställda vedförråd får användas.

Undantag från föreskrifterna i punkt C:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.
3. Fiske och jakt i enlighet med gällande lagstiftning är tillåtet i området.
4. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
5. Terrängskoter får köras vid väl snötäckt mark på markerade leder.

6. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

Andra föreskrifter och bestämmelser som gäller för området

Förbud mot terrängkörning

Området omfattas av ett förbud mot körning i terräng med motordrivna fordon, beslutat av Luleå kommun.

Detaljplan

En mindre del av området omfattas av detaljplan där angiven användning är Natur. I planbeskrivningen motiveras detta: "Tillgänglighet till natur- och fri-luftsområdet för närboende är viktigt varför strävan i planarbetet har varit att ett acceptabelt avstånd behålls mot Porsöbergets topp. För att säkra detta av-sätts området som allmän plats med användningen Natur för fri passage för både människor och djur."

Kulturhistorisk lämning

På Stora köpmannahallen finns en kulturhistorisk lämning i form av en sk plats med tradition. Här ska förr ha varit en viktig handelsplats och spår av detta ska ha funnits i form av järnringar. Dessa sägs dock vara bortsprängda. I vart fall har de inte återfunnits i nutid.

Redogörelse för ärendet

I den fördjupade översiktsplanen för Luleå tätort som antogs 1993 pekades området ut som ett utredningsområde för bostäder och eventuellt arbetsplatser. Dock förordades hänsyn till områdets naturvärden och att en skyddszon skulle lämnas mot Gammelstadsviken enligt en avgränsning som länsstyrelsen 1988 redovisat. För att undvika hydrologisk påverkan på sjön påtalades att bebyggelse endast skulle ske öster om vattendelaren, enligt en rekommendation från Umeå Universitet 1990. Den fördjupade översiktsplanen angavs att en utvidgning av det befintliga naturreservatet Gammelstadsviken bör utredas.

I en lövskogsinventering som kommunen utförde 2012 bedömdes flera delområden ha hög kvalitet för de organismer som för sin livscykel är beroende för lövträd och död lövved.

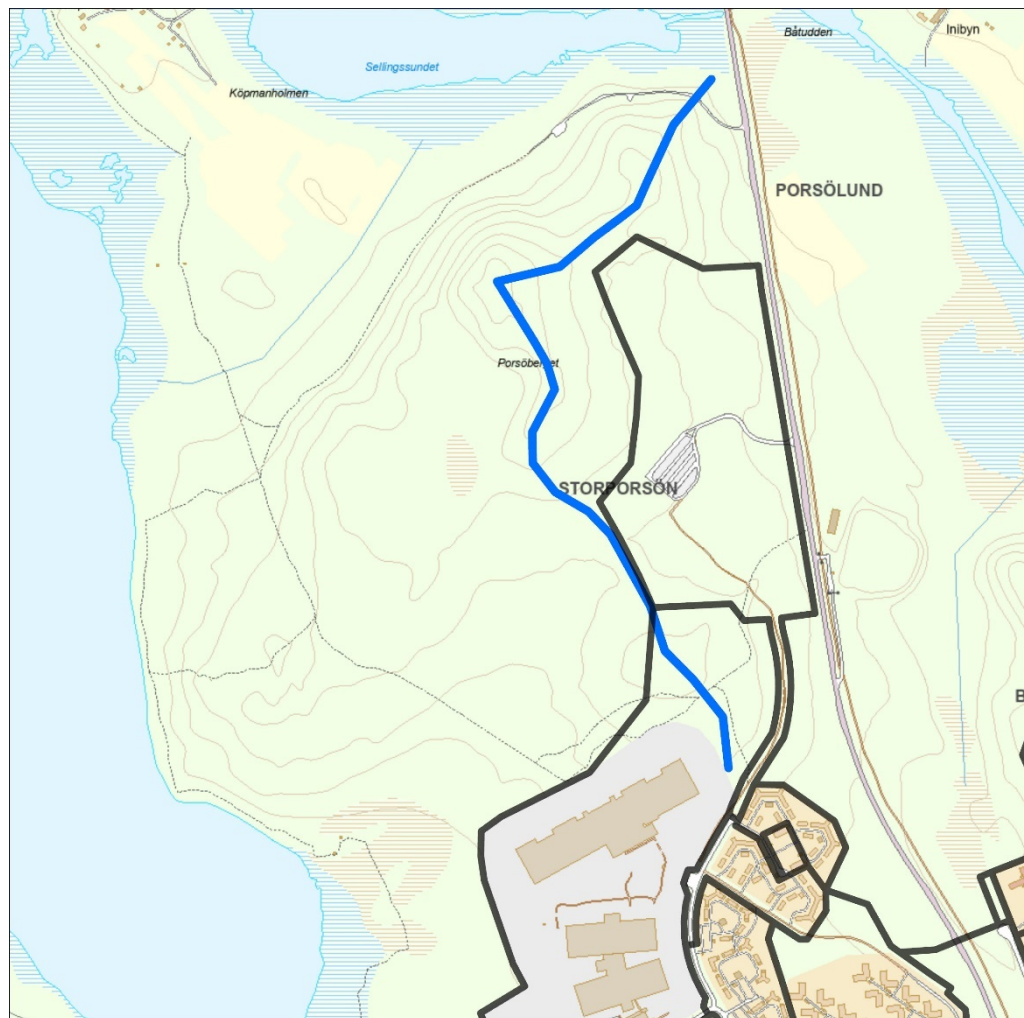
2013 gjordes en översiktlig inventering och dokumentation av områdets naturvärden av länsstyrelsen gemensamt med Luleå kommun.

2011 och 2018, i samband med framtagandet av detaljplaner för Porsön 1:406 och 1:3 (Facebook), gjordes flera naturvärdesinventeringar där områden med höga naturvärden identifierades. Detaljplanen anpassades utifrån de värdena

2025-08-28

och även med utgångspunkt från vattendelaren. De utpekade naturvärdena sparades därmed och dokumentationen blev ett viktigt underlag vid avgränsningen och planeringen av naturreservatet. Den norra delen av planområdet reserverades för markanvändningen Natur med motivet att säkra tillgängligheten till natur- och friluftsområdet vid Porsöberget.

I samband med framtagandet av en ny detaljplan 2013, norr om ovan nämnda plan gjordes ytterligare en naturvärdeskartering. Där identifierade naturvärdesobjekt främst väster om vattendelaren vilka lämnades utanför detaljplanen.

□ Detaljplaner — Vattendelare

I kommunens översiktsplan från 2013 angavs ett antal områden som utredningsområden för nya naturreservat, där Porsöberget var ett av de utpekade områdena, och som en följd av detta gav kommunstyrelsen i uppdrag till då-

2025-08-28

varande samhällsutvecklingskontoret att ta fram förslag till beslut om naturreservatsbildning (2016-12-05 § 282).

I Grönplan Luleå som antogs av kommunstyrelsen 2020 angavs Porsöberget som en betydelsefull del i den övergripande grönstrukturen med höga värden bland annat för ekosystemtjänsten biologisk mångfald.

I den nu gällande översiktsplanen (antagen 2021) är rekommendationen att Porsöberget ska inrättas som kommunalt naturreservat och kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram beslutshandlingar för naturreservatet med målsättningen om ett bildande under 2025.

Ärendet har remitterats till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogssameby, Lumire, Luleå Energi, Naturskyddsföreningen i Luleå, Norrbottens ornitologiska förening, Friluftsrådet i Luleå, Luleå jaktvårdsklubb, Trafikverket, Vattenfall Eldistribution AB samt en rågranne (privat fastighetsägare).

Yttranden har inkommit från flertalet av remissinstanserna, enligt nedan. Kommunens kommentarer, ställningstaganden och eventuella ändringar som följd av yttrandena markeras *kursivt*.

Länsstyrelsen meddelar att de ser positivt på att kommunen inrättar naturreservatet och har inga synpunkter i övrigt. Skogsstyrelsen påtalar att det är ett värdefullt naturområde men framför ingen synpunkt på reservatsbildandet i övrigt.

Gällivare skogssameby meddelar att de inte har något att erinra mot reservatsbildningen och att de ser positivt på att områden med höga naturvärden ges långsiktigt skydd. Man ber också att kommunen i fortsatt planering, förvaltning och skötsel av reservatet tar hänsyn till renar och renskötseln. *Skötseln kommer att ske med denna hänsyn. Att bevara och utveckla naturvärden knutna till äldre skog med kontinuitet är generellt gynnsamt för renar och renbete.*

Lumire meddelar att de har inget att erinra.

Norrbottens ornitologiska förening framför synpunkter om att en ny stig bör anläggas i området – en slinga som går genom olika naturtyper och ansluter mot befintligt stigsystem. Man påtalar också att vägen till parkeringen behöver rustas upp. *Tillkommande anläggningar för fågelskådning och annan rekreation är en möjlighet inom naturreservatet, men inget som beslutas om vid bildandet av reservatet. Vägar och andra anläggningar ska enligt skötselplanen ägnas regelbunden tillsyn och underhållas vid behov. Synpunkterna föranleder ingen ändring.*

2025-08-28

Luleå jaktvårdsklubb avger ingen erinran men framför att de välkomnar att fiske och jakt ska vara tillåtet i området.

Trafikverket meddelar i sitt yttrande att de anser att hänsyn tagits till korridoren för Norrbotniabanan som utgör riksintresse. Man framför dock synpunkter angående befintlig järnväg, Stambanan, samt väg E4 som båda också utgör riksintresse. Angående stambanan framför man följande: "Med tanke på den samhällsutveckling som sker till följd av industrins behov har Trafikverket identifierat behov av kapacitetshöjande åtgärder, dubbelspår, på sträckan mellan Luleå och Boden. Det är än så länge oklart hur lösningen kommer se ut på just denna plats men samordning med Norrbotniabanan kommer ske. I samband med byggande av ny järnväg kan det även komma anspråk på att flytta annan infrastruktur. *Ett utvidgat markanspråk kopplat till riksintresset för befintlig järnväg bör kunna hanteras på samma sätt som korridoren för Norrbotniabanan. Då det inte finns någon utredd yta för eventuell expansion av stambanan justeras det undantag från föreskrifterna i reservatet som medger anläggande etc av järnväg (för Norrbotniabanan) till att gälla alla framtida eventuella järnvägsutbyggnader. Undantaget (A5) gällde för en markerad yta i en till beslutsförslaget bilagd karta, vilken var identisk med överlappningen av Norrbotniabanas korridor. Undantaget ändras så att det inte hänvisar till en specifik yta utan gäller generellt i hela naturreservatet. Med det anser Luleå kommun att Trafikverkets anspråk tillgodosetts och att reservatsbildningen inte på något sätt kan komma att hindra eller försvåra framtida järnvägsutbyggnad.*

Trafikverket påtalar vidare att reservatet ser ut att angränsa till väg E4 som i så fall bör analyseras och bedömas för eventuell påverkan. Trafikverket anser att hela vägområdet bör ligga utanför naturreservatet. Vägområdet innefattar viltstängslet och ytterligare 1 meter utanför. Gränsen för naturreservatet i anslutning till E4:an ligger i sin helhet utanför vägområdet, med en marginal på som minst 15 meter. Gränslinjerna i dokumentets kartbilagor är på grund av deras skalnivå något grova i redovisningen, varför det inte tydligt framgår exakt var gränsen, med meternoggrannhet, går. I det digitala kartunderlaget är dock gränsen tydlig, vilket också blir den juridiskt gällande bestämmelsegränsen.

Sammanfattningsvis har Trafikverkets samtliga synpunkter tillgodosetts.

Vattenfall eldistribution framför i sitt yttrande att naturreservatet berör deras elnätanläggning, en 132 kV luftledning som har framtida behov av underhåll, reinvesteringar och trädsäkring. Vattenfall yrkar att ledningarna i sin helhet utgår ur reservatet. Samtidigt framför man ett andrahandsyrkande som innebär att reservatsföreskrifterna inte får förhindra Vattenfall att utföra återkommande drift- och underhållsåtgärder som man är ålagda att utföra bl.a. enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter. Reservatsföreskrifterna får inte utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande led-

2025-08-28

ningsrätt eller servitutsavtal, bl.a. vad gäller återkommande underhållsarbeten som röjning av skogsgata. Att lyfta ut ledningarna med ytan för dess ledningsgator ur reservatet skulle motverka en av de bakomliggande utgångspunkterna med reservatet, att ansluta direkt emot och därmed i praktiken utgöra en utvidgning av det befintliga naturreservatet Gammelstadsviken. En lucka mellan de två reservaten kommer att upplevas som ologisk av besökare i området och gränsdragningar med markeringar och skyltning blir onödigt komplicerad. Reservatsföreskrifterna är utformade för att medge drift och underhåll av kraftledningsgator. Kommunen väljer att följa Vattenfalls andrahandsyrkande. Föreskrifterna har förtydligats ytterligare på så sätt att undantaget för kraftledningar uttryckligen innefattar att alla de åtgärder som Vattenfall påtalat får utföras utan inskränkning.

En privat fastighetsägare som angränsar emot reservatet har framfört synpunkter som går ut på att det inte lämnas någon marginal mot dennes fastighet och de olägenheter det kan medföra. Efter förtydligande att reservatet de facto lämnar efterfrågade marginal lämnas synpunkten utan vidare åtgärd.

Kommunens bedömning

Området utgör ett tätortsnära naturområde som är värdefullt såväl ur naturvårdssynpunkt som för rekreation. Reservatet omfattar skogar och andra naturtyper som hyser förutsättningar för en stor mångfald av växter och djur knutna till opåverkade miljöer. I området förekommer ett flertal rödlistade, fridlysta och andra ovanliga arter. Mot bakgrund av närheten till tätorten har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur. Området fungerar också som en buffert och ett komplement till Gammelstadsvikens naturreservat med dess möjligheter till fågelskådning och andra naturupplevelser.

Skogsavverkning, dikning eller andra åtgärder som skadar mark eller vegetation på land eller i vatten, byggande av anläggningar eller andra exploateringar skulle innebära att områdets naturvärden och opåverkade och ostörda karaktär förstörs. Sådana åtgärder riskerar även att hindra eller avhålla allmänhetens tillgång till naturområdet. Med tanke på skogens historik och struktur har den goda förutsättningar att stärka naturvärdena ytterligare om den tillåts utvecklas genom naturliga processer och hänsynsfull skötsel. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Ett reservatsbildande av området ligger i linje med arbetet mot uppfyllandet av nationella och regionala miljökvalitetsmål. Naturreservatet bidrar till att målen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* och *God bebyggd miljö* kan uppfyllas. Bland de globala Agenda 2030-målen berörs främst mål 15, *Ekosystem och Biologisk mångfald* samt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*. Porsöbergets geografiska läge ger goda förutsättningar för att bidra till folkhälsan. Inom den nationella folkhälsopolitikens målområde 5, *Boende och närmiljö*, påtalas att grönska

och natur är viktiga resurser för hälsa som gynnar fysisk aktivitet, lek och friluftsliv. Tillgänglighet till bostadsnära natur kan ha särskilt stor betydelse för socioekonomiskt svagare grupper. Reservatsbildandet bidrar uppenbart till Sveriges samtliga tio friluftslivsmål.

Luleå kommun bedömer att en naturreservatsbildning är förenligt med kommunens översiktsplan. Där anges markanvändningen Natur med rekommendationen att området ska inrättas som nytt naturreservat. I den detaljplan som berör en del av området är användningen Natur med motiv som överensstämmer med reservatets syfte. Kommunen bedömer att bildandet av reservatet inte strider mot planbestämmelserna och att beslutet därmed är förenligt med 7 kap 8 § miljöbalken.

Reservatet ingår i ett område som är av betydelse för totalförsvaret som enligt 3 kap 9 § miljöbalken så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka dessa intressen. Luleå kommun bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar bedrivandet av dessa verksamheter. Området ligger också inom riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap § 2 och kommunen bedömer att reservatsbildningen inte heller påverkar det riksintresset i negativ riktning. Reservatet angränsar direkt emot men berör inte natura 2000-området Gammelstadsviken som är riksintesssområde enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Reservatet berör marginellt korridoren för planerad järnväg, Norrbotniabanan, som utgör riksintresse enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Reservatsbildningen innebär ingen risk att påtagligt försvåra anläggande eller nyttjande av anläggningarna i och med att reservatsföreskrifterna, genom ett undantag, är utformade så att reservatet inte ska hindra en framtida järnväg i området. Även befintlig järnväg, Stambanan, och väg E4 är riksintresse. Dessa ligger utanför naturreservatet och berörs inte av reservatsbildningen. Eventuella framtida utbyggnad av Stambanan omfattas av samma undantag från reservatsföreskrifterna som Norrbotniabanan. Luleå kommun bedömer därför att reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Luleå kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap 25 § miljöbalken att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts är nödvändiga för att bevara de höga natur- och rekreationsvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Beskrivning av området

Area: ca 140 ha, varav land ca 133 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 123 ha, varav produktiv skog ca 118 ha
Strandäng ca 9 ha

2025-08-28

Kulturmark ca 1 ha
Vattenområde ca 7 ha

Reservatet är uppdelat på två delar, en på vardera sidan om Gammelstadsviken, där det västra området utgörs av en skyddad naturskog medan det östra är mer tillgängligt för människor. Huvuddelen av området, den östra, utgörs av berget vid namn Porsöberget och dess sluttningar ner mot Gammelstadsviken och Sellingssundet. Bergets högsta punkt ligger på ca 41 m ö h. Området är ganska kuperat med en plåtå runtom topparna, där landet sänker sig via sluttningar mot nordväst och söder, ner mot de angränsade sjöarnas nivå – Sellingssundet i norr och Gammelstadsviken utanför reservatet i väster. Särskilt nordslutningen från bergets topp utmärker sig, där den faller i princip ner till Sellingssundets och havets nivå på bara ca 200 meter.

Jordarterna fördelar sig på ett typiskt sätt för ett berg under högsta kustlinjen vid Bottenvikskusten. Högst upp är det hårt svallat, med hållmarker eller endast ett tunt lager av blockiga jordarter. Längre ner längs sluttningarna och i huvuddelen av området finns den ursprungliga moränen kvar, även den svalad i olika grad – och längst ner har de urspolade finsedimenten ansamlats på några ställen. De sistnämnda finns inom reservat i lågområdet i norr närmast stranden mot Sellingssundet och Köpmanholmen, samt i ett mindre område längst i söder i reservatet. I mindre utsträckning hittas organogena jordarter, i ett par sänkor i berget med små fickor med torv där försumpningsmyrar utvecklats (Eliasmyran) samt i strandområdet mot Sellingssundet där finsedimenten är gyttejblandade. I områden med svallsand uppe på berget kan man studera postglaciala strandvallar, vilka är särskilt framträdande i tallskogen på den höjd som ligger i reservatets sydöstra hörn. Längst upp i norr i reservatet ligger Stora Köpmanhällan som är en distinkt liten bergknalle som ansluter mot sundet in till Gammelstadsviken. Från den hällan och från den närliggande Lilla Köpmanhällan utanför reservatet (men inom Gammelstadsvikens naturreservat) sträcker sig två parallella tydliga moränryggar av drumlin-karaktär och berättar om isens rörelseriktning vid avsmältningen.

Den underliggande berggrunden delas i två distinkta delar. Den västra halvan upptas av gnejsig granodiorit och den östra av den sedimentära bergarten gråvacka. Mellan dessa sträcker sig ett smalt stråk med metavulkanit i nord-sydlig riktning.

Barrblandskog dominerar på bergets moränmarker. Skogen är relativt variationsrik där stora delar är uppkommen efter en avverkning på 1970-talet. Ställvis innehåller den mycket löv och på några ställen står kvarlämnade tallöverståndare. Skogens struktur idag ger goda förutsättningar att utveckla högre naturvärden genom naturliga processer och en försiktig skötsel. Äldre tall-

dominerade bestånd med god kontinuitet och med trädåldrar uppemot 200 år finns på ett par platser, bland annat på en höjd i anslutning till reservatets södra gräns. I friskare delar av det beståndet är graninslaget större med väl utvecklad naturlig struktur och ett tydligt inslag av död ved.

Området på och närmast runt Porsöbergets dubbeltopp intas av en gammal hållmarkstallskog som på sluttningsarna övergår i friskare mark med gran och lövträd. Tallarna är inte åldersbestämda men flertalet av dem kan vara flerhundraåriga. På den norra toppen brann ett ca 5 ha stort område i augusti 2002 varvid stora mängder död tallved skapades. Där finns idag således en intressant brandsuccession som under många år framöver har förutsättningar att utgöra livsrum för brandgynnade organismer.

I den sydligaste utlöparen av reservatet är markförhållandena betydligt fuktigare. Gammelstadsvikens sumpskogsområden fortsätter här in i naturreservatet. Skogen är en varierad blandskog med stor trädslagsblandning och mycket död ved och i delarna närmast Gammelstadsviken utgör den en ren sumpskog med mycket höga naturvärden, bland annat knutna till död och döende lövved av flera olika trädslag. Allra längst i söder finns en igenvuxen odlingsmark som idag är en lyckig lövskog med mycket död och döende lövved, främst av björk.

Sluttningsarna från Porsöberget mot norr och nordost intas av lövrika blandskogar. Marken har skiftande historia. Till en del är det gammal inägomark på de lägre liggande finsedimenten och till en del äldre hyggen där lövet idag dominerar. Insprängda äldre bestånd och även övergången mot strandsumpskogen mot Sellingssundet bidrar till denna mångformiga del av reservatet. Stora delar innehåller gammal asp, men även blandat löv på finsedimenten som fram till 1950-talet var jordbruksmark.

Naturreservatets västra separata del, väster om Gammelstadsviken, är en naturskogsartad granskog med lövinslag.

Reservatets varierade historia ger en mångfald av skogs- och naturtyper. Trots den brukade karaktären i stora delar av området finns ett flertal rödlistade naturskogsarter som visar på kontinuitet i skogsskikt och struktur. Det är främst i de mer orörda delarna med naturskogskaraktär som de mest exklusiva arterna finner en tillflyktsort, men även i sent uppkomna lövsuccessioner och sumpskogsområden är artrikedomen stor. Bland annat finns talticka och ullticka på flera ställen i äldre tall- och barrblandskogar. Småflikig brosklav finns i den norra delens lövområde. I sumpskogen i områdets södra del har hittats vågticka, koralltaggsvamp, sälgttagg och spinnfingersvamp – de sistnämnda alldeles på gränsen mot det exploaterade detaljplaneområdet så det är oklart om de finns kvar. Dock sträcker sig habitatet en bit in i reservatet

västerut varför det ändå finns en viss sannolikhet för att de lever kvar i området. Sumpskogen har dessutom alla förutsättningar för att vara ett eldorado för insikter och andra småkryp och därmed en gynnsam miljö för ett rikt fågelliv.

En rad rödlistade skogsfågelarter har observerats i området och även närheten till Gammelstadsviken gör sig påmind i fågelfaunan då ett flertal sjöfåglar regelbundet ses passera. De asprika sluttningarna i områdets norra del gynnar bland annat hackspettar, varav flera arter säkert kan hitta hit. Bland observerade skogsfåglar kan nämnas talltita, järpe, svartvit flugsnappare, spillkråka, tallbit och duvhök. Slaguggla noteras regelbundet.

Mot bakgrund av närheten till tätorten har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur. Gammelstadsledens olika grenar med naturskyltning går genom reservatet och leder in mot det angränsande Gammelstadsvikens naturreservat med dess fågelliv och anläggningar i form av fågeltorn m.m. I reservatet finns även det sammanlagda området, med de två reservaten, huvudentré med bilparkering som ansluter till den tillgänglighetsanpassade vandringsleden mot fågeltornet. I övrigt finns i området ett flertal stigar och stråk som används av besökare och skogsflanörer. Den äldre tallskogen i söder med sin öppna och grovstammiga karaktär är särskilt besöksvänlig, liksom Porsöbergets topp med sina anslående knotiga hållmarkstallskog och möjligheter till vacker utsikt mot Gammelstadsviken och kyrkbyn i Gammelstad.

Hur man överklagar

Beslut om bildande av naturreservatet Porsöberget kan överklagas hos länsstyrelsen enligt bilaga 3.

Beslutets ikraftträdande

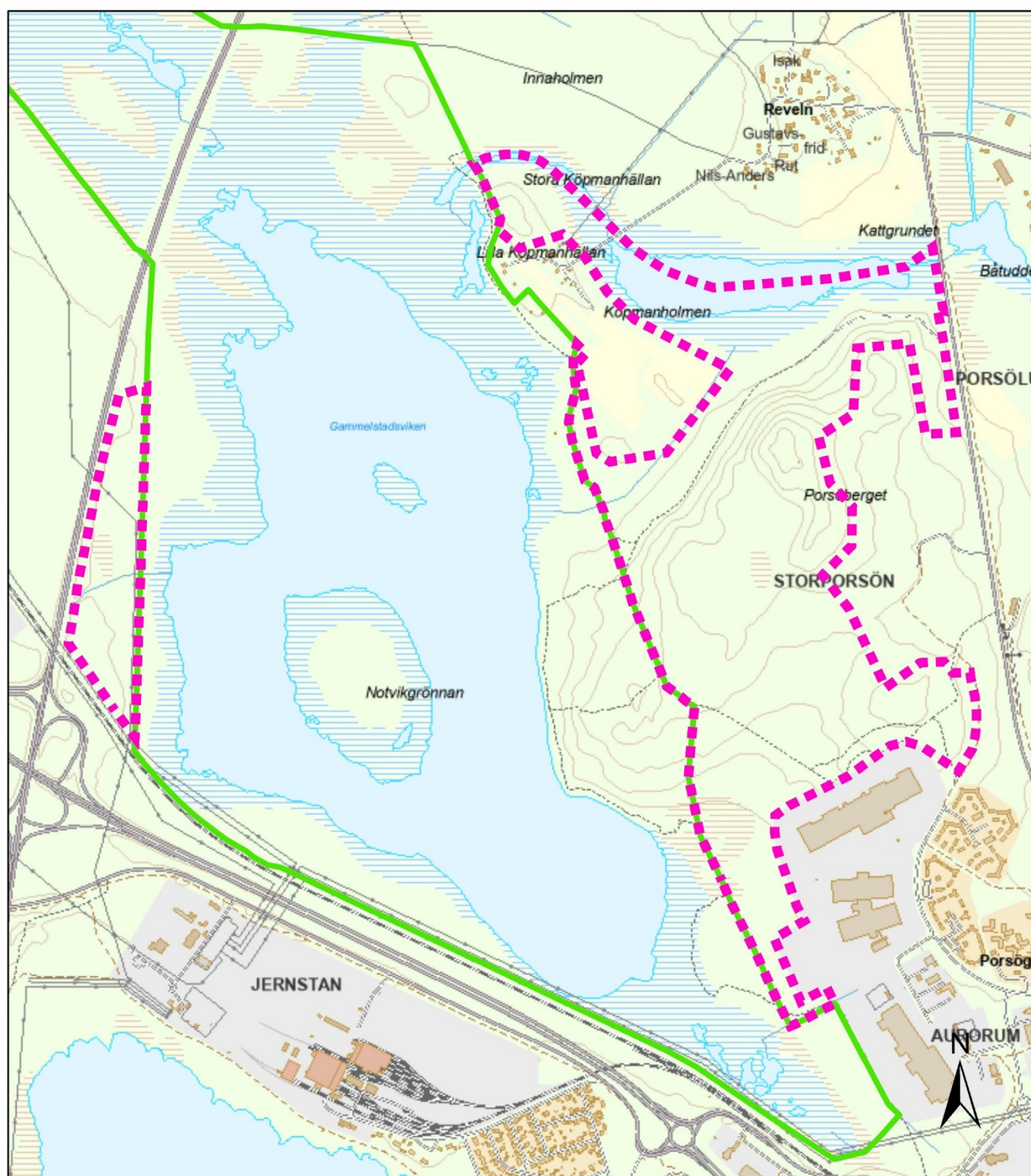
Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Bilagor

1. Naturreservatets avgränsning
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Bilaga 1

Naturresevatets avgränsning

- Naturresevatet Gammelstadsviken
 Gräns för naturresevatet Porsöberget

0 0,38 0,75 1,5 Kilometer

Bilaga 2

Översiktskarta

 Gräns för naturreservatet Porsöberget

0 0,5 1 2 Kilometer

Bilaga 3

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen.

Tala om vilket beslut ni överklagar eller om det är en del av beslutet ni överklagar. Ange också varför ni anser att beslutet är felaktigt och vilken ändring som ni vill ha.

Bifoga handlingar och annat som ni anser stöder er uppfattning,

Överklagandet skall lämnas in eller skickas till Luleå kommun. För att överklagandet skall kunna prövas måste handlingarna ha inkommit till kommunen senast **inom tre veckor** från den dag då ni fick del av beslutet.

Har ert överklagande kommit i rätt tid kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen, om beslutsfattaren inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress.

Överklagandet skickas till:

Luleå kommun
971 85 Luleå

eller via e-post:
lulea.kommun@lulea.se

Bilaga 4

Skötselplan för naturreservatet Porsöberget

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av naturreservatet Porsöberget. Vid planering och utförande av skötseln ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också följas.

2. Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett skogsområdes värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Skogsbiotoper, stränder, våtmarker och andra naturtyper ska få utvecklas naturligt, liksom de processer och strukturer som präglar dessa miljöer. Syftet är även att de delar som idag har lägre naturvärden ska utvecklas mot naturligt tillstånd. Området ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att tillgodose behovet av naturupplevelser, friluftsliv och rekreation i ett tätortsnära naturområde.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklas som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.
- Området undantas från skogsbruk, exploatering och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Äldre skog och andra skogsbiotoper med höga naturvärden, med därtill förknippade strukturer, substrat och arter bevaras och utvecklas.
- Naturvärden knutna till strandskog bevaras och utvecklas. Det innebär att sådana biotoper i huvudsak lämnas för fri utveckling, men begränsade åtgärder för att gynna värden knutna till lövträd och lövskog kan bli aktuella

2025-08-28

- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Påverkad skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling eller genom riktad skötsel där så lämpligt.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda leder, grillplatser, utsiktsplatser och informationstavlor.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

3. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Porsöberget
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottnens län
Area:	140 ha (varav land 133 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Porsön 1:3 och Notviken 4:40, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

4. Beskrivning av området och dess värden

Naturtyper:	Skogsmark ca 123 ha, varav produktiv skog ca 118 ha Strandäng ca 9 ha
-------------	--

2025-08-28

Kulturmark ca 1 ha
Vattenområde ca 7 ha

Reservatet är uppdelat på två delar, en på vardera sidan om Gammelstadsviken, där det västra området utgörs av en skyddad naturskog medan det östra är mer tillgängligt för människor. Huvuddelen av området, den östra, utgörs av berget vid namn Porsöberget och dess sluttningar ner mot Gammelstadsviken och Sellingssundet. Bergets högsta punkt ligger på ca 41 m ö h. Området är ganska kuperat med en plåtå runtom topparna, där landet sänker sig via sluttningar mot nordväst och söder, ner mot de angränsade sjöarnas nivå – Sellingssundet i norr och Gammelstadsviken utanför reservatet i väster. Särskilt nordslutningen från bergets topp utmärker sig, där den faller i princip ner till Sellingssundets och havets nivå på bara ca 200 meter.

Jordarterna fördelar sig på ett typiskt sätt för ett berg under högsta kustlinjen vid Bottenvikskusten. Högst upp är det hårt svallat, med hållmarker eller endast ett tunt lager av blockiga jordarter. Längre ner längs sluttningarna och i huvuddelen av området finns den ursprungliga moränen kvar, även den svalad i olika grad – och längst ner har de urspolade finsedimenten ansamlats på några ställen. De sistnämnda finns inom reservat i lågområdet i norr närmast stranden mot Sellingssundet och Köpmanholmen, samt i ett mindre område längst i söder i reservatet. I mindre utsträckning hittas organogena jordarter, i ett par sänkor i berget med små fickor med torv där försumpningsmyrar utvecklats (Eliasmyran) samt i strandområdet mot Sellingssundet där finsedimenten är gyttejblandade. I områden med svallsand uppe på berget kan man studera postglaciala strandvallar, vilka är särskilt framträdande i tallskogen på den höjd som ligger i reservatets sydöstra hörn. Längst upp i norr i reservatet ligger Stora Köpmanhällan som är en distinkt liten bergknalle som ansluter mot sundet in till Gammelstadsviken. Från den hällan och från den närliggande Lilla Köpmanhällan utanför reservatet (men inom Gammelstadsvikens naturreservat) sträcker sig två parallella tydliga moränryggar av drumlin-karaktär och berättar om isens rörelseriktning vid avsmältningen.

Den underliggande berggrunden delas i två distinkta delar. Den västra halvan upptas av gnejsig granodiorit och den östra av den sedimentära bergarten gråvacka. Mellan dessa sträcker sig ett smalt stråk med metavulkanit i nord-sydlig riktning.

Barrblandskog dominerar på bergets moränmarker. Skogen är relativt variationsrik där stora delar är uppkommen efter en avverkning på 1970-talet. Ställvis innehåller den mycket löv och på några ställen står kvarlämnade tallöverståndare. Skogens struktur idag ger goda förutsättningar att utveckla högre naturvärden genom naturliga processer och en försiktig skötsel. Äldre tall-

dominerade bestånd med god kontinuitet och med trädåldrar uppemot 200 år finns på ett par ställen, bland annat på en höjd i anslutning till reservatets södra gräns. I friskare delar av det beståndet är graninslaget större med väl utvecklad naturlig struktur och ett tydligt inslag av död ved.

Området på och närmast runt Porsöbergets dubbeltopp intas av en gammal hällmarkstallskog som på sluttningsarna övergår i friskare mark med gran och lövträd. Tallarna är inte åldersbestämda men flertalet av dem kan vara flerhundraåriga. På den norra toppen brann ett ca 5 ha stort område i augusti 2002 varvid stora mängder död tallved skapades. Där finns idag således en intressant brandsuccession som under många år framöver har förutsättningar att utgöra livsrum för brandgynnade organismer.

I den sydligaste utlöparen av reservatet är markförhållandena betydligt fuktigare. Gammelstadsvikens sumpskogsområden fortsätter här in i naturreservatet. Skogen är en varierad blandskog med stor trädslagsblandning och mycket död ved och i delarna närmast Gammelstadsviken utgör den en ren sumpskog med mycket höga naturvärden, bland annat knutna till död och döende lövved av flera olika trädslag. Allra längst i söder finns en igenvuxen odlingsmark som idag är en lyckig lövskog med mycket död och döende lövved, främst av björk.

Sluttningsarna från Porsöberget mot norr och nordost intas av lövrika blandskogar. Marken har skiftande historia. Till en del är det gammal inägomark på de lägre liggande finsedimenten och till en del äldre hyggen där lövet idag dominerar. Insprängda äldre bestånd och även övergången mot strandsumpskogen mot Sellingssundet bidrar till denna mångformiga del av reservatet. Stora delar innehåller gammal asp, men även blandat löv på finsedimenten som fram till 1950-talet var jordbruksmark.

Naturreservatets västra separata del, väster om Gammelstadsviken, är en naturskogsartad granskog med lövinslag.

Reservatets varierade historia ger en mångfald av skogs- och naturtyper. Trots den brukade karaktären i stora delar av området finns ett flertal rödlistade naturskogsarter som visar på kontinuitet i skogsskikt och struktur. Det är främst i de mer orörda delarna med naturskogskaraktär som de mest exklusiva arterna finner en tillflyktsort, men även i sent uppkomna lövsuccessioner och sumpskogsområden är artrikedomen stor. Bland annat finns talticka och ullticka på flera ställen i äldre tall- och barrblandskogar. Småflikig brosklav finns i den norra delens lövområde. I sumpskogen i områdets södra del har hittats vågticka, koralltaggsvamp, sälgttagg och spinnfingersvamp – de sistnämnda alldeles på gränsen mot det exploaterade detaljplaneområdet så det är oklart om de finns kvar. Dock sträcker sig habitatet en bit in i reservatet

2025-08-28

västerut varför det ändå finns en viss sannolikhet för att de lever kvar i området. Sumpskogen har dessutom alla förutsättningar för att vara ett eldorado för insikter och andra småkryp och därmed en gynnsam miljö för ett rikt fågelliv.

En lång rad rödlistade skogsfågelarter har observerats i området och även närheten till Gammelstadsviken gör sig påmind i fågelfaunan då ett flertal sjöfåglar regelbundet ses passera. De asprika sluttningarna i områdets norra del gynnar bland annat hackspettar, där flera arter säkert kan hitta hit. Bland observerade skogsfåglar kan nämnas talltita, järpe, svartvit flugsnappare, spillkråka, tallbit och duvhök. Slaguggla noteras regelbundet.

Mot bakgrund av närheten till tätorten har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur. Gammelstadsledens olika grenar med naturskyltning går genom reservatet och leder in mot det angränsande Gammelstadsvikens naturreservat med dess fågelliv och anläggningar i form av fågeltorn m.m. I reservatet finns även det sammanlagda området, med de två reservaten, huvudentré med bilparkering som ansluter till den tillgänglighetsanpassade vandringsleden mot fågeltornet. I övrigt finns i området ett flertal stigar och stråk som används av besökare och skogsflanörer. Den äldre tallskogen i söder med sin öppna och grovstammiga karaktär är särskilt besöksvänlig, liksom Porsöbergets topp med sina anslående knotiga hållmarkstallskog och möjligheter till vacker utsikt mot Gammelstadsviken och kyrkbyn i Gammelstad.

5. Generella mål och åtgärder

5.1. Naturvärden

Skötselmål

Det övergripande målet för skötseln är att bibehålla och höja de natur- och rekreationsvärden som är förknippade med en lövrik barrnaturskog, hållmarksskogar, fritt utvecklade strandsuccessioner och andra naturtyper.

Då områdets skogar har varierad struktur beroende på bruksningshistorik och nyttjande är förutsättningarna att nå målet skiftande i olika delar. Stora delar av området är bevuxet med skog som uppkommit efter avverkningar på 1970-talet och på gammal inägomark, men äldre bestånd finns också insprängda i skogen. Historiken ger förutsättningar för ett stort inslag av lövträd, vilket utgör en av de viktigaste potentialerna för att utveckla naturvärden i reservatet. Om skogen helt lämnas till fri utveckling kan man förutse att naturliga processer kommer att innebära att allteftersom skogen växer till kommer gran ta över allt mer och lövskogsfasen så småningom att klinga av.

Det generella förhållningssättet är att skogen i reservatet ska lämnas för fri utveckling för att på så sätt ge möjlighet att utveckla strukturer som kännetecknar naturskogar; såsom höga maxåldrar, en större åldersspridning, en ökande andel död ved och där naturliga processer och störningar ska tillåtas ha ett naturligt förlopp. För att förlänga och vidmakthålla lövträdens närvaro och de naturvärden som är förknippade med dem ska dock delområden med gynnsamma förutsättningar för detta vara föremål för riktade skötselinsatser. Även andra befintliga naturvärden främjas med skötselåtgärder – till exempel frihugning av naturvärdesträd av olika slag.

Skötselåtgärder

Grundprincipen är att naturen inom reservatet ska lämnas för fri utveckling där inte annat sägs i nedan beskrivna delområden.

Avverkning av träd och annan skötsel kan komma ifråga inom delområden där detta bedöms vara gynnsamt för naturvärdet och bidra till uppfyllande av syftet för reservatet.

I första hand ska allt borttagande av träd ske genom avdödning av de stående stammarna genom ringbarkning eller bläckning. I vissa fall kan avverkning vara aktuellt om det bedöms mer lämpligt. De avverkade träden ska lämnas såsom blivande lågor i skogen. I undantagsfall kan större uttag av träd bli aktuellt varvid uttransport kan komma ifråga. Detta ska i så fall ske med skonsamma metoder, med häst eller fyrhjuling, om de inte kan nås med skogsmaskin från befintliga vägar.

All avverkning och annan avdödning av träd ska göras utifrån bedömning att det bidrar till målet med skötseln, för att säkerställa syftet med reservatet.

Röjningrester lämnas i skogen.

5.2. Värden för friluftsliv och rekreation

Skötselmål

Det övergripande målet för skötseln är att ge goda förutsättningar för friluftslivsaktiviteter och naturupplevelser i orörd natur.

Skötselåtgärder

Skogen sköts huvudsakligen med sikte mot naturvårdsmålen ovan, vilket också ger förutsättningar för upplevelsevärden för människor. Vandringsleder röjs vid behov. Träd som fallit över dessa stråk tas bort, men med hänsyn till naturvårdsmålen ska dessa läggas åt sidan där de lämnas kvar i skogen. Befintliga anläggningar och vägar underhålls vid behov.

5.3. Kulturmiljövärden

Skötselmål

I den mån kulturhistoriska lämningar identifieras ska de skötas så att de bevaras och synliggörs.

Skötselåtgärder

Bedömningar görs i det enskilda fallet för vilken skötsel som är lämplig för att hitta balansen mellan de olika skötselmålen.

5.4. Anläggningar och information

Skötselmål

Målet med skötseln är att ge information till besökarna som belyser områdets värden och sevärdheter samt vilka föreskrifter som gäller i reservatet. Området ska vara inbjudande och tillgängligt och de anläggningar som finns ska hållas i gott skick.

Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt nationell standard.

Anläggningarna är markerade på kartan i bilaga 3.

Skötselåtgärder

Minst två informationstavlor sätts upp vid lämpliga entréer till reservatet. På tavlorna ska anges områdets värden, varför det är skyddat, vilka föreskrifter som gäller, vem som är förvaltare samt en karta med områdets gränser, stigar och andra anordningar för besökare. Informationstavlor, andra anläggningar och gränsmarkeringar ska ägnas regelbunden tillsyn och underhållas vid behov.

6. Mål och skötsel för delområden

Indelningen av delområden hänvisar till kartan i bilaga 2.

1.

Beskrivning

Vattenområde med anslutande våtmarker längs stränderna.

Mål

Fritt utvecklad våtmarksmiljö.

Skötsel

Fri utveckling.

2025-08-28

2.

Beskrivning

Stora Köpmanhällan med anslutande strandskog.

På hällan växer en äldre barrblandskog med visst lövinslag som ner mot vatten övergår i en lövrik strandskog.

Mål

Fritt utvecklad skog. I takt med att skogen åldras stiger naturvärdet, bland annat genom att andelen grova träd och död ved ökar.

Skötsel

Fri utveckling.

3.

Beskrivning

Gata för markförlagd ledning.

Mål

Inget specifikt naturvårdsmål.

Skötsel

Ingen skötsel. Området kan röjas vid behov för ledningens funktion.

4.

Beskrivning

Lövrik granskog med aspkloner

Mål

Äldre skog med bra trädslagsblandning, där andelen löv ska bibehållas eller ökas. På sikt ska även den döda veden öka.

Skötsel

I huvudsak fri utveckling, förutom att vart 10:e år röja smågran i de tätare lövområdena vid behov. Äldre asp kan frihuggas efter bedömning att det skulle vara gynnsamt för naturvärdet.

5.

Beskrivning

Äldre granskog med inslag av gammal asp.

Mål

Äldre skog med bra trädslagsblandning, där andelen löv ska bibehållas eller ökas. På sikt ska även den döda veden öka.

2025-08-28

Skötsel

Initialt friställs gamla aspar genom att konkurrerande träd avverkas eller ringbarkas. Även smågran röjs i anslutning till lövträden. Efter tio år utvärderas skötseln.

6.

Beskrivning

Porsöbergets topp.

Gammal hållmarkstallskog med övergång mot friskare mark med gran och lövträd. Ett anslutande kärr ingår i området. Skogen på den norra toppen brann i augusti 2002 varvid stora mängder död tallved skapades.

Mål

Fritt utvecklad hållmarkstallskog och andra skogstyper. I takt med att skogen åldras ökar naturvärdet, bland annat genom att andelen grova träd och död ved ökar.

Skötsel

Fri utveckling.

Den norra toppen är ett lämpligt läge för att anlägga en utsiktsplats mot Gammelstadsviken.

7.

Beskrivning

Lövskog uppkommen på f.d. inägomark och gammalt hygge från 1970-talet.

Mål

Lövdominerad skog med minst 80 % lövträd.

Skötsel

I huvudsak fri utveckling, förutom att vart 10:e år röja smågran vid behov. Större gran kan tas ut eller ringbarkas för att uppnå målet med skötseln. Vald metod görs efter bedömning av vad som är mest gynnsamt för naturvärdet.

8.

Beskrivning

Gammal blandskog med aspkloner.

Mål

Äldre skog med bra trädslagsblandning, där andelen löv ska bibehållas. På sikt ska även den döda veden öka.

Skötsel

2025-08-28

Fri utveckling. Efter tio år utvärderas skötseln för att se om insatser behövs för att gynna lövträd.

9.

Beskrivning

Ung luckig skog uppkommen efter avverkning på 1970-talet. Heterogen struktur som ger förutsättningar för en mångformsrik skog på sikt. Ställvis innehåller skogen mycket lövträd. Även små myrar ingår och på några ställen står kvarlämnade tallöverståndare.

Mål

Fritt utvecklad blandskog med stort lövinslag och kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

Skötsel

Huvudsakligen fri utveckling. Smågran kan röjas i tätare lövområden vart 10:e år vid behov. Ringbarkning och andra naturvårdshöjande åtgärder kan komma ifråga på sikt. Efter tjugo år utvärderas skötseln.

10.

Beskrivning

Gammal talldominerad skog. I viss mån skiktad och luckig med olikåldrig gran och lite löv.

Mål

Fritt utvecklad barrblandskog med kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

Skötsel

Fri utveckling.

11.

Beskrivning

Äldre barrblandskog med naturskogskaraktär och skoglig kontinuitet. I de norra delarna, är skogen mångformig, flerskiktad och olikåldrig, med relativt stort inslag av död ved och med trädåldrar som ger ett förhöjt naturvärde. Fuktighet och strukturer ger förutsättningar för artrikedom bland flertalet organismgrupper. Mot söder övergår skogen i mer genomsiktlig gammal talldominerad skog med åldrar uppåt 200 år.

Mål

Fritt utvecklad barrblandad naturskog med kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

2025-08-28

Skötsel

Fri utveckling.

12.Beskrivning

Fuktig varierad blandskog med stor trädslagsblandning och mycket död ved. Mot väster övergår skogen i ren lövsumpskog. Totalt sett en våtmarksmiljö med mycket höga naturvärden.

Mål

Fritt utvecklade fuktig skog och sumpskog med kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

Skötsel

Fri utveckling.

13.Beskrivning

Äldre blandskog på frisk mark

Mål

Fritt utvecklade blandskog med kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

Skötsel

Fri utveckling. Efter utvärdering kan åtgärder för att gynna lövkontinuitet och andra naturvärden utföras.

14.Beskrivning

Lövdominerad skogsmiljö på f.d. odlingsmark. Ännu finns några kvarstående luckor i den södra delen. Mycket död och döende lövved förekommer.

Mål

Fritt utvecklade lövskog med kontinuerlig produktion av död ved.

Skötsel

Huvudsakligen fri utveckling. Smågranar röjs vart 10:e år vid behov. Ringbarkning av större gran kan göras efter bedömning att det gynnar målet med skötseln.

15.Beskrivning

2025-08-28

Naturskogsartad granskog med lövinslag.

Mål

Fritt utvecklad skog med kontinuerligt ökande andel gamla träd, död ved och andra strukturer av betydelse för biologisk mångfald.

Skötsel

Fri utveckling.

7. Uppföljning av mål och skötselåtgärder

En uppföljning av skötselmål och skötselåtgärder med utgångspunkt från reservatets syfte ska ske vart tionde år. Planens ingående mål och utfallet av genomförda åtgärder ska då ses över. Om uppföljningen visar att det är nödvändigt med avseende på reservatets syfte ska berörda skötselmål och åtgärder ändras så de blir ändamålsenliga.

8. Källhänvisning

Artportalen. Uttag 2025-03-14

Enetjärn Natur AB. 2011: *Naturvärdesinventering inför detaljplan, Porsön-Gammelstadsviken.*

Enetjärn Natur AB. 2011: *Fågelinventering Porsön-Gammelstadsviken.*

Luleå kommun. 2000: *Naturvårdsplan Luleå.*

Luleå kommun. 2013: *Detaljplan för del av Storporsön, PL402.*

Luleå kommun. 2018: *Detaljplan för del av Porsön, PL456.*

Luleå kommun. 2020: *Grönplan Luleå.*

Spansk, Ö. 2013: *Lövskogsbiotoper på Hertsölandet med omnejd.* Luleå kommun.

Spansk, Ö. 2013: *Översikt över naturvärden Storporsön, pm 2013-01-09.*

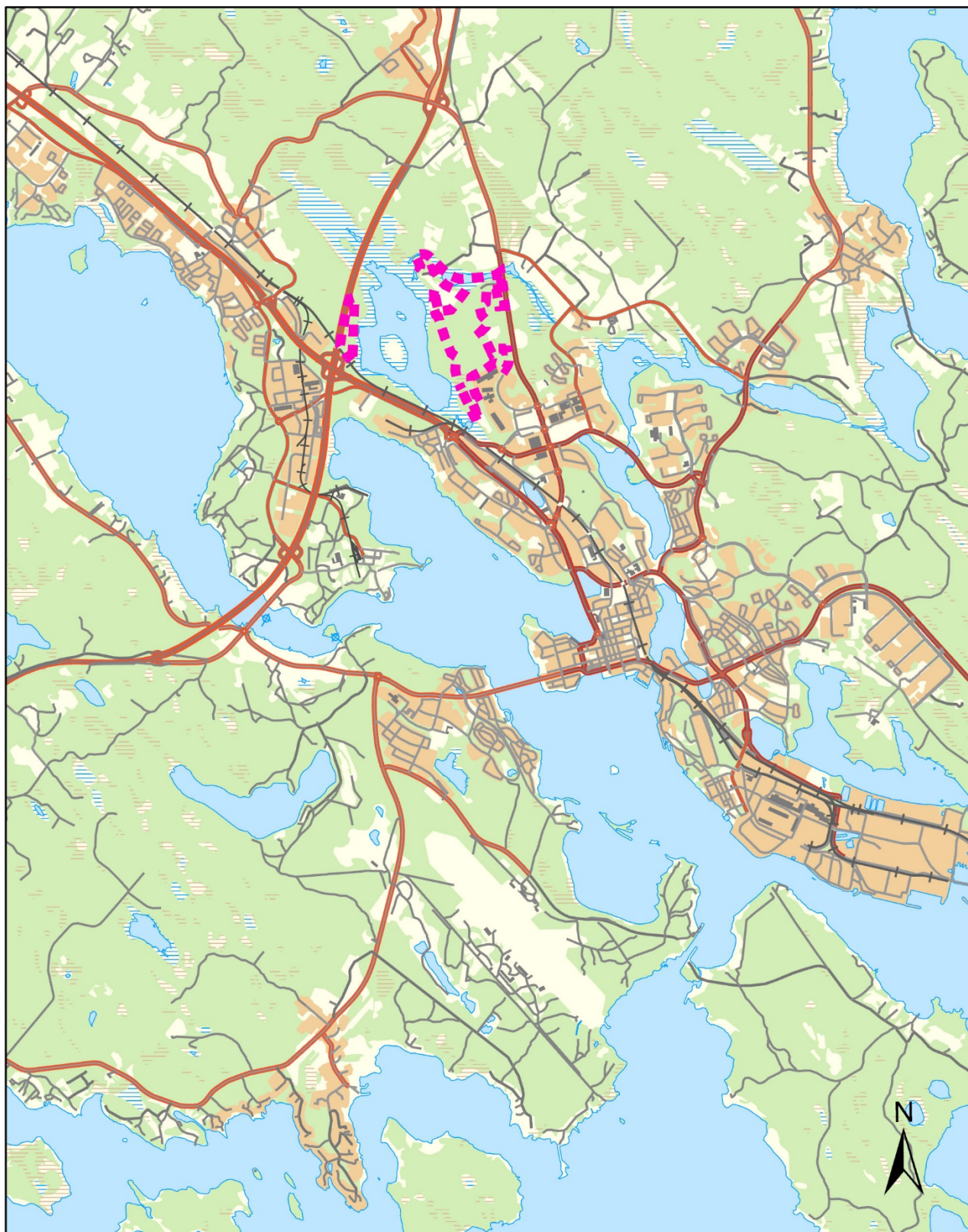
Fotodokumentation, fältbesök av länsstyrelsen och Luleå kommun 2013-05-23

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta med skötselområden
3. Karta med anläggningar och information

Bilaga 1

Översiktskarta

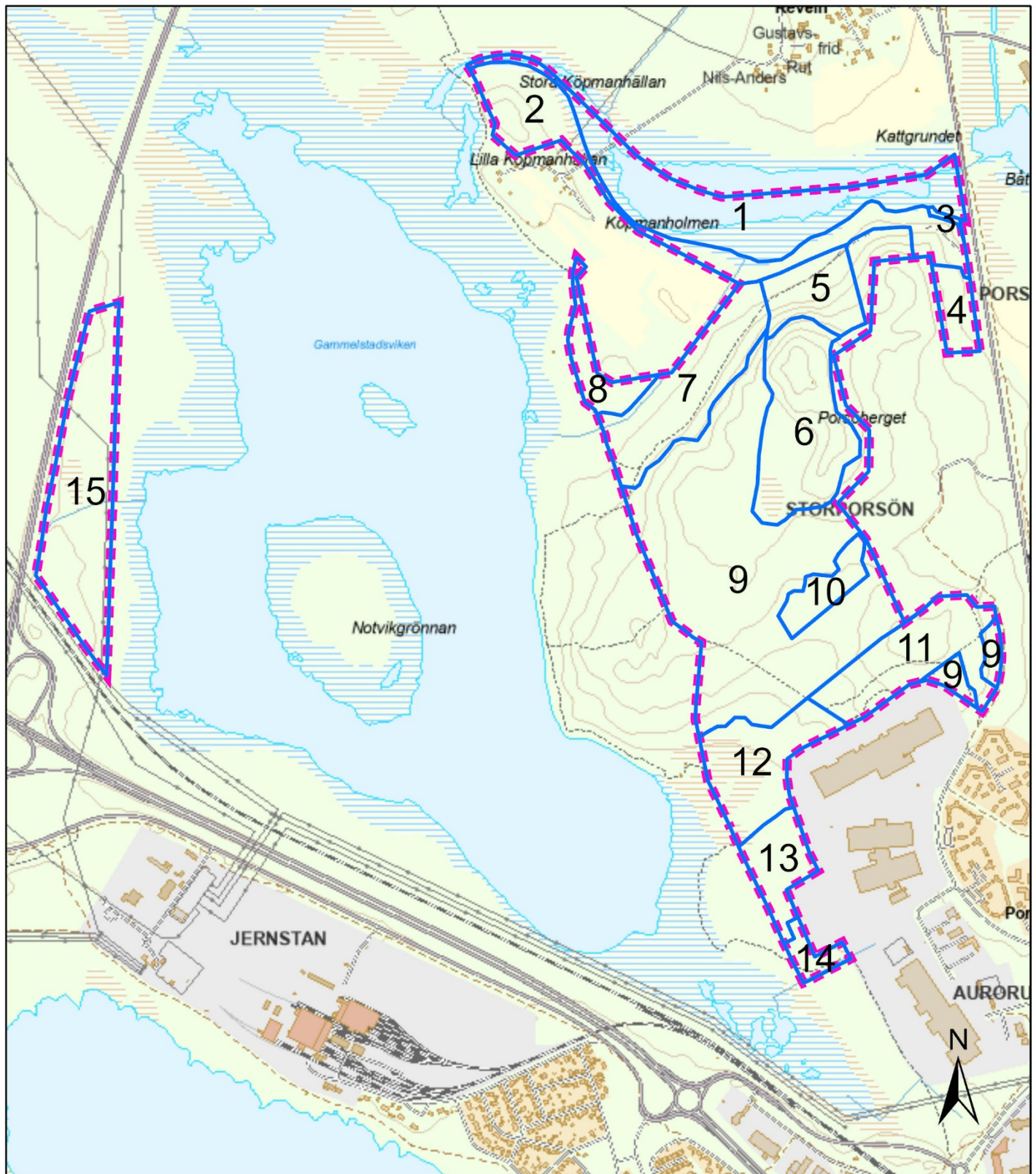

 Gräns för naturreservatet Porsöberget

0 1,25 2,5 5 Kilometer

Bilaga 2

Skötselområden

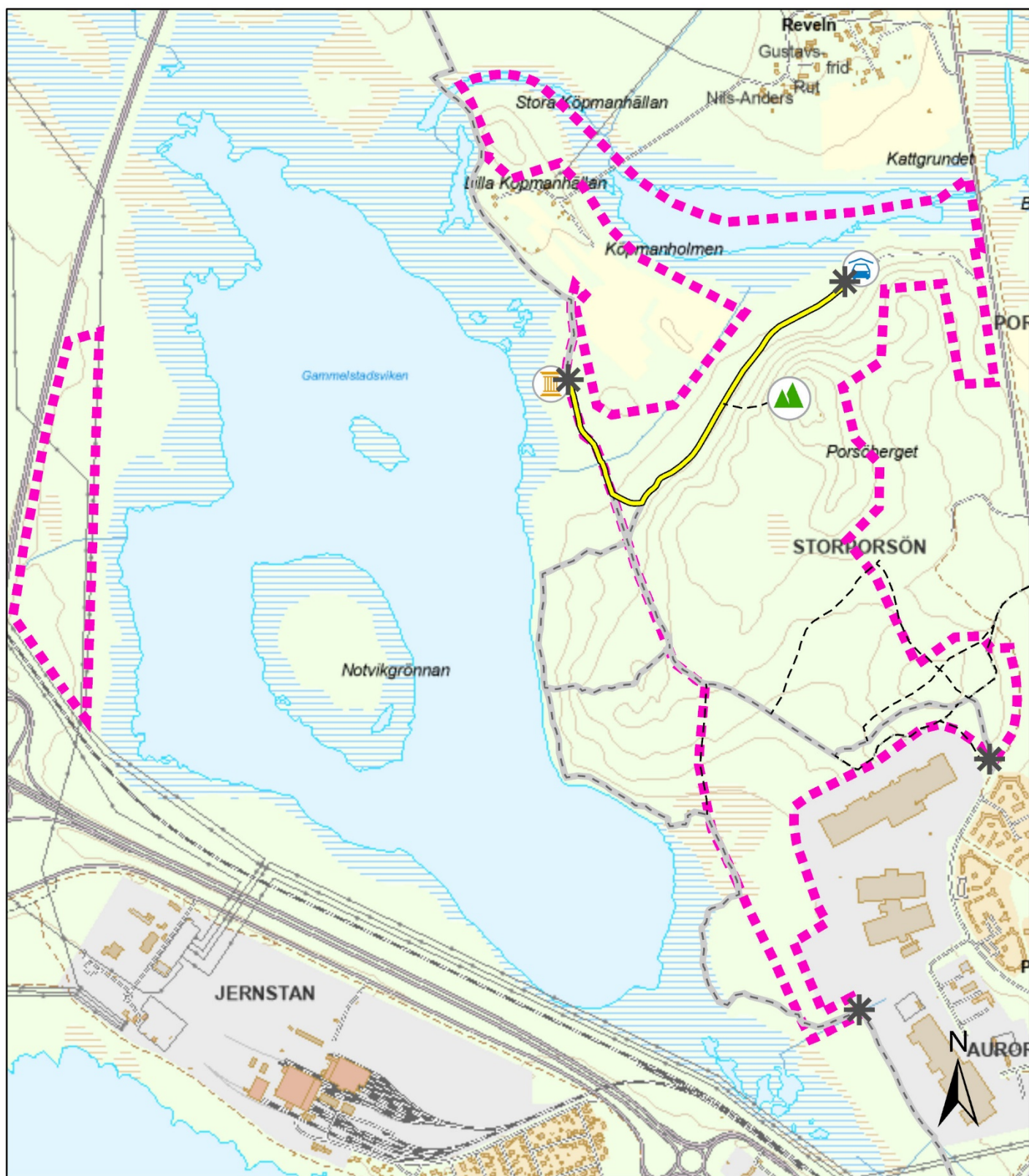

- Skötselområden
- Gräns för naturreservatet Porsöberget

0 0,25 0,5 1 Kilometer

Bilaga 3

Anläggningar och information

- Gräns för naturreservatet Porsöberget
- Vandringsleder
- Stigar
- Tillgänglighetsanpassad vandringsled
- Fågeltorn
- Möjlig plats för informationstavla
- Utsiktsplats
- Parkering

0 0,25 0,5 1 Kilometer

Ekonomiska konsekvenser av bildandet av naturreservatet Porsöberget

Bakgrund

Bildandet av naturreservatet Porsöberget innebär att skötselinriktningen på skogen ändras för att fylla syftet med reservatet. Skötseln kommer mer än hittills att fokuseras på att bevara och utveckla värden för biologisk mångfald och rekreation.

Skogen ligger tätortsnära och i anslutning till Gammelstadsvikens natur 2000-område, vilket redan idag styr hur den sköts och brukas. Det innebär bland annat att virkesuttaget är begränsat för att inte påverka rekreations- och naturvärden negativt. Utöver det finns befintliga kostnader för aktiv naturvårdsskötsel i bestånd som är avsatta för detta ändamål.

Skogsstrukturen inom reservatsområdet är tudelad. Skogen utgörs delvis av unga bestånd, uppkomna efter avverkningar som gjordes på 1970-talet. Det är i dessa områden som dagens aktiva skogsbruk sker. Resterande delar, de bestånd som sparades från avverkning, har idag utvecklat höga naturvärden och är inte föremål för skogsbruk.

Mot den bakgrunden kan vi se framför oss en flera decennier lång fas där skogsbruket endast skulle bestå av skötsel av dessa unga bestånd. Det handlar i praktiken om gallringar, vilket inte ger något betydande ekonomiskt utfall.

Storleksmässigt kommer skötseln som blir följd av reservatsbildningen att ligga på ungefär samma nivå som om den hade fortsatt bedrivas på nuvarande sätt. Skillnaden är bara att inriktningen på skötseln ändras.

Kostnadsöversikt

Ekonomiskt utfall av ändrad skogsskötsel

De två skogsbruks/skötselinriktningarna jämförs med varandra nedan.

1. Skötsel enligt nuläge.

Fortsatt skogsbruk och skötsel enligt nu gällande inriktning ger ett årligt överskott på ca **10 000 kr**.

Virkesuttaget erhålls genom gallringarna och görs punktvis, enstaka år, men kalkylen redovisar ett genomsnitt utslaget över en 25-årsperiod.

Överskottet är ett nettoutfall, vilket innehåller virkesintäkterna, minus kostnaderna för åtgärderna (gallring) och nuvarande naturvårdande skötsel. Utfallet blir detsamma oavsett om man utgår ifrån den fram till nu gällande skogspolicyn eller den nya ("hyggesfritt"), eftersom det är gallringar och inte slutavverkningar det är fråga om.

2. Skötsel med naturreservatet.

Skötseln av skogen när området blivit naturreservat uppskattas kosta ca **5 000 kr/år** i genomsnitt under samma 25-årsperiod.

Här görs inget aktivt virkesuttag, utan det handlar om rena kostnader för skötsel av skogen. Skötseln sker löpande, fördelat över åren framgent där insatser kommer att ske med olika intensitet olika år för att optimera mot reservatets syfte.

Skillnaden mellan ovanstående alternativ visar alltså en genomsnittlig merkostnad på ca **15 000 kr/år** när området sköts som naturreservat istället för dagens skogsbruk (10 000 kr i vinst ersätts med en kostnad på 5 000 kr).

Observera att detta är en teoretisk uppskattning som inte tar hänsyn till osäkerhetsfaktorer, och den bör därför inte tolkas som mer än att intäkter och kostnader balanseras på låga nivåer, där utfallet för alternativen ungefär är likvärdiga. Båda ligger nära ett nettoutfall på 0 kr. Skötsel enligt reservatets inriktning (alternativ 2) kan till exempel innebära ett fortsatt begränsat uttag av gagnvirke, men då som en indirekt följd av reservatets skötselåtgärder och inte som en del i ett produktionsinriktat skogsbruk.

Kalkylen grundar sig på bästa tillgängliga underlagsmaterial, bland annat från skogsbruksplanens bestandsdata, och är gjord i samråd med kommunens skogsförvaltare.

Övriga kostnader

Utöver ovanstående ser vi inte att reservatsbildningen kommer att medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser för kommunen, annat än en mindre engångskostnad för målad gränsmarkering och ett par skyltar, samt underhåll av dessa. Skyltarnas kostnad på några tusenlappar hanteras i infrastruktur- och servicenämndens ordinarie budgetprocess.

Det finns inga tillkommande krav i lagstiftning eller från andra myndigheter om åtgärder eller arbetsinsatser som skulle vara kostnadsdrivande. Kommunens administrativa förvaltning av marken ökar inte. Praktisk övervakning av områdena fortgår inom gängse markförvaltning. Kommunens miljö- och byggnadsnämnd är tillsynsmyndighet över naturreservaten. Förutsebar tillsyn är eventuella punktinsatser i form av dispensärenden eller vid klagomål om

brott mot reservatsföreskrifterna. Detta är en del i nämndens ordinarie myndighetsarbete som är självfinansierat genom tillsynsavgifter.

Slutsats

Reservatsbildningen kan innebära marginella merkostnader, men bedömningen rymmer osäkerhetsfaktorer som gör att det inte går att säga mer än att nettoutfallet för de båda alternativen ungefär är likvärdiga.

I kalkylen ingår inte bedömningar av långsiktiga ekonomiska värden i form av förbättrad folkhälsa, bevarade ekosystemtjänster, attraktivitet för bostadsorten Luleå och varumärkesgynnande signaler till omvärlden.

Örjan Spansk
Kommunekolog

§ 189

Bildande av naturreservatet Porsöberget

Ärendenr 2025/1104-3.3.4.4

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med motiveringen att de ekonomiska underlagen kompletteras så att de totala driftkostnaderna för naturreservatet framgår.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har 2024-03-11 § 84 beslutat att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag om naturreservatsbildning för ett antal tätortsnära områden och skärgårdsöar. Enligt beslutet skulle förslagen tas fram gruppvis, där Porsöberget ingår i den första gruppen med målsättningen om ett inrättande under 2025.

Kommunstyrelsen har 2024-12-02 § 312 beslutat om inriktningen för naturreservatet och gav i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att fullfölja den formella processen för reservatsbildning.

Utifrån beslutad inriktning och föreslagen avgränsning av området har kommunstyrelseförvaltningen i samråd med berörda förvaltningar tagit fram ett förslag till bildande av naturreservatet. Förslaget uppfyller miljöbalkens krav på innehåll för ett reservatsbildningsbeslut och följer rådande norm för hur sådana beslut bör utformas. Förslaget innehåller således syftena med reservatet, redovisning av skälen för beslutet, vilka föreskrifter som ska gälla i reservatet samt en skötselplan för området. Skötselplanen bifogas dokumentet.

Förslaget har, förutom till obligatoriska externa myndigheter, även remitterats till intresseföreningar och berörda sakägare. Eftersom kommunen är den enda markägaren är sakägarkretsen begränsad till ett fåtal, t ex ledningsrättsinnehavare.

Inkomna synpunkter har medfört några mindre justeringar i beskrivningar och föreskrifter, vilket framgår i förslagets ärenderedogörelse, men inget som påverkar den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för reservatet.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-09-22 § 60 föreslagit kommunfullmäktige besluta med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet

Porsöberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Porsöberget. Fastställa bifogad skötselplan (bilaga 4 till beskrivningen) i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., samt att de i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. Vid ärendets behandling reserverade sig Sana Suljanovic (M) och Samuel Ek (KD) mot beslutet.

Kommunstyrelsen har 2025-10-06 § 226 föreslagit kommunfullmäktige besluta med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Porsöberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Porsöberget. Fastställa bifogad skötselplan (bilaga 4 till beskrivningen) i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., samt att de i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. Vid ärendets behandling reserverade sig Samuel Ek (KD), Thomas Söderström (L), Dexter Krokstedt (SD), Arne Nykänen (C), Sana Suljanovic (M) och Matti Björk (M) mot beslutet. Samuel Ek (KD), Thomas Söderström (L), Dexter Krokstedt (SD), Arne Nykänen (C), Sana Suljanovic (M) och Matti Björk (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanträdet

Arne Nykänen (C), Matti Björk (M), Samuel Ek (KD), Thomas Söderström (L), Fredrik Wiberg (M), Bo Larsson (-) och Inger Oja (M) föreslår att återremittera ärendet med motiveringen att de ekonomiska underlagen kompletteras så att de totala driftkostnaderna för naturreservatet framgår.

Evelina Rydeker (MP), Jonas Brännberg (SAV) och Carina Sammeli (S) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Dexter Krokstedt (SD) föreslår avslå kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Arne Nykänen med fleras förslag om återremiss under proposition och finner att kommunfullmäktige avslår förslaget.

Votering begärs och genomförs där en ja-röst innebär bifall till att ärendet ska avgöras idag och en nej-röst innebär bifall till att ärendet ska avgöras senare.

Efter rösträkning redovisar ordföranden att 60 röster har avlagts varav 39 ja-röster och 21 nej-röster. Omröstningen resulterar i att kommunfullmäktige bifaller Arne Nykänens med fleras förslag om minoritetsåterremiss då det sker på begäran av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna.

Dialog

Dialog har skett med kommunstyrelseförvaltningens detaljplan- och mark- och exploateringskontor, infrastruktur- och serviceförvaltningen sektioner för landskap/trafik och park/natur, avdelning miljö och bygg samt med kultur- och fritidsförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Beskrivning av naturreservatet Porsöberget i Luleå, KLF Hid: 2025.9948
- Kommunstyrelsens beslut 2024-12-02 § 312 Inriktning för bildandet av naturreservatet Porsöberget, KLF Hid: 2024.11708
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande bildande av naturreservatet Porsöberget, KLF Hid: 2025.9947
- Presentation - Bildande av naturreservat Porsöberget, KLF Hid: 2025.10059
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-09-22 § 60, KLF Hid: 2025.10138
- Kommunstyrelsens beslut 2025-10-06 § 226, KLF Hid: 2025.10613

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, samhällsomställningskontoret

§ 295

Bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget

Ärendenr 2025/1103-3.3.4.4

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Mjölkuddsberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara *Naturreservatet Mjölkuddsberget*.
2. Fastställa bifogad skötselplan (bilaga 5 till beskrivningen) att i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
3. De i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet.

Reservationer

Dexter Krokstedt (SD), Matti Björk (M), Samuel Ek (KD), Arne Nykänen (C) och Thomas Söderström (L) och Sana Suljanovic (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag om naturreservatsbildning för ett antal tätortsnära områden och skärgårdsöar. Enligt beslutet skulle förslagen tas fram gruppvis, där Mjölkuddsberget ingår i den första gruppen med målsättningen om ett inrättande under 2025.

Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-02 § 311 om inriktningen för naturreservatet och gav i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att fullfölja den formella processen för reservatsbildning.

Utifrån beslutad inriktning och föreslagen avgränsning av området har kommunstyrelseförvaltningen i samråd med berörda förvaltningar tagit fram ett förslag till bildande av naturreservatet. Förslaget uppfyller miljöbalkens krav på innehåll för ett reservatsbildningsbeslut och följer rådande norm för hur

sådana beslut bör utformas. Förslaget innehåller således syftena med reservatet, redovisning av skälen för beslutet, vilka föreskrifter som ska gälla i reservatet samt en skötselplan för området. Skötselplanen bifogas dokumentet.

Förslaget har, förutom till obligatoriska externa myndigheter, även remitterats till intresseföreningar och berörda sakägare. Eftersom kommunen är den enda markägaren är sakägarkretsen begränsad till ett fåtal, t ex ledningsrättsinnehavare.

Inkomna synpunkter har medfört några mindre justeringar i beskrivningar och skötselplan, vilket framgår i förslagets ärenderedogörelse, men inget som påverkar den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för reservatet.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-22 § 164 att återremittera ärendet med motiveringen: Vi yrkar på återremiss för utredning av reservatsbildningens påverkan på intilliggande fastigheter och för att vid behov ge förslag på alternativt skydd av naturvärden som inte begränsar verksamheter på intilliggande fastigheter.

Den i återremissen efterfrågade utredningen redovisas i PM Konsekvenser för angränsande fastigheter vid beslut om bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-11-17 § 79 föreslagit kommunfullmäktige besluta med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Mjölkuddsberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Mjölkuddsberget, och att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 5 till beskrivningen) att i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m, samt att de i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. Vid ärendets behandling reserverade sig Sana Suljanovic (M) och Samuel Ek (KD) mot beslutet.

Sammanträdet

Evelina Rydeker (MP) och Mathias Karvonen (V) föreslår bifalla samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Dexter Krokstedt (SD), Matti Björk (M), Samuel Ek (KD), Arne Nykänen (C) och Thomas Söderström (L) föreslår avslå samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag och Dexter Krokstedts med fleras förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller samhällsbyggnadsutskottets förslag.

Dialog

Dialog har skett med kommunstyrelseförvaltningens detaljplan- och mark- och exploateringskontor, infrastruktur- och serviceförvaltningens sektioner för landskap/trafik och park/natur, avdelning miljö och bygg samt med kultur- och fritidsförvaltningen

Beslutsunderlag

- Beskrivning av naturreservatet Mjölkuddsberget i Luleå kommun, KLF Hid: 2025.8701
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-09-22 § 164, KLF Hid: 2025.10443
- Konsekvenser för angränsande fastigheter vid beslut om bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget, KLF Hid: 2025.11611
- Ekonomiska konsekvenser av bildandet av naturreservatet Mjölkuddsberget, KLF Hid: 2025.11612
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget, KLF Hid: 2025.11610
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-11-17 § 79, KLF Hid: 2025.11977

§ 164

Bildandet av naturreservatet Mjölkuddsberget

Ärendenr 2025/1103-3.3.4.4

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med motiveringen: *Vi yrkar på återremiss för utredning av reservatsbildningens påverkan på intilliggande fastigheter och för att vid behov ge förslag på alternativt skydd av naturvärden som inte begränsar verksamheter på intilliggande fastigheter.*

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram förslag om naturreservatsbildning för ett antal tätortsnära områden och skärgårdsöar. Enligt beslutet skulle förslagen tas fram gruppvis, där Mjölkuddsberget ingår i den första gruppen med målsättningen om ett inrättande under 2025.

Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-02 § 311 om inriktningen för naturreservatet och gav i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att fullfölja den formella processen för reservatsbildning.

Utifrån beslutad inriktning och föreslagen avgränsning av området har kommunstyrelseförvaltningen i samråd med berörda förvaltningar tagit fram ett förslag till bildande av naturreservatet. Förslaget uppfyller miljöbalkens krav på innehåll för ett reservatsbildningsbeslut och följer rådande norm för hur sådana beslut bör utformas. Förslaget innehåller således syftena med reservatet, redovisning av skälen för beslutet, vilka föreskrifter som ska gälla i reservatet samt en skötselplan för området. Skötselplanen bifogas dokumentet.

Förslaget har, förutom till obligatoriska externa myndigheter, även remitterats till intresseföreningar och berörda sakägare. Eftersom kommunen är den enda markägaren är sakägarkretsen begränsad till ett fåtal, t ex ledningsrättsinnehavare.

Inkomna synpunkter har medfört några mindre justeringar i beskrivningar och skötselplan, vilket framgår i förslagets ärenderedogörelse, men inget som påverkar den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för reservatet.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-08-25 § 53 föreslagit kommunfullmäktige besluta med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Mjölkuddsberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Mjölkuddsberget. Fastställa bifogad skötselplan (bilaga 5 till beskrivningen) att i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. De i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. Vid ärendets behandling reserverade sig Samuel Ek (KD) och Sana Suljanovic (M) mot beslutet.

Kommunstyrelsen har 2025-09-08 § 206 föreslagit kommunfullmäktige besluta med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att bilda naturreservatet Mjölkuddsberget med den avgränsning och det innehåll som framgår av bifogad beskrivning med tillhörande bilagor. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i bilaga 1 till beskrivningen, med de gränser som slutligen utmärks i fält. Naturreservatets namn ska vara Naturreservatet Mjölkuddsberget. Fastställa bifogad skötselplan (bilaga 5 till beskrivningen) att i enlighet med 3 § förordningen (1998:1242) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. De i bifogad beskrivning angivna föreskrifterna gäller i reservatet med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd m.m. för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. Vid ärendets behandling reserverade sig Arne Nykänen (C), Thomas Söderström (L), Matti Björk (M), Sana Suljanovic (M), Samuel Ek (KD) och Bo Larsson (-) mot beslutet.

Sammanträdet

Arne Nykänen (C), Samuel Ek (KD), Thomas Söderström (L), Matti Björk (M), Dexter Krokstedt (SD), Carina Sammeli (S), Jonas Brännberg (SAV) och Mathias Karvonen (V) föreslår återremittera ärendet med motiveringen: *Vi yrkar på återremiss för utredning av reservatsbildningens påverkan på intilliggande fastigheter och för att vid behov ge förslag på alternativt skydd av naturvärden som inte begränsar verksamheter på intilliggande fastigheter.*

Evelina Rydeker (MP) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Arne Nykänen med fleras förslag om återremiss under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har skett med kommunstyrelseförvaltningens detaljplan- och mark- och exploateringskontor, infrastruktur- och serviceförvaltningen sektioner för landskap/trafik och park/natur, avdelning miljö och bygg samt med kultur- och fritidsförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2024-12-02 § 311, KLF Hid: 2024.11707
- Beskrivning av naturreservatet Mjölkuddsberget i Luleå kommun, KLF Hid: 2025.8701
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget, KLF Hid: 2025.8700
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-08-25 § 53, KLF Hid: 2025.9003
- Kommunstyrelsens beslut 2025-09-08 § 164, KLF Hid: 2025.9707

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, samhällsomställningskontoret

2025-06-12

Beskrivning av naturreservatet Mjölkuddsberget i Luleå kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Mjölkuddsberget
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	53 ha (varav land 48 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Bergviken 5:10 och Ytternviken 17:32, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett skogsområdes värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Området ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att tillgodose behovet av naturupplevelser, friluftsliv och rekreation i ett bostadsnära naturområde. Lämningar av tidigare mänsklig verksamhet ger kulturhistoriska värden som också ska värnas.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklats som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.
- Tillgodose funktionen som värdekärna i anslutning till en viktig ekologisk och social grön korridor i stadsbygdens grönstruktur.

2025-06-12

- Områdets kulturmiljövärden bevaras och tydliggörs.
- Området undantas från skogsbruk, exploatering och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Äldre skog med därtill förknippade strukturer, substrat och arter bevaras och utvecklas för sina naturvärden. Det innebär bland annat att gamla träd ska gynnas vid skötseln och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- Lövskog och lövträd kan gynnas där det inte står i konflikt med bevarandet av äldre tallskog.
- Kulturpräglade naturmiljöer, såsom före detta odlingsmarker och trädgårdar, sköts så att deras karaktär, natur- och kulturmiljövärden bevaras och utvecklas. Särskild vikt läggs vid naturvärden knutna till äldre, döda och döende lövträd.
- Naturvärden knutna till strandskog och landhöjningssuccessioner bevaras och utvecklas. Det innebär att sådana biotoper i huvudsak lämnas för fri utveckling, men begränsade åtgärder för att gynna rekreativevärden och värden knutna till lövträd och lövskog kan bli aktuella.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda spår, leder, grillplatser, utsiktsplatser och informationstavlor.
- Längs markerade stigar kan högre grad av öppenhet i vegetationen tillåtas, för tillgänglighet och trygghet. Men av pedagogiska skäl bör stigar även finnas i mer naturligt utvecklad skog.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

Skälen för beslutet

Skälen för bildandet av naturreservatet är de höga natur- och rekreationsvärdena knutna till en omväxlande och lättillgänglig skogsmiljö. Här finns gammal gles tallskog och hållmarker, men även frisk barrblandskog och frodigare lövdominerade områden, bland annat i form av landhöjningsskogar i de strandnära delarna och igenväxande gamla odlingar, som alla bidrar till reservatets skyddsvärde. Området har likväl höga rekreativa värden med elljusspår, ett nätverk av vältrampade stigar och en utsiktspunkt högst upp på berget där man kan blicka ut över landskapet runt Luleå.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och rekreationsvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar samt skada, ta bort eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar eller delar därav.
2. Skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla, anordna upplag, tippa, gräva, muddra eller bedriva täkt i någon form.
3. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
4. Anlägga väg.
5. Släppa ut eller sprida gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnärsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.
6. Plantera eller föra in växt-, djur- eller svampart.
7. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.

Vidare är det utan Luleå kommuns tillstånd inom hela reservatet förbjudet att:

8. Sätta upp tavla, plakat eller skylt.
9. Anlägga stängsel eller ledning i luft, mark eller vatten.

Undantag från föreskrifterna i punkt A:

2025-06-12

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § i detta beslut).
2. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av vägar och andra anläggningar.
3. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll och utvecklande av stigar, spår och andra mindre anläggningar för friluftslivets behov.
4. Ledningsgator får röjas och trädsäkras i enlighet med tillämpliga föreskrifter för respektive ledning.
5. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för anläggande, drift, underhåll och tillsyn av järnväg med tillhörande anläggningar, arbetsvägar och ersättningsvägar inom området markerat på karta i bilaga 3.
6. Anläggningar för kommunens vattenförsörjning såsom nytt vattentorn, ledningar och tillhörande anordningar får uppföras. Anläggningarna ska uppföras med minsta möjliga ingrepp i de värden reservatet avser skydda och ska föregås av samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken, i det fall de inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken.
7. Instängsling av VA-anläggning av säkerhetsskäl får utföras, men ska begränsas till att omfatta det minsta möjliga område som behövs för det ändamålet.
8. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av invasiva främmande arter.
9. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
10. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla att följande åtgärder kan komma att utföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Utmärkning av reservatet.

2025-06-12

2. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar.
3. Anläggande och underhåll av stigar, spår och andra anläggningar för friluftslivets behov.
4. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
5. Genomförande av återkommande naturvårdsinriktade och för friluftsliv och kulturmiljövården gynnande skötselåtgärder, såsom avverkning av träd för att gynna naturvärdesträd, röja bort gran för att gynna lövträd, röjning av buskar och träd på mark med öppen ört- och gräsdominerad vegetation, underhåll av brynvegetation, slåtter, röjning och gallring längs vissa stigar för att skapa glesa och luckiga bestånd, eller annan åtgärd för att gynna skogsstruktur och trädslagsblandning som är gynnsam ur naturvårdessynpunkt och för förutsättningarna för rödlistade eller på annat sätt missgynnade eller skyddsvärda arter.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd och delar därav, eller i övrigt genom att t ex gräva upp eller plocka mossor, lavar och svampar, eller gräva upp örter, gräs, halvgräs och ormbunkar.
2. Skada eller störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt samt att fånga, flytta eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur.
3. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, inrista, gräva eller måla.
4. Sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, göra inskrift eller andra markeringar på träd eller i naturen i övrigt.
5. Fånga eller insamla ryggradslösa djur.
6. Elda, annat än i av naturvårdsförvaltaren iordningställda eldstäder.
7. Medföra ej kopplad hund, katt eller annat sällskapsdjur.
8. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.
9. Framföra vattenskoter.

2025-06-12

10. Ta ved. Endast egen medhavd ved eller ved från av förvaltaren iordningställda vedförråd får användas.

Undantag från föreskrifterna i punkt C:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.
3. Fiske och jakt i enlighet med gällande lagstiftning är tillåtet i området.
4. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
5. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

Andra föreskrifter och bestämmelser som gäller för området

Förbud mot terrängkörning

Området omfattas av ett förbud mot körning i terräng med motordrivet fordon, beslutat av Luleå kommun.

Detaljplan

Området omfattas av detaljplaner med angiven användning "Park eller plantering", "Natur" samt ett mindre område för högspänningsledning.

Kulturhistoriska lämningar

I sydvästra hörnet av området, på platsen där det tidigare låg några gårdar vid angränsande odlingsmarker, finns idag kulturhistoriska lämningar. Det är tre husgrunder och en övrig terrassering.

Redogörelse för ärendet

Mjölkuddsberget har varit reserverat som grönområde sedan åtminstone 1967, när stadsplanen för området togs fram. Delar av berget hade fram till dess varit inhägnat och avlyst som militärt område. I den fördjupade översiktsplanen för Luleå tätort som antogs 1993 rekommenderas att friluftslivets intressen skulle prioriteras.

I kommunens översiktsplan från 2013 angavs ett antal områden som utredningsområden för nya naturreservat, där Mjölkuddsberget var ett av de utpekade områdena, och som en följd av detta gav kommunstyrelsen i uppdrag till dåvarande samhällsutvecklingskontoret att ta fram förslag till beslut om naturreservatsbildning (2016-12-05 § 282).

2025-06-12

I Grönplan Luleå som antogs av kommunstyrelsen 2020 angavs Mjölkuddsberget som en betydelsefull del i den övergripande grönstrukturen med höga värden för ekosystemtjänsterna biologisk mångfald och rekreation och hälsa.

I den nu gällande översiktsplanen (antagen 2021) är rekommendationen att Mjölkuddsberget ska inrättas som kommunalt naturreservat och kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram beslutshandlingar för naturreservatet med målsättningen om ett bildande under 2025.

Ärendet har remitterats till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogssameby, Lumire, Luleå Energi, Naturskyddsföreningen i Luleå, Norrbottens ornitologiska förening, Friluftsrämjandet i Luleå, Luleå jaktvårdsklubb, Trafikverket, Vattenfall Eldistribution AB, Teracom samt Stadsberget i Luleå AB.

Yttranden har inkommit från länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Vattenfall, Gällivare skogssameby, Lumire, Luleå jaktvårdsklubb samt Trafikverket. Kommunens kommentarer, ställningstaganden och eventuella ändringar som följd av yttrandena markeras *kursivt*.

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen påtalar båda i sina yttrande att det finns kulturhistoriska lämningar, några husgrunder bland annat, som bör värnas så att de bevaras. *Beskrivningen i reservatsbeslut och skötselplan kompletteras med den uppgiften och i skötselplanen införs en skrivning om att visa vederbörlig hänsyn för att undvika skador på lämningarna.*

Vattenfall och Lumire meddelar att de har inget att erinra. Gällivare skogssameby meddelar att de inte har något att erinra mot reservatsbildningen och att de ser positivt på att områden med höga naturvärden ges långsiktigt skydd. Man ber också att kommunen i fortsatt planering, förvaltning och skötsel av reservatet tar hänsyn till renar och renskötseln. *Skötseln kommer att ske med denna hänsyn. Att bevara och utveckla naturvärden knutna till äldre skog med kontinuitet är generellt gynnsamt för renar och renbete.*

Luleå jaktvårdsklubb avger ingen erinran men framför att de välkomnar att fiske och jakt ska vara tillåtet i området.

Trafikverket meddelar i sitt yttrande att de anser att hänsyn tagits till korridoren för Norrbotniabana som utgör riksintresse.

Stadsberget i Luleå AB har inkommit med ett yttrande där man uttrycker att man "inte delar förslaget att avsätta området som naturreservat", med motiv som vi tolkar som invändningar mot kommunens planering av markanvänd-

2025-06-12

ning i stort samt att platsen skulle vara lämplig att exploatera för en hotellbyggnad. Man framför även att reservatet kommer att beröra Stadsbergets markområde i form av servitut på toppen av berget, deras bergrumanläggning och fastigheter mot Björkskatafjärden. *Bildande av naturreservat av området finner stöd i befintliga plandokument, såväl gällande detaljplan som översiktsplan. Reservatsbildningen kommer inte att beröra bergrummet eller nämnda fastigheter. Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning i de rättigheter som följer av servitutet. Synpunkterna lämnas därför utan åtgärd.*

Kommunens bedömning

Området utgör ett tätortsnära naturområde som är värdefullt såväl ur naturvårdssynpunkt som för rekreation. Reservatet omfattar skogar och andra naturtyper som hyser förutsättningar för en stor mångfald av växter och djur knutna till opåverkade miljöer. I området förekommer ett flertal rödlistade, fridlysta och andra ovanliga arter. Mot bakgrund av närheten till tätorten och bebyggelsen i angränsande bostadsområde har området också stor betydelse för friluftslivsaktiviteter och upplevelsen av orörd natur.

Skogsavverkning, dikning eller andra åtgärder som skadar mark eller vegetation på land eller i vatten, byggande av anläggningar eller andra exploateringar skulle innebära att områdets naturvärden och opåverkade och ostörda karaktär förstörs. Sådana åtgärder riskerar även att hindra eller avhålla allmänhetens tillgång till naturområdet. Med tanke på skogens historik och struktur har den goda förutsättningar att stärka naturvärdena ytterligare om den tillåts utvecklas genom naturliga processer och hänsynsfull skötsel. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Ett reservatsbildande av området ligger i linje med arbetet mot uppfyllandet av nationella och regionala miljökvalitetsmål. Naturreservatet bidrar till att målen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* och *God bebyggd miljö* kan uppfyllas. Bland de globala Agenda 2030-målen berörs främst mål 15, *Ekosystem och Biologisk mångfald* samt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*. Mjölkuddsbergets geografiska läge ger goda förutsättningar för att bidra till folkhälsan. Inom den nationella folkhälsopolitikens målområde 5, Boende och närmiljö, påtalas att grönska och natur är viktiga resurser för hälsa som gynnar fysisk aktivitet, lek och friluftsliv. Tillgänglighet till bostadsnära natur kan ha särskilt stor betydelse för socioekonomiskt svagare grupper. Reservatsbildandet bidrar uppenbart till Sveriges samtliga tio friluftslivsmål.

Inne i berget finns ett f d militärt bergrum som idag disponeras av en annan aktör. Bergrummet omfattas inte av reservatsbildningen.

De rester och spår som finns på bergets yta efter de militära anläggningarna ingår som kulturbärande kvaliteter i reservatet. På berget finns också stadens

dricksvattenreservoar med tillhörande ledningar vilka ingår i reservatsområdet. Reservatsföreskrifterna utformas så att de inte begränsar drift och utveckling av dessa anläggningar.

Luleå kommun bedömer att en naturreservatsbildning är förenligt med kommunens översiktsplan. Där anges markanvändningen Natur med rekommendationen att området ska inrättas som nytt naturreservat. I gällande detaljplaner för området är användningen "Park eller plantering" respektive "Natur". Kommunen bedömer att bildandet av reservatet inte strider mot planbestämmelserna och att beslutet därmed är förenligt med 7 kap 8 § miljöbalken.

Reservatet ingår i ett område som är av betydelse för totalförsvaret och Luleå flygplats och som enligt 3 kap 8-9 § miljöbalken så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka dessa intressen. Luleå kommun bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar bedrivandet av dessa verksamheter. Området berörs av en korridor för planerad järnväg som är riksintresse enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Eftersom reservatsföreskrifterna, genom ett undantag, är utformade så att reservatet inte ska hindra en framtida järnväg i området bedömer kommunen att riksintresset inte påverkas. Området ligger också inom riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap § 2 och kommunen bedömer att reservatsbildningen inte heller påverkar det riksintresset i negativ riktning. Luleå kommun bedömer därför att reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Luleå kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap 25 § miljöbalken att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts är nödvändiga för att bevara de höga natur- och rekreationsvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Beskrivning av området

Area: ca 53 ha, varav land ca 48 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 47 ha, varav produktiv skog ca 34 ha
Kulturmark ca 1 ha
Vattenområde ca 5 ha

Mjölkuddsberget är något av en oas av grönska mitt i ett annars hårt exploaterat område, på tre sidor omgivet av industriområden och bostäder. På den fjärde sidan, mot nordost, ansluter Björkskatafjärdens vattenspegel.

Det ca 60 meter höga berget utgör en av de högre punkterna i det i övrigt flacka landskapet kring Luleå tätort. Det innebär att berget var en av de första

2025-06-12

kobbarna som stack upp ur havet när landet började resa sig efter det att inlandsisen dragit sig tillbaka från området. Vågornas verkan på den exponerade lilla ön medförde att det mesta av finmaterialet spolades bort från de högsta delarna. Detta skeende ger ännu idag grundförutsättningarna för vegetationens sammansättning och fördelning över berget.

Således kännetecknas de högsta delarna av karga förhållanden där endast ett fläckvis förekommande tunt jordtäckte ger utrymme för växtlighet att få fäste. Här växer en gles tallskog, huvudsakligen på torra markförhållanden. På bergets sluttningar där friska markförhållanden råder och där jordtäcktet är mindre påverkat av svallning är skogen mer sluten och har större graninslag. Nedanför själva berget, på stranden mot Björkskatafjärden, finns en fuktig-våt strandlövskog. I kanten på bergets västra sida låg tidigare några gårdar med angränsande odlingsmarker. Dessa är idag bortrivna, och gårdstomter och odlingar är halvt igenvuxna med lövdominerade dungar och värdefulla brynmiljöer. Spåren av gårdarna syns i form av några husgrunder som utgör kulturhistoriska lämningar.

Berget har under stora delar av 1900-talet varit inhägnat och avlyst för militära ändamål och skogen har därför lämnats orörd. Det märks framför allt på inslaget av gamla tallar som finns spridda över området, med åldrar på åtminstone uppåt 200 år – eller högre än så bland de träd som växer högst upp på hållmarkerna. Tallarna har ofta vida kronor, vilket bekräftar bilden att skogen under en period varit glesare, framför allt på de övre delarna av berget.

Björkskatafjärdens vattennivå har höjts och stabiliserats i och med innerfjärdsprojektet på 1990-talet då fördämningar byggdes i vardera änden av fjärdsystemet. Det har givit ekologiska följder både i vattenmiljön och i reservatets strandzon. Landhöjningens och vattenståndsfuktuationernas effekter som annars präglar Bottenvikens naturliga strandmiljöer har här därmed minskat.

Jordarterna i reservatet fördelar sig på ett typiskt sätt för en bergknalle under högsta kustlinjen vid Bottenvikskusten. Högst upp saknas i stort sett jordtäckte och där går berget i dagen, endast överlagrat av klapperstensfält på några ställen. Längre ner längs sluttningarna finns den ursprungliga moränen kvar, även den svallad i olika grad och längst ner har de urspolade finsedimenten ansamlats. De sistnämnda finns inom reservat i lågområdet närmast stranden mot Björkskatafjärden och på andra sidan berget, vid de gamla odlingsmarkerna. Den underliggande berggrunden består av granodiorit med viss ådergnejsomvandling och kan studeras i de kalspolade hållarna på bergets topp.

Mycket av naturvärdena i området är knutna till den gamla tallskogen. Ett relativt stort inslag av död ved, framför allt av tall, förekommer, vilket är slående med tanke på det tätortsnära läget och skogens trots allt påverkade ka-

2025-06-12

raktär. Flera av de riktigt grova tallarna, men även träd av klenare dimensioner, har fallit ut.

Barrblandskogen som omger berget är relativt variationsrik avseende åldrar, täthet och trädslagsblandning. Små kärr och lövbestånd bidrar här till. De gamla odlingarna i områdets västra del, som idag har nått en ganska långt gången igenväxning, hyser höga värden knutna till löv i dungar, stråk och som solitärer. Långa bryn kring de kvarvarande öppna ängsmiljöerna ger förutsättningar för pollinatörer och andra organismer som gynnas av solbelysta strukturer. Mycket död ved har börjat produceras, bland annat av säl, hägg och björk. Här finns även kvarstående kulturväxter som röda vinbär, syren och lönn. Strandlövskogen mot Björkskatafjärden stärker också reservatets mångfald.

Bland arter som indikerar kontinuitet och höga naturvärden har hittats bland annat reliktbok, talticka, granticka och motaggsvamp. I lövskogen vid odlingarna finns ett fynd av koralltaggsvamp på en låga av lönn.

Mot bakgrund av det centrala läget och närheten till bebyggelsen i angränsande bostadsområden har området också stor betydelse för rekreation och upplevelsen av orörd natur. Den öppna talskogen, hållmarkerna och de allmänt varierade äldre skogsmiljöerna är tilltalande för besökare som kan nyttja elljusspår, nätverket av vältrampade stigar och utsiktspunkten högst upp på berget.

Hur man överklagar

Beslut om bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget kan överklagas hos länsstyrelsen enligt bilaga 4.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Bilagor

1. Naturreservatets avgränsning
2. Översiktskarta
3. Järnvägsområde, riksintresse enligt 3 kap 8 § miljöbalken
4. Hur man överklagar
5. Skötselplan

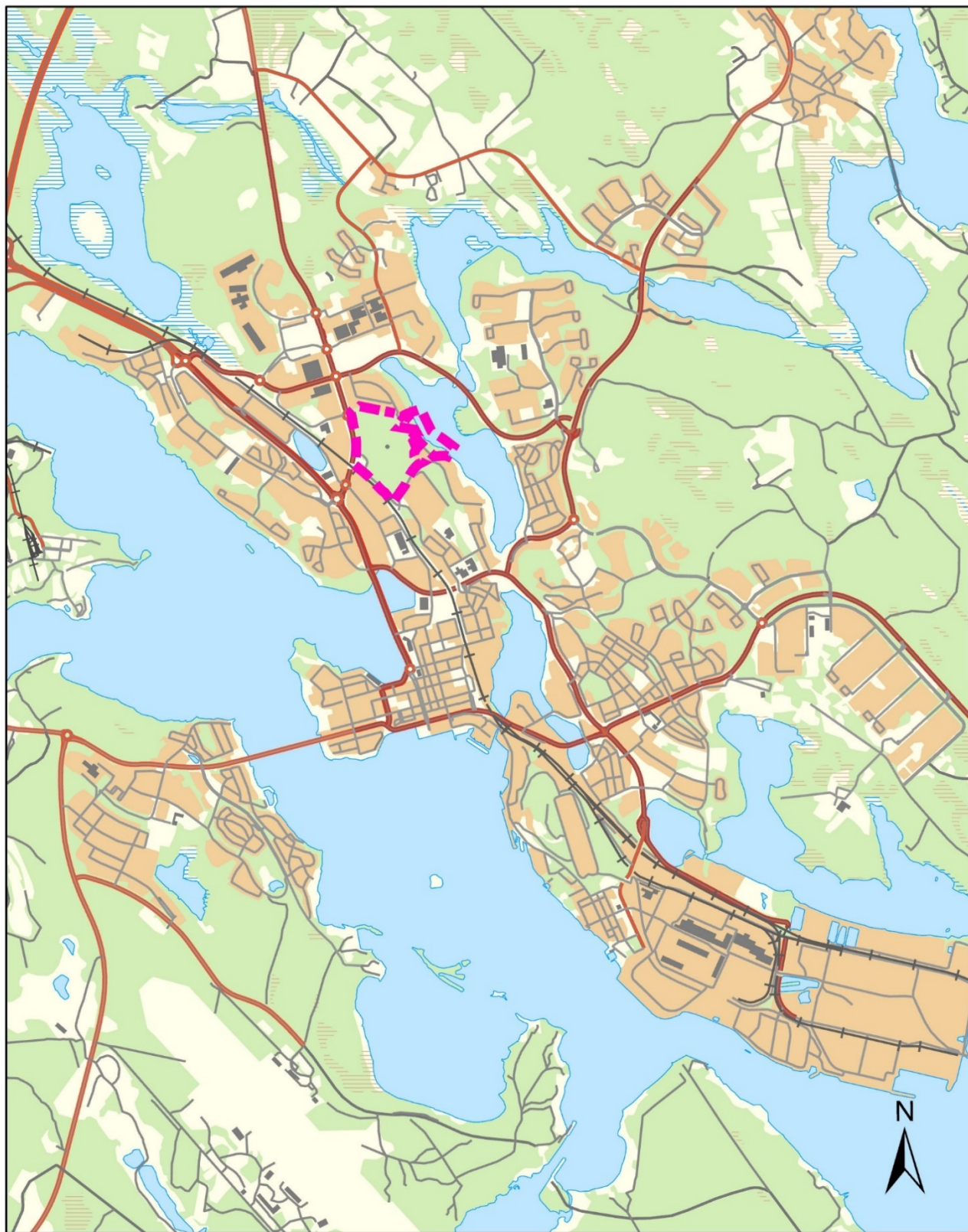
Bilaga 1

Naturresevatets avgränsning

Bilaga 2

Översiktskarta

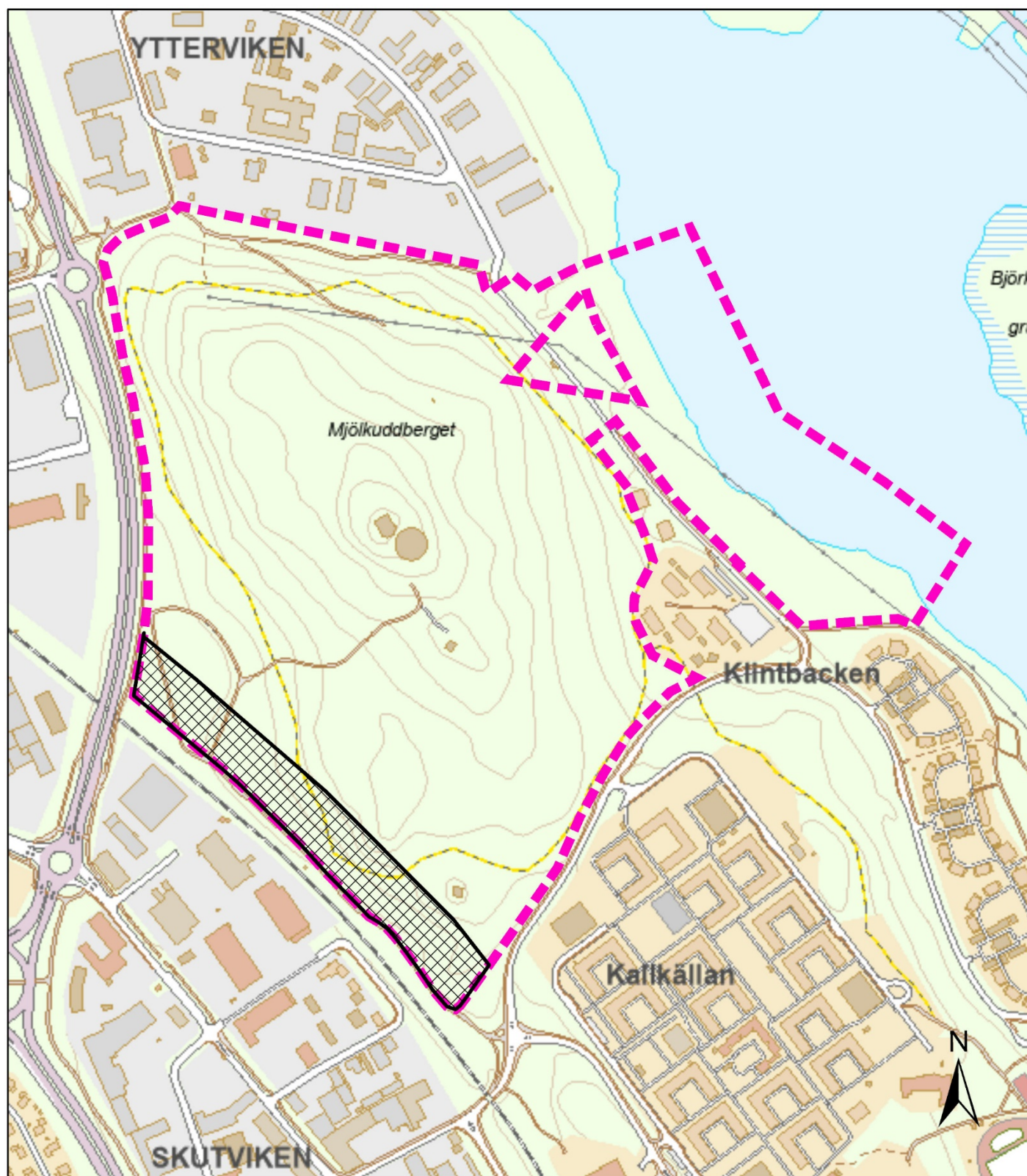

 Gräns för naturreservatet Mjölkuddsberget

0 0,75 1,5 3 Kilometer

Bilaga 3

Järnvägsområde, riksintresse enligt 3 kap 8 § miljöbalken

 Gräns för naturreservatet Mjölkuddberget
 Järnvägsområde

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Bilaga 4

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen.

Tala om vilket beslut ni överklagar eller om det är en del av beslutet ni överklagar. Ange också varför ni anser att beslutet är felaktigt och vilken ändring som ni vill ha.

Bifoga handlingar och annat som ni anser stöder er uppfattning,

Överklagandet skall lämnas in eller skickas till **Luleå kommun**. För att överklagandet skall kunna prövas måste handlingarna ha inkommit till kommunen senast **inom tre veckor** från den dag då ni fick del av beslutet.

Har ert överklagande kommit i rätt tid kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen, om beslutsfattaren inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress.

Överklagandet skickas till:

Luleå kommun
971 85 Luleå

eller via e-post:
lulea.kommun@lulea.se

Bilaga 5

Skötselplan för naturreservatet Mjolkuddsberget

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av naturreservatet Mjolkuddsberget. Vid planering och utförande av skötseln ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också följas.

2. Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett skogsområdes värdefulla naturmiljö med dess förutsättningar att hysa stor biologisk mångfald. Området ska ge förutsättningar för att ingående naturtypers naturligt associerade habitat och arter ska kunna fortleva och sprida sig. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att tillgodose behovet av naturupplevelser, friluftsliv och rekreation i ett bostadsnära naturområde. Lämningar av tidigare mänsklig verksamhet ger kulturhistoriska värden som också ska värnas.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till naturligt utvecklad skog och andra naturtyper.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklats som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.
- Tillgodose funktionen som värdekärna i anslutning till en viktig ekologisk och social grön korridor i stadsbygdens grönstruktur.
- Områdets kulturmiljövärden bevaras och tydliggörs.
- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Äldre skog med därtill förknippade strukturer, substrat och arter bevaras och utvecklas för sina naturvärden. Det innebär bland annat att gamla träd ska gynnas vid skötseln och död ved ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

2025-06-12

- Lövskog och lövträd kan gynnas där det inte står i konflikt med bevarandet av äldre tallskog.
- Kulturpräglade naturmiljöer, såsom före detta odlingsmarker och trädgårdar, sköts så att deras karaktär, natur- och kulturmiljövärden bevaras och utvecklas. Särskild vikt läggs vid naturvärden knutna till äldre, döda och döende lövträd.
- Naturvärden knutna till strandskog och landhöjningssuccessioner bevaras och utvecklas. Det innebär att sådana biotoper i huvudsak lämnas för fri utveckling, men begränsade åtgärder för att gynna rekreationsvärden och värden knutna till lövträd och lövskog kan bli aktuella.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda spår, leder, grillplatser, utsiktsplatser och informationstavlor.
- Längs markerade stigar kan högre grad av öppenhet i vegetationen tillåtas, för tillgänglighet och trygghet. Men av pedagogiska skäl bör stigar även finnas i mer naturligt utvecklad skog.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom vandring, skidåkning, bär- och svamplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

3. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Mjölkuddsberget
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	53 ha (varav land 48 ha)

2025-06-12

Berörda fastigheter och ägare:	Bergviken 5:10 och Ytterviken 17:32, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

4. Beskrivning av området och dess värden

Naturtyper:	Skogsmark ca 47 ha, varav produktiv skog ca 34 ha Kulturmark ca 1 ha Vattenområde ca 5 ha
-------------	---

Mjölkuddsberget är något av en oas av grönska mitt i ett annars hårt exploaterat område, på tre sidor omgivet av industriområden och bostäder. På den fjärde sidan, mot nordost, ansluter Björkskatafjärdens vattenspegel.

Det ca 60 meter höga berget utgör en av de högre punkterna i det i övrigt flacka landskapet kring Luleå tätort. Det innebär att berget var en av de första kobbarna som stack upp ur havet när landet började resa sig efter det att inlandsisen dragit sig tillbaka från området. Vågornas verkan på den exponerade lilla ön medförde att det mesta av finmaterialet spolades bort från de högsta delarna. Detta skeende ger ännu idag grundförutsättningarna för vegetationens sammansättning och fördelning över berget.

Således kännetecknas de högsta delarna av karga förhållanden där endast ett fläckvis förekommande tunt jordtäckte ger utrymme för växtlighet att få fäste. Här växer en gles tallskog, huvudsakligen på torra markförhållanden. På bergets sluttningar där friska markförhållanden råder och där jordtäcket är mindre påverkat av svallning är skogen mer sluten och har större graninslag. Nedanför själva berget, på stranden mot Björkskatafjärden, finns en fuktig-våt strandlövskog. I kanten på bergets västra sida låg tidigare några gårdar med angränsande odlingsmarker. Dessa är idag bortrivna, och gårdstomter och odlingar är halvt igenvuxna med lövdominerade dungar och värdefulla brynmiljöer. Spåren av gårdarna syns i form av några husgrunder som utgör kulturhistoriska lämningar.

Berget har under stora delar av 1900-talet varit inhägnat och avlyst för militära ändamål och skogen har därför lämnats orörd. Det märks framför allt på inslaget av gamla tallar som finns spridda över området, med åldrar på åtminstone uppåt 200 år – eller högre än så bland de träd som växer högst upp på hållmarkerna. Tallarna har ofta vida kronor, vilket bekräftar bilden att skogen under en period varit glesare, framför allt på de övre delarna av berget.

Björkskatafjärdens vattennivå har höjts och stabiliserats i och med innerfjärdsprojektet på 1990-talet då fördämningar byggdes i vardera änden av fjärdsystemet. Det har givit ekologiska följder både i vattenmiljön och i reservatets strandzon. Landhöjningens och vattenståndsfuktuationernas effekter som annars präglar Bottenvikens naturliga strandmiljöer har här därmed minskat.

Jordarterna i reservatet fördelar sig på ett typiskt sätt för en bergknalle under högsta kustlinjen vid Bottenvikskusten. Högst upp saknas i stort sett jordtäckte och där går berget i dagen, endast överlagrat av klapperstensfält på några ställen. Längre ner längs sluttningarna finns den ursprungliga moränen kvar, även den svallad i olika grad och längst ner har de urspolade finsedimenten ansamlats. De sistnämnda finns inom reservat i lågområdet närmast stranden mot Björkskatafjärden och på andra sidan berget, vid de gamla odlingsmarkerna. Den underliggande berggrunden består av granodiorit med viss ådergnejsomvandling och kan studeras i de kalspolade hållarna på bergets topp.

Mycket av naturvärdena i området är knutna till den gamla tallskogen. Ett relativt stort inslag av död ved, framför allt av tall, förekommer, vilket är slående med tanke på det tätortsnära läget och skogens trots allt påverkade karaktär. Flera av de riktigt grova tallarna, men även träd av klenare dimensioner, har fallit ut.

Barrblandskogen som omger berget är relativt variationsrik avseende åldrar, täthet och trädslagsblandning. Små kärr och lövbestånd bidrar här till. De gamla odlingarna i områdets västra del, som idag har nått en ganska långt gången igenväxning, hyser höga värden knutna till löv i dungar, stråk och som solitärer. Långa bryn kring de kvarvarande öppna ängsmiljöerna ger förutsättningar för pollinatörer och andra organismer som gynnas av solbelysta strukturer. Mycket död ved har börjat produceras, bland annat av sälg, hägg och björk. Här finns även kvarstående kulturväxter som röda vinbär, syren och lönn. Strandlövskogen mot Björkskatafjärden stärker också reservatets mångfald.

Bland arter som indikerar kontinuitet och höga naturvärden har hittats bland annat reliktbok, tallticka, granticka och motaggsvamp. I lövskogen vid odlingarna finns ett fynd av koralltaggsvamp på en låga av lönn.

Mot bakgrund av det centrala läget och närheten till bebyggelsen i angränsande bostadsområden har området också stor betydelse för rekreation och upplevelsen av orörd natur. Den öppna tallskogen, hållmarkerna och de allmänt varierade äldre skogsmiljöerna är tilltalande för besökare som kan nyttja elljusspår, nätverket av vältrampade stigar och utsiktspunkten högst upp på berget.

5. Generella mål och åtgärder

5.1. Naturvärden

Skötselmål

Det övergripande målet för skötseln är att bibehålla och höja de natur- och rekreationsvärden som är förknippade med gammal barrblandskog, fritt utvecklade strandsuccessioner och lövrika kulturmarker. Grovstammiga och vidkroniga gamla tallar ska specifikt prioriteras i skötseln.

Då områdets skogar har varierad struktur beroende på brukningshistorik och nyttjande är förutsättningarna att nå målet skiftande i olika delar. Skogen är i viss mån påverkad av tidigare användning av området för försvarsändamål, då framför allt toppen av berget var glesare beskogat. Dock har det av allt att döma funnits ett skogsskikt över hela området kontinuerligt sedan berget steg ur havet efter den senaste istiden. Inslaget av gamla tallar vittnar om att något storskaligt rationellt skogsbruk aldrig förekommit, även om ett extensivt uttag av träd säkert har skett under perioder. Om skogen helt lämnas till fri utveckling kan man förutse att naturliga processer kommer att innebära att skogen tättnar alltmer med ett större graninslag, framför allt i de lägre delarna av berget.

Det generella förhållningssättet är att skogen i reservatet i hög grad ska lämnas för fri utveckling för att på så sätt ge möjlighet att utveckla strukturer som kännetecknar naturskogar; såsom höga maxåldrar, en större åldersspridning, en ökande andel död ved och där naturliga processer och störningar ska tillåtas ha ett naturligt förlopp. För att gynna de rekreativa kvaliteterna kan dock vissa områden och stråk tillåtas vara mer tillrättalagda. Generellt ska äldre träd och andra naturvärdesträd gynnas av aktiva skötselåtgärder där de frihuggs för att vinna fördelar i konkurrensen om ljuset.

I området finns även kulturhistoriska lämningar där kulturmiljövärdet kan tillåtas vara styrande för skötseln.

Skötselåtgärder

Grundprincipen är att naturen inom reservatet ska lämnas för fri utveckling där inte annat sägs i nedan beskrivna delområden.

Avverkning av träd och annan skötsel kan komma ifråga inom delområden där detta bedöms vara gynnsamt för naturvärdet och bidra till uppfyllande av syftet för reservatet.

I första hand ska allt borttagande av träd ske genom avdödning av de stående stammarna genom ringbarkning eller bläckning. I vissa fall kan avverkning

vara aktuellt om det bedöms mer lämpligt. All avverkning ska utföras med skonsamma manuella metoder. De avverkade träden ska lämnas såsom blivande lågor i skogen. I undantagsfall kan större uttag av träd bli aktuellt varvid uttransport kan komma ifråga. Detta ska i så fall ske med skonsamma metoder, med häst eller fyrhjuling, om de inte kan nås med skogsmaskin från befintliga vägar.

All avverkning och annan avdödning av träd ska göras utifrån bedömning att det bidrar till målet med skötseln, för att säkerställa syftet med reservatet.

Röjningrester lämnas i skogen.

5.2. Värden för friluftsliv och rekreation

Skötselmål

Det övergripande målet för skötseln är att ge goda förutsättningar för friluftslivsaktiviteter och naturupplevelser i orörd natur.

Skötselåtgärder

Skogen sköts huvudsakligen med sikte mot naturvårdsmålen ovan, vilket också ger förutsättningar för upplevelsevärden för människor. Elljusspår och stigar röjs vid behov. Träd som fallit över dessa stråk tas bort, men med hänsyn till naturvårdsmålen ska dessa läggas åt sidan där de lämnas kvar i skogen. Befintliga anläggningar, vägar och stigar underhålls vid behov.

5.3. Kulturmiljövärden

Skötselmål

Kulturhistoriska lämningar såsom rester av försvarsanläggningar och gamla husgrunder ska skötas så att de bevaras och synliggörs.

Skötselåtgärder

Bedömningar görs i det enskilda fallet för vilken skötsel som är lämplig för att hitta balansen mellan de olika skötselmålen.

5.4. Anläggningar och information

Skötselmål

Målet med skötseln är att ge information till besökarna som belyser områdets värden och sevärdheter samt vilka föreskrifter som gäller i reservatet. Området ska vara inbjudande och tillgängligt och de anläggningar som finns ska hållas i gott skick.

De anläggningar som finns är huvudsakligen elljusspåret och ett par utsiktsplatser med grillplats.

Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt nationell standard.

Anläggningarna är markerade på kartan i bilaga 3.

Skötselåtgärder

Minst två informationstavlor sätts upp vid lämpliga entréer till reservatet. På tavlorna ska anges områdets värden, varför det är skyddat, vilka föreskrifter som gäller, vem som är förvaltare samt en karta med områdets gränser, stigar och andra anordningar för besökare. Informationstavlor, andra anläggningar och gränsmarkeringar ska ägnas regelbunden tillsyn och underhållas vid behov.

6. Mål och skötsel för delområden

Indelningen av delområden hänvisar till kartan i bilaga 2.

1.

Beskrivning

Skötselområdet täcker huvuddelen av berget, med skog som ger naturreservatet dess typiska karaktär. Det är en äldre talldominerad barrblandskog i en gradient med friskare mark längre ner, där graninslaget är större och som på toppen övergår i hållmarkstallskog. Inom området finns ett stort inslag av gamla och i många fall knotiga och spärrgreniga tallar. Dessa har tidigare stått friare och därmed utvecklat sina vida kronor. På senare år har dock skogen tätat och många av tallarna påverkas av konkurrens från inväxande yngre träd. Ett visst inslag av död ved, främst stående tall är en viktig ekologisk komponent i skogen. Den genomsiktliga tallskogen med de iögonenfallande gamla träden är en viktig kvalitet som ger upplevelsevärden för besökare i området.

Mål

Fritt utvecklad talldominerad barrblandskog där strukturen ska vara sådan att äldre tallar hålls friväxande, särskilt ifrån gran. Skogen ska åldras i naturlig takt och andelen död ved ska kontinuerligt öka genom naturliga processer eller ringbarkning.

Skötsel

Huvudprincipen är att skogen ska utvecklas enligt naturlig dynamik, men där äldre träd aktivt ska gynnas och nya ska tillkomma. Gamla tallar friställs inledningsvis, antingen genom avverkning av de konkurrerande träden eller genom ringbarkning eller bläckning. Därefter röjs kontinuerligt vid behov de uppkomna ytorna runt tallarna. Urvalet av de tallar som ska vara föremål för

2025-06-12

denna skötsel görs utifrån en bedömning i fält där vidkroniga och gamla träd prioriteras. Tallarna mäts in för att säkerställa kontinuiteten i skötseln.

Död och döende ved, stående och liggande ska lämnas (undantag för riskträd vid elljusspår, utmärkt på kartan i bilaga 3. Dessa kan fällas omkull efter bedömning att de utgör omedelbar fara).

Längs vissa större stigar (markerade på kartan i bilaga 3) kan röjning ske vid behov. Även vid besöksplatser såsom vindskydd och utsiktsplatser kan röjning utföras vid behov. Dessa åtgärder får inte beröra äldre tall eller andra naturvärdesträd.

I nedre, mindre svallade delar av berget förekommer naturligt mer gran och även löv. Granarna kan finnas kvar om de ej konkurrerar med äldre tallar. Efter tio år görs en utvärdering om det är lämpligt att röja smågran i de delarna, om det anses gynnsamt för syftet med reservatet.

2.

Beskrivning

F.d. odlingsmark och tomtmark, idag en mosaikartad struktur med ridåer och dungar av lövträd med öppna ängsbiotoper emellan. Några gamla husgrunder och en terrassering är rester av den forna bebyggelsen och utgör kulturhistoriska lämningar.

Mål

Bevara och utveckla naturvärden knutna till "löväng" - ett halvöppet landskap med solexponerade solitära lövträd, dungar och bryn med öppen ängsmark däremellan. Täckningsgraden av träden ska vara 30-50 %, sett till hela ytan, i nivå med hur det såg ut vid tidpunkten för reservatets bildande. Ängsmarken ges förutsättningar att utveckla en större andel hävdgynnad flora (ängsyterna markerade på kartan i bilaga 2). Ängarna kan innehålla solitära lövträd. De kulturhistoriska lämningarna ska bevaras.

Skötsel

Lövträden lämnas för fri utveckling, tillåts dö och se "skräpiga" ut. Spontan föryngring medges, men viss röjning och gallring kan göras för att täckningsgraden av träd inte ska öka. All gran tas dock bort. Bryn mot skogen utvecklas där flerskiktning och trädslagsblandning gynnas, skapa "trappstegstruktur". All gran tas bort i brynvegetationen.

Gräsmarkerna sköts som äng, dvs årlig slåtter på eftersommaren, tidigast 15 augusti.

De kulturhistoriska lämningarna röjs fram vid behov och ska i övrigt skyddas från skador.

3.

Beskrivning

Kraftledningsgata. Sköts av kraftbolag efter deras riktlinjer.

4.

Beskrivning

Strandskog/landhöjningssuccession – lövrik och fuktig med gradient upp mot torrare mark. Stranddynamiken begränsas av att vattennivån i fjärden är artificiellt reglerad.

Mål

Fritt utvecklad lövdominerad strandskog med naturlig zonering. Skötseln syftar till att bevara befintligt successionsstadium (som är tämligen statistiskt eftersom de naturliga effekterna av landhöjningen hejdats).

Skötsel

I huvudsak fri utveckling, men all smågran röjs i fuktigare delar vart 10:e år vid behov. I torrare partier kan urgallring av gran ske efter bedömning att det är gynnsamt för syftet med reservatet. Eventuellt kan enstaka siktgator skapas mot vattnet, efter utredning om lämplig placering.

5.

Vattenområde. Inga åtgärder.

7. Uppföljning av mål och skötselåtgärder

En uppföljning av skötselmål och skötselåtgärder med utgångspunkt från reservatets syfte ska ske vart tionde år. Planens ingående mål och utfallet av genomförda åtgärder ska då ses över. Om uppföljningen visar att det är nödvändigt med avseende på reservatets syfte ska berörda skötselmål och åtgärder ändras så de blir ändamålsenliga.

8. Källhänvisning

Artportalen. Uttag 2025-03-14

Luleå kommun. 1967: *Stadsplan för Yttervikens industriområde, östra delen*, A269.

Luleå kommun. 1979: *Stadsplan för Haparandavägen*, A382.

Luleå kommun. 1994: *Detaljplan för del av Bergviken*, PL141.

Luleå kommun. 2000: *Naturvårdsplan Luleå*.

Luleå kommun. 2020: *Grönplan Luleå*.

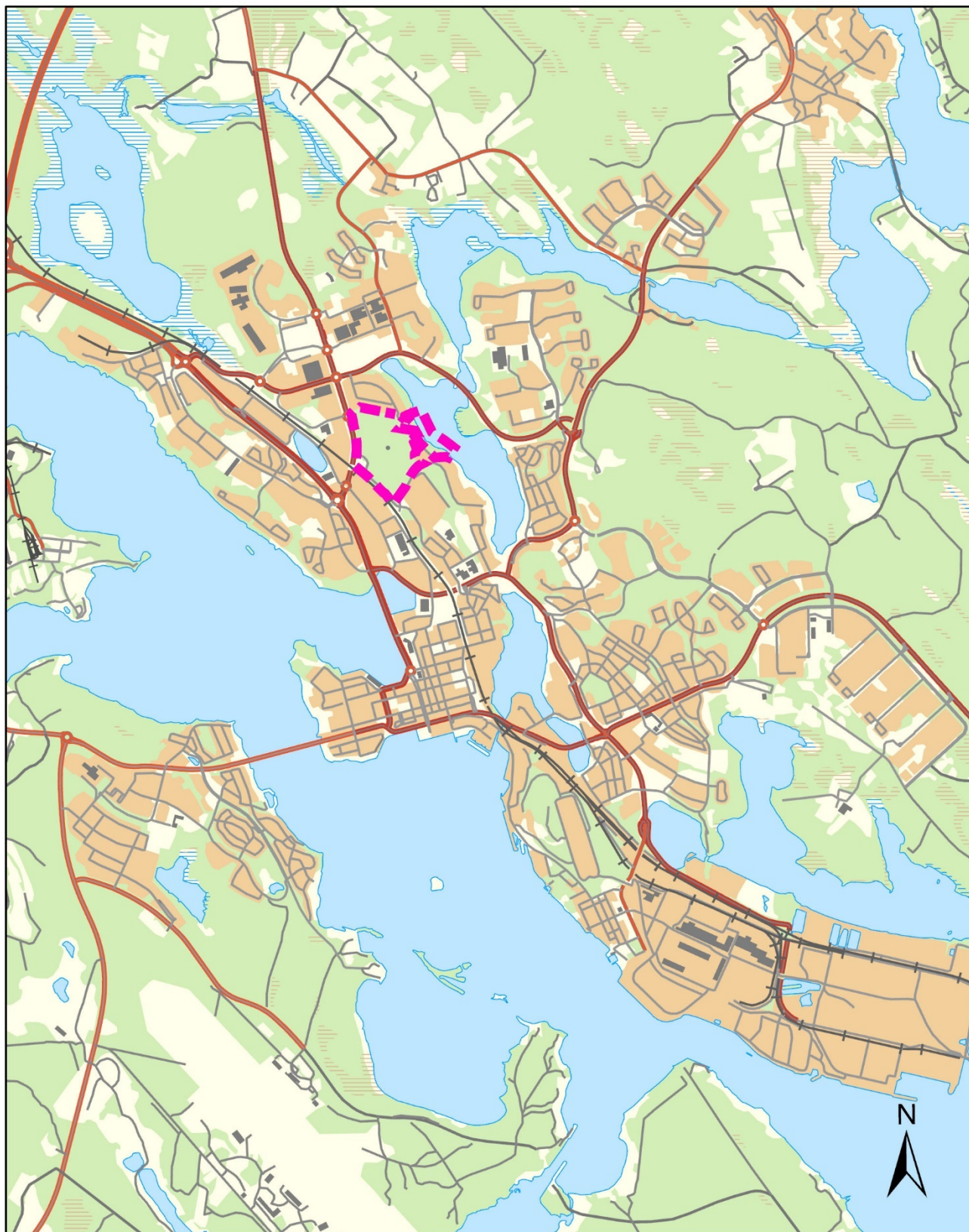
2025-06-12

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta med skötselområden
3. Karta med anläggningar och information

Bilaga 1

Översiktskarta

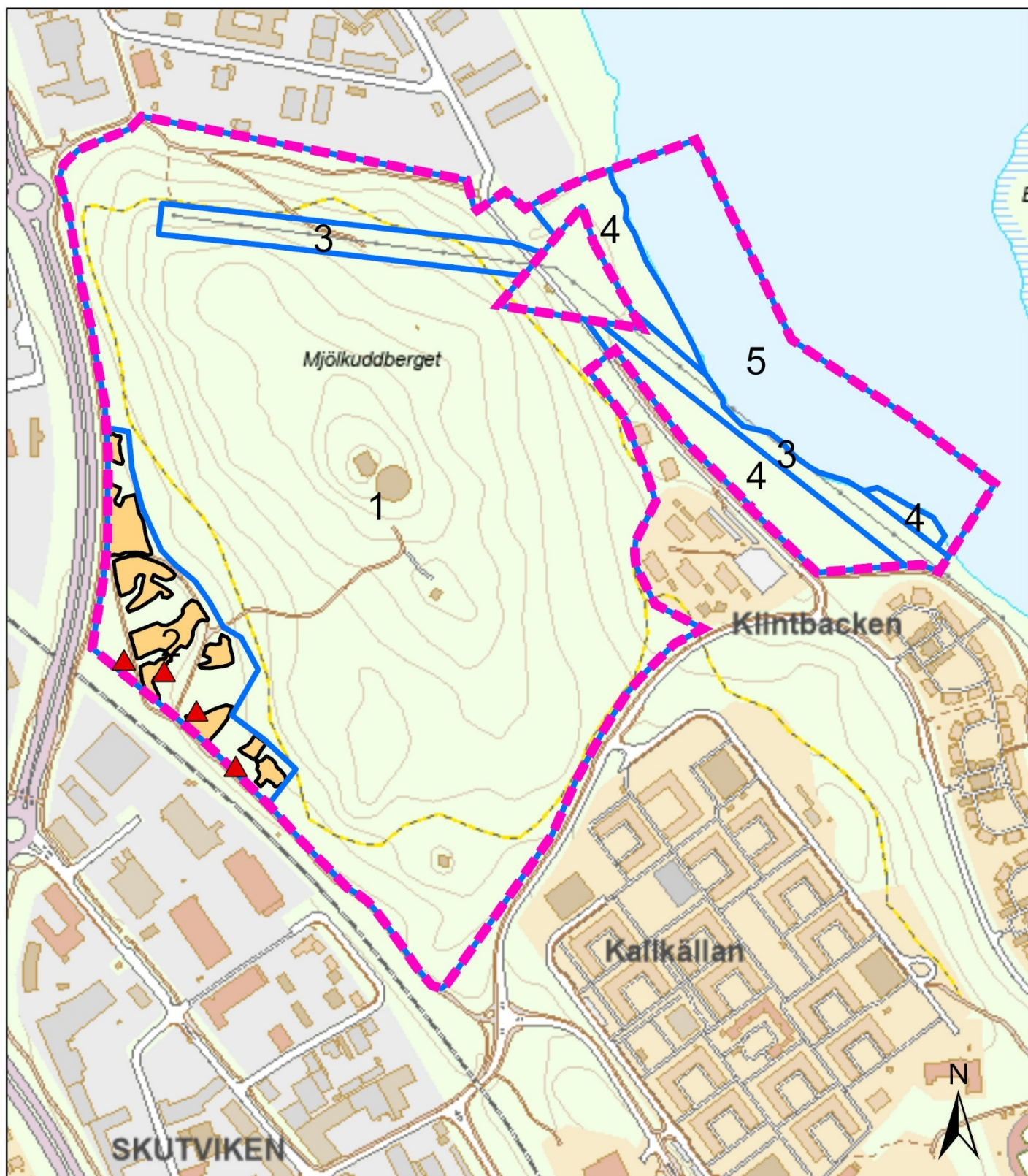
 Gräns för naturreservatet Mjölkuddsberget

0 0,75 1,5 3 Kilometer

Bilaga 2

Skötselområden

 Gräns för naturreservatet Mjölkuddsberget

 Skötselområden

 Ängsytor

 Kulturhistorisk lämning

0 0,25 0,5 Kilometer

Bilaga 3

Anläggningar och information

 Gräns för naturreservatet Mjölkuddsberget

 Möjlig plats för Informationstavla

 Större stigar

 Utsiktsplats

0 0,25 0,5 Kilometer

Konsekvenser för angränsande fastigheter vid beslut om bildande av naturreservatet Mjölkuddsberget

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-22 att återremittera ärendet om bildandet av naturreservatet Mjölkuddsberget. Motiveringen var: *Vi yrkar på återremiss för utredning av reservatsbildningens påverkan på intilliggande fastigheter och för att vid behov ge förslag på alternativt skydd av naturvärden som inte begränsar verksamheter på intilliggande fastigheter.*

I denna PM redovisas samhällsomställningskontorets svar på det som vi tolkar att återremissyrkandet syftar på.

Konsekvenser på angränsande fastigheter och pågående verksamheter

En grundläggande premiss vid bildande av naturreservat är att reservatet till sin geografiska omfattning och innehåll av föreskrifter inte innebär någon begränsning på annat än de ingående fastigheterna. Angränsande fastigheter och verksamheter har fortsatt obehindrad tillgång till de rättigheter och möjligheter som följer av ägandet.

Mjölkuddsberget gränsar till både kommunala och privata fastigheter. De senare utgörs av tomter för småindustri och bostadsfastigheter. Fyra mindre fastigheter omsluts på alla sidor av naturreservatet och formar ett triangelformat kluster vid ingången till bergrummet. Dessa har servitut för nyttjande av bergrummet.

Nedan listas nuvarande nyttjande och tänkbara framtida anspråk på och av grannfastigheterna, hur de eventuellt påverkas av reservatsbildningen samt hänvisning till beslutsdokumentets bilaga, där reservatsföreskrifter med mera finns angivna (läsanvisning, *kursivt*). Andra lagrums krav på tillåtlighet eller lov ingår inte i slutsatserna.

Inom angränsande fastigheter

- Befintliga byggnader och anläggningar (exempelvis antenner) och/eller framtida sådana.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår implicit av reservatets avgränsning.*

- Andra åtgärder som påverkar naturmiljön, exempelvis upplag, grävning eller avverkning av träd.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår implicit av reservatets avgränsning.*

- Aktiviteter av varje annat slag som inte innebär byggande eller anläggande.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår implicit av reservatets avgränsning.*

- Utökande av grannfastigheters anspråk, in på markområdet i naturreservatet.

Ej möjligt. *Är grundförutsättningen för reservatsbildningen, att området är långsiktigt skyddat från ingrepp.*

Inom naturreservatet

- Nyttjande av tillfartsvägen till fastigheterna i "triangeln".

Det är en kommunal gata som fortsatt kan nyttjas fritt. Gatan kan driftas och underhållas. *Framgår av föreskrifternas undantag A2, A9 och C4.*

- Nyttjande och underhåll av befintliga vägar, utöver ovan nämnda gata, såsom vägen upp till bergtoppens vattentorn, master m.m.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A2, A9 och C5.*

- Nyttjande och åtgärder inom ramen för grannfastigheternas servitut för bergrummet.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår implicit av reservatsföreskrifterna, eftersom det inte finns något föreskrivet förbud mot nyttjandet av bergrummet. Utvecklas i ärenderedogörelsen, s 8.*

- Brukande och underhåll av bergrummets ventilationsschakt och andra eventuellt förekommande öppningar in till bergrummet.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A2 (som medger drift och underhåll av "andra anläggningar")*

- Nyttjande och underhåll av befintliga kraftledningar och andra ledningar, inklusive frihuggna gator.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A2 och A4 (där den sistnämnda uttryckligen ger undantag för röjning och trädsäkring)*

- Drift och underhåll av vattentornet, anslutande ledningar, master och antenner med flera anläggningar uppe på berget.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A2.*

- Utvecklande av vattentorn med anslutande ledningar, inklusive nybyggnation av sådana med tillhörande anordningar.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A6 (som uttryckligen ger utrymme för nämnda åtgärder)*

- Instängsling av VA-anläggningar av säkerhetsskäl.

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A7 (som uttryckligen ger utrymme för detta)*

- Anlägga stängsel av annat skäl än ovanstående.

Ej förbjudet, men sker efter tillståndsprövning. *Framgår av föreskrift A9.*

- Anläggande av järnväg (Norrbotniabanan).

Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Norrbotniabanans korridor är undantagen från reservatsföreskrifterna, undantag A5. Trafikverket har ingen erinran, framgår av ärenderedogörelsen, s 7.*

- Utvecklande av stigar, spår och andra anläggningar för friluftslivets behov.

Dylika åtgärder ses som stärkande för reservatets syften. Reservatsbildningen innebär ingen inskränkning. *Framgår av undantag A3.*

Slutsats

Intilliggande fastigheter påverkas inte av reservatsbildningen. Befintliga anläggningar och verksamheter vid och inom reservatet begränsas inte. Framtida utveckling av samhällsviktiga anläggningar vid och inom reservatet är möjlig. Något förslag på alternativt skydd av naturvärden inom området föreslås därmed inte.

Örjan Spansk
Kommunekolog

Ekonomiska konsekvenser av bildandet av naturreservatet Mjölkuddsberget

Mjölkuddsberget är ett befintligt grönområde i tätorten som inte är föremål för skogsbruk. Området är planlagt som park och sköts som sådan. Bildandet av naturreservatet innebär att skötselinriktningen på skogen kommer att vara snarlik den rådande, där fokus blir precis som nu att gynna naturvärden och värden för rekreation. Det blir dock i vissa delar en förskjutning mot större grad av fri utveckling, där naturen får ha sin gång. Skillnaden, sett till helheten, är att skötseln blir mer styrd av den fastslagna skötselplanen, men mängdmässigt bör skötselintensiteten snarare minska än öka – vilket också kommer att avspeglas i driftkostnaden.

Det finns inga tillkommande krav i lagstiftning eller från andra myndigheter om åtgärder eller arbetsinsatser som skulle vara kostnadsdrivande. Kommunens administrativa förvaltning av marken ökar inte. Praktisk övervakning av områdena fortgår inom gängse markförvaltning. Kommunens miljö- och byggnadsnämnd är tillsynsmyndighet över naturreservaten. Förutsebar tillsyn är eventuella punktinsatser i form av dispensärenden eller vid klagomål om brott mot reservatsföreskrifterna. Detta är en del i nämndens ordinarie myndighetsarbete som är självfinansierat genom tillsynsavgifter.

Slutsatsen är därför att vi inte ser att reservatsbildningen kommer att medföra några ekonomiska konsekvenser för kommunen, annat än en mindre engångskostnad för målade gränsmarkeringar och ett par skyltar, samt underhåll av dessa. Detta är kostnader på några tusenlappar som hanteras i infrastruktur- och servicenämndens ordinarie budgetprocess.

Örjan Spansk
Kommunekolog

§ 286

Rivning del av Stadsöskolan

Ärendenr 2025/1540-2.6.1.2

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att riva delar av Stadsöskolan: övningsbyggnaden och modulbyggnaden för åk 4–6 till följd av beslutet om skolstruktur för Gammelstad. Beslutet gäller under förutsättning att medel för rivningen beslutas av kommunfullmäktige.
2. Kommunfullmäktige beslutar att finansförvaltningen ska ta kostnaden för rivning och kvarvarande restvärde för delar av Stadsöskolan.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden har 2022-04-20 § 53 (Skolstruktur - Gammelstad) beslutat att nuvarande Stadsöskolans paviljong rivs och ersätts.

Infrastruktur- och servicenämnden har 2025-09-18 § 88 beslutat rekommendera kommunstyrelsen besluta att riva delar av Stadsöskolan. Av beslutet framgår att kostnaden för rivningen ska belasta finansförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen har efterfrågat kompletterande uppgifter om bedömd kostnad för rivningen. Infrastruktur- och serviceförvaltningen uppskattar kostnaden för rivningen till ca 20 miljoner kronor utifrån befintligt underlag. Övningsbyggnaden planeras att rivas år 2026 med en uppskattad kostnad om 10 miljoner kronor, modulbyggnaden planeras att rivas år 2028 med en uppskattad kostnad om 10 miljoner kronor. En miljöinventering har ännu inte genomförts, och jämförelser med tidigare rivningar är svåra att göra på grund av stora skillnader mellan byggnaderna.

Som framgår av Mål och budget 2026-2028, budgeteras inte kostnader för rivning och sanering eftersom beloppens storlek är svårbedömda till dess att rivningsprocessen sätts i gång. Kvarvarande restvärde för övningsbyggnaden är 6,9 miljoner kronor och modulbyggnaden 0,2 miljoner kronor.

Detta innebär att kostnaden beräknas till totalt 16,9 miljoner kronor år 2026 vilket kommer belasta resultatet det året. Bedömd kostnad 2028 beräknas till 10,2 miljoner kronor. Kostnaderna kommer att belasta finansförvaltningen.

Nettot av kommunens samtliga kostnader för rivning och sanering samt intäkter av reavinster/förluster kommer sammantaget hanteras inom finansförvaltningen och påverkar kommunens resultat för respektive år.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2025-11-17 § 74 föreslagit kommunstyrelsen besluta att riva delar av Stadsöskolan: övningsbyggnaden och modulbyggnaden för åk 4–6 till följd av beslutet om skolstruktur för Gammelstad. Beslutet gäller under förutsättning att medel för rivningen beslutas av kommunfullmäktige, samt föreslagit kommunfullmäktige besluta att finansförvaltningen ska ta kostnaden för rivning och kvarvarande restvärde för delar av Stadsöskolan.

Sammanträdet

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts mellan kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret och infrastruktur- och serviceförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Infrastruktur- och servicenämndens beslut 2025-09-18 § 88, KLF Hid: 2025.10154
- Presentation rivning del av Stadsöskolan, KLF Hid: 2025.10155
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande rivning del av Stadsöskolan, KLF Hid: 2025.11603
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-11-17 § 74, KLF Hid: 2025.11970

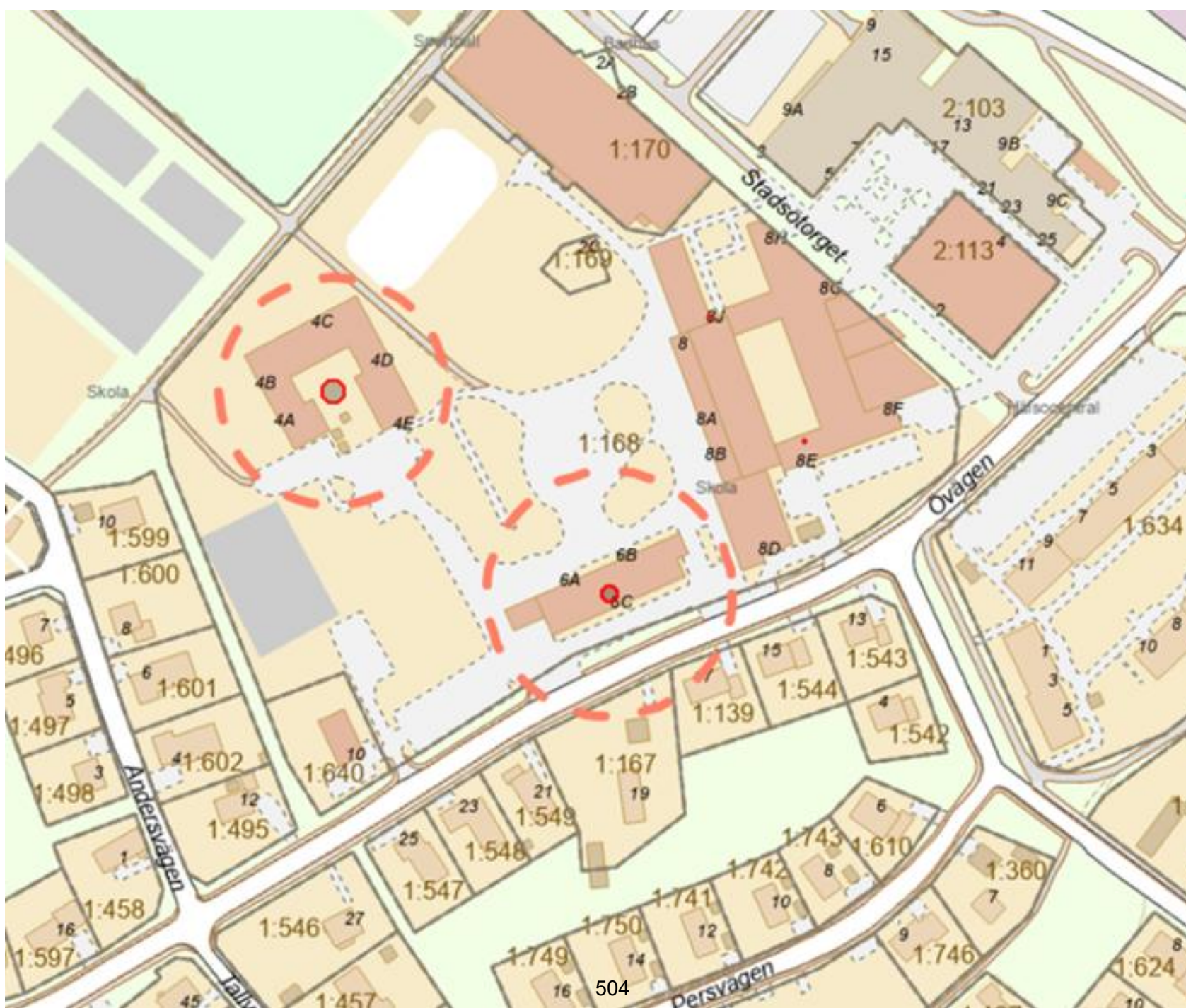
Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret
Infrastruktur- och serviceförvaltningens ledningsgrupp
Arbetsmarknad- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp

Rivning del av Stadsöskolan

2025/514

Övningsbyggnaden & mellanstadiets paviljong

Visionsbild Stadsöskolan

Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut

Infrastruktur- och servicenämnden beslutar rekommendera kommunstyrelsen besluta att riva delar av Stadsöskolan: övningsbyggnaden och modulbyggnaden för åk 4–6 till följd av skolbeslutet för Gammelstad. Kostnaden för rivning tas på finansförvaltningen.

§ 288

Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk

Ärendenr 2025/137-1.1.1.5

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen.
2. Kommunfullmäktige beslutar att ge arbetsmarknads- och gymnasienämnden i uppdrag att utreda hur Luleå kommun tillsammans med parterna i de primära samverkansavtalen, för planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå, kan öka antalet studerande på utbildningar med inriktning lant- eller skogsbruk i samverkansområdena.

Sammanfattning av ärendet

Arne Nykänen (C) och Eric Lundvall (C), har lämnat in en motion om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk för att säkra kompetensförsörjning i länet inom dessa näringar. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2025-01-27 § 2.

Motionärerna skriver att Norrbotten har en mycket låg självförsörjningsgrad för livsmedel – endast 25 %. Ett tydligt exempel är den kraftiga minskningen av mjölkgårdar, särskilt i Luleå kommun där antalet gått från 16 till 4 sedan 2010. För att vända utvecklingen har flera aktörer tagit fram den regionala livsmedelsstrategin Nära mat, som Luleå kommun redan använder vid livsmedelsinköp.

Men fler insatser krävs, särskilt inom utbildning. Luleå saknar gymnasieutbildningar inom jord- och skogsbruk, vilket begränsar ungas möjligheter att utbilda sig inom dessa områden. Närmaste utbildningar finns i Piteå och Kalix, vilket kan innebära ekonomiska och praktiska hinder för elever.

Eftersom Luleå har störst elevunderlag i länet är det avgörande att fler unga där utbildar sig inom yrken med stort arbetskraftsbehov. Centerpartiet föreslår att utbudet av gymnasie- och vuxenutbildningar inom naturbruk ses över, samt att möjligheter skapas för att läsa delar av utbildningen lokalt i Luleå och andra delar i Piteå eller Kalix.

Motionärerna föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden får i uppdrag att:

1. Utreda möjligheterna att samverka med naturbruksgymnasierna i Piteå och Kalix för att kunna erbjuda gymnasieprogram inom jordbruk och skogsbruk i Luleå, med moment som kräver maskiner, utrustning och anläggningar förlagda på annan ort.
2. Undersöka möjligheterna att erbjuda vuxenutbildning och YH-utbildning inom jord- och skogsbruk med utgångspunkt i Luleå men i samverkan med naturbruksgymnasierna i Piteå och Kalix.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens yttrande

Efterfrågan

Skolverket bedömer i sitt planeringsunderlag för gymnasial utbildning (AGN Hid: 2022.1840) att andelen platser på naturbruksprogrammet i Norrbottens län bör behållas på nuvarande nivå, men att det kan finnas skäl att omorganisera platser mellan inriktningar till förmån för skogsbruks- och lantbruksinriktningarna, där kompetensbehov finns. Personer som har läst naturbruksprogrammet i länet är dock i relativt låg grad etablerade på arbetsmarknaden, jämfört med personer som läst andra yrkesprogram. Av de som arbetar är det dessutom en låg andel som arbetar inom ett yrke som matchar utbildningen.

Det har inte bedrivits någon komvuxutbildning inom naturbruk de senaste åren. Skolverket bedömer att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större, och att det därför inte är prioriterat att starta upp vuxenutbildningar inom naturbruk.

Gymnasiesamverkan Naturbruksprogrammet inriktning Lantbruk

Luleå Gymnasieskola ingår Fyrkantens gymnasiesamverkan, genom ett primärt samverkansavtal. Denna samverkan har förstärkts från och med 1 juli 2023 i och med att ändringar gjordes i skollagen (2010:800) 15 kap § 30, § 30a, § 30b. Kraven på kommuner att utveckla en process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning i samverkan har stärkts. Arbetet ska utgå från att möta arbetsmarknadens behov och ungdomars efterfrågan.

Inom det primära samverkansområdet bör man gemensamt komma överens om vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på dessa. Samverkan om planering, dimensionering och erbjudande kan exempelvis handla om lokalisering av utbildningarna, hur många kommuner som ska erbjuda de vanligaste utbildningarna och var utbildningar med färre platser strategiskt ska lokaliseras. Varje kommun inom det primära samverkansområdet fattar sina egna beslut som direkt rör den egna kommunen.

Naturbruksprogrammet inriktning Lantbruk finns i Fyrkantens gymnasiesamverkan, på Grans Naturbruksgymnasium i Piteå kommun. Utbildningen är kostsam utifrån dess behov av maskiner och djur. Nuvarande självkostnadspris uppgår till ca 340 000 kr/elev och år. Inriktningen har relativt få sökande och mycket få från Luleå.

År	Totalt antagna till utbildningen	Antal från Luleå
2023	8	2
2024	14	0
2025	7	0

Gymnasiesamverkan Naturbruksprogrammet inriktning Skogsbruk

Kalix Naturbruksgymnasium ingår i samverkan inom Teknikcollege, där också Luleå Gymnasieskola är med. Inriktningen Skogsbruk är certifierad enligt Teknikcolleges kvalitetsmodell. Inom Fyrkantens gymnasiesamverkan erbjuds inte inriktning Skogsbruk, vilket innebär att elever från fyrkantsområdet kan söka till Kalix och bli förstahandsmottagna. 2025 har inriktning Skogsbruk 30 utbildningsplatser per årskurs. I nuläget är 23 elever antagna till hösten 2025, varav 2 är från Luleå. Även Naturbruksprogrammet inriktning Skogsbruk är en dyr utbildning. Nuvarande självkostnadspris är drygt 317 000 kr/elev och år.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens första punkt med motivering enligt nedan.

Motivering:

1. Lagstiftningen är ett hinder

Luleå kommun som huvudman för ett gymnasieprogram kan inte genom entreprenadavtal köpa utbildning i yrkeskurser av en annan kommunal huvudman. Det är inte förenligt med lagstiftningen (skollagen kap 23, § 2, § 13). Förvaltningen har varit i kontakt med Skolverket för att säkerställa att de tolkat lagtexten rätt.

2. Ekonomiska konsekvenser

Även om ett entreprenadavtal med naturbruksskolorna skulle vara möjligt och Luleå skulle välja att starta naturbruksutbildning är det sannolikt att det skulle bli små utbildningsgrupper och därmed kostnadsdrivande.

3. Negativa konsekvenser för naturbruksskolorna inom samverkan

Genom att starta ytterligare naturbruksutbildningar inom samverkansområdet försämrar möjlighet för de befintliga utbildningarna, som redan idag har ett relativt litet elevunderlag. I dialog med ansvariga vid de båda naturbruks-skolorna framkommer också att de inte har en mycket begränsad möjlighet att kunna sälja yrkeskurser.

Dialog om dimensionering av gymnasieutbildningar ska enligt lagstiftning ske inom samverkansområdet. Inom Fyrkantens gymnasiesamverkan och inom Teknikcollegesamverkan, där Kalix skogsbruksutbildning ingår, är det viktigt att lyfta utvecklingsfrågor om kompetensförsörjning och hur man kan få fler ungdomar från hela regionen att välja utbildningar inom skogsbruk och lantbruk.

Samverkan inom Vuxenutbildning södra Norrbotten (VSN)

Vuxenutbildningen i Luleå ingår i Vuxenutbildningen södra Norrbotten (VSN), genom ett primärt samverkansavtal. Denna samverkan har förstärkts från och med 1 juli 2023 i och med att ändringar gjordes i skollagen (2010:800) 20 kap § 16, § 16a. Ändringarna ställer krav på kommuner att i samverkan utveckla en process för utbud och dimensionering av yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå. Arbetet ska utgå från att möta vuxnas behov och efterfrågan samt arbetsmarknadens behov.

Inom det primära samverkansområdet bör man gemensamt komma överens om vilka yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar som ska erbjudas och antalet platser på dessa. Samverkan om planering, dimensionering och erbjudande kan exempelvis handla om lokalisering av utbildningarna, hur många kommuner som ska erbjuda de vanligaste utbildningarna och var utbildningar med färre platser strategiskt ska lokaliseras.

Yrkehögskoleverksamheten vid vuxenutbildningen i Luleå

Vuxenutbildningen i Luleå bedriver idag fem yrkehögskoleutbildningar (YH) i egen regi. Beslut att ansökan om att få bedriva yrkehögskoleutbildning fattas av huvudmannen/kommunen och omfattas inte av krav på samverkan med andra utbildningsanordnare.

Myndigheten för Yrkehögskola (MYH) har uppdrag att analysera arbetsmarknadens behov och se till att utbildningsutbudet motsvarar behovet. Genomförd analys av naturbrukssektorn visar att det finns en efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft inom utbildningsområdet, och att utbudet behöver anpassas och utvecklas för att möta framtidens behov.

I dagsläget finns inte någon yrkehögskoleutbildning inom naturbrukssektorn i Norrbotten.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens andra punkt avseende gymnasial vuxenutbildning samt att bifalla motionens andra punkt avseende den del som rör YH-utbildning med motivering enligt nedan.

Motivering:**1. Skolverkets rekommendationer**

Skolverkets bedömning är att det inte är prioriterat att starta upp gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna inom naturbruk mot bakgrund av att det finns utbildningar med större behov.

2. Primärvtalets intentioner

Dialog om dimensionering av gymnasiala yrkesutbildningar ska enligt lagstiftning ske inom samverkansområdet, att undersöka möjligheterna att erbjuda yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk bör därmed ta sin utgångspunkt i VSN och hela samverkansområdet, inte med utgångspunkt Luleå.

3. Myndigheten för yrkeshögskolans genomförda analyser

Då Myndigheten för Yrkeshögskola visar på efterfrågan av utbildade inom naturbrukssektorn kan det vara intressant att utreda möjlighet att starta Yrkeshögskoleutbildning inom denna sektor i Luleå, då YH inte omfattas av krav på samverkan med andra utbildningsanordnare.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen har föreslagit arbetsmarknads- och gymnasienämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens första punkt, att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens andra punkt avseende gymnasial vuxenutbildning och att rekommendera kommunfullmäktige att bifalla motionens andra punkt avseende den del som rör YH-utbildning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 190 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen, och att ge arbetsmarknads- och gymnasienämnden i uppdrag att utreda hur Luleå kommun tillsammans med parterna i de primära samverkansavtalen, för planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå, kan öka antalet studerande på utbildningar med inriktning lant- eller skogsbruk i samverkansområdena.

Sammanträdet

Arne Nykänen (C), Fredrik Bruhn (S) och Matti Björk (M) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har förts internt inom arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen och med ansvariga vid naturbruksskolorna i Kalix och Piteå samt med styrgruppen för Vuxenutbildningen södra Norrbotten (VSN). Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen har också haft dialog med Skolverket kring lagstiftning gällande entreprenadavtal för gymnasieskolor.

Beslutsunderlag

- Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk, KLF Hid: 2025.723
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk, KLF Hid: 2025.10044
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut har 2025-11-03 § 190, KLF Hid: 2025.11411

§ 79

Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord och skogsbruk

Ärendenr 2025/64-1.1.1.5

Arbetsmarknads- och gymnasienämndens beslut

1. Arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige besluta att ge arbetsmarknads- och gymnasienämnden i uppdrag att utreda hur Luleå kommun tillsammans med parterna i de primära samverkansavtalen, för planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå, kan öka antalet studerande på utbildningar med inriktning lant- eller skogsbruk i samverkansområdena.

Sammanfattning av ärendet

Arne Nykänen (C) och Eric Lundvall (C), har lämnat in en motion om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk för att säkra kompetensförsörjning i länet inom dessa näringar. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2025-01-27 § 2.

Motionärerna skriver att Norrbotten har en mycket låg självförsörjningsgrad för livsmedel – endast 25 %. Ett tydligt exempel är den kraftiga minskningen av mjölkgårdar, särskilt i Luleå kommun där antalet gått från 16 till 4 sedan 2010. För att vända utvecklingen har flera aktörer tagit fram den regionala livsmedelsstrategin *Nära mat*, som Luleå kommun redan använder vid livsmedelsinköp.

Men fler insatser krävs, särskilt inom utbildning. Luleå saknar gymnasieutbildningar inom jord- och skogsbruk, vilket begränsar ungas möjligheter att utbilda sig inom dessa områden. Närmaste utbildningar finns i Piteå och Kalix, vilket kan innebära ekonomiska och praktiska hinder för elever.

Eftersom Luleå har störst elevunderlag i länet är det avgörande att fler unga där utbildar sig inom yrken med stort arbetskraftsbehov. Centerpartiet föreslår att utbudet av gymnasie- och vuxenutbildningar inom naturbruk ses över, samt att möjligheter skapas för att läsa delar av utbildningen lokalt i Luleå och andra delar i Piteå eller Kalix.

Motionärerna föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden får i uppdrag att:

1. Utredda möjligheterna att samverka med naturbruksgymnasierna i Piteå och Kalix för att kunna erbjuda gymnasieprogram inom jordbruk och skogsbruk i Luleå, med moment som kräver maskiner, utrustning och anläggningar förlagda på annan ort.
2. Undersöka möjligheterna att erbjuda vuxenutbildning och YHutbildning inom jord- och skogsbruk med utgångspunkt i Luleå men i samverkan med naturbruksgymnasierna i Piteå och Kalix.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens yttrande

Efterfrågan

Skolverket bedömer i sitt planeringsunderlag för gymnasial utbildning (Dnr 2022.1840) att andelen platser på naturbruksprogrammet i Norrbottens län bör behållas på nuvarande nivå, men att det kan finnas skäl att omdisponera platser mellan inriktningar till förmån för skogsbruks- och lantbruksinriktningarna, där kompetensbehov finns. Personer som har läst naturbruksprogrammet i länet är dock i relativt låg grad etablerade på arbetsmarknaden, jämfört med personer som läst andra yrkesprogram. Av de som arbetar är det dessutom en låg andel som arbetar inom ett yrke som matchar utbildningen.

Det har inte bedrivits någon komvuxutbildning inom naturbruk de senaste åren. Skolverket bedömer att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större, och att det därför inte är prioriterat att starta upp vuxenutbildningar inom naturbruk.

Gymnasiesamverkan Naturbruksprogrammet inriktning Lantbruk

Luleå Gymnasieskola ingår Fyrkantens gymnasiesamverkan, genom ett primärt samverkansavtal. Denna samverkan har förstärkts från och med 1 juli 2023 i och med att ändringar gjordes i skollagen (2010:800) 15 kap § 30, § 30a, § 30b. Kraven på kommuner att utveckla en process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning i samverkan har stärkts. Arbetet ska utgå från att möta arbetsmarknadens behov och ungdomars efterfrågan.

Inom det primära samverkansområdet bör man gemensamt komma överens om vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på dessa. Samverkan om planering, dimensionering och erbjudande kan exempelvis handla om lokalisering av utbildningarna, hur många kommuner som ska erbjuda de vanligaste utbildningarna och var utbildningar med färre platser strategiskt ska lokaliseras. Varje kommun inom det primära samverkansområdet fattar sina egna beslut som direkt rör den egna kommunen.

Naturbruksprogrammet inriktning Lantbruk finns i Fyrkantens gymnasiesamverkan, på Grans Naturbruksgymnasium i Piteå kommun. Utbildningen är kostsam utifrån dess behov av maskiner och djur. Nuvarande självkostnadspris uppgår till ca 340 000 kr/elev och år. Inriktningen har relativt få sökande och mycket få från Luleå.

År	Totalt antagna till utbildningen	Antal från Luleå
2023	8	2
2024	14	0
2025	7	0

Gymnasiesamverkan Naturbruksprogrammet inriktning Skogsbruk

Kalix Naturbruksgymnasium ingår i samverkan inom Teknikcollege, där också Luleå Gymnasieskola är med. Inriktningen Skogsbruk är certifierad enligt Teknikcolleges kvalitetsmodell. Inom Fyrkantens gymnasiesamverkan erbjuds inte inriktning Skogsbruk, vilket innebär att elever från fyrkantsområdet kan söka till Kalix och bli förstahandsmottagna. 2025 har inriktning Skogsbruk 30 utbildningsplatser per årskurs. I nuläget är 23 elever antagna till hösten 2025, varav 2 är från Luleå. Även Naturbruksprogrammet inriktning Skogsbruk är en dyr utbildning. Nuvarande självkostnadspris är drygt 317 000 kr/elev och år.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens första punkt med motivering enligt nedan.

Motivering:

1. Lagstiftningen är ett hinder

Luleå kommun som huvudman för ett gymnasieprogram kan inte genom entreprenadavtal köpa utbildning i yrkeskurser av en annan kommunal huvudman. Det är inte förenligt med lagstiftningen (skollagen kap 23, § 2, § 13). Förvaltningen har varit i kontakt med Skolverket för att säkerställa att de tolkat lagtexten rätt.

2. Ekonomiska konsekvenser

Även om ett entreprenadavtal med naturbruksskolorna skulle vara möjligt och Luleå skulle välja att starta naturbruksutbildning är det sannolikt att det skulle bli små utbildningsgrupper och därmed kostnadsdrivande.

3. Negativa konsekvenser för naturbruksskolorna inom samverkan

Genom att starta ytterligare naturbruksutbildningar inom samverkansområdet försämras möjlighet för de befintliga utbildningarna, som redan idag har ett relativt litet elevunderlag. I dialog med ansvariga vid de båda naturbruksskolorna framkommer också att de inte har en mycket begränsad möjlighet att kunna sälja yrkeskurser.

Dialog om dimensionering av gymnasieutbildningar ska enligt lagstiftning ske inom samverkansområdet. Inom Fyrkantens gymnasiesamverkan och inom Teknikcollegesamverkan, där Kalix skogsbruksutbildning ingår, är det viktigt att lyfta utvecklingsfrågor om kompetensförsörjning och hur man kan få fler ungdomar från hela regionen att välja utbildningar inom skogsbruk och lantbruk.

Samverkan inom Vuxenutbildning södra Norrbotten (VSN)

Vuxenutbildningen i Luleå ingår i Vuxenutbildningen södra Norrbotten (VSN), genom ett primärt samverkansavtal. Denna samverkan har förstärkts från och med 1 juli 2023 i och med att ändringar gjordes i skollagen (2010:800) 20 kap § 16, § 16a. Ändringarna ställer krav på kommuner att i samverkan utveckla en process för utbud och dimensionering av yrkesämnena och sammanhållna yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå. Arbetet ska utgå från att möta vuxnas behov och efterfrågan samt arbetsmarknadens behov.

Inom det primära samverkansområdet bör man gemensamt komma överens om vilka yrkesämnena och sammanhållna yrkesutbildningar som ska erbjudas och antalet platser på dessa. Samverkan om planering, dimensionering och erbjudande kan exempelvis handla om lokalisering av utbildningarna, hur många kommuner som ska erbjuda de vanligaste utbildningarna och var utbildningar med färre platser strategiskt ska lokaliseras.

Yrkeshögskoleverksamheten vid vuxenutbildningen i Luleå

Vuxenutbildningen i Luleå bedriver idag fem yrkeshögskoleutbildningar (YH) i egen regi. Beslut att ansökan om att få bedriva yrkeshögskoleutbildning fattas av huvudmannen/kommunen och omfattas inte av krav på samverkan med andra utbildningsanordnare.

Myndigheten för Yrkeshögskola (MYH) har uppdrag att analysera arbetsmarknadens behov och se till att utbildningsutbudet motsvarar behovet. Genomförd analys av naturbrukssektorn visar att det finns en efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft inom utbildningsområdet, och att utbudet behöver anpassas och utvecklas för att möta framtidens behov.

I dagsläget finns inte någon yrkeshögskoleutbildning inom naturbrukssektorn i Norrbotten.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens andra punkt avseende gymnasial vuxenutbildning samt att bifalla motionens andra punkt avseende den del som rör YH-utbildning med motivering enligt nedan.

Motivering:**1. Skolverkets rekommendationer**

Skolverkets bedömning är att det inte är prioriterat att starta upp gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna inom naturbruk mot bakgrund av att det finns utbildningar med större behov.

2. Primäravtalets intentioner

Dialog om dimensionering av gymnasiala yrkesutbildningar ska enligt lagstiftning ske inom samverkansområdet, att undersöka möjligheterna att erbjuda yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk bör därmed ta sin utgångspunkt i VSN och hela samverkansområdet, inte med utgångspunkt Luleå.

3. Myndigheten för yrkeshögskolans genomförda analyser

Då Myndigheten för Yrkeshögskola visar på efterfrågan av utbildade inom naturbrukssektorn kan det vara intressant att utreda möjlighet att starta Yrkeshögskoleutbildning inom denna sektor i Luleå, då YH inte omfattas av krav på samverkan med andra utbildningsanordnare.

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen har föreslagit arbetsmarknads- och gymnasienämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens första punkt, att rekommendera kommunfullmäktige att avslå motionens andra punkt avseende gymnasial vuxenutbildning och att rekommendera kommunfullmäktige att bifalla motionens andra punkt avseende den del som rör YH-utbildning.

Arbetsmarknads- och gymnasienämndens arbetsutskott har 2025-09-02 § 29 beslutat att hänskjuta ställningstagande i ärendet till arbetsmarknads- och gymnasienämndens sammanträde 2025-09-16.

Sammanträdet

Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen föredrar ärendet.

Ordföranden (S), Dag Sundberg (M), Katarina Johansson (C), Sara Önneby Nordström (KD), Thomas Söderström (L) och Ilkka Isaksson (SD) föreslår bifalla motionen med följande tilläggsbeslut: Arbetsmarknads- och gymnasienämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige besluta att ge arbetsmarknads- och gymnasienämnden i uppdrag att utreda hur Luleå kommun tillsammans med parterna i de primära samverkansavtalen, för planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå, kan öka antalet studerande på utbildningar med inriktning lant- eller skogsbruk i samverkansområdena.

Beslutsgång

Ordföranden ställer eget med fleras förslag och arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens förslag mot varandra och finner att arbetsmarknads- och gymnasienämnden bifaller ordförandens med fleras förslag.

Dialog

Dialog har förts internt inom förvaltningen och med ansvariga vid naturbruksskolorna i Kalix och Piteå samt med styrgruppen för Vuxenutbildningen södra Norrbotten (VSN). Förvaltningen har också haft dialog med Skolverket kring lagstiftning gällande entreprenadavtal för gymnasieskolor.

Beslutsunderlag

- Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk, AGN Hid: 2025.764

- Kommunfullmäktiges beslut 2025-01-27 § 2, AGN Hid: 2025.765
- Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningens förslag avseende motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord och skogsbruk, AGN Hid: 2025.772
- Arbetsmarknads- och gymnasienämndens arbetsutskotts beslut 202509-02 § 29, AGN Hid: 2025.796
- Presentation - Motion (C) om att utveckla utbildningar inom jord och skogsbruk, AGN Hid: 2025.862

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige
Arbetsmarknads- och utbildningsdirektör
Skolchef vuxenutbildningen
Skolchef gymnasieskola
Rektor vuxenutbildningen

Motion om att utveckla utbildningar inom jord- och skogsbruk

Norrbotten har idag en självförsörjningsgrad på 25% för livsmedel. Det är katastrofalt lågt. Ett exempel på utvecklingen inom livsmedelsproduktionen i länet är att antalet mjölkgårdar har minskat kraftigt i Norrbotten och allra mest i Luleå kommun. Sedan 2010 har antalet mjölkgårdar i kommunen minskat från 16 till 4 och antalet mjölkkor från 767 till 207.

För att vända denna utveckling har Länsstyrelsen Norrbotten, Region Norrbotten, Norrbottens kommuner och LRF Norrbotten tagit fram den regionala livsmedelsstrategin Nära mat. Luleå kommun planerar redan idag livsmedelsinköp med stöd av denna strategi, vilket är mycket bra!

Men mer behöver göras. Den regionala livsmedelsstrategin lyfter också behovet av utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser. På det området kan Luleå kommun ta ett mycket större ansvar.

Vi måste få fler unga att utbilda sig inom naturbruk. Idag finns inga gymnasieutbildningar i Luleå kommun med inriktning mot jordbruk eller skogsbruk. Den närmaste jordbruksutbildningen finns i Piteå (Grans naturbruksgymnasium) och den närmaste skogsbruksutbildningen i Kalix (Kalix naturbruksgymnasium).

Det finns elever som gärna flyttar hemifrån för att gå gymnasiet, men det finns också 16-åringar som inte vill flytta och där behovet av flytt blir en begränsning i valet av gymnasieutbildning. Det kan också finnas ekonomiska hinder, då inackorderingstillägget till studiebidraget inte på långa vägar täcker de merkostnader det innebär att studera på annan ort och pendlingstiderna kan bli orimligt långa vid dagspendling från Luleå till Piteå eller Kalix.

Eftersom Luleå kommun har det största elevunderlaget i Norrbotten så är kompetensförsörjningen för hela länet beroende av att elever i Luleå kommun väljer att utbilda sig till yrken där stora behov av arbetskraft finns.

För att säkra framtidens kompetensförsörjning behövs nya lösningar och god samordning mellan gymnasieskolorna i Norrbotten. Centerpartiet vill se över utbudet av gymnasie- och vuxenutbildningar inom jord- och skogsbruk i Luleå och undersöka möjligheterna för elever att läsa delar av utbildningen i Luleå och delar som kräver maskiner, utrustning och anläggningar i Piteå och Kalix.

Vi föreslår att Arbetsmarknads- och gymnasienämnden får i uppdrag att:

1. Utredda möjligheterna att samverka med naturbruksgymnasierna i Piteå och Kalix för att kunna erbjuda gymnasieprogram inom jordbruk och skogsbruk i Luleå, med moment som kräver maskiner, utrustning och anläggningar förlagda på annan ort.
2. Undersöka möjligheterna att erbjuda vuxenutbildning och YH-utbildning inom jord- och skogsbruk med utgångspunkt i Luleå men i samverkan med naturbruksgymnasierna i Piteå och Kalix.

Luleå 2025-01-16

Arne Nykänen, Centerpartiet

Eric Lundvall, Centerpartiet

§ 289

Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur

Ärendenr 2025/198-1.1.1.5

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad.

Reservation

Dexter Krokstedt (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om handlingsplan för hederskultur. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2025-01-27 § 2.

Motionären skriver att hedersrelaterat våld har ökat i samhället och yrkar därför:

- att Luleå kommun inför en kommunövergripande handlingsplan gentemot hedersrelaterat våld- och förtryck.
- att Luleå kommun kartlägger den omfattning som unga drabbas av hedersrelaterat våld- och förtryck.

Socialförvaltningens yttrande

Luleå kommun har en övergripande sammanhållande lägesbild för våldsbejakande extremism (VBE). Inom ramarna för den ovan nämnda lägesbilden omnämns hedersrelaterat våld- och förtryck. Kommunstyrelsen (KS) informerades om lägesbilden 2022-03-14 § 55, vilket grundar sig i dåvarande ordning om kommunala beslut av aktivitetsplaner.

En gemensam revidering av den kommunala lägesbilden och åtgärdsplanen har påbörjats under 2025. Deltagande parter är förutom socialförvaltningen även kultur-fritidsförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen samt Polismyndigheten. Ambitionen är en förstärkning och samordning av preventiva, förhindrande, skyddande och hanterande insatser för att motverka hedersrelaterat våld- och förtryck och våldsbejakande extremism i sin helhet.

Under år 2023 infördes lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I enlighet med detta sammanställs återkommande en samlad lägesbild och åtgärdsplan avseende brottsligheten inom Luleå kommun. I

kartläggningen återfinns bland annat polisens data avseende anmälda brott i parrelation samt släktskap/familj.

Vidare samverkar länets 14 kommuner i frågan om hedersrelaterat våld. Samarbetet sker i strukturerad form via kompetensteamet Una. Här följs det hedersrelaterade våldets omfattning på individnivå. Socialförvaltningen i Luleå kommun har en samordnande funktion.

Socialförvaltningen anser att det finns fördelar att inkludera hedersrelaterat våld i planen för våldsbejakande extremism och i de fördjupade lägesbilderna då det ger en bättre helhetssyn och kan påvisa samband.

Socialnämnden har 2025-09-25 § 189 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad. Vid ärendets behandling reserverade sig Nina Markström (SD) mot beslutet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-11-03 § 191 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad.

Sammanträdet

Ordföranden (S) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Dexter Krokstedt (SD) föreslår bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag och Dexter Krokstedts förslag mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Dialog

Dialog har genomförts med brottsförebyggande samordnare och med preventionssamordnare.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur, KLF Hid: 2025.977
- Våldsbejakande extremism - lokal lägesbild och aktivitetsplan 2022, KLF Hid: 2025.11308
- Samlad lägesbild och åtgärdsplan brottsförebyggande Luleå kommun, KLF Hid: 2025.11307
- Socialnämnden beslut 2025-09-25 § 189, KLF Hid: 2025.10344
- Presentation - Våldsbejakande extremism och hedersrelaterat våld och förtryck, KLF Hid: 2025.11325

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-11-03 § 191,
KLF Hid: 2025.11412

§ 189

Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur

Ärendenr 2025/211-1.1.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att rekommendera kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Reservationer

Nina Markström (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om handlingsplan för hederskultur. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2025-01-27 § 2.

Motionären skriver att hedersrelaterat våld har ökat i samhället och yrkar därför:

- att Luleå kommun inför en kommunövergripande handlingsplan gentemot hedersrelaterat våld- och förtryck.
- att Luleå kommun kartlägger den omfattning som unga drabbas av hedersrelaterat våld- och förtryck.

Socialförvaltningens yttrande

Luleå kommun har en övergripande sammanhållande lägesbild för våldsbejakande extremism (VBE). Inom ramarna för den ovan nämnda lägesbilden omnämns hedersrelaterat våld- och förtryck. Kommunstyrelsen (KS) informerades om lägesbilden 2022-03-14 § 55, vilket grundar sig i dåvarande ordning om kommunala beslut av aktivitetsplaner.

En gemensam revidering av den kommunala lägesbilden och åtgärdsplanen har påbörjats under 2025. Deltagande parter är förutom Socialförvaltningen även Kultur-fritidsförvaltningen, Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen samt Polismyndigheten. Ambitionen är en förstärkning och samordning av preventiva, förhindrande, skyddande och hanterande insatser för att motverka hedersrelaterat våld- och förtryck och våldsbejakande extremism i sin helhet.

Under år 2023 infördes lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I enlighet med detta sammanställs återkommande en sam-

lad lägesbild och åtgärdsplan avseende brottsligheten inom Luleå kommun. I kartläggningen återfinns bland annat polisens data avseende anmälda brott i parrelation samt släktskap/familj.

Vidare samverkar länets 14 kommuner i frågan om hedersrelaterat våld. Samarbetet sker i strukturerad form via kompetensteamet Una. Här följs det hedersrelaterade våldets omfattning på individnivå. Socialförvaltningen i Luleå kommun har en samordnande funktion.

Socialförvaltningen anser att det finns fördelar att inkludera hedersrelaterat våld i planen för våldsbejakande extremism och i de fördjupade lägesbilderna då det ger en bättre helhetssyn och kan påvisa samband.

Socialnämndens arbetsutskott har 2025-09-11 § 71 föreslagit socialnämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Nina Markström (SD) föreslår bifalla motionen.

Tim Larsson (S), Sara Akan (S), Jose Vallejos Sessarego (S), Gunnel Mörtlund Särkimukka (V), Sara Hjalte (V), Ann-Christin Lahti (MP), och Carola Lidén (C) och Ylva Mjördell (L) föreslår bifalla socialnämndens arbetsutskotts förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer socialnämndens arbetsutskotts förslag och Nina Markströms förslag mot varandra och finner att socialnämnden bifaller socialnämndens arbetsutskotts förslag.

Dialog

Dialog har genomförts med brottsförebyggande samordnare och med preventionssamordnare.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur, SOC Hid: 2025.552
- Våldsbejakande extremism – lokal lägesbild och aktivitetsplan 2022, SOC Hid: 2025.1509
- Socialförvaltningens förslag till beslut gällande motion (SD) om handlingsplan för hederskultur, SOC Hid: 2025.2553
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2025-09-11 § 71, SOC Hid: 2025.2623
- Kompletterande bilaga - Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur, SOC Hid: 2025.2661
- Kompletterande bilaga - Samlad lägesbild och åtgärdsplan brottsförebyggande Luleå kommun, SOC Hid: 2025.2662

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, kanslikontoret
Kommunfullmäktige

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Handlingsplan för hederskultur

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket har ökat kraftigt i Sverige till följd av decennier av okontrollerad massinvandring och misslyckad integrationspolitik. Hederskultur är ett importerat fenomen som härstammar från kulturer och samhällsstrukturer som saknar våra grundläggande värderingar. I dessa samhällen har man historiskt sett förlitat sig på familjens eller släktens egen rättsskipning för att upprätthålla sin status, där familjens rykte stått över individens rättigheter. Nationellt centrum för hederskultur- och förtryck förklarar hedersrelaterat våld och förtryck såhär:

“Hedersrelaterat våld och förtryck kan ses som ett samlingsbegrepp för användandet av kontroll, hot, isolering, förskjutning och våld i syfte att tvinga en familjemedlem till lydnad, för att upprätthålla en familjs och släkts heder eller anseende. Det kan också handla om att återupprätta familjens eller släktens anseende om det anses ha skadats. Även om det saknas en enhetlig definition av begreppet finns det en bred konsensus, bland såväl myndigheter som forskare, gällande våldets utmärkande drag.”

Särskilt utsatta är flickor och unga kvinnor som begränsas i sina liv och tvingas leva under hedersnormer. Detta förtryck grundar sig på hedersnormer som bygger på patriarkala föreställningar, vilket kan innebära allt från regler kring klädsel och umgänge till inskränkningar i val av utbildning, arbete och äktenskap. I sin värsta form leder dessa normer till allvarliga brott, inklusive dödligt våld, där de som trotsar kontrollen riskerar allvarliga konsekvenser. Tyvärr har vi sett exempel på det även här i Luleå kommun.

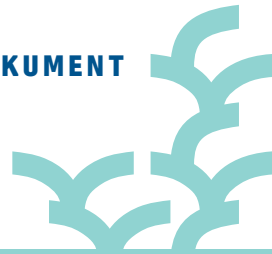
Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att Luleå kommun inför en kommunövergripande handlingsplan gentemot hedersrelaterat våld- och förtryck
- att Luleå kommun kartlägger den omfattning som unga drabbas av hedersrelaterat våld- och förtryck

För Sverigedemokraterna Luleå

Dexter Krokstedt

2025-01-11

Samlad lägesbild och åtgärdsplan för Luleå kommun

Dokumentnamn Samlad lägesbild och åtgärdsplan för Luleå kommun	Dokumenttyp Internt dokument	Fastställd	Giltighetstid
Dokumentansvarig	Ärendenummer	Beslutsinstans	Dokument gäller för
Syfte			

Innehållsförteckning

Inledning	4
Omvärld och samhällsomställning med lokal påverkan	6
Geografiska och socioekonomiska förutsättningar i Luleå kommun	6
Lokal lägesbild	10
Analys och slutsatser	18
Åtgärdsplan	19

Inledning

Luleå ska vara en trygg och säker plats att leva och vistas i. Kommun och polis har i och med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ett likvärdigt och gemensamt brottsförebyggande ansvar.

Kommuner ska bidra till att samhällets samlade brottsförebyggande arbete bedrivs på ett effektivt sätt genom att fullgöra uppgifterna i lagen.

Trygghetsundersökningar har över tid visat att Luleå är en trygg kommun med låg brottsutsatthet i jämförelse med många andra kommuner. Luleå och andra kommuner i regionen står dock inför stora förändringar i och med flera aktörers satsningar på grön omställning. Etableringar och tillväxt förväntas vilket är positivt för regionen och kommunerna. Samtidigt innebär detta sannolikt utmaningar kopplat till sociala strukturer och risker kopplat till olika former av brottslighet. Myndigheter, organisationer, civilsamhälle, näringsliv och kommunens invånare behöver tillsammans arbeta för ett Luleå i positiv utveckling.

Genom en samverkansöverenskommelse mellan Luleå kommun och Lokalpolisområde Luleå-Boden har parterna åtagit sig att samverka för ett tryggt Luleå. Arbetet ska bedrivas långsiktigt och uthålligt och det goda arbetet som görs ska synliggöras. Det övergripande målet för kommunen och lokalpolisområdet är enligt överenskommelsen att öka tryggheten, minska brottsligheten samt möta utmaningarna med samhällsomställningen.

Viktiga delmål är att tillsammans:

- Förebygga och bekämpa organiserad brottslighet i lokalsamhället
- Utveckla samverkan med civilsamhället och näringslivet
- Arbeta systematiskt och kunskapsbaserat
- Stärka den situationella preventionen
- Bygga broar mellan den situationella och sociala preventionen.

Vidare framgår av samverkansöverenskommelsen att en styrgrupp bestående av lokalpolisområdeschefen, kommundirektör, kommunalråd, VD Lulebo samt socialdirektör är beslutande för den samlade lägesbilden och åtgärdsplanen i enlighet med rådande lagstiftning. Föredragande i styrgruppen är kommunpolisen samt kommunens samordnare för brottsförebyggande.

Kunskapsbaserat lägesbildsarbete

En samlad lägesbild tas fram minst vartannat år inom det geografiska området Luleå enligt ett systematiskt och kunskapsbaserat arbetssätt, det vill säga grundat i forskning, empiri, beprövade metoder och orsaksanalyser. Lägesbilden ska sammanställas från aktuell statistik och relevanta aktörers kartläggningar i Luleå. Utöver den långsiktiga lägesbilden görs även lägesbilder vecko-, månads- och kvartalsvis.

Åtgärdsplan

Utifrån den samlade långsiktiga lägesbilden prioriteras behoven i en åtgärdsplan, vilken ska uppdateras minst vartannat år. Åtgärder kan även vid behov vidtas utifrån det löpande lägesbildsarbetet. Kommunpolisen och kommunens samordnare för brottsförebyggande ansvarar, utifrån styrgruppens mandat, för att tillsätta arbetsgrupper som utför arbetsuppgifter utifrån åtgärdsplanen samt uppkomna händelser. Uppföljning av åtgärdsplanen bör ske minst vartannat år.

Omvärld och samhällsomställning med lokal påverkan

Brottsligheten kan nu beskrivas som "Glokal"; ett brott som begås lokalt kan ha möjliggjorts av händelser eller brott som sker i ett globalt perspektiv. Företag blir i allt större omfattning arenor och möjliggörare för organiserad brottslighet som kan påverka lokalsamhället, men ansvariga finns i en annan del av världen. Detta ställer helt nya krav på kommunen och Polisen att samverka med andra myndigheter i arbetet med att förebygga brott.

Luleå står inför en stor samhällsomvandling. Satsningar på grön omställning inom industrier i Norrland är väldigt omfattande och drar till sig uppmärksamhet internationellt. Världsledande teknikutveckling av till exempel fossilfri stålframställning med hjälp av vätgas sker i Boden och Luleå och skapar arbetstillfällen och stora investeringar. Luleås hamn är en avgörande kugge i de stora industrisatsningarna kring konstgödsel, sällsynta jordartsmetaller, gruvindustrin, vätgasframställning och andra utvecklingsområden. Stora naturtillgångar i kombination med tillgång till fossilfri el har satt Norrbotten i fokus för investerare.

Med stora investeringar följer även utmaningar. Mycket pengar i omlopp drar till sig kriminella aktörer. Det kan handla om oseriösa upphandlingar, svart arbetskraft, människohandel och välfärdsbrottslighet. De här brotten utgår från företag och är svåra att upptäcka och själva motverka. Vid stora byggprojekt kommer många arbetare tillfälligt bo och verka från entreprenörsbostäder eller uppköpta villor och liknande. Stora mängder tillfällig arbetskraft kan skapa lokal påverkan med ökad narkotikahandel, rattfyllerier, prostitution, misshandel och störningar av ordningen i offentlig miljö. Sammantaget visar omvärldsfaktorerna att Luleå kommun behöver vara proaktiva och aktivt arbeta förebyggande i ett så tidigt skede som möjligt, såväl i egen verksamhet som i samverkan, för att adressera risker och problem.

Geografiska och socioekonomiska förutsättningar i Luleå kommun

Antalet invånare i Luleå vid slutet av 2023 var 79 352 och antalet har ökat med 3 386 över de senaste tio åren vilket innebär en genomsnitt befolkningstillväxt på 397 invånare. Andel kvinnor i kommunen ligger på 48,9% och medelåldern är 42,2 totalt sett. Utsikten för en högre befolkningstillväxt finns beskriven i kommunens befolkningsprognoser drivet av stora industrietableringar i Luleå med omnejd. Givet att bostadsmarknaden utvecklas i takt med befolkningsutvecklingen kan Luleå enligt prognos nå 86 138 invånare år 2032 vilket i så fall innebär en kraftig befolkningstillväxt på kort tid.

Socioekonomisk kommunanalys 2022 (Sociala kompassen)

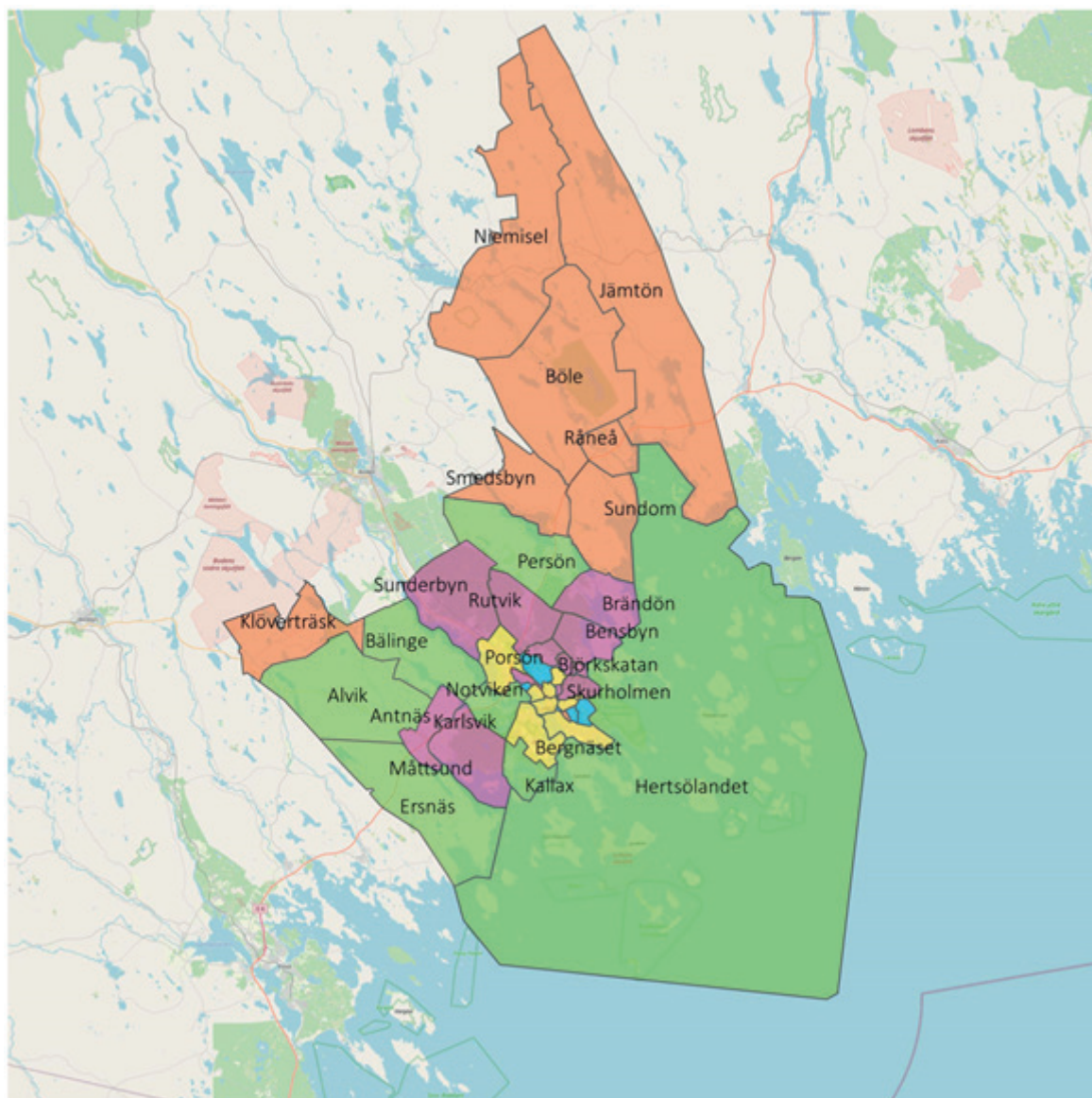
På uppdrag av Luleå kommun har Statisticon genomfört en socioekonomisk kommunanalys (även kallad social kompass). Analysen bygger på den vid tidpunkten för genomförandet senast tillgängliga data vilket är data avseende år 2020/2021. Följande variabler ingår i analysen:

- Andel öppet arbetslösa (18-64 år, 2021-10-31)
- Andel invånare med ek. bistånd (invånare 20+ år, 2020-12-31)
- Ohälsotalet per invånare (invånare 16-64 år, 2021-12-31)
- Andel förvärvsarbetande (invånare 20-64 år, 2020-12-31)
- Förvärvsinkomst (invånare 20+ år, 2020-12-31)
- Andel invånare med eftergymnasial utbildning (invånare 20-64 år, 2020-12-31)
- Andelen invånare födda utanför EU/EFTA (av hela befolkningen, 2021-12-31)
- Andel unga 0-19 år (av hela befolkningen, 2021-12-31)
- Andel äldre 65 år+ (av hela befolkningen, 2021-12-31)

Analysen ger upphov till fem åtskilda s k SEKOM-grupper; en lila, en grön, en orange, en gul och en blå vilka visar Luleå kommuns delområden grupperade efter socioekonomisk och demografisk samhörighet:

SEKOM-grupp	Karaktär	Kommundelar
Lila	I den lila gruppen bor drygt 13 700 invånare, vilket motsvarar 17 procent av kommunens befolkning. Här är utbildningsnivån liksom medianinkomsten högst i kommunen. Andelen som har ekonomisk bistånd eller är öppet arbetslösa är låg. Befolkningen består av en stor andel barnfamiljer har och kommunens lägsta ohälsotal. Områdena är placerade runt omkring de centrala delarna i kommunen	Antnäs Bensbyn Björnsbyn Brändön Hällbacken Kronan Lulsundet Måttsund Notviken Rutvik Sunderbyn
Grön	I den gröna gruppen bor närmare 5 800 invånare, motsvarande 7 procent av Luleås folkmängd, den minsta gruppen sett till folkmängd. Gruppen har hög förvärvsgrad och är i flera avseenden lik den lila, men här är andelen barnfamiljer lägre, andelen äldre högre, utbildningsnivå och inkomstnivåer något lägre. I ett geografiskt perspektiv ligger områdena i den gröna gruppen strax utanför centrum dvs runt om de lila.	Alvik Bälinge Ernäs Hertsölandet Kallax Karlsvik Persön
Orange	I den orange gruppen bor ca 6 200 invånare, motsvarande 8 procent av Luleås folkmängd. Den orange gruppen har den högsta andelen äldre och den lägsta utbildningsnivån i kommunen. Jämfört med de två tidigare grupperna så är ohälsotalet väsentligen högre. De orangea områdena är belägna i kommunens utkant på landsbygden.	Böle Jämtön Klöverträsk Lövskatan Niemisel Råneå Smedsbyn Sundom
Gul	I den gula gruppen bor närmare 36 600 invånare, vilket motsvarar 46 procent eller nästan hälften av kommunens befolkning. Denna grupp har en stor del äldre i befolkningen och relativt höga utbildningsnivåer. Andelen födda utanför EU/EFTA är också lite högre än i tidigare grupper. Geografiskt hittar vi gula områden i de centrala delarna av Luleå.	Bergnäset Bergviken Björkskatan Centrum Gammelstad Lerbäcken Mjöludden Skurholmen Svartösten
Blå	I den blå gruppen bor drygt 16 500 invånare, motsvarande 21 procent av kommunens folkmängd. Här återfinns en låg förvärvsgrad och höga ohälsotal. Gruppen har hög arbetslöshet och hög andel med ekonomiskt bistånd. Här bor även förhållandevis många som är födda i ett land utanför Europa. Geografiskt är områdena i den blå gruppen, likt den gula, centralt placerade i Luleå	Hertsön Malmudden Porsön Tuna Örnäset

Följande karta visar översiktligt de områden som ingår i analysen och vilken SEKOM-grupp respektive område tillhör:

Lokal lägesbild

Lokal trygghetsundersökning 2023

Undersökningen genomfördes hösten 2023. Samma undersökning har även genomförts 2006, 2009, 2012, 2016 och 2019. Frågeformuläret gick ut till 3 600 boende i Luleå kommun mellan 16–85 år, jämnt fördelade på tolv bostadsområden/kommundelar: Bergnäset, Björkskatan, Centrum, Gammelstad, Hertsön, Norrbyarna, Notviken, Porsön, Råneå, Sunderbyn, Sörbyarna och Örnäset. Svarsfrekvensen var 61 procent.

Resultatet visar följande:

- De boende i Luleå kommun upplever få problem i jämförelse med de flesta andra kommuner i Sverige.
- Luleå kommuns problemindex är 1,38 på en skala 0-6, där 0 motsvarar närmast obefintliga problem och 6 motsvarar alarmerande påtagliga problem. Luleå kommuns resultat kan anses vara mycket bra år 2023 och ett av de bättre värden som en kommun noterat i Sverige mellan åren 1997 – 2023, särskilt med tanke på kommunens storlek.
- Undersökningen visar att kommunen som helhet i stort sett saknar allvarliga kontinuerliga ordningsstörningar, de fåtal som finns återfinns i vissa kommundelar.
- Undersökningen visar på en låg brottsutsatthet vad gäller mängdbrott för kommunen som helhet och kan sägas ha reducerats med minst 30 % under 2000-talet. Ett område avviker dock negativt i detta sammanhang
- Även utsatthet för våld har reducerats sedan 2019 och ligger på låga nivåer.
- Vad gäller "trygg ensam sent på kvällen utomhus", "otrygg ensam sent på kvällen utomhus" och "rädsla för speciella personer" har resultatet förbättrats sedan 2019 och ligger på bra nivåer för kommunen som helhet. Ett område avviker dock negativt i detta sammanhang.
- Andelen kritiker av polisens lokala arbete i bostadsområdena är mycket låg sedan 2019 och är nu anmärkningsvärt låg även i nationell jämförelse.
- De upplevda problem som kommuninvånarna lyfter fram är framförallt hastighetsöverträdelser, buskörning och missbruksproblematik.
- Fler kvinnor än män uppfattar problem.
- Boende i hyresrätt uppfattar problem i större utsträckning än boende i bostadsrätt och villa.

Problemindex för respektive kommundel visar generellt på låga nivåer av problemobservationer. Av följande tabell framgår att det är två områden som ligger jämförelsevis högt i förhållande till övriga kommundelar.

Kommundel / År	2023	2019	2016	2012	2009	2006	Kommentar 2019 jfr 2023
Luleå kommun	1,38	1,40	1,43	1,52	1,56	2,03	Oförändrat
Bergnäset	1,35	1,63	1,49	1,13	1,16	1,28	Förbättrat efter ökning 2016–2019
Björkskatan	0,65	1,14	1,63	1,42	1,45	2,39	Mycket lågt värde
Centrum	1,46	1,49	1,49	1,48	1,55	e.u.	Stabilt lågt i varje mätning
Gammelstad	1,32	1,34	0,97	1,13	1,35	e.u.	Stabilt
Hertsön	2,16	2,06	1,46	1,65	2,23	2,94	Två år i rad högt för Luleå
Norrbyarna	0,97	1,17	e.u.	e.u.	e.u.	e.u.	Lågt värde
Notviken	1,35	1,63	1,49	1,38	1,50	e.u.	Förbättrat
Porsön	2,24	1,89	e.u.	e.u.	e.u.	e.u.	Högt för Luleå
Råneå	0,95	1,49	1,26	1,94	1,44	1,72	Lågt värde
Sunderbyn	1,14	0,83	0,97	1,13	0,91	e.u.	Fortsatt lågt värde om än högre
Sörbyarna	0,73	1,14	e.u.	e.u.	e.u.	e.u.	Mycket lågt värde
Örnäset	1,46	1,54	1,29	1,81	1,72	e.u.	Stabilt

Nationell trygghetsundersökning (NTU) 2023

Den nationella trygghetsundersökningen genomförs årligen av Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och resultatet presenteras för kommunen som helhet. Frågorna som ställs i enkäten rör utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott samt förtroende för rättsväsendet. I jämförelse med den lokala trygghetsmätningen har NTU färre respondenter som besvarat enkäten; 1 082 stycken har medverkat under insamlingsperioden 2021/2022.

Vad gäller upplevda problem tar undersökningen upp

- Skadegörelse i det egna bostadsområdet
- Klotter i det egna bostadsområdet
- Fortkörning i det egna bostadsområdet
- Störande körning i det egna bostadsområdet
- Personer påverkade av alkohol eller droger i det egna bostadsområdet
- Öppen narkotikahandel i det egna bostadsområdet
- Cykelstölder, självrapporterad utsatthet
- Kortbedrägerier, självrapporterad utsatthet
- Försäljningsbedrägerier, självrapporterad utsatthet
- Personrån, självrapporterad utsatthet
- Sexualbrott, självrapporterad utsatthet
- Misshandel, självrapporterad utsatthet

Sett till en treårsperiod ligger de flesta resultat ganska stabilt sedan 2018/2019 utan några större svängningar och i regel något bättre än i jämförelse med riket som helhet. En noterbar försämring gäller störande körning där 11 % anger det som ett problem i det egna bostadsområdet 2021/2022 i jämförelse med 7 % år 2019/2020.

Medborgarundersökningen 2023

SCB:s medborgarundersökning genomförs årligen och innehåller bl a frågor rörande trygghet/otrygghet, oro för brottsutsatthet och i vilken utsträckning man upplever vissa problem. Vad gäller upplevelse av problem ställs frågorna i ett kommunperspektiv till skillnad mot NTU:n där frågorna ställs utifrån bostadsområdesperspektiv. Antal respondenter i 2023 års undersökning uppgick till 524 personer.

Vad gäller upplevda problem i kommunen ställs frågor kring

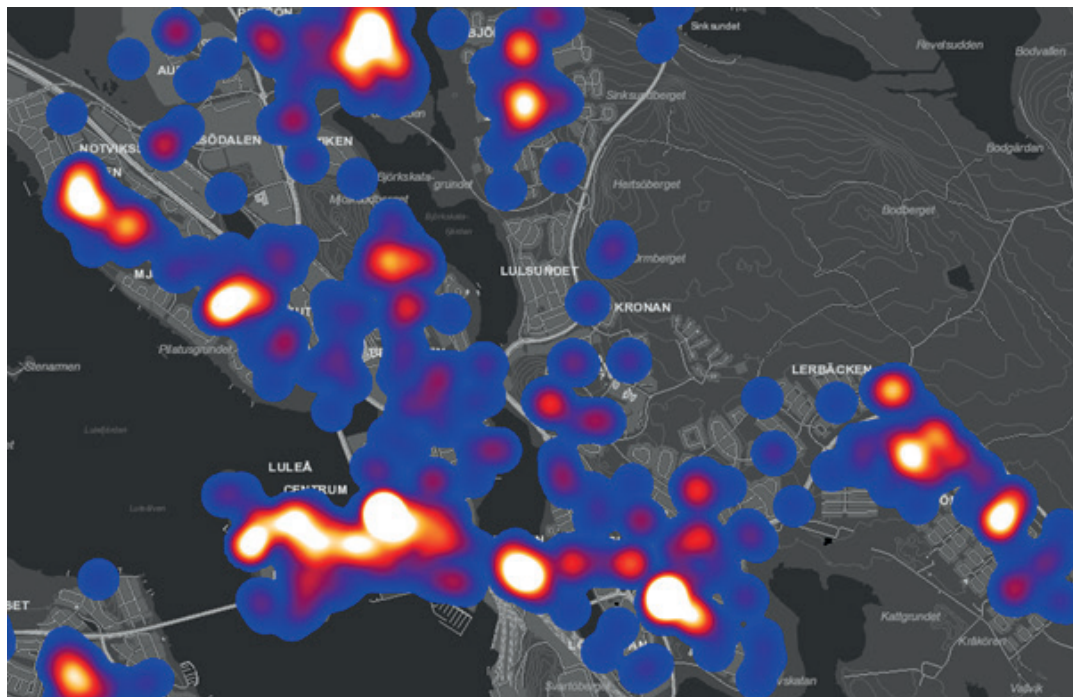
- Personer eller gäng som bråkar eller stör
- Personer som är påverkade av alkohol eller narkotika
- Narkotikahandel
- Våldsbrott
- Inbrott eller stöld
- Störande trafik med motorfordon
- Hot och trakasserier på nätet
- Bristande eller trasig belysning
- Skadegörelse eller klotter
- Nedskräpning

Resultaten i dessa frågor är uteslutande positiva i den meningen att det antingen skett en positiv utveckling sedan föregående år eller att kommunen uppvisar siffror som tillhör de 25 % av kommunerna som har bäst resultat. Narkotikahandel, inbrott/stöld och nedskräpning är de områden som får sämst resultat i jämförelse med övriga upplevda problem.

Effektiv Samordning för Trygghet (EST)

Luleå kommun, Polisen och det allmännyttiga bostadsbolaget Lulebo arbetar sedan 2021 tillsammans utifrån samverkansmodellen Effektiv Samordning för Trygghet (EST). I Luleå innebär detta kontinuerlig inrapportering av faktorer och händelser som bedöms kunna påverka känslan av trygghet i det offentliga rummet. Luleå kommuns och Lulebo:s verksamheter rapporterar in faktorer/händelser via en GIS-lösning och Polisen rapporterar in anmälda brott som bedöms vara relevanta för EST. Parterna har veckovisa möten kring vad som inrapporterats för att följa utvecklingen i kommunen och möjliggöra åtgärder i ett tidigt skede.

Följande karta visar rapporterade faktorer/händelser 2022-2023 vilket indikerar att det finns vissa områden med högre koncentration av vissa brott och sådant som kan påverka tryggheten negativt.

Bland de områden med högst koncentration kan nämnas Centrum, Porsön, Tuna, Mölkudden, Malmudden, Örnäset, Hertsön, Bergnäset och Gammelstad. Majoriteten av samtliga rapporter avser skadegörelse och klotter. Kommundelar utanför centralorten har få inrapporterade händelser.

Även om EST-rapporteringen infördes redan 2021 pågår alltså implementeringsarbete för att öka rapporteringen. Bland annat finns utvecklingspotential att öka rapporteringen i andra kommundelar än centralorten samt att få fler relevanta verksamheter generellt att bidra i rapporteringen.

Anlagda bränder

EST-rapporter om anlagda bränder är få till antalet. Av räddningstjänstens egna rapporteringssystem framgår följande avseende förmodade anlagda bränder fördelat på olika miljöer:

**Brand eller brandtillbud, inom eller utomhus,
förmodad avsiktlig**

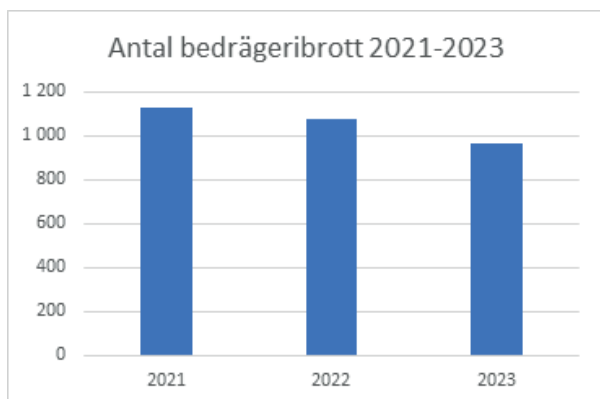
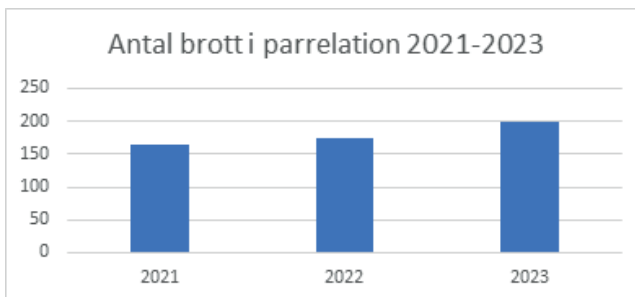
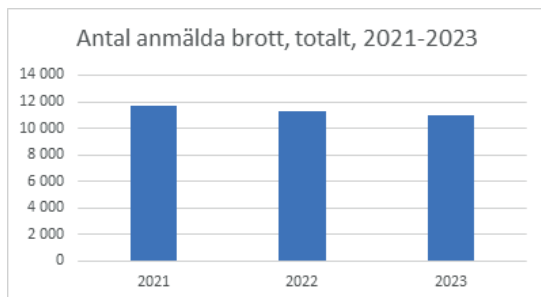
	2021	2022	2023
Förskola, skola	3	5	4
Idrott, bad eller motion	0	1	2
Kyrka, moské eller motsvarande	0	1	1
Kontor eller förvaltning	0	0	0
Parkeringshus	0	1	0
Parkeringsplats	3	2	0
Väg eller gata	2	0	2
Grönområde	0	2	2
Skog eller mark	1	1	3
Annan utemiljö	0	2	2
Vanligt boende	1	0	2

I vissa fall rapporteras att det ej gått att bedöma om branden/tillbudet var avsiktligt eller ej. Under 2023 rapporterades två bränder/tillbud på skola, tre i skog eller mark, en i annan utemiljö samt en i vanligt boende som ej gick att bedöma. Sammantaget visar rapporteringen under perioden 2021-2023 att det är förskole- och skolmiljöer som har flest bränder/tillbud där händelsen förmodas vara avsiktlig.

Anmällda brott och brottsutveckling

Det totala antalet anmällda brott i Luleå minskar marginellt de senaste åren (2021-2023).

- Minskning sker på områdena skadegörelse, rån, tillgrepp, och bedrägerier och trafikbrott.
- Våld i offentlig miljö ökar från 2022 och är åter på samma nivå som 2021 och här är det huvudsakligen unga män som är brottsoffer och brotten sker utomhus.
- När det gäller anmällda brott i parrelation så ökar de och här är det kvinnor som är majoritet som brottsoffer och de sker i stor grad inomhus. I Luleå anmäls dubbelt så många brott i parrelation som våld i offentlig miljö.
- Antalet anmällda brott i släktskap/familj ökade från 2021 till 2022 för att sen minska 2023. Som jämförelse anmäldes ca 200 brott i parrelation och 40 brott i släktskap/familj.
- Våld mot barn är ett område där antal anmällda brott ligger kvar i samma nivå över tid, ca 100 brott per år.
- Tillgreppsbrotten fortsätter att minska, inklusive antalet fullbordade inbrott i villa/radhus, och det vanligaste brottet inom kategorin är inbrott i källare eller vindsutrymmen.
- Bedrägerierna minskar på helheten i Luleå kommun, vilket de inte gör i ett nationellt perspektiv, men brott genom social manipulation ökar.
- Antalet anmällda narkotikabrott har ökat med knappt 200 mellan åren 2021-2023. Ökningen är dock svårtolkad eftersom statistiken till stor del speglar polisens arbete mot denna brottslighet.

Övrig lokal information

Beredningsgrupp trygghet och brottsförebyggande

Beredningsgruppen består av representanter för olika förvaltningar samt Polisen. Gruppen träffas månadsvis för att dela lägesbild och vid behov samordna insatser. Under 2023 har behov och insatser främst varit kopplat till grupper av unga i riskzon eller som det finns oro kring samt händelser och trender bland unga, ex-vis kraftigt normbrytande beteenden, boffning, vejpning och kränkningar på sociala medier genom s k "exposed-konton". En stor del av insatserna från skola, socialtjänst, polis och fritidsgårdar har rört oro kring en gruppering av unga med bl a kraftigt normbrytande beteenden. Sammantaget är erfarenheten från beredningsgruppen att händelser inte nödvändigtvis är knutna till ett särskilt område, snarare att det rör sig över hela kommunen men främst inom centralorten. Bedömningen är att behovet av ett aktivt arbete med denna typ av problematik kommer att kvarstå under lägesbildsperioden.

I vissa delar av centralorten samt i Centrum finns platser där det återkommande har förekommit ordningsstörningar och/eller otrygghetsskapande beteenden, främst kopplat till missbruksproblematik samt grupper av unga i riskzon.

Arbetet samordnas av kommunens brottsförebyggande samordnare och kommunens preventionssamordnare (tillika ANDTS-samordnare).

Fastighetsägarforum för trygghet

Luleå kommun och Polisen har sedan 2021 kvartalsvisa träffar med fastighetsägare, bl a för att dela lägesbilder och möjliggöra samordning av insatser. Utifrån dessa träffar kan följande punkter lyftas fram:

- Klotter och skadegörelse har vanligtvis en tydlig uppgång under maj månad sett till polisanmälningar, men fastighetsägarna upplever att det är ganska jämt fördelat över året.
- Inbrott i källare och vindsutrymmen ökar under den mörkare/kalla perioden av året.
- Det finns en problematik med personer som tar sig in för att sova i trapphus, källare och allmänna utrymmen under den kallare perioden av året. Problematiken finns i de flesta hyreshusbestånd i centralorten.
- Olovlig andrahandsuthyrning förekommer men i vilken utsträckning är något oklart. Det är en problematik som i dagsläget är svår att ha kontroll över. Med hänsyn till samhällsomställningen och samhällsutvecklingen i övrigt ökar riskerna för olovliga andrahandsuthyrningar.

ANDTS-undersökning 2022 (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel om pengar)

En droganeundersökning genomfördes under oktober-november 2022 i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet, i kommunala och fristående skolor. Svarefrekvensen var 76 % i åk 9 och 55 % i åk 2. En jämförelse har gjorts med resultaten från 2007, 2011, 2015 och 2017 års lokala droganeundersökningar.

Undersökningen visar att alkoholanvändandet, cigarettrökningen och användandet av tobakssnus har minskat från 2007 och fram till 2022. Användandet av nikotinsnus (vitt snus) och e-cigaretter finns det ingen jämförelsedata på men utifrån undersökningen kan det konstateras att det är mer vanligt hos flickor än pojkar. Nationellt syns en ökning av vitt snus och e-cigaretter samt att det ökar i popularitet och marknadsförs tydligt mot unga personer.

Sniffning/boffning och lustgasanvändande är enligt undersökningen inte omfattande i Luleå kommun men preparaten är lättillgängliga, trendberoende och kan leda till allvarliga skador vilket gör det viktigt att vara observanta på signaler kring eventuell användning.

PWO och liknande kosttillskott används i relativt hög utsträckning av unga enligt undersökningen. Utifrån brist på kontroll av innehåll och biverkan är det viktigt att vara observant på produkterna och användningen av dessa. Det finns också indikationer på att risken att använda dopingpreparat ökar då man använt PWO.

Narkotikaanvändandet har legat stabilt sedan 2007 enligt undersökningen. Av de som använt narkotika är det vanligare att pojkar använt cannabis och att flickorna använt annan narkotika. Faktorer som ökar risken att prova narkotika är rökning av cigaretter och e-cigaretter, att ha vänner som använder cannabis, alkoholanvändning, vara otrygg och missnöjd.

Spel om pengar är vanligare bland pojkar och ökar då de kommit upp i gymnasieåldern. Det är generellt vanligast att spelet sker online. Det är viktigt att följa utveck-

lingen kring spel om pengar bland unga då forskning pekar på att riskabelt spelande i ungdomen ökar riskerna för dåligt psykiskt mående, social problem och spelberoende i vuxen ålder.

Det förebyggande arbetet samordnas av kommunens preventionssamordnare/
ANDTS-samordnare.

Våldsbejakande extremism

Under hösten 2021 tog en arbetsgrupp bestående av representanter från olika kommunala förvaltningar, Luleå lokaltrafik, Lulebo och Polisen fram en lokal lägesbild samt en aktivitetsplan avseende våldsbejakande extremistmiljöer i Luleå kommun. Den kartläggning som gjordes visade inte på någon hög förekomst av eller stora problem med våldsbejakande extremistiska miljöer i kommunen. Det som generellt hade inrapporterats var förekomst av flygblad, affischering och klotter som främst kan kopplas till sympatier med högerextrem extremistmiljö.

Kartläggningen visade vidare att vissa verksamheter som arbetar nära invånarna ute i samhället upplever att det är vanligt att stöta på personer med olika yttringar som tyder på sympatier med den högerextremistiska miljön. Vidare att det emellanåt förekommer situationer som tyder på förekomst av hederskultur, vilket kan utgöra en del av en riskbild kopplat till extrema åsikter och handlingar inom den våldsbejakande islamistiska miljön.

Den samlade bilden var att utåtriktade aktiviteter inom den högerextrema miljön sett till en ettårscykel ökar under våren, att det ökar vid särskilda manifestationer för jämlikhet (exempelvis Pride) samt att det ökar under ett valår. Den vänsterextrema miljön ger sig oftast till känna som en reaktion på utåtriktade aktiviteter inom den högerextrema miljön, såsom vid parader och demonstrationer.

På nationell nivå gör SÄPO i sin årsrapport 2023/2024 bedömningen att Sverige befinner sig i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge, bl a med hänsyn till Rysslands krig mot Ukraina och striderna mellan Hamas och Israel. Attentatshotet mot Sverige kommer i första hand från våldsbejakande islamistisk extremism och våldsbejakande högerextremism. Hotet kommer främst från ensamagerande. Utvecklingen visar enligt SÄPO på en viss ökning av försök till vägleda attentat från utlandet. Vidare att attentatshotet även består av individer med en mer blandad extremistisk ideologi, där inslag av konspirationsteorier och antistatliga budskap är vanligt förekommande. Enligt SÄPO kommer det allvarliga säkerhetspolitiska läget sannolikt att bestå under en längre tid och påverka hotet från såväl främmande makt som våldsbejakande extremism. Kommunens brottsförebyggande samordnare är tillika samordnare mot våldsbejakande extremism.

Orosanmälningar

Orosanmälningar till socialtjänsten avseende barn/unga 0-20 år har ökat under perioden 2021-2023, från totalt 2 622 år 2021 till 3 707 år 2023. Orosanmälningar rörande flickor har ökat med 769; från 1 228 till 1 997. Orosanmälningar rörande pojkar har ökat med 316; från 1 394 till 1 710.

Kostnader för skadegörelse

Kostnader för skadegörelse inklusive klotter har efterfrågats från infrastruktur- och serviceförvaltningen samt de kommunala bolagen. Det förekommer i dagsläget inte någon särskild redovisning av dessa kostnader vilket gör att kommunen och bolagen endast kan uppskatta vad som är knutet till skadegörelse. Även om det handlar om kvalificerade beräkningar för dessa kostnader blir det vanskligt att följa kostnadsutvecklingen över tid så länge som skadegörelse inte redovisas på ett sätt som gör att en uppföljning blir tillförlitlig.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen uppskattar att kostnaderna för skadegörelse inklusive klotter uppgick till ca 2 257 tkr år 2020, ca 1 813 tkr år 2021 och ca 1 990 tkr år 2022.

Lulebo uppskattar kostnaderna till 2 500 tkr år 2021, 1 900 tkr år 2022 och 2 300 tkr år 2023.

Lumire uppskattar att kostnaderna ligger på ungefär samma nivå över perioden 2021-2023; ca 40 000 kr per år.

Analys och slutsatser

Den samlade lägesbilden visar både på faktisk brottslighet och risker för brottslighet. Det förebyggande arbetet behöver inriktas på att adressera både den problematik som redan finns och de risker som uppstår i och med samhällsomvandlingen och samhällsutvecklingen i övrigt. Genom det löpande lägesbilsarbetet på vecko-, månads- och kvartalsbasis finns förutsättningar att kontinuerligt följa utvecklingen av brott och risker. Vidare ger det möjlighet att löpande värdera och omvärdera prioriteringar och insatser med hänsyn till problemens och riskernas beskaffenhet och storlek. Sammantaget pekar lägesbilden mot behov av att adressera följande risk- och problemområden:

- Entreprenörsbostäder
- Arbetskraftskriminalitet
- Organiserad brottslighet
- Välfärdsbrott
- Olovlig andrahandsuthyrning
- ANDTS

- Unga i riskzon
- Våldsbejakande extremism
- Områden med ordningsstörningar och/eller otrygghetsskapande beteenden
- Brott i parrelation, fokus på mäns våld mot kvinnor
- Skadegörelse inklusive klotter
- Inbrott
- Övrig brottslighet, social oro m m

Den samlade lägesbilden visar att Luleå kommun behöver vara proaktiva och aktivt arbeta förebyggande i ett så tidigt skede som möjligt för att adressera risker och problem inom flera områden. Samtliga identifierade risk- och problemområden innebär att det förebyggande arbetet måste ske genom intern och extern samverkan, både inom kommunkoncernen och med externa aktörer inklusive näringsliv och civilsamhälle. Därför är det nödvändigt att kontinuerligt utveckla och stärka gemensamma processer och en samsyn att det brottsförebyggande arbetet är en gemensam angelägenhet för hela kommunkoncernen.

Åtgärdsplan

Det förebyggande arbetet utgår ifrån, men är inte begränsat till, ett antal samverkansforum:

- Styrgrupp för Samverkansöverenskommelsen mellan kommunen och Polisen
- Effektiv Samordning för Trygghet (EST)
- Beredningsgrupp för trygghet och brottsförebyggande
- Arbetsgrupp ANDTS
- Arbetsgrupp Välfärdsbrott
- Fastighetsägarforum för trygghet

Ytterligare samverkansforum, constellationer och arbetsgrupper förekommer och kan bildas utifrån såväl det löpande utvecklingsarbetet som förändringar i lägesbilder och eventuella händelser i övrigt. I relevanta sammanhang identifieras möjliga synergier för att fylla mellanrum och stärka befintliga arbeten.

Kommunens resurser för samordning av det brottsförebyggande arbetet är koncentrerat till en tjänst inom socialförvaltningen som har i uppdrag att arbeta kommunövergripande. Vidare har kommunen inom socialförvaltningen en preventionssamordnare med inriktning barn och unga, tillika ANDTS-samordnare, som i vissa delar arbetar med angränsande frågor. Kommunstyrelseförvaltningen erbjuder strategiskt stöd inom det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande området. Framgångar i brottsförebyggandet är beroende av ett gemensamt ansvarstagande inom kommunkoncernen vad gäller att bidra i arbetet och att bidra med åtgärder

Risk/Problem	Åtgärd	Tidplan	Ansvarig	Kommentar
Entreprenörsbostäder	1. Löpande avstämningar med projektledare för planarbetet samt Polisen 2. Bistå med brottsförebyggande perspektiv i arbetet	Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	I dagsläget på planeringsnivå vad gäller upplåtelse av mark för entreprenörsbostäder.
Arbetskraftskriminalitet	1. Utveckla myndighetsöverskridande samverkan 2. Genom samverkansytior och kontakter bevaka utvecklingen	1. 2024-2025 2. Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	Införande av Lokal Operativ Samverkan (LOS) utreds 2024.
Organiserad brottslighet	1. Genom samverkansytior och kontakter (ex-vis EST, Beredningsgrupp, Valfärdsbrottsgrupp) bevaka utvecklingen 2. Vid behov bildande av arbetsgrupper för förebyggande insatser	Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	Utvecklingsarbete pågår inom Inköp och Upphandling avseende kontroll och uppföljning av leverantörer samt underleverantörer
Valfärdsbrott	1. Genomlysna förmåga att upptäcka, förebygga valfärdsbrott 2. Utvecklingsarbete mot bakgrund av genomlysningen	1. 2024 2. 2024-2025	Kommunledningsförv/ Strateg samhällsomställningskontoret	Införande av Lokal Operativ Samverkan (LOS) utreds 2024.
Olovlig andrahandsuthyrning	1. Bevaka utvecklingen genom fastighetsägarforumet och EST 2. Stötta fastighetsägare efter behov genom samordning av förebyggande insatser	1. Löpande 2. 2024	Kommunledningsförv/ Strateg samhällsomställningskontoret	
ANDTS	1. Aktuell lägesbild upprätthålls och förebyggande insatser genomförs och följs upp	1. Årlig process	Socialförvaltningen/ preventionssamordnare	Arbete sker genom arbetsgrupp bestående av representanter från olika förvaltningar, Regionen, LTU och Polisen

Risk/Problem	Åtgärd	Tidplan	Ansvarig	Kommentar
Unga i riskzon	1. Genom samverkans- ytor och kontakter (ex-vis EST, Berednings- grupp) upprätthålla aktuell lägesbild 2. Preventionsinsatser utifrån aktuell lägesbild och händelser 3. Kunskapshöjande insatser för relevanta verksamheter avseende gängkriminalitet	1. Löpande 2. Löpande 3. 2024	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare, Preven- tionssamordnare	Projekt fältverksamhet pågår inom socialför- valtningen under 2024 för att bygga upp en stadigvarande verksam- het med start 2025. Projekt Prevention i samverkan (PiS) pågår 2022-2025 mellan skola och socialtjänst. Fokus på tidig upptäckt av unga i grundskoleålder som riskerar en ogynn- sam utveckling.
Våldsbejakande extre- mism	1. Framtagande av ny lokal lägesbild 2. Införliva lokal läges- bild och aktiviteter i nästkommande samlade lägesbild och åtgärds- plan	2024-2025	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	
Ordningsstörningar	1. Genom samverkans- ytor och kontakter (ex-vis EST, Berednings- grupp) upprätthålla aktuell lägesbild 2. Vid behov bildande av arbetsgrupp för orsaksanalys, åtgärder och uppföljning 3. Söka tillstånd för ord- ningsvaksområde på relevanta ytor i Centrum	1. Löpande 2. Löpande 3. 2024	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	
Brott i parrelation, fokus på mäns våld mot kvinnor	1. Undersöka mellanrum och främja samverkan	Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	
Skadegörelse, inklusive klotter	1. Bevaka utvecklingen genom EST, Berednings- grupp och fastighetsä- garforumet. 2. Stötta fastighetsägare och andra aktörer efter behov genom samord- ning av förebyggande insatser 3. Undersöka förutsätt- ningar att förbättra kostnadskontrollen avseende skadegörelse	Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	Avseende kommunens fastigheter sker löpande arbete av Infrastruktur- och service-förvaltning- ens samordnare mot klotter

Risk/Problem	Åtgärd	Tidplan	Ansvarig	Kommentar
Inbrott	1. Upprätthålla aktuell lägesbild genom EST, Beredningsgrupp och fastighetsägarforumet. 2. Vid behov bildande av arbetsgrupp för orsaksanalys, åtgärder och uppföljning.	Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	
Övrig brottslighet, brottsutveckling, social oro, utvecklingsarbete m m	1. Genom EST, Beredningsgrupp, Fastighetsägarforum, Vålfärdsbrottsgrupp och andra relevanta samverkansytor och kontakter bevaka utvecklingen och upprätthålla aktuell lägesbild samt förmåga att vidta åtgärder på kort och lång sikt. 2. Vid behov bildande av arbetsgrupp för orsaksanalys, åtgärder och uppföljning. 3. Fortsatt utvecklings- och implementeringsarbete avseende EST. 4. Utveckla samverkan med andra offentliga aktörer, civilsamhället och näringslivet i syfte att stärka lägesbilsarbetet och förmåga att vidta effektiva åtgärder	Löpande	Socialförvaltningen/ Brottsförebyggande samordnare	

Våldsbejakande extremism – lokal lägesbild och aktivitetsplan 2022

Inledning

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. En våldsbejakande extremistmiljö avser enligt Säkerhetspolisen

- individer, grupper och organisationer som hålls samman av en ideologi och
- betraktas som våldsbejakande genom att de utifrån denna förespråkar, främjar, eller utövar våld, hot, tvång eller annan allvarlig brottslighet
- för att uppnå förändringar i samhällsordningen; påverka beslutsfattandet eller myndighetsutövningen eller hindra enskilda individer från att utöva sina grundlagsfästa fri- och rättigheter

Säkerhetspolisen följer tre huvudsakliga våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige:

- Den högerextrema miljön, tidigare kallad vit makt-miljön.
- Den vänsterextrema miljön, tidigare kallad autonoma miljön.
- Den våldsbejakande islamistiska miljön

Centrum mot våldsbejakade extremism (CVE) är ett nationellt center inom Brottsförebyggande rådet (Brå) som bland annat har i uppgift att främja utvecklingen av förebyggande arbete och att verka för högre grad av samordning. Vidare har CVE ett uppdrag att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism. Budskapet från nationell nivå är att det i kommunerna bör finnas kunskap, handlingsberedskap och aktuella lägesbilder gällande VBE. Mot bakgrund av detta har föreliggande lägesbild och aktivitetsplan tagits fram, i enlighet med kommunstyrelsens beslut 2020-06-01 § 140.

Beredningsgruppen för trygghet och brottsförebyggande har varit möjliggörare för arbetsgruppsbildande, har löpande tagit del av återrapporteringar av arbetets fortskridning, samt efter förankring godkänt aktivitetsplanen. Kommunstyrelsen har informerats om planen 2022-03-14.

Säkerhetspolisens årsbok 2021

Enligt SÄPO kommer hotet i första hand från våldsbejakande högerextremism och våldsbejakande islamism, men hotet bedöms vara föränderligt. Våldsbejakande extremister har till stor del flyttat ut på digitala plattformar som skapar mötesplatser för radikaliserings, rekrytering och planering. Utvecklingen inom den våldsbejakande extremismen i Sverige, att virtuella gemenskaper i allt högre grad ersätter de fysiska, följer utvecklingen globalt. Enligt SÄPO attraheras allt fler unga framförallt av den nätbaserade högerextremismen.

De traditionella organisationerna blir mindre relevanta i förhållande till sakfrågor som olika individer brinner för, och får även mindre betydelse i förhållande till de brott som individer begår, enligt SÄPO. Det är inte nödvändigtvis de som tillhör en specifik organisation som är mest benägna att begå brott vilket gör att det är svårt att hitta hoten och individerna.

SÄPO ser en utveckling där allt fler sympatiserar med våldsbejakande extremisters ideologi, och allt fler attraheras av deras propaganda. De senaste åren är det i första hand individer som agerat på egen hand, eller tillsammans med ytterligare någon, som utfört attentat i västvärlden. Flertalet av dessa har befunnit sig i utkanten av extremistmiljöerna, men de har utgått från samma narrativ och gemenskaper som både formar hat och försvarar användandet av våld för att förändra samhällsordningen.

I flera fall har SÄPO sett en koppling mellan psykisk ohälsa och mottagligheten för propaganda. Vidare att det är allt yngre personer som tar del av våldsbejakande budskap och instruktioner kring hur vapen och sprängmedel kan tillverkas. Enligt SÄPO ser de i informationsflödet fler unga tonåringar som uttrycker att de mår dåligt, refererar till terrorister och olika typer av attentat och uttrycker sin vilja att "göra något". De senaste årens utveckling visar att antalet minderåriga i Sverige som både har avsikt och förmåga att delta i högerextremistiskt terrorrelaterad brottslighet förefaller öka. Utvecklingen drivs på av radikaliseringsprocessen på digitala plattformar.

Sociala medier har enligt SÄPO de senaste åren kommit att bli den kanske främsta plattformen för våldsbejakande extremister, som flyttat delar av den fysiska verksamheten till digitala plattformar. De gör det möjligt för våldsbejakande extremister att radikalisera och rekrytera, men också att uppmana till brottsliga aktiviteter och planera brott. Dessutom kan de digitala plattformarna användas för att bygga gemenskap.

SÄPO konstaterar att ett flertal aktörer inom den våldsbejakande extremismen har kopplingar till den organiserade brottsligheten. Kopplingarna består framför allt av de metoder som används, både sett till brottslighet, men även sett till hur och vilka de rekryterar. Både den våldsbejakande extremismen och den grovt organiserade brottsligheten göds av utanförskap i samhället och lyckas attrahera samma unga målgrupp som inte upplever att de har någon framtid. När de väl har slagit in på en väg, vare sig det handlar om extremism eller kriminalitet, så sker en ganska snabb radikaliseringsprocess där våld blir en rationell lösning på problem, enligt SÄPO.

Vidare gör SÄPO och Polisen bedömningen att i vissa områden har extremister och kriminella aktörer ett stort inflytande med ett alternativt system för ekonomi och rättskipning, och där det råder andra normer än i det svenska samhället i övrigt. En utveckling som SÄPO ser är att aktörer i dessa miljöer gått från att bara verka illegalt till att nu allt mer sammanflätas med legala strukturer. Det tar sitt uttryck både genom att kriminella liksom extremister använder företag för att kunna bedriva illegal verksamhet och samtidigt upprätthålla en vit fasad, men även genom ett större visat intresse för den lokala politiken. Att dessa aktörer börjar intressera sig för det lokala näringslivet eller den lokala politiken tyder på att de börjar vilja ta kontroll över dessa ytor.

Enligt SÄPO kan det på sikt mindre relevant att dela in extremistmiljöer på en vänster- eller högerskala, eller utifrån religiös och politisk åskådning, då de som uttrycker ett hot mot samhällsföreträdare snarare är antidemokratiska och samhällsföraktande än våldsbejakande.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning (nct) – helårsbedömning 2022

Det sammantagna terrorhotet mot Sverige utgör ett förhöjt hot (3) på en femgradig skala enligt NCT:s helårsbedömning, vilket innebär en bedömning att terrorattentat kan ske under 2022.

Det strategiska terrorhotet utgörs enligt NCT sammantaget av attentatshot, rekrytering och radikaliserings samt finansiering av våldsbejakande extremism och terrorism. Terrorhotet från de våldsbejakande extremistmiljöerna i Sverige utgörs huvudsakligen av den stödverksamhet som engagerar aktörerna snarare än att falla inom ramen för konkreta attentatshot.

Av helårsbedömningen för 2022 framgår bl a följande:

- Terrorattentatshotet mot Sverige under 2022 kommer främst från aktörer som motiveras av en våldsbejakande högerextremistisk eller en våldsbejakande islamistisk ideologi. Antalet aktörer med motivation, avsikt och förmåga att genomföra ett attentat under 2022. I de fall terrorattentat genomförs kommer det troligen utföras av en ensamutförande gärningsperson eller möjligen av en mindre grupp.
- Det är i virtuella gemenskaper på digitala plattformar som ensamutförande gärningspersoner har funnit en ideologisk kontext som sannolikt drivit dem till att utveckla attentatsavsikt. Troligen har de flesta attentaten varit självinitierade och inspirationsdrivna. Majoriteten av individerna uppfattar dock sannolikt sig själva som en del i en större virtuell gemenskap baserat på en gemensam kamp.
- I Sverige kan noteras en trolig uppåtgående trend under senare år gällande terrorattentatshotet från individer som anammar en våldsbejakande högerextremistisk ideologi. Troligen kommer denna trend att stabiliseras, alternativt möjligen öka, under 2022.
- Våldsbejakande extremistgrupper har sannolikt utnyttjat den oro och isolering som uppstått i samhället till följd av hanteringen av covid-19 pandemin till att sprida ideologiska narrativ och desinformation i syfte att främja polarisering, radikalisering och rekrytera fler sympatisörer. Pandemins effekter i termer av social isolering, ökad internetanvändning jämte en ökad spridning av konspirationsteorier har sannolikt gynnat radikalisering till våldsbejakande extremistmiljöer. Sannolikt är detta utmaningar som kommer bestå och påverka tillväxten till våldsbejakande extremistmiljöer under 2022.
- De senaste åren har det skett en ökning av antalet minderåriga individer i Sverige med avsikt och förmåga att delta i våldsbejakande högerextremistisk verksamhet och terrorism. Sannolikt kommer detta att fortgå under 2022. En utveckling med sjunkande åldrar hos våldsbejakande högerextremistiska individer som inspireras av terrorbudskap på internet kan möjligen medföra att fler attentat utförs vid platser i närområden som har relevans för dessa individer.
- Ett antal individer som varit anslutna till Daesh i Syrien har återvänt under 2021, och ytterligare ett antal svenska konfliktresenärer kan komma att återvända till Sverige under 2022. Sannolikt kommer dessa individers påverkan på terrorhotet mot Sverige under året, inklusive på miljöns tillväxt genom radikaliserande och rekryterande verksamhet, att vara begränsad.
- Det finns våldsbejakande extremister i Sverige som vill resa till Ukraina i syfte att ansluta sig till stridigheterna. Det är emellertid tveksamt att kriget i Ukraina kommer ha en signifikant påverkan på terrorhotet mot Sverige under bedömningsperioden.

Lokal lägesbild

Under hösten 2021 har en arbetsgrupp bestående av representanter från olika kommunala förvaltningar, Luleå lokaltrafik, Lulebo och Polisen arbetat med att kartlägga riskbilden vad gäller förekomst av våldsbejakande extremistmiljöer i Luleå kommun. Kartläggningen har genomförts med stöd av skriften "Handledning och rekommendationer för att ta fram lokal lägesbild och handlingsplan", vilken togs fram av dåvarande Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism och som av CVE fortfarande lyfts fram som gällande rekommendationer för det lokala arbetet.

Förekomst av extremistmiljöer

Den kartläggning som gjorts visar inte på någon hög förekomst av eller stora problem med våldsbejakande extremistiska miljöer i Luleå kommun. Det som generellt har inrapporterats är förekomst av flygblad, affischering och klotter som främst kan kopplas till sympatier med högerextrem extremistmiljö. Kartläggningen visar vidare att vissa verksamheter som arbetar nära invånarna ute i samhället upplever att det är vanligt att stöta på personer med olika yttringar som tyder på sympatier med den högerextremistiska miljön. Vidare att det emellanåt förekommer situationer som tyder på förekomst av hederskultur, vilket kan utgöra en del av en riskbild kopplat till extrema åsikter och handlingar inom den våldsbejakande islamistiska miljön.

Den samlade bilden är att utåtriktade aktiviteter inom den högerextrema miljön sett till en ettårscykel ökar under våren, att det ökar vid särskilda manifestationer för jämlikhet (exempelvis Pride) samt att det ökar under ett valår. Den vänsterextrema miljön ger sig oftast till känna som en reaktion på utåtriktade aktiviteter inom den högerextrema miljön, såsom vid parader och demonstrationer.

Informationssäkerhetsavdelningen har genomfört intervjuer med politiker och tjänstepersoner för att bilda sig en uppfattning rörande förekomst av utsatthet för hot och hat. Intervjuerna om hot och hat samt om samtalsklimatet är inte kopplade till olika våldsbejakande extremistiska miljöer, men förekomst av hot och hat samt hur samtalsklimatet ser ut kan utgöra en del av riskbilden vad gäller extrema åsikter och handlingar. Enligt Informationssäkerhetsavdelningen ger intervjuerna bilden av att hot och hat har blivit allt mer normaliserat i takt med ett allt hårdare samtalsklimat. Risk finns att beslutsfattande och myndighetsutövning på olika nivåer påverkas.

Kunskap och utbildningsbehov

Av kartläggningen framgår att det generellt är svårt att veta vad som kan ha kopplingar till en våldsbejakande extremistmiljö. I den fysiska miljön är vissa tecken uppenbara, såsom hakkors, men det finns en uppsjö av olika symboler som dessutom är under ständig förändring. Den samlade bilden är att tecken på sympatier med en högerextrem miljö är mer vanligt än tecken på sympatier med de övriga extremistmiljöerna, vilket dels bekräftar NCT:s bild av att högerextrema miljöer i hög grad synliggör sin närvaro och sina aktiviteter, dels att det kan finnas ett kunskapsglapp när det gäller att veta vad man ser. Detta gäller såväl tecken i den fysiska miljön som i sociala situationer där det sker möten med kommunens invånare i olika sammanhang.

För att öka förmågan att arbeta förebyggande och förmågan att arbeta förhinderande, dvs med insatser och åtgärder som riktas mot personer som befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer, visar kartläggningen att främst grundskoleverksamheten och vissa verksamheter inom socialförvaltningen respektive arbetsmarknadsförvaltningen signalerar behov av utbildning.

Verksamheter som jobbar med fastigheter upplever också ett visst behov av mer kunskap, främst kopplat till symboler som klottras/affischeras på fastigheter, i syfte att kunna bidra till en lägesbild över eventuell förekomst av sympatier med extremistmiljöer.

Rutiner

På kommunövergripande nivå finns inga rutiner som tydliggör arbetet mot våldsbejakande extremism från centralt håll, exempelvis vad gäller kommunens samordnare mot våldsbejakande extremism och samverkan med interna och externa parter. Det finns heller inga rutiner för att upprätthålla en aktuell lägesbild och aktivitetsplan.

I detta sammanhang bör det dock nämnas att kommunen har infört metoden "Effektiv samordning för trygghet" (EST) vilken bygger på att tillsammans med Polisen och Lulebo löpande arbeta med och analysera lägesbilder utifrån ett antal givna indikatorer som har betydelse för trygghet. Lägesbilderna tas fram med hjälp av att olika verksamheter rapporterar händelser/iakttagelser. I viss mån kan EST-rutinerna komma att kunna fånga upp signaler som berör VBE-området.

Socialförvaltningen har en framtagen rutin; Socialförvaltningens rutin mot våldsbejakande extremism (2020-03-26). Rutinen förklarar vad våldsbejakande extremism är samt redogör för signaler som kan utgöra tecken på risk för radikalisering samt vilka kontakter som kan respektive ska tas om oro uppstår, inklusive identifierade signaler som kan utgöra risk för rekrytering. Enligt kartläggningen är rutinen inte tillräckligt implementerad och känd i socialförvaltningens verksamheter. Därtill har socialförvaltningen rutiner för olika typer av individärenden vilka kan aktualiseras såväl när det gäller signaler om våldsbejakande extremism som annan problematik.

Inom barn- och utbildningsförvaltningen och dess skolor finns rutiner avseende orosmålningar, vilket är av betydelse exempelvis när det gäller förutsättningar för samverkan mellan skola, socialförvaltningen och polis kring barn som är eller kan vara i riskzon.

Vad gäller kultur- och fritidsförvaltningen bedömer de att det finns rutiner som täcker ett förebyggande arbete i förhållande till risker, exempelvis för att uthyrning av lokaler och bidrag inte ska gå till icke-demokratiska aktörer.

I övrigt kan det nämnas att det i vissa verksamheter som själva inte har behov av egna rutiner har behov av att veta till vem eller vilka man kan vända sig om man ser några tecken som föranleder oro.

Organisation, roll- och ansvarsfördelning samt samverkan

Det finns ingen särskild organisering för arbetet mot våldsbejakande extremism. Luleå kommun har en samordnare mot våldsbejakande extremism med placering på kommunstaben. Rollen är en del i tjänsten som strateg med inriktning mot demokratiutveckling där det även ingår en roll som brottsförebyggande samordnare. Vad som ingår i rollen som samordnare mot våldsbejakande extremism finns inte nedtecknat och är inte tydliggjord. Det är heller inte tydliggjort gentemot övriga delar av den kommunala organisationen och relevanta samverkansparter att det finns en samordnare och vilken roll denne har. Sannolikt saknas kunskap i verksamheterna om att kommunen har en samordnare i dessa frågor förutom hos vissa enskilda personer.

En samverkansorganisation med representanter för olika förvaltningar och polis har etablerats inom ramen för samverkansöverenskommelsen med polisen (2020-2023). Det är inte tydligt uttalat att denna organisation även ska omfatta ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Strukturen innebär bl a ett kontaktnät och regelbundna möten med chefer i kommunens olika förvaltningar samt polisen i vad som kallas Beredningsgrupp. Beredningsgruppen har mandat att tillsätta arbetsgrupper för att analysera orsaker och genomföra insatser riktat mot lokala problembilder, bland annat utifrån den information som kommer in via EST. Arbetet mot våldsbejakande extremism skulle kunna utgöra en del av detta övergripande brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet i kommunen.

Uppföljning och återkoppling

I dagsläget saknas ett strukturerat och samlat arbete på området, så även vad gäller uppföljning inom såväl tjänstepersonsorganisationen som till politisk nivå. Rekommendationen från CVE är att en lägesbild bör tas fram och hållas aktuell över tid. Vidare att en plan för arbetet tas fram och hålls aktuell med hänsyn till den lokala lägesbilden och eventuella förändringar. Detta är den första lägesbild som tagits fram i Luleå kommun och därmed finns ännu inte några rutiner för uppföljning och återkoppling av lägesbild och aktivitetsplan.

Aktivitetsplan

Aktivitet	Syfte	Tidplan	Ansvarig
Tydliggör samordnarens roll och skapa kännedom om funktionen hos förvaltningar och relevanta externa samverkansparter	Öka förmåga att samordna förebyggande och förhindrande arbete	Vt 2022	Kommunstab
Integrera arbetet mot våldsbejakande extremism i kommunens övriga brottsförebyggande arbete	Öka förmåga att samordna förebyggande och förhindrande arbete	Vt 2022	Kommunstab, i samverkan genom Beredningsgruppen
Etablera ett rutinemässigt arbets sätt för att hålla lägesbild och aktivitetsplan aktuell över tid, inklusive uppföljning och återkoppling	Skapa och ajourhålla underlag för att möjliggöra ett effektivt arbete i förhållande till lokala problembilder och orsaker	Vt 2022	Kommunstab, i samverkan genom Beredningsgruppen och med Amf
Inventera vilka personalkategorier som bedöms ha störst behov av riktade utbildningsinsatser	Skapa underlag för vilka verksamheter som ska erbjudas utbildning	Vt 2022	Kommunstab, i samverkan genom Beredningsgruppen och med Amf
Genomföra grundläggande utbildning för personal	Öka verksameters förmåga att upptäcka risksignaler och vid behov vidta ändamålsenliga åtgärder	Ht 2022 – Vt 2023	Kommunstab, i samverkan med de förvaltningar som har personal i behov av utbildning
Ta fram ett symbollexikon över våldsbejakande extremistiska budskap och kommunicera detta med relevanta verksamheter	Öka förmåga att upptäcka förekomst av våldsbejakande extremistiska budskap	Ht 2022	Kommunstab
Revidera och implementera socialförvaltningens rutin mot våldsbejakande extremism	Öka förmåga att upptäcka risksignaler och säkerställa ändamålsenliga åtgärder vid behov	2022	Socialförvaltningen
Se över och vid behov revidera riktlinjer och rutiner av betydelse för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism (exempelvis rutiner för orosanmälan, utbyte av information med polis, lokaluthyrning o s v)	Säkerställa ett ändamålsenligt arbete (som en del i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism)	2022	Socialförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Arbetsmarknadsförvaltningen
Se över behov av kommunövergripande riktlinjer/rutiner för kommunens arbete mot våldsbejakande extremism	Tydliggöra kommunens arbete för att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism	2022	Kommunstab

2025-09-15

Marcus Junkka Bideke
Brottsförebyggande samordnare

Bilaga Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur 2025/211

Under år 2023 infördes lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I enlighet med detta sammanställs återkommande en samlad lägesbild och åtgärdsplan avseende brottsligheten inom Luleå kommun. Utöver detta har Luleå kommun 2022 utarbetat en övergripande sammanhållande plan mot VBE (våldsbejakande extremism).

Under innevarande år samt 2026 kommer båda ovan nämnda planer revideras.

- Arbetet med revidering av lägesbild och åtgärdsplan avseende VBE har påbörjats tillsammans med övriga förvaltningar samt Polismyndigheten. Planerat färdigställande slutet av 2025.
- Arbetet med revidering av övergripande lägesbild och åtgärdsplan avseende brottsligheten i Luleå kommun är pågående. Planerat färdigställande maj 2026.
- Lägesbild avseende VBE kommer i likhet med föregående lägesbild även inkluderas i det övergripande lägesbilsarbetet i Luleå kommun.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2025-11-03

Innehåll

Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur

Motion

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om handlingsplan för hederskultur. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2025-01-27 § 2.

Motionären skriver att hedersrelaterat våld har ökat i samhället och yrkar därför:

- att Luleå kommun inför en kommunövergripande handlingsplan gentemot hedersrelaterat våld- och förtryck.
- att Luleå kommun kartlägger den omfattning som unga drabbas av hedersrelaterat våld- och förtryck.

Innehåll

Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur

Socialförvaltningens yttrande

Luleå kommun har en övergripande sammanhållande lägesbild för våldsbejakande extremism (VBE). Inom ramarna för den ovan nämnda lägesbilden omnämns hedersrelaterat våld- och förtryck.

En gemensam revidering av den kommunala lägesbilden och åtgärdsplanen har påbörjats under 2025. Deltagande parter är förutom Socialförvaltningen även Kultur-fritidsförvaltningen, Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen samt Polismyndigheten.

Ambitionen är en förstärkning och samordning av **preventiva, förhindrande, skyddande** och **hanterande** insatser för att motverka hedersrelaterat våld- och förtryck och våldsbejakande extremism i sin helhet.

Innehåll

Motion (SD) om handlingsplan för hederskultur

Socialförvaltningens yttrande

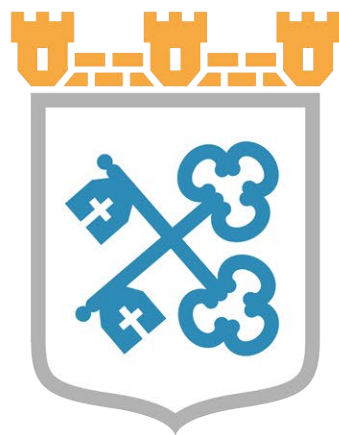
Under år 2023 infördes lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. I enlighet med detta sammanställs återkommande en samlad lägesbild och åtgärdsplan avseende brottsligheten inom Luleå kommun.

I kartläggningen återfinns bland annat polisens data avseende anmälda brott i parrelation samt släktskap/familj. Antalet anmälda brott i släktskap/familj ökade från 2021 till 2022 för att sen minska 2023. Som jämförelse anmäldes ca 200 brott i parrelation och 40 brott i släktskap/familj.

Vidare samverkar länets 14 kommuner i frågan om hedersrelaterat våld. Samarbetet sker i strukturerad form via kompetensteamet Una. Här följs det hedersrelaterade våldets omfattning på individnivå. Socialförvaltningen i Luleå kommun har en samordnande funktion.

Socialförvaltningen anser att det finns fördelar att inkludera hedersrelaterat våld i planen för våldsbejakande extremism och i de fördjupade lägesbilderna då det ger en bättre helhetssyn och kan påvisa samband.

LULEÅ KOMMUN

Snabbinterpellation (L) om ansvarstagande efter slutrapporten om Kronan särskild boende för äldre

Ärendenr 2025/1954-1.1.1.6

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att interpellationen får ställas och besvaras av socialnämndens ordförande vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-15.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutar att interpellationen får ställas och besvaras av socialnämndens ordförande vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-15.

Thomas Söderström (L) har lämnat in en interpellation ställd till socialnämndens ordförande Bodil Wennerbrandt Sevastik (S) gällande ansvarstagande efter slutrapporten om Kronan särskild boende för äldre.

Följande frågor har ställts till socialnämndens ordförande:

1. Vilket politiskt ansvar anser du att socialnämnden bär för de brister som framkommer i slutrapporten om Kronan?
2. Hur förklarar du att många medarbetare beskriver en tystnadskultur, samtidigt som både kommunledningen och ledningen i socialförvaltningen säger att någon sådan inte finns?
3. Hur ser du på nämndens ansvar för att ha fungerande styrning och uppföljning som tidigt fångar upp risker och brister, och anser du att denna styrning fungerat som den borde under de år då problemen på Kronan växte fram?
4. Varför väljer majoriteten och kommundirektören att lyfta kompetensförsörjningen som huvudförklaring, när rapporten i stället pekar på interna brister i arbetsmiljö, ledarskap, struktur och uppföljning?
5. Hur avser du att återupprätta förtroendet för socialnämndens arbete, och anser du att dagens nämnd har förutsättningar att leda förändringsarbetet efter en skandal av denna omfattning?

Beslutsunderlag

- Snabbinterpellation (L) om ansvarstagande efter slutrapporten om Kronans särskilda boende för äldre, KLF Hid: 2025.12731

Kristina Larsson
Kommunsekreterare

Snabbinterpellation om ansvarstagande efter slutrapporten om Kronans särskilda boende för äldre

Interpellation till socialnämndens ordförande

Slutrapporten om Kronans särskilda boende för äldre visar att bristerna inte handlar om enskilda händelser utan om långvariga problem i styrning, arbetsmiljö och struktur inom socialförvaltningen. Trots detta har vi hittills inte hört någon i den politiska ledningen tydligt erkänna sitt ansvar för utvecklingen.

Det vi möter i samtal från både medarbetare och anhöriga är en bild av otrygghet, brist på tydlighet och en kultur där man drar sig för att säga ifrån. Samtidigt framförs från kommunledningen att vi inte ska prata negativt eller leta syndabockar. Men att undvika ansvar löser inga problem. Det riskerar istället att fördjupa den tystnadskultur som många beskriver.

Liberalerna har under lång tid lyft de brister som nu syns öppet i slutrapporten om Kronan. Vi har ställt interpellationer om Lex Sarah, om tystnadskultur, om ledarskap, om nämndens styrning, om arbetsmiljö, om det systematiska kvalitetsarbetet, om personalflykt och om hur den gröna omställningen påverkar möjligheten att rekrytera och behålla personal. Allt detta lyfte vi redan innan skandalen blev känd. Problematiken har funnits länge och varit synlig för den som velat se den. Trots det hör vi fortfarande inga tydliga erkännanden från den politiska majoriteten om det ansvar som ligger på nämnden.

Presentationen som gavs i kommunstyrelsen var påfallande försiktig. De beskrev vad som hänt på Kronan men undvek att tala tydligt om varför problemen uppstod och hur länge signalerna funnits. Den försiktigheten i att sätta ord på orsaker är en del av det mönster vi sett inom socialförvaltningen.

Under kommunstyrelsens sammanträde pekade både majoriteten och kommundirektören ut kompetensförsörjningen som huvudförklaring till bristerna på Kronan. Men kompetensförsörjningen är bara en del av problemet. Om man fastnar i den förklaringen blundar man för de frågor som rapporten lyfter, nämligen arbetsmiljö, ledarskap, struktur och uppföljning. Kompetensförsörjningen är inte ett neutralt faktum. Det är något som går att påverka, även om det kräver arbete. När man framställer den som något oföränderligt blir det ett sätt att skylla ifrån sig och undvika de problem som faktiskt går att åtgärda. Liberalerna har tidigare lyft detta i en interpellation utan att få något tydligt svar.

Kronan är inte en isolerad händelse. Det är en konsekvens av en organisation där varningssignaler inte tagits på allvar och där den politiska uppföljningen har brustit. I det läget är det rimligt att fråga hur nämndens ordförande ser på sitt ansvar och hur förtroendet ska kunna återställas.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande frågor till socialnämndens ordförande:

1. Vilket politiskt ansvar anser du att socialnämnden bär för de brister som framkommer i slutrapporten om Kronan?
2. Hur förklarar du att många medarbetare beskriver en tystnadskultur, samtidigt som både kommunledningen och ledningen i socialförvaltningen säger att någon sådan inte finns?
3. Hur ser du på nämndens ansvar för att ha fungerande styrning och uppföljning som tidigt fångar upp risker och brister, och anser du att denna styrning fungerat som den borde under de år då problemen på Kronan växte fram?
4. Varför väljer majoriteten och kommundirektören att lyfta kompetensförsörjningen som huvudförklaring, när rapporten i stället pekar på interna brister i arbetsmiljö, ledarskap, struktur och uppföljning?
5. Hur avser du att återupprätta förtroendet för socialnämndens arbete, och anser du att dagens nämnd har förutsättningar att leda förändringsarbetet efter en skandal av denna omfattning?

Luleå 2025 12 01

Thomas Söderström (L)

